

TUUSULA

Tilinpäätös 2021

TUUSULA TILINPÄÄTÖS 2021

**Asukkaita
39 727**

**Ulkoiset
toimintamenot
254,2
milj. euroa**

**Velkaa
3 629
euroa/asukas**

**Veroprosentti
19,75%**

sis. kunnan ja vesiliikelaitoksen tiedot

SISÄLTÖ

TOIMINTAKERTOMUS

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	
Pormestarin katsaus	2
Vuoden 2021 tavoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat.....	5
Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	20
Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	26
Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	29
Kunnan henkilöstö	36
Ympäristöasiat	41
Muut ei-taloudelliset asiat	45
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	45
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan	
kehittämiseen vaikuttavista seikoista	47
Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	57
2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	60
Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	60
Toiminnan rahoitus.....	62
3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	64
Tilinpäätöslaskelmien analyysit.....	66
4. KOKONAISTULOT- JA MENOT	69
5. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	70
Konserniyhteisöt.....	70
Konsernin toiminnan ohjaus.....	70
Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	71
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	72
Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	73
Konsernitilinpäätöslaskelmien analyysit	77
6. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	
Tilikauden tuloksen käsittely	79

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

7. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	
Käyttötalouden osan taulukoiden lukuohje.....	81
KUNTATOIMIALA.....	82
Yleishallinto ja johdon tuki	85
Kunnanviraston johto	88
Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus	90
Yhteiset palvelut	92
Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö	96
Hallintopalvelut ja asiakaspalvelut	98
Talouden ohjaus.....	100
Kehittäminen ja tietohallinto	102
Sivistys.....	104
Kasvatus- ja sivistyslautakunta:	
Sivistyksen tukipalvelut.....	111
Varhaiskasvatus	113
Oppiminen	115
Vapaa-aikalautakunta:	

Kulttuuri	118
Vapaa-aika	121

Kasvu- ja ympäristö	123
Kuntakehityslautakunta:	
Toimialueen kehittäminen- ja hallinto.....	128
Elinvoima, asuminen ja kehittäminen.....	129
Projektitoimisto.....	130
Rykmentinpuisto	131
Maankäyttö ja paikkatieto	132
Kaavoitus	133
Rakennusvalvonta	134
Tekninen lautakunta:	
Yhdyskuntatekniikka.....	135
Tilapalvelut.....	137

TILINPÄÄTÖKSEN TOTEUMAVERTAILUT

Tuloslaskelman toteumavertailu	140
Toimintamenot- ja tulot, toteumat 2020-2021.....	141
Sisäinen tuloslaskelma, toteumat 2014-2021 ja talousarvio 2022	142
Investointien toteutuminen.....	143
Rahoitusosan toteutuminen	152
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteumavertailusta	153

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma	156
Rahoituslaskelma	157
Tase	158
Konsernilaskelmat.....	159

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT .....

TYTÄRYHTIÖT	181
--------------------------	------------

ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET .....

Liikelaitoksen erillistilinpäätös	
Vesihuoltoliikelaitos.....	196
Liikelaitoksen vaikutus kunnan talouteen	221
Tuloslaskelma	222
Rahoituslaskelma	224
Tase.....	225

Taseyksiköt.....	227
------------------	-----

Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset	233
---	-----

KESKI-UUDENMAAN SOTE-KUNTAYHTYMÄ.....

VUOSITAVOITTEIDEN SEURANTA .....

INVESTOINTIEN JÄLKILASKELMAT .....

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....

280

TULOT

Verotulot
202
milj. euroa
(+5,0 %)

Valtion-
osuudet
32,4
milj. euroa
(-23,0 %)

Käyttö-
omaisuuden
myyntivoitot
15,2 milj. euroa
(203,7
%)

ULKOISET MENOT

Toiminta-
menot
254,2
milj. euroa
(+1,3 %)

Sote-menot
116,5
milj. euroa
(-2,0 %)

Vesihuolto-
liikelaitos
3,9 milj. euroa
(+0,5 %)

INVESTOINNIT & RAHOITUS

Investoinnit
40,2
milj. euroa

Lainakanta
144,2
milj. euroa

Lainakanta
3 629
euroa/asukas

MUUT TUNNUSLUVUT

Tilikauden
ylijäämä
10,8 milj.
euroa

Vuosikate/
poistot
166,1 %

Vero-
prosentti
19,75 %

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

PORMESTARIN KATSAUS VUOTEEN 2021

Toimintavuotta 2021 leimasi jo toista vuotta jatkunut koronapandemia. Pandemia haastoi kunnan tekemään asioita uudella tavalla. Kyse oli myös inhimillisestä näkökulmasta katsottuna erityisestä vuodesta: monen tuusulalaisen elämää varjostivat lomautukset, työttömyys – ja myös yksinäisyys.

Kunnan elinvoiman eteen päättyneellä strategiakaudella tehty työ kantoi hedelmää ja auttoi viemään kunnan talouden reilusti ylijäämäiseksi. Kunnan väestönkasvu ja muuttovoitto kehittyivät vauhdikkaasti. Kiinnostus kunnan asuin- ja yritystontteihin vahvistui. Maanmyyntitulot nousivat lähes kaksinkertaisiksi budjetoituun nähden ja tonttien myyntivoitot lähes 15 miljoonaan euroon.

Kunnan keskeisin tulolähde, verotulot, jäivät hieman normaalia vähäisemmiksi työllisyyden pysyessä tavallista alhaisemmalla tasolla jo toista vuotta peräkkäin. Kunnallisveron tuotto oli tästä huolimatta kuitenkin kasvussa. Yhteisöverotulot jatkoivat vuodesta 2017 alkanutta kasvua. Yritykset tekivät korona-ajasta huolimatta Tuusulassa hyvää tulosta, ja lisäksi valtio korotti kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta tilapäisesti vuosille 2020–2021.

Hyvään tulokseen pääsemistä edesauttoi Tuusulan sosiaali- ja terveystalouden vastaavan Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän (Keusote) odotettua parempi kehitys. Keusoten maksuosuus alitti budjetin, ja valtio korvasi Keusoten välittömät koronakustannukset täysimääräisesti.

Kunnan toimialueet pysyivät hyvin talousarviossa ja suunnitellut säästötoimenpiteet toteutettiin pääosin onnistuneesti haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta.

Tuusulan kunta osallistui hyvinvointialueen valmisteluun aktiivisesti. Loppuvuonna 2021 päättyi ehdokasasettelu hyvinvointialueen aluevaltuustoon. 1.3.2022 aloitettava aluevaltuusto vastaa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa.

Kuntastrategiaa vietiin teoiksi sujuvuuden, hyvinvoinnin ja vireyden päämäärien sekä niitä toteuttavien 32 valtuustokauden tavoitteen mukaisesti. Keskeinen ohjenuora strategian toteuttamiselle on kasvun mahdollistaminen. Strategisena tavoitteenamme on ollut uudistaa koulu- ja päiväkotiverkko mittavilla investoinneilla. Investoinnit jatkuivat suunnitelmien mukaisesti vuonna 2021.

Valtuusto hyväksyi joulukuussa 2021 uuden strategian vuosille 2021–2025, joka jatkaa elinvoiman vahvistamisen tiellä. Tuusula satsaa jatkossakin esimerkiksi yritys- ja työpaikkatonttien syntymiseen tarvittavaa infrastruktuuria rakentamalla ja vie eteenpäin palveluverkkosuunnitelman investointeja. Visionamme on tarjota "Elämisen taidetta kestävästi kasvavassa Tuusulassa". Strategia asettaa kunnalle kolme päämäärää: "Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä, Tuusulassa on hyvä elää, Tuusula kehittyi kestävästi". Uuden kuntastrategian toteutus käynnistyy toden teolla vuoden 2022 aikana 14 valtuustokauden tavoitteen ja niitä toteuttavien vuositavoitteiden ja toimenpiteiden myötä. Strategian yhteisenä toimintatapanamme jatkaa "me teemme yhdessä uutta", joka määrittää kaikkea kunnan tekemistä.

Sivistyksen palveluita järjestettiin korona-aikana uusin tavoin – luontokohteet houkuttelivat

Osa palveluistamme oli rajoitetusti auki tai toimintaa järjestettiin digipalveluna. Pandemia vaikutti mahdollisuuteen tarjota kulttuuritapahtumia, ja ulkotapahtumia toteutettiin koronan asettamissa rajoissa. Tapahtumia oli kuitenkin saman verran kuin aiemmin, niiden muoto vain muuttui. Esimerkiksi luontoliikuntakohteiden kävijämäärät nousivat.

Varhaiskasvatus ja oppiminen saivat merkittäviä valtionavustuksia toiminnan kehittämiseksi. Keskeiset toimintavuoden muutokset olivat oppivelvollisuuslain voimaantulo 1.8.2021, lukion opetussuunnitelma ja varhaiskasvatuksen muutokset. Ruokapalvelut valittiin mukaan Vastuulliset ruokapalvelut -kehitysohjelmaan, jossa etsitään keinoja ammattikeittiöiden vastuullisuus-, ympäristö- ja hiilijalanjälkihaasteiden ratkaisemiseksi.

Tuusula kasvoi suhteellisesti eniten Suomessa – 2,36 % väestönkasvu ja 558 valmistunutta asuntoa

Tuusulan väestö kasvoi ennakkotietojen mukaan 944 hengellä eli 2,36 % vuonna 2021. Väestönkasvu oli suhteellisesti suurinta Suomessa. Tuusulan ja muiden kuntien välinen nettomuuttovoitto oli 795. Nettomaahanmuuttoa oli 78 asukkaan verran. Asukasluku oli vuoden päättyessä 39 727.

Valmistuneiden asuntojen lukumäärä oli 558. Rakennuslupia myönnettiin yhteensä 518. Myönnettyjen rakennuslupien kerrosala oli 121 778 kem².

Kunta käytti talonrakennukseen 23,3 milj. euroa. Vuonna 2021 valmistuivat mm. Ruotsinkylän koulun sekä Kellokosken kirjaston ja nuorisotilan muutostyöt sekä Pajalan koulun lähiliikuntapaikka. Sisäilmaongelmia korjattiin useassa eri kiinteistössä. Lukio- ja kulttuurirakennus Monion rakentaminen alkoi kesällä 2021, ja päiväkotia Martta Wendelinin rakentaminen jatkui. Päiväkotia valmistuu aikataulussaan toukokuussa 2022. Kirkonkylän koulukampuksen suunnittelu valmistui, ja rakentaminen alkoi purkutöillä loppuvuodesta 2021. Kirkonkylän paviljonkikoulut siirrettiin koulun piha-alueelta Tuuskodon läheisyyteen.

Tontinluovutus 2000-luvun huippuvuosien tasolla ja työpaikka-alueiden asemakaavoja runsaasti lainvoimaiseksi

Maanmyyntitulot olivat 15,5 milj. euroa, joka ylitti tavoitteen 6,7 milj. euroa. Isojen yritystonttien myynnit toteutuivat ennakoitua aiemmin. Maankäyttösopimuskorvauksia kertyi 3 milj. euroa.

Omakotitonttitarjontaa oli jokaisessa kuntakeskuksessa. AO-tontteja luovutettiin 94 kpl ja tuottaja-muotoisia tontteja 14 kpl. Yritystontteja myytiin 6 kpl. Maankäyttösopimuksia allekirjoitettiin 7 kpl.

Maanhankinnan kokonaismäärä oli noin 110 ha, joka ylitti tavoitteen mukaisen 40 ha reilusti. Maanhankintamenot olivat noin 5,8 milj. euroa.

Lainvoiman saivat asemakaavat Vanha Valtatie, Högberginhaaran jatke II, Rykmentinpuiston yritysalue, Sulan työpaikka-alue II ja Aropolku. Asuinrakentamista saatiin lainvoimaiseksi 1 650 k-m² ja työpaikkarakentamista 215 050 k-m².

Rykmentinpuisto

Rykmentinpuiston rakentaminen jatkui edellisvuosien tapaan vilkkaana. Tonttien luovutus ja kysyntä olivat hyvällä tasolla. Kaikki pientalotontit on luovutettu, eikä rivitalotonttejakaan ole montaa jäljellä. Alueella valmistui yli 50 asuinrakennusta useana eri talotyypinä. Työpaikka-alueen tonttien luovutus sujui hyvin. Kunnallistekniikan suunnittelu valmistui ja rakentaminen käynnistyy vuonna 2022. Alueen tontinluovutusten yhteydessä kerättyä taiderahaa käytettiin taiteen hankkimiseen. Taiderahaa oli kerätty vuoden 2021 loppuun mennessä noin miljoona euroa.

FOCUS, Kehä IV

Focus-alueen suunnittelua edistettiin. Alueen yleissuunnittelu käynnistettiin syksyllä, Asema-kaavoitusta jatketaan yleissuunnitteluprosessin valmistuttua. Yleissuunnittelun tueksi laadittiin selvityksiä mm. kaupan alueen toteuttamiseen ja voimalinjojen siirtoihin liittyen.

Ympäristöministeriö myönsi syksyllä 2020 Tuusulan kunnalle lunastusluvan puuttuvien maa-alueiden hankkimiseksi sekä osittaisen ennakkohaltuunoton. Lunastusluvan myöntämisestä jätettiin valituksia hallinto-oikeuteen ja kunta antoi niihin oman vastineensa. Asian käsittely on edelleen kesken. Alueen maanomistajien kanssa on haettu ratkaisua neuvottelemalla.

Tilikauden tulos oli ylijäämäinen

Tilikauden tulos oli 10,8 milj. euroa ylijäämäinen. Ilman kertaluonteisia arvonalennuksia ja vesiliikelaitoksen investointivarausta kunnan tulos olisi ollut 12,2 milj. euroa ylijäämäinen.

Kunnan omavaraisuusaste oli 50,1 %. Lainakanta kasvoi 12,8 milj. euroa ollen vuoden lopussa 144,2 milj. euroa. Kunnan lainamäärä asukasta kohden oli 3 629 euroa.

Esitän päätöksentekijöille ja henkilökunnalle parhaat kiitokseni tuusulalaisten hyväksi tehdystä ansiokkaasta työstä haasteellisessa pandemia-ajassa.

Kalle Ikkela
pormestari

Me teemme yhdessä uutta Tuusulaa

KUNTASTRATEGIA 2017-2021

ja strategiaraportti vuodesta 2021

Tuusula laatii uuden kuntastrategian valtuustokausittain. Viimeisin valtuustokauden vaihdos ajoittui elokuulle 2021. Valtuustokauden 2021-2025 strategiasta tehtiin päätökset loka-joulukuussa 2021.

Vuoden 2021 tavoitteet asetettiin valtuustokauden 2017-2021 strategian sekä uuden pormestariohjelman pohjalta. Osana uuden kuntastrategian valmistelua koottiin alkuvuodesta 2021 strategiaraportti valtuustokaudesta 2017-2021. Tämä, vuotta 2021 koskeva, strategiaraportti täydentää osaltaan päättyneen valtuustokauden tavoitteiden toteutumisen arviointia.

Strategiaperusta

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 Tuusulan strategiaperustaan kuuluvat vision, toimintatavat ja päämäärät.

Visio

Tuusulan visiona on ”Vireä, kasvava ja hyvinvoiva Tuusula”.

Tuusula on vireä, yhteistyöstään tunnettu hyvinvoivien ihmisten kunta. Tuusula kasvaa ja houkuttelee puoleensa niin asukkaita, yrityksiä kuin matkailijoita.

Päämäärät

Tuusulan kolme päämäärää ovat Sujuva Tuusula, Hyvinvoiva Tuusula ja Vireä Tuusula.

Sujuva Tuusula

Tuusulassa asiat sujuvat – olennaiseen keskittyen, ihmisten ja yritysten tarpeet ymmärtäen.

Hyvien palvelujen lisäksi sujuvuutta arkeen tuovat toimiva joukkoliikenne ja uudet liikkumisen muodot sekä digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen.

Luomme yhdessä sujuvan arjen puitteet.

Hyvinvoiva Tuusula

Tuusulassa ihmiset, ympäristö, yhteisöt ja yritykset voivat hyvin ja luovat hyvinvointia ympärilleen.

Edistämme turvallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä. Otamme vastuuta itsestämme ja toisistamme.

Lähellä oleva luonto lisää onnellisuutta. Huolehdimme, että Tuusulan kaunis luonto voi hyvin.

Vireä Tuusula

Tuusulalaiset ovat kunnan suurin voimavara. Tuusulassa riittää tekemistä ja tapahtumia. Kulttuuri, matkailu, liikunta- ja harrastusmahdollisuudet luovat vireyttä Tuusulaan.

Tuusulan sopivan kaupunkimaiset keskustat ja maaseudun kylät ovat omaleimaisia, viihtyisiä ja vireitä.

Tuusula kansainvälistyy. Yksi avaintekijöistä menestykseen on lentokentän läheisyyden hyödyntäminen.

Kasvamme ja lisäämme rakentamista kestävästi kehittyen.

Toimintatapa

Yhteinen toimintatapamme on ”Me teemme yhdessä uutta”.

Me tuusulalaiset

Me olemme asukkaita, kuntalaisia, yhteisöjä, luottamushenkilöitä ja kunnan työntekijöitä. Me teemme Tuusulan tarinan ja tulevaisuuden. Olemme ylpeitä Tuusulasta ja viestiminen kuuluu meille kaikille!

Teemme parempaa huomista

Suunnittelemme asiat huolella ja ketterästi. Saamme tuloksia aikaan ja arvostamme onnistumisia. Voimme vaikuttaa ja tehdä pieniä asioita joka päivä. Autamme ja kannustamme toisiamme sekä kerromme myönteisiä tarinoita Tuusulasta.

Yhdessä tekemällä pärjäämme

Saamme voimaa yhteistyöstä, jota rakennamme jokaisessa kohtaamisessa. Luomme sallivuuden kulttuuria, jossa kunnioitetaan erilaisuutta. Tarvitsemme kaikkien ideat käyttöön. Yhdessä olemme enemmän.

Uutta syntyy luovasti ja rohkeasti ideoiden

Uutta syntyy rohkeudesta yrittää ja erehtyä. Olemme edelläkävijöitä ja suuntaamme tulevaisuuteen. Iloitsemme yhdessä pienistäkin onnistumisista!

Valtuustokauden tavoitteet ja vuositavoitteet

Valtuustokauden tavoitteet on johdettu strategian visiosta, päämääristä ja yhteisestä toimintatavastamme. Tavoitteita laatiessa on huomioitu pormestariohjelma sekä osallistavan strategiaprosessin aikana esiin nousseita keskeisiä asioita. Valtuustokauden tavoitteita on 32.

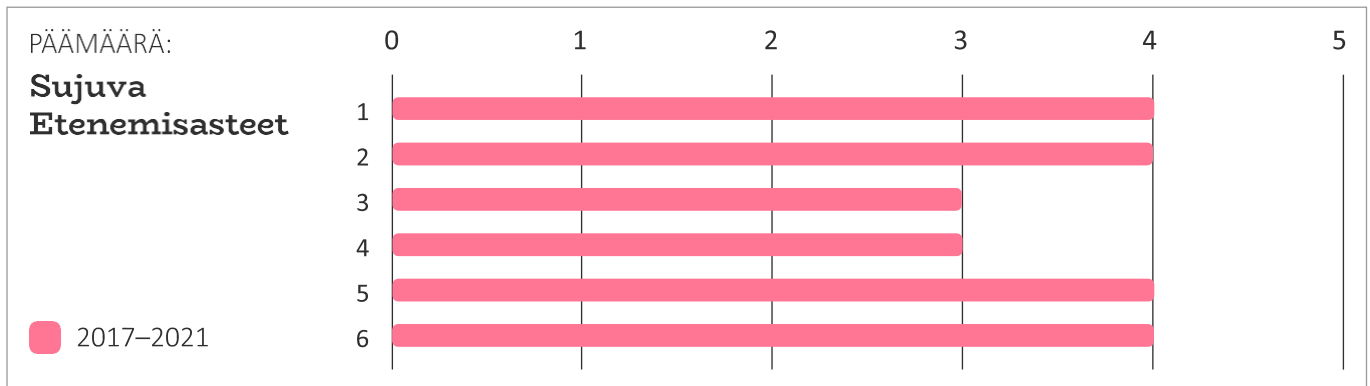
Valtuustokauden tavoitteiden arviointi

Valtuustokauden 32 tavoitteen arvioinnin yhteenveto vuodelta 2021 on alla. Tilinpäätöksen liitteissä, on vuositavoitteiden ja toimenpiteiden tarkempi seuranta vuoden 2021 osalta.

Tavoitteet on arvioitu asteikolla:

- 1 = Tavoitteen toteutuksessa ei ole edetty suunnitellusti ja tavoitetta ei ole saavutettu
- 2 = Tavoitteen toteutuksessa on edetty hieman, mutta sitä ei ole saavutettu
- 3 = Tavoitteen toteutuksessa on edetty, mutta sitä ei ole vielä saavutettu
- 4 = Tavoite on lähes saavutettu
- 5 = Tavoite on saavutettu

Sujuva

1. Uudistamme kuntaa, palveluita ja organisaatiota, ottaen huomioon maakuntaudistuksen ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän, varmistaen tuusulalaisten lähipalvelut

Poliittisen johtamisjärjestelmän uudistuksen toinen vaihe ja valmistautuminen valtuustokauden vaihdokseen käynnistyi kesällä 2020. Toisen vaiheen kehittämistyö muodostui toimialueiden johtoryhmien, lautakuntien, kunnanhallituksen, valtuustoryhmien ja kehittämisverkostojen haastatteluista ja seminaarikäsittelyistä. Raportti tunnistetuista muutostarpeista valmistui lokakuussa 2020. Muutostarpeita edistettiin alkuvuoden 2021 aikana, jolloin myös toteutettiin valtuustokauden päätösarviointi toimielinten työskentelyn ja strategian toteutumisen osalta. Päätökset hallintosääntöön tehtävistä muutoksista ja toimintatapamuutoksista tehtiin kesäkuussa 2021.

Vuoden 2021 aikana valmisteltiin ja tehtiin valtakunnallinen päätös sote-palveluiden siirrosta muodostettavien hyvinvointialueiden vastuulle. Loppuvuodesta perustettiin hyvinvointialueen toiminnan käynnistämiseksi väliaikainen hallinto huolehtimaan välttämättömistä voimaannapolain mukaisista toimenpiteistä. Väliaikainen valmistelutoimielin (VATE) vastaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes toimielimet aloittanut toimintansa 1.3.2022. VATEn alatyöryhmät ovat viestintä-, talous-, HR-johtaminen ja osaaminen-, palvelujen järjestäminen-, hallinto- ja laki-, ICT-, yhdyspinnat, tila-, opiskeluterveydenhuolto-, erityishuoltopiiri-, pelastuslaitos- ja erikoissairaanhoidtoryhmä. Lisäksi tiedonkulkua ja valmistelua tuke e poliittinen seurantaryhmä.

Kunnan johto määrittäi edunvalvonnalliset tavoitteet hyvinvointialuevalmistelua varten. Keskeiset edunvalvonnan kokonaisuudet ovat 1. toimivien yhdyspintojen rakentaminen kuntien ja hyvinvointialueen välille, 2. palvelujen verkon ja investointien linjaukset, ja 3. henkilöstösiirrot. Kullekin kokonaisuudelle on asetettu konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet, aikataulut ja vastuuhenkilöt. Tavoitteiden edistymistä ja toimenpiteiden toteuttamista seurataan säännöllisesti.

Keusoten omistajaohjausta tehtiin vuoden aikana edunvalvontakortin mukaisesti. Käytännön omistajaohjaus Keusoten osalta oli tiivistä liittyen mm. palvelujen verkko –suunnitelmaan ja tuottavuusohjelmaan. Keusoten kanssa tehtiin tuoksellista yhteistyötä koronaepidemian ennakoinnissa ja käytännön hoidossa.

Kaupallisten palveluiden osalta työssä edettiin lähipalveluiden tarpeen arvioinnilla, Hyrylän kehittämislinjausten laadinnalla, kaavoituksella sekä liike- ja palvelukeskuksen suunnittelulla ja hankintakilpailutuksella. Työ on vielä kesken ja se tulee jatkumaan lähivuosien ajan.

2. Palvelumme ovat laadukkaita ja saavutettavia

Palvelutyytyväisyyttä koskevaa kyselyä ei toteutettu kuntatasoisena kevään 2021 aikana, mutta palvelutyytyväisyyttä mitattiin eri palveluissa. Tuusinfon palveluita monipuolistettiin kokemusten ja asiakaspalautteen pohjalta yhteistyös-

sä kunnan toimialueiden kanssa. Lisäksi Tuusinfon asiakaspalvelua laajennettiin Pohjois-Tuusulaan avaamalla palvelupisteet Jokelaan sekä Kellokoskelle.

Keusote-kuntayhtymässä vaikutuksia kuntalaisten kokemaan palvelutyytyväisyyteen mitattiin ja palvelutyytyväisyys on hyvällä tasolla (mm. suositusaste).

Perusopetuksen laadun huoltajakyselyssä 2021 huoltajatytyväisyys oli kyselyn historian korkeimmalla tasolla. Huoltajien antama yleisarvosana koulun toiminnasta oli 8,4. Varhaiskasvatuksessa laadun arviointia on kehitetty observointien avulla. Tuusulan lukion opiskelijamäärien nousu (vuonna 2017 599 lukiolaista, vuonna 2021 686 lukiolaista) kertoo lukion houkuttelevuudesta ja saavutettavuudesta. Korona-aika on vaikuttanut Tuusulan opiston opiskelijamäärään laskevasti. Kuvataidekoulun oppilasmäärä pysynyt jatkuvasti 250 oppilaan tasolla, eli siellä koronana vaikutukset eivät ole näkyneet.

Kehitimme kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueiden toimintaa koronapandemian aikana verkkovälitteisesti. Nuorisotyö Discord-alustalla, kulttuurin virtuaaliset tapahtumat, kirjaston lainaustoiminnan pitäminen auki pandemiarajoitteiden aikana ja panostus e-aineistoihin ovat lisänneet palveluiden saavutettavuutta.

Ruokapalvelut ovat tuottaneet ketterästi palveluita sekä lähi- että etäopetuksessa oleville oppilaille pandemian aikana ja kehittäneet vastuullisuuden eteen tehtävää työtä.

3. Mahdollistamme sähköisen asioinnin keskeisissä kunta-palveluissa ja sähköisten palveluiden käyttö lisääntyy. Uudistamme tapojamme tehdä työtä digitalisaation avulla

Vuoden 2021 aikana luotiin valmiuksia kuntatasoisen digiroadmapin keskeisimpien kehityskohteiden edistämiseksi ja käynnistettiin toteutuksia priorisoiduille kehityskohteille (mm. sähköisen asioinnin arkkitehtuurikuvaus ja ratkaisujen markkinakartoitus sekä palvelupolkujen mallinnus). Kehitettiin digikehittämisen johtamisen toimintamallia sisältäen digikehittämisen kohteiden toistuvan priorisoinnin. Kuntastrategian uudistamistyössä kuvattiin ja työstettiin digitalisaation painopisteitä strategian toteuttamisen keinona, jota hallitaan digitalisaatio-ohjelmalla. Digitaalisten valmennuspalveluiden hyödyntäminen eteni käyttöönottoaiheeseen: asiantuntijakoulutukset aloitettiin, opetuspuolen opin-ohjaajat on perehdytetty palvelun käyttöön.

Sisäisiä palveluprosessaja sujuvoittamista Lean-menetelmin jatkettiin ja ICT- ja henkilöstöpalveluiden käytössä olevaa sisäisen palveluhallintajärjestelmän käytön laajentamista edistettiin. Suomi.fi-palveluiden käyttöä laajennettiin sähköisissä asiointipalveluissa ja vuonna 2020 käyttöönotetun verkkokaupan tuotevalikoimaa lisättiin.

Luottamushenkilöiden ja henkilöstön sähköisten työvälineiden kehittäminen jatkui mm. digitaalisten työvälineiden työkirjan päivityksellä. Teamsin uudistuvien ominaisuuksien hyödyntämistä jatkettiin. Lisäksi vuoden 2021 aikana kehitettiin kuntalaisvuorovaikutuksen työkalupakkia ja otettiin käyttöön Zoom parantamaan asukkaiden kanssa käytävää vuorovaikutusta.

Varhaiskasvatuksessa kehitetty sähköisen asioinnin palvelua asiakkaille, ja vuoden 2021 aikana asiointi on mahdollista hoitaa täysimääräisesti sähköisin välinein.

Kellokoskella otettiin käyttöön remontin yhteydessä omatoimikirjasto, mikä lisäsi merkittävästi kirjastopalveluiden alueellista saavutettavuutta aukioloaikojen pidentymisen kautta.

4. Parannamme Tuusulan monimuotoista sisäistä ja kuntien välistä liikennettä sekä liikkumisen ekosysteemiä. Joukkoliikenteen osuus kasvaa ja kehitämme uusia liikkumisen muotoja yhteistyössä HSL:n kanssa

Pyöräliikenteen edistämistä ohjaavana asiakirjana toimii vuonna 2017 laadittu pyöräliikenteen edistämissuunnitelma. Pyöräliikenteen edistämissuunnitelmaa toteutettiin vuoden 2021 aikana mm. Kellokosken keskustan katusaneerauksella sekä pyöräviitoituksen suunnittelulla. Lisäksi HSL toteutti busseissa kesäliikennekaudella pyörienkuljetuskokeilun.

Joukkoliikennettä toteutetaan Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelma 2019 mukaan. Laajempia muutoksia tai linjastosuunnitelman laadinta ei vuonna 2021 toteutunut. Koronaepidemian vuoksi joukkoliikenteen rahoituspohja ja kehittäminen ovat edelleen haasteissa. Vuonna 2021 kunnan suunnittelussa oli 9 pysäkkiä sekä Hyrylän uusi linja-autoter-

minaali. Kuuden pysäkin osalta toteutus eteni katurakentamishankkeiden yhteydessä Vanhalla valtatiellä Kellokoskella sekä Pellavamäentiellä Riihikalliossa. ELY:n ja HSL:n kanssa yhteistyössä suunnitteilla on viisi maantiepysäkkikatokohdetta. Pysäkki-informaation ja pysäkkimerkintöjen kehittämisessä edetään vuosittain kunta- HSL-yhteistyönä päivitetävään yleistasoisen suunnitelman pohjalta.

Liikkumisen ekosysteemin suunnittelua ei ole pystytty edistämään resurssihaasteiden vuoksi.

5. Olemme osaava ostaja ja paikallisten markkinoiden kehittäjä

Paikallisia yrittäjiä on tavattu aiempina vuosina erilaisissa tilaisuuksissa, mutta koronatilanne ei sallinut tapahtumien järjestämistä vuoden 2021 aikana. Markkinavuoropuhelutilaisuuksia järjestettiin useamman hankinnan kohdalla ja kutsut julkaistiin avoimesti HILMA:ssa.

Vuonna 2020 käyttöön otettu Cloudia Sopimus portaali on aktiivisessa käytössä ja sen myötä on saatu vahvistettu kunnan hankintavastaavien hankintaosaamista sopimusehtojen osalta. Järjestelmä edesauttaa hankintasopimusten yhteneväisessä ulkoasussa, sopimusehdoissa ja sopimusten elinkaaren hallinnassa.

Vuonna 2021 jatkettiin hankintakoulutuksia kunnan hankintaosaamisen vahvistamiseksi hankintoja kilpailuttaville sekä muulle henkilöstölle. Vaativimpia hankintoja vetämään palkattiin ulkopuolisia konsultteja ja tämän myötä oppi jää myös kunnalle. Rakennusinvestointien keskeisiä tavoitteita täsmennettiin ja ne huomioidaan hankintamenettelyssä.

Tuusula haki ja pääsi mukaan hankintojen vaikuttavuuden johtamisen kehitysohjelmaan ja sen myötä käynnistettiin kartoitus laajemman hankintatoimen kehittämissuunnitelman pohjaksi. Kartoituksen pohjalta laaditaan kuntatasoinen hankintojen kehityssuunnitelma tuleville vuosille.

6. Lisäämme seudullista ja kuntien välistä yhteistyötä ja selvitämme kuntaliitoksen mahdollisuuden

Kunnan edunvalvontasuunnitelman tavoitteet on määritetty ja edunvalvontakortit on hyväksytty. Niissä on tarpeen mukaan otettu huomioon seudullinen yhteistyö. Suunnitelman toteutumista seurattiin ja ohjattiin kunnanhallituksessa.

Keusote-yhteistyötä vahvistettiin mm. kuntajohtajien neuvottelukunnan työskentelyssä ja epävirallisessa yhteisessä valmistelussa. Keusoten työryhmien (talous, sivistys, hyte) vetovastuut siirrettiin kuntaedustajille. Tammikuussa 2021 järjestettiin ensimmäinen kuntakohtainen kunnan ja Keusoten miniseminaari. Miniseminaarikäytäntö on tärkeä omistajaohjauksen ja yhteisen ymmärryksen kannalta, jonka vuoksi seminaarit jatkuvat säännöllisinä. Kuntajohtajien neuvottelukunta, alueellinen hyte-ryhmä ja sivistysryhmä kokoontuivat tiivistä koronatoimenpiteiden vuoksi.

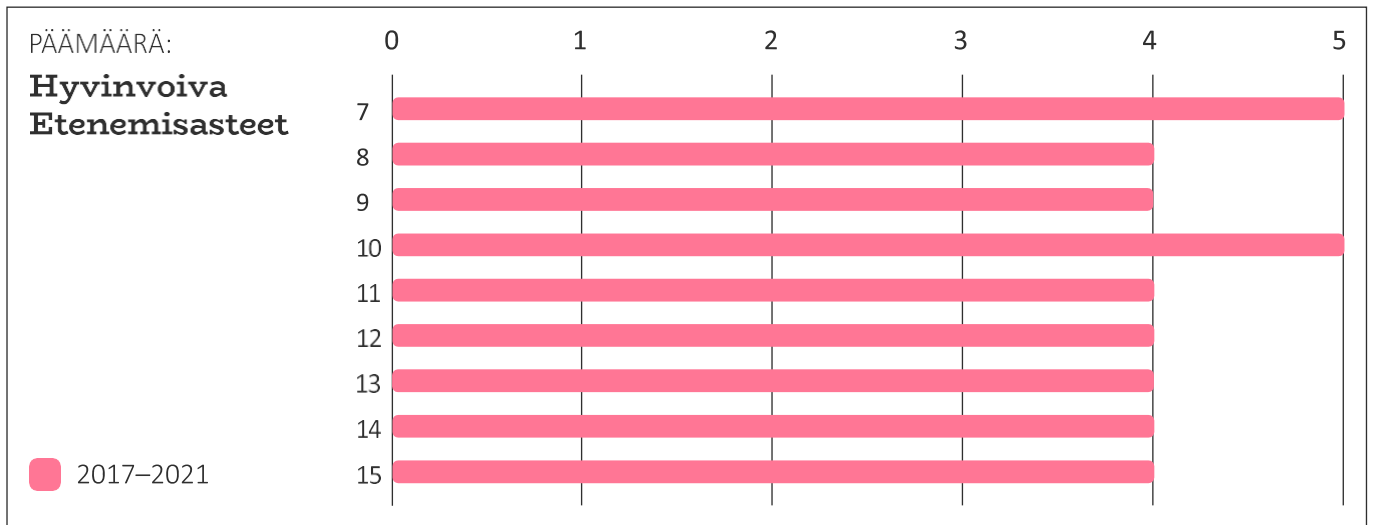
Alueellisen HYTE-työn rakenteet, toimintamallit ja tavoitteet asetettiin alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa vuonna 2019. Alueellinen hyte-työ on ollut aktiivista eri yhdyspinnoilla niin strategisella, taktisella kuin operatiivisellakin tasolla vuoden 2021 aikana.

Kuntayhteistyötä tehtiin hyvin laajasti, etenkin Keski-Uudenmaan alueella. KUUMA-yhteistyössä tehtiin vuosisuunnitelma ja toimenpiteitä koronaepidemian aiheuttaman talouden iskun edunvalvonnassa suhteessa valtioon.

Järvenpään ja Keravan kanssa tehtävä yhteistyö edistyi alueen liikuntapaikkaselvityksellä, jonka toteutus käynnistyi loppuvuodesta 2020. Myös alueen museo- ja kulttuuriyhteistyöselvitys on käynnistetty ja hankerahalla valmistellaan Järvenpään, Keravan ja Tuusulan museoiden kulttuurimatkaileutistoa. Ylikunnallinen reittiselvitys valmistui alkuvuodesta 2021. Taajametsä-strategiatyö (Tuomalan suo) on alkamassa yhteistyössä Keravan kanssa.

Neuvottelu ruotsinkielisen opetuksen järjestämisestä yhteistyössä Järvenpään kanssa Kirkonkylän koulun kampuksella aloitettiin keväällä 2021. Kalliomaan vaativan erityisen tuen opetuksen järjestämisestä käynnistettiin kuntaneuvottelut yhteistyökuntien kanssa 2020. Tavoitteena on löytää uudet tilat toiminnan järjestämiseen kuntien alueelta ja selvitystyö on edelleen kesken.

Hyvinvoiva

7. Edistämme tuusulalaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta, elämän vireyttä ja elämänlaadun paranemista

Vuonna 2021 laadittiin laaja hyvinvointikertomus valtuustokaudesta 2017-2021. Hyvinvointisuunnitelman laadinta käynnistyi syksyllä 2021 uuden kuntastrategian hyväksynnän, organisaatiouudistuksen ja hyvinvointikertomuksen hyväksynnän jälkeen. Hyvinvointisuunnitelma tavoitteineen tuodaan hyväksyntään alkuvuodesta 2022.

Eri valtionavustusta saavissa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen hankkeissa kehitettiin hyvinvointia ja oppimista tukevia toimintamalleja. Näitä olivat mm.

- **Pro koulu:**
yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja myönteisen käytöksen vahvistaminen
- **Tiimilukio:**
opiskelijoiden oman aktiivisuuden ja vastuunoton lisääminen
- **Kaikille yhteinen koulu ja Kaikille yhteinen varhaiskasvatus:**
inklusion edistäminen
- **Sitottava kouluyhteisötyö:**
toimintamallien kehittäminen koulupudokkuuden ehkäisyyn, kouluvalmentajien palkkaaminen
- **Covid-rahoitukset varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa:**
lisätunteja erityisopettajille, lisää koulunkäynninohjaajia ja resurssiopettajia
- **Koulutuksellinen tasa-arvohanke:**
lisärahoitusta oppilasryhmien jakamiseen ja resurssiopettajien palkkaamiseen
- **Eino ja Leino –hanke:**
varhaisen lukutaidon tukeminen

Puistoruokailu toteutettiin kesällä 2021 jo kolmatta vuotta peräjälkeen.

Kulttuuria kaikille- ja Kulttuurinen vanhustyö-hankkeet edistivät kulttuurin saavutettavuutta ja toivat kulttuuria esimerkiksi vanhusten palvelutaloihin. Kulttuurikasvatussuunnitelmia toteutettiin sekä normaalityyppisinä että virtuaalisin järjestelyin.

Nuorisopalvelut osallistui KASKU-hankkeen pilottiryhmätyöhön. KASKU-hanke on peruskouluihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin kohdistuva koulun kasvattajakumppanuus toiminta, jonka tavoitteena on lisätä koulussa tapahtuvaa vuorovai-
kutusta ja kohtaamista opettajien ja nuorisotyöntekijöiden työparityöskentelyn myötä. Koulunuorisotyötä käynnistettiin syyskauden alkaessa. Marraskuussa saatiin käyntiin koulu yhteistyö joka on lähtenyt säännöllisillä käynneillä/ajoilla hyvin käyntiin. Nuorten kohtaamiset koululla ovat olleet positiivisia. Kohdattuja nuoria 300.

Tuusulan hyvinvointivalmennus-hankkeen palautekyselyn perusteella ensimmäiset valmennettavat kokivat hyvinvointivalmennuksen erittäin hyödylliseksi. Yksilöllinen ja omaa arvomaailmaa peilaava hyvinvointivalmennus näyttäisi ensimmäisen vuoden kokeilujen perusteella olevan tehokas keino vaikuttaa yksilön elintapoihin ja sen myötä parempaan kokemukseen omasta terveydestä ja hyvinvoinnista.

8. Siirrämme palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kotiin vietäviin matalan kynnyksen palveluihin

Varhaiskasvatuksessa lasten tukea täydentävät taidepedagogit. Sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa työskentelee perheohjaajia. Koulujen kasvatusohjaajia vakinaistettiin 1.8.2021. Avoimen varhaiskasvatuksen kohtaamispaikkatoiminta (Perhetuvat) kärsi koronapandemian rajoituksista. Korona-aika osoitti kohtaamispaikkatoiminnalla olevan suuri merkitys kotona pienten lasten kanssa oleville vanhemmille.

Oppilashuollossa otettiin käyttöön matalan kynnyksen mielenterveyttä tukevia menetelmiä kuten IPC-menetelmä.

Tuusulan opiston laaja etäopetustarjonta toi tilapäisesti mahdollisuuksia kotiin vietäviin palveluihin, kun kursseille pystyi osallistumaan kotoa käsin.

9. Olemme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta

- Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelmien mukainen työ ja tavoitteet etenivät suunnitellusti.
- Koulujen laitekantaa kehitettiin kohti 1:1-tavoitetta.
- Robotiikan hyödyntäminen oppimisessä eteni.
- Agenda 2030-koulutuskokonaisuus toteutettiin rehtoreille ja tutoropettajille.
- Varhaiskasvatuksen ympäristökasvatussuunnitelma valmistui.
- Laadukas yhteistyö ruokapalveluiden kanssa on tärkeää oppimisen ja hyvinvoinnin yhteyden vuoksi.

Varhaiskasvatuksessa valmistauduttiin kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun. Tuusulan kunta on mukana kokeilussa, joka alkoi 1.8.2021. Tuusulasta mukana ovat Kolsan ja Lahelan tertun päiväkodit. Korona-ajan haasteissa onnistuminen sekä varhaiskasvatuksessa että oppimisen palvelualueella oli merkittävä onnistuminen. Hyvin organisoitu ja järjestetty etäopetusaika sai kiitosta.

Palveluverkon ohjausryhmä ohjasi palveluverkon uudistamistyötä.

- Martta Wendelin päiväkodin rakennustyöt ovat käynnissä. Päiväkodin käyttöönotto on vuoden 2022 elokuussa.
- Monio, lukio ja kulttuuritalo, eteni urakkakilpailutukseen ja päätös rakennuttajasta tehtiin huhtikuussa 2021. Rakentaminen käynnistyi kesäkuussa 2021.
- Kirkonkylän kampuksen toteutussuunnitelma ja projektisuunnitelma valmistuivat. Tuusulan kunta on käynnistänyt neuvottelut ruotsinkielisen perusopetuksen järjestämisestä yhteistyössä Järvenpään kaupungin kanssa. Kirkonkylän koulun oppilaat opiskelivat kunnan toisissa kouluissa, päiväkotitiloissa sekä Tuusulan opiston tiloissa syyslukukauden 2021 ajan ja oppilaat kuljettiin näihin toimipisteisiin nykyisen koulun läheisyydestä. Kevätlukukaudelle 2022 väistötilat siirrettiin kunnantalon läheisyyteen ja niissä opiskellaan siihen saakka, kunnes uusi kampus valmistuu.
- Riihikallion monitoimikampuksessa tehtiin kustannuslaskentaa toteutussuunnittelun edetessä
- Rykmentinpuiston monitoimikampuksen hankesuunnitelmaa tarkennettiin johtuen tilojen tiivistämisestä. Elin-
kaarikilpailutuksen valmistelu käynnistettiin mm. toiminnallisten vaatimusten laatimisen osalta.
- Lahelan hankesuunnitelmatyö kampuksen sijainnin osalta käynnistyi.

- Jokelan alueen ennakkovaikutusten arviointi käynnistyi keväällä 2021 ja oli joulukuun valtuuston käsittelyssä.
- Kellokosken kirjaston peruskorjaus valmistui syyskuun alussa ja kirjasto avattiin asiakkaille 16.9. Myöhemmin syksyllä Kellokoskella otettiin käyttöön Tuusulan ensimmäinen omatoimikirjasto.
- Halosenniemen kehittämissuunnitelma eteni ateljeekodin sisäpuolen kunnostustöillä. Talon sähköverkko, luku- tus ja valaistus uusittiin. Kunnostustoimenpiteet jatkuvat vuonna 2022.

10. Takaamme tuusulalaisille nuorille jatkokoulutuspaikan tai työllistymispolun

Psykososiaalisen työn kehittämistä jatkettiin. Ohjaamon psykologi yhdessä muun verkoston kanssa kehitti tuen raken- teita koulutukseen ja työllisyyteen kiinnittymisen näkökulmasta.

Vuoden 2021 aikana luotiin ja testattiin erilaisia uusia tapoja auttaa nuoria työelämään. Koronarajoituksen vaikutus te- kivät toteutuksesta haastavaa, joten työtä jatketaan vuoden 2022 aikana.

Edistimme opinnollistettujen Starttipajan valmennuskokonaisuuksien käyttöä oppivelvollisuuden suoritusmahdolli- suuksien lisäämiseksi sekä ammatillisen tutkinnon saamiseksi. Yhteistyötä Keudan kanssa kehitettiin. Oppivelvollisuu- den toteuttamisen tapoja jatkokehitetään kevään 2022 aikana asiakkailta saatujen kokemusten ja palautteiden perus- teella, ja tätä työtä tehdään laajassa yhteistoiminnassa eri tahojen, myös opinnollistetun Starttipajan kanssa.

Oppivelvollisuuslaki muuttui 1.1.2021 ja kunnassa on valmistauduttu sen tuomiin muutoksiin, jotka toteutuivat 1.8.2021 (toisen asteen maksuttomuus ja asuinkunnan valvontavastuu) ja 1.8.2022 (tutkintoon valmentava koulutus, TUVA). Oppilaanohjauksessa on tullut vaade tehostetun oppilaanohjeuksen järjestämiseen 1.1.2021 alkaen. Osallistu- minen kevään 2021 yhteishakuun on velvoittava. Kuntaan on perustettu oppivelvollisuuden muutostyötä ohjaavia ja tulevia työryhmiä. Tuusulan kunta johtaa 11 kunnan yhteistä Opinto-ohjauksen kehittämishanketta, jossa panostam- me alueelliseen yhteistyöhön toisen asteen koulutustoimijoiden kanssa.

11. Kehitämme Tuusulan liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia. Tuusulalaiset liikkuvat ja harrastavat enemmän ja monipuolisesti

Koronaepidemia vaikutti osaltaan tavoitteen toteutumiseen ja tavoitteet saavutettiin osittain.

Tuusulan ulkoilureitistöjä kehitettiin monipuolisesti; mm. Sarvikallion reitistön muutostyöt saatiin valmiiksi, Ruotsinky- län tutkimusmetsän alueen kehittämissuunnitelman kuvaus valmistui. Jokelan alueen ulkoilureittien toteutus alkoi, Kello- kosken alueen ulkoilureittejä tarkastellaan kaavoituksen yhteydessä, Purolaakson kuntoradalla tehtiin kunnostustöitä. Tuusulanjärven rantojen virkistyskäytön yleissuunnitelma ja Anttilan tilan tilakeskuksen rannan virkistyskäytön kehittä- missuunnitelmat olivat kuntalaisilla arvioitavana.

Liikuntapaikkojen turvallisuutta, käytettävyyttä ja toimivuutta parannettiin pienhankkeilla jokaisessa kuntakeskuses- sa. Työohjelmat päivitetään vuosittain ja toteutuksia aikataulun mukaan. Urheilukenttien kehittämissuunnitelmat siir- tyivät vuodelle 2022.

Luontoliikuntakohteiden kävijämäärät ovat olleet merkittävässä nousussa ja erityisesti talviliikunnan olosuhteet ovat saaneet kiitosta. Paijalan koulun lähiliikuntapaikka ja Hyrylän urheilukeskuksen alikulkutunneli- ja kuntoporrashanke valmistuivat. Tuusulan uimahallin kuntoarvioraportti valmistui, halli pidettiin avoimena läpi kesän.

Lasten ja nuorten maksuttoman, matalan kynnyksen harrastustoiminnan tukemista koulupäivän yhteydessä sekä kou- lun kerhotoimintaa jatkettiin vuonna 2021. Toiminnassa on mukana lähes 20 paikallista seura- ja järjestökumppania eri puolilla Tuusulaa.

12. Vahvistamme tuusulalaisten turvallisuuden ja osallisuuden tunnetta sekä varmistamme kasvavan Tuusulan turvallisuuden

Asukkaiden arjen turvallisuutta kehitettiin turvallisuustapahtumin esim. asumisturvallisuuteen, liikenneturvallisuuteen ja rikosturvallisuuteen liittyvistä asioista. Toteutimme kohdennettuja kampanjoita muiden viranomaisten kanssa nuori- solle, kouluille ja ikäihmisille turvallisuustietouden lisäämiseksi.

Turvallisuuteen liittyen teimme yhteistyötä alueen eri viranomaisten sekä kuntien kesken ja pyrimme alueiden turvallisuusuhkien ja häiriöidenvarhaiseen puuttumiseen ja kitkemiseen heti alkuvaiheessa. Kunta osallistui Uusimaa21 harjoitukseen syyskuussa, jossa aiheena hybridivaikuttaminen. Harjoituksessa testattiin myös valmiuskeskusten valmiutta käynnistää toiminta häiriötilanteessa.

Teimme laadukasta sisäilmatyötä kunnan sisäilmaryhmässä ja kohdekohtaisissa sisäilmaryhmissä.

13. Otamme toiminnassamme huomioon luontoarvot ja ympäristön. Huolehdimme, että luonto voi hyvin ja se on läsnä kuntalaisten arjessa

Tuusulanjärven valuma-alueen VILKKU Plus-hanke eteni yhteistyössä viljelijöiden kanssa. Hankkeeseen liittyvien vesiensuojelutoimenpiteiden (esim. Mäyräojan tulvatilanteen hallinta, ravinteiden huuhtoutumista vähentävien viljelymenetelmien käyttöönotto) toteutus aloitettiin vuonna 2021.

14. Edistämme kestävästä kehitystä kaikessa toiminnassa. Vähennämme hiilidioksidipäästöjä ja lisäämme uusiutuvan energian osuutta energiankulutuksesta

Kestävästä kehitystä ja YK:n agenda 2030-tavoitteita edistetään Tuusulassa sosiaalisen, ekologisen ja taloudellisen kestävyden näkökulmista. Sivistyksen toimialueella otettiin käyttöön Agenda 2030-tavoitteet kaikilla palvelualueilla. Keväällä 2021 laadittiin kestävästä kehityksen raportti valtuustokaudesta 2017-2021. Kestävästä kehityksen suunnitelman laadinta ei ole vielä käynnistynyt, se tullaan laatimaan valtuustokaudeksi 2021-2025.

KETS-sopimusta toteutettiin koko valtuustokauden ajan laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti.

Työ kohti hiilineutraalia Tuusulaa on aloitettu merkittävimmästä kunnan hiilidioksidipäästöjen aiheuttajasta- rakennuskannasta. Palveluverkon toteutuksen yhteydessä yhtenä poikkileikkaavana projektina on kestävä kehitys, jossa tarkastellaan ja tavoitellaan mm. päästöjen vähentämistä uusissa palveluverkon rakennuksissa. Yhtenä keinona on suunnittelun ja rakentamisen ohjaaminen rakennusten hiilijalanjälkilaskennan perusteella.

Vuonna 2021 toteutettiin ympäristöministeriön rahoittamaa hanketta ilmastojohtamisen toimintamallin rakentamiseksi Tuusulaan. Hankkeen loppuraportti valmistui joulukuussa 2021 ja mallin toimeenpano käynnistyy 2022 eri toimenpitein.

Toimenpiteitä on tehty myös esim. kunnan palveluissa syntyvän ruokahävikin vähentämiseksi sekä tuusulalaisten ruoka-apua koskevassa toiminnassa ja sen kehittämässä. Ruokapalveluissa lisättiin kasviperäisten raaka-aineiden osuutta.

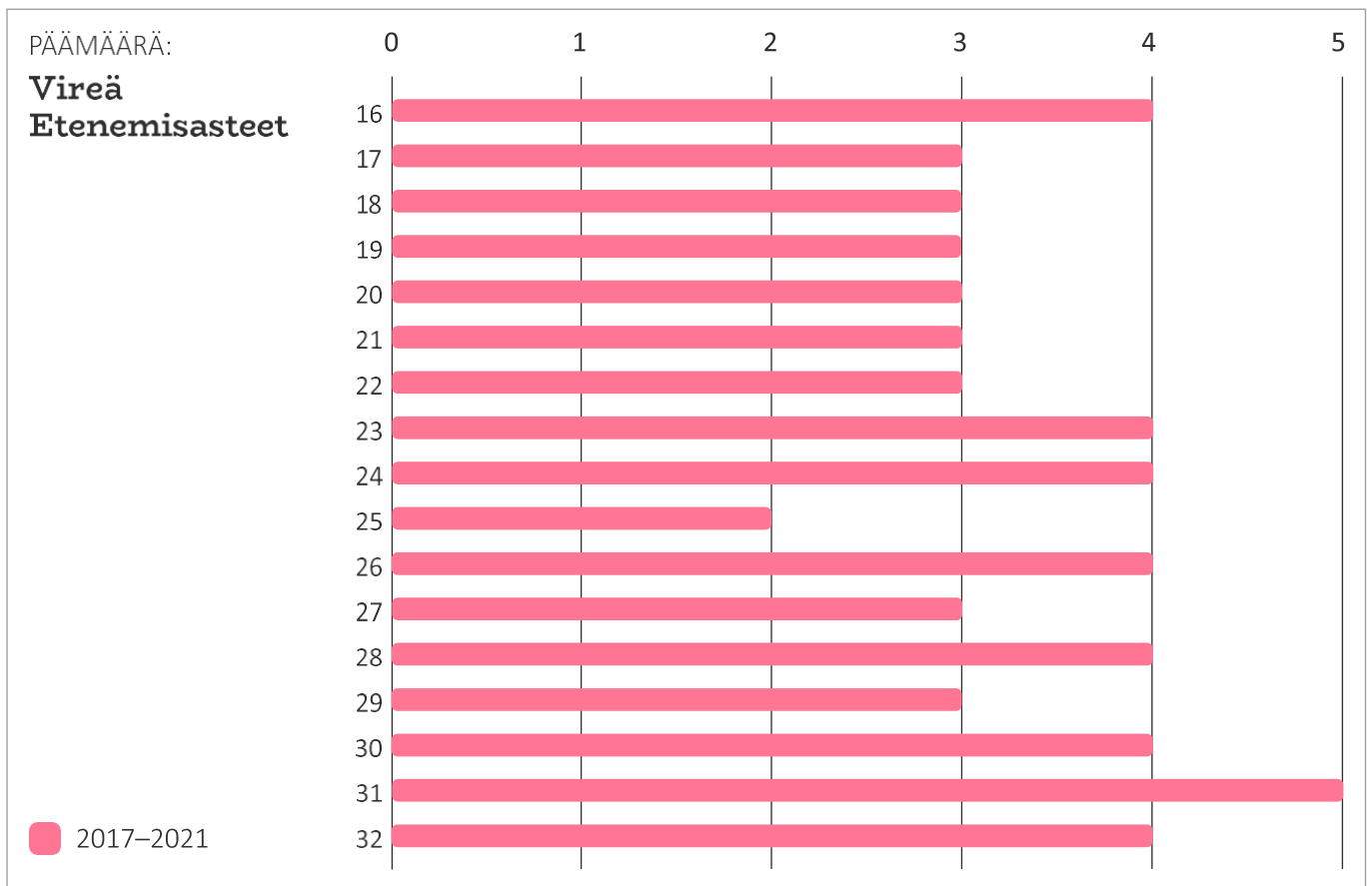
15. Johdamme ihmisiä innostaen ja yhdessä uutta tehden. Tuusulan kunta on vetovoimainen työnantaja ja kunnan henkilöstö voi hyvin

Syksyllä laadittiin suunnitelma seuraavan strategiakauden henkilöstöjohtamisen tavoitteista, jossa valmentavan johtamiskulttuurin edistäminen ja työyhteisön itseohjautuvuuden tukeminen ovat keskeisellä sijalla. Osaaminen ja kyvykkyudet strategisessa keino-ohjelmassa toimenpiteinä ovat mm. työnantajakuvan kehittäminen ja markkinointi, henkilöstökokemuksen kehittäminen, osaamisen kehittämisen ja työhyvinvoinnin keinovalikoiman laajentaminen.

Esihenkilöille tarjottiin valmentavan johtamisen kursseja Eduhousessa ja työterveyspsykologin kanssa toteutettiin valmennuksia kohtaamisentaidoista. Syksyn aikana laadittiin suunnitelma 2022 keväälle valmentavan johtamiskulttuurin edistämiseksi. Valmentavan johtamisen asiantuntijapalveluita on kartoitettu syyskuun aikana pilotointia varten. Koko henkilöstön koulutustarpeita kartoitettiin laajasti ja Eduhousen koulutuspalvelu on koko henkilöstön käytössä.

Työhyvinvoinnin osalta toimenpiteet etenivät suunnitelmallisesti. Henkilöstön työhyvinvoinnin tilaa kartoitettiin kyselyin ja näiden pohjalta tehtiin toimenpidesuunnitelmia. Työhyvinvointia edistäviä toimia edistettiin; korvaavan työn malli otettiin käyttöön alkuvuodesta, kuntaan perustettiin työhyvinvointiryhmä, järjestettiin työhyvinvointikorttikoulutuksia ja henkilöstölle otettiin käyttöön liikunta- ja kulttuurietuus 2021 aikana.

Vireä

16. Kasvamme vahvasti ja hallitusti. Tavoittelemme nopeampaa väestönkasvua, monimuotoista asumista ja laadukasta elinympäristöä

Vuonna 2021 kunnan väestönkasvu ja muuttovoitto kehittyivät vauhdikkaasti. Kiinnostus sekä kunnan asuin- että yritystontteihin vahvistui. Tuusulan yleiskaava 2040 ehdotus II asetettiin nähtäville 1.12.2021-31.1.2022. Tavoitteena on saada Tuusulan yleiskaava 2040 hyväksytyksi keväällä 2022. Tilivuoden aikana hankittiin kunnan omistukseen maata noin 110 ha, josta kaavoituksen tuleviin tarpeisiin noin 80 ha. Loppuosa on pääosin yleisiä alueita.

17. Vahvistamme elinvoimaa keskustojen monipuolisia palveluita ja viihtyvyyttä kehittämällä

Hyrylän palvelukeskushanke eteni; HOK-Elannon kanssa hyväksyttiin sopimus hankkeen valmistelusta ja hankkeelle asetettiin tavoitteet sekä käynnistettiin kilpailullisella neuvottelumenettelyllä toteutettava kilpailutus suunnittelusta, rahoittamisesta ja toteuttamisesta. Kuntalaisia osallistettiin kyselyllä ja Teams-kokouksella, lisäksi työntekijöille järjestettiin keskustelutilaisuus ja tätä seuranneita työpajoja. Asemakaavaluonnos on ollut julkisesti nähtävillä. Kaavaehdotus valmistellaan hankintavaiheen päätyttyä.

18. Vahvistamme yritystoiminnan edellytyksiä ja työpaikkojen syntymistä aktiivisella elinkeinopolitiikalla, kaavoituksella ja edistämällä liikennehankkeita

Vuoden aikana Sulan työpaikka-alueen asemakaavoja edistettiin ja maankäyttösopimuksia valmisteltiin. Sula II asema-kaava astui voimaan 22.9.2021. Sula III asemakaavaehdotus etenee hyväksymiskäsittelyyn alkuvuodesta 2022 ja kaa-vaan liittyvä sopimus on valmis.

19. Vahvistamme Etelä-Tuusulan kasvua. Tiivistämme ja eheyttämme Hyrylän keskustaa ja Rykmentinpuistoa

Hyrylän keskustan kehittäminen eteni pääosin suunnitellusti. Hyrylän keskustan yleissuunnitelma ja asemakaava ovat loppuhiontaa vaille valmiit. Palvelukeskuksen rakentaja valittiin kesäkuussa ja palvelukeskuksen kaavamuutosehdotus valmistellaan yhteenliittymän kanssa syksyllä 2021. Hyrylän keskustan yleissuunnitelma saatetaan valmiiksi palvelukeskuksen kaavatyön kanssa loppuvuodesta 2021 ja ne laitettaneen nähtäville alkuvuodesta 2022. Hyrylän keskustan yleis-suunnitelmaa viimeistellään palvelukeskuksen kaavamuutoksen kanssa.

Suutarintien tonttien myyntiä edistettiin. Kolmen tontin osalta esisopimus voimassa ja lopullinen kauppa toteutuu al-kuvuodesta 2022. Korttelin kahdelle muulle tontille etsitään toteuttajaa.

Purettavan hallintorakennuksen alueen asemakaavamuutosluonnosta edistettiin alustavin korttelisuunnitelmin kon-sultin toimesta. Hallintorakennuksen suojelemiseksi tehtiin Tuusula-seura ry:n toimesta aloite ja ELY-keskus asetti vaa-rantamiskiellon tämän seurauksena. Alueen asemakaavatyö aloitetaan, kun rakennuksen suojelukysymys on ratkaistu. Käytöstä poistetun hallintorakennuksen purkaminen ei voi edetä ennen, kun ELY-keskus on käsitellyt tehdyn aloitteen.

20. Kehitämme Jokelan keskustaa rataa tukeutuen ja vahvistamme taajaman vetovoimatekijöitä

Jokelan keskustan kehittäminen on edennyt suunniteltua hitaammin. Vuoden 2021 aikana Jokelan keskustan asema-kaavamuutoksia ja maankäyttösopimuksia valmisteltiin ja Jokelan keskustan yleissuunnitelma oli nähtävillä. Opintien ja Nukarintien risteuksen ympäristön kaava-alueella käytiin alustavia neuvotteluja ja kaavatyö alkoi loppuvuodesta 2021. Vanutehdas sai purkuluvan joulukuussa 2021.

21. Vahvistamme Kellokosken omaleimaisuutta ja vetovoimaa Ruukin ja Sairaalan aluetta sekä keskustaa kehittäen

Kellokosken keskustan kehittäminen ei edennyt suunnitellusti. Pohjois-Tuusulaan hankekehittäjä aloitti loppuvuodes-ta 2021. Hän aloittaa yhteydenotot alueen toimijoihin ja intressiryhmiin, joten kehittäminen edistyneenä jatkossa toivo-tulla tavalla.

Kellokosken sairaalan uusiokäyttöprojektin vetovastuu on HUS:lla ja kunta on varautunut tekemään alueelle kaavamuu-toksen. Neuvottelut Kellokosken sairaala-alueen kehittämisestä HUS:in kanssa ovat kesken.

Kellokosken Vanhan valtatie välillä Kellokosken sairaala- Linjatien välin saneeraus etenee. Kaavan ja rakennussuunni-telmien valmistuttua saneeraamme myös Vanhan valtatie osuuden Kellotori-Carlanderintie. Arvioitu valmistumisai-ka syksyllä 2022.

Seppäinpuisto on kaavoitussuunnitelmassa ja siitä on ehdotus vuoden 2022 työohjelmassa.

22. Mahdollistamme kylien täydennysrakentamisen ja elinvoimaisuuden sekä maaseutumaisen ympäristön

Kylien elinvoimaa edistettiin alueellisissa kehittämisverkostoissa sekä osallistuvan budjetoinnin keinoin.

23. Kansainvälistymme ja luomme sille edellytyksiä

Kansainvälistymissuunnitelmaa laadittiin poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja suunnitelmaluonnos on valmis. Valmistelu on keskeytynyt ja suunnitelmaa ei ole viety päätöksentekoon.

Globaalikasvatuksen hankerahoituksella toteutettiin koulutuksia ja tuetaan koulujen ja päiväkotien omia kansainvälisyttä edistäviä teemapäiviä ja valinnaisainekursseja.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kehittämistä vietiin eteenpäin ja ruotsinkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen siirtymistä Kirkonkylän kampukselle valmisteltiin suunnitellusti.

24. Hyödynnämme lentokentän ja metropolialueen tarjoamat kasvun mahdollisuudet asumisessa ja elinkeinotoiminnassa

Lentokentän ja metropolialueen kasvun mahdollisuuksia ei onnistuttu hyödyntämään toivotulla tavalla. Työpaik-ka-alueiden profiloinnissa on kuitenkin huomioitu lentokentän tarjoamat edut yritystoiminnalle ja markkinointiviestinnässä argumentoidaan lentokentän läheisyys.

Lentokenttään liittyvää edunvalvontaa tehdään lentokenttäyhteistyön verkostoissa. Koronaepidemia on haastanut lentokenttäalueen hyödyntämisen asumisessa ja elinkeinotoiminnassa.

25. Kehitämme lentokenttään tukeutuvaa FOCUS aluetta ja edistämme vahvasti Kehä IV toteutusta

Kunta on lisännyt maaomistustaan Focus-alueella ja saanut haltuunsa pääosan maa-alueista vapaaehtoisin kaupoin. Asemakaava-alueetta laajemman Focus-alueen yleissuunnitelman laatiminen on edellytys asemakaavoituksen jatkamiselle. Yleissuunnittelua varten laadittiin taustaselvityksiä ja alustavat yleissuunnitelmavaihtoehdot valmistuivat. Yleissuunnittelussa ratkaistaan Kehä IV asemakaavaa koskevat päälinjaukset, mikä keventää tulevaa asemakaavatyötä.

26. Panostamme kulttuuritarjonnan monipuolisuuteen ja laatuun, ja matkailu alueella lisääntyy. Luomme mahdollisuuksia kulttuuriliikunnalle

Vuonna 2021 Korona-pandemia vaikutti mahdollisuuteen tarjota kulttuuritapahtumia ja ulkotapahtumat toteutettiin koronaepidemian rajoissa. Tapahtumia oli kuitenkin saman verran kuin aiemmin, niiden muoto vain muuttui. Työllistimme vuoden 2021 aikana 150 taiteen ammattilaista tapahtumatarjonnan tuottamisessa.

Rykmentinpuiston taideohjelmaa toteutettiin suunnitellusti. Palveluverkon taideohjelma käynnistyi Monion myötä. Elävät juuret- Tuusulanjärven museoiden matkailuhanke toteutui vuoden 2021 aikana.

27. Kehitämme Tuusulanjärven ja Tuusulan jokivarsien sekä vesistöjen (Jokelan lammet ja Rusutjärvi) virkistyskäyttöä ja saavutettavuutta

Tuusulanjärven ja-joen ranta-alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa edettiin monin tavoin. Vuoden 2021 aikana viimeisteltiin Sarvikallion polkureitistö, lisättiin opasteita ja parannettiin liikenteen sujuvuutta. Tuomalan venepaikka kunnostettiin ja Koskenmäen rantautumispaikan toteutus valmistui syksyllä veneilykauden jälkeen. Tuusulanjärven rantojen virkistyskäytön yleissuunnitelma hyväksyttiin jatkosuunnittelun pohjaksi. Tuusulanjärven rantaraitin, välillä Kirkkotie-Anttilan tilakeskus, maastokatselmus toteutettiin ja maanomistajia kontaktoitiin. Hanke jatkuu vuonna 2022

28. Kehitämme Tuusulan Urheilupuistoa Helsingin seudun parhaaksi omaehtoisen harrastamisen ja aktiivisen urheilun ympäristöksi ja tapahtumapaikaksi

Hyrylän urheilukeskuksen kehittäminen eteni suunnitellusti. Monitoimihallin vaihe 1., joka sisältää voimistelu- ja mailapelihallin, rakentaminen alkoi syksyllä 2021. Monitoimihallin vaihe 2. suunnittelu käynnistettiin, kun vaiheen 1. rakentaminen saatiin käyntiin. Vaihe 2 sisältää jalkapallo- ja liikuntahallin, kuntosalin ja yhteisten tilojen urakan. Vaihe 2. etenee kevään 2022 aikana päätöksentekoon.

Urheilupuiston kevyenliikenteen yhteys ja kuntoportaiden työmaa valmistui kesäkuun alkuun. Kesäkuussa käynnistyi ampumahiihtostadionin kunnostustyöt valaistuksen ja kuivatuksen osalta. Urheilukeskuksessa järjestettiin tapahtumia kesän aikana mm. yleisurheilun KUY Games, XCE-pyöräkilpailu, Kesäyön marssi, ampumajuoksun SM-kilpailut, Ringette C-SM turnaus, Drive-in elokuvanäytös sekä useita rullahiihtokilpailuja.

29. Uudistamme ja tehostamme kunnan palveluverkkoa kuntalaislähtöisesti päämääränä modernit, terveet ja turvalliset toimintaympäristöt sekä kohtaamisten mahdollistaminen

Kunnan palveluverkon uudistaminen eteni suunnitelmallisesti valtuustokauden aikana. Palveluverkkotyö projektoitiin vuodenvaihteessa 2020-2021. Palveluverkkosuunnitelma päivitettiin joulukuussa 2020 ja joulukuussa 2021. Palveluverkon ohjausryhmä kokoontui säännöllisesti, palveluverkon hankkeille ja keskeisille prosesseille luotiin vastualueet sekä toimintamallit kuten muutosjohtaminen, osallisuus ja vaikutusten arviointi.

Pienten kouluyksiköiden ennakkoarvioitusten arviointi toteutettiin syksyllä 2020. Lopullisista toimenpiteistä päätettiin palveluverkon hyväksymisen yhteydessä valtuustossa joulukuussa 2020. Linjamäen koulu yhdistyi Kellokosken kouluun 1.8.2021.

Jokelan alueen varhaiskasvatuksen ja opetuksen ennakkoarvioitusten arviointi toteutettiin kevään 2021 aikana ja se oli valtuuston käsittelyssä joulukuussa 2021. Aloitimme Jokelan varhaiskasvatuspaikkojen riittävyden turvaamiseksi uuden päiväkodin suunnittelun.

30. Olemme edelläkävijä osallisuuden edistämässä ja yhteisöllisessä toiminnassa uudistaen samalla toimintatapojamme. Kehitämme kumppanuuksia ja verkostojohtamista

Kunnan osallisuusmalli otettiin käyttöön vuonna 2017 ja sitä vietiin teoiksi monin tavoin vuoden 2021 aikana, vaikka korona-aika haastoi osallisuustyön monella tapaa. Yhteisötilat olivat suljettuna ja yleisötilaisuuksia peruttiin. Tilaisuuksia toteutettiin yhä enemmän virtuaalisina tai hybriditilaisuuksina. Korona-ajan ilmiöitä ovat mm. poikkeusolojen erätauko-dialogit ja hybridirahoitusmallin tarjoamat rahoitusmahdollisuudet.

Kehittämisverkostomallia arvioitiin ydintiimien itsearviointina ja arvioinnin pohjalta tehtiin esitys malliin tehtävistä muutoksista. Kehittämisverkostojen ydintiimien toimikausi vaihtui valtuustokauden vaihdoksen myötä. Kehittämisverkostomallin muutoksista päätettiin loppukesästä ja ydintiimien uusi toimintakausi käynnistyi syksyllä 2021.

Vuoden 2021 osallistuvan budjetoinnin äänestystulokset julkistettiin helmikuussa 2021. Vuoden aikana toteutettiin lähes 30 asukkaiden toteutukseen äänestämää projektia. Syyskuussa 2021 käynnistyi vuoden 2022 osallistuvan budjetoinnin ideahaku. Yhteiskehittäminen ajoittui marraskuulle ja äänestys tammi-helmikuulle 2022.

Uuden hybridirahoitusmallin luominen Sitran rahoittamassa demokratiakokeilussa jatkui. Hankkeessa tehtiin yhteistyötä Tampereen kaupungin ja joukkorahoituspalvelu Mesenaatin kanssa. Kokeilun tulokset ja hankkeen loppuraportti julkaistiin keväällä 2021 ja hybridirahoituksen rahoitushakua jatkettiin joulukuulle.

Erityisryhmien osallisuuden kehittämiseen kiinnitettiin huomiota mm. osallistuva budjetointi 2021 ja 2022-prosessien eri vaiheissa jalkautamalla sekä tuottamalla selkokieliä materiaaleja. Erityisryhmien osallisuus hybridirahoitusmallin rakentamiseen ei toteutunut suunnitellusti koronapandemiasta johtuen.

Järjestösuunnitelma hyväksyttiin alkuvuodesta 2021 ja se päivitettiin uuden kuntastrategian mukaiseksi loppuvuodesta 2021.

Sivistyksessä edistettiin Erätauko-dialogimenetelmän avulla lasten ja nuorten osallisuutta Poikkeusajan dialogein ja Kaille yhteinen koulu-hankkeen lasten ja nuorten kuulemisin. Kulttuurin Kotikulmia jälleenalokuvat-hanke tehtiin yhteistyössä kuntalaisten kanssa.

31. Uudistamme kunnan brändiä ja parannamme kunnan tunnettuutta

Tuusulan vuonna 2019 uudistetun brändin käytäntöön viemistä jatkettiin määrätietoisesti. Kunnan kaikki viestintä on uutta brändiä tukevaa ja kunnan markkinoinnille laaditaan vuosittain toteutussuunnitelma. Kunnan tunnettuuden li-

säämiseksi viestittiin aktiivisesti ja sosiaalisen median sekä liikkuvan kuvan merkitys oli edelleen kasvussa. Vuonna 2021 toteutettiin rakkauden taidetta –teemavuotta ja sen toteutuksia olivat mm. Unelmien yö-kampanja, Tuusulanjärven sinkkuristeily ja tuusulalaisille vauvoille jaetut pipot.

Kunnan tapahtumien koordinoitua jatkettiin ja kuntaa brändätään tapahtumien avulla. Koronan vaikutuksesta tapahtumia ei juurikaan ole järjestetty.

32. Parannamme kunnan tuottavuutta ja talouden tasapainoa

Kunnan väestönkasvu ja muuttovoitto kehittyivät vauhdikkaasti ja kiinnostus kunnan asuin- ja yritystontteihin vahvistui. Tontin myynnin tulotavoitteet ylittivät 2021 talousarvion miltei puolella. Kunnan vajaakäytössä olevien kiinteistöjen myyntiä valmisteltiin ja käsittelyssä oli eri puolilla kuntaa sijaitsevien kehitettävien kiinteistöjen kaavoja. Kaavoitusta edistettiin tavoitteiden mukaisesti. Projektointia tukevan projektikäsikirjan valmistelu etenee suunnitelman mukaisesti.

Kunnan palveluverkon suunnittelu ja rakentaminen etenee kokonaisuutena hieman jäljessä suunnitellusta aikataulusta. Palveluverkkosuunnitelma toimii vuosittaisen talousarvion ja sen investointiohjelman valmistelun pohjana. Suunnitelmaa päivitetään vuosittain kunnan strategiatavoitteiden, palvelutarpeen kehityksen ja taloudellisen liikkumavaran näkökulmista. Palveluverkkosuunnitelman suunnittelun ja toteuttamisen tueksi laadittiin kokonaisprojektisuunnitelma ja suunnitelmaa tukeva organisointi ja roolitus.

Kasvun ja talouden hallintaohjelman toteutus eteni ja se päivitettiin vuosille 2022-2031 uusin skenaarioin vuoden 2022 talousarvion valmistelun yhteydessä. Kunnan tulorahoituksen riittävyyttä ja investointien määrän kehitystä pitkällä tähtäimellä arvioidaan vuosittain. Ohjelman toteutus mahdollistaa 6–7 vuoden tähtäimellä 10 milj. euron säästöjen ja tuottavuushyötyjen saavuttamisen.

Vuodelle 2021 asetetun säästöohjelman mukaiset toimenpiteet toteutuivat pääosin suunnitellusti ja toimenpiteillä saavutettiin 2,0 milj. euron säästöt. Kunnan toimintamenojen kehitys pysyi kokonaisuutena budjetin puitteissa.

KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Valtuusto

Valtuusto piti vuonna 2021 kymmenen kokousta ja kymmenen valtuustoasioiden informaatiotilaisuutta. Uuden ja vanhan valtuuston yhteiseminaari järjestettiin 23.6.2021 ja toinen valtuustoseminaari 28.-29.10.2021 Turussa.

Valtuuston kokoonpano 1/2021–7/2021 oli seuraava:

Puheenjohtajat

Kati Lepojärvi puheenjohtaja, Tupu

Kim Kiuru I varapuheenjohtaja, SDP

Kari Kinnunen II varapuheenjohtaja, Kok.

Tuusulan Sosialidemokraattinen (SDP rp) valtuustoryhmä (13 valtuutettua)

Jerry Airikka

Aarno Järvinen

Kim Kiuru

Aila Koivunen

Petra Kela

Päivö Kuusisto

Arto Lindberg

Karita Mäensivu

Ulla Palomäki

Jani Peltonen

Jere Pulska

Emmi Sirniö

Jorma Sulander

Kokoomuksen valtuustoryhmä (13 valtuutettua)

Jukka Ahlgren

Kari Kinnunen

Henri Koskela

Janne Mellin

Mika Mäki-Kuhna

Jouko Riola

Lilli Salmi

Ilmari Sjöblom

Ruut Sjöblom

Sami Tamminen

Laura Åvall

Sanna Kervinen

Ulla Rosenqvist

Tuusulan Puolesta ry:n valtuustoryhmä (10 valtuutettua)

Matti Alanko

Kari Friman

Markus Meckelborg

Elisa Laitila

Kati Lepojärvi

Liisa Palvas

Jussi Salonen

Raimo Stenvall

Margita Winqvist

Anna Yltävä

Tuusulan Keskustan valtuustoryhmä (5 valtuutettua)

Satu Heikkilä
Antti Kaikkonen
Taina Ketvel
Ari Nyman
Anu Åberg

Perussuomalaisten Tuusulan valtuustoryhmä (3 valtuutettua)

Pasi HUUHTANEN
Johanna Sipiläinen
Tommi Partanen

Vihreä valtuustoryhmä (3 valtuutettua)

Eeva-Liisa Nieminen
Ilona Toivanen
Sanna Tuhkunen

Tuusulan vasemmisto valtuustoryhmä (2 valtuutettua)

Pekka Heikkinen
Seppo Noro

Svenska folkpartiet i Tusby fullmäktige grupp (1 valtuutettu)

Monica Avellan

Kristillisdemokraattisen puolueen valtuustoryhmä (1 valtuutettu)

Lea Ahonen

Valtuuston kokoonpano ajalle 8/2021–12/2021 oli:

Puheenjohtajat

Arto Lindberg puheenjohtaja, SDP
Mika Mäki-Kuhna 1. varapuheenjohtaja, Kok.
Jari Anttalainen 2. varapuheenjohtaja, TUP

Kokoomuksen valtuustoryhmä (14 valtuutettua)

Jukka Ahlgren
Kalle Ikkela
Sanna Kervinen
Janne Mellin
Mika Mäki-Kuhna
Lilli Salmi
Antti Seppälä
Ilmari Sjöblom
Ruut Sjöblom
Tapio Tammilehto
Lauri Untamo
Laura Åvall
Ulla Rosenqvist

Tuusulan Puolesta ry:n valtuustoryhmä (11 valtuutettua)

Jari Anttalainen
Elisa Laitila
Mira Lehtinen
Kati Lepojärvi
Liisa Palvas

Tuija Reinikainen
Jussi Salonen
Raimo Stenvall
Margita Winqvist
Anna Yltävä

Perussuomalaisten Tuusulan valtuustoryhmä (8 valtuutettua)

Koponen Ari
Timonen Mika
Huuhtanen Pasi
Immonen Jari
Savolainen Henri
Räsänen Jari
Hermunen Janne
Sipiläinen Johanna

Tuusulan Sosialidemokraattinen (SDP rp) valtuustoryhmä (8 valtuutettua)

Arto Lindberg
Aila Koivunen
Karita Mäensivu
Emmi Sirniö
Aarno Järvinen
Kim Kiuru
Kirsti Ruislehto
Päivö Kuusisto

Tuusulan Keskustan valtuustoryhmä (4 valtuutettua)

Antti Kaikkonen
Mirka Kovalainen
Ari Nyman
Anu Åberg

Vihreä valtuustoryhmä (3 valtuutettua)

Outi Huusko
Eeva-Liisa Nieminen
Annika Lappalainen

Tuusulan vasemmisto valtuustoryhmä (1 valtuutettua)

Hanna Catani

Svenska folkpartiet i Tusby fullmäktige grupp (1 valtuutettu)

Monica Avellan

Kristillisdemokraattisen puolueen valtuustoryhmä (1 valtuutettu)

Mila Lehtonen

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus piti tarkastelujaksolla 33 kokousta. Kunnanhallituksen seminaarit järjestettiin 18.-19.2.2021, 19.-20.8.2021 ja 16.-17.9.2021.

Kunnanhallituksen kokoonpano 1/2021–7/2021 oli seuraava:

Puheenjohtajat

Arto Lindberg, puheenjohtaja, SDP
Mika Mäki-Kuhna, 1. varapuheenjohtaja, Kok.

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Päivö Kuusisto, SDP
Sakari Simola, Kok.

Jussi Salonen, 2. varapuheenjohtaja, Tupu

Kari Friman, Tupu

Jäsenet

Satu Heikkilä, Kesk.
Pekka Heikkinen, Vas.
Pasi Huuhtanen, PS
Annika Lappalainen, Vihr.
Pentti Mattila, Kesk.
Karita Mäensivu, SDP
Jani Peltonen, SDP
Tuija Reinikainen, Tupu
Lilli Salmi, Kok.
Mari Tienhaara Kok.

Salme Nepponen, Kesk.
Liisa Palvas, Tupu
Johanna Sipiläinen, PS
Outi Huusko, Vihr.
Ari Nyman, Kesk.
Aila Koivunen, SDP
Elina Väänänen, SDP
Veikko Seuna, Tupu
Sarianna Laitinen, Kok.
Jouko Riola, Kok.

Kunnanhallituksen kokoonpano 8/2021–12/2021 oli seuraava:

Puheenjohtajat

Kalle Ikkela, puheenjohtaja, Kok.
Tuija Reinikainen, 1. varapuheenjohtaja, Tupu
Jari Immonen, 2. varapuheenjohtaja, PS

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Pekka Laakso, Kok.
Margita Winqvist, Tupu
Heikki Leinonen, PS

Jäsenet

Aila Koivunen, SDP
Ari Nyman, Kesk.
Ulla Rosenqvist, Kok.
Raimo Stenvall, Tupu
Ari Koponen, PS
Kim Kiuru, SDP
Tapio Tammilehto, Kok.
Kati Lepojärvi, Tupu
Lilli Salmi, Kok.
Outi Huusko, Vihr.

Karita Mäensivu, SDP
Pentti Mattila, Kesk.
Laura Åvall, Kok.
Elisa Laitila, Tupu
Mika Timonen, PS
Pekka Heikkinen, Vas.
Riitta Sedig, Kok.
Kari Friman, Tupu
Jouko Riola, Kok.
Eeva-Liisa Nieminen, Vihr.

Konsernijaosto

Konsernijaosto piti tarkastelujaksolla 8 kokousta.

Konsernijaoston kokoonpano 1/2021–7/2021 oli seuraava:

Puheenjohtajat

Arto Lindberg, puheenjohtaja, SDP
Mika Mäki-Kuhna, varapuheenjohtaja, Kok.

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Päivö Kuusisto, SDP
Sakari Simola, Kok.

Jäsenet

Jussi Salonen, Tupu
Pekka Heikkinen, Vas.
Outi Huusko, Vihr.
Sarianna Laitinen, Kok.
Satu Heikkilä, Kesk.

Kari Friman, Tupu
Liisa Palvas, Tupu
Annika Lappalainen, Vihr.
Lilli Salmi, Kok.
Ari Nyman, Kesk.

Konsernijaoston kokoonpano 8/2021–12/2021 oli seuraava:

Puheenjohtajat

Kalle Ikkela, puheenjohtaja, Kok.
Tuija Reinikainen, varapuheenjohtaja, Tupu

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Tapio Tammilehto, Kok.
Kati Lepojärvi, Tupu

Jäsenet

Jari Immonen, PS
Karita Mäensivu, SDP
Pekka Heikkinen, Vas.
Riitta Sedig, Kok.
Kari Friman, Tupu

Ari Koponen, PS
Aila Koivunen, SDP
Kim Kiuru, Vas.
Lilli Salmi, Kok.
Raimo Stenvall, Tupu

Lautakuntien, rakennusvalvontajaoston ja vesihuoltoliikelaitoksen johtokunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat ajalla 1/2021–7/2021

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Aarno Järvinen, SDP puheenjohtaja
Pekka Ruotsalainen, Kok. varapuheenjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Jussi Salonen, Tupu puheenjohtaja
Laura Åvall, Kok. varapuheenjohtaja

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta

Sanna Piironen, Kok. puheenjohtaja
Riitta Harkimo, SDP varapuheenjohtaja

Keskusvaalilautakunta

Krista Pirttinen, SDP puheenjohtaja
Elsi Luhtala, Kesk. varapuheenjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Janne Mellin, Kok. puheenjohtaja
Anna Yltävä, Tupu varapuheenjohtaja

Kuntakehityslautakunta

Mika Mäki-Kuhna, Kok. puheenjohtaja
Liisa Sorri, Tupu varapuheenjohtaja

Rakennusvalvontajaosto

Päivö Kuusisto, SDP puheenjohtaja
Tiia Kaukolampi, Kok. varapuheenjohtaja

Tarkastuslautakunta

Seppo Noro, VAS puheenjohtaja
Jere Pulska, SDP varapuheenjohtaja

Tekninen lautakunta

Raimo Stenvall, TuPu puheenjohtaja
Marjut Kylliäinen, Kesk. varapuheenjohtaja

Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta

Matti Oksanen, Kok. puheenjohtaja
Margita Winqvist, Tupu varapuheenjohtaja

Lautakuntien, rakennusvalvontajaoston ja vesihuoltoliikelaitoksen johtokunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat ajalla 8/2021–12/2021

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Ulla Palomäki, SDP puheenjohtaja

Jari Räsänen, PS varapuheenjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Tuija Reinikainen, Tupu puheenjohtaja
Kari Kinnunen, Kok. varapuheenjohtaja

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta

Mika Heino, Kok. puheenjohtaja
Atte Kolehmainen, SDP varapuheenjohtaja

Keskusvaalilautakunta

Matti Rantanen, Tupu puheenjohtaja
Seppo Hämäläinen, Kok. varapuheenjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Janne Mellin, Kok. puheenjohtaja
Anna Yltävä, Tupu varapuheenjohtaja

Kuntakehityslautakunta

Jari Immonen, PS puheenjohtaja
Päivö Kuusisto, SDP varapuheenjohtaja

Rakennusvalvontajaosto

Jani Peltonen, SDP puheenjohtaja
Mika Timonen, PS varapuheenjohtaja

Tarkastuslautakunta

Jussi Salonen, Tupu puheenjohtaja
Jari Räsänen, PS varapuheenjohtaja

Tekninen lautakunta

Cecilia Veikkolainen, Tupu puheenjohtaja
Marjut Kylliäinen, Kesk. varapuheenjohtaja

Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta

Pasi HUUHTANEN, PS puheenjohtaja
Marita HAGMAN, Tupu varapuheenjohtaja

Kunnan johtoryhmä 1/2021–7/2021

kansliapäällikkö Harri Lipasti, puheenjohtaja
pormestari Arto Lindberg
sivistysjohtaja Virpi Lehmusvaara
kuntakehitysjohtaja Heikki Lonka
talousjohtaja Markku Vehmas
viestintäpäällikkö Paula Miettinen
johdon assistentti Minna Mäkitalo
vs. hallintojohtaja Tuula Hyttinen
vs. henkilöstöjohtaja Juha Tynjä 11.4.2021 asti
henkilöstöjohtaja Satu Kuivasto 12.4.2021 alkaen

Kunnan johtoryhmä 8/2021–12/2021

kansliapäällikkö Virpi Lehmusvaara
pormestari Kalle Ikkela
vt. sivistysjohtaja Tiina Simons
kuntakehitysjohtaja Heikki Lonka
talousjohtaja Markku Vehmas
viestintäpäällikkö Paula Miettinen
johdon assistentti Minna Mäkitalo
hallintojohtaja Harri Lipasti
henkilöstöjohtaja Satu Kuivasto

YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön ennusteen (20.12.2021) mukaan vuonna 2021 Suomen BKT:n kasvu kiihtyi 3,4 prosenttiin. Korkea säästämisaste ja kuluttajien hyvä luottamus tukivat yksityisen kulutuksen nopeaa kasvua. Yksityiset investoinnit kasvoivat ja erityisesti asuntorakentamisen kehitys oli suotuisaa. Maailmantalouden vahvistuminen, elvytystoimet ja Suomen vientituotteiden kysynnän kasvu tärkeillä kauppalaueilla nostivat sekä vientiä että tuontia. BKT:n kasvun arvioidaan pysyvän 3,0 prosentissa vuonna 2022.

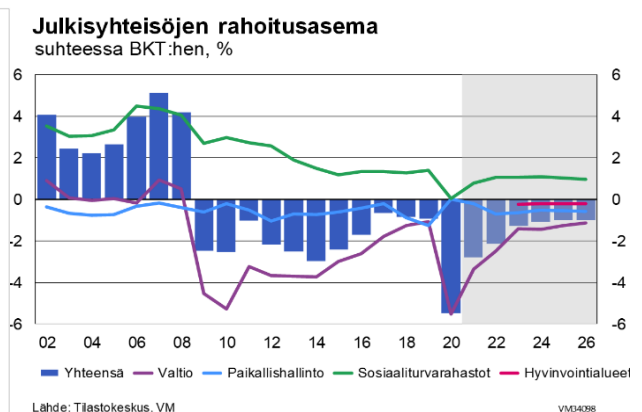
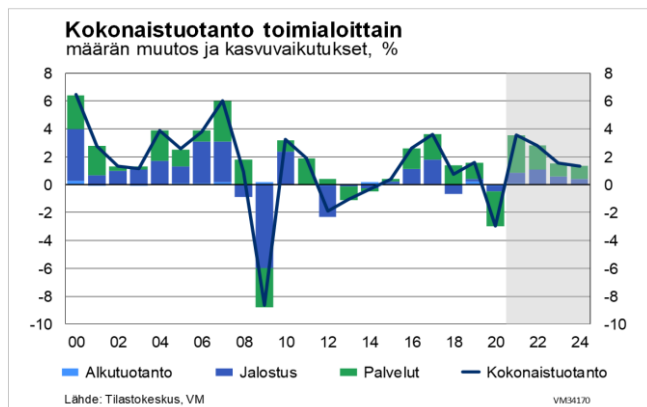
Yksityinen kulutus kasvoi kokonaisuudessaan noin 3 % vuonna 2021. Kotitalouksien reaalitytulon arvioidaan kasvaneen noin 0,5 % työllisyyden parannuttua ja keskiansioiden noustua. Kotitalouksien velkaantumistas-teen nousu jatkui ja erityisesti asuntolainakannan kasvuvauhti nopeutui vuoden 2021 aikana.

Elvytystoimet kasvattivat maailmankauppaa. Toisaalta pula komponenteista ja muista välituotteista hidasti yritysten kykyä vastata kasvaneeseen kysyntään. Vuonna 2021 viennin volyymin arvioidaan kasvaneen 4,2 % vahvan kysynnän tukemana. Palveluiden ulkomaankaupan kasvua lykkää edelleen etenkin matkailun hi- das toipuminen. Vuonna 2022 palveluiden ulkomaankauppaan on odotettavissa nopeaa kasvua, kasvu kiih- tyy rajoitusten ja epävarmuuden vähetessä.

Työllisten määrä lisääntyi vuonna 2021 merkittävästi ja työllisyysaste oli lokakuussa 72,7 %. Työttömyys- aste parani 7,1 %:iin. Myös pitkäaikaistyöttömyys kääntyi laskuun. Työmarkkinat vetävät tällä hetkellä run- saasti työvoimaa. Varsinkin eräillä palvelu- ja teollisuusaloilla sekä rakentamisessa ammattitaitoisesta työ- voimasta on niukkuutta. Avoimia työpaikkoja on työvoimahallinnossa ennätysmäärä.

Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kohosi koronaepidemian vuoksi 10 prosenttiyksikköä korkeammalle tasolle kuin ennen kriisiä. Ripeä talouskasvu ja koronaepidemian tukitoimien vähentyminen vahvistivat julkista taloutta vuonna 2021. Vahva BKT:n kasvu vaikuttaa suotuisasti velkasuhteen kehityk- seen. Keskipitkällä aikavälillä velkasuhde alkaa kasvaa uudelleen. Julkinen velkasuhde on jäämässä huomati- tavasti korkeammalle tasolle kuin ennen koronavirusepidemiaa, mikä lisää julkiseen talouteen kohdistuvia riskejä. Julkisessa taloudessa vallitsee rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino

Valtionhallinto on kantanut suurimman osan koronaepidemian vuoksi päätettyjen tukitoimien kustannuk- sista. Valtionhallinnon alijäämä pienenee lähivuosina talouskasvun sekä päättyvien tukitoimien ansiosta. Sen sijaan kuntien rahoitusasema muuttuu jälleen alijäämäiseksi tilapäisen tasapainon jälkeen. Vuonna 2023 Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvin- vointialueille. Tämä helpottaa väestön ikääntymisestä johtuvia kuntien menopaineita. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa lievästi alijäämäisenä.

Suomen talouden merkittävimmät lähiajan riskit liittyvät edelleen koronapandemiaan. Epidemian pitkittyminen vaikuttaisi toipumista heikentävästi yksityisen kulutuksen kautta ja palveluiden kysynnän kautta. Tautitilanteen heikentyminen voi lykätä investointeja eteenpäin. Inflaation kiihtymisen arvioidaan olevan väliaikainen ilmiö, ja inflaatio hidastunee jälleen kuluvan vuoden loppupuoliskolta lähtien. On kuitenkin mahdollista, että inflaatio jatkuu nopeana pidempään. Korjojen nousu rasittaisi sekä yksityistä kulutusta että julkista taloutta. Mahdollinen hinta-palkka -kierre hidastaisi talouskasvua.

Kunnallistalouden kehitys

Ennakkotietojen mukaan kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulokset säilyivät hyvällä tasolla myös toisena koronavuonna. Yhteenlaskettu tulos oli 1,5 miljardia euroa ylijäämäinen.

Korona kasvatti osaltaan vuonna 2021 kuntien ja kuntayhtymien menoja voimakkaasti, vajaa 8 prosenttia edellisvuoden maltilliseen kasvuun verrattuna. Tulokehitys pysyi kuitenkin menojen kehityksessä ja kuntien verokehitys oli hyvää jo toista vuotta peräjälkeen. Ennen pandemiaa kuntien verotulojen kasvu mateli noin kahden prosentin tasolla, mutta vuonna 2021 verotulojen kasvu oli lähes 7 prosenttia. Kuntien yhteisövero lisääntyi talouden elpymisen ja kuntien määräaikaisen yhteisöveron jako-osuuskorotuksen vuoksi lähes 45 prosenttia. Kuntien kertaluonteiset myyntivoitot vahvistivat taloutta sadoilla miljoonilla euroilla.

Kuntien tuloja lisäsivät 2,4 mrd euron korona-avustukset. Koronatuesta noin 1,5 mrd. euroa myönnettiin valtionavustuksina, joilla kompensoitiin täysimääräisesti pandemiasta välittömästi aiheutuneita kustannuksia. Kunnille myönnettiin koronatukea myös korotetun yhteisövero-osuuden kautta noin 0,6 mrd. euroa. Muita koronatuksia kohdennettiin opetus- ja kulttuuritoimen sektorille sekä peruspalvelujen valtionosuuteen yhteensä vajaat 0,4 mrd. euroa.

Kuntien toimintakulut kasvoivat 7,7 prosenttia vuonna 2021 (3,0 mrd. euroa). Koronapandemian hoito kasvatti kuntien työvoimatarvetta ja lisäsi palkkakuluja ja palvelujen ostoja merkittävästi. Palkkaratkaisun sopimuskorotukset olivat 1,8 % (300 milj. euroa). Väestön ikärakenteen muutos lisäsi kuntien peruspalveluiden palvelutarvetta noin 0,3 %-yksikköä ja kuntien tehtävien laajennukset 112 milj. euroa. Työmarkkinatuen kustannukset nousivat 12,5 % (57 milj. euroa) ja kuntien osuus työmarkkinatukimenoista nousi 514 miljoonaan euroon.

Kunnat ja kuntayhtymät käyttivät tulojaan investointeihin, jotka olivat ennakkotietojen mukaan 5,3 mrd. euroa vuonna 2021. Investointien määrä laski vuodesta 2020, mikä näkyi kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran vahvistumisena ja lainanottotarpeen pienentymisenä. Kuntatalouden rahoituksellista tasapainoa kuvaava toiminnan ja investoinnin rahavirta oli - 0,2 mrd. euroa. Lainakanta kasvoi maltillisesti, vajaat 0,8 mrd. euroa.

Yhteensä kuntatalouden velka asettui noin 24,1 mrd. euroon. Kunnilla oli vuoden lopussa lainaa keskimäärin 3 469 euroa asukasta kohti.

Väestö ja työllisyyden kehitys

Tuusulan asukasluku oli vuoden päättyessä peräti 39 727 (ennakkotieto). Asukasmäärä kasvoi edellisvuodesta vauhdikkaasti 944 henkilöllä, mikä tarkoittaa 2,4 % lisäystä edelliseen vuoteen. Tuusulan viime vuosien väestönkasvu on ollut hidasta. Vuodesta 2012 lähtien kasvu on jäänyt alle yhden prosentin. Vuonna 2020 kasvu oli 0,15 %, vuonna 2019 -0,1 % ja vuonna 2018 0,0 %.

Koko Helsingin seutukunnan väestönkasvu vuonna 2021 oli 0,8 % (2020: 0,9 %, 2019: 1,1%, 2018: 1,2 %). Muuttovoitto muualta Suomesta väheni edelleen huomattavasti, kun taas muuttovoitto ulkomailta kasvoi. Sekä syntyneitä että kuolleita oli enemmän kuin edellisvuonna ja luonnollinen väestönlisäys kasvoi 83:lla. Helsingin seutukunnan kunnista väkimäärä kasvoi suhteellisesti eniten Tuusulassa (2,4 %). KUUMA-kuntien väestönkasvu oli vuonna 2021 keskimäärin 1,1 % ollen edellisvuoden tasoa (2020: 1 %, 2019: 0,5%, 2018: 0,6 %). KUUMA-kunnissa kasvu oli suhteellisesti nopeinta Tuusulassa (2,4 %) ja hitainta Pornaisissa (-0,1 %).

Seuraavassa taulukossa on tietoja Helsingin seutukunnan väestömuutoksista 2021:

	Luonnollinen väestön lisäys	Kuntien välinen netto- muutto	Netto- maa- han- muutto	Kokonais- muutos	Väestön- muutos, %	Väkiluku 31.12.2021
Helsingin seutukunta	4711	-2906	9736	12393	0,8	1 597 220
Espoo	1613	13	2644	4558	1,6	297 354
Helsinki	1560	-4159	4121	1944	0,3	658 864
Hyvinkää	-66	205	131	282	0,6	46 858
Järvenpää	135	523	104	782	1,8	45 237
Karkkila	-55	51	19	21	0,2	8 717
Kauniainen	9	185	20	223	2,2	10 401
Kerava	51	-42	143	139	0,4	37 244
Kirkko- nummi	129	119	109	359	0,9	40 441
Lohja	-138	127	104	109	0,2	45 995
Mäntsälä	18	25	9	56	0,3	20 839
Nurmijärvi	156	227	92	473	1,1	44 136
Pornainen	14	-31	6	-4	-0,1	5 066
Sipoo	21	440	43	499	2,3	22 186
Siuntio	8	28	9	49	0,8	6 198
Tuusula	64	795	78	944	2,4	39 727
Vantaa	1192	-1385	2097	1985	0,8	239 216
Vihti	0	-27	7	-26	0,3	29 241

Lähde: Tilastokeskus (ennakkotieto)

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) kuntien alueella oli joulukuun lopussa yhteensä 91 867 työtöntä työnhakijaa. Tämä on 21,5 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin, työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa 10,4 %, mikä on 3 prosenttiyksikköä edellisvuotta vähemmän. Uusien avoimien työpaikkojen määrä kasvoi peräti 82 % vuoden takaiseen verrattuna. Pitkäaikaistyöttömien määrä jatkoi kasvuaan.

Tuusulassa työttömien kokonaismäärä oli vuoden lopussa 1 508 henkilöä (2020: 2 069) ja 7,7 % työvoimasta (2020: 10,5 %). Työttömien määrä Tuusulassa laski edellisvuoteen verrattuna 561 henkilöllä. Työttömistä lomautettujen osuus oli 668. Pitkäaikaistyöttömiä (yli 1 vuotta työttömänä olleita) oli 616 (2020: 515), eli 41 % työttömistä. Alle 25-vuotiaiden työttömyys laski 151 henkilöön. Avoimia työpaikkoja oli vuoden lopussa 343, mikä oli 157 edellisvuoden lukua suurempi.

OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Verorahoituksen kehitys

Kuntien yhteenlaskettu 2021 verotulojen kasvu oli 6,7 %. Kunnallisverotulot nousivat 2,4 %. Tuloveroprosenttiaan vuodelle 2021 korotti 39 kuntaa ja laski 4 kuntaa. Veroprosenttien korotukset toivat kunnille noin 60 milj. euroa lisäverotuloja. Verokertymää heikensivät veroperustemuutokset noin 180 milj. euroa ja verojen maksujärjestelyhelpotukset noin 50 milj. euroa.

Kuntien yhteisöverotulot kasvoivat 44,6 % (noin 870 milj. euroa). Koronatukitoimena kuntien yhteisöveron jako-osuutta nostettiin kertaluonteisesti 10 %-yksiköllä vuosille 2020 - 2021 (610 milj. euroa). Ilman tukea kuntien yhteisöverotulot olisivat laskeneet 14 %. Varhaiskasvatusmaksujen alennus kompensoitiin korottamalla kuntien yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi 2 prosenttiyksiköllä (100 milj. euroa)

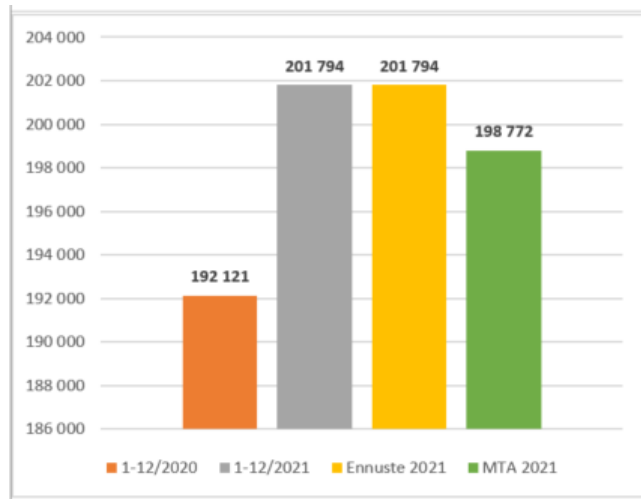
Kiinteistöverot kasvoivat 12,3 % (noin 220 milj. euroa). Kiinteistöverotuksen joustava verovelvolliskohtainen valmistuminen lykkäsi noin 200 milj. euroa kiinteistöveroa vuodelta 2020 verovuoden 2021 puolelle.

Tuusulan verotulojen kehitys 2018 - 2021, 1000 euroa

VEROLAJI	2018	Muutos %	2019	Muutos	2020	Muutos %	2021	Muutos %
Kunnallisvero	161 181	0,8	164 111	1,8	173 652	5,8	176 108	1,4
Yhteisövero	7 817	2,2	8 148	4,2	8 443	3,6	12 558	48,7
Kiinteistövero	10 205	2,2	10 264	0,6	10 026	-2,3	13 128	30,9
Yhteensä	179 203	0,9	182 523	1,9	192 121	5,3	201 794	5,0

Tuusulan verotulot toteutuivat 9,7 milj. euroa (5,0 %) edellisvuotta korkeampina. Verotulot olivat yhteensä 201,8 milj. euroa, joka ylitti alkuperäisessä talousarviossa ennakoitun määrän 8,0 milj. eurolla.

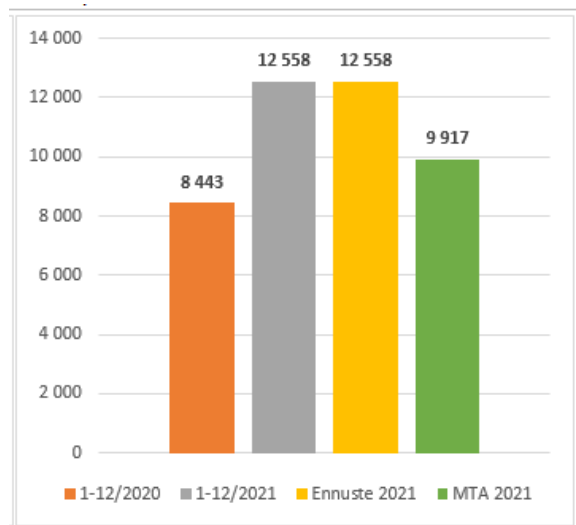
Kunnallisverotulot

Tuusulan kunnallisverotulot ylittivät talousarvion 5,0 milj. eurolla ja kunnallisverotulojen kasvu oli 1,4 %. Tuusulalaisten veronmaksajien verotettavien ansiotulojen kasvu oli 4,5 %. Ansiotulojen kasvua tuki parantunut työllisyys sekä hyvä palkkakehitys.

Verokertymää pienensivät vuodelta 2020 olevat veronpalautukset. Lisäksi vuoden 2020 heikko väestönkasvu jarrutti verotulojen kasvua. Vuoden 2021 vahva väestönkasvu heijastuu positiivisesti kunnan tulevien vuosien verotilityksiin.

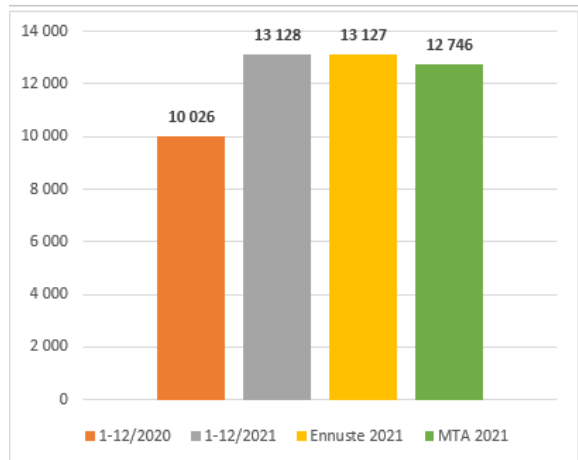
Osuus yhteisöveron tuotosta

Kunnan yhteisöveron tuotto kasvoi noin 3,8 miljoonaa euroa edellisvuodesta eli 49 prosenttia. Tuusulassa yhteisöveron tuotto on kasvanut jo vuodesta 2017 alkaen. Talousarvion mukainen tuloarvio ylittyi 0,2 milj. euroa.

Tuusulan yhteisöverotulojen kasvu oli hieman nopeampaa kuin koko maassa. Kaikissa suurissa kaupungeissa yhteisöveron tuotto kasvoi selvästi vuonna 2021, kun yritykset tekivät hyviä tuloksia. Lisäksi verotulokertymässä näkyi merkittävästi, että kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin tilapäisesti vuosille 2020 - 2021. Tilapäisen jako-osuuden korotuksen vaikutus Tuusulan kunnalle oli noin + 2,0 milj. euroa.

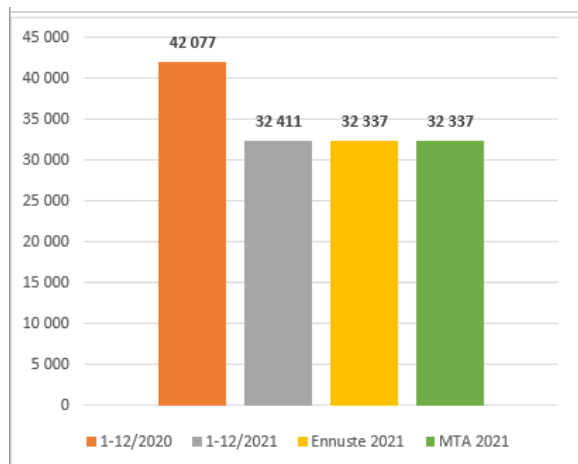
Kiinteistöverot

Kiinteistöverotulot kasvoivat edellisvuodesta 3,1 milj. euroa. Tuusulan yleistä ja vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroja korotettiin vuoden 2021 alusta. Veronkorotusten osuus kiinteistöverotulojen kasvusta oli 2,2 milj. euroa. Kiinteistöveropohja kasvoi vilkkaan uudisrakentamisen myötä.

Kiinteistöverotus siirtyi ns. verotuksen joustavaan valmistumiseen vuonna 2020. Näin ollen verovuoden 2021 kiinteistöveron kokonaismaksuunpanosta siirrytään vuoden 2022 tammi-helmikuulle reilut 10 prosenttia.

Valtionosuudet

Kuntien yhteenlasketut valtionosuudet pienenevät vuonna 2021 noin 900 milj. euroa. Valtionosuuksien kautta maksetut koronatuet poistuivat ja valtio korvasi koronakustannukset kunnan sijaan suoraan Keusotelle. Tuusulan osuus Keusoten välittömistä koronakustannuksista korvattiin täysimääräisesti.

Tuusulan vuoden 2021 valtionosuustulot alenivat noin 23 prosenttia 32,4 miljoonaan euroon. Valtionosuudet ylittivät alkuperäisen talousarvion 0,6 milj. euroa.

Kunnan kokonaistalouden toteutuminen (kunta ja vesihuoltoliikelaitos yhteensä)

Kunnan talous toteutui kokonaisuutena selvästi talousarviota parempana ja vuoden 2021 tulos nousi 10,8 milj. euroa ylijäämäiseksi, kun talousarviossa alijäämäksi arvioitiin 7,0 milj. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna tulos vahvistui lähes 8 milj. euroa. Tuloslaskelmaan on tehty 1 milj. euron investointivaraus vesihuoltoliikelaitoksen tulevia investointeja varten. Tilikauden tulos ennen varausta oli 11,8 milj. euroa.

Vuoden 2021 tilinpäätöstä rasittivat yhteensä 0,4 milj. euron arvonalennukset (2020 2,1 milj. euroa ja 2019 9,8 milj. euroa). Kunta kasvattaa käyttöomaisuuden poistoja lähivuosina tyhjenevien koulurakennusten osalta, palveluverkkosuunnitelman mukaisesti linjauksiin pohjautuen. Tilikaudelle 2021 kohdistuva poistojen lisäys on 1,2 milj. euroa ja vuosille 2021 - 2026 yhteenlaskettu poistojen lisäys on noin 8,7 milj. euroa.

Ulkoiset toimintatuotot kasvoivat edellisestä vuodesta peräti 12,2 milj. euroa (31,8 %) 50,9 milj. euroon. Tuottojen hyvä kasvu perustui pääosin käyttöomaisuuden myyntivoittojen hyvään kehitykseen; myynti- ja luovutusvoitot nousivat 15,3 milj. euroon, edellisvuoden myyntivoittojen jäädessä 4,9 milj. euroon. Lisäystä edelliseen vuoteen nähden kertyi 10,4 milj. euroa ja talousarvioon nähden oli 7,8 milj. euroa. Kunnalle tuloutui korvauksia maankäyttösopimuksista 3,0 milj. euroa; toteuma vastasi talousarviota ja lisäys

edelliseen vuoteen oli 0,5 milj. euroa. Sivistyksen maksutuotot jäivät budjetoidusta koronan vuoksi (lisäys ed. vuoteen 0,3 milj. euroa ja talousarvioon - 0,6 milj. euroa). Rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut ylittivät talousarvion 0,4 milj. euroa.

Vuoden 2021 ulkoiset toimintamenot olivat 254,2 milj. euroa, menojen kasvu oli 3,4 milj. euroa (1,3 %). Keusoten maksuosuus laski 116,5 milj. euroon (-2,0 %). Toimintamenoihin sisältyi Hyökkälän, Kirkonkylän, Riihikallion ja Ruotsinkylän koulujen väistötilojen kustannuksia yhteensä 2,0 milj. euroa. Koronaepidemia vähensi edelleen mm. ostopalveluihin, koulutus- ja matkustus- sekä ruokapalveluihin liittyviä kustannuksia.

Kunnan ulkoiset nettomenot (toimintakate) vähenivät - 4,3 %. Toimintakatetta paransivat lähinnä käyttöomaisuuden myyntivoittojen vahva kasvu sekä toimintamenojen maltillinen kehitys.

Vuosikate oli 30,8 milj. euroa (2020 21,8 milj. euroa). Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat valmistuneiden investointien sekä poisto-ohjelman muutosten vuoksi 1,8 milj. eurolla 18,5 milj. euroon.

Kunnan tilikauden investoinnit olivat yhteensä 40,2 milj. euroa (2020 24,9 milj. euroa). Investoinnit rahoitettiin pääosin tulo-rahoituksella ja lainamäärä kasvoi 12,8, milj. euroa. Kunnalla oli lainaa vuoden lopussa 144,2 milj. euroa, josta pitkäaikaisten, kiinteäkorkoisten lainojen osuus oli 135 milj. euroa.

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Verorahoitus ylitti kokonaisuutena alkuperäisen talousarvion 8,6 milj. euroa. Verotuloja kertyi 8,0 milj. euroa yli budjetoidun ja valtionosuuksia tilitettiin kunnalle 0,6 milj. euroa suunniteltua enemmän.

Talousarvion tuloarvioihin, määrärahoihin sekä investointeihin tehtiin muutoksia tilivuoden aikana seuraavasti:

- käyttötalouden osan muutokset yhteensä nettona - 3,9 milj. euroa; suurimpina erinä Keusoten palveluostot - 4,0 milj. euroa ja työmarkkinatuen kuntaosuusmaksut - 0,4 milj. euroa
- investointiosan vähennykset nettona yhteensä + 0,5 milj. euroa
- tuloslaskelmaosan muutokset yhteensä + 8,7 milj. euroa; verotulot + 5,0 milj. euroa, valtionosuudet + 0,5 milj. euroa ja käyttöomaisuuden myyntivoitot 3,2 milj. euroa.

Tilikauden 2021 toimintakate toteutui 11,7 milj. euroa muutettua talousarviota (30.9.2021) parempana.

Kunnanviraston johdossa alunperin budjetoitu Keusoten maksuosuus alittui 2,4 miljoonaa euroa, toteuma yhteensä 116,5 milj. euroon (MTA verrattuna poikkeama + 6,4 milj. euroa). Maksuosuuden ylitys johtui pääosin ennakoitua suuremmista valtion koronakorvauksista sekä kuntayhtymän omassa, että HUS:n toiminnassa. Keusoten oman toiminnan menokasvu ylitti talousarvion etenkin vastaanottopalveluissa, suun terveydenhuollossa ja mielenterveys- ja päihdepalveluissa.

HUS:n tilikauden tulos oli 15 milj. euroa positiivinen, jolla katetaan vuoden 2019 alijäämä. Jäsenkunnille palautettiin 57 milj. euroa. Hyvät tuloksen pääsyyt olivat ennakoitua suuremmat valtion koronakorvaukset, koronatestausten suuri volyymi sekä se, että lähetteiden ja päivystyskäyntien sekä koko toiminnan volyymi määrä kasvoi edellisestä vuodesta, mutta alitti talousarvion. Tuusulan osalta HUS:n talousarvio alitti budjetin 2,4 milj. euroa.

Sivistyksen toimialueen toimintakate toteutui 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota ja 0,3 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana. Toimialueen maksutuotot jäivät koronan vuoksi 0,5 milj. euroa muutettua talousarviota heikommiksi. Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 1,0 milj. euroa

- Henkilöstökulut - 1,5 milj. euroa; tilapäinen työvoima hankkeisiin ja koronan vuoksi kasvanut sijais-ten käyttö.
- Palveluiden ostot - 0,3 milj. euroa, aineet ja tarvikkeet - 0,2 milj. euroa sekä kotihoidon ja yksityisen hoidon tuet + 0,4 milj. euroa.
- Hankerahoituksen avustukset toteutuivat + 1,0 milj. euroa ja kotikuntakorvaukset + 0,5 milj. euroa (nettovaikutus) budjetoitua parempana.

Kasvun ja ympäristön toimialueen toimintakate toteutui 1,1 milj. euroa muutettua talousarviota ja 1,7 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana.

- Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 0,3 milj. euroa. Toimintatuottojen ylitys johtui lähinnä rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksujen maankäytön (0,4 milj. euroa) hyvästä kertymästä.
- Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 0,4 milj. euroa. Merkittävimpiä alituksia henkilöstökulut (0,3 milj. euroa) sekä asiantuntijapalvelut (0,3 milj. euroa).

Yhteisten palveluiden toimialueen toimintakate toteutui 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota ja 0,7 milj. euroa alkuperäistä suurempana. Toimintakatteen merkittävimmät ylitykset olivat hallinto- ja asiakaspalveluissa (0,23 milj. euroa; sijaisten ja tilapäisten palkat, kuntavaalien erilliskorvaukset, luottamushenkilöiden kokouspalkkiot ja lomapalkkavelka) sekä talouden ohjauksessa (0,28 milj. euroa; Cloudia-sopimustenhallintajärjestelmä 0,15 milj. euroa ja tapaturmavakuutuksen tasauslasku 0,09 milj. euroa).

Tilikauden poistot (18,5 milj. euroa) ylittivät talousarvio 1,8 milj. euroa. Kunta lisäsi käyttöomaisuuden poistoja lähivuosina tyhjenevien koulurakennusten osalta; tilikaudelle 2021 kohdistuva poistojen lisäys on 1,2 milj. euroa. Arvon alentumisia kirjattiin yhteensä 0,43 milj. euroa; 0,27 milj. euroa Hyrylän päiväkodista ja 0,16 milj. euroa Väinölän päiväkodista.

Investointeja toteutui yhteensä 40,2 milj. euron edestä. Alkuperäisen talousarvion mukaiset bruttoinvestoinnit olivat yhteensä 52,1 milj. euroa. Muutetun talousarvion mukaan investointien oli määrä nousta yhteensä 51,7 milj. euroon.

- Rakennusinvestoinnit (23,3 milj. euroa) alittivat alkuperäisen talousarvion 6,5 milj. euroa; Kirkonkylän koulukampuksen aloitus viivästyi ja lisäksi Martta Wendelinin päiväkodin, Riihikallion monitoimikampuksen sekä Rykmentinpuiston yhtenäiskoulun rakennus- /suunnittelutyöt etenivät hieman ennakoitua hitaammassa tahdissa.
- Kunnallistekniikan investoinnit (7,8 milj. euroa) alittivat alkuperäisen talousarvion 3,8 milj. euroa lähinnä Etelä-Tuusulan (mm. Häriskivi ja Pellavamäentie) investoinnit viivästyivät.
- Maanostot (2,7 milj. euroa) toteutuivat 1,3 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä.

Koronaepidemian vaikutuksista kunnan talouteen vuonna 2021

Koronaepidemia vaikutti edelleen voimakkaasti Tuusulan kunnan toimintoihin ja palveluihin vuonna 2021. Valtion Keusotelle maksamat korvaukset kattoivat kuitenkin koronasta aiheutuvat kunnan tulojen menetykset sekä menojen lisäykset.

Käyttötalous

Korona heikensi kunnan maksutuottojen kertymää lähinnä sivistyksen toimialueella, jossa maksutuotot jäivät budjetoidusta lähinnä koronan vaikutuksesta noin 0,5 milj. euroa. Lisäksi koronaepidemia lisäsi sijaisten tarvetta, minkä vuoksi sijaisten käytölle asetettua 0,3 milj. euron säästötavoitetta ei saavutettu.

Tilikaudelle 2021 kirjattiin Keusoten kirjanpitoon välittömiä koronakustannuksia 44,0 milj. euroa ja koronatuottoja 64,9 milj. euroa. Välittömien kustannusten ohella Keusotelle aiheutui koronasta merkittävästi välillisiä koronakustannuksia, mm. sijaisten käytöstä. Vuoden 2021 alkuperäisessä talousarviossa ei ollut

varausta koronan välittömiin kustannuksiin. Syyskuun talousarviomuutoksessa arvioitiin valtion korona-avustuksen olevan n. 49 milj. euroa; arvio tehtiin varovaisesti, koska päätöksiä korona-avustuksista ei oltu saatu.

- Koronakustannuksista kirjattiin (32,4 milj. euroa) Keusoten infektio- ja tartuntatautiyksikköön
- Koronatuotoista kirjattiin 61,9 milj. euroa Infektio- ja tartuntatautiyksikköön.
- Infektio- ja tartuntatautiyksikön kustannukset ja tuotot jakautuvat jäsenkunnille väkiluvun perusteella.
- Akuuttiosastohoitoon, kotisairaalaan, erikoissairaanhoidon vuodeosastohoitoon ja erikoissairaanhoidon teho-osastohoitoon saadut valtionavustukset kohdennettiin jäsenkunnille toteutuneiden käyntien ja hoitopäivien mukaisesti.
- HUS:n laskulta ei pystytä erottelamaan erikseen koronapotilaiden osuutta, joten koronakustannukset erikoissairaanhoidon tietopakettilla on 0 euroa.

Valtion koronakorvaukset kattoivat myös HSL:n aiheuttamat lipputulomenetykset, ja HSL:n maksuosuus alitti alkuperäisen 3,8 milj. euron budjetin 1,1 milj. euroa. Korvaukset tilitettiin suoraan HSL:lle.

Tuusulan kunnalle aiheutui vähäisessä määrin menoja lisääntyneistä siivous- ja puhtaanapitokustannuksista. Suojainten ja testien hankinnasta aiheutui tilikaudelle yhteensä 0,15 milj. euron kustannukset.

Työmarkkinatuen kunta-osuusmaksut kasvoivat talousarvioon nähden 0,44 milj. euroa lisääntyneen pitkäaikaistyöttömyyden vuoksi.

Yhteenveto

Valtion tukitoimet kattoivat hyvin koronan kunnalle ja Keusotelle aiheuttamat välittömät nettokustannukset vuonna 2021. Tulevina vuosina korona kuitenkin heikentää selkeästi kuntatalouden tasapainoa. Hoitojonojen purku, kasvanut työttömyys ja syrjäytyminen sekä koko julkishallinnon merkittävä velkaantuminen heijastuvat negatiivisesti Tuusulan kunnan talouteen kuluvaan vuosikymmenen aikana.

Säästöohjelman toteutuminen

Kunta sopeutti talouttaan vuonna 2021 budjettiin sisältyneellä säästö- ja tuottavuusohjelmalla, jonka mukainen säästötavoite oli yhteensä 2,8 milj. euroa. Säästöohjelman mukaiset toimenpiteet toteutuivat pääosin suunnitellusti, ja säästöjä toteutui yhteensä 2,0 milj. euron edestä. Suurimpia säästöjä saavutettiin asiantuntijapalveluiden ostoissa, katujen pintauksissa, hävikkiruoan vähentämisessä, lomarahojen vaihtamisessa lomiksi, matkakustannuksissa, koulutusmaksuissa sekä tietoliikennepalveluissa.

Kuitenkin kunnan vanhan virastotalon purkamisen lykkääntyminen, kunnan rakennusten ilmanvaihdon säästötoimien peruuntuminen, kirkonkylän koulukampuksen rakentamisen aloittamisen sekä HSL:ään kohdistuvien linjatarkastelujen lykkääntyminen sekä koronaepidemian vaikutukset sijaisten käyttöön aiheuttivat sen, että säästötavoitteesta jäätin noin 0,8 milj. euroa.

Kasvun ja talouden hallintaohjelma

Tuusulan valtuuston joulukuussa 2020 hyväksymän kasvun- ja taloudenohjelman mukaisten linjausten toteuttamisella pyritään hallitsemaan ja tasapainottamaan kunnan taloutta pitkäjänteisesti.

- *Yritysalueet*; Fokuksen, Rykmentinportin ja Sulan yritysalueiden kaavoitusta ja toteutuksen valmistelua edistettiin suunnitelmien mukaisesti. Sulan I:n ja Rykmentinportit tulivat myyntiin alkusyk-

syllä. *Asuinalueet*; Rykmentinpuiston, Lahelanpellon ja Häriskiven kaavoitus, kunnallistekniikan rakentaminen ja tonttien myynti etenevät suunnitellusti. Positiivinen muuttoliikekehitys tukee tonttien kysyntää ja myyntitavoitteiden saavuttamista.

- *Palveluverkon kehittäminen*. Sivistyksen palveluverkon suunnittelu ja rakentaminen etenee kokonaisuutena hieman jäljessä suunnitellusta aikataulusta. Käyttötalouden 5 milj. euron säästötavoitteiden saavuttaminen sidoksissa koko Etelä-Tuusulan palveluverkon uudistamisen toteutumiseen.
- *Vajaakäyttöisten kiinteistöjen kehittäminen*. Valtuuston 8.6.2020 hyväksymän kehittämis- ja realisoitusuunnitelman mukaiset omaisuuden myynnit vuonna 2021 noin 0,9 milj. euroa. Myynnit eivät realisoituneet vielä tilikaudelle 2021.
- *Keusoten talouden ja maksuosuuden kehitys*. Keusote tuottavuusohjelma ei toteutunut alkuvuonna suunnitellusti. Keusote päätti kesäkuussa 2021 lisäsopeutuksista. Keusoten talousarvio toteutuu merkitäväst budjetoitua parempana valtion täysimääräisten koronakorvausten vuoksi.
- *Henkilöstö*. Lapsi- ja oppilasmäärät kehittyivät ennakoitua positiivisemmin. Kilpailu työmarkkinoilla avainosaajista kiristyi. Koronan jälkihoito vaatii kunnalta panostuksia. Nämä tekijät luovat painetta henkilöstömenojen ennakoitua nopeampaan kasvuun lähivuosien aikana.
- *Palveluprosessien kehittäminen*. Vuoden aikana jatkettiin toimintatapojen ja prosessin sujuvoittamista mm. lean-menetelmää hyödyntäen sekä rakennettiin sähköisen asiointin kehittämishjelmaa ja ratkaisuja.
- *Lainakannan kasvu*. Kunnan lainakannan kasvu oli tilikaudella ennakoitua hitaampaa hyvin kehittyneen verotulokertymän, tonttimyynnin, käyttötalouden sekä investointien suunniteltua pienemmän toteuman vuoksi.

KUNNAN HENKILÖSTÖ

Koronapandemia on ravistellut työelämää viimeisen kahden vuoden ajan poikkeuksellisella muutosnopeudella. Tämä on haastanut kuntaa ja sen henkilöstöä monella tavalla ja edellyttänyt sopeutumista ja joustamista uusien tilanteiden edessä. Palveluiden järjestämisen rajoitukset ja sulut ovat koskeneet erityisesti sivistyksen toimialaa. Lähityöhön on liittynyt uusia kuormitustekijöitä mm. terveysturvallisuuteen liittyen. Koronapandemian vauhdittamana etätyöhön tai hybridityöhön on siirretty hetkittäin myös tehtävissä, joissa ei etätyötä perinteisesti ajateltu edes voitavan tehdä. Etätyön antama jousto on osittain kohentanut työhyvinvointia, mutta sosiaalinen eristäytyminen työyhteisöstä on aiheuttanut osalle yksinäisyyden kokemusta ja ahdistusta.

Henkilöstötavoitteista

Vuoden 2021 keskeisiä henkilöstöön liittyviä vuositavoitteita olivat

- Edistämme valmentavaa johtamista, asiantuntijuutta ja itseohjautuvan toimintakulttuurin rakentamista.
- Edistämme osaamisen kehittämisen kokonaisuutta ja luomme kokonaisvaltaisen toimintamallin osaamisen kehittämiselle.
- Parannamme työnantajakuvaa rekrytointiprosessia kehittämällä ja yhtenäistämällä.
- Kehitämme henkilöstön hyvinvointia

Vuoden 2021 henkilöstötavoitteita ei ole kaikilta osin saavutettu suunnitellusti. Kehittämistyö on jäänyt arjen pyörittämisen alle, sillä keskiössä on ollut kuntalaisten palveluiden turvaaminen terveysturvallisesti ja eri viranomaisen asettamien suositusten ja rajoitusten mukaisesti. Valmentava johtaminen on edennyt arjessa ilman suurempia toimenpiteitä pandemian siivittämänä. Johtaminen ja esihenkilötyö ovat vaatineet sopeutumista työelämän hybridimalliin ja henkilöstön tuen tarpeisiin nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Muutosjohtaminen ja haastavien tilanteiden ratkaiseminen on edellyttänyt valmentavaa otetta ja työyhteisöjen itseohjautuvuutta.

Osaamisen kehittäminen on ollut lähinnä työssäoppimista, koulutusten verkkototeutuksia ja webinaareja pandemiatilanteesta johtuen. Koko henkilöstöllä on käytössä Eduhouse-koulutusalausta, jossa on laaja valikoima erilaisia verkkokoulutuksia. Henkilöstön seuraavan vuoden osaamistarpeista laadittiin kartoitus joulukuussa ja tämän perusteella suunnitellaan ensi vuoden yleistä koulutustarjontaa. Esihenkilöille on järjestetty säännöllisesti HR-kahviloita ajankohtaisista henkilöstöasioista sekä erilaisia järjestelmäkoulutuksia. Osana uuden kuntastrategian valmisteltua aloitettiin strategisen keino-ohjelman, Osaaminen ja kyvykkyydet, valmistelu. Ohjelmassa kehittämisen kärkinä ovat osaamisen kehittämisen strategiaperusteisuus, osaamisen kehittämistä tukeva johtaminen sekä rakenteiden ja menetelmien kehittäminen henkilöstön osaamistarpeita vastaavaksi.

Rekrytointiprosessin ja työnantajakuvan kehittämiseksi laadittiin suunnitelma tulevalle strategiakaudelle. Esihenkilöille järjestettiin rekrytointikoulutusta ja rekrytointiin tueksi otettiin käyttöön uusi videohaastatteluyökalu RecRight.

Henkilöstön työhyvinvointia on seurattu kahdesti toteutetulla työhyvinvoinnin pulssi -kyselyllä. Johtoryhmä asetti työhyvinvointiryhmän kehittämään työhyvinvoinnin keinovalikoimaa. Henkilöstön sitoutuminen ja joustaminen korona-aikana palkittiin liikunta- ja kulttuurietuudella. Kunnassa otettiin tammikuussa käyt-

töön korvaavan työn toimintamalli. Kunnan etätyökäytännöt päivitettiin vastaamaan tämän päivän työelämän ja henkilöstön tarpeita, joita kartoitettiin etätyökyselyllä. Kunnassa otettiin käyttöön korvaavan työn toimintamalli, päivitettiin epäasiallisen kohtelun ja häirinnän ennaltaehkäisyn toimintamallia ja päihde- ja riippuvuusohjetta.

Palvelussuhteet ja henkilöstömäärä 31.12.2021

Vuonna 2021 henkilöstömäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 1,91 %. Keskeisinä perusteina henkilöstömuutoksille ovat olleet uusien strategian mukaisten painopisteiden vaatimat resurssit, palvelutuotannon kehittäminen sekä tehostaminen.

Kunnassa oli vuoden 2021 lopussa palvelussuhteita yhteensä 1711, joista vakituisia palvelussuhteita oli 1260 (73,6 %) ja määräaikaisia 290 (16,9 %). Palvelussuhteiden määrässä on mukana 31.12.2021 vakinainen henkilökunta, määräaikaiset ja sijaiset, oppisopimuskoulutukset ja velvoitetyöllistetyt.

Jos vain vakituiset ja määräaikaiset huomioidaan, on henkilöstömäärä v. 2021 1509 henkilöä, kun vastaava luku on v. 2020 1559 henkilöä. Velvoitetyöllistettävien ja oppisopimusopiskelijoiden tukeminen on kunnan kokonaisbudjetin sekä myös työnantajakuvan kannalta järkevää. Sijaisten määrä on selkeästi noussut, mutta se oli erityisesti poikkeusoloista johtuen palvelutuotannon takaamiseksi välttämätöntä.

Palvelussuhteiden määrä palvelusuhdetyypeittäin 12/2020 ja 12/2021

Henkilöstömäärä palvelusuhdetyypeittäin ja sukupuolittain

Palvelussuhdetaso 1	Lkm_toteuma	SS% Lkm_toteuma	Lkm_edellinen vuosi	SS% Lkm_edellinen vuosi	*Muutos %
☐ Vakituiset	1260	73.6%	1280	76.2%	-1.56%
Miehet	271	15.8%	274	16.3%	-1.09%
Naiset	989	57.8%	1006	59.9%	-1.69%
☐ Työllistetyt	14	0.8%	8	0.5%	75.00%
Miehet	7	0.4%	4	0.2%	75.00%
Naiset	7	0.4%	4	0.2%	75.00%
☐ Sijaiset	147	8.6%	126	7.5%	16.67%
Miehet	24	1.4%	17	1.0%	41.18%
Naiset	123	7.2%	109	6.5%	12.84%
☐ Oppisopimussuhteiset			4	0.2%	-100.00%
Miehet					
Naiset			4	0.2%	-100.00%
☐ Muut määräaikaiset	290	16.9%	259	15.4%	11.97%
Miehet	58	3.4%	57	3.4%	1.75%
Naiset	232	13.6%	202	12.0%	14.85%
☐ Muut			2	0.1%	-100.00%
Miehet			2	0.1%	-100.00%
Naiset					
Total	1711	100.0%	1679	100.0%	1.91%

Palvelussuhteiden määrä palvelusuhdetyypeittäin ja toimialueittain 31.12.2021

Palvelussuhteet toimialoittain 31.12.2021						
	Vakinaiset	Määrä-aikaiset ja sijaiset	Oppisopimus-koulutus	Työllistetyt	Muut	Yhteensä toimi-alueella
Yleishallinto ja johdon tuki	53	12	0	1	0	66
Yhteiset palvelut -toimialue	72	4	0	11	0	87
Sivistyksen toimialue	953	411	0	2	0	1366
Kasvun ja ympäristön toimialue	165	10	0	0	0	175
Vesihuoltoliikelaitos	17	0	0	0	0	17
Yhteensä	1260	437	0	14	0	1711

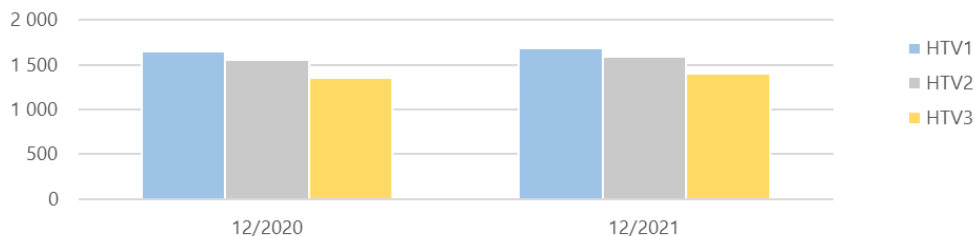
Henkilötyövuodet 2021 ja vertailu

Henkilötyövuosilaskenta antaa edellä olevaa vuoden viimeisen päivän palvelussuhteiden tai henkilöstömäärää paremman tiedon henkilöstömäärästä ja henkilöstön työpanoksesta, sekä niiden kehittymisestä. Henkilötyövuosiseuranta on tehty vuodesta 2012 lukien. Henkilötyövuodet (HTV 3) tarkoittavat tässä todellista tehtyä vuosityöaikaa, jossa on otettu huomioon vähennyksinä mahdolliset osa-aikaisuudet ja osavuoden työskentelyt sekä vuosilomat, sairauspoissaolot yms.

Työpanosta mittaava henkilötyövuosien määrä (htv3) nousi edellisvuoteen verrattuna 49,2 henkilötyövuodella. Työpanosta nosti palvelussuhteiden määrän kasvu ja sairaspoissaolojen keskimääräinen lasku.

Yleishallinto ja johdon tuen työpanosta on nostanut strategian mukainen työ ja siihen panostaminen, tähän on liittynyt mm. osallisuuden ja viestinnän vahventaminen sekä parantaminen.

Henkilötyövuodet koko kunta 20120-2021

Henkilötyövuosi (työpanos) toimialueittain 2018 - 2021

HENKILÖTYÖVUOSI (htv)	2021	2020	2019	2018
TOIMIALOITTAIN	HTV3*	HTV3*	HTV3*	HTV3*
Kuntatoimiala	50,6	52,0	47,2	44,1
Yhteiset palvelut	72,8	73,4	72,2	61,5
Sivistys	1118,0	1064,8	1044,7	1039,7
Kasvu ja ympäristö	144,1	145,8	143,2	142,8
Vesihuoltoliikelaitos	14,3	14,6	13,2	13,3
htv yhteensä	1399,8	1350,6	1320,5	1301,4

HTV1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

HTV2 = palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

HTV3 = palveluksessaolopäivien (vähennetty kaikki poissaolot) lkm kalenteripäivinä / 365 * (osa-aika-%/100)

Henkilöstömenot

Vuoden 2021 henkilöstömenot (ilman sivukuluja) nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 3,3 milj. eurolla eli 5,5 prosenttia. Sivukulujen määrä aleni edellisestä vuodesta sivukuluprosenttien uudelleen määrittelyn johdosta. Kunnan palkkamenoja nostivat työehtosopimuskauden 2020-2021 korotukset, henkilöstömäärän kasvu ja kertaluonteisten taannehtivien palkankorjausten maksaminen vuonna 2021.

Kunta-alan työehtosopimuskausi on kaikissa kunta-alan sopimuksissa 1.4.2020–28.2.2022. Sopimukset noudattavat kustannustasoltaan ns. yleistä linjaa eli niiden kustannusvaikutus on 23 kuukauden sopimusjaksolla 3,04 prosenttia. Sopimukseen sisältyi kaksi yleiskorotusta ja paikallinen järjestelyerä.

Ensimmäinen yleiskorotus tehtiin 1.8.2020. Korotuksen suuruus oli 26 euroa, mutta kuitenkin vähintään 1,22 prosenttia. Toinen yhden prosentin yleiskorotus tehtiin 1.4.2021. Molempien yleiskorotusten lisäksi palkkausluvun mukaista henkilökohtaista lisää korotettiin yleiskorotusta vastaavasti.

Sopimuskauteen kuului myös paikallinen järjestelyerä, joka tuli maksuun 1.4.2021 lukien. Sen suuruus oli 0,8 prosenttia palkkasummasta.

Kumulatiiviset palkat 2020 -2021

Kumulatiiviset maksetut palkat, 1 000 €	12/2020	%	12/2021	%	Muutos
Peruspalkka	52 102	84,0 %	54 346	84,1 %	4,3 %
Lisät ja palkkiot	9 578	15,4 %	9 925	15,4 %	3,6 %
Lomarahat ja -korvaukset	3 537	5,7 %	3 928	6,1 %	11,0 %
Työaikalisät	542	0,9 %	554	0,9 %	2,2 %
Luontaisedut	386	0,6 %	455	0,7 %	17,7 %
Yli- ja lisätyöt	116	0,2 %	142	0,2 %	22,8 %
Poissaolot	-4 248	-6,9 %	-4 706	-7,3 %	10,8 %
Yhteensä	62 012	100,0 %	64 643	100,0 %	4,2 %

Maksetuissa palkoissa näytetään ennakonpidätyksen alaiset palkat (esim. henkilösivukulut ja verottomat korvaukset on rajattu henkilöstökertomuksen ulkopuolelle).

Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolojen määrä on hieman noussut vuonna 2021 vuoteen 2020 verrattuna. Terveysperusteinen sairauspoissaoloprosentti vuonna 2021 oli 4,12 % (vuonna 2020 3,96 %). Kalenteripäivinä laskettuna sairauspoissaoloja oli vuonna 2021 yhteensä 25 419 päivää (vuonna 2020 yhteensä 23 811 päivää). Keskimäärin sairauspoissaoloja oli vuonna 2021 14,86 päivää/hlö (vuonna 2020 14,18 päivää/hlö). Lyhyiden (1-3 päivää) sairauspoissaolojen osuus oli % (vuonna 2020 %)

Vuonna 2021 oli eniten 8- 29 päivää kestäneitä sairauspoissaoloja 35,4 % sairauspoissaoloista (vuonna 2020 35 %). Lyhyiden 1-3 päivää kestäneiden sairauspoissaolojen osuus oli 19,5 % (vuonna 2020 21,6 %).

Henkilöstöriskeistä

Osana kunnan riskienarviointia arvioitiin vuodelle 2021 myös kunnan henkilöstöriskejä. Henkilöstöriskeinä kunnassa tunnistettiin henkilöstön sopeutumiskyky isoihin muutoksiin eli resilienssi sekä johtamisen ja yh-

dessä tekemisen haasteet. Nämä riskit toteutuivat Korona-pandemian jatkumisen myötä, mikä oltiin tunnistettu yksittäisenä riskinä, jolla saattaa olla sietämättömät vaikutukset.

Korona-pandemian vaikutukset kunnan toimintaan ja talouteen sekä tuusulalaisten elämään ovat olleet moninaiset. Epidemian keston ja vaikutusten ennakoiminen on ollut vaikeaa. Muuntuvat virukset, tartuntamäärien vaihtelu ja viranomaisrajoitusten ja -suositusten tulkinta ja soveltaminen ovat haastaneet henkilöstöä. Palveluiden järjestämisen rajoitukset ja sulut ovat koskeneet erityisesti sivistyksen toimialaa. Sivistysjohdon, esihenkilöiden ja henkilöstön yhteistyö nopeasti muuttuvien ohjeiden ymmärtämiseksi ja palveluiden järjestämiseksi on ollut keskeisellä sijalla riskinhallinnassa. Laaja etätyösuositus on kestänyt vuoden 2021 loppuun mennessä melkein kaksi vuotta. Tämä on vaikeuttanut olennaisesti yhdessä tekemistä ja aiheuttanut yksinäisyyden kokemusta. Riskiä on pyritty hallitsemaan mm. kunnan uusilla etätyöohjeilla ja Teams-pelissäännöillä.

Henkilöstöriskejä ollaan hallittu laatimalla henkilöstöä koskeva Korona-Exit -suunnitelma. Riskin hallintakeinoina on ollut ajantasaisesta ohjeistuksesta ja henkilöstöviestinnästä huolehtiminen. Henkilöstölle ja esihenkilöille on järjestetty säännöllisesti korona-infoja.

Työhyvinvointia korona-aikana on kartoitettu kahdesti korona-pulssikyselyllä ja henkilökohtaista työhyvinvointia on tuettu liikunta- ja kulttuurietuudella. Esihenkilöille on tarjottu tukea arjen lähiesihenkilötyöhön ja valmentavaan johtamiseen yhteisten HR-kahviloiden, koulutusten ja valmennusten kautta.

Indikaattorit

	TP2021	TP2020	TP2019
Henkilökunnan palkat€ /asukas	1 631€	1 713 €	1 563€
Henkilötyövuodet (htv3)	1399,8	1 350,6	1 320,5
Työkyvyttömyyspoissaolokalenteripäivät	25 419	23 811	24 061
Poissaolopäivät / vakinainen henkilöstön lkm	14,86	14,18	14,4
Ylityökustannukset €	142 000 €	116 000 €	245 000 €
Työhyvinvointikyselyn yleisarvosana*	-	-	8,08 (v.2017 7,7)

*joka toinen vuosi toteutetusta työhyvinvointikyselystä siirrytään 2022 vuodesta lähtien neljä kertaa toteuttavaan työhyvinvoinnin pulssikyselyyn.

YMPÄRISTÖASIAT

Tuusulan kunta ottaa ympäristöasiat huomioon läpäisyperiaatteella kaikissa keskeisissä toiminnoissaan. Erityisesti ympäristöasiat otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa, jäte- ja vesihuollossa, kiinteistöhuollossa sekä vesienhoidossa ja vesiensuojelussa. Jäljempänä on aihealueittain ja toiminnoittain kerrottu keskeisimmistä ympäristöasioista vuodelta 2021.

Ilmastonsuojelu ja energiatehokkuus

Vuonna 2021 kunta osallistui ympäristökeskuksen koordinoiman KUUMA-ilmastoryhmän toimintaan, joka käsittelee ajankohtaisia uusia hankkeita ja KUUMA-alueen ilmasto-ohjelman "Kohti ilmastoälykästä KUUMA-seutua" toteutumisen edistymistä kunnissa. Kunta osallistui myös Keski-Uudenmaan kuntien yhteisen ekotukiverkoston toimintaan, joka edistää palvelukiinteistöissä energiatehokkuutta ja ympäristövastuullista toimintaa. Ekoverkostoverkostossa oli mukana kunnan 14 palvelukiinteistöä, joissa toimi yhteensä 29 ekotukihenkilöä ja kiinteistöhoitajaa.

Tuusula on mukana kaudelle 2017 - 2025 on solmitussa kuntien energiatehokkuussopimuksessa (TEM), jota seurattiin kunnan energiatehokkuustyöryhmässä. Kunnassa toimii myös kestävän kehityksen projekti, jonka tavoitteena on edistää kestävää kehitystä kunnan palveluverkossa ja lisäksi palveluverkon hankkeissa on perustettu vastaavasti kestävän kehityksen osaprojekteja edistämään kestävää kehitystä yksittäisissä hankkeissa.

Kunnallistekniikan rakentamisessa ylijäämämassat pyritään hyödyntämään mahdollisimman lähellä niiden muodostumispaikkaa, tällä vähennetään liikenteestä aiheutuvia päästöjä ilmaan. Hyötykäyttökohteina ovat puistojen muotoilutäytöt, maisemapenkereet ja meluvallit. Jos kierrätyskelpoisia maamassoja ei voida ohjata suoraan syntypaikastaan hyötykäyttökohteeseen, on ne läjitettävä maankaatopaikalle.

Maankäytön suunnittelu ja rakentamisen ohjaus

Kaavoitus ja kunnallistekninen suunnittelu

Asemakaavojen valmistelussa huomioidaan ekologisesti kestävän yhdyskunnan rakentuminen. Asemakaavaselostuksessa arvioidaan tarpeen mukaan vaikutuksia myös ekologisen kestävyuden kannalta. Kaavaratkaisun haetaan kestäviä ratkaisuja esimerkiksi pohjavesiin tai vesistöihin liittyen, joukkoliikenteestä, puurakentamisesta tai viherrakenteesta. Tarpeen mukaan asemakaavojen vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon ilmaston muutokseen varautumiseen ja sopeutumiseen liittyvä arviointi. Asemakaavoja valmisteltaessa on tarvittaessa edellytetty hulevesien viivyttämistä tai käsittelyä asemakaavamääräyksiin. Ilmastovaikutusten arviointi otetaan vuonna 2022 kiinteäksi osaksi kaavojen vaikutusten arviointia ja kuvataan kaavaselostuksissa.

Luokitelluilla pohjavesialueilla maankäyttöä suunniteltaessa selvitettiin vaikutuksia pohjaveteen lähinnä imeytymisen muutoksen osalta. Vaikutuksia pyritään vähentämään edellyttämällä imeyttämistä ja välttämällä riskitoimintojen sijoittamista pohjavesialueille sekä edistämällä toimia laadun varmistamiseksi. Uusia kaavoja tai kaavamuutoksia suunniteltaessa selvitetään suunnittelu- ja lähialueen luontoarvoja. Maankäyttöä suunniteltaessa on näitä arvoja edellytetty säilytettäväksi lain edellyttämällä tavalla. Tämän lisäksi pyritään löytämään ja säilyttämään sellaisia luontoarvoja, joiden säilyttäminen ei aiheuta erityistä ristiriitaa muun maankäytön kanssa tai katsotaan luontoarvon säilyttämisen olleen tarpeen tästä huolimatta.

Nummenkylän ja Kellokosken pohjavesialueiden suojelusuunnitelma valmisteltiin hyväksyttäväksi. Työ tehtiin Järvenpään kaupungin, Keski-Uudenmaan Vesi Kuntayhtymän, Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa.

Kunnallistekniikan suunnittelussa otetaan säännönmukaisesti huomioon hulevesien hallintaan liittyvät ratkaisut. Pääosin ratkaisut ovat liittyneet hulevesien määrän hallintaan. Hulevesien laadullista muuttumista on seurattu kolmen vuoden ajan Puustellinmetsän ja Rykmentinpuiston keskustan kaava-alueilla purkuvesistöissä Piiliojassa ja Myrtinojassa. Vuonna 2021 seurantaan otettiin Häriskiven kaava-alue.

Rakentamisen ohjaus ja rakennusvalvonta

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakentamista ja kaavojen noudattamista sekä osaltaan valvoa rakennettua ympäristöä. Ympäristöjä muuttavia toimenpiteitä ohjataan ja valvotaan toimenpide- ja maisematyöluvilla. Rakennusluvista hankkeeseen ryhtyvän tulee osoittaa rakennusten määräysten mukaisuus mm. energiatehokkuuden ja purkujätteen käsittelyn osalta. Pohjavesialueilla rakentamisessa noudatetaan määräyksiä, joilla on vaikutuksia mm. maalämpö- sekä jätevesijärjestelmien toteuttamiseen. Hulevesien hallinta ja niiden edellyttämät rakenteet valvotaan rakentamisen yhteydessä.

Ympäristönsuojeluviranomaisen toiminta

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus ja ympäristölautakunta vastaavat Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toiminnasta. Ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvat ympäristönsuojelun lupa- ja valvontapalvelut. Ympäristönsuojeluviranomainen vastaa omalta osaltaan myös kunnan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä, ympäristön tilan seurannasta sekä ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämisestä (so. ympäristönsuojelun yleistehävät).

Ympäristönsuojelun luvat ja valvonta

Tuusulan alueelle myönnettiin vuonna 2021 yksi yhteislupa kalliokiviaineksen louhintaan ja murskaukseen jo olemassa olevalle maa-ainosaluueelle ja yksi ympäristölupa uudelle toiminnolle. Lisäksi yhdelle ympäristövalvonnalle toiminnolle myönnettiin ympäristöluvan muutos ja yksi ympäristölupa rauetettiin toiminnan päätyttyä. Lisäksi Tuusulan alueelle on rekisteröity vuoden aikana kaksi ympäristönsuojelulain mukaisesti rekisteröitävää toimintaa ja ympäristövalvonta on käsitellyt 16 kertaluonteista toimintaa koskevaa ilmoitusta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvottavana on Tuusulan kunnan alueella 22 ympäristölupalaitosta, joista neljässä toiminnanharjoittajana on Tuusulan kunta. Tuusulan kunnan alueelta oli vuoden 2021 lopussa vireillä yksi ympäristölupahakemus, yksi maa-ainelupahakemus ja yksi yhteislupahakemusta (ympäristölupa ja maa-ainelupa) sekä kaksi yhteisluvan muutoshakemusta.

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatoimet Tuusulan kunnan alueella kohdistuivat vuonna 2021 erityisesti pohjavesialueella oleviin toimintoihin. Vuonna 2021 aloitettiin viemäriverkoston ulkopuolisten alueiden jätevesien käsittelyjärjestelmien valvonta. Vuonna 2021 kohteiksi valittiin Jäniksenlinnan ja Kaikulan pohjavesialueet. Ympäristövalvontaan tehtävien toimenpidepyyntöjen määrä on ollut kasvava, vuonna 2021 toimenpidepyyntöjä tehtiin 851 kappaletta, mikä on 204 kappaletta edellisvuotta enemmän. Tuusulan kunnan alueelle kohdistui 30 %.

Ympäristönsuojelun yleistehävät

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on vuoden 2019 alusta vastannut Tuusulanjärven kunnostushankkeesta. Järvellä tehtävien kunnostustoimenpiteiden ohella vesiensuojelutoimenpiteitä toteutettiin vuonna 2021 järven valuma-alueella maataloudessa Luonnonvarakeskuksen koordinoimassa Tuusulanjärven KUITU-hankkeessa.

Kunta lisäksi toteutti tai osallistui ympäristökeskuksen koordinoimana vuonna 2021 seuraaviin ympäristönsuojelun suunnittelua ja ympäristöntilan seurantaan koskeviin hankkeisiin: Vantaanjoen vesistöalueen yhteistarkkailu, Uudenmaan alueellinen ilmanlaadun seuranta ja Tuusulan pohjavesialueiden seurantatyöryhmä.

- Tuusulanjärven rannoilla sijaitsevien arvokkaiden luontokohteiden luonnonhoitosuunnitelmat valmistuivat. Hoitosuunnitelmat saatiin seuraaviin kohteisiin: Anttilan pähkinäpensaslehdon luonnonsuojelualue, Sarvikallion luonnonsuojelualue, Anttilanrannan asemakaava-alueen pähkinäpensasalue, Kotorannan tervalepikkö.
- Tuusulanjärven alueen puistoja ja muuta ympäristöä sekä ulkoilu- ja polkureittejä siistittiin ja kunnostettiin. Lisäksi Valkamanpuistoon toteutettiin rantautumispaikka ja Tuomalan venepaikka-alue kunnostettiin sekä Anttilan tilakeskuksen rannan piknik-alue viimeisteltiin.
- Tuusulanjärven rantojen virkistyskäytön yleissuunnitelma valmistui ja Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelman päivittämistä jatkettiin. Maisemanhoitosuunnitelman tavoitteena on palauttaa maisemalle tyyppillisiä elementtejä vertaamalla nykytilaa alueen vanhaan kulttuuriympäristöön kartta- ja valokuvatarkastelun avulla.

Luonnonsuojelualueet

Alkuvuodesta 2021 päätettiin tutkia mahdollisuutta perustaa kolme uutta luonnonsuojelualueita: Savikulman metsä, Pähkinämäen metsä ja Sarvikallion luonnonsuojelualueen laajennus. Alueille laadittiin luonnonhoitosuunnitelmat ja selvitettiin mahdollisuutta saada rauhoitukseen METSO-korvausta yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.

- **Savikulman metsä** on Kellokoskella sijaitseva lehto, jonka valtapuuna on kuusi. Lehdot on Suomessa luokiteltu uhanalaisiksi luontotyypeiksi. Lahopuuta on runsaasti ja kohteella on myös arvokasta lehtokasvillisuutta.
- **Pähkinämäen metsä** on lehtipuuvaltaista lehtoa. Lehdot on Suomessa luokiteltu uhanalaisiksi luontotyypeiksi.
- **Sarvikallion metsät:** Sarvikallion alueella on järeää kuusikkoa, lehtolaikkuja, tervalepikköä ja ojituksen seurauksena muodostuneita turvekankaita, joita voisi ennallistaa.

Kunnan jo perustetuilta luonnonsuojelualueilta puuttuvat luonnonhoitosuunnitelmat, joten vuonna 2021 haettiin HELMI-rahoitusta luonnonhoitosuunnitelmien laatimiseen ja luonnonhoidon toteuttamiseen.

Kunta ympäristöön vaikuttavana toiminnanharjoittajana ja luvanhaltijana

Aluehallintovirasto myönsi kesäkuun 2021 lopussa luvan Tuusulanjärvellä suoritettaviin ruoppaustöihin. Lahe-lanpelto II:n rakentamisen ympäristövaikutuksia pohjaveteen seurattiin säännöllisesti. Merkittäviä vaikutuksia ei ole havaittu.

Käytöstä poistetut jätteenkäsittelyalueet ja pilaantuneet maa-alueet

Terrisuon entinen kaatopaikka sekä Nuppulinnan maankaatopaikka ovat säännöllisen tarkkailun alla. Ristikivessä katselmoitiin roskaantunut alue, joka on ollut ilmeisesti paikallisen asutuksen käyttämä. Sulan alueella on asbestipitoisia kattolaattoja vanhojen rakennusten purun jäljiltä, joiden poistovastuu on kunnalla. Ristikiven alueen siistimisestä ei ole tehty päätöstä. Sulan alueen asbestilevyt poistetaan alueen kunnallistekniikan rakentamisen yhteydessä.

Rusutjärvellä kunta tuki taloudellisesti laskeutusaltaan ruoppausta, järven valuma-alueen ojavesien laaduntarkkailua ja Sarkkilanojan kunnostusta. Lisäksi kunta osallistui Vuohikkaan-ojan/Haukkalanojan tulvahaitan torjuntaan ja Seittelin kosteikon kunnostukseen.

Vesistöt

Kunta tukee yhdessä Järvenpään kaupungin kanssa Tuusulanjärven kunnostamista ja ekologisen tilan parantamista Tuusulanjärven kunnostushankkeena. Hanketta vetää Keski-Uudenmaan ympäristökeskus Tuusulan kunnan ja Järvenpään kaupungin erillisrahoituksella. Järven sisäistä kuormitusta vähennettiin hoitokalastuksella ja hapetuksella ja ulkoista kuormitusta vähennetään valuma-alueella tehtävillä kunnostustoimilla. Tuusulanjärven laskevista Haukkalanojasta ja Piilinojasta valmistuivat valuma-alueen kunnostuksen yleissuunnitelmat, joiden tavoitteena on ojien kautta järveen päätyvän ravinne- ja kiintoaineskuormituksen vähentäminen. Mäyräojan kunnostukseen saatiin ELY-keskukselta rahoitusta kahden vuoden hankkeelle 70 000 euroa. Vuoden 2021 aikana kunnostettiin Eriksnäsentien kosteikkoketju ja Mäyräojan pääuoma tullaan kunnostamaan vuonna 2022. Myös Rantamo-Seittelin kosteikkoalueen kunnostussuunnittelu aloitettiin. Keravanjoen virkistyskäyttöä turvattiin tekemällä patoaltaassa kasvillisuusniitoja.

MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT

Tuusulan kunnalla ei ole erillistä vastuullisuusraportointia. Korruption ja lahjonnan torjumisesta kunta huolehtii osana kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyjä. Tuusulan kunnalla on käytössä kuntalain edellyttämä sidonnaisuusrekisteri, joka on viimeksi julkaistu tarkastuslautakunnan kokouksessa 22.2.2022.

ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Kunnan väestö kääntyi vahvaan kasvuun vuonna 2021. Kehyskuntien vetovoiman kasvu, vilkastunut rakentaminen ja uudet asunnot houkuttelivat kuntaan asukkaita. Väkiluvun ennakoidaan olevan lähivuodet hyvässä kasvussa, kun rakentaminen jatkuu vilkkaana erityisesti Etelä-Tuusulan alueella. Tuusulan väestön kasvua hillitsee maamme alhainen syntyvyys sekä pääkaupunkiseudun ja kehyskuntien kilpailu uusista asukkaista.

Asuinrakentamisen kasvua tukee parantunut kaava- ja tonttivaranto Etelä-Tuusulassa; kunnan tontit riittänevät kattamaan ainakin tulevien parin-kolmen vuoden kysynnän ja kunnan tontinmyyntitulojen arvioidaan olevan hyvällä tasolla lähivuosina. Kolmen omaleimaisen kuntakeskuksemme, Hyrylän, Jokelan ja Kellokosken, kehittämistyötä jatketaan. Kunnan kasvua tukevat suunnitteilla olevat Hyrylän keskustan kaupallisten palveluiden vahvistaminen sekä kunnan palveluverkon modernisointi. Myös Tuusulanjärven virkistyskäyttöä ja Tuusulan Urheilukeskusta kehitetään voimallisesti. Lisäksi haetaan ratkaisuja Jokelan sekä Kellokosken sairaalan ja Ruukin alueen kehittämiseksi. Uudistuvat varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelut ovat Tuusulan vetovoiman kärkiä.

Etelä-Tuusulan työpaikka-alueiden kaavoituksen sujuva eteneminen mahdollistaa kunnan elinvoiman kehittämistä sekä työpaikkojen ja veropohjan tulevaa kasvua. Käyttötalouden vahvistaminen edellyttää, että kunnan toimintamenojen vuotuinen kasvu pysyy edelleen jatkossa maltillisena.

Keusoten tuottavuusohjelman onnistunut toteutus vuonna 2022 on tärkeää kunnan tulevaan rahoituksen ja tulevien valtionosuuksien kehittämisen näkökulmasta. Kunnan talouden ja rahoituksen rakenne muuttuu merkittävästi vuoden 2023 alusta, kun hyvinvointialueuudistus lähes puolittaa kunnan tulopohjan. Kunnallisverosta leikataan noin kaksi kolmasosaa valtiolle ja yhteisöverosta noin kolmannes. Kiinteistöt ja lainakanta jäävät kuitenkin kokonaisuudessaan kunnan hoidettavaksi. Kunnan talouden näkymiä vuodesta 2023 eteenpäin tarkennetaan keväällä saatavien uusien rahoituslaskelmien ja arvioiden perusteella. Väestön ikääntymiseen ja ikäihmisten palvelutarpeiden kasvuun liittyvät menopaineet siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Tuusula panostaa myös jatkossa hyte-työhön, tavoitteena kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen.

Tuusulalaisten palvelutarpeet kehittyvät ja monimuotoistuvat tulevina vuosina. Palvelut tuodaan yhä paremmin kuntalaisten saataville jatkamalla palveluiden digitalisointia sekä uudistamalla kunnan asiakasprosesseja. Tavoitteena ovat entistä sujuvammat ja tehokkaammat palveluprosessit sekä kuntalaisille että kunnan sisäisesti.

Tuusulan valtuuston joulukuussa 2021 hyväksymällä kasvun ja talouden hallintaohjelmalla pyritään hallitsemaan ja tasapainottamaan kunnan taloutta pitkäjänteisesti. Keskeisinä tavoitteina on turvata kunnan strategian mukaisten kasvu- ja palveluverkkoinvestointien toteuttaminen, välttää ajautuminen palveluiden karsimiseen sekä ehkäistä tarvetta veroasteen kiristämiseksi. Ohjelman toteuttamista jatketaan kuluvan vuoden aikana ja ohjelma toimii tukena myös vuoden 2023 talousarvion laadinnassa.

Kunnan investointitahti jatkuu lähivuodet huomattavan korkealla tasolla. Liikenneväylien ja muun infran rakentamiseen panostetaan. Tuusulan palveluverkko on monilta osin elinkaarensa päässä ja investointeihin vauhdit

tavat koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmat. Suurten investointien ja tulorahoituksen epätasapainosta aiheutuvaa velkaantumista hallitaan vahvemmalla tulorahoituksella sekä palveluverkkosuunnitelman mukaisella, huolellisella pitkän tähtäimen investointien suunnittelulla. Erityisen tärkeää vapauttaa pääomia vajaakäyttöisistä kiinteistöistä. Mahdollisuuksien mukaan kunnassa pyritään edistämään vuokratilojen käyttöä. Kunta velkaantuu mittavien infra- ja palveluverkkoinvestointien myötä. Tavoitteena on kääntää lainamäärä laskuun vuosikymmenen puolen välin jälkeen.

Kunnan (ml. vesihuoltoliikelaitos) vuoden 2022 talousarvio 0,9 milj. euroa on ylijäämäinen. Yleinen talouskehitys, koronaepidemian kesto valtion tukitoimineen vaikuttavat keskeisesti tilikauden tuloksen kehittymiseen. Vuoden 2021 hyvästä kehityksestä huolimatta Tuusulan työttömyysaste on kuitenkin edelleen koronaepidemiaa edeltänyttä aikaa korkeammalla tasolla.

Muutokset maailman taloudessa heijastuvat nopeasti myös Tuusulan talouteen. Budjetoidun verokertymän saattaminen edellyttää, että maamme talous kasvaa vuonna 2022 noin kolme prosenttia ja tämän jälkeen pysyy noin 1,5 % vuotuisella kasvu-uralla.

Tuusulan kunnan vuoden 2022 talouskehitys on vahvasti sidoksissa koronaepidemian jatkumiseen sekä juuri käynnistyneen Ukrainan sodan kerrannaisvaikutuksiin. Ukrainan sota lisää olennaisesti Suomen ja Euroopan talouteen liittyviä riskejä. Pula useista raaka-aineista sekä hyödykkeistä uhkaa pahentua ja kiihdyttää hintojen nousua. Euroalueen inflaatio on noussut ennätysellisen korkealle tasolle. Samalla korkoihin kohdistuu merkittäviä nousupaineita. Edellä mainitut seikat näkyvät merkittävinä riskeinä Tuusulan taloudessa mm. palkka-, rakentamis- energia- ja korkokustannusten kautta.

ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan ja kuntakonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seuranta- ja arviointia. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset

Tuusulan valtuusto hyväksyi 31.3.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joka sisältää periaatteet kunnanhallituksen velvollisuudesta ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta, lauta- ja johtokuntien velvollisuudesta valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä johtavien viranhaltijoiden velvollisuudesta toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan. Tuusulan kunnanhallitus hyväksyi 27.4.2020 Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, jossa on aiempaa tarkemmin kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet, kohteet, menettelytavat sekä toteuttajat ja heidän vastuunsa sekä ohjeistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön työtä.

Riskienhallinnan tavoitteet

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, jonka tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Riskienhallinta kytketään organisaation strategiaan, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Riskienhallinnan avulla tunnistetaan kunnan toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta, parantaa raportoinnin luotettavuutta, varmentaa lakien ja ohjeiden noudattamista sekä turvata voimavarojen kohdentamista.

Kuntaan kohdistuvat riskit

Kunta- ja toimialuetasolla on tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennalta ehkäisemään ja pienentämään riskien todennäköisyyttä ja seurausta. Riskiympyrälle (ks. kuva seuraavalla sivulla) on kuvattu kuntatason merkittävimmät riskit.

Riskit jaotellaan strategiaan riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

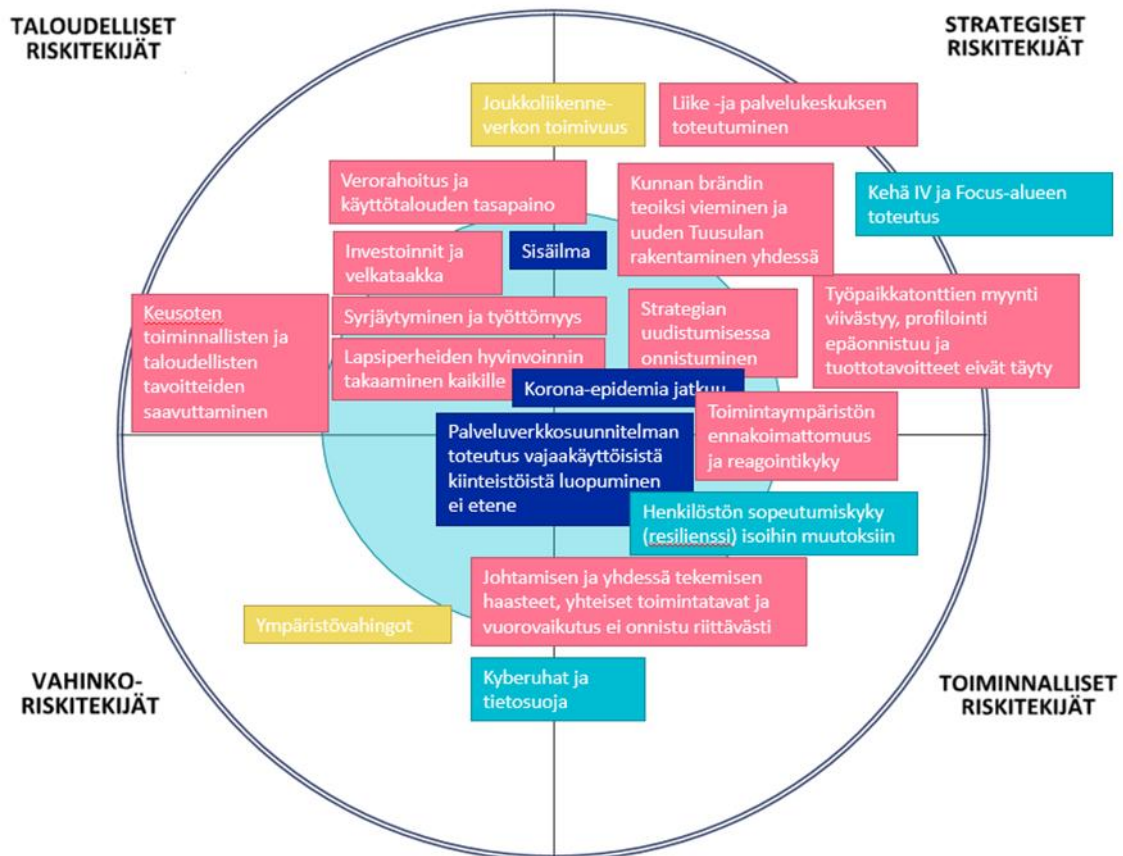
Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toimintaympäristön muutoksiin.

Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoihin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseen sekä rahoitusmarkkinoihin.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöihin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan.

Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Tuusulan kunnan riskiympyrä 2021

Riskien merkittävyyttä kuvataan neliportaisella asteikolla kohtaisesta riskistä tuntuvaan merkittävään ja sietämättömään riskiin.

Strategisten riskien seuranta 31.12.2021

Riskien kehitystä arvioidaan seuraavalla asteikolla:

- Riskin merkittävyys laskenut
- Riskin merkittävyys noussut
- Ei muutosta

Strategiset riskit 2021

Riski ja sen merkittävyys 2021	Hallintakeinot 2021	Riskien seuranta 31.12.2021
Korona-epidemia jatkuu	Korona-epidemian vaikutukset kunnan toimintaan ja talouteen sekä tuusulalaisten elämään ovat moninaiset. Epidemian keston ja vaikutusten ennakoiminen on vaikeaa. Epidemian hallintakeinoina korostuvat hyvä johtaminen ja yhteistyö, ennakointi ja reagointikyky sekä selkeät yhteiset toimintatavat.	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Rokotuksien edistäminen; rokotusten odotetaan parantavan tilannetta merkittävästi.</p> <p>Laadittiin koronatilanteen vaikeutumiseen liittyvät varautumissuunnitelmat sekä korona-exit -suunnitelmat palvelualueittain ja yksiköittäin.</p> <p>Ajantasainen ohjeistus ja henkilöstöviestintä. Työhyvinvointia seurattiin pulssikyselyllä ja henkilöstöä palkittiin korona-ajan venymisestä liikunta- ja kulttuurietuudella.</p> <p>Esihenkilöitä tuettiin arjen lähiesihenkilötyöhön ja valmentavaan johtamiseen yhteisten HR-kahviloiden, koulutusten ja valmennusten kautta. Aktiivisen tuen mallin mukaisesti kuormittaviin työtilanteisiin reagoitiin nopeasti. HR-prosessien sähköistämistä ja sujuvoittamista edistettiin hallinnollisen työn vähentämiseksi.</p> <p>Sivistysjohdon ja Keusoten yhteiset säännölliset rakenteet koronatilanteen alueellisessa hoitamisessa tukivat toimintaa.</p> <p>Sivistyksen lähipalveluihin (liikunta, vapaa-aika, museot, kirjasto, tapahtumat, koulut, päiväkodit) kohdistui sulkua ja rajoituksia. Henkilöstön työtehtäviä muokattiin joustavasti vaihtelevan tilanteen mukaan.</p> <p>Varhaiskasvatukseen ja oppimiseen saatiin merkittäviä COVID19- ja COVID21-valtionavustuksia, joilla palkataan lisähenkilöstöä ja kohdennetaan lisäresurssia lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden oppimisen ja hyvinvoinnin tukemiseen.</p>
Sisäilma	Riskin hallintakeinoja ovat palveluverkon eteneminen aikataulussa, toimiva sisäilmatyö ja toimivat korjausratkaisut. Sisäilmaongelmien ennaltaehkäisy pienentää strategista, terveydellistä ja taloudellista riskiä. Ennaltaehkäiseviä	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Koko kunnan tasolla tilanne on tasaantunut tehtyjen toimenpiteiden myötä, mutta varhaiskasvatuksessa riski on merkittävä.</p>

	<p>toimia ovat rakennusten kunnan seuranta kattavilla kuntotutkimuksilla sekä kiinteistöjen korjausvelan vähentäminen riittäväillä ja oikea-aikaisilla korjauksilla, jotka pohjautuvat perusteellisiin kuntotutkimuksiin ja korjaussuunnitelmiin. Hyvät sisäilmaongelmien ratkaisumallit (Joutsenmerkki, TerveetTilat2020, Satakuntahanke, KuivaKetju10).</p>	<p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Hyrylän ja Väinölän päiväkotien osalta henkilöstön oirehtiminen lisääntyi merkittävästi. Toteutettiin Satakunta-hankkeen oirekysely ja kyselyn perusteella suunniteltiin toimenpiteitä sisäilman parantamiseksi. Martta Wendelin valmistuminen aikataulussa tärkeää, jotta varhaiskasvatuksen sisäilmariski on hallittavissa.</p> <p>Kunnan sisäilmatyöryhmä on sekä kohdekohtaiset sisäilmaryhmät toimivat aktiivisesti. Tarvittavia korjauksia edistettiin, mutta tilapalveluiden korjausresurssia oli syksyn aikana käytössä rajatusti.</p>
<p>Strategian uudistamisessa onnistuminen</p>	<p>Tuusulan strategia uudistettiin vuonna 2021. Riskin hallintakeinoina hyvä dialogi ja yhteistyö eri toimijoiden kesken. Uudistusprosessin onnistunut läpivientiä tuetaan selkeillä priorisoiduilla tavoitteilla, salkkujohtamisella ja tiiviillä seurannalla ja raportoinnilla.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Tuusulan kuntastrategiaa uudistettiin osallistuvassa prosessissa vuoden 2021 aikana.</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Strategian valmistelussa osallistettiin ja sitoutetaan laajasti toimialueita. Tavoitekokonaisuudesta saatiin selkeä ja tavoitteet johdettiin strategian visiosta, päämääristä ja yhteisistä toimintatavoistamme. Tavoitteita laatiessa huomioitiin pormestariohjelma sekä osallistuvan strategiaproessin aikana esiin nousseet keskeiset asiat.</p>
<p>Työpaikkatonttien myynti viivästyy, profilointi epäonnistuu ja tuottotavoitteet eivät täyty</p>	<p>Yritystoiminnan mahdollisuuksien luominen ja kunnan työpaikkaomavaraisuuden nostaminen. Määrittelimme elinkeinopolitiikan tahtotilan ja millaisia toimijoita tavoittelemme. Profiloimme kuntaa ja eri yritysalueita. Edistämme aktiivisesti uusien yritysalueiden maanhankintaa ja tonttien kaavoitusta sekä tonttien myyntiä.</p> <p>Yritystontteja on luovutettavissa koko Tuusulan alueella. Elinkeino-ohjelmaa päivitetään ja vuoropuhelu sidosryhmien kanssa on aloitettu. Panostetaan työpaikka-alueiden sujuvaan kaavoittamiseen ja yhdyskuntatekniikan toteuttamiseen.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Päivitämme elinkeino-ohjelman vuoden 2022 aikana. Sen toteuttaminen sekä riittävän aktiivinen sidosryhmävuoropuhelu edistävät työpaikkatonttien myyntiä. Huolehdimme työpaikka-alueiden riittävästä kaavoituksesta.</p>
<p>Liike- ja palvelukeskuksen toteutuminen</p>	<p>Edistämme Hyrylän keskustan yleissuunnitelman toteuttamista ja aktiivista vuoropuhelua liike- ja palvelukeskuksen toteuttajien kanssa. Edistämme toteutusta yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa ja varmistamme projektinjohton resursoinnin.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Laadimme liike- ja palvelukeskuksen toteutus sopimukset ja määrittelimme hankkeen tavoitteet. Osallistimme kuntalaisia kyselyin sekä Teams-kokouksin, lisäksi järjestimme henkilöstölle keskustelutilaisuuksia sekä kyselyitä. Asemakaava-ehdotus on julkisesti nähtävillä 1/2022.</p>
<p>Kunnan brändin teoiksi vieminen ja uuden Tuusulan rakentaminen yhdessä</p>	<p>Riskinä, että kuntalaisten odotukset kunnan toimintaa ja palveluita kohtaan ovat ristiriidassa kunnan tekojen kanssa. Hallintakeinoina sitouttaminen yhteiseen tekemiseen, teoilla ja puheella luodaan käsitys vetovoimaisesta kunnasta.</p> <p>Tehdyt lupaukset on myös kyettävä lunastamaan ja tekojen ja toiminnan laatua on nostamaan. "Me teemme</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Viemme brändiä teoiksi hyvällä johtamisella sekä riittäväillä resursseilla. Seuraamme kulttuurimuutoksen etenemistä ja reagoimme nopeasti mahdollisiin kehityskohteisiin.</p>

	<p>yhdessä uutta” -kulttuurimuutoksen läpivientiä jatketaan. Muutos edellyttää hyvää johtamista sekä muutoksen määrätietoista läpivientiä. Myös tavoitteiden ja resurssien on oltava tasapainossa. On huolehdittava, että positiiviset asiat tulevat viestittyä. Jokaisen tulisi tiedostaa oma mainelähettilään roolinsa – olemme sitä kaikki omissa verkostoissamme.</p>	<p>Kirkastamme tietosuutta jokaisen omasta roolista mainelähettiläänä. Viestimme positiivisista asioista. Teemme päivittäisviestinnän lisäksi aktiivista ja suunnitelmallista työtä brändin markkinoimiseksi. Huolehdimme kyvystämme reagoida pirstoutuneeseen ja osin kriittiseenkin keskusteluun esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.</p>
<p>Kehä IV:n ja FOCUS – alueen toteutuksen viivästyminen</p>	<p>Kehä IV:n toteutus riippuu useista kunnan ulkopuolisista tekijöistä ja erityisesti Vantaan kaupungin suhtautumisesta tiehankkeen toteutukseen. MAL-2019 suunnitelman mukaan tien suunnittelua viedään eteenpäin 2020-luvulla ja tien rakentaminen voi olla ajankohtainen 2030-luvulla. Tarve tieyhteyden toteuttamiselle kasvaa maankäytön kehittyessä. Focus-alueen kaavoittamisella edistetään tien suunnitteluvaihtelua ja luodaan edellytykset tien rakentamiselle Tuusulan osalta. Focus-alueeseen liittyvät aikatauluriskit ovat pääosin maanhankinta- ja valitusperusteisia.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Maankäyttöratkaisut ja Kehä IV:n liikennejärjestelyt alkavat selkeytyä, kun vaihtoehdot suunnitelmat saadaan arvioitavaksi. Maanhankinnan onnistuttua, alueen suunnittelua voidaan edistää suoraviivaisemmin. Tiivistämme yhteistyötä Vantaan kanssa kaavoituksen ja tiesuunnittelun sujuvoittamiseksi. Varmistamme aikataulun hallinnan sekä resurssoinnin hyvin laaditun projektisuunnitelman avulla.</p>
<p>Joukkoliikenneverkon toimivuus</p>	<p>Joukkoliikenne on asukkaiden mielestä keskeisin Tuusulassa kehitettävä asia (kuntapalvelututkimus 6/2019). Joukkoliikenneverkon kehittäminen ja monipuolistuminen yhteistyössä HSL:n kanssa, suorien yhteyksien säilymisen varmistaminen ja sujuvien yhteyksien luominen rataverkon kautta, oppilaskuljetusten laadukkaana palvelun tuottaminen koko kunnan alueella. Varmistamme, että HSL:n linjastosuunnitelma palvelee Tuusulan alueella liikkumista ja tuusulalaisten kulkemista. Parannamme joukkoliikenneinfraa, viemme toteutukseen pyöräilyn edistämisen suunnitelman. Uusien liikkumisen muotojen ja liikkumisen ekosysteemin luominen yhteistyössä HSL:n kanssa. Suurena haasteena on koronaepidemian vaikutukset HSL:n ja kuntien taloudelliseen tilanteeseen ja joukkoliikenneverkkoon.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Kehitämme kuntarakennetta siten, että se tukee joukkoliikennettä linjastollisesti ja taloudellisesti ja, että joukkoliikennettä on helppo käyttää. Se edellyttää tiheähköä asukasohjaa joukkoliikenteen laatuikäytävien varteen ja toimivaa liityntäpysäköintipaikkaverkosta autoille ja polkupyörille.</p> <p>Pidämme tiivistä vuoropuhelua HSL:n ja kunnan välillä sekä pidämme kunnan viestit HSL:lle selkeinä ja perusteltuina. Päätökset toiminnasta ja toimenpiteistä valmistamme yhteistyössä. Seuraamme joukkoliikennekysyntää tiiviisti ja resursoimme mahdollista muutossuunnittelua riittävästi pitäen myös aikataulut realistisina.</p>

Toiminnalliset riskit 2021

Riski ja sen merkittävyys 2021	Hallintakeinot 2021	Riskien seuranta 31.12.2021
<p>Palveluverkko-suunnitelman toteutus ja vajaakäyttöisistä kiinteistöistä luopuminen ei etene</p>	<p>Toteutamme hyväksytyä palveluverkkosuunnitelmaa ja tehostamme tilankäyttöä. Valmistelemme ja toteutamme kunnan toiminnan kannalta ei-keskeisten kiinteistöjen ja rakennusten myyntiä.</p> <p>Palveluverkon uudistuminen, yksikkökohtaiset nopeat ratkaisut ja suunnitelma korvaavien tilapäisten tilojen löytämiseksi pienentävät terveydellistä ja taloudellista riskiä.</p> <p>Edistämme uusien toimitilojen suunnittelua ja toteutusta ja pyrimme löytämään ratkaisut kiireellisesti. Selkeät toimintavastuut ja –prosessit eri toimijoiden kesken. Vahvistamme avointa viestintää sisäilmaongelmien vähentämiseksi. Yhteiset toimintatavat sekä sujuvat prosessit kunnan eri toimijoiden välillä sekä avoin viestintä vahvistavat toimintaa sisäilmaongelmien vähentämiseksi.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Hallitsemme riskejä riittävillä toimenpiteillä palveluverkon toteuttamisen aikataulussa pysymiseksi sekä olemassa olevien sisäilmaongelmien seurannalla.</p> <p>Sivistyksen osalta palveluverkkosuunnitelma etenee, Martta Wendelin on valmistumassa ja kalusteiden hankinta on käynnissä. Monion rakentaminen on aloitettu ja Riihikallion ja Kirkonkylän hankesuunnittelu sekä Rykmentinpuiston elinkaarikilpailutuksen valmistelu etenee aikataulussa.</p> <p>Vanhojen kiinteistöjen sisäilmaan liittyvien korjausten toteutus on edistynyt ennakoitua hitaammin resurssihaasteiden vuoksi.</p>
<p>Toimintaympäristön ennakoimattomuus ja reagointikyky</p>	<p>Korona-epidemia on lisännyt toimintaympäristön ennakoimattomuutta jo entuudestaan nopeasti muuttuvassa maailmassa. Ennakointitiedon lisääminen, toimintatapojen ja palveluiden uudistaminen, uudistava johtaminen sekä resilienssin vahvistaminen parantavat kykyä vastata muutokseen ja ennakoimattomuuteen.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Korona-aikana kunnassa otettiin käyttöön tiiviit esihenkilöiden tiedottamisen keinot (etäkokoukset, yhteiset ohjeet). Palveluiden järjestämisen rajoitukset ja sulut koskivat erityisesti sivistyksen toimialuetta.</p> <p>Sivistysjohdon, esihenkilöiden ja henkilöstön yhteistyö nopeasti muuttuvien ohjeiden ymmärtämiseksi ja palveluiden järjestämiseksi toimii hyvin. Sivistysjohdon ja Keusoten yhteistyö alueellisten toimintatapojen luomisessa koronapandemian eri vaiheissa on tiivistä ja mukana rakenteissa.</p> <p>Yksiköiden koronapoissaolojen seurannalla ja kaikille palvelualueille laadituilla valmiussuunnitelmien avulla varaudutaan epidemian eri vaiheisiin ja lisätään kykyä reagoida palvelutarpeiden muutoksiin.</p>
<p>Johtamisen ja yhdessä tekemisen haasteet, yhteiset toimintatavat ja vuorovaikutus ei onnistu riittävästi</p>	<p>Riski kohdistuu johtamisjärjestelmä- ja organisaatiouudistuksen toimeenpanoon sekä strategian toimeenpanoon. Hallintakeinoina ovat organisaatiokulttuurin ja toimintatapojen uudistaminen, henkilöstön kuunteleminen, sitoutuminen strategiaan, yhteinen tieto ja ymmärryksen lisääminen, vuorovaikutus ja tiedolla johtaminen. Muutoksen johtaminen ja seuranta tärkeää: määritellään toimenpiteet, vastuutetaan tekeminen ja seuranta. Kesällä 2019 tehtiin johtamisjärjestelmän uudistuksen väliarviointi ja sen havaintojen pohjalta tehtiin toimenpidelistaus sekä kesällä 2020 käynnistetty johtamisjärjestelmän uudistuksen</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Riskiä hallitaan johtamisjärjestelmän uudistuksen toisen vaiheen muutoksien käytäntöön viemisellä ja varmistamalla riittävä viestintä ja sitouttaminen. Muutamme tarpeen mukaan hallintosääntöä.</p> <p>Sivistyksen toimialueella toteutettiin johtoryhmävalmennuksia sekä säännöllisiä esihenkilöpäiviä, joissa toimeenpantiin strategiaa, vietiin eteenpäin yhteisiä linjauksia sekä vahvistettiin kehittämistoimintaa.</p>

	<p>toinen vaihe ja sen mukanaan tuomien muutos käytäntöön vienti.</p>	
<p>Kyberuhat ja tietosuojaja</p>	<p>Kunnassa on vahvistettu osaamista sekä vastuutettu tietoturvaan ja kyberturvallisuuteen jatkuvuudenhallinnan sekä varautumiseen liittyviä tehtäviä. Järjestelmien hallinta ja riittävä säännöllinen koulutus ovat keskeisiä hallintakeinoja. Kaikille työntekijöille on suunnattu verkossa tehtävä tietoturvakoulutus. Kunnan laatimissa sopimuksissa kiinnitetään huomiota jatkuvuuden hallintaan. Valmiussuunnittelun johtoryhmälle on pidetty harjoituksia.</p> <p>Rekisterinpitäjän (kunta) on pyrittävä aktiivisesti todentamaan, että se noudattaa toiminnassaan tietosuojasääntelyä. Tarvittavia toimenpiteitä ovat mm. tietosuojavaikutusten arvioinnit, rekisteröityjen oikeuksien toteuttaminen, tietosuojatyön dokumentoiminen, sopimushallinta, henkilöstön kouluttaminen ja ohjeistaminen, henkilötietojen käsittelyprosesseihin kohdistuvien riskien arvioiminen sekä henkilötietojen tietoturvaloukkauksiin varautuminen.</p> <p>Riskin osoitusvelvollisuuden täyttämiseksi muodostavat mm. tietosuojatyön liian vähäinen resursointi, puutteet henkilöstön osaamisessa ja ohjeistuksissa, epäselvyydet henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä toimintamalleissa, prosesseissa ja vastuissa, sekä puutteet hankintoihin kohdistuvien tietosuojanäkökohtien huomioimisessa.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Minimoimme riskit ylimmän johdon tuella toteutetun suunnitelmallisen tietosuojatyön avulla, jossa osoitusvelvollisuuden eri osatekijät on laajasti huomioitu.</p> <p>Seuraamme henkilöstölle järjestettävien verkkokoulutuksen suorittamista. Työsuojeluvaltuutetut tukevat sekä ohjeistavat henkilöstöä. Huolehdimme säännöllisistä tietoturva auditoinneista sekä haavoittuvuustesteistä.</p> <p>Osallistumme säännöllinen Digi- ja väestötietoviraston TAISTO harjoitukseen.</p>
<p>Henkilöstön sopeutumis--kyky (resilienssi) isoihin muutoksiin</p>	<p>Korona-epidemia ja muut toimintaympäristön muutokset haastavat henkilöstön sopeutumiskykyä. Hallintakeinoina hyvä johtaminen, selkeät tavoitteet, yhteiset toimintatavat ja niihin sitoutuminen, sekä toimivat HR-prosessit.</p> <p>Henkilöstön osallisuudesta, uudistumiskyvystä, koulutuksesta, hyvästä johtamisesta ja henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan.</p> <p>Henkilöstö on kuormittunutta ja töitä on liikaa; yhteiskehittämiseen ei tahdo riitä voimavaroja eikä aikaa.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Järjestämme esihenkilöilletukea muutosjohtamiseen sekä reagoimme nopeasti kuormittaviin työtilanteisiin. Kehitämme HR-prosesseja aktiivisesti. Hyödynnämme tehokkaasti tavoite- ja kehittämissalkkua.</p> <p>Edistämme palvelualueajat ylittävää esihenkilöiden yhteistyötä sekä tiedotamme ja tuemme esihenkilöitä jatkuvasti muuttuvassa koronatilanteessa.</p> <p>Osallistamme henkilöitä palveluverkkomuutoksen valmistelussa ja tuemme tätä kautta toimintakulttuurin muutosta.</p>

Vahinkoriskit 2021

Riski ja sen merkittävyys 2021	Hallintakeinot 2021	Riskien seuranta 31.12.2021
<p>Ympäristö- vahingot</p>	<p>Ympäristöriskien hallitseminen liittyy mm. Tuusulan merkittävien pohjavesialueiden suojaamiseen. Pohjaveden pilaantuminen ja sen antoisuuden heikkeneminen ovat sekä sisäisiä toiminnallisia riskejä että ulkoisia vahinkoriskejä. Ennakointi ja huolellinen varautuminen on keskeisimpiä hallintakeinoja.</p> <p>Tuusulassa on koko Keski-Uudenmaan vesihuollon kannalta tärkeitä pohjavesialueita sekä niihin liittyviä tekopohjavesilaitoksia, minkä vuoksi kunnalla on omaa aluettaan merkittävämpi vastuu pohjaveden suojelussa.</p> <p>Kunnan keskeisin tapa edistää pohjaveden suojelua on sen ottaminen huomioon maankäytön suunnittelussa ja yhdyskuntarakentamisessa. Riskitoimintoja ei tule kaavoittaa pohjaveden muodostumisalueelle. Tärkeää on myös, ettei kaavoiteta niin tiivistä maankäyttöä, että pohjaveden muodostuminen merkittävästi vähenee. Yhdyskuntarakenteen tiivistyminen tärkeillä pohjavesialueilla vaarantaa pohjaveden puhtautta ja antoisuutta. Päivitetään pohjaveden suojelusuunnitelmia tarvittaessa ja noudatetaan niitä. Pohjaveden suojelu ja siihen liittyvä hulevesien hallinta ovat maankäytön suunnittelun keskeisiä suunnittelulähtökohtia ja yhdyskuntarakentamisen reunaehtoja.</p> <p>Kunnassa toimii pohjavesialueiden seurantatyöryhmä, joka raportoi toiminnastaan kunnanhallitusta. Kunta on mukana Uudenmaan ELY-keskuksen koordinoimassa hankkeessa, jossa kehitetään eri kaavatasojen käyttömahdollisuuksia pohjavesien suojelussa.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Hallintakeinojen käytössä ei onnistuttu tavoitteiden mukaisesti. Valmisteilla oleva yleiskaavaehdotus ei kaikilta osin toteuta tavoitetta ja saattaa aiheuttaa riskiä pohjavesien laadulle. Rakentamisen pohjavesivaikutuksista on jo kokemuksia esimerkiksi Lahelanpellon alueelta. Uusi kaava mahdollistaa rakentamisen aiempaa lähempänä vedenottamoa, mikä kasvattaa riskiä pohjavedelle.</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Kunnan keskeisin tapa edistää pohjaveden suojelua on sen ottaminen huomioon maankäytön suunnittelussa ja yhdyskuntarakentamisessa. Pohjavesialueille ei tule kaavoittaa sellaisia toimintoja, joista voi aiheutua riskiä pohjaveden laatuun tai määrään. Tällaisia toimintoja ovat esimerkiksi työpaikka- ja teollisuusalueet mutta myös muu rakentaminen pohjavesivaikutusten kannalta herkällä alueella. Tiivis rakentaminen vaikuttaa myös pohjaveden muodostumiseen vähentävästi.</p> <p>Kunta teettää kaikilta tärkeiltä pohjavesialueilta geologiset rakenneselvitykset ja ylläpitää niiden ajantasaisia suojelusuunnitelmia sekä teettää tarvittaessa pohjavesialueiden haavoittuvuus- ja riskianalyysjä.</p>

Taloudelliset riskit 2021

Riski ja sen merkittävyys 2021	Hallintakeinot 2021	Riskien seuranta 31.12.2021
Investoinnit ja velkataakka	<p>Tuusula investoi voimakkaasti sekä palveluverkon uudistamiseen että uusien asuinalueiden infraan. Tämä kasvattaa nopeasti kunnan velkataakkaa.</p> <p>Palveluverkkosuunnitelmaa päivitetään, kasvun ja talouden hallintaohjelmassa linjataan tulevien kymmenen vuoden rahoituspohjaa ja investointeja sekä arvioidaan taloudellisia vaikutuksia.</p> <p>Rakentamishankkeiden priorisointi ja aikataulus, vaihtoehtoiset toteutus- ja rahoitustavat, optimaaliset sopimukset rakentamisesta ja hankinnoissa.</p> <p>Kunnan laina- ja korkosalkun aktiivinen hallinta.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Kunnan investointien määrää sekä tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan vuosittain kasvun ja talouden hallintaohjelman sekä palveluverkkosuunnitelman päivityksen yhteydessä. Toteutamme huolellisesti investointeihin liittyvät hankinnat riittävät resurssit huomioiden. Teemme tilinpäätöksen yhteydessä valmistuneista investoinneista jälkilaskelmat ja analysoimme investointien toteutumista.</p> <p>Ennakoiva rahoitussuunnittelu ja korkosuojaukset.</p>
Keusoten toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen	<p>Sote-palvelujen siirtyminen (Keusote) vuoden 2023 alussa toimintansa käynnistävälle hyvinvointialueelle. Jo käynnissä olevien yhteisten hankkeiden jatkaminen sekä hyvien yhdyspintarakenteiden ja toimintamallien luominen pienentävät riskiä.</p> <p>Yhdyspintatyöskentelyn ja ohjausmallin rakentaminen, toimeenpano ja hiominen huomioiden asiakaskokemuksen ja palveluiden sekä talouden näkökulmat. Yhteistyön edellyttämä työpanos on resursoidaan ja vastuutetaan.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Ohjaamme ja seuraamme aktiivisesti Keusoten talouden sekä tuottavuusohjelman toteutusta.</p> <p>Määrittelemme selkeät periaatteet yhdyspintatyöhön sekä HYTE-työn toteuttamiseen.</p> <p>Seuraamme ja tuemme hyvinvointialueiden valmistelua ja varmistamme onnistuneen siirron siirtyvän henkilöstön ja palveluiden osalta (opiskeluhuollon henkilöstö ja –palvelut).</p>
Lapsiperheiden hyvinvoinnin takaaminen kaikille	<p>Suurin osa tuusulalaisista lapsiperheistä voi hyvin Tuusulan hyvinvointikertomuksen indikaattoreiden valossa, mutta huonosti voivia lapsiperheitä on kyettävä tukemaan yhä voimakkaammin lasten tulevaisuuden mahdollisuuksien varmistamiseksi Tuusulan HYTE-suunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Korona-epidemia aiheuttaa uusia haasteita lapsiperheiden hyvinvoinnille ja niitä voidaan hallita hyvillä ennaltaehkäisevillä peruspalveluilla, varhaiskasvatuksella ja perusopetuksella; arjessa tunnistaminen ja varhainen puuttuminen - osaamisen lisääminen.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Huolehdimme korona-exit-suunnitelmien toteuttamisesta. Panostamme lasten, nuorten ja perheiden palveluihin. Toimimme yhteistyössä Keusoten kanssa.</p> <p>Sivistyksen toimialueelle saatiin valtionavustuksia; lisäresurssia kasvun ja oppimisen ja tuen järjestämiseen sekä uusien toimintamallien luomiseen (covid-avustukset, koulutuksellinen tasa-arvoavustus, kaikille yhteinen koulu, sitouttava kouluyhteistyö, harrastustoiminnan avustukset, opinto-ohjauksen kehittäminen).</p> <p>Sivistys on keskeisesti mukana LANUPE-verkostotyössä; kuntaan laadittiin yhteistyössä Keusoten kanssa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Kulttuurihyvinvointisuunnitelma on laadinnassa ja kulttuurikasvatus laajenee toiselle asteelle.</p>

<p>Syrjäytyminen ja työttömyys</p>	<p>Korona-epidemia on lisännyt työttömien ja lomautettujen määrää ja työllistymisen näkymät ovat tietyillä aloilla heikot. Vaikeimmin työllistettävien määrä jatkaa kasvuaan, kunnan palveluilla ei voida yksinomaan auttaa tehokkaasti vaikeimmassa asemassa olevia työttömiä eteenpäin.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Laadimme korona exit –suunnitelman, jossa tunnistettiin pahimmin koronatilanteesta kärsineet kuntalaisryhmät. Suunnitelma sisältää korjaavien toimenpiteiden toteuttamisen.</p> <p>Järjestämme syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa ja teemme aktiivista yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Huolehdimme riittävästä resurssoinnista. Edistämme nuorten opintojen suoritusmahdollisuuksia. Lisäämme työllisyyspalveluiden tunnettuutta ja löydettävyyttä riittävän viestinnän avulla.</p> <p>Luomme tiiviin, saumattoman yhteistyön TE-palveluihin ja Keusoten toimijoihin.</p> <p>Varmistamme kokonaisturvallisuuden, tasa-arvoisten mahdollisuuksien luomisen lapsille ja perheille sekä laadukkaat peruspalvelut ja moniammatillisen yhteistyön, nuorisotyön ja perusopetuksen yhteiset toimintamallit.</p>
<p>Verorahoitus ja käyttötalouden tasapaino</p>	<p>Kunnan taloudellisen toimintaympäristön riskit liittyvät keskeisesti verorahoituksen mahdollisiin muutoksiin sekä sote-uudistukseen ja sen rahoitusratkaisuihin. Suurin osa kunnan tulopohjasta perustuu verotuloihin ja valtionosuuksiin. Hallintakeinoina kunnan vetovoimasta ja väestönkasvusta huolehtiminen, aktiivinen elinkeinopolitiikka ja yritystonttikysyntään vastaaminen sekä ennakoiva taloussuunnittelu ja toimintojen jatkuva kehittäminen ja tehostaminen.</p>	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Verotulot toteutuivat ennakoitua paremmin.</p> <p>Kuvaus riskin hallintakeinoista:</p> <p>Kasvatamme Tuusulan veto- ja pitovoimaa; edistämme väestön kasvua ja laajennamme veropohjaa. Edistämme uusien yritysalueiden toteutusta.</p> <p>Huolehdimme käyttötalouden tarkasta suunnittelusta ja seurannasta. Vuodelle 2021 asetetut säästötavoitteet toteutuivat lähes ennakoitusti. Toimintojen tuottavuuden parantaminen jatkuu.</p> <p>Ennakoimme hyvinvointialueiden perustamisen taloudelliset vaikutukset kunnan talouteen.</p>

SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi

Vuoden 2021 talousarvion ja käyttösuunnitelmien tavoitteet ja toimenpiteet johdettiin kuntastrategian pohjalta. Kuntatasoisten tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemistä, varojen käyttöä ja toiminnan tuloksellisuutta arvioitiin pääsääntöisesti kunnanhallitukselle ja valtuustolle tuotettuihin neljännes- ja puolivuosi-katsauksiin ja kuukausiraportteihin pohjautuen.

Sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan ohjaus

Kunnan toiminnan ja talouden kokonaisuudesta vastaa kunnanvaltuusto. Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, konserniohjauksen periaatteista sekä hallinnon järjestämisen perusteista. Tuusulan kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on hyväksytty valtuustossa 31.3.2014.

Tuusulan kunnanhallitus hyväksyi 27.4.2020 Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, jossa on aiempaa tarkemmin kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet, kohteet, menettelytavat sekä toteuttajat ja heidän vastuunsa sekä ohjeistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön työtä.

Hallituksen ja lautakuntien sekä johtavien viranhaltijoiden ja esimiesasemassa olevan henkilöiden tehtävänä on ohjata henkilöstöä ja toimintaa tavoitteiden ja hyväksytyjen toimintatapojen mukaisesti. Ohjauksen tulee kohdistua johtamisen, päätöksenteon, hallinnon ja taloudenhoidon asianmukaisuuteen, toiminnan laatuun, tavoitteiden saavuttamiseen ja riskienhallinnan toimivuuteen.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Sisäinen valvonta on organisaation hallituksen, johdon ja muun henkilöstön toteuttamaa omaa valvontaa, jonka tarkoituksena on auttaa organisaatiota saavuttamaan tavoitteitaan sekä ylläpitämään ja kehittämään suorituskykyään. Sisäisen valvonnan avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Ennaltaehkäisevät toimet

Ennaltaehkäisevä valvonta perustuu Tuusulan kuntastrategiaan, päämääriin, toimintatapaamme pohjalta määriteltyihin toimintatapoihin sekä ohjeisiin. Strategiassa on määritelty tavoitteet ja toimenpiteet palveluiden, talouden, elinkeinojen, maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämiseksi. Jokaiselle strategiakauden vuodelle on määritelty vuositavoitteet, joilla ohjataan organisaation ja henkilöstön toimintaa haluttuun suuntaan. Organisaatiokulttuuri, johtamistapa ja suhtautuminen yhteisiin päämääriin, tavoitteisiin ja ohjeistuksiin luovat perustan sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle.

Päivittäinen valvonta

Päivittäisellä valvonnalla tarkoitetaan päivittäisen toiminnan ohjausta ja seuranta. Päivittäistä toimintaa ohjataan johto- ja hallintosäännöillä, henkilöstön vastuiden ja valtuuksien määrittelyllä sekä toimenkuvien, hyväksymisvaltuuksien ja varamiesmenettelyjen määrittelyllä sekä työohjeilla. Esimiesten tehtävänä on seurata päivittäisen toiminnan lain sekä ohjeistuksien mukaisuutta.

Talouden seuranta, rahoituksen valvonta, hyväksymisoikeudet ja investoinnit

Toimialueet raportoivat taloudelliset luvut kuukausittain. Toimialueiden talousvastaavat tarkastavat toimialueidensa kuukausitulokset ja toimittavat ne edelleen kunnan talouden ohjaukselle. Talouden kehitystä ja

riskejä käydään läpi kuukausittain kunnan johtoryhmässä sekä toimialueiden johtoryhmissä. Kunnan tulos raportoidaan pääsääntöisesti kuukausittain kunnanhallitukselle.

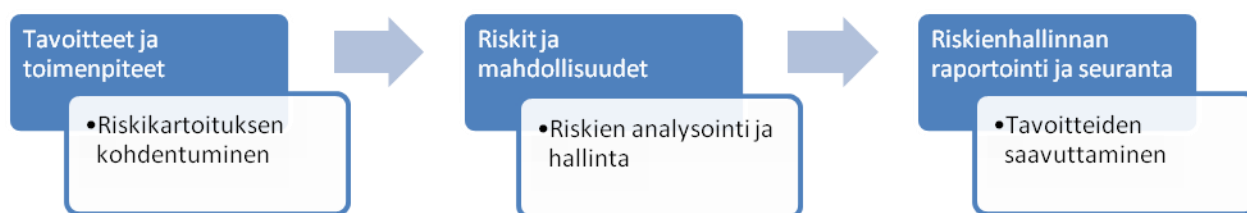
Toimintamenojen, merkittävien sopimusten ja investointien hyväksymisoikeudet on määritelty valtuuston hyväksymän hallintosäännön sekä talousarviossa hyväksytyjen kunnanhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden toimivaltuuksien mukaisesti.

Investoinnit käsitellään toimialueiden ja kunnan johtoryhmissä valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman mukaisessa raamissa. Investointien seuranta hoidetaan toimialueiden talousvastaavien toimesta neljännes- ja puolivuosisikastausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnan prosessi

Riskejä ja toteuttamatta jääviä mahdollisuuksia kartoitetaan, analysoidaan ja niiden hallintamenettelyt määritellään talousarvioprosessin yhteydessä samalla, kun määritellään vuositavoitteita ja toimenpiteitä.

Merkittäville riskeille määritellään riskien kartoittamisen ja analysoinnin yhteydessä toimenpiteet, joilla pyritään ennaltaehkäisemään ja hallitsemaan eli pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta. Riskienhallinnan onnistumista arvioidaan osavuosisikastuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä samalla, kun arvioidaan vuositavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. Toimintakertomuksessa avataan, miten menneen vuoden tavoitteet ja toimenpiteet saavutettiin, miten riskejä onnistuttiin hallitsemaan ja mistä syistä joidenkin tavoitteiden saavuttamisessa tai riskien hallinnassa ei mahdollisesti onnistuttu suunnitellusti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuu ja seuranta

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja linjauksista.

Valvonta jakaantuu ulkoiseen ja sisäiseen valvontaan. Ulkoinen valvonta on kunnanhallituksesta ja kunnan viranhaltijajohdosta riippumatonta toimintaa, jota suoritetaan sekä kunnan järjestämänä, että kunnallisen ohjauksen ulkopuolella. Kunnan järjestämää ulkoista valvontaa hoitavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Ulkoista valvontaa harjoittavat lisäksi mm. kunnan asukkaat, joilla on julkisuusperiaatteen mukainen valvontaoikeus ja -mahdollisuus. Kunnan sisäisestä valvonnasta vastaavat kaikki tilivelvolliset ja esimiehet.

Sisäinen tarkastus tukee kunnan johtoa sisäisen valvonnan toteuttamisessa arvioimalla hallinnon ja johtamisen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta ja riittävyttä. Kunnanhallitus vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen. Käytännössä arviointityö tehdään sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman mukaisissa tarkastuksissa. Tilivuoden aikana toteutettiin kolme sisäistä tarkastusta; kehittämisen ja projektien hallinta, sopimushallinta ja viherpalvelut. Kunnan johto ja sisäinen tarkastus seuraavat annettujen toimenpidesuosituksen toteutumista.

Hallitus ja lautakunnat seuraavat ja arvioivat päätöksenteon laatua, suunnitelmien toteutumista, riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tavoitteiden saavuttamista mm. elimille toimitettavan toiminnallisen ja taloudellisen raportointitiedon, esityslistojen, pöytäkirjojen, päätösten ja suunniteltujen toimenpiteiden vaikutusten sekä riskiarviointien ja -raporttien perusteella.

Kansliapäällikkö, johtavat viranhaltijat sekä palvelualueiden ja -yksiköiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön sekä säännöllisestä raportoinnista hallitukselle ja lautakunnille vähintään osavuosikatsauksen ja toimintakertomuksen laadinnan yhteydessä.

Tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa kunnanhallitus antaa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallituksen riskiarviot ja selonteot perustuvat kuntaorganisaation, toimielinten ja tytäryhteisöjen hallitusten toimintakertomuksissaan antamiin selontekoihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, niissä havaittuihin puutteisiin ja toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi.

SISÄISEN VALVONNAN KEHITTÄMINEN TALOUS- SUUNNITTELUKAUDELLE

Tavoitteena on parantaa erityisesti toimialueilla tapahtuvaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnittelua ja raportointia keväällä 2020 uusittuun ohjeistukseen perustuen. Uuden ohjeistuksen mukaiset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimialuekohtaiset suunnitelmat laadittiin talousarvion 2021 laatimisen yhteydessä. Toimialueet laativat tilinpäätöksestä 2021 alkaen sisäisen valvonnan selonteon tueksi itsearviointin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta.

2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

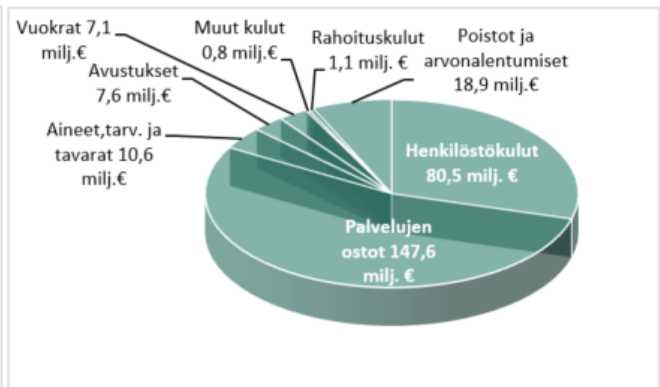
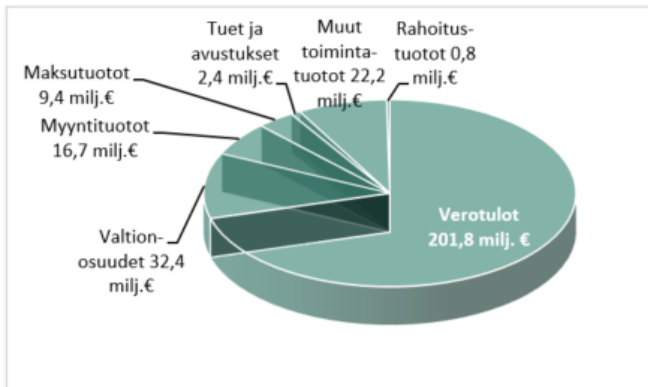
Tilikauden tuloksen muodostuminen

Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintameinoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli kertomusvuonna -203,0 milj. euroa eli nettokäyttömenot pienenevät 9,0 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Verorahoitus kokonaisuutena (= verotulot + valtionosuudet) toteutui edellisvuoden mukaisena ollen 234,2 milj. euroa.

Toimintatuottojen ja toimintakulujen suhdeluku nousi vuoden 2020 15,3 %:sta 19,9 %:iin. Suhdeluvulla osoitetaan, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloilla.

Vuosikate, % poistoista = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$ käyttöomaisuudesta. Poistot käyttöomaisuudesta tarkoittavat tuloslaskelmaan merkittyjä poistoja. Tunnusluku kertoo, kuinka hyvin kunnan vuosikate riittää suunnitelmapoistojen rahoittamiseen.

Vuosikatteen kautta voidaan määritellä kunnan taloudellinen tila. Kunnan talous on ylijäämäinen, kun vuosikate riittää suunnitelmapoistoihin ja pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiin. Kertomusvuoden vuosikate oli 30,8 milj. euroa, mikä riitti kattamaan 18,5 miljoonan euron poistot.

KUNNAN JA LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	1.1.-31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
	1 000 €		1 000 €	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	16 735		15 747	
Maksutuotot	9 417		8 376	
Tuet ja avustukset	2 371		1 871	
Muut tuotot	22 161	50 684	12 450	38 444
Valmistus omaan käyttöön		628		486
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-63 886		-60 585	
Henkilösivukulut	-2 585		-1 965	
Eläkekulut	-14 064		-13 271	
Palvelujen ostot	-147 603		-149 825	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 554		-10 829	
Avustukset	-7 629		-7 480	
Muut toimintakulut	-7 919	-254 240	-6 935	-250 889
TOIMINTAKATE		-202 929		-211 960
Verotulot		201 794		192 121
Valtionosuudet		32 411		42 077
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	78		86	
Muut rahoitustuotot	482		525	
Korkokulut	-1 077		-1 069	
Muut rahoituskulut	-5	-523	-8	-466
VUOSIKATE		30 754		21 771
Poistot ja arvonalentumiset				
Poistot	-18 511		-16 691	
Arvonalentumiset	-428	-18 939	-2 077	-18 767
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
TILIKAUDEN TULOS		11 815		3 004
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)				
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		-1 000		
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)		10 815		3 004

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2021	2020
<i>Toimintatuotot / toimintakulut, %</i>	19,9 %	15,3 %
<i>Vuosikate / poistot, %</i>	166,1	130,4
<i>Vuosikate, € / asukas</i>	774	561
<i>Asukasmäärä</i>	39 727	38 788

TOIMINNAN RAHOITUS

Toiminnan rahoituksen riittävyyttä tilikauden aikana arvioidaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Jäljempänä olevassa taulukossa on kunnan ja liikelaitoksen rahoituslaskelma sekä siitä lasketut tunnusluvut.

Investointien tulorahoitusprosentti ($= 100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$). Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttömaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulorahoitusprosentti -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate ($= \text{Vuosikate} + \text{korkokulut} / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$) kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi, riittää tulorahoitus lainojen hoitoon. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa. Kunnan lainanhoitokate nousi kertomusvuonna yli yhden ja oli 1,7. Kunnan lainakanta koostuu kertaluonteisista lainoista, tästä johtuen on tunnusluvussa käytetty lainanlyhennys laskettu laskennallisista vuosilyhennystä käyttäen, joka saadaan jakamalla 31.12. lainakanta kahdeksalla.

Kassan riittävyys päivissä kertoo kunnan maksuvalmiuden tilanteesta, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Jos luku on negatiivinen, menoja katetaan kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä voidaan seurata laskemalla toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuoden ajalta. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen.

Rahavarat 31.12., (=Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset) Rahavarat olivat vuoden lopussa 13 200 000 euroa.

KUNNAN JA LIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2 021	2 020
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	30 754	21 771
Satunnaiset erät, netto		
Tulorahoituksen korjaukset	-14 949	-4 928
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-40 247	-24 863
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 866	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	15 951	6 461
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 626	-1 560
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-/vähennykset+	-113	323
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000	20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-17 287	-14 986
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 019	-11 988
Rahoituksen rahavirta	10 580	-6 651
Rahavarojen muutos	4 954	-8 211
Rahavarat 31.12., 1000 €	13 208	8 254
Rahavarat 1.1., 1000 €¹	8 254	16 464
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
	2 021	2 020
Investointien tulorahoitus -%	82,3	87,6
Lainanhoitokate	1,7	1,3
Kassan riittävyys, pv²	9,6	10,0
Asukasmäärä	39 727	38 788
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-78 511	-82 045

3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Omavaraisuus -% [=100*(oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)] toteutui kertomusvuonna edellisvuoden, 50,1 % tasoisena. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä.

Suhteellinen velkaantuneisuus -% [=100*(vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot] kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tuusulassa tunnusluvun arvo oli kertomusvuonna 71,0 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut % käyttötuloista [=vieras pääoma - saadut ennakot + vuokravastuut] / käyttötulot. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

Lainakanta 31.12. [=vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)]. Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Vuonna 2021 kunnan lainakanta oli 144,2 milj. euroa.

Lainat €/asukas ilmaisee asukaskohtaisen lainamäärän jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätöspäivän asukasmäärällä. Kunnan lainakanta oli 3 629 eur/asukas.

Lainasaamiset 31.12. [= sijoituksiin merkityt lainasaamiset ja muut lainasaamiset]. Vuonna 2021 lainasaamisten määrä oli 3,1 milj. euroa.

KUNNAN JA LIKELAITOKSEN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	2021	2020	2021	2020
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA	
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	349 601	330 458	A. OMA PÄÄOMA	182 170
I Aineettomat hyödykkeet	56	100	I Peruspääoma	127 516
Aineettomat oikeudet	56	100	IV Muut omat rahastot	0
Muut pitkävaik menot	0	0	V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	43 840
II Aineelliset hyödykkeet	313 039	295 230	VI tilikauden yli- / alijäämä	10 815
Maa- ja vesialueet	71 401	67 973		
Kiinteistöjen liittymismaksut	44	44		
Rakennukset	105 856	111 015		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	108 372	108 015	B. POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET	2 100
Koneet ja kalusto	2 450	2 996	Poistoero	0
Muut aineelliset hyödykkeet	292	292	Vapaaehtoiset varaukset	2 100
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	24 623	4 895		
III Sijoitukset	36 507	35 129	C. PAKOLLISET VARAUKSET	1 581
Osakkeet ja osuudet	33 390	32 012	Muut pakolliset varaukset	1 581
Muut lainasaamiset	3 090	3 090		
Muut saamiset	26	26		
			D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 415
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	12	12	Valtion toimeksiannot	0
Valtion toimeksiannot	0	0	Lahjoitusrahastojen pääomat	1 415
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	12	12	Muut toimeksiantojen pääomat	0
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	25 044	20 698	E. VIERAS PÄÄOMA	187 391
I Vaihto-omaisuus	510	500	I Pitkäaikainen	149 790
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	510	500	Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	135 000
II Saamiset	11 327	11 944	Lainat julkisyhteisöiltä	0
Pitkäaikaiset saamiset	945	744	Muut velat	84
lainasaamiset	41	50	Liittymismaksut	14 706
muut saamiset	10	10	II Lyhytaikainen	37 601
muut siirtosaamiset	895	684	Joukkovelkakirjalainat	6 000
Lyhytaikaiset saamiset	10 382	11 200	Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	0
myyntisaamiset	5 271	8 633	Lainat muilta luotonantajilta	3 175
lainasaamiset	31	260	Saadut ennakot	6 803
muut saamiset	1 343	963	Ostovelat	6 637
siirtosaamiset	3 736	1 344	Muut velat	1 801
III Rahoitusarvopaperit	65	0	Siirtovelat	13 186
Osakkeet ja osuudet	65	0		
IV Rahat ja pankkisaamiset	13 143	8 254		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	374 657	351 168	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	374 657
			TASEEN TUNNUSLUVUT	2021
			<i>Omavaraisuusaste, %</i>	<i>50,1</i>
			<i>Suhteellinen velkaantuneisuus -%</i>	<i>71,0</i>
			<i>Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €</i>	<i>54 655</i>
			<i>Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas</i>	<i>1 376</i>
			<i>Lainat €/asukas</i>	<i>3629</i>
			<i>Lainakanta 31.12., 1000 €</i>	<i>144 175</i>
			<i>Lainat ja vuokravastuut 31.12.</i>	<i>159 001</i>
			<i>Lainat ja vuokravastuut €/asukas</i>	<i>4 002</i>
			<i>Lainasaamiset 31.12., 1000 €</i>	<i>3 090</i>
			<i>Asukasmäärä</i>	<i>39 727</i>
				2020
				<i>50,1</i>
				<i>66,5</i>
				<i>43 840</i>
				<i>1 130</i>
				<i>3388</i>
				<i>131 399</i>
				<i>148 138</i>
				<i>3 819</i>
				<i>3 090</i>
				<i>38 788</i>

TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN ANALYYSIT

TULOSLASKELMAN ANALYYSI

Kunnan tilikauden 2021 ylijäämä oli 10,8 milj. euroa. Alkuperäinen talousarvio oli 7,0 milj. euroa alijäämäinen eli tilikausi toteutui 17,8 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana (sis. kunta ja vesihuoltoliikelaitos). Ilman vesihuoltoliikelaitosta kunnan ylijäämä oli 10,2 euroa. Tuloslaskelmaan on tehty 1 milj. euron investointivaraus vesihuoltoliikelaitoksen tulevia investointeja varten. Tilikauden tulos ennen varausta oli 11,8 milj. euroa ylijäämäinen (sis. kunta ja vesihuoltoliikelaitos).

Tilikauden aikana tehtiin yhteensä 0,4 milj. euron arvosta tilinpäätökseen tulosta heikentäneitä muutoksia arvon alentumiskirjausten takia, lisäpoistoja 1,2 milj. euroa sekä 1,0 milj. euron vesihuoltoliikelaitosta koskeva varauksen lisäys. Tilikausi toteutui 13,0 milj. euroa parempana muutettuun talousarvioon verrattuna (alijäämä 2,2 milj. euroa MTA 2021). Muutetussa talousarviossa ei osattu varautua loppuvuoden käyttöomaisuuden myyntivoittojen poikkeuksellisen suureen toteumaan myyntivoittojen toteuduttua 4,7 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Toimintakuluissa Keusoten toimintakulut toteutuivat 6,4 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä.

Edelliseen vuoteen verrattuna tulos parantui 8,8 milj. euroa ja ylijäämää kertyi 7,8 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Parantuneeseen tulokseen vaikutti keskeisesti toimintatuottojen toteutuminen 12,2 milj. euroa edellisvuotta parempina, mistä käyttöomaisuuden myyntivoittojen osuus oli 10,2 milj. euroa.

Vuosikate toteutui peräti 30,8 milj. euron mukaisena, mikä riitti kattamaan 18,9 milj. euron poistot.

Toimintamenot

Ulkoiset toimintamenot 254,2 milj. euroa, kasvoivat 3,4 milj. euroa (1,3 %) vuoteen 2020 nähden. Koronapandemia vähensi edelleen mm. ostopalveluihin, koulutus- ja matkustus- sekä ruokapalveluihin liittyviä kustannuksia.

Keusote kuntayhtymältä ostetut palvelut toteutuivat 116,5 milj. euron mukaisina ja laskivat 2,4 milj. euroa (2,0 %) edellisvuoteen nähden. Valtio korvasi Keusoten välittömät koronakustannukset täysimääräisesti sekä kompensoi koronatestauksesta ja -jäljityksestä, rokottamisesta ja muista välittömistä kustannuksista aiheutuneita kuluja. Sekä kesäkuun puolivuosisiraportoinnin että syyskuun neljännesvuosisiraportoinnin yhteydessä lisättiin käyttökuluihin 2,0 milj. euroa, yhteensä 4 milj. euroa.

Toimintatulot

Ulkoiset toimintatulot 50,7 milj. euroa, toteutuivat 6,0 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Toimintatulot toteutuivat 12,2 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Pysyvien vastaavien myyntivoitot toteutuivat 10,2 milj. euroa, maankäytön sopimuskorvaukset 0,5 milj. euroa, rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut 0,5 milj. euroa, päivähoitomaksut 0,4 milj. euroa, sekä tuet ja avustukset 0,5 milj. euroa edellisvuotta suurempina.

Koronapandemia vaikutti pienentävästi mm. päivähoitomaksuihin, iltapäivätoiminnan maksuihin sekä uimahallin pääsymaksutuloihin.

Pysyvien vastaavien myyntivoittoja kirjautui n. 15,2 milj. euron edestä, ja ne toteutuivat 7,7 milj. euroa alkuperäistä talousarviota (7,5 milj. euroa TA 2021) ja 4,5 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina (10,7 milj. euroa MTA 2021).

Maankäyttösopimuskorvauksia maksettiin kunnalle 3,0 milj. euroa toteutuen 3,0 milj. euron alkuperäisen talousarvion mukaisina.

Verorahoitus

Verotulot toteutuivat 9,7 milj. euroa (5,0 %) edellisvuotta korkeampina. Verotulot olivat yhteensä 201,8 milj. euroa, joka ylitti alkuperäisessä talousarviossa ennakoitua määrää 8,0 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 3,0 milj. eurolla.

Kunnallisverotulot toteutuivat muutetun talousarvion mukaisina ollen 176,1 milj. euroa. Verotulokehitystä paransi yhteisöverotulojen odotettua parempi kehitys, niiden toteuduttua 4,1 milj. euroa (48,7 %) edellisvuotta parempina.

Valtionosuudet toteutuivat 32,4 milj. euron suuruisina ja lähes muutetun talousarvion mukaisina. Valtionosuuksia vähensi vuonna 2020 maksettu kompensatio koskien verotulojen tilityksen viiveitä yhteisöverojen osalta, kompensatio vähennettiin v.2021 valtionosuudesta.

Korkokulut

Korkokulut olivat 1,1 milj. euroa ja toteutuivat vuoden 2020 mukaisina (v. 2020 1,1 milj. euroa).

Poistot, arvonalentumiset ja alaskirjaukset

Suunnitelman mukaisia poistoja (17,3 milj. euroa), lisäpoistoja (1,2 milj. euroa) ja arvonalentumisia (0,4 milj. euroa) kirjattiin yhteensä 18,9 milj. euroa, mikä oli 1,4 milj. euroa talousarvioon varattua määrää suurempi (17,5 milj. euroa TA 2021), ja 0,2 milj. euroa edellisvuoden toteumaa suurempi määrä.

Lisäpoistoja tehtiin v.2023-2026 käytöstä poistuvista kiinteistöistä 1,2 milj. euron edestä seuraavasti: 0,47 milj. euroa Hyrylän koulukeskuksen lukio, 0,19 milj. euroa Hyrylän koulukeskuksen yläkoulu, 0,26 milj. euroa Vaunukankaan koulu ja päiväkotikoti, 0,199 milj. euroa Hyökkälän koulu, 0,03 milj. euroa Mikkolan päiväkotikoti sekä 0,009 milj. euroa Kievarin päiväkotikoti.

Arvonalentumisia tehtiin 0,4 milj. euron arvosta (2,1 milj. euroa v.2020), 0,27 milj. euron alaskirjaus Hyrylän päiväkodista ja 0,16 milj. euron alaskirjaus Väinölän päiväkodista.

RAHOITUSLASKELMAN ANALYYSI

Rahoituslaskelmassa esitetään kunnan tilikaudenaikaiset rahanlähteet ja niiden käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa toiminnan vaikutusta rahavaroihin.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Tilikauden 2021 tulorahoitus oli 15,8 milj. euroa, investointien rahavirta oli -21,4 milj. euroa ja toiminnan ja investointien rahoitustarpeeksi muodostui yhteensä 5,6 milj. euroa, rahoitustarve kasvoi 4 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Investointimenot kasvoivat edellisestä vuodesta 15,4 milj. eurolla ollen tilikaudella 40,2 milj. euroa. Pysyvien vastaavien luovutustulojen toteuma yli kaksinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna ja oli lähes 16 milj. euroa. Vuoden 2021 investoinnit pystyttiin rahoittamaan pääosin tulorahoituksella ja lainan kasvu jäi odotettua maltillisemmaksi.

Rahoituksen rahavirta

Antolainasaamisissa ei tapahtunut merkittävää muutosta tilikaudella. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 30 milj. euroa. Muiden maksuvalmiuksien muutos oli tilikaudella yhteensä -2 milj. euroa, mikä on lähes 10 milj. euroa vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Maksuvalmiuden muutoksen merkittävimmät erät olivat korottomien velkojen muutos sekä saamisten muutos. Muutosta selittävät vuoden 2020 lopussa siirtovelloissa ollut ja vuonna 2021 Keusotelle maksettu vuoden 2020 maksuosuuden tasaus 3,7 milj. euroa. Vuonna 2021 puolestaan Keusoten maksuosuuden tasaus kääntyi positiiviseksi ja kunnalle tuleva palautus 5,7 milj. euroa on näin ollen kirjattu saamiseksi.

Kunnan lainamäärä oli tilivuoden lopussa 144,2 milj. euroa, josta pitkäaikaisten, kiinteäkorkoisten lainojen osuus oli 135 milj. euroa.

Rahavarojen muutos

Kunnan vuoden 2021 rahavarojen muutos toteutui 5 milj. euron suuruisena. Kunnan kassavarojen tilanne oli vuoden lopussa 13,2 milj. euroa, joka on 5 milj. euroa enemmän, kun vuoden 2020 lopussa. Kassan riittävyys oli tilinpäätöshetkellä 9,6 päivää ollen 2,6 päivää vähemmän vuoteen 2020 verrattuna.

TASEEN ANALYYSI

Kunnan taseen loppusumma oli tilinpäätöshetkellä 374,7 milj. euroa, mikä oli 23 milj. euroa enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Oma pääoma kasvoi 10,8 milj. euroa ja omavaraisuusaste pysyi vuoden 2020 tasossa ollen vuoden lopussa 50,1 %.

Vastaavaa

Pysyvien vastaavien tasearvo kasvoi kokonaisuudessaan 19 milj. euroa edellisvuodesta. Maa- ja vesialueiden hankinnat ylittivät myytyjen maa-alueiden arvon tilikaudella 3,4 milj. eurolla. Taseen suurin omaisuuserä, 28 % taseesta, on pysyvien vastaavien rakennukset. Rakennusten tasearvo pieneni tilikaudella 5,2 milj. euroa, tähän vaikutti palveluverkon uudistuksen myötä käytöstä poistuvien kohteiden poistosuunnitelman muutos, joka kasvatti vuoden 2021 kokonaispoistoja 1,2 milj. eurolla. Lisäksi Mikkolan sekä Kievarin päiväkotien alaskirjaus pienensi rakennusten tasearvoa 0,3 milj. eurolla. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat kasvoivat 19,7 milj. euroa, ollen vuoden lopussa 24,6 milj. euroa. Tätä tase-erää kasvatti merkittävästi vuonna 2022 valmistuvan Martta Wendelinin päiväkodin rakennuskustannukset sekä Etelä-Tuusulaan rakennettavan monitoimitalon Monion rakennustöiden käynnistyminen. Sijoitukset kasvoivat 1,4 milj. euroa. Osakkeiden ja osuuksien tasearvoa kasvatti 1 milj. eurolla Kiinteistö Oy Tuusulan Lahelankankaan toimitalon osakkeiden osto.

Vaihtuvien vastaavien tasearvo kasvoi 4,3 milj. euroa edellisen vuoden tasosta. Vaihtuvien vastaavien merkittävien muutos oli rahoissa ja pankkisaamisissa. Rahoja ja pankkisaamia oli tilinpäätöshetkellä 4,9 milj. euroa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa.

Vastattavaa

Kunnan oma pääomaa vahvisti tilikauden tulos, joka oli 10,8 milj. euroa ylijäämäinen. Tilikauden päättyessä kunnan ja liikelaitoksen yhteenlaskettu ylijäämä oli yhteensä 54,7 milj. euroa.

Vieras pääoma kasvoi yhteensä 11,5 milj. euroa. Pitkäaikainen vieraspääoma kasvoi 31,7 milj. euroa ja lyhytaikainen puolestaan aleni 20,3 milj. euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin tilikaudella 30 milj. euroa. Kunnan lainakanta kasvoi edelliseen tilinpäätöksen tilanteesta 12,8 milj. euroa ja asukaskohtainen lainakanta kasvoi 242 euroa.

4. KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	1 000 € 2021	%	1 000 € 2020	%
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	50 684,0	14,0	38 444,0	7,8
Verotulot	201 794,1	55,8	192 121,0	39,2
Valtionosuudet	32 411,1	9,0	42 076,8	8,6
Korkotuotot	77,9	0,0	85,7	0,0
Muut rahoitustuotot	481,8	0,1	525,0	0,1
Tulorahoituksen korj.erät	-14 949,2	-4,1	-4 928,4	-1,0
Satunnaiset tuotot		0,0		0,0
Investoinnit				
Rahoitusos. investointeihin	2 866,0	0,8	0,0	0,0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	15 950,7	4,4	6 460,7	1,3
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset		0,0	322,6	0,1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000,0	8,3	30 000,0	6,1
Lyhytaik. lainojen lisäys	42 374,9	11,7	185 531,0	37,8
Oman pääoman lisäykset		0,0		0,0
Kokonaistulot yhteensä	361 691,3	100,0	490 638,3	100,0
MENOT		%		%
Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	254 240,3	71,7	250 889,4	51,5
- Valmistus omaan käyttöön	-627,7	-0,2	-485,6	-0,1
Korkokulut	1 077,5	0,3	1 069,0	0,2
Muut rahoituskulut	4,9	0,0	8,1	0,0
Satunnaiset kulut		0,0		0,0
Pakollisten varausten muutos		0,0		0,0
Investoinnit				
Investointimenot	40 247,2	11,4	24 863,3	5,1
		0,0		
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset		0,0		0,0
Pitkäaik. lainojen vähennys		0,0	10 000,0	2,1
Lyhytaik. lainojen vähennys	59 599,5	16,8	200 517,1	41,2
Oman pääoman vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	354 541,6	100,0	486 861,4	100,0
Kokonaistulosten ja -menojen laskelma sisältää kunnan ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Laskelmassa esitetään varsinaisen toiminnan sekä investointien tulot ja menot, rahoitustoiminnan rahan lähteet ja niiden käyttö.				
Täsmäytys:				
Kokonaistulot-Kokonaismenot	7 149 696,9	erotus	3 776 897,8	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 195 317,78		-11 987 533,91	
Rahavarojen muutos	-4 954 379,07		8 210 636,16	
	<u>-7 149 696,9</u>		<u>-3 776 897,8</u>	

5. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

5.1 Konserniyhteisöt

Tuusulan kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt ja yhteisöt sekä kunnan omistusosuus:

Tytäryhtiöt	Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	100
	Kiinteistö Oy Riihikallion lähipalvelukeskus	100
	Kiinteistö Oy Riihikallion Päiväkotikeskus	100
	Tuusulan Kansanopiston Oy	91
	Kellokosken Jäähalli Oy	74
	Kiinteistö Oy Tuusulan Vanha Kunnantalo	67
	Kiinteistö Oy Tuusulan Lahelankankaan toimitalo	100
	Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan Paloasema	60
	Tuusulan Tenniskeskus Oy	53
	Tuusulan Jäähalli Oy	100
	Tuusulan Tekonurmi Oy	51
Kuntayhtymät	Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	31,2
	Keski-Uudenmaan vesi kuntayhtymä	24,6
	Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä	19,8
	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä	17,0
	Eteva kuntayhtymä	3,5
	Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	3,2
	Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	3,0
	Uudenmaan liitto kuntayhtymä	2,7
	Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä	2,3
Osakkuusyhtiöt	Uudenmaan Työterveys Oy	22,3

5.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Tuusulan valtuusto hyväksyi Tuusulan konserniohjeen 13.11.2017 § 193.

Konserniyhtiöille on asetettu vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet. Kaikki tytäryhtiöt raportoivat lisäksi seuraavat tunnusluvut 2021 tilinpäätöksensä yhteydessä konserniraportointia varten:

- Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %
- Nettotulos %
- Omavaraisuusaste %
- Suhteellinen velkaantuneisuus %
- Lainamäärä/asukas

Konserniohjaus on määritelty konserniohjeessa ja hallintosäännössä. Konserniohjeen mukaisesti konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanhallituksen konsernijaosto, pormestari, kansliapäällikkö ja talousjohtaja. Konsernijohto voi antaa ohjeita eri yhteisöjen hallintoelimiin valituille henkilöille. Kansliapäällikkö tai talousjohtaja käyttävät puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta ja arvioivat omistajapolitiikan ja konsernin tavoitteiden toteutumista sekä konsernirakenteen kehittämistarpeita.

Tytäryhteisöjä johtaa sen hallitus tai muu sitä vastaava elin, johon kunnan konsernijaosto nimeää jäsenet yhtiökokousedustajansa kautta. Kansliapäälliköllä tai talousjohtajalla tai muulla kunnanhallituksen erikseen nimeämällä edustajalla on aina läsnäolo- ja puheoikeus yhtiön hallituksen kokouksissa.

5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy tuottaa asiakkailleen turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen tarpeisiin. Vuoden lopussa yhtiöllä oli 927 vuokra-asuntoa. Yhtiö saavutti vuoden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteensa. Hyvä kehitys perustui edelleen korkeaan asuntojen käyttöasteeseen, kohtuulliseen asukasvaihtuvuuteen sekä alentuneisiin korkokuluihin. Kunta oli taannut yhtiön puolesta lainoja 31.12.2021 44,1 milj. euroa. Takauksista on annettu kunnalle vastavakuudet.

Tuusulan kunta perusti yhdessä Nurmijärven kunnan kanssa *Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:n ja Uudenmaan Työterveys Oy:n*. Yhtiöt tarjoavat työterveyspalveluita osakaskuntien henkilöstölle sekä toimialueen yrityksille ja yrittäjille. Yhtiöiden toiminta käynnistyi vuoden 2018 alussa. Mäntsälän kunta liittyi yhtiöiden osakkaaksi syyskuussa 2018. Keusote liittyi osakkaaksi vuoden 2019 alusta ja 2020 alusta mukaan liittyivät Lohjan kaupunki, Vihdin kunta, Karkkilan kaupunki sekä perusturvakuntayhtymä Karviainen. Työterveysyhtiöiden operatiivinen toiminta kehittyi vuonna 2021 suunnitellusti, ja myös taloudelliset tavoitteet saavutettiin. Yhtiöiden laajentunut asiakaspohja ja parempi kustannusten hallinta myötävaikuttivat siihen, että molempien yhtiöiden tulos nousi voitolliseksi. Lähinnä Uudenmaan Työterveys Oy:tä rasitti edelleen koronaepidemian vaikutukset palveluiden kysyntään.

Kunta omistaa *KOy Riihikallion Lähipalvelukeskuksen* osakekannan. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja vuokrata *KOy Riihikallion* palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja. Vuosina 2020 - 2021 useat vuokralaiset joutuivat lopettamaan liiketoimintansa koronaepidemian vaikutusten vuoksi. Yhtiön tavoitteena on saada vuokratua tyhjentyneet liiketilat sekä kohentaa liiketoiminnan kannattavuutta.

Koy Riihikallion päiväkotikeskus omistaa tilat, joissa toimii kunnan päiväkoti. Päiväkotikeskuksen sisäilma- ja muut takuukorjaukset saatettiin päätökseen vuonna 2018. Tutkimuksia ja korjaustöitä jatkettiin vuoden 2020 aikana. Kiinteistöyhtiö nosti kanteen pääurakoitsijaa vastaan yhtiölle aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi. Päiväkotikeskuksen sisäilmaseurantaa jatkettiin kunnan sisäilmatyöryhmässä.

Kunta osti kesällä 2021 Tuusulan seurakunnalta *KOy Tuusulan Lahelankankaan Toimitalon* vähemmistöosuuden 1,1 milj. euron kauppahinnalla. Lahelan tertun rakennus otettiin elokuussa kokonaisuudessa kunnan varhaiskasvatukseen käyttöön. Yhtiö käynnisti yhdessä kunnan kanssa suunnittelun tilojen muuttamiseksi ja korjaamiseksi vastaamaan varhaiskasvatuksen tarpeita. Muutostyöt on määrä toteuttaa vuoden 2022 aikana.

Kunta päätti elokuussa *Tuusulan Kansanopiston Oy:n* osakkeiden myymisestä Keudalle. Keuda on vuokrannut kaikki yhtiön tilat käyttöönsä. Osakekauppa on määrä toteuttaa vuoden 2022 alkupuolella.

Tuusulan Tenniskeskus Oy käynnisti uuden voimistelu- ja mailapelihallin sekä ulkotennis- ja padelkenttien rakentamisen loppusyksyllä 2021. Investoinnin kustannusarvio on noin 2,8 milj. euroa. Valtuusto päätti antaa yhtiön puolesta 2,4 milj. euron takaukset yhtiön investointilainojen vakuudeksi. Investointien on määrä valmistua kesällä 2022. Kunta edisti myös yhtiön kanssa Tuusulan urheilukeskuksen alueelle sijoittuvan uuden monitoimihallikokonaisuuden suunnittelua.

5.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Tuusulan urheilukeskuksen alueelle suunnitellun monitoimihallikokonaisuuden tehokkaan toteuttamisen näkökulmasta on tarkoituksenmukaista, että Tuusulan Tenniskeskus Oy ja Tuusulan Tekonurmi Oy yhdistetään. Uusi urheiluyhtiö rakennuttaisi monitoimihallikokonaisuuden ja alkaisi operoimaan sitä nykyisten toimintojensa ohella. Tavoitteena on viedä monitoimihallikokonaisuuden rakentaminen rahoitus-, takaus- ja omistusjärjestelyineen kunnan päätöksentekoon vuoden 2022 aikana.

Kunnan kasvuhankkeet saattavat aiheuttaa uusia tarpeita konsernirakenteen kehittämiseksi, kuten tytä- tai osakkuusyhteisöjen perustamiselle tai purkamiselle tai yhdistämiselle. KOy Tuusulan Lahelankankaan Toimitalo on määrä purkaa vuoden 2022 aikana ja yhtiön toiminnot on tarkoitus liittää osaksi kunnan tilapalveluita.

5.5 Konsernivalvonnan järjestäminen

Valtuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset sekä hyväksyy vuosittaisissa talousarvioissa tytäryhteisöille kunnan strategiaan sekä yhteisön liiketoimintaan pohjautuvia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

Tytäryhteisön hallitus vastaa yhteisön asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Tytäryhteisöt toimittavat kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kunnalle neljännesvuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhtiöt raportoivat toiminnastaan kunnan neljännes- ja puolivuosisikatsausten sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Konsernijaosto päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin voidaan nimetä kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liike-toiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tytäryhteisön velvollisuus hankkia kunnan ennakkokanta

Yhteisön hallituksen on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa konsernijohtoon kanta yhtiön näkökulmasta merkittäviin toimenpiteisiin, kuten tuleviin konserni- ja yhtiöjärjestelyihin, merkittäviin muutoksiin liiketoiminnassa sekä merkittäviin investointeihin ja sitoumuksiin.

Tavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Vuodelle 2021 asetetut tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti. Yhtiökohtainen selvitys on tilinpäätöskirjan liitteessä.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja (esim. hallinto-, taloushallinto-, maksuliike-, tietohallinto- ja tilapalveluja) hankkiessaan konsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys. Hankintalain mukaan myös kuntien määräysvallassa olevien yhteisöjen tulee kilpailuttaa hankintansa. Hankinnoissa on noudatettava hankintalain säännöksiä ja Tuusulan kunnan hankintasääntöä soveltuvin osin. Muuan muassa maksuliikenteen ja likviditeetin hallinnassa on käytössä konsernitili. Rahoituksen osalta kunta on erillisen harkinnan mukaan tukenut tytäryhteisöjä takauksilla; vuonna 2021 päätettiin takausten antamisesta Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy:n ja Tuusulan Tenniskeskus Oy:n lainoihin.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Kukin tytäryhtiö vastaa omasta riskienhallinnastaan. Vahinkovastuu on tytäryhteisöillä. Tarvittavat vakuutukset otetaan konsernin johdon määräämästä vakuutusyhtiöstä, kun se on konserniedun mukaista. Tytäryhtiöt raportoivat toiminnastaan konserniohjeen mukaisesti neljä kertaa vuodessa. Myös kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat soveltuvin osin kunnan tytäryhteisöjen käytössä.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	274 690	242 662
Valmistus omaan käyttöön	677	552
Toimintakulut	-486 246	-462 741
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	11	12
Toimintakate	-210 868	-219 516
Verotulot	201 618	191 976
Valtionosuudet	51 657	60 169
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	45	19
Muut rahoitustuotot	413	498
Korkokulut	-1 841	-1 861
Muut rahoituskulut	-297	-345
Vuosikate	40 728	30 940
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 625	-27 714
Omistuksen eliminointierot	-494	-2
Arvonalentumiset	-427	0
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	13 182	3 224
Tilinpäätössiirrot	7	
Tilikauden verot	-30	-10
Laskennalliset verot	-55	-82
Vähemmistöosuudet	4	177
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	13 107	3 308
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
<i>Toimintatuotot / toimintakulut, %</i>	56,5 %	52,4 %
<i>Vuosikate / poistot, %</i>	153 %	112 %
<i>Vuosikate, € / asukas</i>	1 025	798
<i>Asukasmäärä</i>	39 727	38 788

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan rahoituksen riittävyyttä tilikauden aikana arvioidaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Jäljempänä olevassa taulukossa on konsernin rahoituslaskelma ja siitä lasketut tunnusluvut vuonna 2021.

Investointien tulorahoitusprosentti = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulorahoitusprosentti -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate (= $\text{Vuosikate} + \text{korkokulut} / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$) kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Jos luku on negatiivinen, menoja katetaan kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä voidaan seurata laskemalla toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuoden ajalta. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen.

Kassan riittävyys(pv) = $365 \text{ pv} \times \text{rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$. Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2 021	2 020
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	40 728	30 940
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-30	-10
Tulorahoituksen korjauserät	-14 877	-5 299
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-54 417	-46 032
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 895	134
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	16 538	14 717
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>-9 165</u>	<u>-5 550</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-/vähennykset+	93	-206
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	33 428	29 297
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 927	-11 133
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-11 038	-9 333
Oman pääoman muutokset	19	7
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-214	92
Vaihto-omaisuuden muutos	486	-343
Saamisten muutokset	-1 778	7 367
Korottomien velkojen muutokset	4 334	-11 002
Rahoituksen rahavirta	<u>23 404</u>	<u>4 747</u>
Rahavarojen muutos	14 239	-803
Rahavarat 31.12., 1000 €	42 792	28 553
Rahavarat 1.1., 1000 €	28 553	29 356

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

<i>Investointien tulorahoitus -%</i>	79,0	67,4
<i>Lainanhoitokate</i>	1,4	1,2
<i>Kassan riittävyys, pv</i>	14,4	14,9
<i>Asukasmäärä</i>	39 727	38 788
<i>Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €</i>	-98 119	-105 467

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	31.12.2021	31.12.2020		31.12.2021	31.12.2020
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	445 506	423 897	A. OMA PÄÄOMA	202 497	189 380
I Aineettomat hyödykkeet	4 390	4 486	I Peruspääoma	127 516	127 516
Aineettomat oikeudet	2 071	2 317	III Arvonkorotusrahasasto	0	0
Muut pitkävaik menot	2 125	2 038	IV Muut omat rahastot	937	1 063
Ennakkomaksut	194	131	V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	60 937	57 493
II Aineelliset hyödykkeet	434 789	413 104	VI tilikauden yli- / alijäämä	13 107	3 308
Maa- ja vesialueet	75 413	72 003	B. VÄHEMMISTÖOSUUDET	370	1 293
Rakennukset	195 393	201 533	C. PAKOLLISET VARAUKSET	2 542	2 219
Kiinteät rakenteet ja laitteet	116 568	116 428	Eläkevaraukset	13	19
Koneet ja kalusto	7 724	8 811	Muut pakolliset varaukset	2 529	2 200
Muut aineelliset hyödykkeet	639	600	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 478	2 620
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	39 053	13 729	Valtion toimeksiannot	239	386
III Sijoitukset	6 327	6 306	Lahjoitusrahastojen pääomat	1 666	1 727
Osakkuusyhteisöosuudet	1 264	1 149	Muut toimeksiantojen pääomat	573	507
Osakkeet ja osuudet	4 739	4 740	E. VIERAS PÄÄOMA	314 651	289 815
Muut lainasaamiset	0	1	I Pitkäaikainen	229 219	197 264
Muut saamiset	323	416	Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	212 480	181 156
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	894	823	Lainat julkisyhteisöiltä	60	110
Valtion toimeksiannot	132	132	Saadut ennakot	0	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	194	187	Lainat muilta luotonantajilta	2 604	3 548
Muut toimeksiantojen varat	568	503	Ostovelat	0	0
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	76 138	60 608	Muut velat/Liittymismaksut	14 038	12 414
I Vaihto-omaisuus	1 898	2 384	Siirtovelat	0	0
Aineet ja tarvikkeet	1 672	1 924	Laskennalliset verovelat	37	36
Keskeneräiset tuotteet	220	446	II Lyhytaikainen	85 433	92 551
Valmiit tuotteet / tavarat	6	15	Joukkovelkakirjalainat	11 946	23 000
Ennakkomaksut			Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	4 120	2 522
II Saamiset	31 448	29 671	Lainat julkisyhteisöiltä	340	176
Pitkäaikaiset saamiset	3 205	3 096	Lainat muilta luotonantajilta	0	590
myyntisaamiset	0	0	Saadut ennakot	10 757	8 369
lainasaamiset	2 298	2 400	Ostovelat	20 444	19 909
muut saamiset	18	11	Muut velat	4 621	5 225
siirtosaamiset	888	685	Siirtovelat	32 297	31 906
Lyhytaikaiset saamiset	28 243	26 575	Laskennalliset verovelat	908	854
myyntisaamiset	10 013	11 530	IV Rahat ja pankkisaamiset	34 242	24 810
lainasaamiset	31	0			
muut saamiset	3 658	4 112			
siirtosaamiset	14 541	10 932			
III Rahoitusarvopaperit	8 549	3 743			
Osakkeet ja osuudet	8	8			
Sij. Rahamarkkina-instrumentteihin	7 435	2 687			
Muut arvopaperit	1 107	1 047			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	522 538	485 327	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	522 538	485 327
			<i>TASEEN TUNNUSLUVUT</i>	2021	2020
			omavaraisuusaste, %	39,6	39,7
			suhteellinen velkaantuneisuus, %	57,6	60,0
			kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	74 044	60 801
			kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/as	1 864	1 568
			lainat, €/as	5 528	4 849
			lainakanta 31.12., 1000 €	231 550	211 102
			Lainat ja vuokravastuut 31.12.	231 586	211 145
			Lainat ja vuokravastuut €/asukas	5 829	5 444
			lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	1
			asukasmäärä	39 727	38 788

KONSERNITILINPÄÄTÖSLASKELMIEN ANALYYSIT

KONSERNITULOSLASKELMAN ANALYYSI

Konsernituloslaskelma osoittaa kuntakonsernin tilikauden tuloksen yhtenä kokonaisuutena, ja se kuvaa koko kuntakonsernin kannattavuutta. Konsernitilinpäätöksessä konserniin kuuluvien yhteisöjen erillistilinpäätöksistä vähennetään konsernin sisäiset erät, ja vähemmistöosakkaiden osuudet toiminnan tuloksesta.

Kuntakonsernin tulos parani edellisestä vuodesta lähes 10,0 milj. euroa ja tilikauden tulos muodostui 13,2 milj. euroa ylijäämäiseksi. Muutokseen vaikutti pääasiassa kunnan 8,8 milj. euroa parempi tulos edelliseen vuoteen verrattuna.

Kunnan parantuneeseen tulokseen vaikutti keskeisesti käyttöomaisuuden myyntivoittojen kasvu, lisäys edelliseen vuoteen 10,4 milj. euroa, verotulojen positiivinen kehittyminen, 8 milj. euroa yli budjetin, sekä Keusoten maksuosuuden alittuminen 2,4 milj. eurolla.

Tilikauden ylijäämä oli verojen, vähemmistöosuuksien ja tilinpäätössiirtojen jälkeen 13,1 milj. euroa.

Konsernin toimintakatteeksi muodostui -211,0 milj. euroa, mikä oli 8,6 milj. euroa edellisvuotta parempi. Netto-menot pienuivät 3,9 prosenttia. Vuosikate toteutui 40,7 milj. euron tasossa, mikä oli 9,8 milj. euroa edellisvuotta paremmin. Vuosikate kattoi poistot 100 prosenttisesti. Poistot ja arvonalentumiset toteutuivat lähes vuoden 2020 tasossa; 27,5 milj. euronä, kun vuonna 2020 luku oli 27,7 milj. euroa.

KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN ANALYYSI

Konsernin rahoituslaskelma kuvaa konsernin toiminnasta aiheutuvia rahavirtoja ilman kuntakonsernin sisäisiä liiketapahtumia. Vuoden 2021 aikana konsernin rahavarat lisääntyivät 14,2 milj. eurolla. Rahavarat olivat 31.12.2021 42,8 milj. euroa.

Konsernin vuoden 2021 toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 9,2 milj. euroa negatiivisena, mikä oli 3,6 milj. euroa edellisvuotta heikompi.

Tulorahoituksen korjauseurissa vuosikatetta oikaistaan kuntakonsernin pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittojen ja -tappioiden, osakkuusyhteisöjen tulososuuksien, osakkuusyhteisöiltä saatujen osinkojen sekä pakollisten varausten muutosten osalta. Tulorahoituksen korjauseurien vaikutus toiminnan rahavirtaan oli 14,9 milj. euroa negatiivinen.

Konsernin investointeihin käyttämä rahavirta oli -35,0 milj. euroa, mistä kunnan osuus oli -24,9 milj. euroa. Investointien rahoitusosuudet toteutuivat 2,9 milj. euron mukaisina, mikä koostuu kokonaan kunnan rahoitusosuuksien määrästä.

Investointimenojen tulorahoituksen riittävyys tunnusluku oli 79 prosenttia, luku parani edellisen vuoden tasosta 11,6 prosenttia. Investointitaso oli edelleen korkea ja investointimenot nousivat 8,4 milj. euroa, mutta tulorahoitukseen vaikuttaneiden tuottojen voimakas kasvu vaikutti tunnuslukuun myönteisesti.

Kuntakonsernin lainanhoitokate oli tilinpäätöshetkellä 0,6 mikä on edellisvuotta heikompi (2018 0,9). Kun tunnusluku on suurempi kuin 2, on konsernin lainanhoitokyky hyvällä tasolla. Tunnusluvun ollessa 1-2, on lainanhoitokyky tyydyttävällä tasolla. Vuoden 2019 kunnan pitkäaikaisen lainan lisäys 30 milj. euroa vaikutti heikentävästi konsernin tunnuslukuun.

Kassan riittävyys oli tilinpäätöshetkellä 14,4, kun se oli 14,9 päivää vuonna 2020 ja 14,8 päivää vuonna 2019.

KONSERNITASELASKELMAN ANALYYSI

Kuntakonsernin taseen loppusumma oli 522,5 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen nähden oli 37,2 milj. euroa, josta pysyvien vastaavien kasvu oli 21,6 milj. euroa ja vaihtuvien vastaavien kasvu 15,5 milj. euroa. Pysyvät vastaavat olivat tilikauden lopussa 445,5 milj. euroa, joista suurin tase-erä rakennukset, oli 195,4 milj. euroa. Pysyvien vastaavien ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat nousivat kolminkertaisiksi edelliseen vuoteen nähden ollen tilikauden lopussa 39,0 milj. euroa. Tämä johtuu suurin rakennushankkeiden käynnistymisestä, joita ovat esimerkiksi Etelä-Tuusulaan rakennettava monitoimitalo Monio sekä Martta Wendelinin päiväkot.

Konsernin oma pääoma vahvistui 13,1 milj. euroa eli konsernin tilikauden ylijäämän verran. Oma pääoma oli tilikauden lopussa 202,5 milj. euroa.

Vähemmistöosuudet pienenivät edellisestä vuodesta 0,9 milj. euroa. Vähemmistöosuudet ovat muiden, kuin konserniyritysten omistusta tytäryrityksissä. Muutokseen vaikutti KOy Tuusulan Lahelankankaan Toimitalon sekä Tuusulan Jäähalli Oy:n vähemmistöosuuksien osto eli kunta omistaa yhtiöt kauppojen myöstä 100 prosenttisesti.

Konsernin omavaraisuusaste pysyi lähes samassa edellisen vuoden tasossa, ollen tilikauden lopussa 39,6 prosenttia, vuonna 2020 luku oli 39,7 prosenttia. Vieraspääoma kasvoi 24,8 milj. euroa, joista lainojen osuus oli 20,5 milj. euroa. Lainakanta oli vuoden lopussa 231,6 milj. euroa ja asukaskohtainen lainamäärä 5 528 euroa, nousten edellisestä vuodesta 678 euroa asukasta kohden. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli vuoden lopussa 57,6 prosenttia eli koko vuoden käyttötuloista tarvittaisiin 57,6 prosenttia vieraan pääoman takaisinmaksuun, edellisen vuoden vastaava luku oli 60 prosenttia.

6. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

KUNNAN JA VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Kunnan 2021 tilikauden tulos muodostui 11 814 958,06 euroa ylijäämäiseksi.

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että

- tilikauden tuloksesta tehdään 1 000 000 euron investointivaraus Vesihuoltoliikelaitokselle investointihankkeita varten
- tilikauden 2021 ylijäämä 10 814 958,06 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisiltä tilikausilta kertyneisiin yli-/alijäämiin.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Käyttötalouden taulukoiden lukuohje

Talousarvio	= Alkuperäinen talousarvio
Ta-muutos	= Valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
Ta + Muutos	= Alkuperäinen talousarvio + Valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
Toteuma	= Tilinpäätös
TA Tot - %	= Toteuma-% alkuperäiseen talousarvioon
Tot - %	= Toteuma-% muutettuun talousarvioon
MTA Poikkeama	= Muutetun talousarvion ja tilinpäätösarvojen (toteuma) ero
Tot. 2020	= Edellisen vuoden tilinpäätös
Muutos-% 2020/2021	= Muutos edellisestä vuodesta

Toimintatulot ja toimintamenot sisältävät sisäiset tulot -ja menot

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	Tot. 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	5 000	-500	4 500	6 000		133,3 %	-1 500	4 500	33,3 %
Toimintakulut	-200 000	10 000	-190 000	-180 000		94,7 %	-10 000	-170 000	5,9 %
Toimintakate	-195 000	9 500	-185 500	-174 000		93,8 %	-11 500	-165 500	5,1 %

1) Tuotot ovat plus-merkkisiä ja kulut miinus-merkkisiä   2) Poikkeama sarake = Toteuma - TA+ Muutos

Tulojen	ylitys	+
	alitus	-
Menojen	ylitys	-
	alitus	+
Määrien	ylitys	+
	alitus	-

TOIMINNAN KUVAUS

Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Vapaamuotoinen lyhyt kuvaus talousarviovuoden merkittävimmistä asioista. Toimialuesivuille yhteenveto koko toimialueenn tärkeimmistä asioista.

Tunnusluvut

Sitovat talousarvioon otetut määrätavoitteet ja niiden toteutuminen sekä mahdollisia muita tunnuslukuja perusteluiksi ja informaatioksi aikaisemmilta vuosilta.

Talouden toteutuminen

Toteumatietojen lisäksi selvitetään valtuuston asettamien tavoitteiden ja toteutuneen toiminnan merkittävimpien erojen syyt sekä määrärahojen poikkeamat ja tuloarviopoikkeamat.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sekä mahdolliset tilikauden aikana ja sen jälkeen tapahtuvat, toimintaa koskevat, olennaiset asiat (esim. lainsäädännön muutokset).

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Toimialue tasolla kerrotaan merkittävimpien toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon.

KUNTATOIMIALA

KUNTATOIMIALA

Toiminta ja toimintaympäristön muutokset

Kuntatoimialaan kuuluvat Yhteisten palveluiden, Sivistyksen, sekä Kasvun ja ympäristön toimialueet. Kansliapäällikkö johtaa ja kehittää kunnan toimintaa pormestarin kanssa. Kuntatoimialalla on lisäksi kaksi apulaispormestaria, jotka toimivat kunnanhallituksen varapuheenjohtajina ja vastuulautakuntiansa puheenjohtajina. Kuntavaalien jälkeen Tuusulassa alkoi toinen pormestarikaus kesäkuun 2021 kuntavaalien jälkeen. Pormestaristo yhdessä valtuuston varapuheenjohtajiston kanssa muodostaa poliittisen johtoryhmän.

Kansliapäällikkö toimii toimialuejohtajien esimiehenä, sekä johtaa ja vastaa toimialueille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan asianmukaisuudesta.

Keskeiset muutokset toiminnassa 2021

Uuden kuntastrategian valmistelu käynnistyi alkuvuodesta laaditulla toimintaympäristöanalyysillä, jota täydennettiin henkilöstön ja luottamushenkilöelinten työskentelyissä. Kunnassa laadittiin myös strategiaraportti päätyvästä valtuustokaudesta. Uusi pormestariohjelma valmistui kesällä 2021 kuntastrategian pohjaksi. Valtuusto hyväksyi kunnan uuden strategian kokouksessaan 4.10.2021. Kuntastrategiaperusta sisälsi vision, päämäärät (3), valtuustokauden tavoitteet (14), ja yhteisen toimintatavan kuvaukset. Strategiatyötä täydentämään on laadittu kolme keino-ohjelmaa ja vuositavoitteet. Vuositavoitteet hyväksyttiin talousarviokokouksessa joulukuussa 2021 ja keino-ohjelmat alkuvuoden 2022 aikana.

Poliittisen johtamisjärjestelmän arviointi tehtiin laajasti vuoden 2020 ja kevään 2021 aikana. Muutokset käsiteltiin valtuuston kokouksessa kesäkuussa. Kunnassa lähdettiin luomaan eettiset ohjeet hyvän päätöksenteon turvaamiseksi.

Asuntotuotanto ja väestömäärän kasvu jatkoivat vahvasti nousuaan vuonna 2021. Tuusulan kunta oli yksi Suomen muuttovoittoisimpia kuntia. Tuusulan kunta pääsi myös Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL) mukaiseen asuntotuotantotavoitteeseen.

Kunnan vuonna 2018 hyväksytty palveluverkkosuunnitelma päivitettiin joulukuussa 2021. Palveluverkkotyötä ohjattiin hyväksytyllä projektimallilla ja kokonaisuuden edistymisen seuranta tehtiin kuukausittain. Keskeisiä palveluverkon rakennusvaiheissa olevia hankkeita vuonna 2021 olivat Monio, lukio- ja kulttuuritalo, sekä päiväkotit Martta Wendelin. Suunnittelu- ja toteutusvaiheissa ovat Kirkonkylän kampus, sekä Riihikallion, Rykmentinpuiston ja Lahelan monitoimikampukset.

Hyrylän liike- ja palvelukeskus, Hyrylän keskustan yleissuunnitelma ja Suutarintien hankkeen kokonaisuus olivat keskeisiä eteneviä hankkeita.

Kasvun ja ympäristön toimialueelle perustettiin projektitoimisto, jonka vastuulla oli elinvoimahankkeiden, kuten Focus, Rykmentinpuisto ja Hyrylän keskusta kehittäminen.

Tuusulanjärven virkistyskäyttöä vietiin eteenpäin monitoimijaisessa yhteistyössä, jossa olivat mukana kaavoitus, maankäyttö, kulttuuri, liikunta- ja vapaa-aikapalvelut, matkailu ja vesiensuojelu. Vuoden aikana 2021 valmistui Tuusulanjärven rantojen virkistyskäytön yleissuunnitelma, sekä Anttilan tilakeskuksen rannan virkistyskäytön suunnitelma, sekä suunnitelma esteettömän lintutornin toteutukseen.

Vuoden 2023 alusta hyvinvointialueille siirtyvät sosiaali- ja terveystoimen, sekä pelastustoimen henkilöstö, omaisuus ja sopimukset. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistämiseksi vuonna 2021 luotiin väliaikainen hallinto huolehtimaan välttämättömistä voimaannapolain mukaisista toimenpiteistä. Väliaikainen valmistelutoimielin (VATE) vastaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes aluevaltuusto on valittu ja aluevaltuuston asettama aluehallitus on aloittanut toimintansa.

Koronapandemia

Kunnan palveluiden järjestämiseen vaikutti koronaepidemia. Epidemian johdosta valtioneuvosto, aluehallintoviranomaiset ja Keski-Uudenmaan sote (Keusote) määräivät ja ohjeistivat kuntalaisille ja kunnan palvelutoiminnalle rajoituksia, sekä muutoksia. Kunnassa toimi koko vuoden ajan erillinen korona valmiusryhmä, johon kuuluvat kunnan johtoryhmän lisäksi Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen johtaja, vesilaitoksen johtaja, kunnan turvallisuuspäällikkö ja viestintä. Ryhmä kokoontui lähes viikoittain vaihtelevan epidemiatilanteen mukaan. Kunnan ja Keusoten, sekä Uudenmaan tilannekuvakoukkuja, joissa myös linjattiin alueen toimenpiteitä, pidettiin vuoden aikana säännöllisesti.

Valmiusryhmässä pidettiin yllä tilannekuvaa, ohjeistettiin varautumissuunnittelua toimialueille ja palvelualueille, sekä päätettiin linjausta vaativista toimenpiteistä ja rajoitusten vaikutuksista kunnan palveluihin. Vuoden 2021 keskeistä pandemian torjunnan osalta oli koronarokotusten järjestäminen yhteistyössä Keusoten kanssa.

Koronapandemian hoito aiheutti lisäkustannuksia. Kunnat saivat kuitenkin Valtioneuvoston päätösin katettua koronakulut. Kustannuksia ovat aiheuttaneet laaja kasvusoajainten käyttö henkilöstöllä, sekä kouluissa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tuusulan kunnan uuden kuntastrategian mukaan tulevaisuudessa keskeistä ovat kestävä tulevaisuuden rakentaminen ja tähän liittyen ympäristö- ja ilmasto-ohjelmien laatiminen ja niiden toteuttaminen, sekä kasvun ja talouden hallintaohjelman toteuttaminen.

Koronapandemian välittömät vaikutukset palveluiden toteuttamiseen ja ihmisten hyvinvointiin vaikuttavat edelleen vuonna 2022. Koronalla on ollut vaikutusta lasten ja nuorten oppimiseen, sekä ihmisten hyvinvointiin. Rajauksia sotepalveluiden laajuuteen ja saavutettavuuteen on pandemian torjunnan vuoksi pitänyt tehdä. Koronapandemian vaikutusten korjaamiseen ja asukkaisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tulee kohdentaa resursseja.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen 2023 laadintatyö on käynnissä. Kuntastrategian mukaan tarvitaan monimuotoisia asumisen ja liikkumisen muotoja tulevaisuuteen.

Keusoten omistajaohjauksessa on keskeistä vuoden 2022 aikana on luoda hyvät yhdyspinnat tulevan hyvinvointialueen ja kunnan välille. Tuusulan kunnan tavoitteena ovat jokaisen kuntakeskuksen terveysasemien laadukas toiminta, Hyrylän uuden terveysaseman toteuttaminen ja täyden palvelun perhekeskuksen saaminen Tuusulaan.

YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

**Terveys-
valvonnan
tarkastukset
1 191 kpl**

**Eläinpotilaita
13 348 kpl**

**Ympäristölupa-
päätöksiä
12 kpl**

YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

Toimialue

Vastuuhenkilö: kansliapäällikkö Harri Lipasti 16.8.2021 asti ja Virpi Lehmusvaara 17.8.2021 alkaen

YLEISHALLINTO- JA JOHDON TUKI								Muutos
(1000 €)		MTA		MTA	TA	MTA	%	
TP 2020	TA 2021	v.2021	TP 2021	poikkeama	TOT %	TOT %	2020/2021	
TULOSLASKELMA								
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	3 417	3 610	3 610	3 589				
Maksutuotot	563	637	637	661				
Tuet ja avustukset	10	2	2	26				
Muut toimintatuotot	33			41				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 022	4 249	4 249	4 317	-68	101,6	101,6	7,3
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-3 433	-3 570	-3 570	-3 577				
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-2 094	-2 204	-2 204	-2 071				
Muut henkilösivukulut	-101	-118	-118	-135				
Palvelujen ostot	-121 598	-124 949	-128 949	-122 388				
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-395	-94	-94	-234				
Avustukset	-132	-146	-146	-112				
Vuokrat	-513	-650	-650	-523				
Muut toimintakulut	308	-201	-201	-359				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-127 958	-131 933	-135 933	-129 399	-6 534	98,1	95,2	1,1
TOIMINTAKATE, S*	-123 936	-127 684	-131 684	-125 083	-6 602	98,0	95,0	0,9
S* = Sitova taso								

Yleishallinnon ja johdon tuki koostuu kahdesta palvelualueesta: Kunnanviraston johto ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tavoitteena on tukea koko organisaation toimintakykyä ja kuntastrategian tavoitteiden toimeenpanoa, huolehtia kaupunkien ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä sekä muista sille hallinto- ja toimintasäännöillä osoitetuista tehtävistä. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen maksusuudet sisältyvät yleishallinto ja johdon vastuualueeseen.

Olellaiset tapahtumat toimialueella

Kunnanviraston johto -palvelualueella varmistettiin kuntastrategian ja talousarvion 2021 vuositavoitteiden toimeenpanoa. Uusi pormestariohjelma ja kuntastrategia valmistuivat vuoden 2021 aikana. Valtuusto ja kunnanhallitus kokoontuivat vuoden aikana kokouksiin ja seminaareihin. Seminaareissa käsiteltiin mm. uutta valmistuvaa kuntastrategiaa, v. 2022 talousarvion suunnittelua, hyvinvointialuevalmistelua, eettisiä ohjeita ja palveluverkkomuutosta. Kokouksiin ja seminaareihin oli mahdollisuus osallistua etänä koronapandemia tilanteen vaihteluiden mukaan.

Vuoden aikana jatkui myös vahvana Keusoten toiminnan ja talouden omistajaohjaus. Erityisenä haasteena oli tuottavuusohjelman euromääräisten tavoitteiden saavuttaminen, joka vaati lisätoimenpiteiden valmistelua.

Viestinnässä vietiin eteenpäin palveluyksikön vuositavoitteiden toteuttamista ja jatkettiin aktiivista viestimistä mm. kuntalaisille. Viestintää tehtiin monikanavaisesti ja vuorovaikutuksellisesti. Markkinoinnissa hyödynnettiin koko organisaation osaamista. Markkinointiviestinnän resursseja kohdistettiin erityisesti brändimarkkinointiin ja asumisen geneeriseen markkinointiin.

Strateginen suunnittelu -palveluyksikössä jatkettiin valtuustokauden 2017–2021 strategian teoiksi viemistä alkuvuoden aikana ja laadittiin strategiaraportti päättyvästä valtuustokaudesta. Uuden kuntastrategian valmistelu käynnistyi alkuvuodesta laaditulla toimintaympäristöanalyysillä ja valtuusto hyväksyi uuden strategiaperustan kokouksessaan 4.10.2021. Koronapandemian torjuntaan tehty työ jatkui mm. kesän 2021 puistoruokailun toimintamallin luonnilla, puistoruokailun käynnistyksellä ja toteutuksella, ikäihmisten palvelupuhelimen järjestelyllä ja korona exit-suunnitelman kokoamisella.

Osallisuudessa jatkettiin kunnan osallisuusmallin teoiksi viemistä ja uusien osallisuuden muotojen käyttöönottoa. Kuntatasoisen osallistuvan budjetoinnin toteutusta vietiin eteenpäin.

Kesäkuussa 2021 hyväksytyyn pelastustoimen järjestämislain mukaan pelastustoimen järjestävät vuoden 2023 alusta lähtien hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki. Muutosta alettiin valmistelemaan vuonna 2021 väliaikaisen valmisteluelimen (VATE) avulla. Kunnat sekä Keski-Uudenmaan pelastuslaitos nimesivät jäsenet väliaikaiseen valmistelutoimielimeen syksyllä. Pelastustoimi -palveluyksikössä aloitettiin toukokuussa Pelastustoimen palvelukokonaisuuksien kuvaaminen -hanke. Hankkeen tarkoituksena on tukea hyvinvointialueiden ja kuntien välisen yhteistyön muodostumista pelastustoimen osalta.

Toimialueen toimintakate toteutui 2,6 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempänä. Määrärahojen poikkeamat on avattu tarkemmin palvelualueiden teksteissä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnan johdon keskeisenä tehtävänä on johtamisen ja viestinnän keinoin tukea koko organisaation toimintakykyä ja kuntastrategian tavoitteiden toimeenpanoa. Keusoten omistajaohjauksessa on keskeistä vuoden 2022 aikana on luoda hyvät yhdyspinnat tulevan hyvinvointialueen ja kunnan välille. Tuusulan kunnan tavoitteena on jokaisen kuntakeskuksen terveysasemien laadukas toiminta, Hyrylän uuden terveysaseman toteuttaminen ja täyden palvelun perhekeskuksen saaminen Tuusulaan.

KUNNANVIRASTON JOHTO

Palvelualue

Vastuhenkilö: kansliapäällikkö Virpi Lehmusvaara

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	42		42	235			-193	44	432,3
Toimintakulut	-127 726	-4 000	-131 726	-125 317	98,1	95,1	-6 409	-123 980	1,1
Toimintakate*	-127 684	-4 000	-131 684	-125 082	98,0	95,0	-6 602	-123 936	0,9

* = Sitova taso

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kunnanjohto
- Viestintä
- Edustus ja suhdetoiminta, kv-toiminta
- Hyte-lautakunta
- Kuntayhteistyö
- Strateginen suunnittelu
- Osallisuus
- Yhteistoiminta ja jäsenmaksut
- Pelastustoimi
- Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän ostot

Kunnanviraston johdon keskeisenä tehtävänä on johtamisen ja viestinnän keinoin tukea koko organisaation toimintakykyä ja kuntastrategian tavoitteiden toimeenpanoa. Palvelualue keskittyy uudistamaan kuntaa, palveluita ja organisaatiota.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Vuonna 2021 palvelualueella toimeenpantiin talousarvion mukaiset vuositavoitteet ja seurattiin niiden etenemistä. Vuoden aikana laadittiin uusi kuntastrategia ja pormestariohjelma.

Vuoden 2021 tekemiseen vaikutti vahvasti myös eduskunnan hyväksymät lait hyvinvointialueiden perustamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamisesta. Hyvinvointialueille siirtyvät sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen henkilöstö, omaisuus ja sopimukset. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistämiseksi tarvittiin väliaikainen hallinto huolehtimaan niistä välttämättömistä voimaantulon mukaisista toimenpiteistä, jotka on tehtävä lainsäädännön voimaantulon 1.7.2021 jälkeen ennen aluevaltuuston toimikauden alkua 1.3.2022. Kunnanhallitus valitsi väliaikaisen valmistelutoimielimen jäseniksi hallintojohtajan Harri Lipastin ja hänen varalleen kansliapäällikkö Virpi Lehmusvaaran.

Viestintää toteutettiin tammi-joulukuussa 2021 monikanavaisesti ja vuorovaikutuksellisesti: Ensimmäinen asukaslehti julkaistiin maaliskuussa, toinen toukokuussa ja kolmas vielä kesäkuussa. Verkkosivuja päivitettiin aktiivisesti ja keskeinen viestintä jaettiin myös sosiaalisen median kanaviin. Markkinointiviestinnän toimenpiteitä kohdistettiin erityisesti brändimarkkinointiin ja asumisen geneeriseen markkinointiin. Brändimarkkinoinnin kampanja "Rakkauden taidetta" eteni suunnittelusta toteutukseen ja palveluverkon markkinointiviestinnän konseptointi saatiin vietyä läpi. Tämän vuoden tavoitteena on tavoittaa kuntalaiset ja muut sidosryhmät mahdollisimman hyvin kunnan viestinnällä, ja alkuvuonna 2022 onkin aloitettu valmistautuminen tätä tavoitetta tukevan kanavastrategian muotoiluun.

Kuntatasoisen osallistuvan budjetoinnin toteutusta vietiin eteenpäin. Vuoden 2021 osallistuvan budjetoinnin äänestyksessä äänestysprosentti nousi 7,4 %:iin. Ehdotukset keräsivät ääniä yhteensä 24 555 kpl ja äänestäjää

oli 2455. Budjetti 100 000 € jakautui 29 projektin kesken, jotka toteutettiin pääosin suunnitellusti vuoden 2021 aikana. Kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa jatkettiin vuoden aikana mm. osallistuvan metsäsuunnittelun mallin valmistelulla, Hyrylän liike- ja palvelukeskuksen hankkeessa, hybridirahoitusmallin valmistelussa yhteistyössä Tampereen kaupungin ja Sitran kanssa, Open Agenda –hankkeessa ja Vapaa-Fri –hankkeessa.

Hyte-työtä tehtiin poikkihallinnollisesti hyte-ryhmässä ja sen alatyöryhmissä, hyte-lautakunnassa, neuvostoissa, 3. ja 4. sektorin toimijoiden ja Keusoten kanssa tiiviisti mm. Alueellisessa hyte-ryhmässä, laajan hyvinvointikertomuksen 2017–2021 laadinnalla, hyvinvointisuunnitelman valmistelulla, avustusten ja hyvinvointialuevalmistelun muodossa.

Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä

Keusoten perustehtävänä on tarjota kuntalaisille kustannustehokkailla ratkaisuilla perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon palveluita. Tuusulan kunnan sosiaali- ja terveystalot on järjestetty ja tuotettu Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymässä 1.1.2019 alkaen. Keusoten perustehtävänä on tarjota kuntalaisille kustannustehokkailla ratkaisuilla perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon palveluita.

Terveystalot kuormittivat erityisesti kasvaneet koronatestausmäärät ja suun terveydenhuolto koronan aiheuttaman hoitojonon purku. Korona vaikutti lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kustannuksiin välillisesti, kun Tuusulan perhekuntoutusasunto oli alkuvuoden varattuna erityis- ja karanteenasunnoksi ja asumispalvelua jouduttiin hankkimaan ostopalveluna.

Keski-Uudenmaan soten maksuosuusarvio vuoden 2021 talousarviossa oli Tuusulan kunnan osalta 118,9 milj. euroa. Keusoten kustannusten ylitysuhan takia määrärahaa lisättiin vuoden 2021 aikana 4,0 milj. euroa. Keusoten vuoden 2021 maksuosuuden toteuma oli lopulta 116,4 milj. euroa, jonka seurauksena Keski-Uudenmaan soten maksuosuus alitti alkuperäisen budjetin 2,5 milj. euroa. Valtiolta saadut koronakorvaukset kattoivat täysimääräisesti välittömät koronakustannukset.

Tuusulan kunnan HUS:n maksuosuus oli 42,5 milj. euroa, toteuma alitti talousarvion 3,0 milj. euroa. Kun huomioon otetaan kalliin hoidon tasaus netto - 0,6 milj. euroa (ei sisältynyt talousarvioon 2021), jäi HUS:n vuoden 2021 maksuosuus kokonaisuutena 2,4 milj. euroa alle talousarvion.

Kustannukset ylittyivät erityisesti suunterveyden huollossa ja vastaanottopalveluissa koronaepidemian vaikutusten vuoksi. Suun terveydenhuollon tietopaketin ylitys johtuu pääosin tehdystä jononpurusta; suoritteiden määrä kasvoi 15,1 %. Vastaanottopalvelujen tietopaketti alitti muutetun talousarvion, koska valtion korona-avustukset kohdistuvat ko. tietopakettiin. Valtion korona-avustukset toteutuivat muutettua talousarviota suurempina.

Lasten, nuorten ja perheiden kustannukset kasvoivat mm. lapsiperheiden sosiaalityön ja jälkihuollon palveluissa sekä laitoshoidossa. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen ylitystä selittää mm. hoitopäivien 8,4 % kasvu. Vammaisten palveluiden kustannusylitys johtuu kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan siirtymisestä kunnalta Keusoten toiminnaksi 1.8.2021. Tähän ei varauduttu riittävästi talousarviossa.

Talouden toteutuminen

Palvelualueen toimintamenot pysyivät vuoden 2021 talousarvion puitteissa. Säästöä saavutettiin alkuperäisestä talousarviosta 2,5 milj. euroa palveluiden ostoissa; 2,3 milj. euron säästö saavutettiin Keusoten maksuosuuksista ja 0,1 milj. euroa säästettiin muun muassa koulutus, matkustus- ja ravitsemispalveluissa. Lisäksi alitusta tapahtui 0,1 milj. euroa henkilöstökuluissa, joissa luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja asiantuntijoiden palkkiot toteutuivat budjetoitua pienempinä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnanviraston johdon tavoite on uudistaa kuntaa, palveluita ja organisaatiota, ottaen huomioon Keski-Uudenmaan soten ja hyvinvointialueille siirtymisen varmistuksen tuusulalaisten lähipalvelut. Hyte-toiminnan

vuoden 2022 toiminnan painopisteitä ovat kuntastrategian ja hyvinvointisuunnitelma 2021–2025 hyvinvointitavoitteiden toteutuksen varmistaminen ja seuranta, hyvinvointialuevalmistelun ohjaus etenkin yhdyspintatyön näkökulmasta sekä tuusulalaisten hyvinvointiin kohdistuneiden negatiivisten koronavaikutusten ehkäisy.

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Leena Sjöblom

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA+ Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	4 207	0	4 207	4 082	97,0	97,0	125	3 978	2,6
Toimintakulut	-4 207	0	-4 207	-4 082	97,0	97,0	-125	-3 978	2,6
Toimintakate*	0	0	0	0			0	0	

* = Sitova taso

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Hallinto
- Ympäristövalvonta
- Ympäristönsuojelu
- Terveysvalvonta
- Eläinlääkintähuolto

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Mäntsälän, Nurmijärven ja Tuusulan kuntien sekä Järvenpään ja Keravan kaupunkien ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä, sekä muista sille hallinto- ja toimintasäännöillä osoitetuista tehtävistä. Sopimuksen piirissä olevat palvelut tuotetaan laadukkaina ja taloudellisina sekä sisällöltään mahdollisimman tasapuolisesti.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus tavoittelee seudullisesti terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä, sekä monipuolista ja ekologisesti kestävää luonnonympäristöä. Päämäärään päästäkseen ympäristökeskus tuottaa laadukkaita viranomaispalveluita sekä toimii ympäristöasioissa aktiivisena yhteistyökumppanina Keski-Uudenmaan kuntien ja seutukunnan muiden toimijoiden kanssa.

Ollennaiset tapahtumat palvelualueella

Ympäristölautakunta kokoontui vuonna 2021 kaksitoista kertaa. Lokakuun lautakunnan kokous, joka oli ensimmäinen uuden valtuustokauden lautakunnan kokous, jouduttiin järjestämään uudestaan marraskuussa, sillä kokous ei ollut laillisesti koolle kutsuttu johtuen käytössä olleista vääristä sähköpostiosoitteista. Lokakuun ja marraskuun kokouksia lukuun ottamatta kokoukset järjestettiin etäkokouksina. Lautakunnassa käsiteltiin noin 90 päätösasiaa, joista suurin osa oli ympäristövalvonnan ja ympäristöterveyden hallinnonalalta.

Vuonna 2021 ympäristökeskuksessa työskenneltiin paljon etätöissä niissä tehtävissä, joissa se on mahdollista. Tavoitteet tarkastusten, lupavalmisteluun ja muun toiminnan osalta pääsääntöisesti saavutettiin pandemiatilanteesta huolimatta.

Ympäristövalvonnan lean-työskentelyn pilottihankkeessa pyritään parantamaan yksikön lupaprosessien virustaustehokkuutta. Lean-työskentely laajennettiin vuonna 2021 myös osaksi ympäristövalvonnan valvontatoimintaa. Vuonna 2021 lupaprosessien kehittämistä hidastivat henkilövaihdokset, mutta silti käsittelyaikatavoite saavutettiin.

Ympäristökeskus on saanut avustuksia vesistökuunnostuksiin Tuusulanjärvelle ja sen valuma-alueelle. Uudenmaan ELY-keskukselta saatiin Tuusulanjärven kunnostushankkeelle vesienhoitoavustusta lähes 120 000 € vuodelle 2021–2022. Mäntsälän Kilpi- ja Isojärville haettiin vesienhoitoavustusta yhdessä Mäntsälän kunnan kanssa.

Eläinlääkinnän palveluyksikössä jatketaan yhteistyössä tilapalveluiden ja muiden sopijakuntien kanssa tilojen kartoitusta eläinlääkinnän yhteisvastaanotolle, jonne siirrytään loppuvuodesta 2022. Järvenpään Kyrölässä sijaitseva vastaanotto siirtyi loppuvuodesta 2021 väistötiloihin Mannilantielle siihen asti, kun yhteisvastaanotto perustetaan.

Ympäristökeskus kehitti asukasviestintää. Ympäristökeskuksen uudessa viestintätiimissä on edustus kaikista muista palveluyksiköistä, paitsi eläinlääkintähuollosta ja se kokoontuu säännöllisesti. Ympäristökeskus lähetti vuoden aikana 23 mediatiedotetta. Facebook-seuraajien määrä on kasvanut lähes kuudestasadasta seuraajasta lähes kahdeksaansataan seuraajaan. Kesäkuussa ympäristökeskus järjesti asiantuntijoilleen Facebook-päivittäjäkoulutuksen Viestintä-Pirittan kanssa. Päivityksiä tehdään kaikissa yksiköissä.

Olennaiset määrärahan ylitykset/alitukset

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelualueen toimintakate on ennen sopijakuntien yhteistoimintakorvausten palautuksia 266 320 euroa positiivinen. Ympäristökeskuksella ei siten ole sitovuustason (so. palvelualueen toimintakate) määrärahaylityksiä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2022 talousarviossa on varauduttu eläinlääkärien yhteisvastaanoton perustamiseen. Eläinlääkinnän osa-aikainen (40 %) päivystysvirka on määräaikainen vuoden 2022 loppuun asti, joten vuonna 2022 tulee myös varmistaa lakisääteisen eläinlääkäripäivystyksen jatkuminen ensi vuodesta alkaen.

YHTEISET PALVELUT

**Asiakas-
määrä
Tuusinfo
9 157**

**ICT-palvelu-
pyynnöt
6 000 kpl**

**Ostolaskuja
34 435 kpl
myyntilaskuja
59 775 kpl**

**Palkka-
tapahtumat
26 801 kpl**

YHTEISET PALVELUT

Toimialue

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Markku Vehmas

YHTEISET PALVELUT	(1000 €)				MTA	TA	MTA	Muutos
	TP 2020	TA 2021	MTA v.2021	TP 2021	poikkeama	TOT %	TOT %	%
								2020/2021
TULOSLASKELMA								
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	1 219	960	1 020	1 144	-124	119,2	112,2	-6,1
Maksutuotot	620	629	645	647	-3	103,0	100,4	4,4
Tuet ja avustukset	682	290	290	304	-13	104,6	104,6	-55,5
Muut toimintatuotot	35	131	131	35	96	26,9	26,9	-0,3
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 556	2 010	2 086	2 130	-44	106,0	102,1	-16,6
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-3 777	-3 699	-3 723	-4 039	315	109,2	108,5	6,9
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-824	-778	-782	-797	15	102,5	102,0	-3,2
Muut henkilösivukulut	-116	-136	-137	-163	26	119,6	118,9	40,2
Palvelujen ostot	-6 763	-3 648	-3 648	-3 651	3	100,1	100,1	-46,0
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-330	-61	-61	-54	-7	89,0	89,0	-83,6
Avustukset	-1 913	-1 905	-2 305	-2 345	40	123,1	101,7	22,6
Vuokrat	-498	-450	-450	-490	40	108,9	108,9	-1,6
Muut toimintakulut	-77	-103	-103	-80	-23	77,8	77,8	4,3
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-14 298	-10 780	-11 210	-11 619	410	107,8	103,7	-18,7
TOIMINTAKATE, S*	-11 742	-8 770	-9 123	-9 489	365	108,2	104,0	-19,2

S* = Sitova taso

Yhteiset palvelut koostuvat neljästä palvelualueesta: talouden ohjaus, hallinto- ja asiakaspalvelut, henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö, sekä kehittäminen ja tietohallinto.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Toimialueen tavoitteena on tuottaa sujuvia palveluita niin kaikille kuntalaisille, kuin kohdennetun asiakastyön ryhmille, sekä kunnan sisäisille asiakkaille. Toimintaa kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella mm. uudistamalla, keskittämällä ja sähköistämällä palveluprosesseja. Keskeisenä muutostavoitteena on kunnan palveluiden koordinoitu ohjaus ja voimavarojen tarkoituksenmukainen kohdentaminen, asiakaslähtöisen kehittämisen vauhdittaminen, sekä kehittämistyön tuloksellisuuden parantaminen.

Olellaiset tapahtumat toimialueella

Toimintaan vaikutti olennaisesti koronapandemia ja toimenpiteet toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Vuoden 2021 aikana pyrittiin erityisesti turvaamaan palvelutoiminta ja asiakastyö, sekä monialainen tuki nuorille aikuisille ja työttömille kuntalaisille koronapandemian keskellä.

Toimialueen toimintakate toteutui 0,36 milj. euroa alkuperäistä talousarviota heikommin. Määrärahojen poikkeamat on avattu tarkemmin palvelualueiden teksteissä.

Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö-palvelualueella tekemisen painopisteenä oli normaalien toimintojen turvaamisen lisäksi asiakkaiden tarpeisiin vastaaminen poikkeustilanteessa ja tämän jälkeen. Vuoden aikana toimintaa kehitettiin asiakaslähtöisemmäksi ja panostettiin prosessien kehittämiseen ja sähköistämiseen. Turvallisuuspalveluissa pidettiin yllä koronapandemian tilannekuvaa viikoittaisissa tilannekatsauksissa sekä koordinoitiin henkilöstön suojautumista.

Työllisyyspalveluissa asiakasmäärät lisääntyivät huomattavasti verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden aikana panostettiin viestintään ja lisättiin kanavia, joiden kautta työllisyyspalvelut saavutetaan jatkossa helpommin. Maahanmuuttopalveluissa kehitettiin vuoden aikana maahanmuuttajille suunnattua palveluneuvontaa. Tuusulaan tuli kansainvälisen suojelun kautta 22 uutta kiintiöpakolaista.

Ohjaamo oli auki koko vuoden läsnä-palveluita tuottaen. Monialaisille palveluille oli selkeästi tavallista suurempi tarve. Ohjaamopalvelut osallistuivat vuoden aikana useisiin hankkeisiin ja tapahtumiin, joiden tarkoituksena oli kehittää tarjottavia palveluita ja tehostaa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Hallinto- ja asiakaspalveluissa jatkettiin prosessien kehittämistä ja sähköistämistä. Sähköinen allekirjoituskäytäntö valmisteltiin ja käyttöönotto toimielinten osalta tapahtuu 1.1.2022. Keskusarkiston muutto uusiin pääkirjaston tiloihin toteutettiin elo-lokakuun aikana.

Holhoustoimen edunvalvontapalveluissa jatkettiin toiminnan sähköistämistä. Vuonna 2019 neuvottelu valtion maksamasta päämieskohtaisesta korvauksesta ja sopimuspäivitys viimeisteltiin tammikuussa 2021. Päämiesten lukumäärä kasvoi vuoden aikana lievästi.

Talouden ohjaus -palvelualueella saatiin päätökseen talousarvion automatisointiprojekti ja sen tuotoksia hyödynnettiin vuoden 2022 talousarvion laadinnassa. Palvelualueella päättyi myös tuotteistuksen yhteishanke, jossa keskityttiin varhaiskasvatuksen tuotteisiin. Vuoden aikana otettiin myös käyttöön talouden ohjauksen johdolla uusi Sarastia365 BI-järjestelmä talouden ja toiminnan raportointiin. Kunnan vuoden 2022 talousarvion laadinnan yhteydessä päivitettiin kasvun ja talouden hallintaohjelmaa eri skenaarioineen vuosille 2022–2031.

Hankintatoimessa otettiin käyttöön sähköisen sopimustenhallintajärjestelmä; jatkossa kaikki uudet hankintasopimukset luodaan ja sopimusten elinkaarenhallinta toteutetaan järjestelmässä. Verkkokaupan käyttöä laajennettiin.

Kehittäminen ja tietohallinto -palvelualueella jatkettiin kuntatasoisen kehittämismallin uudistamista. Kehittämispalveluiden pääpainopisteitä olivat salkunhallinnan kehitys, digitalisaatio-ohjelman laatiminen, digiroadmapin toimeenpano ja lean-kehittämisen laajentaminen.

ICT-palveluissa kehitettiin toimintatapoja turvaamaan mahdollisimman sujuva toiminta työyhteisössä. Keskeisiä projekteja (mm. konesalipalvelut, uuden puhelinjärjestelmän käyttöönotto, tietoliikenneyhteyksien parantaminen) toteutettiin vuoden aikana suunnitellusti.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Toimialueella jatketaan edelleen toimenpiteitä prosessien sekä kuntatasoisten tukipalveluiden kehittämiseksi ja sähköistämiseksi. Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö-palvelualueella varaudutaan korona-exit suunnitelman toteuttamiseen, sekä toipumista tukeviin toimenpiteisiin. Tavoitteena on kehittää henkilöstön osaamisen toimintamallia. Lisäksi kiinnitetään huomiota nuorten ja työttömäksi jäävien sekä muiden koronanasta kärsivien kuntalaisten tukemiseen.

Hallinto- ja asiakaspalvelut -palvelualueella parannetaan toiminnan sujuvuutta ja tehokkuutta uudistamalla palveluprosesseja. Palvelualueella jatketaan asiahallintajärjestelmän kehittämistä ja pyritään kehittämään keskitetyn asiakaspalvelun prosesseja.

Talouden ohjaus-palvelualueella keskitytään vuonna 2021 käyttöönotetun raportointityökalun käytön tehostamiseen sekä uusien talouden järjestelmien suunnitteluun ja käyttöönottoon. Tarkoituksena on vahvistaa hankintojen kustannusohjausta, läpinäkyvyyttä sekä hyvää viestintää.

Kehittäminen ja tietohallinto -palvelualueella jatketaan palvelujen digitalisointiratkaisujen kehittämistä ja tuetaan toimialueita prosessien sujuvoittamisessa mm. leania, palvelumuotoilua ja robotiikkaa hyödyntäen.

HENKILÖSTÖPALVELUT JA KOHDENNETTU ASIAKASTYÖ

Palvelualue

Vastuuhenkilö: henkilöstöjohtaja Satu Kuivasto

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	627		627	660	105,2	105,2	-32	1 150	-42,6
Toimintakulut	-4 748	-400	-5 148	-5 225	110,0	101,5	77	-8 523	-38,7
Toimintakate	-4 121	-400	-4 521	-4 565	110,8	101,0	45	-7 373	-38,1

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue tuottaa, huolehtii ja toteuttaa palveluja seuraavissa palveluyksiköissä:

- Henkilöstöpalvelut tuottaa henkilöstöhallinnon palveluita kunnan johdolle, esihenkilöille ja henkilöstölle. Palveluihin kuuluvat johdon ja esihenkilöiden tuki ja neuvonta palvelussuhdeasioiden koko elinkaaren ajalta sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen, työhyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvä kehittämis-toiminta ja asiantuntijatuki
- Turvallisuuspalvelut huolehtii kunnan kokonaisturvallisuuden ylläpidosta sekä suunnittelee kunnan ja kuntalaisten arjen turvallisuutta lisääviä toimenpiteitä
- Työllisyyspalvelut tuottaa palveluja kaikille tuusulalaisille työttömille työnhakijoille, jotka kokevat tarvitsevansa apua työnhaussa tai oman polun löytämisessä työmarkkinoille
- Maahanmuuttopalvelut tarjoaa maahanmuuttajille kotoutumista tukevaa neuvontaa ja ohjausta
- Ohjaamopalvelut tuottaa 16–29-vuotiaille nuorille ohjaamon, etsivän nuorisotyön ja starttipajan palveluita ja tukea kohti aktiivista elämää

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Henkilöstöpalveluilla on ollut merkittävä rooli koronaepidemiaan liittyvien työnantajalinjausten, ohjeiden, henkilöstötiedotteiden ja henkilöstön korona exit-suunnitelman laatimisessa. Turvallisuuspäälliköllä on ollut vastuu tilannekuvasta erillisen koronaryhmän kanssa ja organisaation tukemisessa haastavassa poikkeustilanteessa. Yksikkö tukee koko organisaatiota, niin turvallisuus-, työsuojelu-, kuin henkilöstöasioissa.

Henkilöstöpalveluiden palvelutarjontaa ja prosesseja kehitettiin asiakaslähtöisemmiksi. Palveluista laadittiin palvelukuvaus ja -lupaus. Vuoden aikana uudistettiin mm. kertapalkkioiden hyväksymisprosessi, vuosisidonnaisten lisien prosessi sekä käynnistettiin rekrytointiprosessin ja työnantajakuvan kehittäminen. Kunnassa otettiin käyttöön korvaavan työn toimintamalli, päivitettiin epäasiallisen kohtelun ja häirinnän ennaltaehkäisyntoimintamallia ja päihde- ja riippuvuusohjetta.

Turvallisuuspalveluissa pidettiin yllä koronapandemian tilannekuvaa viikoittaisissa tilannekatsauksissa sekä koordinoitiin henkilöstön suojautumista. Heikoimmassa asemassa oleville kuntalaisille jaettiin maskeja kunnan palvelupisteiden ja vapaaehtoisjärjestöjen kautta. Kunta osallistui aluehallintoviraston ja pelastusopiston järjestämään Uusimaa21 -harjoitukseen, jossa aiheena olivat vakavat voimahuollon ja vesihuollon häiriöt höystettynä paikallisilla onnettomuuksilla (hybridiuhkat).

Kohdennetussa asiakastyössä keskiössä oli kuntalaisten palveluiden turvaaminen poikkeustilanteessa terveysturvallisesti ja eri viranomaisien asettamien suositusten, sekä rajoitusten mukaisesti. Asiakaspalvelua tuottavat yksiköt toimivat keskeytyksettä. Koronatilanne heikensi monen asiakkaan henkilökohtaista tilannetta, ja tämä heijastui työkuormituksena asiakastyössä. Kohdennetun asiakastyön osalta laadittiin myös korona exit-suunnitelma.

Työllisyyspalveluiden asiakaskunta, sekä velvoitetyöllistettävien henkilöiden määrä lisääntyi huomattavasti verrattuna viime vuoteen. Erityistä tukea tarvitsevat asiakkaat ovat aiempaa vaikeammin työllistettävissä pitkän koronapandemiajakson jäljiltä, erityisesti tilanteessa, jossa avoimet työmarkkinat ovat osittain elpymässä ja

työntekijöiden kysyntä työmarkkinoilla on kasvanut. Työttömyysjaksot ovat pidentyneet, vahvempaa tukea kaipaavat ovat jääneet ilman tukea ja ongelmien kasaantuminen on nyt selvästi näkyvässä. Vuoden aikana panostettiin uusien viestintäkanavien käyttöönottoon sekä viestinnän lisäämiseen.

Maahanmuuttajapalveluissa kehitettiin erityisesti kaikille maahanmuuttajille suunnattua palveluneuvontaa. Tuusula osallistui Keski-Uudenmaan kuntien yhteisen TNO-jatkohakemushankkeen suunnitteluun. Palveluneuvontaan palkattiin yhteisen TNO-hankkeen avustuksella asiakasohjaaja, joka on mukana kunnan pakolaisohjaajan ja maahanmuuttokoordinaattorin kanssa antamassa palveluneuvontaa. Hankkeen tarkoituksena on sujuvoittaa kiintiöpakolaistaustaisten maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkua.

Ohjaamopalvelut oli vetovastuussa niin tehostetun nuorisotyön mallin luomisessa sekä demokratian kapeikkoja poistavassa, vuoden 2021 aikana käynnistyneessä hankkeessa. Mallin on tarkoitus luoda uudenlaisia verkostomaisia tapoja tukea nuoria ja nuoria aikuisia silloin, kun tuen tarve lisääntyy jonkun tapahtuman tai ilmiön seurauksena. Lisäksi Ohjaamopalvelut osallistui Lukisinko-hankkeeseen, sekä tehosti yhteistyötä paikallisten toisen asteen oppilaitosten kanssa ja puolustusvoimien kanssa.

Talouden toteutuminen

Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö-palvelualueen toimintakate ylitti muutetun talousarvion 0,06 milj. euroa ja alkuperäisen talousarvion 0,46 milj. euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden ylitystä varten haettiin 0,4 milj. euron lisämääräraha syksyllä 2021. Kuntaosuus kasvoi lopulta 0,44 milj. euroa alkuperäisestä talousarviosta. Henkilöstökulut ylittyivät 0,06 milj. euroa arvioidusta, koska tilapäisten kk-palkkoja ja lomapalkkavelkaa ei ollut täysimääräisesti budjetoitu. Tuotot toteutuivat 0,03 milj. euroa suurempina.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Palvelualueella tullaan kuvaamaan, sähköistämään sekä kehittämään prosesseja kehittämissalkun avulla. Henkilöstöprosessien kehittämisessä on tarpeen hyödyntää ulkoista asiantuntijapalvelua mm. työnantajamarkkinoinnin ja palkkausjärjestelmän kehittämisessä sekä hankkia osaamisen kehittämisen järjestelmäratkaisua. Palvelualueella kehitetään myös asiakaspalvelua, parantaen asiakaspalvelun saavutettavuutta kuntalaisille, sekä keskitetyn asiakaspalvelun merkitystä ns. yhden luukun periaatteen mahdollistajana niin kuntalaisten, kuin henkilöstönkin suuntaan.

HALLINTOPALVELUT JA ASIAKASPALVELUT

Palvelualue

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja Harri Lipasti

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	934	76	1 010	1 109	118,8	109,8	-99	1 006	10,3
Toimintakulut	-2 709	-29	-2 738	-3 066	113,2	112,0	328	-2 256	35,9
Toimintakate	-1 775	47	-1 728	-1 957	110,3	113,2	228	-1 250	56,5

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue tuottaa, huolehtii ja toteuttaa mm. seuraavia palveluja ja tehtäviä:

- järjestää kunnanhallituksen, konsernijaoston ja valtuuston sekä kuntakehityslautakunnan ja teknisen lautakunnan päätöksenteon vaatiman perusmateriaalin ja tarvittavat kokoukset sekä huolehtii päätösten täytäntöönpanosta
- huolehtii vaaleihin liittyvistä viranomaistehtävistä
- järjestää yleiset edunvalvontapalvelut kolmen kunnan yhteistoimintana
- huolehtii kunnan organisaation tarvitsemista juridisista palveluista
- vastaa asiakirjahallinnon ohjauksesta ja neuvonnasta sekä kunnan asianhallinnan kehittämisestä
- tuottaa kunnan keskitetyn asiakaspalvelun (TuusInfo)

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Hallintopalvelut palvelualueeseen liitettiin 1.3. lukien kunnan keskitetty asiakaspalveluyksikkö, TuusInfo. Palvelualueen nimeksi tuli hallinto- ja asiakaspalvelut. Samaan aikaan aloitettiin myös sisäisten palveluiden asteittainen keskittäminen, ensimmäisessä vaiheessa keskitettiin palvelualueelle kasvu ja ympäristötoimialueen esityslista- ja pöytäkirjat tuotannon sihteeritehtävät.

CaseM-asianhallintajärjestelmän tuottamien prosessien kehittämistä jatkettiin mm. julkaisusivustoon tehdyillä parannuksilla esteettömyysasioiden osalta. Toimielinpöytäkirjojen sähköisen allekirjoittamiseen siirryttiin 1.1.2022 lukien. Cloudia-kilpailutusjärjestelmän ja CaseM-asianhallintajärjestelmän integraatio valmistui kevään aikana ja otettiin tuotantokäyttöön. Pääkirjaston alakerrassa sijaitsevat uudet arkistotilat valmistuivat. Arkiston muutto vanhalta kunnantalolta toteutettiin lokakuussa.

Palvelualueella hoidettiin pääosa keskusvaalilautakunnalle kuuluneista valmistelu- ja viranomaistehtävistä 13.6.2021 pidetyissä kuntavaaleissa. Aluevaaleihin valmistautuminen tehtiin loppuvuonna siten, että vaalit saatiin toteutettua onnistuneesti tammikuussa 2022.

TuusInfo pystyi palvelemaan asiakkaita koronarajoituksista huolimatta. TuusInfon kautta annettu palaute kunnan toiminnasta on kasvanut 47 % edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta, 456 kpl / 2021 ja 344 kpl / 2020. Suurin osa palautteesta koski kasvun ja ympäristön toimialuetta.

TuusInfon toimipisteiden kokeellinen avaaminen Jokelaan ja Kellokoskelle toteutui, toimipisteet avattiin Jokelassa 1.9.2021 ja Kellokoskella 1.10.2021. Kokeilun perusteella arvioidaan keväällä 2022 mahdollisuuksia ja tarvetta pysyville toimipisteille Jokelassa ja Kellokoskella.

Edunvalvontayksikkö jatkoi käyttöön otetun asiakastietojärjestelmän mahdollistamien ominaisuuksien selvitystä ja käyttöönottoa. Päämieskohtainen korvaus nousi 355 euroon (päämies/vuosi) aiemmasta 296 eurosta. Huhtikuussa aloitti uusi henkilö 5. yleisenä edunvalvojana. Tarkastelujakson aikana päämiesten lukumäärä kasvoi vain lievästi. Päämiesten määrän odotetaan kuitenkin jatkossa taas kääntyvän kasvuun, kun korona poistuu hidastamasta tuomioistuinten prosesseja ja holhousviranomaisena toimiva digi- ja väestötietoviranomainen saa uudistusten alla olleet ja ruuhkautuneet prosessinsa kuntoon. Yksikön

tehokkuusluku myönnettyin resurssein on yleisen edunvalvonnan alalla edelleen korkeahko. Kunnan tietosuojatyön osalta tietosuojaan liittyvää dokumentaatiota ja ohjeita vahvistettiin muun muassa henkilötietojen käsittelyyn.

Talouden toteutuminen

Palvelualueen toimintakate ylitti alkuperäisen talousarvion 0,18 milj. euroa. Henkilöstökuluja ei oltu budjetoitu riittävän suuriksi ja ne ylittyivät 0,26 milj. euroa. Ylitys koostui sijaisten ja tilapäisten kk-palkoista, kuntavaaleihin kohdistuneista erilliskorvauksista, luottamushenkilöiden kokouspalkkioista sekä lomapalkkavelasta. Palveluiden ostot ja muut toimintakulut ylittyivät 0,06 milj. euroa edunvalvonnan päämiehille maksettujen korvauksien ja koronasta johtuvien lisääntyneiden kuljetuspalveluiden käytöstä. Tuotot toteutuivat 0,09 milj. euroa budjetoitua suurempina.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tavoitteena on CaseM-asianhallintajärjestelmän prosessien jatkuva kehittäminen. Tarkoituksena on turvata tehokas sähköinen asianhallinta, sekä päätöksenteko asian vireille tulosta–asian arkistointiin. Asianhallintajärjestelmässä otetaan käyttöön sähköinen allekirjoitus. Lisäksi rakennetaan ja otetaan käyttöön sähköisen arkistoinnin ratkaisu. Keskitetyn asiakaspalvelun TuusInfon palveluprosesseja kuvataan ja kehitetään.

TALOUDEN OHJAUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Markku Vehmas

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	345		345	262	76,0	76,0	83	280	-6,4
Toimintakulut	-1 603		-1 603	-1 801	112,3	112,3	198	-2 023	-11,0
Toimintakate	-1 258	0	-1 258	-1 538	122,3	122,3	281	-1 743	-11,7

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue tuottaa, huolehtii ja toteuttaa palveluja seuraavissa palveluyksiköissä:

- Talouspalveluiden palveluyksikkö vastaa kunnan päätöksenteossa ja palvelutuotannossa tarvittavien kuntaa koskevien taloustietojen hankinnasta, ylläpidosta ja analysoinnista, talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelusta ja toteutuksen seurannasta, talouden järjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta, laskentatiedon kokoamisesta, rahoitussuunnittelusta, - järjestelystä, sekä likviditeetin hallinnasta. Yksikössä koordinoidaan toimialueiden talousarvion valmistelua kunnanhallituksen talousarviokehyspäätöksen mukaisesti sekä seurataan talousarvion toteutumista.
- Controller-palvelut huolehtii sivistyksen sekä kasvun ja ympäristön talouspalveluista, kuten talouden suunnittelu, seuranta ja raportointi sekä talousarvion laadinta.
- Hankintojen palveluyksikkö tarjoaa hankintojen kilpailutus- ja asiantuntijapalveluita kaikille toimialueille
- Konsernivalvonnan ja omistajaohjauksen palveluyksikössä huolehditaan kuntakonsernin konserniohjauksesta kunnanhallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Palveluyksikössä valvotaan kunnan määräysvallassa olevien yhtiöiden toimintaa ja tuloksen kehittymistä sekä seurataan niiden hallitustyöskentelyä. Palveluyksikössä valvotaan myös kuntakonsernin ulkopuolisia osakeomistuksia.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Palvelualueella otettiin käyttöön elokuussa 2021 uusi raportointijärjestelmä Sarastia365 BI. Lisäksi päätökseen saatiin vuonna 2020 käynnistetyt Valtionvarainministeriön digiavustuksella toteutetut kuntien yhteishankkeet; talousarvioprosessin automatisointi sekä tuotteistus. Maaliskuussa käynnistetty Sarastia365 talousjärjestelmän vaihtoprojekti keskeytettiin ja sovittiin uudelleen aikataulutettavaksi Sarastian pyynnöstä. Elo-syyskuun aikana tehtiin yhteistyössä HR:n kanssa esiselvitystä talouden ja HR:n järjestelmävaihtoehtoista sekä palveluntuottajista ja lopulliset päätökset tullaan tekemään kevään 2022 aikana.

Vuoden aikana otettiin käyttöön ison työmäärän vaatinut Kuntatieto-ohjelman raportointivaatimuksien mukaiset kirjauskäytännöt ja vuoden 2021 talouden toteuma raportoitiiin vaaditussa raportointiaikataulussa ja automatisoidusti valtiokonttorille. Lisäksi toisella vuosipuoliskolla keskityttiin vahvasti vuoden 2022 talousarvion laadintaan sekä kasvun ja talouden hallintaohjelman päivittämiseen.

Talouspalveluyksikössä jatkettiin taloustehtävien keskittämistä suunnitelman mukaisesti ja tilapalveluiden vuokralaskutus, sekä maankäytön laskutus siirtyi talouspalveluiden tehtäväksi. Lisäksi ostolaskujen käsittelyn automatisointia jatkettiin edelleen ja näin yksiköistä vapautuu laskujen tiliöintiin käytettyä aikaa yksikön ydintehtäviin.

Hankinnat-yksikössä jatkettiin Tuusulan verkkokaupan laajentamista. Verkkokauppaan vietiin myyntiin kesäkerho- ja konserttilipputuotteita sekä ruokapalveluiden lounas- ja hävikkiruoan mobiililatauslippuja. Lisäksi muita verkkokauppaan vietäviä tuotteita kartoitettiin ja verkkokaupan laajentamista edistettiin. Hankintatoimen vetämänä kunnassa otettiin aktiiviseen käyttöön Cludia Sopimus (sähköinen sopimustenhallintajärjestelmä). Jatkossa kaikki uudet hankintasopimukset luodaan Cludia Sopimus järjestelmässä. Vuoden 2021 hankintasuunnitelmaa vietiin eteenpäin suunnitellusti ja hankintasuunnitelma 2021 ja kaikkien voimassa olevien hankintasopimusten hankintakalenteri julkaistiin kunnan verkkosivuille.

Yksikkö lähti mukaan keino-osaamiskeskuksen vaikuttavien hankintojen kehitysohjelmaan, joka käynnistyi vuoden 2021 syyskuussa ja jatkuu kuntatasoisena kehitysohjelmana vuoden 2022 keväästä lähtien.

Talouden toteutuminen

Palvelualueen toimintakate ylittyi lähes 0,3 milj. euroa. Palveluiden ostot ylittyivät 0,19 milj. euroa Cludia - sopimustenhallintajärjestelmän kustannusten 0,15 milj. euroa ja 0,09 milj. euroa arviota korkeamman tapaturmavakuutuksen tasauslaskun vuoksi. Muilla osa-alueilla palveluiden ostoissa saavutettiin säästöjä. Palvelualueen henkilöstökulut ylittyivät 0,04 milj. euroa. Ylitys tapahtui sijaisten ja työllistämistuella palkattujen henkilöstökuluissa sekä vuoden 2021 lomapalkkavelassa, joka oli hieman odotettua suurempi. Tuotot toteutuivat 0,08 milj. euroa odotettua pienempinä budjetointivirheen vuoksi.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Palvelualueen vuoden 2022 tekemisen yhtenä painopisteenä on talouden tiedolla johtamisen ratkaisujen kehittäminen. Talouden ohjauksessa keskitytään erityisesti vuonna 2021 käyttöönotetun raportointityökalun käytön tehostamiseen sekä uusien talouden tietojärjestelmien suunnitteluun ja käyttöönottoon.

Palvelualueella jatketaan talouden prosessien tehostamista. Keskitetyillä taloustoiminnoilla pyritään vastaamaan ostolaskujen käsittelyyn ja laskutukseen liittyviin palvelutoiminnan tehokkuuden, jatkuvuuden ja laadun haasteisiin. Tavoitteena on edelleen keskittää tehtäviä talouspalvelutiimiin asteittain, sekä lisätä prosessien automaatioastetta käyttäen hyödyksi sopimuslaskutusta ja ohjelmistorobotiikkaa.

Hankintojen johtamista edistetään mm. talousarvion yhteydessä laadittavalla hankintasuunnitelmalla. Kunnan hankinnoista julkaistaan hankintakalenteri, jota päivitetään tarpeen mukaan vuoden aikana. Tavoitteena on panostaa enemmän suunnitteluvaiheeseen ja vahvistaa hankintojen kustannusohjausta, läpinäkyvyyttä sekä hyvää viestintää. Hankintayksikön johdolla viedään eteenpäin loppuvuodesta käynnistettyä hankintojen kehittämissuunnitelmaa, jolla tavoitellaan mm. kunnan hankintaosaamisen vahvistamista ja hankintojen vaikuttavuuden parantamista.

KEHITTÄMINEN JA TIETOHALINTO

Palvelualue

Vastuuhenkilö: kehittämisjohtaja Teemu Laakso

1 000 €	TALOUS-ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos-% 2020/2021
Toimintatuotot	104		104	99	95,7	95,7	4	120	-17,3
Toimintakulut	-1 720		-1 720	-1 528	88,8	88,8	-193	-1 496	2,1
Toimintakate	-1 617	0	-1 617	-1 428	88,4	88,4	-188	-1 376	3,8

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue tuottaa, huolehtii ja toteuttaa palveluja seuraavissa palveluyksiköissä:

- Kehittämisspalveluyksikkö huolehtii kunnan kehittämisen kokonaisohjauksesta ja tietohallinnosta edistämällä asiakaslähtöisten palveluiden kehittämistä, sekä uusien toimintatapojen käyttöönottoa. Palveluyksikkö tarjoaa kehittämisen tukea (mm. projektihallinta) muulle organisaatiolle, sekä kehittää ja hallinnoi kuntatasoista kehittämissalkkua
- ICT-palveluyksikkö vastaa kunnan palveluarkkitehtuurin kehittämisestä, tietoteknisistä standardeista ja ohjeista, tietotekniikan keskitetyistä hankintasopimuksista sekä tietoturva- ja tietoturvatoiminnan johtamisesta. Sen keskeisenä tehtäväalueena on ICT-palveluiden (käyttäjätuki, ICT-laitepalvelut, tietoliikenne- ja puhepalvelut) tuottaminen ja kehittäminen

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Vuoden aikana jatkettiin kuntatasoisen kehittämismallin uudistamista. Kehittämistoiminnan johtamista ja tavoitteiden seurantaan tukevaan salkku-järjestelmään oli kirjattu suurin osa aktiivivaiheessa olevista projekteista tai muista toteutuksista, mikä tarjoaa yhteisen tilannekuvan kehittämisen kokonaisnäkymästä. Salkunhallintaa ja kehittämisen päätöksentekoa vahvistettiin kuukausittain toteutettavilla kunnan ja toimialueiden johtoryhmien salkkukatsauksilla. Kehittämismallia selkeytettiin ja konkretisoitiin laatimalla yleiset projektkriteerit ja työstämällä kehittämismallin yleiskuvausta.

Salkunhallinnan kehittämisen ohella kehittämispalveluiden pääpainopisteitä olivat digiroadmapin toimeenpano ja lean-kehittämisen laajentaminen. Digiroadmap-projektissa tuotettiin kuntatasoinen digipalveluiden kehittämissuunnitelma sisältäen priorisoidut kehittämiskohteet. Näitä kehityskohteita on lähdetty edistämään mm. toteuttamalla sähköisen asioinnin arkkitehtuurikuvauksia ja ratkaisujen markkinakartoitusta, kehittämismenetelmien laajentamista (lean, palvelupolkujen mallintaminen, projektikehittäminen, robotisaatio), digikehittämisen johtamismallia ja digiroadmapin toteuttamisen kytkemistä osaksi kehittämismallia. Digipalvelujen kehityskohteista aktiivivaiheessa ovat vielä mm. uuden tiedolla johtamisen raportoinnin järjestelmän hankinta ja sähköisen allekirjoitusratkaisun käyttöönotto.

Vuonna 2020 aloitetulla lean-pilotoinnilla tutustuttiin lean-johtamiseen, sekä oppeja soveltaen kehitettiin kohdeprosesseja jatkuvan parantamisen toimintatavoilla. Hyvien pilotointikokemusten myötä lean-kehittämistä laajennettiin vuoden 2021 aikana ja lean-ajattelun periaatteita lähdettiin vakiinnuttamaan osaksi kunnan kehittämisen kokonaisuutta.

ICT-yksikössä työstettiin yksikön sisäisiä pelisääntöjä ja toimintatapoja turvaamaan mahdollisimman sujuva toiminta työyhteisössä. Yksikössä oli resurssivajetta henkilöstön poissaolojen takia, jonka myötä aloitettiin suunnitelmallinen osaamisen kehittämisen kasvattaminen yksikössä sekä tehtiin työjärjestelyjä työkuorman tasaamiseksi ja henkilöriskien madaltamiseksi.

Suuri joukko käytössä olevista työasemien Windows 10 -versioista tuli elinkaaren päähän toukokuussa, ja tästä aiheutunut laaja versiopäivitystöiden jakelu toteutettiin kunnan työasemille. Lisäksi osan ICT-laitteiden leasing-ajaksi pidennettiin maailmanlaajuisen koronapandemian aiheuttaman saatavuusongelman takia.

ICT-projektit etenivät suunnitellusti (konesalipalveluiden järjestäminen, uuden puhelinjärjestelmän käyttöönotto, tietoliikenneyhteyksien parantaminen, mobiililaitteiden ja yleisen tietoturvan kehittäminen, Keusote-migraatio, luottamushenkilöiden tietokoneet).

Tietoturvaan liittyvät kehitystoimenpiteet työllistivät tietohallintoa edelleen merkittävästi.

Talouden toteutuminen

Palvelualueen toimintakate toteutui 0,13 milj. euroa alle talousarvion. Säästöä saavutettiin palveluiden ostoissa 0,19 milj. euroa muun muassa ohjelmistolisenssien ja puhelinjärjestelmän uusimisiin liittyneissä hankintahinnoissa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Palvelualueen vuoden 2022 painopisteitä ovat salkunhallinnan toimintamallin vakiinnuttaminen mahdollistamaan hallittu ja vaikuttava kehittäminen sekä digitalisaatio-ohjelman toteuttaminen. Lean-osaamista laajennetaan valmennusohjelmalla, jonka tavoitteena luoda valmiuksia prosessien sujuvoittamiselle ja niiden jatkuvalla parantamiselle. Tietoturvaan panostaminen sekä ICT-palveluiden sujuvuus ja jatkuvuus ovat edelleen palvelualueen keskeisiä tehtäviä.

Tunnusluvut	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kunnan päätoimisten ict-työntekijöiden määrä, 31.12.	8	8	8	9	8	8	8	7	7
Työasemien kokonaismäärä, josta	2600	2550	2670	2740	3032	3620	3816	3535	4254
- hallinnon työasemien määrä	1105	1100	1130	1190	1296	1348	1349	901	973
- opetuksen työasemien määrä	1495	1450	1540	1550	1727	2272	2512	2634	3281
Kunnan tiloissa olevien palvelimien kokonaismäärä, kpl	50	52	51	52	54	41	40	53	50
Kunnan käytössä olevien sovellusten ja perustyökaluohjelmien kokonaismäärä, kpl	127	127	127	127	127	141	123	130	133
Kunnan verkkoon liitettyjen toimipisteiden määrä, kpl	96	96	96	96	95	95	95	95	95
HelpDesk-järjestelmään kirjattujen tapausten kokonaismäärä, kpl	4555	5672	4139	5262	5857	6426	9670	7512	~6000

SIVISTYS

**Kasvatus- ja
sivistys-
palvelut
nettokulut
€/asukas
1 982**

**Kulttuuri- ja
vapaa-aikapalvelut
nettokulut €/asukas
203**

**Perusopetus
oppilasmäärä
5 103**

**Kirjasto
lainat kpl
406 475**

SIVISTYS

Toimialue

Vastuuhenkilö: vs. sivistysjohtaja Tiina Simons

SIVISTYS	(1000 €)				MTA			Muutos %
	TP 2020	TA 2021	v.2021	TP 2021	poikkeama	TA TOT %	MTA TOT %	
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	9 113	10 025	10 325	10 511				
Maksutuotot	3 134	4 242	3 862	3 397				
Tuet ja avustukset	1 173	428	428	1 968				
Muut toimintatuotot	376	403	283	353				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	13 795	15 098	14 898	16 229	-1 331	107,5	108,9	17,6
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-45 499	-46 097	-46 180	-47 908				
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-8 797	-9 786	-9 800	-9 472				
Muut henkilösivukulut	-1 493	-1 796	-1 799	-1 951				
Palvelujen ostot	-14 355	-15 248	-15 048	-15 354				
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-3 702	-4 103	-4 103	-3 956				
Avustukset	-5 329	-5 521	-5 501	-5 072				
Vuokrat	-18 639	-19 368	-19 388	-19 101				
Muut toimintakulut	-60	-289	-289	-246				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-97 873	-102 208	-102 108	-103 060	952	100,8	100,9	5,3
TOIMINTAKATE, S*	-84 078	-87 110	-87 210	-86 831	-379	99,7	99,6	3,3

S* = Sitova taso

Toimialue koostuu viidestä palveluyksiköstä: varhaiskasvatus, oppiminen, kulttuuri, vapaa-aika, sivistyksen tukipalvelut sekä ruokapalvelut (yksikkö). Toimialueen toimielimet ovat kasvatus- ja sivistyslautakunta ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan sivistyksen toimialue luo pohjan elinikäiselle oppimiselle ja kehittymiselle sekä hyvälle elämälle. Toimialue tarjoaa mielenkiintoisia mahdollisuuksia oppimiseen, henkiseen kasvuun, yhdessä oloon, taiteesta nauttimiseen ja tuottamiseen sekä vapaa-aikaan ja liikunnallisiin elämyksiin. Edistämme yhdessä aktiivista elämäntapaa, yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta, osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä.

Olellaiset tapahtumat koko toimialueella

Sivistyksen toimialueen toimintaa ja kehittämistä ohjaavat Tuusulan kuntastrategia, valtuustokaudelle asetetut tavoitteet ja toimialueella laaditut kehittämissuunnitelmat, toimialan keskeinen lainsäädäntö ja normitasoinen ohjaus (opetussuunnitelmat ja varhaiskasvatussuunnitelmat) sekä keskeiset kansalliset, alueelliset ja kunnan omat kehittämishankkeet.

Palveluverkkosuunnitelman eri hankkeiden edistäminen on ollut yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä myös 2021.

Koronapandemia on vaikuttanut sekä sivistyksen talouteen, että toimintaan koko vuoden 2021 aikana. Koronajan johtaminen ja viestintä on ollut paljon työtä ja aikaa vievä kokonaisuus. Osa palveluistamme oli rajoitusti auki tai toimintaa järjestettiin digipalveluna. Keskeisimpiä muutoksia toimintavuonna olivat oppivelvollisuuslain voimaantulo 1.8.2021, lukion opetussuunnitelma ja varhaiskasvatuksen muutokset. Palveluverkko on edennyt rakennusvaiheeseen Monion, lukio ja kulttuuritalon ja päiväkoti Martta Wendelinin osalta.

Huolimatta koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilasta, joka vaikutti lähes koko vuoden 2021, saavutimme meille asetetut tavoitteet hyvin.

Sivistystoimessa päivitettiin lapsi- ja oppilasennusteet päivittyneen väestöennusteen myötä kesällä 2021. Talousarvion 2022 laadintaa varten tehtiin erilaisia laskelmia palveluverkkoon. Yhteistyötä tehtiin Inspiran Oy:n kanssa ja laskelmat esitettiin osana Tuusulan kunnan kasvun ja talouden hallintaohjelmaa. Tuusulan kunnan palveluverkkosuunnitelma, joka koostuu pääosin Sivistyksen toimialueen palveluverkosta, päivitettiin ja hyväksyttiin joulukuun valtuustossa 2021.

Varhaiskasvatus:

Varhaiskasvatuksen palvelut toteutuivat terveysturvallisuusohjeet huomioiden. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset hyväksyttiin lautakunnassa 23.3.2021 ja ne astuivat voimaan 1.8.2021, jolloin kaikkien lasten asiakasmaksut tarkistettiin. Varhaiskasvatuksen maksutuotot tulevat jäämään arvioidusta n. 300 000 euroa.

Yksityinen palvelutuottaja lopetti toimintansa 1.8.2021 Vauhdin päiväkodissa. Riittävien palveluiden takaamiseksi Lahelan terttuun perustettiin kaksi uutta lapsiryhmää seurakunnalta ostettuihin tiloihin. Lahelan tertun kahden ryhmän perustamisen kustannusvaikutukset ovat 1.8.2021 alkaen loppuvuodelle n. 100 000 euroa. Vauhdin tilat ovat kunnan käytävissä vuoteen 2025 asti. Syyskauden 2021 niissä ovat väistössä Kirkonkylän perusopetuksen oppilaat. Tiloihin on mahdollista perustaa kaksi kunnallista ryhmää lisää syyskaudella 2022 kokonaispaikkatilanne huomioiden.

Kesän aikana järjestettiin puistoruokailua kaikissa kuntakeskuksissa. Lautakunta esitti 21.9.2021 maksuttoman puistoruokailun jatkamista sivistyksen palveluiden omana toimintana sekä määrärahalisäystä 40 000-45 000€/vuosi.

Oppimisen palvelut:

Tuusulan yläkoulut siirtyivät etäopetukseen 8.3.-28.3.2021 väliselle ajalle. Etäopetus päätöstä jatkettiin vaikeutuneen alueellisen koronatilanteen vuoksi 11.4.2021 saakka. Lähiopetusta järjestettiin kuitenkin erityisen tuen, valmistavan opetuksen ja juostavan perusopetuksen yläkoululaisille oppilaille. Lähiopetusta toteutettiin myös Kalliomaan koulussa. Tehostetun tuen oppilaille ja syrjäytymisvaarassa oleville oppilaille on voitu tarvittaessa järjestää lähitapaamisia.

Oppilashuollon palvelut toteutettiin kevään aikana sekä lähi- että etäpalveluna huomioiden kulloinkin voimassa olevat koronaohjeistukset.

Lukuvuoden 2021-22 aloitti 1. luokalla n. 490 oppilasta. Iltapäiväkerhossa aloitti elokuussa 405 oppilasta. Alakoulun oppilasmäärän ja sitä kautta tuntiresurssin ennakoitiin putoavan n. 90 oppilaalla. Kuntaan on muuttanut lisää lapsiperheitä. Oppilasmäärän putoaminen näyttää jäävän n. 40-50 oppilaaseen eli puolet vähemmäksi kuin talousarviossa 2021 on arvioitu. Tämän, sekä yläkoulun nousseen oppilasmäärä seurauksena, tuntiresurssin pienenemisestä arvioitu kustannussäästö pienenee merkittävästi. Myös S2 -opetuksen tuntien määrä lisääntyy edelliseen lukuvuoteen verrattuna maahanmuuttajataustaisten oppilaiden lisääntyessä.

Valmistavan opetuksen oppilaiden sekä vammaisopetuksen oppilaiden määrä vaihtelee lukuvuosittain. Mikkolan kouluun perustetaan yksi erityisen tuen ryhmä lukukauden 2021-22 alkaessa. Tämän kustannusvaikutus loppuvuodelle 2021 on 95 000 euroa. Syksyn aikana valmistavan opetuksen oppilaiden määrä on noussut, mutta lisäryhmän perustamiselta todennäköisesti vältytään.

Koulupäivän yhteydessä tapahtuva kerhotoiminta käynnistyi elo-syyskuussa 2021 aktiivisesti. Oppilaille maksettomia matalan kynnyksen harrastuksia meillä tarjoaa paikallisina kumppaneina tänä syksynä 18 järjestöä, seuraa tai yritystä.

Tuusulan lukio toimi hybridimallilla kevätlukukauden 2021 alusta lukien. Osa opiskelijoista oli etäopinnoissa ja osa sai lähiopetusta. Tuusulan lukio siirtyi kokonaan etäopetukseen 3.3.2021. Ylioppilaskirjoitukset järjestettiin Ylioppilaslautakunnan terveysturvallisuusohjeiden mukaisesti. Tuusulan kunta ja Hyvinkään kaupunki tarjosivat yhdessä mahdollisuuden osallistua kirjoituksiin, mikäli oppilas olisi määrätty karanteeniin.

Tuusulan opisto toimi kevätlukukaudella 2021 lähes täysin etäopetuksena, mutta syyskauden alusta voitiin siirtää lähiopetukseen. 2008 syntyneille ja sitä nuoremmille opiskelijoille voitiin järjestää lähiopetusta sekä Tuusulan opistossa, että Tuusulan kuvataidekoulussa jo kevätkaudella. Maksutuottojen kertymä jäi kevään osalta n. 60 000 euroa pienemmäksi edelliseen vuoteen verrattuna, syyskauden alku ennakoii puolestaan paluuta lähes normaaliin opiskelijamäärään. Tuusulan Opisto toimii syyskaudesta alkaen pari vuotta Monion valmistumiseen asti väistötiloissa Etelärinteen entisessä päiväkodissa, joka on remontoitu aikuisopiskelijoille sopivaksi tilaksi. Etenkin kielten ja tietotekniikan opetusta on Aunela-rakennuksessa ja iltaopetusta Hyökkälän koululla. Kuvataidekoulu jatkaa entisissä tiloissaan.

Ruokapalvelut:

Koko vuoden ruokailijamäärät olivat ennakoitua matalammat, johtuen oppilaiden ja päiväkotilasten matalammasta kynnyksestä jäädä kotiin sairaana, sekä osittaisesta etäopiskelusta, jota järjestettiin keväällä 2021. Arvioidusta suoritelmäärästä jäi toteutumatta n. 309 000 suoritetta.

Vapaa-ajanpalvelut:

Luminen talvi ja pakkaset mahdollistivat ulkoliikuntapaikkojen käytön eri puolilla Tuusulaa. Liikuntapalvelut pitivät avoinna latuverkostoja sekä luistelupaikkoja luonnonjäillä ja jäädytetyillä kentillä. Kunnan sisäliikuntapaikat olivat alkuvuoden sekä uudestaan loppuvuodesta suljettuina aikuisten käyttövuoroilla ja 2008 syntyneiden ja sitä nuorempien lasten harrastaminen oli sallittua pienryhmissä koronaturvallisuusohjeet huomioiden.

Tuusulan uimahalli oli keväällä suljettuna koronan vuoksi, toukokuussa halli avattiin ja pidettiin kuntalaisille auki läpi kesän, loppuvuodesta halli jouduttiin jälleen sulkemaan. Liikunnanohjaustiimi tuotti paljon ohjattua liikuntaa verkkopalveluna ja liikuntapaikkojen henkilöstön toimesta erilaisia huoltotöitä tehtiin valmiiksi tilojen sulkujen aikana. Hyvinvointivalmennus aloitettiin varhaiskasvatuksen henkilöstölle, valmennusta pystyttiin järjestämään sulkuaikana suunnitellusti ja terveysturvallisuus huomioiden.

Uimahallin ja liikuntapaikkojen sulusta johtuen toimintatuotot eivät toteutuneet suunnitellusti ja tuloja jäi alkuvuonna saamatta noin 410 000 euroa. Vaikutus vähenee loppuvuodesta, jolloin tilojen käytössä päästään lähelle normaalia.

Nuorisotilat olivat etenkin keväällä auki lähinnä verkossa, Discord-palvelussa. Nuoria on voitu pyytää kerholuonteisesti lähitapaamisiin pienryhmissä. Alueellinen nuorisotyö on tehnyt jalkautuvaa nuorisotyötä ja erilaisia tapahtumia on järjestetty verkossa.

Sarvikalliolle polkureitin laajennus valmistui keväällä. Urheilukeskuksen kuntoportaat ja alikulkutunnelit valmistuivat kuntalaisten käyttöön toukokuussa. BMX-radon urakka käynnistyy lokakuussa, hanke sai valtion liikuntapaikka-avustusta 190 000 ja urakan on määrä valmistua kesäkuussa 2022. Kokonaisurakkaan varataan 310 000 euron lisämääräraha vuodelle 2022. Paijalan koulun lähiliikuntapaikka valmistui syyskuun lopussa, avustusta hankkeelle myönnettiin 50 000 euroa.

Tuusulan tenniskeskuksen rakennusurakat alkavat syksyllä osana urheilukeskuksen kehittämistä. Salibandyhallin viereen rakentuva voimistelu- ja mailapelihalli siirtää lumen tykityspaikan väliaikaiseen paikkaan tekonurmen ja skeittipaikan väliin, P-alueen pätyyn.

Liikuntapaikkojen kunnostustöitä tehtiin loppuvuoden aikana. Tuomalan ja Koskenmäen venepaikoille tehtiin kunnostus- ja muutostöitä. Ristikiven frisbeegolfin ja alueen polkuverkoston parannustyöt saatiin valmiiksi syksyn aikana. Jokelan uuden kuntoradan pohjatyöt alkoivat syyskuussa ja Kellokosken Purolaakson kuntoradalle tehtiin kunnostustöitä.

Kulttuuri- ja museopalvelut sekä kirjastot:

Kulttuuri- ja museopalvelujen toteutumiseen vaikutti pandemia edelleen suuresti. Museot olivat suljettuina toukokuun kolmanteen päivään saakka. Niiden avauduttua yleisölle henkilömäärää niissä rajoitettiin voimakkaasti. Kulttuuripalvelujen tuotannot sekä näyttelyihin liittyvät tapahtumat järjestettiin alkuvuonna joko virtuaalisesti tai ulkotiloissa. Kesän tapahtumat Tuusula-viikko ja Tuu museoon -viikot keräsivät innostuneita kävijöitä eri puolilla kuntaa. Loppuvuonna museoissa ja tapahtumissa otettiin käyttöön koronapassi. Halosenniemen museo suljettiin syyskuun alussa kunnostustöiden vuoksi loppuvuodeksi. Museoiden pääsymaksu- ja museokauppatuloja menetettiin aukiolo- ja kävijärajoitusten vuoksi noin 40 000 euroa, lisäksi Halosenniemen tulot menetettiin syksyn ajalta. Tulosta rasitti kunnan työläiskotimuseoyhdistyksen kanssa tekemä sopimus, jonka talousvaikutus 7000 euroa on siirtynyt museopalveluiden käyttötalouteen. Olympiakasarmin säilytystilasta siirrettiin taide- ja kulttuurihistoriallinen aineisto uusiin tiloihin kesäkuun loppuun mennessä. Kustannussäästöt tästä toteutuivat toisen vuosipuoliskon aikana.

Myös kirjastojen tilat olivat koronatilanteen takia suurelta osin suljettu alkuvuonna. Ainoastaan lainojen palauttaminen, varausten nouto ja pikainen asiointi tietokoneella oli mahdollista. Loppukevällä tiloja ja palveluja päästiin avaamaan varovasti rajoitusten puitteissa. Kirjastoauto pääsi reiteille koronatilanteen parannuttua toukokuussa. Lainamäärät ja erityisesti kävijämäärät ovat kärsineet rajoituksista. Keväällä tapahtumia järjestettiin virtuaalisesti ja toimittiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Myös perusopetuksen, että varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmia toteutettiin keväällä pääosin virtuaalisesti. Kesällä kirjasto jalkautui puistoihin ja kesätapahtumiin osallistuen mm. Tuusula-viikon tapahtumiin ja Taiteiden yöhön. Syksyllä tapahtumia päästiin järjestämään kirjastoissa terveys- ja aluehallintoviranomaisten suosituksia noudattaen ja koululaisryhmiä voitiin ottaa vastaan kirjastoissa tietyin rajoituksin.

Palveluverkko:

Palveluverkkosuunnitelman eri hankkeiden edistäminen on ollut yksi keskeisistä tehtävistä myös 2021.

Martta Wendelin päiväkodin rakennustyöt ovat käynnissä. Parhailaan laaditaan päiväkodin sisustus- ja kalustus suunnitelmia sekä henkilöstösuunnitelmia. Päiväkodin käyttöönotto on vuoden 2022 elokuussa.

Monio, lukio ja kulttuuritalo, eteni urakkakilpailutukseen ja päätös rakennuttajasta tehtiin huhtikuussa 2021. Rakentaminen käynnistyi kesäkuussa 2021.

Kirkonkylän kampuksen toteutussuunnitelma ja projektisuunnitelma valmistuivat. Koulu muutti väistöön syksystä 2021 rakentamisen tieltä. Tuusulan kunta on käynnistänyt neuvottelut ruotsinkielisen perusopetuksen järjestämisestä yhteistyössä Järvenpään kaupungin kanssa. Kirkonkylän koulun oppilaat opiskelivat kunnan toisissa kouluissa, päiväkotit Vauhdin tiloissa sekä Tuusulan opiston tiloissa syyslukukauden 2021 ajan ja oppilaat kuljettiin näihin toimipisteisiin nykyisen koulun läheisyydestä. Kevätlukukaudelle 2022 nykyiset väistötilat siirrettiin loppuvuodesta nykyisen kunnantalon läheisyyteen ja niissä opiskellaan siihen saakka, kunnes uusi kampus valmistuu.

Riihikallion monitoimikampuksessa on tehty kustannuslaskentaa toteutussuunnittelun edetessä ja lopullinen päätös hankkeen kokonaisuudesta.

Rykmentinpuiston monitoimikampuksen hankesuunnitelmaa on tarkennettu johtuen tilojen tiivistämisestä. Elinkaarikipailutuksen valmistelu on käynnistetty mm. toiminnallisten vaatimusten laatimisen osalta. Lahelan hankesuunnitelmatyö kampuksen sijainnin osalta on käynnistynyt.

Jokelan alueen ennakkovaikutusten arviointi käynnistyi keväällä 2021 ja oli joulukuun valtuuston käsittelyssä.

Sisäilmatyötä on tehty yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Kohdekohtaisten sisäilmaryhmien puheenjohtajuus siirtyi tilapalveluihin maaliskuun alussa.

Liikunnan palveluverkkoon liittyviä hankkeita riittää vuosiksi eteenpäin mm. osana urheilukeskusten kehittämistä. Mahdollisesta ulkotekojäähankkeesta kerätään pohjatietoja kevään 2022 aikana. Palveluverkkosuunnitelman eteneminen vaikuttaa myös koulujen liikuntasalien käyttöön ja määrään tulevaisuudessa, jota myös selvitetään kolmannen sektorin tarpeet huomioiden.

Kellokosken kirjaston peruskorjaus valmistui syyskuun alussa ja kirjasto avattiin asiakkaille 16.9. Myöhemmin syksyllä Kellokoskella otettiin käyttöön Tuusulan ensimmäinen omatoimikirjasto.

Halosenniemen kehittämissuunnitelma eteni ateljeekodin sisäpuolen kunnostustöillä. Talon sähköverkko, luku- ja valaistus uusittiin. Kunnostustoimenpiteet jatkuvat vuonna 2022.

Oppivelvollisuuslaki:

Oppivelvollisuuslaki muuttui 1.1.2021 ja kunnassa on valmistauduttu sen tuomiin muutoksiin, jotka toteutuivat 1.8.2021 (toisen asteen maksuttomuus ja asuinkunnan valvontavastuu) ja 1.8.2022 (tutkintoon valmentava koulutus, TUVA). Oppilaanohjauksessa on tullut vaade tehostetun oppilaanohjauksen järjestämiseen 1.1.2021 alkaen. Osallistuminen kevään 2021 yhteishakuun on velvoittava. Kuntaan on perustettu oppivelvollisuuden muutostyötä ohjaava työryhmä sekä tarvittavia valmistelevia työryhmiä. Keski-Uudellamaalla on kaikkien koulutuksen järjestäjien yhteinen ohjausryhmä.

Kaksivuotinen esiopetus:

Varhaiskasvatuksessa on valmistauduttu kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun. Tuusulan kunta on mukana kokeilussa, joka alkoi 1.8.2021. Tuusulasta mukana ovat Kolsan päiväkoti ja Lahelan tertun päiväkoti.

Kehittäminen:

Vuoden 2021 aikana haettiin useampia valtioneuvostovastuuja. Yksi keskeisistä myönnettyistä on Tuusulan kunnan koordinoima 11 kunnan yhteinen oppilaanohjauksen kehittämishanke. Kevään hauissa valtionavustuksia saatiin globaalikasvatukseen edistämiseen, yläkoulujen lukutaidon edistämiseen, koulun kerhotoiminnan toteuttamiseen, yhteishankkeessa sitouttavan kouluyhteistyön kehittämiseen ja yhteishankkeessa inklusiivisen koulun toimintamallien kehittämiseen. Erätaukoa on viety eteenpäin systemaattisesti sekä kouluissa että työyhteisöissä. Ohessa listaus suurimmista hankkeista:

Varhaiskasvatus

- Kaikille yhteinen varhaiskasvatus 314 000€
- Tasa-arvoinen varhaiskasvatus, 127 000€
- Englannin kielirikasteinen esiopetus, 28000€
- Covid19 -avustus, 52 920€
- Covid21 -avustus 459 000€ (vajaa kolmasosa varhaiskasvatukseen)
- Eino&Leino- lukutaitohanke avustus 65 000€, omavastuu 7250€

Oppiminen

- Covid19-avustus
- Covid21-avustus, 459 000€ (2/3 oppimiseen)
- Koulutuksellinen tasa-arvo, avustus 303 000€, omavastuu 75 600 €
- Oppilashuollon lisäresurssi avustus 79 600€, omavastuu 34 200€
- Sitouttava kouluyhteistyö, avustus 69849€, omavastuu 22777€
- Kaikille yhteinen koulu, avustus 23 088 €, omavastuu 23475 €
- Yläkoulujen lukemisen kulttuurin tukeminen avustus 54 000 €, omavastuu 16 000€
- Integraatiota tukeva avustus 20 700€, omavastuu 2300€
- Opinto-ohjauksen kehittämisen yhteishanke Avustus 287 000€, omavastuu 71 250€ (jakautuu 11 kunnalle)
- Tuusula harrastaa avustus 21 000€, omavastuu 6000€
- Koulun kerhotoiminta avustus 20 000€, omavastuu 8572 €

- Globaalikasvatus, avustus 12 000€, omavastuu 3000€
- Lukion covid19, avustus 123 50€, omavastuu 6500€
- Lukion covid21, avustus 128 250€, omavastuu 6750€
- Lukion rohkeat kokeilut ja toimivat käytännöt avustus 72 252 €. omavastuu 8048 €
- Liikkuva lukio, avustus 9000€, omavastuu 9000€
- Itämeri-projekti, avustus 31900 €, omavastuu 0€
- Tuusulan opiston hankkeissa kehitetään jatkuvia oppimispolkuja, henkilöstön ja kuntalaisten digitaalista osaamista, osaamisperustaisia kursseja, ja kuntalaisten työllistymisen tukemista.

Avustusta on saatu Museovirastolta museoiden innovatiiviseen hankkeeseen *Keski-Uttamaata ja Kanta-Hämettä ennen ja nyt - kulttuuriympäristöä ja osallistavaa jälleenalokuvasta*. Projektikoordinaattori aloitti työnsä kuuden kunnan yhteisessä hankkeessa elokuun alussa.

Opetushallituksen Lukuliike toiminta-avustusta myönnettiin kirjaston, opiston, ohjaamon ja alueellisen nuorisotyön yhteiseen *Lukisinko – sanalinko* hankkeeseen, jonka tavoitteena on edistää nuorten ja nuorten aikuisten lukutaitoa ja -harrastusta. Hankkeeseen on rekrytoitu koordinaattori, joka aloittaa työnsä marraskuussa.

Aluehallintovirastolta saatiin rahoitusta Kirkes- (Tuusula, Kerava, Järvenpää ja Mäntsälä) ja Ratamo-kirjastojen (Riihimäki, Hyvinkää, Nurmijärvi, Hausjärvi ja Loppi) yhteiseen *Rakas*-hankkeeseen, jossa on tarkoitus kartoittaa mahdollisuuksia kirjastokimppojen yhteistyön syventämiselle ja mahdolliselle yhdistämiselle. Hanke käynnistyi syyskuun alussa hanketyöntekijän aloittaessa työnsä.

Järvenpään, Keravan ja Tuusulan yhteinen museomatkailuhanke *Elävät juuret* lanseerattiin kesäkuun alussa.

Ruokapalvelut valittiin mukaan Vastuulliset ruokapalvelut -kehitysohjelmaan eli Varuke-hankkeeseen, jossa etsitään keinoja ammattikeittiöiden vastuullisuus-, ympäristö- ja hiilijalanjälkihaasteiden ratkaisemiseksi. Kehitysohjelma on osa kansallista ilmatoruokaohjelmaa ja sitä rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö.

Poikkihallinnollisessa yhteistyössä on viety eteenpäin mm. ennakkovaiikutusten arvioinnin käyttöönottoa, kehittämisen- ja tavoitesalkku Thinking portfolion vakiinnuttamista, kuntatasoista kehittämistä kehittämisen johtoryhmässä. Tuusulan sivistystoimi on osa valtakunnallista OPPIVA-verkosta 1.1.2021 lukien.

Erätaukoa on viety eteenpäin systemaattisesti sekä kouluissa että työyhteisöissä. Osana HYTE- ja LANUPE-työtä on laadittu korona -exit-suunnitelma sekä hyvinvointisuunnitelma ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma yhdessä eri toimialueiden ja Keusoten kanssa. Uutena kokonaisuutena on ollut loppuvuodesta aloitettu Hyvinvointialueelle siirtymisen valmistelu.

Järjestelyvaraeräneuvottelut käynnistyivät alkukevästä 2021. Vuoden 2021 aikana on lähdetty työstämään uuden kuntastrategian pohjalta sivistyksen kehittämissuunnitelmaa vuosille 2022-2025.

Henkilöstöasiat

Koronatilanne heijastui henkilöstön työtapoihin. Vuonna 2021 oli useita jaksoja, jolloin oli laaja etätyösuositus ja palveluja toteutettiin verkon välityksellä. Valtionavustuksen myötä henkilöstömäärä nousi vuoden 2021 alusta lukien. Koronalla on ollut vaikutusta henkilöstön hyvinvointiin ja työterveyshuollon kanssa on laadittu toimialakohtaiset raportit sairauspoissaolojen toteumasta. Yhteistyössä on laadittu toimintasuunnitelmia henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseksi osana korona-exit-suunnitelmaa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Koronavaikutukset tulevat vaikuttamaan toimintatuottoihin myös vuonna 2022 erityisesti kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden osalta.

Varhaiskasvatusta koskevat kansalliset muutokset ja oppivelvollisuuslain muutokset vaikuttavat edelleen sekä talouteen että palvelun järjestämiseen. Muutokset ovat laajoja ja tarkoittavat yhteistyön lisäämistä Keski-Uudellamaalla.

Jotta palveluketjut toimivat, on tehtävä etukäteen hyvää yhdyspintatyötä 1.1.2023 aloittavien hyvinvointialueiden kanssa. Tämä tarkoittaa myös alueellisen yhteistyön lisääntymistä.

Henkilöstön osalta on turvattava osaavan henkilöstön saanti erityisesti varhaiskasvatukseen ja ruokapalveluiden osalta.

Palveluverkon osalta on pidettävä huolta hankkeiden etenemisestä. Sisäilmariski kasvaa koko ajan ja on erityisen tärkeää, että hankkeet etenevät osoitetuissa aikatauluista ja pääsemme vanhoista huonokuntoisista kiinteistöistä uusiin terveellisiin tiloihin. Uusiutuva palveluverkko lisää Tuusulan vetovoimaa lapsiperheille.

Talouden toteutuminen

Koronaviruksen vaikutus näkyi maksutuottojen n. 0,5 milj. euron vähentymisenä muutettuun käyttösunnitelmaan verrattuna. Vastaavasti kustannukset jäivät palvelujen ostojen, aineiden ja tarvikkeiden, hoidon tukien sekä muiden kulujen osalta 0,6 milj. alle budjetoidun. Henkilöstömenojen 0,9 milj. euron budjettiylitykseen vaikutti mm. sairauslomasijaisten kasvu (+0,8 milj. euroa), henkilöstökorvausten kasvu (+0,2 milj. euroa) sekä henkilösivukulujen budjetoitua pienempi toteuma (-0,2 milj. euroa).

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Palveluverkkosuunnitelman toteutuminen aikataulun mukaisesti vaikuttaa investointien toteutumiseen ja palvelutuotantoon.

SIVISTYKSEN TUKIPALVELUT

Palvelualue

Vastuhenkilö: vs. sivistysjohtaja Tiina Simons

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	6 064		6 064	6 123	101,0	101,0	-59	5 090	20,3
Toimintakulut	-5 808	0	-5 808	-5 567	95,9	95,9	-241	-5 071	9,8
Toimintakate	256	0	256	556	217,2	217,2	-300	19	2826,3

TOIMINNAN KUVAUS

Sivistyksen tukipalvelut sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Toimialueen hallinto
- Ruokapalvelut

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Sivistyksen toimialueen hallinnon tehtävä on arvioida ja seurata toimialansa palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja toiminnan tuloksellisuutta sekä tukea palvelualueiden tavoitteiden toteutumista.

Korona-ajan johtaminen ja viestintä on ollut paljon työtä ja aikaa vievä kokonaisuus sivistyksen hallinnossa. Palveluverkkosuunnitelman eri hankkeiden edistäminen on ollut yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä myös 2021. Terveiden ja turvallisten oppimis- ja työympäristöjen varmistamiseksi sekä sisäilmaongelmien pienentämiseksi on tehty aktiivisesti yhteistyötä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa.

Poikkihallinnollisessa yhteistyössä on viety eteenpäin mm. ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöönottoa, kehittämisen- ja tavoitesalkku Thinking portfolion vakiinnuttamista, kuntatasoista kehittämistä kehittämisen johtoryhmässä, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoimista HYTE-ryhmässä sekä lapsi- ja perhepalveluiden kehittämistä yhdessä eri palvelualueiden ja Keusoten kanssa Lanupe-ryhmässä. Uutena kokonaisuutena on ollut loppuvuodesta aloitettu Hyvinvointialueelle siirtymisen valmistelu.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Palveluverkkosuunnitelman eri hankkeiden edistäminen on yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä myös 2022. Terveiden ja turvallisten oppimis- ja työympäristöjen varmistamiseksi sekä sisäilmaongelmariskien pienentämiseksi teemme aktiivisesti yhteistyötä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa.

Toisena keskeisenä kokonaisuutena on kehittää sivistystoimen johtamisjärjestelmää, tiedolla johtamista ja edistää henkilöstön hyvinvointia sekä kestävänsä tulevaisuuden rakentumista.

Sivistyksen toimialueen kehittämissuunnitelma laaditaan uuden strategian myötä vuosille 2022-2025 ja päätetään keväällä 2022.

Talouden toteutuminen

Talousarviossa vuoden 2021 suoritteiden määräksi arvioitiin 2 041 083 kpl. Budjetoituja elintarvikerahoja jäi käyttämättä n. 111 000 € johtuen siitä, että arvioidusta suoritelmäärästä jäi toteutumatta n. 309 000 suoritetta. Koko vuoden ruokailijamäärät olivat ennakoitua matalammat, johtuen oppilaiden ja päiväkotilasten matalammasta kynnyksestä jäädä kotiin sairaana, sekä osittaisesta etäopiskelusta, jota järjestettiin keväällä 2021.

Ruokapalvelut

Koko vuoden ruokailijamäärät olivat ennakoitua matalammat, johtuen oppilaiden ja päiväkotilasten matalammasta kynnyksestä jäädä kotiin sairaana, sekä osittaisesta etäopiskelusta, jota järjestettiin keväällä 2021. Arvioidusta suoritelmäärästä jäi toteutumatta n. 309 000 suoritetta. Etäopiskelun aikana ruokapaketteja jaettiin Kellokoskella, Hyrylässä ja Jokelassa yhteensä 24993 aterian verran, mutta ateriamäärä ei vastaa sitä määrää, joka kouluilla normaaliolosuhteissa ruokailisi. Vuoden aikana tuotettiin ruokapaketteja niiden koulujen oppilaille, joissa ilmeni koronavirukselle altistuneita oppilaita, jotka asetettiin karanteeniin. Karanteeniannoksia jaettiin yhteensä 2902 aterian verran. Lukiolaisten paketteja jaettiin vuoden aikana 5446 aterian verran.

Halosen Bistron ateriamäärät nousivat hetkellisesti syksyllä 2021, kunnes pandemiatilanne jälleen heikkeni, ja voimaan astui vahva etätyösuositus. Ceepos mobiilimaksaminen otettiin käyttöön syyskuussa.

Koko kesän ajan järjestettiin kuntakeskuksissa puistoruokailua. Puistoruokailuissa aterioita nautittiin 6288 kappaletta.

Ruokapalveluyksikkö tuotti ateriapalveluja Keski-Uudenmaan soten Tuusulan kunnan toimipisteisiin. Ateriapalvelu -suoritteita tuotettiin Palvelukeskus Riihikotoon 121 545 kpl, Akuutti jatkohoito- ja kuntoutusosastolle 32 850 kpl, Kotiutus- ja arviointiyksikölle 15 330 kpl ja Toimintakeskus Kettuselle 15 458 kpl.

Ruokapalvelut valittiin mukaan Vastuulliset ruokapalvelut -kehitysohjelmaan eli Varuke-hankeeseen, jossa etsitään keinoja ammattikeittiöiden vastuullisuus-, ympäristö- ja hiilijalanjälkihaasteiden ratkaisemiseksi. Kehitysohjelma on osa kansallista ilmatoruokaohjelmaa ja sitä rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö.

Avustukset	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021
Taito Etelä-Suomi ry, käsityökoulu	17 085	17 085	17 085	17 085	17 085
Taito Etelä-Suomi ry, käsityökeskukset	14 110	14 110	14 110	14 110	14 110
Jokelan kansalaisopisto	45 645	45 645	45 645	45 645	45 645

TUNNUSLUVUT /RUOKAPALVELUT

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Ateriat kpl	2 117 970	2 016 816	2 008 870	1 882 722	1 732 257
muutos %	0,46	-3,57	-0,39	-6,28	-7,99
Bruttomenot €/ateria	2,49	2,55	2,65	2,65	2,91
muutos %	- 5,5	6,25	3,92	0 %	9,81
Valmistuskeittiöt kpl	5	5	4	4	4
Jakelukeittiöt kpl	39	38	37	33	36

VARHAISKASVATUS

Palvelualue

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Halinen

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	2 768	0	2 768	2 633	95,1	95,1	135	2 186	20,4
Toimintakulut	-27 206	-100	-27 306	-27 729	101,9	101,5	423	-25 893	7,1
Toimintakate	-24 438	-100	-24 538	-25 096	102,7	102,3	558	-23 707	5,9

TOIMINNAN KUVAUS

Varhaiskasvatuksen palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kunnallinen varhaiskasvatus
- Esiopetus
- Yksityinen varhaiskasvatus

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Varhaiskasvatuksessa lasten määrä on ollut arvioitua suurempi kuin arvio kaudelle. Ikäluokkien koko on vakiintunut ja kuntaan on muuttanut lapsiperheitä. 3-5-vuotiaiden lasten osallistumisprosentti palveluihin on 93 % ja 1-3-vuotiaiden osalta 56%. Palveluissa olevien lasten määrä kauden alussa on yhtä suuri kuin edellisen tilikauden lopussa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset hyväksyttiin lautakunnassa 23.3.2021 ja ne astuivat voimaan 1.8.2021, jolloin kaikkien lasten asiakasmaksut tarkistettiin. Keskeisimmät lain uudistukset olivat 2. lapsen maksuun ja tuloarjoihin liittyvät muutokset. Muutos pienentää lapsiperheiden maksuja, mutta samalla vähentää varhaiskasvatuksen tulokertymää.

Esiopetusta on toteutettu koko päättyneen syyskauden normaalisti lähiopetuksena. Vuoden 2021 lopussa esiopetukseen osallistui kunnallisissa palveluissa 377 lasta ja yksityisissä palveluissa 79 lasta. Kaksivuotiseen esiopetukseen osallistui kahdessa kokeilussa mukana olevassa päiväkodissa 31 lasta.

Syksyn 2021 aikana otettiin käyttöön päivitetty esiopetuksen opetussuunnitelma. Esiopetuksen alueellisissa tapaamisissa yhdessä esiopetuksen henkilöstön kanssa vaihdettiin kokemuksia, ajatuksia ja erilaisia toimintatapoja päivitetyn eo-suunnitelman ”jalkauttamiseksi”.

Lasten tunnetaitojen vahvistamiseen ja sensitiiviseen vuorovaikutukseen kiinnitetään erityisesti huomiota sekä esiopetuksessa että koko varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen koulutussuunnitelmassa on koko henkilöstölle suunnattuja koulutuksia, joiden tavoitteena on vahvistaa henkilöstön osaamista lasten tunnetaitojen vahvistamisessa. Oppimisympäristöjen muokkaamista jatkettu ja lasten osallisuus toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin mahdollistuu nyt entistä paremmin. Myös leikille yhtenä esiopetuksen toimintamuotona on nyt oppimisympäristöjen puolesta paremmat mahdollisuudet.

Esiopetushenkilöstön tv-taitojen vahvistamiseksi Covid19-tukirahalla palkatun varhaiskasvatuksen digiosajaan työpanos suunnattiin syksyn 2021 aikana erityisesti esiopetusryhmien henkilöstölle. Henkilöstö sai digiosajalta opastusta digilaitteiden käyttöön, tietoa erilaisista digiohjelmista ja tiedonhankintakanavista sekä vinkkejä lasten kanssa toteutettaviin tehtäviin ja projekteihin.

Kielirikasteinen esiopetus jatkuu Mikkolan koulun ja Pellavan pk:n esiopetusryhmissä. Pellavan pk:ssa kielirikasteinen esiopetus on jo vakiintunut toimintatapa ja kuuluu oleellisena osana esiopetuksen työ-, arviointi- ja kehittämissuunnitelmaan. Mikkolan koulun esiopetusryhmässä vakiinnutetaan vähitellen kielirikasteista toimintaa

Kaksivuotinen esiopetuskokeilu Lahelan tertun ja Kolsan päiväkodeissa on lähtenyt hyvin käyntiin. Henkilöstö kokee 2-vuotisen esiopetuksen erittäin positiivisena asiana lasten kasvun ja kehityksen kannalta. Huoltajien kanssa käydyissä keskusteluissa on välittynyt myös huoltajien tyytyväisyys tästä mahdollisuudesta olla mukana kokeilussa. Henkilöstö havainnoi lasten vahvuuksia ja kehittymisen kohteita entistä määrätietoisemmin ja systemaattisemmin, kuten 2-vuotisen esiopetuksen opetussuunnitelma edellyttää.

Kunnallisen varhaiskasvatuksen laadunarviointi ja kehittämistyötä on jatkettu vuosittain tehtävien toimintaan kohdistuvien observointien avulla. Laadun kehittämiseen on liittynyt koulutusta päiväkodin johtajille, pedagogisen johtamisen koulutusta tiimin vetäjille. Syksyllä 2021 toteutetaan koko kasvatushenkilöstöä koskeva osaamisen kartoitus, jota hyödynnetään kehityskeskusteluissa.

Huhtikuussa valitut Martta Wendelinin ja Kirkonkylän päiväkotien henkilöstöt ovat tavanneet toisensa toukuussa uusien esimiestensä johdolla. Elokuussa 2022 aukeaa Martta ja Kirkonkylän kampukselle valittu henkilöstö aloittaa yhdessä toimimisen Mikkolan ja Kievarin päiväkodeissa. Kirkonkylän kampuksen päiväkotia aukeaa elokuussa 2024.

Varhaiskasvatuksen työntekijöiden pitkien sairaspöissaolojen määrää on laskenut. Koko kunnassa on otettu käyttöön korvaavan työn malli, jota on käytetty varhaiskasvatuksessa paljon. Kaudella 2021-22 varhaiskasvatuksen työhyvinvointia kehitetään ja vahvistetaan edelleen yhdessä päiväkotien johtajien kanssa. Päiväkodin johtajat ovat pohtineet alueittain käytännön toimia työntekijöiden työhyvinvoinnin lisäämiseksi poikkeuksellisen korona-pandemia työvuoden aikana ja jälkeen. Rajoitusten lieveneminen mahdollistaa työyhteisöjen koontumista ja yhteistoimintaa. Varhaiskasvatuksen sijaisten saatavuus on heikentynyt syksyn 2021 aikana oleellisesti. Varhaiskasvatukseen on palkattu lisää määräaikaisia sijaisia.

Varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön nimikkeet on muutettu lain mukaisiksi. Nimikkeet ovat: päiväkodinjohtaja, varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja varhaiskasvatuksen avustaja. Varhaiskasvatuksen tasa-arvon ja laadun kehittämishankkeen resurssiosionomit ovat aloittaneet työnsä neljässä yksikössä elokuussa hankerahoituksella. Työ kohdistuu yksiköissä lapsiryhmiin.

Kesän aikana järjestettiin puistoruokailua kaikissa kuntakeskuksissa. Lautakunta esitti 21.9.2021 maksuttoman puistoruokailun jatkamista sivistyksen palveluiden omana toimintana sekä määrärahalisäystä 40 000-45 000€/vuosi.

Yksityisellä varhaiskasvatuksella on Tuusulassa vakiintunut asema. 1–6-vuotiaista lapsista noin 20 prosenttia on yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Joulukuussa 2021 yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli 482 lasta. Talousarvion 2022 sisältyy yksityisen hoidon tuen määrän tarkistaminen.

Vuoden 2021 aikana Tuusulassa on toiminut 11 yksityistä päiväkotia, yksi yksityinen ryhmäperhepäivähoitokoti ja 7 yksityistä perhepäivähoitajaa. Päiväkoti Vauhdin toiminta päättyi 31.7.2021. Vauhdin palveluissa oli n. 55 lasta.

Lautakunta päätti maaliskuussa yksityisen hoidon tuen kuntalisän sisarkorotuksen korottamisesta. Korotus tuli voimaan 1.8.2021. Lautakunta päätti lokakuussa varhaiskasvatuksen palvelusetelin valmistelun käynnistämisestä. Lautakunta tutustui joulukuussa palveluseteli- sääntökirjan luonnokseen. Nummenharjun päiväkodissa päätettiin toteuttaa palvelusetelikokeilu kaudella 2022-23, koska ostopalvelusopimus päättyy ja kaikki Nummenharjun paikat ovat tärkeä osa varhaiskasvatuksen palveluverkon kokonaisuutta kyseisellä alueella.

Kotihoidon tukea voidaan maksaa, jos alle 3-vuotiaalla lapsella ei ole varhaiskasvatuspaikkaa. Tukea voidaan maksaa myös perheen muista alle kouluikäisistä sisaruksista, jos heillä ei ole varhaiskasvatuspaikkaa. Tuusulassa noin 50 prosenttia alle 3- vuotiaista on kotihoidon tuen piirissä. Kokonaisuudessaan noin 20 prosenttia 1–6-vuotiaista lapsista hoidetaan kotihoidon tuella.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Varhaiskasvatuksen suhdeluvun muutos elokuussa 2020 alkaen muuttui ja vähensi käytettävissä olevia paikkoja koko Tuusulan alueella n. 150. Vuoden 2021 lopussa kunnalliset varhaiskasvatuspaikat ovat 100% käytössä. Kevään 2022 ajan varhaiskasvatukseen hakeville järjestetään palvelut yhteistyössä yksityisten palveluntarjoajien kanssa. Elokuussa 2022 avataan Hyrylään kymmenryhmäinen päiväkotitoiminta Martta Wendelinin. Lisäksi toimintaa voidaan laajentaa syksyllä Neitoperhonkujan tiloihin, tarvittaessa, Lahelan tertun remontin valmistuttua. Jokelan alueella edistetään varhaiskasvatuspaikkojen saamista Peltokaaren tontille.

Elokuussa 2022 tarkistetaan kaikkien lasten varhaiskasvatusmaksut asiakasmaksujen muuttuessa. Vuoden aikana tarkistetaan yksityisen hoidon tuen määrä sekä valmistellaan palvelusetelin käyttöönottoa kunnassa. Ostopalvelusopimus Nummenharjun päiväkodin kanssa päättyy 31.7.2022. Toiminnalle on kyseisellä alueella tarve ja se on päätetty toteuttaa palvelusetelikoeluna yhden kokonaisen kauden ajan 2022-23.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus on muuttunut haasteellisemmaksi. Se vaikuttavaa esihenkilöiden jokapäiväiseen työhön, sekä henkilöstön työhyvinvointiin.

Talouden toteutuminen

Asiakasmaksujen pienentämisen vaikutuksesta maksutuotot jäivät n. 300 000 euroa alle budjetoidun. Kehittämishankkeisiin ja koronasta aiheutuviin kustannuksiin saatuja valtion erityisavustuksia toteutui n. 182 000 euroa.

Toimintakulut alittuivat palveluiden ostojen, hoidon tukien ja muiden toimintakulujen osalta n. 0,5 milj. euroa. Henkilöstökulut toteutuivat 0,9 milj. euroa talousarvioita suurempana.

OPPIMINEN

Palvelualue

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

1 000 €	TALOUS-ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos-% 2020/2021
Toimintatuotot	4 949	300	5 249	6 576	132,9	125,3	-1 327	5 567	18,1
Toimintakulut	-60 326	200	-60 126	-60 777	100,7	101,1	651	-58 255	4,3
Toimintakate	-55 377	500	-54 877	-54 201	97,9	98,8	-676	-52 688	2,9

TOIMINNAN KUVAUS

Oppimisen palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Perusopetus
- Lukio
- Tuusulan opisto
- Kasvun ja oppimisen tuki

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Lukuvuoden 2021-22 aloitti 1. luokalla n. 490 oppilasta. Iltapäiväkerhossa aloitti elokuussa 405 oppilasta. Alakoulun oppilasmäärän ja sitä kautta tuntiresurssin ennakoitiin putoavan n. 90 oppilaalla. Kuntaan on muuttanut lisää lapsiperheitä. Oppilasmäärän putoaminen näyttää jäävän n. 40-50 oppilaaseen eli puolet vähemmäksi kuin talousarviossa 2021 on arvioitu. Tämän, sekä yläkoulun nousseen oppilasmäärä seurauksena, tuntiresurssin pienenemisestä arvioitu kustannussäästö pienenee merkittävästi. Myös S2 –opetuksen tuntien määrä lisääntyy edelliseen lukuvuoteen verrattuna maahanmuuttajataustaisten oppilaiden lisääntyessä.

Tuusulan yläkoulut siirtyivät etäopetukseen 8.3.-28.3.2021 väliselle ajalle. Etäopetuspäätöstä jatkettiin vaikeutuneen alueellisen koronatilanteen vuoksi 11.4.2021 saakka. Lähiopetusta järjestettiin kuitenkin erityisen tuen, valmistavan opetuksen ja juostavan perusopetuksen yläkoululaisille oppilaille. Lähiopetusta toteutettiin myös Kalliomaan koulussa. Tehostetun tuen oppilaille ja syrjäytymisvaarassa oleville oppilaille on voitu tarvittaessa järjestää lähitapaamisia. Tuusulan kouluissa oli lukuvuonna 2020-21 yhteensä n. 700 oppilasta karanteenissa lukuvuoden aikana. Syksyn 2021 aikana karanteenit ovat vähentyneet merkittävästi ja niitä oli 160.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt valtion erityisavustuksia opinto-ohjauksen kehittämisohjelman tavoitteita perusopetuksen alalla tukeville alueellisille kehittämis- ja yhteishankkeille. Tuusula toimii oppilaanohjauksen hankkeen koordinaattorina 11 kunnan yhteishankkeessa Keski-Uudellamaalla. Hankkeessa tavoitteena on vahvistaa perusopetuksen oppilaanohjauksen vaikuttavuutta sekä kehittää opinto-ohjauksen toimintatapoja ja alueellista yhtenäisyyttä.

Oppilashuollon palvelut on toteutettu kevään aikana sekä lähi- että etäpalveluna huomioiden kulloinkin voimassa olevat koronaohjeistukset. Vuoden lopussa (16.12.2021, 1146/2021) Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin on tullut lakisääteiset mitoitukset psykologien ja kuraattorien asiakasmääriin. Kuraattorien kohdalla mitoitus, enintään 670 opiskelijaa/työntekijä, astuu voimaan 1.1.2022. ja psykologien, mitoitus enintään 780 opiskelijaa/työntekijä, osalta 1.8.2023 alkaen. Kuluva vuoden päätteeksi oppilashuoltoon rekrytoitiin kaksi kuraattoria, jotka aloittavat työnsä tammikuussa 2022. Ko. toimenpiteellä oppilashuollon kuraattorimitoitus on lain mukainen 1.1.2022 alkaen. Ko. Henkilöstölisäyksen palkkakustannuksia katetaan osittain valtiolta saadulla erityisavustuksella. Opiskeluhuollon henkilöstö siirtyy 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle. Siirtymän valmistelu on käynnistetty yhteistyössä Keusoten ja muiden hyvinvointialueelle siirtyvien kuntien kanssa.

Kaikille yhteinen koulu- hake on jatkunut koko vuoden ajan. Osana hanketta rehtoreille on kohdennettu inklusiivista koulua tukeva prosessikoulutus. Kuntaan on nimetty kehittämisryhmä, joka on osallistunut hankkeen kautta Valterin tarjoamaan koulutukseen. Osana ko. hanketta kunnassa on aloitettu kunnan i-vision (erityisen tuen rakenteet kunnassa) laatiminen.

Tuusulan kunta on mukana alueellisessa Sitouttavan koulu yhteistyön (SITKO) hankkeessa, joka on osa laajempaa Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjaamaa valtakunnallista Sitouttavan koulu yhteistyön (SKY) hanketta. Perusopetuksen oppilaiden poissaolot ovat lisääntyneet huolestuttavasti ja tästä syystä on lähdetty kehittämään valtakunnallista sitouttavan koulu yhteistyön mallia. Tavoitteena on löytää toimiva malleja koulukäymättömyyden ehkäisemiseen ja tukea oppilaiden kiinnittymistä koulunkäyntiin.

Valmistavan opetuksen oppilaiden sekä vammaisopetuksen oppilaiden määrä vaihtelee lukuvuosittain. Mikkolan kouluun perustettiin yksi erityisen tuen ryhmä lukukauden 2021-22 alkaessa. Valmistavassa opetuksessa kahden luokkamuotoisen valmistavan opetuksen lisäksi on pilotoitu tänä lukuvuonna inklusiivista valmistavaa opetusta kolmella koululla (Tuomala, Kirkonkylä ja Lepola). Syksystä alkaen esiopetuksesta siirtyvät valmistavaa opetusta tarvitsevat oppilaat menivät omaan lähikouluunsa inklusiiviseen valmistavaan opetukseen. Luokkamuotoiseen valmistavaan opetuksessa opiskelevat edelleen 2.-9.-luokkalaiset. Uuden toimintatavan tueksi on laadittu kevään 2021 aikana opas maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetukseen ja toiminnan aloittavat opettajat ovat saaneet koulutusta. Lisäksi kielitietoisesta opetuksesta on kevään 2021 aikana koulutettu luokanopettajia, aineenopettajia ja koulunkäynninohjaajia.

Suomea toisena kielenä opiskelevien määrä on viime lukuvuoteen verrattuna noussut hieman (242-> 256), mutta uusissa koulutulokissa 30 lapsen äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi. Viro ja venäjä ovat suurimmat kieliryhmät maahanmuuttajataustaisissa oppilaissa. Keväällä 2021 kerättiin oman äidinkielen tai kodin toisen kielen ryhmiin ilmoittautumiset kouluittain, ilmoittautumisia tuli yhteensä 225. Vaadittu 8 oppilaan ryhmäkoko täyttyi neljässä kielessä viro, venäjä, arabia ja englanti. Saksan opetuksen osalta tullaan tekemään yhteistyötä Järvenpään kaupungin kanssa.

Koulupäivän yhteydessä tapahtuva kerho- ja harrastustoiminta on ollut käynnissä laajasti syksyn 2021 ajan aktiivisesti. Oppilaille maksuttomia matalan kynnyksen harrastuksia meillä tarjoaa paikallisina kumppaneina tänä syksynä 18 järjestöä, seuraa tai yritystä. Uusimpia kerhoja ovat yläkouluikäisten kuntosalikerhot, alakoululaisien parkour ja taitoluistelu, draamakerho ja tunnetaitokerho. Kerhoja järjestetään useimmilla kouluilla, ja monipuolisinta tarjontaa on isoimmissa koulukeskuksissa.

Tuusulan lukio toimi hybridimallilla kevätlukukauden 2021 alusta lukien. Osa opiskelijoista oli etäopinnoissa ja osa sai lähiopetusta. Tuusulan lukio siirtyi kokonaan etäopetukseen 3.3.2021. Ylioppilaskirjoitukset järjestettiin Ylioppilaslautakunnan terveysturvallisuusohjeiden mukaisesti. Tuusulan kunta ja Hyvinkään kaupunki tarjosivat yhdessä mahdollisuuden osallistua kirjoituksiin, mikäli oppilas olisi määrätty karanteeniin.

Syksyllä 2021 kaikkien lukioiden aloituspaikat saatiin täyteen, eli syksyllä aloitti 210 opiskelijaa. Vuoden aikana valmistui yhteensä 187 opiskelijaa (syksyllä 2021 valmistui 15 ja keväällä valmistui 172).

Tapahtumien ja juhlien järjestäminen lukioilla oli koronan vuoksi haastavaa ja suuri osa tapahtumista jouduttiinkin perumaan sekä keväällä että syksyllä. Juhlien striimaus toi runsaasti lisäkustannuksia ja työtunteja henkilöstölle.

Hankkeista vuonna 2021 päättyivät uuden opetussuunnitelman tukemiseen tarkoitettua Rohkeat kokeiluhanke ja runsaasti kontakteja ja yhteistyötä sisältänyt Itämeriprojekti. Vuodelle 2022 jatkuivat vielä Liikkuva lukio - hanke ja koronaviruksen vaikutusten vähentämiseen tarkoitettu avustushanke. Tuusulan lukio sai Covid21 -rahoitusta 128 250€. Rahoituksella palkattiin resurssiopettajia Hyrylään ja yhteisesti Kellokoskelle ja Jokelaan. Liikkuva lukio – hankkeessa jouduttiin palauttamaan avustusrahaa, koska korona esti suunniteltua toimintaa.

Tuusulan opisto toimi kevätlukukaudella 2021 lähes täysin etäopetuksena, mutta syyskauden alusta voitiin siirtää lähiopetukseen. 2008 syntyneille ja sitä nuoremmille opiskelijoille voitiin järjestää lähiopetusta sekä Tuusulan opistossa, että Tuusulan kuvataidekoulussa jo kevätkaudella. Tuusulan Opisto toimii syyskaudesta alkaen pari vuotta Monion valmistumiseen asti väistötiloissa Etelärinteen entisessä päiväkodissa, joka on remontoitu aikuisopiskelijoille sopivaksi tilaksi. Etenkin kielten ja tietotekniikan opetusta on Aunela-rakennuksessa ja iltapetusta Hyökkälän koululla. Kuvataidekoulu jatkaa entisissä tiloissaan.

Kevätlukukausi toteutui Tuusulan Opiston aikuisten opetuksen osalta lähes täysin etäopetuksena koronarajoitusten vuoksi. Vasta toukokuusta päästiin toteuttamaan lähiopetuksena lyhytkursseja ja kesäkurssit (maalaiskurssit, myös kuvataidekoulun kesäkurssit). Syyskausi päästiin aloittamaan lähiopetuksena, mukaan ilmoitettiin opiskelijoita lähes normaalisuuren määrän. Opintoryhmien koot olivat syyskauden alun hiukan tavanomaista pienemmät koronarajoitusten vuoksi. Lokakuusta opintoryhmiin voidaan ottaa lisää opiskelijoita varapaikoilta. Tuusulan kuvataidekoulun opetuksesta alle 8-vuotiaiden oppilaiden ja päättötöyväihteessä olevien opiskelijoiden opetus on toteutunut kokonaan lähiopetuksena, 8-20-vuotiaiden opetus oli alkuvuodesta etämuodossa kulloistenkin linjausten mukaisesti.

Kevätopintokauden 2021 opetustuntien määrä lisääntyi 8% verrattuna kevätkauteen 2020, jolloin koronarajoitukset vaikuttivat opintokauden viimeisen kolmanneksen työskentelyyn. Kevätkaudella 2021 Tuusulan Opisto onnistui tarjoamaan lähiopetuksiksi suunnitellusta opetuksestaan noin 85% etäopetuksena, joka on ainakin Uudenmaan kansalaisopistojen joukossa parhaimmista. Opetusohjelmasta jäi pois lähinnä kurseja, joiden toteuttaminen etäopetuksena ei ollut mahdollista (esim. keramiikka, toimintamaalaus, vesijumppa) Kuvataidekoulun opetusohjelma toteutui kokonaisuudessaan. Opiston tuntiopettajien perehtyminen etäopetukseen vuoden 2020 aikana ja kunnan teknisesti tukema etäopetusala kantoivat siten hedelmää alkuvuonna. Syyskauden 2021 opetustuntien määrä tulee olemaan noin 5% edelliseen koronasuuren määrää suurempi vertaustuen siten syksyjen -18 ja -19 opetustuntien määrään.

Runsaasta tarjonnasta huolimatta suunnitelluista kursseista peruuntui kevätkaudella lopulta selkeästi tavanomaista suurempi osuus. Etäopetuksen pienestä ryhmäkoosta ja opiskelijamäärästä johtuen kurssille asetettu osallistujaminimi alittui tavanomaista useammin. Opiskelijamäärä laski 47%. Etenkin ikäihmisiä jäi pois opinnoista kevätkaudella.

Tuusulan Opiston ja naapuriopistojen hankeyhteistyö on tiivistynyt ja laajentunut entisestään. Ryhmässä ovat mukana opistot Tuusulasta, Jokelasta, Järvenpäästä ja Keravalta, sekä nyttemmin usein myös Hyvinkäältä, Mäntsälästä ja Nurmijärveltä. Joissakin hankkeissa mukana ovat myös Seurakuntaopisto, HAMK ja Keuda. Työllistä mut -hankkeessa on edistetty myös tuusulalaisen opiskelijaryhmän työllistymisvalmiuksia ja elämänhallintataitoja. Tuusulan Opiston koordinoimana hankkeena on jatkunut Osa ja Opi -hanke.

Siinä kehitetään opintojaksojen ja niiden kurssikuvausten osaamisperusteisuutta sekä arviointia. Kun tiedetään mahdollisimman selkeästi, mitä tietyn opintojakson suoritettuaan osaa, on myös helppo laatia Monion oppilaitosten yhteistä kurssitarjotinta. Esimerkiksi lukiolaisen on helpompi liittää tutkintoonsa tiettyjä Opiston kursseja.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Aloittavan ikäluokan oppilaiden määrä pysyy kuluvan lukuvuoden tasolla tai alenee tulevaisuudessa. Tämä vaikuttaa koko oppilasmäärään alenevasti. Yläkoulujen oppilasmäärä säilyy vielä 3 seuraavaa vuotta nykyisellä tasolla.

Oppilaiden, joiden äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi, prosentuaalinen osuus koko kunnan oppilasmäärästä kasvaa todennäköisesti jatkossa.

Rakennushankkeiden työryhmien tuomat sijaiskustannukset tulevat kasvamaan merkittävästi normaalista. Tämä yhdistettynä vuoden 2021 talousarvion 50% sijaismäärärahan leikkaukseen johtaa todennäköisesti sijaismäärärahojen ylittymiseen tulevana vuonna.

Leasing-kustannusten määrä kasvaa, koska aikaisemmin kunnalle omaksi ostettujen it-laitteiden hajotessa uudet otetaan leasing-sopimuksella. Oppilaiden laitekannan muutos 1:1 määrään vuosiluokilla 6-9 nostaa myös osaltaan leasing-kustannuksia seuraavina vuosina.

Talouden toteutuminen

Koronan vaikutuksesta maksutuotot jäivät n. 84 000 euroa alle budjetoidun, mutta myyntituottoja kertyi n. 230 000 euroa yli budjetoidun kotikuntakorvauksien nousun takia.

Kehittämishankkeisiin ja koronasta aiheutuviin kustannuksiin saatuja valtion erityisavustuksia toteutui n. 1,3 milj. euroa.

Valmistavan opetuksen ryhmän perustaminen Mikkolassa toi lisäkustannuksia 95 000 €.

Henkilösivukulut toteutuivat n. 70 000 euroa talousarvioita pienempinä ja henkilöstökorvauksia kertyi n. 134 000 euroa talousarviota enemmän.

KULTTUURI

Palvelualue

Vastuhenkilö: Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	313	0	313	330	105,4	105,4	-17	256	28,9
Toimintakulut	-3 806	0	-3 806	-3 773	99,1	99,1	-33	-3 718	1,5
Toimintakate	-3 493	0	-3 493	-3 443	98,6	98,6	-50	-3 462	-0,5

TOIMINNAN KUVAUS

Kulttuuripalvelut tuottaa ja kehittää kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluita. Kulttuuripalvelut tukee omaehtoisesta toiminnasta kehittymistä ja yhteisöllisyyden rakentamista laadukkaiden palveluiden ja asukkaiden kanssa tehtävän yhteistyön avulla.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on

- tuottaa ja auttaa järjestämään helposti saavutettavia, elämänlaatua parantavia kulttuuripalveluita
- luoda kattavia ja monipuolisia kulttuuripalveluita osin lähipalveluina

- vaikuttaa asukkaiden hyvinvointiin ennaltaehkäisevän toiminnan kautta
- koordinoita ja syventää yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa
- vaalia ja hyödyntää kulttuuriperinnettä ja vahvistaa kulttuurikunnan imagoa
- tarjota pääsyn tietoon, aineistoihin ja kulttuurisisältöihin
- edistää kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen säilymistä tuleville sukupolville
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua sekä kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin ja taiteeseen
- vahvistaa tuusulalaisten hyvinvointia, terveyttä, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Pandemia vaikutti edelleen suuresti kulttuuri- ja museopalvelujen toteutumiseen. Museot olivat suljettuina toukokuun kolmanteen päivään saakka. Niiden avauduttua yleisölle henkilömäärää niissä rajoitettiin voimakkaasti koko loppuvuoden ajan. Halosenniemen museo oli suljettuna syyskuun alusta alkaen loppuvuoden ajan kunnostustöiden vuoksi. Kulttuuripalvelujen tuotannot sekä näyttelyihin liittyvät tapahtumat järjestettiin sekä alku- että loppuvuonna joko virtuaalisesti tai ulkotiloissa. Kesällä tapahtumia pystyttiin järjestämään pääasiassa ulkona. Tuusula-viikko ja Tuu museoon -viikot keräsivät innostuneita kävijöitä eri puolilla kuntaa. Olympia-kasarin säilytystilasta luovuttiin ja seillä ollut taide- ja kulttuurihistoriallinen aineisto siirrettiin uusiin tiloihin kesäkuun loppuun mennessä. Kustannussäästöt tästä toteutuivat toisen vuosipuoliskon aikana.

Halosenniemen museossa toteutui alkuvuonna kaksi näyttelyä, vaikka varsinaiseksi kesänäyttelyksi suunniteltu näyttely jouduttiin perumaan. Näyttely *Taiteilijaelämää – Pekka Halosen Luminen rinne lasten silmin* oli ripustettuna 12.–24.1.2021. Näyttelyä ei pystytty avaamaan yleisölle, mutta siitä valmistui yhteistyössä kunnan viestinnän kanssa suosittu esittelyvideo. Näyttely *Suomen valtion stipendiaatteja, kippis siis! – Väinö Blomstedt Pekka Halosen vieraana* valmistui jo helmikuussa, mutta avattiin yleisölle vasta 3.5.2021. Näyttelyyn liittyviä asiantuntijavideoita valmistui viisi kappaletta ja ne julkaistiin kevään aikana. Väinö Blomstedtin 150-vuotissyntymäpäivän kunniaksi esitettiin Halosenniemessä nauhoitettu pienoiskonsertti. Videot tehtiin henkilökunnan omana työnä.

Taiteilijakoti Erkkolan kevään näyttely *Ajan virrassa - Taneli Eskolan valokuvataidetta* pystytettiin tammikuun alussa, mutta pystyttiin avaamaan yleisölle vasta 4.5. ja sitä jatkettiin kesän yli. Kesänäyttelyksi suunniteltu *Martta Wendelin ja sodan aika* siirrettiin vuoden 2022 ohjelmistoon. Syksyllä Erkkolassa oli 29.9.–31.10 esillä kivilitografiataidetta näyttelyssä *Hauras aika, väkevä aika*. Loppuvuonna avautui jouluaiheisia kuvitusoriginaaleja Martta Wendeliniltä ja Rudolf Koivulta esittelevä näyttely *Lapsuuden jouluku*.

Museon kokoelmista lainattiin Lapinlahden taidemuseon näyttelyyn *TAITEILIJAN TIE - Emil ja Pekka Halosen taidetta* 18 teosta. Pekka Halosen taiteen kokoelmaa on täydennetty ostamalla luonnos *Sairas poika* noin vuodelta 1909. Martta Wendelinin taiteen kokoelmaa täydennettiin hankkimalla kolme Wendelinin guassiteosta sekä alkuperäinen Kotilieden kansi vuodelta 1936. Martta Wendelin seura deponoi hankkimansa teoksen museolle.

Aleksis Kiven kuolinmökkin ja Sairaalamuseon kesä sujui vanhaan malliin ja yleisö löysi edelleen palvelut hyvin. Tuu museoon -viikoilla Tuusulassa oli auki 11 erilaista ja erikokoista museota.

Talousarviossa oli varattu kulttuuri- ja taidetoiminnan tukemiseen 145 000 euroa. Avustukset olivat haettava 1.–15. tammikuuta ensimmäistä kertaa täysin sähköisesti. Hakemuksia saapui 49. Avustuksia kulttuuri- ja taidetoimintaan myönnettiin kulttuuri-, taide- ja kotiseututoimintaa harrastaville yhdistyksille, alan ammattilaisille ja toimijoille yhteensä 47 eri kappaletta. Koronatilanne oli luonut tarvetta etenkin ammattilaisten avustuksille. Kulttuuri- ja taideavustuksia haettiin yhteensä 340 973 euron edestä, kun vuotta aiemmin summa oli 185 140 euroa. Vuoden 2020 avustuksista 14 oli siirretty vuodelle 2021. Avustusten siirtohakemuksia tuli kevään aikana kaksi kappaletta.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautapalveluiden matalan kynnyksen toiminnan avustuksia jaettiin yhdeksän kappaletta. Matka- ja edustusavustuksia haettiin ja myönnettiin kaksi.

Kulttuuri- ja taideavustusta saaneista taiteilijoista kuvattiin kuusiosainen videosarja *Taiteilijaelämää Tuusulassa*. Videot tuotettiin henkilökunnan omana työnä.

Myös kirjastojen tilat olivat koronatilanteen takia suurelta osin suljettu alkuvuonna. Ainoastaan lainojen palauttaminen, varausten nouto ja pikainen asiointi tietokoneella oli mahdollista. Loppukevällä tiloja ja palveluja avattiin varovasti rajoitusten puitteissa. Kirjastoauto pääsi reiteille koronatilanteen parannuttua toukuussa. Lainamäärät ja erityisesti kävijämäärät ovat kärsineet rajoituksista. Keväällä tapahtumia järjestettiin virtuaalisesti ja toimittiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Toukokuusta lähtien kirjastot pystyivät palvelemaan lähes normaalisti. Kesällä kirjasto jalkautui puistoihin ja kesätapahtumiin osallistuen mm. Tuusula-viikon tapahtumiin ja Taiteiden yöhön. Syksyllä tapahtumia päästiin järjestämään kirjastoissa terveys- ja aluehallintoviranomaisten suosituksia noudattaen ja koululaisryhmiä voitiin ottaa vastaan tietyin rajoituksin.

Koronatilanne vaikutti myös hankkeiden toteutumiseen, kun tapahtumien järjestämistä rajoitettiin eikä vierailuja kirjaston ulkopuolelle voitu toteuttaa. *Sanataidetta alle kouluikäisille* -hanke ja Tuusulan ja Hyvinkään kirjastojen yhteinen *Tyttökirjaelämyksiä - sukupolvet kohtaavat* -hanke ovat viivästyneet suunnitelluista aikatauluista. *Tyttökirjaelämyksiä - sukupolvet kohtaavat* -hankkeelle haettiin lisää aikaa aluehallintovirastolta ja sitä myönnettiin vuoden 2022 loppuun. *Sanataidetta alle kouluikäisille* -hanke saatiin päätökseen, hankkeessa mm. toteutettiin sanataidepajoja perhetuvilla ja kehitettiin neuvolayhteistyötä.

Opetushallituksen Lukuliike toiminta-avustusta myönnettiin kirjaston, opiston, ohjaamon ja alueellisen nuorisotyön yhteiseen *Lukisinko – sanalinko* hankkeeseen, jonka tavoitteena on edistää nuorten ja nuorten aikuisten lukutaitoa ja -harrastusta. Hankkeeseen rekrytoitu koordinaattori aloitti työnsä marraskuussa.

Aluehallintovirastolta saatiin rahoitusta Kirkes- (Tuusula, Kerava, Järvenpää ja Mäntsälä) ja Ratamo-kirjastojen (Riihimäki, Hyvinkää, Nurmijärvi, Hausjärvi ja Loppi) yhteiseen *Rakas*-hankkeeseen, jossa on tarkoitus kartoittaa mahdollisuuksia kirjastokimppojen yhteistyön syventämiselle ja mahdolliselle yhdistämiselle. Hanketta koordinoi Nurmijärven kirjasto ja se käynnistyi syyskuun alussa hanketyöntekijän aloittaessa työnsä.

Loppuvuodesta tapahtumia jouduttiin jälleen peruuttamaan pandemiatilanteen takia. Sekä perusopetuksen että varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmia toteutettiin keväällä pääosin virtuaalisesti, syksyllä ohjelmia toteutettiin lähes normaaliin tapaan.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kulttuuripalveluidelle on kysyntää. Ylikunnallinen yhteistyö luo synergiaa ja lisää kulttuuripalveluiden markkinointimahdollisuuksia. Maksulliseen tapahtumatuotantoon vaikuttaa pandemiasta toipuminen.

Talouden toteutuminen

Museoiden pääsymaksu- ja museokauppatuloja menetettiin aukiolo- ja kävijärajoitusten vuoksi noin 45 000 euroa. Lisäksi tulosta rasitti kunnan työläiskotimuseoyhdistyksen kanssa tekemä sopimus, jonka talousvaikutus 7 000 euroa on siirtynyt museopalveluiden käyttötalouteen. Toimintakate toteutui n. 50 000 alle budjetoidun.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Kunnostetut toimitilat lisäävät viihtyisyyttä ja parantavat toimintamahdollisuuksia.

Tuotantotuet

TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
100 980	99 480	170 000	120 000	125 300	145 000	140 900

VAPAA-AIKA

Palvelualue

Vastuhenkilö: Vapaa-aikapalveluiden päällikkö Risto Kanerva

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	1 005	-500	505	567	56,4	112,3	-62	697	-18,7
Toimintakulut	-5 063	0	-5 063	-5 214	103,0	103,0	151	-4 937	5,6
Toimintakate	-4 058	-500	-4558	-4 647	114,5	102,0	89	-4 240	9,6

TOIMINNAN KUVAUS

Tuusulan kunnan vapaa-aikapalveluiden tehtävä on järjestää, kehittää ja ylläpitää liikunnan, ulkoilun ja alueellisen nuorisotyön olosuhteita ja toimintaa yhdessä kuntalaisten ja paikallisten yhteisöjen kanssa sekä kuntayhteistyötä tehden.

Olennaiset tapahtumat palvelualueella 2021

- Alueellinen nuorisotyö jalkautui keväällä ja toimintaa järjestettiin verkossa
- Nuorisotilat kuntakeskuksissa avautuivat täyspainoisesti syyskaudelle
- Tuusulan uimahallin kuntoarvioraportti valmistui, halli pidettiin avoinna läpi kesän
- Uimahallin vedenkäsittelykemikaalitalat remontoitiin nykymääräysten mukaisiksi
- Uimahallin kävijämäärät olivat elokuussa n. 80% koronaa edeltävästä tasosta. Kävijämäärät puolittuivat koronapassin käyttöaikana
- Urheilukeskuksen monitoimihallihankkeen 1-vaihe käynnistyi
- Jokelan uuden kuntoradan toteutus aloitettiin
- Koskenmäen ja Tuomalan venepaikkoja kunnostettiin osana Tuusulanjärven kehittämisprojektia
- Luontoliikuntakohteiden kävijämäärät ovat myös Tuusulassa merkittävässä nousussa
- Talviliikunnan olosuhteet saivat kertomusvuonna kiitosta
- Paijalan koulun lähiliikuntapaikka ja Hyrylän urheilukeskuksen alikulkutunneli- ja kuntoporrashanke valmistuivat

Talouden toteutuminen

Uimahallin ja jäähallin kävijämäärät putosivat koronasulun vuoksi, mikä laski toimintatuottojen kertymää alkuperäisestä arviosta. Tuotot toteutuivat hieman yli muutetun talousarvion, toteuman ollessa 0,56 milj euroa.

Toimintakate toteutui 89 000 € yli budjetoidun.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vihreä asuinympäristö kannustaa liikkumaan. Edellytykset ja mahdollisuudet virkistysalueiden ja reittien kehittämiselle heikkenevät ja asia tulee tiedostaa kuntajohdossa. Kyse ei ole vain kaupunkikuvasta vaan kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista.

Urheilukeskuksen kokonaisuuden johtamista, varaamoja ja alueen asiakaspalvelua kehitetään. Muutokset vievät aikaa. Tavoitteena on johtaa ja kehittää urheilukeskusta yhdeksi pääkaupunkiseudun monipuolisimmista vapaa-ajan ja liikunnan harrastamisen alueista.

Maa- ja metsätalouden edellyttää kaavamuutosta, kaava ei tue tällä hetkellä uimahallin tarpeita, jotka kuvataan tehdyssä tarveselvityksessä ja vaihtoehtoisissa kehittämisluonnoksissa.

Uimahallille laadittiin vuonna 2021 perusteellinen kuntokartoitus ja sen pohjalta toimenpiteitä tulevaan. Al-lastekniikan ja uimahallin kiinteistön ylläpidon yhdistämisen edellytykset selvitetään Järvenpään ja Keravan kanssa valtuustokauden aikana. Tekojään mahdollisia sijaintipaikkoja ja kustannuksia kartoitetaan vuoden 2022 aikana.

Kokoaikaisten työntekijöiden lisääminen nuorisotyössä vahvistaa ikäluokkien parempaa tuntemusta ja edistää koulunuorisotyön toteutumista. Kulttuurikasvatus laajenee, nuorten harrastamisen kulttuurin esiin tuominen on tärkeää. Paikallista identiteettiä vahvistetaan osana toisen asteen oppivelvollisuuden laajentamista ja uusia sisäisiä yhteistyömuotoja. Osallisuuden, kulttuurin ja nuorisotyön yhteistyötä tiivistetään.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Palvelualueen investoinnit toteutetaan talousarviovuonna lähes suunnitelmien mukaisesti. Yksittäisistä investoinneista Hyrylän ja urheilukeskuksen suunnitellut aluetyöt ja Jokelan kuntoradan rakentaminen ylittyivät arvioidusta, kokonaisuudessaan vapaa-aikapalveluiden investoinnit pysyvät annetussa talousarviossa. BMX-radan rakennusurakkaan varataan vuodelle 2022 lisämääräraha 310 000 €.

Toimiala osallistuu aktiivisesti urheilukeskuksen kehittämiseen ja teettää tulevien rakennushankkeiden ja pohjavesialueen suojeluun liittyviä selvitystöitä.

KASVU JA YMPÄRISTÖ

**Kiinteistön-
hoito**
154 500 m²

Siivous
117 362 m²

Nettokulut
€ / asukas
5

KASVU JA YMPÄRISTÖ

Toimialue

Vastuuhenkilö: Kuntakehitysjohtaja Heikki Lonka

KASVU- JA YMPÄRISTÖ	(1000 €)		MTA		MTA poikkeama	TA TOT %	MTA TOT %	Muutos %
	TP 2020	TA 2021	v.2021	TP 2021				
TULOSLASKELMA								
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	3 531	3 271	3 271	3 654	-383	111,7	111,7	3,5
Maksutuotot	4 101	4 074	4 174	4 852	-678	119,1	116,2	18,3
Tuet ja avustukset	7	10	10	66	-56	660,0	660,0	791,8
Muut toimintatuotot	23 670	23 464	23 464	22 682	782	96,7	96,7	-4,2
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	31 310	30 819	30 919	31 254	-335	101,4	101,1	-0,2
Valmistus omaan käyttöön	421	100	100	541	441			28,5
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-7 046	-7 804	-7 780	-7 480	-300	95,8	96,1	6,2
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-1 402	-1 566	-1 561	-1 542	-19	98,5	98,8	10,0
Muut henkilösivukulut	-230	-285	-284	-301	17	105,6	106,0	31,0
Palvelujen ostot	-14 184	-14 996	-14 523	-14 215	-308	94,8	97,9	0,2
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-5 247	-5 101	-5 101	-5 172	71	101,4	101,4	-1,4
Avustukset	-106	-100	-100	-100	0	100,0	100,0	-5,5
Vuokrat	-3 231	-2 878	-2 878	-3 109	231	108,0	108,0	-3,8
Muut toimintakulut	-175	-103	-103	-59	-44	57,3	57,3	-66,3
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-31 620	-32 833	-32 330	-31 978	-352	97,4	98,9	1,1
TOIMINTAKATE, S*	111	-1 914	-1 311	-183	-1 128	9,6	14,0	-265,2

S* = Sitova taso

Muut toimintatuotot on esitetty ilman Rykmentinpuiston tontinmyyntiä (8,2 milj. euroa)

TOIMINNAN KUVAUS

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kuntakehityslautakunnan alaisten kasvun ja ympäristön toimialueen yksiköiden tehtävänä on edistää Tuusulan kunnan elinvoimaa, kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta sekä huolehtia rakennusvalvonnan tehtävistä. Tätä tehtävää toteutetaan tulevaisuutta ennakoiden luomalla mm. tarkoituksenmukaisella kaavoituksella edellytyksiä hyvälle rakennetulle ja luonnonympäristölle, asuinolojen kehittymiselle, joukkoliikenteelle, viisaalle liikkumiselle sekä elinkeinoja työllisyyspolitiikalla. Lisäksi toimialue myötävaikuttaa kaavojen toteutumiseen siten, että rakentaminen täyttää yleisesti hyväksytyt normit terveellisyyden, turvallisuuden ja teknisen laadun suhteen sekä tukee ympäristön muodostumista turvalliseksi ja esteettiseksi.

Teknisen lautakunnan alaisten yksiköiden tehtävänä on tuottaa kuntalaisille yhdyskuntatekniikan palveluja, huolehtia kunnan omasta toimitilarpeesta ja huolehtia terveellisestä ja turvallisesta ympäristöstä yhdessä kunnan muiden sidosryhmien kanssa. Lautakunnan tavoitteena on luoda ja ylläpitää kuntalaisia ja sen työntekijöitä varten turvallinen ja viihtyisä asuin-, työ-, liikenne- ja vapaa-ajan ympäristö sekä edistää ja ylläpitää kunnassa laadukkaita joukkoliikennepalveluja.

Olellaiset tapahtumat toimialueella

Vuoden 2021 aikana käsiteltiin seuraavat Tuusulan kunnan aluetta koskevat kaava-asiat:

	Kaava	kem2
1	Högberginhaaran jatke II, Maantiekylä	17 000
2	Rykmentinpuiston yritysalue	148 337
3	Sulan työpaikka-alue II	49 713
4	Aropolku, Hyrylä	1 650
5	Vanha Valtatie, Kellokoski	0

Lainvoiman saivat asemakaavat: Vanha Valtatie, Högberginhaaran jatke II, Rykmentinpuiston yritysalue, Sulan työpaikka-alue II ja Aropolku. Asuinrakentamista saatiin lainvoimaiseksi 1 650 k-m² ja työpaikkarakentamista 215 050 k-m². Viimeisen 10 vuoden aikana vuosittain on saatu lainvoimaista asuinrakentamista keskimäärin 72 960 k-m² ja työpaikkarakentamista 63 831 k-m². Viimeisen 10 vuoden aikana vuosittain on saatu lainvoimaista asuinrakentamista keskimäärin 72 960 k-m² ja työpaikkarakentamista 63 831 k-m².

Kunnallistekniikan suunnittelussa pääpaino oli Häriskiven ja Pellavamäen asuinalueiden sekä Rykmentinpuiston ja Sulan työpaikka-alueiden suunnittelussa. Palveluverkkoon, palvelukeskukseen ja matkakeskukseen liittyvät suunnittelutehtävät sitoivat runsaasti työresursseja. Aktiivisessa suunnitteluvaiheessa vuoden 2021 lopussa oli 14 aluetta tai yksittäistä kohdetta.

Vuonna 2021 kaikkia palveluverkon uudiskohteita edistettiin ja aikatauluja tarkennettiin. Palveluverkkouudistus satoi merkittävän osan tilapalveluiden asiantuntijoiden työresurssia. Vuoden aikana tilapalvelut terävöittivät ja jäsenteli palveluverkon rakentamisen työtapoja ja vastuita.

Vuonna 2021 merkittävimmät tilapalveluiden investointihankkeet olivat Monion ja Martta Wendelin-päiväkodin rakentaminen, sekä Kirkonkylän rakentamisen valmistelu ja aloittaminen.

Covid-19

COVID-19 epidemia vähensi joukkoliikenteen käyttöä sekä lipputulota vuosien 2020 ja 2021 aikana. Liikennetarjontaa on tämän vuoksi supistettu, eikä tarjonta ole palautunut tai sitä ei ole palautettu ennalleen vuoden 2021 aikana.

Koronaepidemia aiheutti suurimmat muutokset koulujen, päiväkotien ja muiden julkisten rakennusten puhtaanapidon päivittäisessä rytmissä. Kosketuspintojen sekä wc-tilojen siivousta lisättiin lisäresurssien avulla lähes kaikissa yksiköissä.

Talouden toteutuminen

Toimintatuotot 31,3 milj. euroa ylittivät muutetun käyttösuunnitelman (ilman maanmyyntiä) 0,3 milj. euroa (1,1 %) ja alkuperäisen talousarvion 0,4 milj. euroa. Merkittävin ylitykseen vaikuttanut tekijä oli rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksujen 0,4 milj. euron ylitys, joka johtui rakennuslupien voimakkaasta kysynnästä. Mer-

kittävimmän alitus oli vuokratuottojen osalta 0,7 milj. euroa (3 %). Alitus johtui osittain kirjauskäytäntöjen muutoksesta, ulkoisista vuokrasta osa siirtyi myyntituottoihin (n. 0,4 milj. euroa), sekä sisäisten vuokrien alittumisesta n. 0,3 milj. euroa, joka johtui Kirkonkylän koulun poistumisesta käytöstä.

Toimintakulut 32,0 milj. euroa alittivat muutetun käyttösuunnitelman tason 0,4 milj. euroa (1,1 %) ja alkuperäisen talousarvion 0,9 milj. euroa. Merkittävimpiä alituksia olivat henkilöstökulujen alittuminen 0,3 milj. eurolla, tähän vaikuttivat osan vuotta täyttämättä olleet tehtävät. Ulkopuolisten palvelujen ostot toteutuivat 0,3 milj. euroa talousarvion tasoa alempana.

Toimintakulujen osalta merkittävimmät talousarvion ylitykset toteutuivat kiinteistöpalveluiden sekä energian käytön osalta (yhteensä n. 0,4 milj. euroa). Tähän vaikuttivat epäedulliset säät. Lisäksi vuokratulot ylittivät talousarvio tason n. 0,2 milj. euroa.

Maanmyyntitulot olivat 15,3 milj. euroa. Alkuperäisessä talousarviossa maanmyyntitulotavoite oli 8,8 milj. euroa, joten se ylittyi 6,5 milj. euroa ja muutettu talousarvio 12,6 milj. euroa ylittyi 2,7 milj. euroa isojen yritystonttien myynnin toteuduttua ennakoitua aiemmin. Maankäyttösopimuskorvauksia saatiin tuloutettua tavoitteen mukainen 3 milj. euroa. Maanhankinnan kokonaismäärä oli noin 110 ha (tavoite noin 40 ha) ja maanhankintameno 2,7 milj. euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Rykmentinpuiston pääpainopisteet ovat tonttien myynnissä, asemakaavoituksen edistämisessä ja kokonaisvaltaisen infran suunnittelun jatkamisessa. Asemakaavoituksen painopisteinä ovat Puistokylän, Olympiakylän ja Hökilän lisäksi työpaikka-alueen laajentaminen itäisen ohikulkutien itäpuolella. Näiden lisäksi varmistetaan, että alueen muut kehittämiskohteet ja -projektit etenevät suunnitellusti sekä samalla haetaan avoimesti uusia, erilaisia toimintatapoja.

Hyrylän Liike- ja Palvelukeskuksen toteuttamisen aloittaminen riippuu nyt asemakaavan muutoksen lainvoimaistumisesta. Silloin etukäteen allekirjoitettavat tontin kauppakirja ja vuokralaisten vuokrasopimukset tulevat sitoviksi. Näin halutaan varmistaa hankkeen liikkeellelähtö. Tuusulan keskustan yleissuunnitelma arvioidaan hyväksyttävän vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä, asemakaavan muutoksen hyväksymisen arvioidaan tapahtuvan kesän 2022 aikana.

Vuonna 2021 omakotitonttitarjontaa oli kaikissa kuntakeskuksissa ja kysyntä sekä tontinluovutus on ollut hyvällä tasolla. Omakotitonttien luovutuksen jatkuminen hyvällä tasolla edellyttää markkinatilanteen säilymistä samalla tasolla, kunnallistekniikan rakentamista jo kaavoitetuilla alueilla ja kaavoituksen nopeaa valmistumista uusilla alueilla. Kunnan maanomistuksen lisäämiseen kunnan laajentumisalueilla on edelleen aktiivisesti kiinnitettävä huomiota.

Rakennusliikkeiden yhteydenotot kuntaan indikoivat sitä, että lähivuosina on odotettavissa isoja lupahankkeita ainakin Etelä-Tuusulassa. Myös palveluverkkouudistuksen osalta hankkeita käynnistyy tulevina vuosina. Vuonna 2021 aloitettujen kerrostalohankkeiden valmistuminen nostaa valmistuvien asuntojen lukumäärää vuonna 2022 todennäköisesti jopa vuotta 2021 suuremmaksi.

Suunnittelun ja rakentamisen pääpainopiste on lähivuosina edelleen Etelä-Tuusulassa. Pientaloasuinalueiden rinnalle tulee runsaasti myös työpaikka-alueita sekä keskusta-alueita. Suunnittelu ja rakentaminen jatkuvat korkeasuhdanteisena jatkossakin. Kriittisellä polulla aikataulujen ja kustannusten hallinnassa on huono henkilöstötilanne: kunnallistekniikan suunnittelun ja rakentamisen toimista ja viroista on vuoden 2021 aikana ollut täytettynä vain 65 %. Vaikeus rekrytoida uutta henkilökuntaa jatkuu edelleen. Syy on osin valtakunnallinen, ts. pula työntekijöistä, mutta voi myös olla, että Tuusulan kunta ei nykyisillä palkoilla ja eduilla pysty kilpailemaan osaavista työntekijöistä.

Kunnan kustannuksiltaan ja vaikuttavuudeltaan ylivoimaisesti merkittävin hankekokonaisuus on palveluverkon rakentaminen. Palveluverkon rakentaminen tulee sitomaan rakennuttamisen palveluyksikön resurssit tulevina vuosina. Palveluverkon toteutuksen pääpaino tulee jatkossa siirtymään suunnittelusta toteutukseen, mikä tuo merkittäviä resurssihaasteita tilapalveluille. Tilapalvelut tulee käyttämään ulkopuolisia asiantuntijoita toteutuksen läpiviemiseen.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Kunnallistekniikan investoinnit kohdistuivat lähes kokonaan uusiin asemakaava-alueisiin. Investointitaso pysyy myös jatkossa korkeana edellyttäen, että työpaikka-alueiden asemakaavat valmistuvat tavoiteaikatauluisaan. Kadut säilyvät liikennöintikuntoisina, mutta niiden palvelutaso laskee ja korjausvelka kasvaa ilman kunnossapidon määrärahojen tason korottamista. Kuntaan on valmistunut useita hehtaareja uusia viheralueita, samanaikaisesti vanhoja puistoja saneerataan korkeampaan hoitotasoon. Tämä aiheuttaa painetta viheralueiden kunnossapidon määrärahojen tason korottamiseen.

INVESTOINNIT 2021

Talonrakennus

Tuusulan kunta käytti talonrakennukseen 23,3 milj. euroa vuonna 2021. Määrärahoihin tehtiin yht. 1,6 milj. euron vähennys vuoden aikana, ja muutetusta talousarvion määrärahasta käytettiin 82,9 %. Merkittävimmät määrärahojen alitukset olivat Etelä-Tuusulan lukio/monitoimirakennuksen, Kirkonkylän koulukampuksen sekä Martta Wendelin päiväkodin osalta.

Merkittävimmät vuonna 2021 valmistuneet investointikohteet olivat:

- Ruotsinkylän koulun muutostyöt 0,6 milj. euroa
- Kirjasto, Kellokosken toimipiste 0,4 milj. euroa

Merkittävimmät rakenteilla olevat keskeneräiset investointikohteet olivat:

- Etelä-Tuusulan lukio/monitoimirakennus 9,2 milj. euroa
- Martta Wendelin päiväkoti 7,7 milj. euroa
- Kirkonkylän koulu ja päiväkoti 2,1 milj. euroa

Palveluverkon kohteiden osalta Martta Wendelinin päiväkoti rakennustyöt jatkuivat, rakennus valmistuu vuoden 2022 aikana. Etelä-Tuusulan lukio/monitoimirakennuksen rakentamistyöt käynnistyivät kesällä.

Kunnallistekniikka

Kunnallistekniikan rakentamiseen käytettiin 7,7 milj. euroa, 72 % muutetun talousarvion määrärahasta. Erityisesti Etelä-Tuusulan osalta toteutuma jäi alle talousarvion, vaikka määrärahoja pienennettiin 1 milj. euroa.

Merkittävimpiä vuoden 2021 rakentamiskohteita olivat:

- Etelä-Tuusulassa Monion alueella Tykkitie 0,4 milj. euroa sekä Riihikallion koulun ojansiirrot ja Pellavamäen kuivatus 0,5 milj. euroa.
- Kellokoskella Nystenintien ja Vanhan valtatie rakentaminen 1,8 milj. euroa.
- Tuusulanjärven ympäristön kunnostustyöt 0,5 milj. euroa.
- Puistoista valmistuivat Kaffepaussi ja Murupuisto 0,7 milj. euroa. Peltokaaren alueella on aloitettu puiston rakentaminen 0,7 milj. euroa.

INVESTOINNIT (1000 eur)	TA 2021	MTA 2021	TP 2021	Poikkeama	
Talorakennus	30 705	28 145	23 313	7 392	82,8 %
Tiet ja liikenneväylät	8 675	8 675	5 461	3 214	63,0 %
Puistot ja leikkialueet	1 950	1 950	1 740	210	89,2 %
Vesistöt	930	930	515	415	55,4 %
Jätehuolto	40	40	32	8	80,0 %
Koneet ja kalusto	345	305	221	124	72,5 %
Muut pitkäv. menot	660	660	10	650	1,5 %
Yhteensä	43 305	40 705	31 292	12 013	76,9 %

TOIMIALUEEN KEHITTÄMINEN JA HALLINTO

Palvelualue

Vastuhenkilö: Kuntakehitysjohtaja Heikki Lonka

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	1	0	1	73	7300,0	7300,0	72	1	12087,0
Toimintakulut	-845	30	-815	-904	107,0	110,9	-59	-1 003	-9,9
Toimintakate	-844	30	-814	-831	98,5	102,1	13	-1 002	-17,1

Toimialueen kehittäminen ja hallinto palvelualueelle kirjataan viiden henkilön henkilöstökulut sisältäen kuntakehitysjohtajan, kuntasuunnittelupäällikön, talous- ja kehittämispäällikön, toimialuesihteerin sekä tiedonhallinnan suunnittelijan. Palvelualueen alle kirjataan Kuntakehityslautakunnan toimintakulut.

ELINVOIMA, ASUMINEN JA KEHITTÄMINEN

Palvelualue

Vastuhenkilö: Elinvoimajohtaja Kristiina Salo

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	1 520	0	1 520	1 399	92,0	92,0	-121	2 557	-45,3
Toimintakulut	-2 307	0	-2 307	-2 163	93,8	93,8	144	-4 524	-52,2
Toimintakate	-787	0	-787	-764	97,1	97,1	23	-1 967	-61,2

Organisaatiomuutoksesta johtuen vuosien 2020 ja 2021 luvut eivät ole vertailukelpoisia.

TOIMINNAN KUVAUS

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Vuonna 2021 työn alla oli poikkihallinnollisesti Tuusulan asuntopoliittinen ohjelma sekä yhteistyössä yritysten kanssa matkailun toimenpideohjelma sekä organisoituminen. Uusi Pohjois-Tuusulan hankekehityspäällikkö aloitti 9.11.2021. Yritysten sijoittautumistarjouksia tehtiin aktiivisesti ja uudelta Rykmentinportin alueelta myytiin ensimmäinen tontti.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Työpaikkatonttien neuvottelut jatkuvat ja kaupat toteutuvat 2022 alkuvuoden aikana. Pohjois-Tuusulan kehittämisen suunnitelmat ja toimenpiteet täsmentyvät. Asuntopoliittisen ohjelman toimenpiteet käynnistyvät 2022 aikana. Asuntosihteerin eläköityessä, asuntotoimen tehtäviä järjestellään uudelleen.

Talouden toteutuminen

Myyntituotot toteutuivat 0,1 milj. euroa alle talousarvion, johtuen asuntotoimen vuokratuottojen lievästä alituksesta.

Menot toteutuivat 0,1 milj. euroa talousarviota pienempinä. Säästöt johtuivat pääosin asiantuntijapalveluiden ennakoitua pienemmästä käytöstä.

PROJEKTITOIMISTO

Palvelualue

Vastuhenkilö: Projektitoimiston päällikkö Jyri Olkkonen

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	0	0	0	3			3	0	
Toimintakulut	-974	0	-974	-918	94,3	94,3	56	0	
Toimintakate	-974	0	-974	-915	93,9	93,9	59	0	

Projektitoimisto on perustettu vuoden 2021 alussa. Luvut on esitetty ilman Rykmentinpuiston tontinmyyntiä.

TOIMINNAN KUVAUS

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Määriteltiin projektitoimiston tehtäväkenttä. Projektikäsikirjan (pohja projektimallille) laatiminen saatiin valmiiksi. Aloitettiin projektimallin suunnitteleminen ja rakentaminen sekä sen jalkauttamisen suunnitteleminen. Johdettiin Rykmentinpuiston monitoimikampuksen elinkaarihanketta sekä osallistuttiin palveluverkko-ohjelman kehittämiseen.

Rykmentinpuiston rakentaminen jatkui vuonna 2021 edellisvuosien tapaan vilkkaana. Tonttien luovutus ja kysyntä olivat hyvällä tasolla. Kaikki pientalotontit on luovutettu, eikä rivitalotonttejakaan ole montaa jäljellä.

Hyrylän keskustan yleissuunnitelma valmistui ja odottaa hallintoelinkäsittelyä. Asemakaavamuutoksen laatiminen valmistui ja kunnanhallitus on asettanut sen nähtäville asemakaavaehdotuksena.

Focus-alueen yleissuunnittelu käynnistettiin ja syksyn aikana laadittiin kaksi koko Focus-alueen kattavaa alustavaa yleissuunnitelmaluonnosta. Suunnittelulla tarkennetaan ja ajanmukaistetaan osayleiskaavassa tehtyjä suunnitteluratkaisuja, jotka käsittävät yksittäisiä asemakaava-alueita laajempia kokonaisuuksia. Yleissuunnittelussa otetaan kantaa mm. Kehä IV:n liittymäjärjestelyihin ja rinnakkaiskadun linjaukseen, korttelikokoihin, kaupan ratkaisuun sekä voimalinjojen muutostarpeisiin. Maankäyttöratkaisujen lisäksi laaditaan työn edellyttämät selvitykset liikenteestä ja kunnallistekniikan toteuttamisesta sekä alueen tasaamisesta.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Rykmentinpuiston pääpainopisteet ovat tonttien myynnissä, asemakaavoituksen edistämisessä ja kokonaisvaltaisen infran suunnittelun jatkamisessa. Asemakaavoituksen painopisteinä ovat Puistokylän, Olympiakylän ja Hökilän lisäksi työpaikka-alueen laajentaminen itäisen ohikulkutien itäpuolella, neuvottelut jatkuvat ja kaupat toteutuvat 2022 alkuvuoden aikana.

Tuusulan keskustan yleissuunnitelma arvioidaan hyväksyttävän vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä, asemakaavan muutoksen hyväksymisen arvioidaan tapahtuvan kesän 2022 aikana.

Focus-alueen yleissuunnittelu viedään päätökseen, jonka jälkeen jatketaan asemakaavoitusta. Neuvotteluja kiviaineksen ottamisesta jatketaan ja oman maa-ainesten ottoluvan valmistelua jatketaan. Maanhankintaa edistetään myös aktiivisesti.

RYKMENTINPUISTO

Taseyksikkö

Vastuhenkilö: Projektipäällikkö Jouni Määttä

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	0	0	0	8 205			-8 205	1 098	647,3
Toimintakulut	-270	0	-270	-227	84,1	84,1	-43	-1 991	-88,6
Toimintakate	-270	0	-270	7 978	-2954,8	-2954,8	-8 248	-893	-993,8

Tonttien luovutusvoitto oli 8,2 milj. euroa. Vuoden 2020 vertailuluvuissa ovat mukana Asuntomessujen tuotot ja kulut.

TOIMINNAN KUVAUS

Olellaiset tapahtumat

Rykmentinpuiston rakentaminen jatkui vuonna 2021 edellisvuosien tapaan vilkkaana. Tonttien luovutus ja kysyntä olivat hyvällä tasolla. Kaikki pientalotontit on luovutettu, eikä rivitalotonttejakaan ole montaa jäljellä. Pitkäjänteisellä toiminnalla on pystytty luomaan kiinnostava ja laajaa julkisuutta saanut aluekehityshanke, jonka rakentamisen käynnistymiseen vaikutti merkittävästi vuonna 2020 järjestetyt Asuntomessut. Ohjelmaisesti toimimalla on saavutettu kokonaisvaltaista alue- ja kaupunkikehitystä ja verkostomaista kumppanuuskehittämistä.

Rykmentinpuiston keskuksen, Puustellinmetsän, Monion ja Kirkonmäen alueiden kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminenkin pääosin valmistunut. Myös Rykmentinpuiston työpaikka-alueella on asemakaavan vahvistumisen jälkeen voitu aloittaa tonttien luovutus, joka onkin toteutunut hyvin. Kunnallistekniikan suunnittelu valmistui ja rakentaminen käynnistyy vuonna 2022.

Koko Rykmentinpuiston alueella on valmistunut yli 50 asuinrakennusta useana eri talotyyppinä ja lisäksi rakenteilla on useita asuinkerrostaloja. Toteutusta on tulossa sekoittuneesti eri hallintamuotoina. Kunnan omista rakennushankkeista käynnistyi ensimmäisenä monitoimitalo Monion rakentaminen. Yhtenäiskoulun ja Rykmentin puistotielle sijoittuvan linja-autoaseman suunnittelu on aloitettu.

Taiteen ohjausryhmän aktiivisen toiminnan seurauksena on alueen tontinluovutuksen yhteydessä kerättyä taiderahaa käytetty taiteen hankkimiseen. Tällä hetkellä valmistuneita tai hankittuja taideteoksia on alueella jo 8 kpl ja kolmenteoksensuunnittelu tai valmistus on käynnissä. Taiderahaa on kerätty vuoden loppuun 2021 mennessä noin miljoona euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Rykmentinpuiston pääpainopisteet ovat tonttien myynnissä, asemakaavoituksen edistämisessä ja kokonaisvaltaisen infran suunnittelun jatkamisessa. Asemakaavoituksen painopisteinä ovat Puistokylän, Olympiakylän ja Hökilän lisäksi työpaikka-alueen laajentaminen itäisen ohikulkutien itäpuolella. Näiden lisäksi varmistetaan, että alueen muut kehittämiskohteet ja -projektit etenevät suunnitellusti sekä samalla haetaan avoimesti uusia, erilaisia toimintatapoja.

Rykmentinpuiston markkinointia ja viestintää viedään eteenpäin suunnitellusti, avointa vuorovaikutusta eri sidosryhmien välillä ylläpidetään ja kehitetään. Infrastruktuurin kokonaisvaltaista suunnittelua jatketaan. Taideohjelman toiminta jatkuu valtuuston hyväksymän taideohjelman mukaisesti.

Talouden toteutuminen

Taseyksikön alueelta kertyi tontinmyyntituloja yhteensä n. 8,2 milj. euroa.

MAANKÄYTTÖ JA PAIKKATIETO

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Maankäyttöpäällikkö Päivi Hämäläinen

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	4 227	0	4 227	4 450	105,3	105,3	223	0	
Toimintakulut	-1 884	0	-1 884	-1 859	98,7	98,7	25	0	
Toimintakate	2 343	0	2 343	2 591	110,6	110,6	248	0	

Maankäyttö ja paikkatieto on perustettu vuoden 2021 alussa.

TOIMINNAN KUVAUS

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Palvelualueelta irtisanoutui toukokuussa paikkatietopäällikkö ja kiinteistörekisterin-hoitaja sekä kesäkuussa maanmittausinsinööri, joiden rekrytointiprosessit ja töiden pikainen uudelleen organisointi varasi palvelualueen resursseja. Uusi kiinteistörekisterinhoitaja aloitti työskentelyn lokakuun alussa, maanmittausinsinööri marraskuun alussa, uusi paikkatietopäällikkö on valittu.

Koronaepidemian johdosta noin 75 % palvelualueen työtehtävistä suoritettiin etänä. Palvelutoiminnan vähäinen häiriytyminen, henkilöstön tehdessä pääsääntöisesti etätyöskentelyä poikkeusaikana sekä toimien useassa tehtävässä oman tehtävänsä ohella, osoitti henkilöstöltä huimaa sopeutumista, uudistumiskykyä ja sitoutumista.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2021 omakotitonttitarjontaa oli kaikissa kuntakeskuksissa ja kysyntä sekä tontinluovutus olivat hyvällä tasolla. Omakotitonttien luovutuksen jatkuminen hyvänä edellyttää markkinatilanteen säilymistä samalla tasolla, kunnallistekniikan rakentumista jo kaavoitetuilla alueilla ja kaavoituksen nopeaa valmistumista uusilla alueilla. Kunnan maanomistuksen lisäämiseen laajentumisalueilla on edelleen aktiivisesti kiinnitettävä huomiota.

Talouden toteutuminen

Maanmyyntitulot olivat n. 15,3 milj. euroa. Alkuperäisen talousarvion mukainen maanmyyntitulotavoite oli 8,8 milj. euroa, joten se ylittyi 6,5 milj. euroa isojen yritystonttien myynnin toteuduttua ennakoitua aiemmin. Maankäyttösopimuskorvauksia saatiin tuloutettua tavoitteen mukainen 3,0 milj. euroa. Tonttien vuokrausaste oli noin 30 %. Asuntotonteista saatiin n. 7,9 milj. euroa ja yritystonteista n. 7 milj. euroa.

Maankäyttösopimuskorvauksia saatiin tuloutettua tavoitteen mukainen 3 milj. euroa. Maanhankinnan kokonaismäärä oli noin 110 ha (tavoite noin 40 ha) ja maanhankintameno 2,7 milj. euroa.

Maanluovutus

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021	5 v. ka.
Omakotitonttien luovutus (kpl)	25	30	47	68	94	53
Tuottajamuotoisten tonttien luovutus	6	9	9	4	14	8
Yritystonttien luovutus	5	6	3	3	6	5

KAAVOITUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Kaavoituspäällikkö Anne Olkkola

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	40	0	40	43	107,5	107,5	3	3 848	-98,9
Toimintakulut	-1 244	0	-1 244	-965	77,6	77,6	279	-3 074	-68,6
Toimintakate	-1 204	0	-1 204	-922	76,6	76,6	282	774	-219,1

Organisaatiomuutoksen vuoksi vuosien 2020 ja 2021 luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään.

TOIMINNAN KUVAUS

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Lainvoiman saivat asemakaavat: Vanha Valtatie, Högberginhaaran jatke II, Rykmentinpuiston yritysalue, Sulan työpaikka-alue II ja Aropolku. Asuinrakentamista saatiin lainvoimaiseksi 1 650 k-m² ja työpaikkarakentamista 215 050 k-m². Viimeisen 10 vuoden aikana vuosittain on saatu lainvoimaista asuinrakentamista keskimäärin 72 960 k-m² ja työpaikkarakentamista 63 831 k-m².

Vuoden 2021 aikana rekrytoitiin kaavoitusavustaja edeltäjän irtisanouduttua ja irtisanoutuneen kaavasuunnittelijan tilalle rekrytoitiin asemakaava-arkkitehti. Määräaikainen kaavasuunnittelija vakinaisteettiin ja nimike muutettiin erityisasiantuntijaksi.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yleiskaavatyön ja maanhankinnan edetessä voidaan sen mukana asemakaavojen tuottamaa tonttivarantoa kehittää. Yleiskaavan osoittamien uusien alueiden lisäksi täydennysrakentamiskaavoilla tiivistetään Tuusulan kuntarakennetta kestäväällä ja ekologisella tavalla.

Kaavoitussuunnitelmaan hyväksytyt kaavatyöt kattavat lähivuosien asuin- ja työpaikka-alueiden kysynnän ja siten jatkossakin on edellytykset saavuttaa MAL-sopimuksen mukainen asuinrakentamista koskeva kaavoitusvelvoite. Kunnan luovuttamien omakotitalotonttien kysyntä on kasvanut merkittävästi ja se luo paineita priorisoida pientalokaavoja etenkin Kellokoskella ja Hyrylässä. Tuusulan palveluverkkosuunnitelman mukaiset koulujen ja päiväkotien vaatimat asemakaavamuutokset ovat olleet kärkihankkeita ja nyt jäljellä on enää Lahelan monitoimikampuksen asemakaava. Kaavatyöhön liittyy vahvasti Lahelanpelto III -alueen asemakaavoitus ja Lahelanorsi.

Sula I, II ja Rykmentinpuiston työpaikka-alueiden asemakaavojen tultua lainvoimaisiksi Etelä-Tuusulan työpaikkatonttivaranto on kohentunut merkittävästi. Työpaikka-alueiden kaavavarantoa kehitetään edelleen Focus-alueen, Rykmentinportti I:n ja Senkkerinmäen alkavilla kaavatoilla.

Keskusten kehittäminen edellyttää kaavasuunnittelun lisäksi sopimuksia ja yhteistä tulevaisuuden tavoitetta kiinteistöjen omistajien kanssa. Hyrylässä palvelukeskuksen tarjouskilpailun ratkettua palvelukeskuksen suunnittelu ja asemakaavamuutos etenivät merkittävästi vuonna 2021. Kellokosken sairaala-alueen kehittäminen edellyttää kiinteistön tulevan omistajan tai HUS:n tavoitetilan selkiytymistä.

Talouden toteutuminen

Toimintakulut alittivat talousarvion n. 0,3 milj. euroa. Alitus johtui lähinnä asiantuntijapalveluiden ennakoitua vähemmästä käytöstä sekä henkilökustannusten alituksesta.

RAKENNUSVALVONTA

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Johtava rakennustarkastaja Johanna Aho

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	522	100	622	1 123	215,1	180,5	-501	626	79,5
Toimintakulut	-653	0	-653	-611	93,6	93,6	-42	-707	-13,6
Toimintakate	-131	100	-31	512	-390,8	-1651,6	-543	-81	-730,7

TOIMINNAN KUVAUS

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Rakennuslupia myönnettiin vuonna 2021 huomattavasti enemmän kuin kolmena aiempänä vuonna. Valmistuneita asuntoja oli ennätysmäärä 558 kappaletta. Asuntorakentaminen jatkoi siis kasvua. Isoja valmistuneita kohteita olivat muun muassa Patteristontie 1 ja Rykmentintie 8 kerrostalot sekä Högbergintien logistiikkarakennus.

Tarkasteluvuonna aloitettiin useamman Rykmentinpuistoon sijoittuvan kerrostalon sekä Monion rakennustyöt. Yksittäisiä teollisuustilahankkeita on käynnissä myös Vallun teollisuusalueella Jokelassa sekä Rajalinnan työpaikka-alueella Kellokoskella. Pientaloja rakentui vuonna 2021 pääosin etelässä Lahelanpelto II, Kellokoskella Linjapuisto II sekä Jokelassa Kartano I alueelle. Lahelanpellon alueelle valmistui myös päivittäistavarakauppa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Hyrylän ja Rykmentinpuiston houkuttelevuus näyttää jatkuvan. Rakennusliikkeiden yhteydenotot kuntaan indikoivat sitä, että lähivuosina on odotettavissa myös isoja lupahankkeita ainakin Etelä-Tuusulassa. Myös palveluverkkouudistuksen osalta hankkeita käynnistyy tulevina vuosina. Vuonna 2021 aloitettujen kerrostalohankkeiden valmistuminen nostaa valmistuvien asuntojen lukumäärää vuonna 2022 todennäköisesti jopa vuotta 2021 suuremmaksi. Pientalorakentamisen osalta kunnan tonttitarjonta pysynee tasaisena ja näiden osalta suurta nousua ei ole odotettavissa. Rykmentinpuiston yritysalueen rakentaminen alkaa.

Rakennusvalvonta jatkaa paperiarkiston digitointia niin ostopalveluna kuin omana työnä. Lupapistekauppaan liittyvää aineistopyyntöjen digitointiprosessia kehitetään asiakasystävällisemmäksi. Tavoitteena on saada verkko-kaupasta asiakkaille houkutteleva kanava olevan aineiston hankkimisessa, sekä alkaa pikkuhiljaa saada kaupan kautta tuottoja.

Uuden kaavoitus- ja rakentamislain on arvioitu astuvan voimaan 2024 vuoden alusta. Lain voimaantulon siirtyminen nostaa paineita uudistaa myös nykyistä rakennusjärjestystä. Uudistamistyön käynnistyminen ennen lakimuutosta on todennäköistä. Viimeistään uuden lain voimaantultua rakennusjärjestys tulee uusia.

Talouden toteutuminen

Rakennusvalvonnan toimintatuotot ylittivät muutetun käyttösuunnitelman n. 0,5 milj. euroa. Ylitys johtui voimakkaana jatkuneesta lupien kysynnästä.

YHDYSKUNTATEKNIikka

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Yhdyskuntatekniikan päällikkö Petri Juhola

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	756	0	756	705	93,3	93,3	51	745	-5,3
Toimintakulut	-11 157	920	-10 237	-9 733	87,2	95,1	-504	-9 536	2,1
Valmistus omaan käyttöön	100	0	100	429	429,0	429,0	-329	421	1,9
Toimintakate	-10 301	920	-9 381	-8 599	83,5	617,3	-782	-8 370	-1,4

TOIMINNAN KUVAUS

Olelliset tapahtumat palvelualueella

Kunnallistekniikan suunnittelussa pääpaino on ollut Häriskiven ja Pellavamäen uusien asuinalueiden ja Rykmentinpuiston ja Sulan työpaikka-alueiden suunnittelussa. Lisäksi merkittävää työpanosta ovat vaatineet palveluverkon uudistamiseen, Hyrylän palvelukeskukseen ja uuteen matkakeskukseen liittyvät suunnittelutehtävät.

Rakentamisen painopiste oli Etelä-Tuusulassa. Puustellinmetsässä rakennettiin viimeiset kadut, Monion alueella Tykkietä ja Rykmentintien keskustassa Varusmiehentietä. Riihikallion koulukampukseen liittyen aloitettiin Pellavamäentien saneeraus. Kellokoskella jatkettiin Vanhan valtatie saneerausta. Muita kohteita olivat Tuusulanjoentie ja Päiväkummuntie Jokelassa.

Vuonna 2021 Lilly Kajanus-Blennerin puisto valmistui omajohtoisena urakkana. Hyökkälän leikkipuiston perusparannus aloitettiin omajohtoisena työnä, puisto rakennetaan loppuun 2022. Rakennutimme Lahelanpelto II alueella olevan Kaffepaussi-puiston sekä Murupuisto-leikkipuiston. Anttilanrannan piknik alue viimeisteltiin ja sinne rakennettiin puuvaja.

COVID-19 epidemia on vähentänyt joukkoliikenteen käyttöä sekä lipputuloja vuosien 2020 ja 2021 aikana. Liikennetarjontaa on tämän vuoksi supistettu, eikä tarjonta ole palautunut tai sitä ei ole palautettu ennalleen vuoden 2021 aikana.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Suunnittelun ja rakentamisen pääpainopiste on lähivuosina edelleen Etelä-Tuusulassa. Pientaloasuinalueiden rinnalle tulee runsaasti myös työpaikka-alueita sekä keskusta-alueita. Suunnittelu ja rakentaminen jatkuvat korkeasuhdanteisena jatkossakin. Aluesuunnittelun lisäksi kunnan palveluverkon uudistamiseen sekä kunnan muihin kiinteistöhankeisiin liittyviä suunnittelu- ja asiantuntijatehtäviä pyydetään todennäköisesti jatkossakin runsaasti.

Katujen pintaukseen tulee jatkossa saada vuosittain enemmän rahaa, ettei korjausvelka karkaisi kohtuuttoman suureksi. Oikea-aikaisella pintauksella voidaan ehkäistä peruskorjaustarpeiden kasvamista. Kevyen liikenteen väylien kuntoarvio ja saneeraussuunnitelma / pintaohjelma tehdään vuoden 2022 aikana. Elohopea-lampullisten katuväylien saneeraaminen LED valaisimilla saataneen valmiiksi vuoden 2022 aikana, minkä jälkeen jatketaan saneeraamista suurpainenatrium ja monimetallivalaisimien osalta. Katuväylien ohjauksjärjestelmän uusiminen on vuoden 2022 osalta ohjelmassa ainakin kilpailutuksen osalta.

Kuntaan on valmistumassa useita hehtaareja uusia viheralueita hulevesialueineen, joiden laadukas kunnossapito tulee turvata. Samanaikaisesti vanhoja puistoja saneerataan korkeampaan hoitotasoon. Tämä merkitsee, että kunnossapitomäärärahoja on tarkistettava yli raamirajan seuraavan vuoden talousarviota laadittaessa.

Pandemian vaikutusta joukkoliikennematkustukseen seurataan ja liikennöintiä muutetaan sopimusten puitteissa tarvittavilta osin. Lähtökohtaisesti HSL jatkaa liikenne-tarjonnan sopeuttamistoimia vuonna 2022. Aiemmin päätettyjen linjasto- ja liikennöintisuunnitelmissa esitettyjen uusien palvelujen sekä käynnissä olevaa liikennöintiä lisäävien muutosten toteuttaminen siirtyy edelleen toistaiseksi.

Talouden toteutuminen

Toimintatuotot toteutuivat lähellä budjetoitua.

Toimintamenot alittivat muutetun käyttösuunnitelman tason n. 0,5 milj. euroa. Merkittävimmät säästöt olivat asiantuntijapalveluissa n. 0,4 milj. euroa.

Tunnusluvut

TEIDEN KUNNOSSAPITO	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021
Liikennöimisalue m ²	1 749 433	1 913 845	2 431 450	2 431 450	2 230 088
Päällysteaste %	87	87	87	87	87
Valaistusaste %	89	89	89	89	89
Kunnossapidettävät tiet km	227	240	270	270	250
Kp. kevyen liik. väylät km	139	156	213	213	193
Kunnan hoidossa ol. ykstyistiet km	20	20	20	20	20
Käyttötalousmenot	3 219 938	3 552 567	3 919 000	3 629 008	4 158 907
YL. ALUEIDEN VALAISTUS	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021
sähkö €	569 265	699 933	679 000	838 643	650 267
VIHERALUEET	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021
kunnossapid. rak. puistot ha	85	85	85	89	97
käyttötalousmenot	869 260	980 388	1 305 490	1 462 656	1 697 447
€/ha	10 227	11 534	15 359	16 434	17 499
leikkipuistot kpl	53	53	53	54	56

TILAPALVELUT

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Tilapalvelupäällikkö Mikko Simpanen

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	23 753	0	23 753	23 458	98,8	98,8	-295	23 534	-0,3
Toimintakulut	-13 769	-447	-14 216	-14 825	107,7	104,3	-609	-12 777	16,0
Valmistus omaan käyttö	0	0	0	111			111	0	
Toimintakate	9 984	-447	9 537	8 744	87,6	203,0	-793	10 757	15,7

TOIMINNAN KUVAUS

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Vuonna 2021 kaikkia palveluverkon uudiskohteita edistettiin ja aikatauluja tarkennettiin. Palveluverkkouudistus satoi merkittävän osan Tilapalveluiden asiantuntijoiden työresurssia. Vuoden aikana Tilapalvelut terävöitti ja jäsenteli palveluverkon rakentamisen työtapoja ja vastuita.

Vuonna 2021 merkittävimmät investointihankkeet olivat Monion ja Martta Wendelin-päiväkodin rakentaminen, sekä Kirkonkylän rakentamisen valmistelu ja aloittaminen. Monion hanke eteni rakennusvaiheeseen vuonna 2021 suunnitellussa aikataulussa, määritellyssä laadussa ja annetussa budjetissa. Martta Wendelin-päiväkodin rakentaminen kohtasi haasteita kunnan projektipäällikkönä toimineen rakennuspäällikön irtisanouduttua keväällä 2021. Akuutti henkilöstövaje toi paineita rakentamisen aikatauluun ja ennen kaikkea budjettiin. Kirkonkylän rakentamisen valmistelu eteni vuonna 2021 väistötilojen siirrolla Tuuskodon pihaan, ja urakoiden kilpailuttamisella. Rakentaminen alkoi loppuvuodesta vanhan koulun purkutoimilla.

Koronaepidemia aiheutti suurimmat muutokset koulujen, päiväkotien ja muiden julkisten rakennusten puhtaanapidon päivittäisessä rytmissä. Kosketuspintojen sekä wc-tilojen siivousta lisättiin lisäresurssien avulla lähes kaikissa yksiköissä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kustannuksiltaan ja vaikuttavuudeltaan ylivoimaisesti merkittävin hankekokonaisuus koko kunnassa on palveluverkon rakentaminen. Palveluverkon rakentaminen tulee sitomaan rakennuttamisen palveluyksikön resurssit tulevina vuosina. Palveluverkon toteutuksen pääpaino tulee jatkossa siirtymään suunnittelusta toteutukseen, ja tuo merkittäviä resurssihaasteita tilapalveluille. Tilapalvelut tulee käyttämään ulkopuolisia asiantuntijoita toteutuksen läpiviemiseen.

Sisäilmaongelmien ennakointi, tutkinta, viestintä ja korjausten suunnittelu sekä toteutuksen järjestäminen jatkuvat ennallaan vuonna 2022, jonka jälkeen palveluverkon uudiskohteiden valmistuminen tulee helpottamaan sisäilmatyötä uudiskohteiden korvatessa sisäilmaongelmaisista kohteistamme. Vuonna 2022 kehitämme ja jatkojalostamme toimintatapojamme edelleen tutkimusselvityksissä, asiakirjahallinnassa sekä tiedottamisessa.

Ammattitaitoisen ylläpitohenkilöstön palkkaaminen nykyisellä kunnan palkkatasolla on hyvin vaikeata, ja Tilapalvelut tutkii vuonna 2022 mahdollisuutta ostaa ulkopuoliselta palveluntuottajalta kiinteistönhoidon palveluita resurssivajeen paikkaamiseksi. Siivouksen kustannustason nousua on odotettavissa ylläpitosiivouksessa sekä korjaus- ja saneerauskohteiden valmistumisen jälkeisissä lisäsiivouksissa. Väistötiloihin siirtyminen toi osaltaan ennakoimattomia siivoustarpeita, jotka havaittiin usein vasta käytön aikana.

Talouden toteutuminen

Toimintatuotot alittivat talousarvion tason n. 0,3 milj. euroa. Alitus johtui sisäisistä vuokrista Kirkonkylän koulun poistuttua käytöstä.

Toimintamenot ylittivät talousarvion tason n. 0,6 milj. euroa. Ylitys johtui lähinnä sääolosuhteiden aiheuttamista ennakoitua suuremmista energiakustannuksista, siivouskulujen sekä sisäisten erien ylittymisestä.

Tunnusluvut

KIINTEISTÖNHOITO	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
m ²	178 107	178 107	175 800	134 700	154 500
<i>muutos %</i>	0,0	0,0	-1,3	-23,4	14,7
<i>käyttötalousmenot</i>	6 358 649	6 972 731	7 497 378	6 518 442	7 661 461
€/m²	35,70	39,15	42,65	48,39	49,59
<i>muutos %</i>	10,4	9,7	8,9	13,5	2,5
Lämmitys €/v.	2 044 512	2 231 783	2 122 925	1 925 322	2 145 746
Sähkö €/v.	1 266 871	1 497 221	1 612 742	1 626 490	1 622 083
Vesi €/v.	329 292	140 883	151 249	119 431	128 683
	3 812 645	3 869 887	3 886 916	3 671 243	3 896 512
SIIVOUS	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
m ²	115 290	115 290	116 500	117 362	117 362
<i>muutos %</i>	3,0	0,0	1,0	0,7	0,0
<i>käyttötalousmenot</i>	2 881 520	2 923 183	3 077 548	3 106 522	3 078 143
<i>muutos %</i>	-5,5	1,4	5,3	0,9	-0,9
€/m²	24,99	25,36	26,42	26,47	26,23
<i>muutos %</i>	-8,2	0,0	4,2	0,2	-0,9

TOTEUMAVERTAILUT

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUMAVERTAILU

KUNNAN SISÄINEN TULOSLASKELMA ILMAN VESILIIKELAITOSTA v.2021.

Toimintatulot ja -menot sisältävät kunnan sisäisen laskutuksen.

	Talousarvio	TA muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2 021	Poikkeama	Toteuma 2 020	Muutos-% 2020/-21
Toimintatulot	59 657	3 172	62 829	69 170	6 341	56 089	23,3 %
Myyntitulot	17 866	360	18 226	18 898	672	17 280	9,4 %
Maksutulot	9 582	-264	9 318	9 557	239	8 417	13,5 %
Tuet ja avustukset	731	0	731	2 364	1 634	1 871	26,3 %
Muut toimintatulot	31 478	3 076	34 554	38 350	3 796	28 520	34,5 %
Toimintamenot	-277 754	-3 827	-281 581	-276 058	5 522	-271 749	1,6 %
Valmistus omaan käyttöön	100		100	541		421	
Henkilöstömenot	-77 840	-100	-77 940	-79 436	-1 496	-74 811	6,2 %
Palkat ja palkkiot	-61 171	-83	-61 253	-63 004	-1 751	-59 755	5,4 %
Eläkekulut	-14 334	-14	-14 349	-13 882	466	-13 116	5,8 %
Muut henkilöstösivukulut	-2 336	-3	-2 339	-2 550	-211	-1 940	31,4 %
Palvelujen ostot	-158 841	-3 327	-162 168	-155 609	6 559	-156 900	-0,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 359	0	-9 359	-9 417	-58	-9 674	-2,7 %
Avustukset muille	-7 672	-380	-8 052	-7 629	423	-7 480	2,0 %
Muut toimintamenot	-24 042	-20	-24 062	-23 967	94	-22 884	4,7 %
Toimintakate	-217 997	-655	-218 652	-206 348	11 864	-215 239	-4,1 %
Verotulot	193 772	5 000	198 772	201 794	3 022	192 121	5,0 %
Valtionosuudet	31 851	-485	32 337	32 411	74	42 077	-23,0 %
Rahoitustulot ja menot:							
Korkotulot	250		250	78	-172	86	-9,1 %
Muut rahoitustulot	490		490	479	-11	522	-8,3 %
Korvaus peruspääomasta liikelait	488		488	488	0	488	0,0 %
Korkomenot	-942		-942	-1 077	-135	-1 069	0,8 %
Muut rahoitusmenot	-50		-50	-5	45	-8	-39,8 %
Vuosikate	7 861	3 860	12 692	27 819	14 687	18 977	46,6 %
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 661	0	-15 661	-16 688	-1 027	-14 904	12,0 %
Arvonalentumiset				-428	-428	-2 077	
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tulot				0	0	0	
Satunnaiset menot				0	0	0	
Tilikauden tulos	-7 800	3 860	-2 969	10 703	13 232	1 996	436,2 %
Varausten ja rahastojen muutokset							
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)							
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys (+)	0		0	0		0	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-7 800	3 860	-2 970	10 703	13 232	1 996	436,2 %
VEROTULOJEN ERITTELY							
Verotulot	193 772	0	193 772	201 794	8 022	192 121	5,0 %
Kunnan tulovero	171 109	0	171 109	176 108	4 999	173 652	1,4 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	9 917	0	9 917	12 558	2 641	8 443	48,7 %
Kiinteistövero	12 746	0	12 746	13 128	382	10 026	30,9 %
Muut verotulot							
VALTION OSUUKSIEN ERITTELY							
Valtionosuudet	31 851	485	32 337	32 411	-12 897	42 077	-23,0 %
Peruspalvelujen valtionosuus	46 916	0	46 916	34 031	-12 885	42 304	
Verotulotasaus	-10 657	0	-10 657	-10 690	-33	-9 745	
Opetus ja kulttuuri muut	-3 460	485	-2 975	-2 953	21	-3 063	
Verotulomenetysten kompensaat	-948	0	-948	12 024		12 580	

TOIMINTATULOT JA -MENOT (1 000 €) 2020-2021

Sisältävät sisäiset tulot- ja menot.

Vesihuolto- ja lämmityslaitoksen luvut eivät sisälly tietoihin.

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	2020-21 Kasvu %	Talousarvio 2021	Tot.%	Muutettu talousarvio 2020	Tot.%
TOIMINTATULOT	56 088,8	69 169,8	23,3	59 656,7	115,9	62 828,7	110,1
Myyntitulot	17 280,4	18 898,4	9,4	17 866,0	105,8	18 226,0	103,7
Maksutuotot	8 417,0	9 556,8	13,5	9 581,6	99,7	9 317,6	102,6
Tuet ja avustukset	1 871,4	2 364,4	26,3	730,6	323,6	730,6	323,6
Vuokrat	23 114,8	22 767,0	-1,5	23 558,3	96,6	23 438,3	97,1
Käyttöomaisuuden myyntivoitto	5 017,6	15 239,2	203,7	7 480,0	203,7	10 676,0	142,7
Muut tuotot	387,6	344,0	-11,3	440,2	78,1	440,2	78,1
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	421,1	540,7	28,4	100,0		100,0	
TOIMINTAMENOT	271 749,2	276 058,3	1,6	277 753,7	99,4	281 580,7	98,0
Henkilöstömenot yhteensä	74 811,0	79 436,0	6,2	77 840,4	102,0	77 940,4	103,6
Palkat ja palkkiot	59 754,5	63 004,0	5,4	61 170,6	103,0	61 253,3	102,9
Eläkekulut	13 116,2	13 882,3	5,8	14 334,3	96,8	14 348,6	96,8
Muut henkilöstösivukulut	1 940,2	2 549,7	31,4	2 335,5	109,2	2 338,5	109,0
Palveluiden ostot							
Asiakaspalvelujen ostot	121 992,9	119 512,6	-2,0	122 085,8	97,9	125 885,8	94,9
Muiden palvelujen ostot	34 907,4	36 096,6	3,4	36 755,3	98,2	36 282,3	99,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat							
Ostot tilikauden aikana	9 673,8	9 416,9	-2,7	9 358,6	100,6	9 358,6	100,6
Varastojen lisäys/vähennys							
Avustukset	7 480,1	7 628,9	2,0	7 671,9	99,4	8 051,9	94,7
Vuokrat	22 881,1	23 223,4	1,5	23 346,2	99,5	23 366,2	99,4
Muut kulut	2,9	743,9	25445,2	695,6	106,9	695,6	106,9
TOIMINTAKATE (Tulot-menot)	-215 239,2	-206 347,7	-4,1	-217 997,1	94,7	-218 652,1	94,4

SISÄINEN TULOSLASKELMA TP 2014 - (1 000 €)

Toimintatulot ja -menot sisältävät sisäisen laskutuksen. Ei sisällä liikelaitoksen lukuja.

03.03.2022	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TP 2021	Poik- keama	TA 2022
Verotuloprosentti	19,25	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,75	19,75	19,75		19,75
Varsinainen toiminta												
Myyntivoitot	6 893	6 685	7 114	7 905	5 549	9 756	5 018	7 480	10 676	15 239	4 563	10 200
Toimintatulot	61 084	59 259	59 843	56 882	122 242	55 762	51 071	52 177	52 153	53 931	1 778	53 898
Valmistus omaan käyttöön		100	86	173	351	228	421	100	100	541	441	100
Toimintamenot	246 469	249 230	253 708	250 853	323 612	271 675	271 749	277 754	281 581	276 058	-5 522	289 900
TOIMINTAKATE	-178 492	-183 185	-186 665	-185 893	-195 470	-205 929	-215 239	-217 997	-218 652	-206 348	12 304	-225 703
T-katemuutos-%	1,86	2,63	1,90	6,08	9,51	12,42	4,52	1,28	1,59	-4,13		9,38
T-menomuutos-%	1,62	1,12	1,80	3,43	31,30	9,01	0,03	2,21	3,62	1,59		5,01
Verotulot	167 318	171 443	176 514	177 954	179 203	182 523	192 121	193 772	198 772	201 794	3 022	207 220
muutos-%	1,59	2,47	2,96	8,05	7,10	6,46	5,26	0,86	3,46	5,03		2,69
Valtionosuudet	20 589	19 096	23 061	23 327	24 291	25 429	42 077	31 851	32 337	32 411	74	35 414
muutos-%	-9,58	-7,25	20,76	2,45	17,98	33,16	65,46	-24,30	-23,15	-22,97		9,26
ALV-takaisinperintä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Rahoitustulot ja -menot yhteensä	115	255	344	311	96	-196	-469	235	235	-526	-94	-21
Korkotulot	246	246	247	256	262	102	86	250	250	78	-172	60
Muut rahoitustulot	353	321	497	612	562	574	522	490	490	479	-11	490
Korvaus peruspääomasta liike	488	488	488	488	488	488	488	488	488	488	0	488
Korkomenot	333	295	388	541	710	863	1 069	942	942	1 077	135	1 009
Muut rahoitusmenot	151	18	12	15	18	9	8	50	50	5	-45	50
VUOSIKATE	9 531	8 096	13 743	16 186	8 608	2 315	18 977	7 861	12 692	27 819	15 127	16 910
muutos-%	-24,28	-15,05	69,75	28,60	-9,68	-71,41	719,85	-58,57	-33,12	46,60		-39,21
Verorahoitus (verot+valtionosuudet)	187 907	190 539	199 576	201 281	203 494	207 952	234 198	225 623	231 109	234 205	3 097	242 634
muutos-%	0,24	1,40	4,74	7,37	8,30	9,14	12,62	-3,66	-1,32	0,00		3,60
Vuosikate % verorahoituksesta	5,07	4,25	6,89	8,04	4,23	1,11	8,10	3,48	5,49	11,88		6,97
Vuosikate euro/asukas	249	211	356	418	223	60	489	203	328	700		430
Vuosikate % poistoista	95	76	124	140	72	17	127	50	81	167		103
Suunnitelmapoistot (SuMu)	9 995	10 627	11 108	11 537	11 905	13 863	14 904	15 661	15 661	16 688	1 027	16 370
Arvon alentumiset					576	9 804	2 077			428		
Satunnaiset tulot												
Satunnaiset menot												
TILIKAUDEN TULOS	-464	-2 531	2 635	4 649	-3 296	-21 353	1 996	-7 800	-2 969	10 703	13 673	540
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys	281	100										
Varausten vähennys (+) = investointeihin												
Siirrot rahastoihin	6	0	135	145	0	0	0	0	0	0		0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ ilman lask.korkoja	-189	-2 431	2 500	4 504	-3 296	-21 353	1 996	-7 800	-2 969	10 703	13 673	540
Asukkaat 31.12. kasvu-%	38 213	38 451	38 595	38 706	38 644	38 605	38 788	38 716	38 716	39 727	1 011	39 342
	0,22	0,62	0,37	1,51	1,13	0,40	0,47	-0,19	-0,19	2,42		-0,97

INVESTOINNIT V.2021

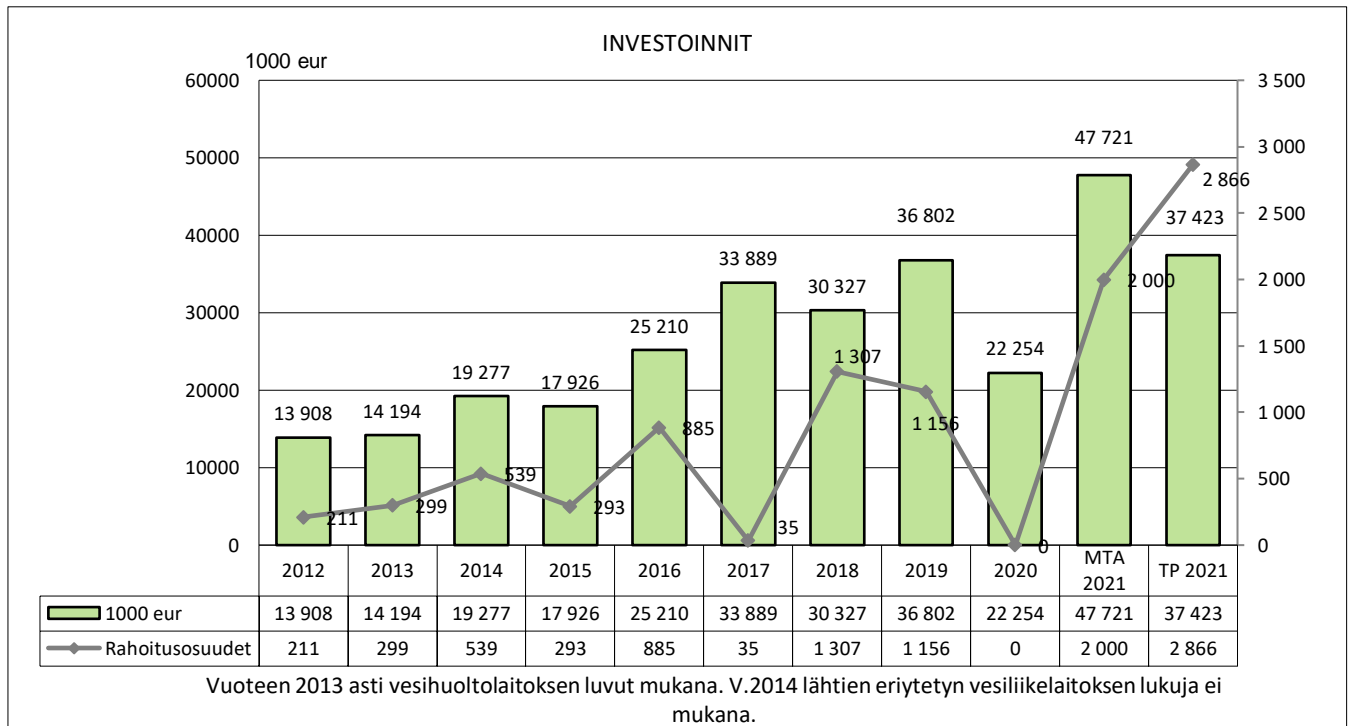
Tuusulan kunnan vuoden 2021 investoinnit painottuivat kohteisiin, jotka tukevat palvelurakenteen uudistamista ja edistävät terveyttä ja hyvinvointia, kunnan elinvoimaa ja vetovoimaisuutta. Investointien pidemmän tähtäimen tavoitteena on myös tukea kunnan palveluiden järjestämistä entistä tuottavammin.

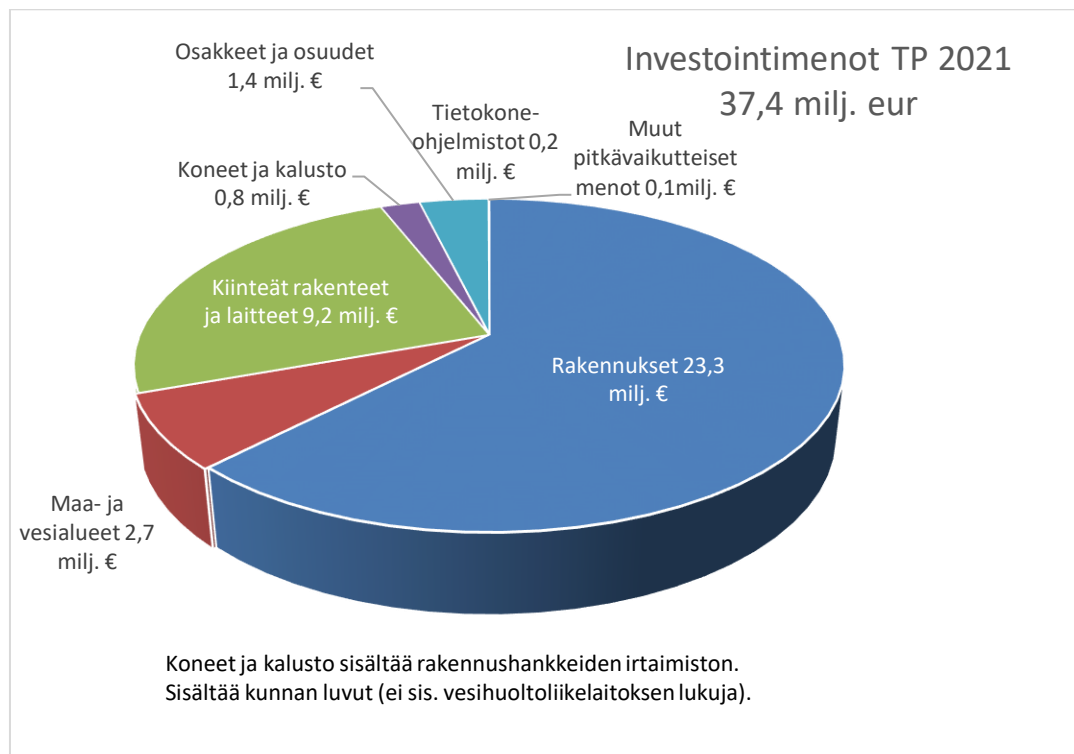
Koulujen ja päiväkotien uudisrakennus- ja peruskorjaus- hankkeiden investoinneissa kunnan tavoitteena on ns. kampus-toimintamalli, jolloin samassa toimintapisteessä ja kiinteistössä ovat päiväkotitoiminta, esikoulu, ala-aste ja yläaste. Samassa kokonaisuudessa voi olla myös nuorisotiloja sekä ikääntyville tarkoitettuja ja muita kuntalaisten tarvitsemia palveluita helposti saavutettavissa kokonaisuudessa.

Rakenteilla oleva Monio kokoaa saman katon alle lukion, kansalaisopiston, musiikkiopiston ja taiteen perusopetuksen tilat. Monipuolisena kulttuuri- ja opiskelu- ympäristönä Monio tulee tarjoamaan kaikkia kuntalaisia palvelevia kokoontumis- ja esiintymistiloja. Myös yritykset ja yhdistykset voivat käyttää Monion tiloja.

Kunnallistekniikan investoinnit painottuivat myös pääosin uusien asuinalueiden rakentamiseen. Rykmentinpui-
ston rakentaminen jatkui, Kellokoskella aloitettiin Vanhan valtatie saneeraus.

Talonrakennuksen ja Yhdyskuntatekniikan toteutuneet investoinnit olivat n. 32,4 milj. euroa.

TOTEUTUNEET YLI 0,3 MILJ. EURON INVESTOINNIT

RAKENNUKSET

Etelä-Tuusulan Monion lukio- ja kulttuurin monitoimirakennus 9,2 milj. euroa (MTA 2021 10,0 milj. euroa)

- Monio rakentaminen aloitettiin

Martta Wendelinin päiväkoti 7,7 milj. euroa (MTA 2021 9,0 milj. euroa)

- Vuonna 2020 aloitetut rakennustyöt jatkuvat

Kirkonkylän koulu ja päiväkoti kampus 2,1 milj. euroa (MTA 2021 2,5 M€)

Kirkonkylän koulun muutostyö 0,6 milj. euroa (TA2021 0,6 M€)

- Rakennustyöt valmistuivat

Riihikallion yläkoulun rakentaminen 0,7 milj. euroa (TA2021 1,2 M€)

- Rakentamisen valmistelu

Kirjaston Kellokosken toimipiste 0,4 milj. euroa (TA 2021 0,6 milj. euroa)

- Rakennustyöt valmistuivat

MAA- JA VESIALUEET

Maanhankinnan kokonaismäärä oli noin 110 ha (tavoite noin 40 ha) ja maanhankintameno 2,7 milj. euroa.

KUNNALLISTEKNIikka

Rakentamisen painopiste oli Etelä-Tuusulassa. Puustellinmetsässä rakennettiin viimeiset kadut, Monion alueella Tykkietä ja Rykmentintien keskustassa Varusmiehentietä. Riihikallion koulukampukseen liittyen aloitettiin Pellavamäentien saneeraus. Kellokoskella jatkettiin Vanhan valtatie saneerausta. Muita kohteita olivat Tuusulanjoentie ja Päiväkummuntie Jokelassa.

Vuoden 2021 suurimpia kunnallistekniikan investointikohteita olivat:

Rykmentinpuisto *Tykkietie 0,4 milj. euroa (TA 2021 0,4 milj. euroa)*

Pellavamäki *0,6 milj. euroa (TA 2021 0,8 milj. euroa)*

Kellokosken keskusta Nystenintie ja Vanha valtatie
1,8 milj. euroa (TA 2021 1,8 milj. euroa)

PUISTOT JA LEIKKIPAIKAT

Vuoden aikana valmistuivat Kaffepaussin ja Murupuiston puistot.

Kaffepaussi 0,4 milj. euroa (TA 2021 0,5 milj. euroa)

- *Rakennustyöt valmistuivat*

Murupuisto 0,3 milj. euroa (TA 2021 0,5 milj. euroa)

- *Rakennustyöt valmistuivat*

Peltokaaren alue 0,7 milj. euroa (TA 2021 0,5 milj. euroa)

- *Rakennustyöt jatkuvat*

VESISTÖT

Vesistöjen osalta merkittävin hanke oli Tuusulanjärven ympäristön projekti 0,5 milj. euroa (TA 2021 0,9 milj. euroa).

INVESTOINNIT TP 2021	TA 2021	TA-muutos	Talousarvio+ muutos	Toteuma TP 2021	Tot. % TP 2021	Poikkeama TP 2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €
1. Maanhankinta						
Maa-alueiden hankinta	-3 000	-1 000	-4 000	-2 703	67,6	1 298
Maanmyynti	8 800	3 760	12 560	15 536	123,7	2 976
Maanhankinta yhteensä	5 800	2 760	8 560	12 833	149,9	4 273
Josta myyntivoittojen osuus						
2. Osakkeet						
Koy Hyrylän pysäköintitalo	-100		-100		0,0	100
Tuusulan jäähalli		-270	-270	-272	100,9	-2
Lahelankankaan toimitalo		-1 100	-1 100	-1 122	102,0	-22
Osakkeiden hankinta yhteensä	-100	-1 370	-1 470	-1 394	94,9	76
Osakkeiden myynti				212		
Vuokratodit Holding Oy:n osakkeet				152		
As. Oy Hirsitien Salpa osakkeet				59		
Josta osakkeiden myyntivoitto						
3. Rakennukset						
3.1 Kunnanhallitus						
Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja perusparannustöitä	-200		-200	-94	47,1	106
Vanhan hallintorakennuksen purku	-650	650	0			0
Riihikallion Paja-talo		-50	-50	-16	31,1	34
	-850	600	-250	-110	43,9	140
3.2 Sivistys						
Uusien oppimisympäristöjen edellyttämät muutosinvestoinnit	-100		-100	-33	32,6	67
Ruotsinkylän koulun muutostyöt, piha-alueet, vanhan elem.koulun purku ja liitoskohdan perusparannus	-500	-150	-650	-631	97,0	19
Martta Wendelin päiväkoti	-9 000		-9 000	-7 720	85,8	1 280
Etelä-Tuusulan lukio/monitoimirakennus MONIO	-8 900	-1 100	-10 000	-9 244	92,4	756
Rykmentinpuiston yhtenäiskoulu; koulu, pk, nuorisotila	-500		-500	-104	20,7	396
Riihikallion monitoimikampus	-1 200		-1 200	-725	60,4	475
Jokela koulukeskus	-50		-50		0,0	50
Kirkonkylän koulu ja päiväkoti kampus	-5 000	2 500	-2 500	-2 069	82,8	431
Lahelan monitoimikampus	-100		-100	-4	4,1	96
Pihaleikkiväl. ja aidat säännösten mukaisiksi	-30	-40	-70	-6	8,6	64
	-25 380	1 210	-24 170	-20 534	85,0	3 636
3.3 Vapaa-aika						
Uimahalli						0
- kassan muutostyöt	-100		-100	-77	77,3	23
Urheilukeskus	-150	150				
Kevyen liikenteen yhteys ja kuntopaikat	-100	100				
BMX-rata Urheilukeskukseen	-400	400				
Uimalammen pukuhuoneet ja varastotilat	-150	150				
Lähiliikuntapaikkoja 1/vuosi.	-100	100				
	-1 000	900	-100	-77	77,3	23
3.4 Kulttuuri						
Kirjasto, Kellokosken toimipiste	-600		-600	-396	66,0	204
Halosenniemi	-50		-50	-49	97,2	1
Ilmatorjuntamuseo	-25		-25	-22	87,7	3
10 Rakennus	-50	-50	-100	-28	27,9	72
Taidekasarmi	-50	-50	-100	-27	27,1	73
	-775	-100	-875	-522	59,6	353
3.5 Kasvu ja ympäristö						
Erillinen työohjelma	-2700		-2700	-2 070	76,7	630
	-2700	0	-2700	-2 070	76,7	630
Rakennukset yhteensä	-30 705	2 610	-28 095	-23 313	83,0	4 152
Rahoitusosuudet						

INVESTOINNIT TP 2021	TA 2021 1 000 €	TA-muutos 1 000 €	Talousarvio+ muutos 1 000 €	Toteuma TP 2021 1 000 €	Tot. % TP 2021	Poikkeama TP 2021 1 000 €
4. Kiinteät rakenteet ja laitteet						
4.1 Kunnanhallitus						
4.2 Sivistys						
Koulujen ja varhaiskasvatuksen verkot ja verkko-oppimisympäristön suunnittelu ja toteutus	-100		-100	-2	1,7	98
Pihaleikkiväl. ja aidat säännösten mukaisiksi		-30	-30		0,0	30
	-100	-30	-130	-2	1,3	128
4.3 Vapaa-aika						
Kuntovälineet ja lähiliikuntapaikkojen toiminnalliset muutokset	-50		-50	-37	73,7	13
Luontoliikunta- ja harrastuspaikat	-50		-50	-62	124,0	-12
Kellokosken liikuntapaikat, aluetyöt	-50		-50	-30	59,5	20
Jokelan liikuntapaikat, aluetyöt	-50		-50	-175	350,0	-125
Uimarantojen ja venepaikkojen parannustyöt	-50		-50	-15	30,1	35
Urheilukeskus		-150	-150	-223	149,0	-73
Kevyen liikenteen yhteys ja kuntoportaat		-100	-100	-217	217,3	-117
Lähiliikuntapaikkoja 1/vuosi.		-150	-150	-261	173,9	-111
BMX-rata, hankesuunnitelma		-400	-400	-390	97,5	10
Uimalammen pukuhuoneet ja varastotilat		-150	-150		0,0	150
	-250	-950	-1 200	-1 410	117,5	-210
4.4 Kasvu ja ympäristö						
Rakennusten pihainvestoinnit						
- erillisen työohjelman mukaisesti	-100		-100		0,0	100
Tiet ja liikenneväylät						
Etelä-Tuusula	-5 210	1 000	-4 210	-2 723	64,7	1 487
Jokela	-520		-520	-547	105,2	-27
Kellokoski	-2 200		-2 200	-1 985	90,2	215
Muut alueet	-650		-650	-177	27,2	473
HSL-infran ja pysäkkien kehittäminen	-95		-95	-28	29,9	67
Puistot ja leikkipaikat	-1 950		-1 950	-1 740	89,2	210
Vesistöt	-70		-70	-32	45,4	38
Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishanke	-860		-860	-483	56,2	377
Jätehuolto	-40		-40	-32	80,6	8
	-11 695	1 000	-10 695	-7 748	72,4	2 947
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-12 045	20	-12 025	-9 160	0	2 865
Rahoitusosuudet	2 000		2 000	2 866	143,3	866
Netto	-10 045	20	-10 025	-6 294	62,8	3 731
Muut Pitkävaikuttiset menot						
Koskenmäen liittymä				-10		
Kirkonkylän koulun liittymä Tuusulantielle	-200		-200		0,0	200
Rykmentinpuisto III:n liittymä Itäväylälle	-100		-100		0,0	100
Kehä IV:n liittymät Tuusulanväylälle	-100		-100		0,0	100
Kehä IV:n liittymät Myllykyläntiehen	-50		-50		0,0	50
Pääradan alikulku Peltokaaressa	-150		-150		0,0	150
Jokelantien alikulku Peltokaaressa	-60		-60		0,0	60
Pitkävaikuttiset yhteensä	-660	0	-660	-10	0	650

INVESTOINNIT TP 2021	TA 2021 1 000 €	TA-muutos 1 000 €	Talousarvio+ muutos 1 000 €	Toteuma TP 2021 1 000 €	Tot. % TP 2021	Poikkeama TP 2021 1 000 €
5. Koneet ja kalusto						
5.1 Kunnanhallitus						
5.2 Kasvatus- ja sivistyslautakunta						
Koulujen irtaimisto	-160		-160	-136	85,2	24
Päiväkotien irtaimisto	-40		-40	-22	54,1	18
Koulujen robottihankinnat	-20		-20	-20	98,6	0
Päiväkotien keittiöiden monitoimivaunut	-220		-220	-120	54,6	100
Pellavan päiväkodin tiskilinjasto	-30		-30	-12	38,4	18
Kolsan koulun/päiväkodin ruokasalin linjasto	-20		-20	-14	69,5	6
Jokelan koulukeskuksen keittiön laitteet	-25		-25	-20	78,5	5
Lepolan koulun/päiväkodin astianpesukone	-53		-53	-39	73,8	14
Mikkolan koulun astianpesukone	-53		-53	-62	116,4	-9
	-621	0	-621	-444	71,5	177
Koneiden ja kaluston myynti				203		
Kellokosken koulun irtaimisto				203		
5.3 Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta						
Jäänhoitokone	-150		-150	-111	73,9	39
Nuorisotilat, irtaimisto	-30		-30		0,0	30
	-180	0	-180	-111	61,6	69
5.4 Kuntakehityslautakunta						
Maastomittauslaitteisto	-40		-40	-30	73,8	11
	-40	0	-40	-30	73,8	11
5.5 Tekninenlautakunta						
Taajamakone	-170		-170	-148	87,0	22
Turvallisuusjärjestelmien uusiminen	-60		-60		0,0	60
Taajamakoneen harja	-10		-10	-10	99,9	0
Piennarmurskain	-35		-35	-33	93,6	2
Reunatorastuslaite	-15		-15		0,0	15
Lumiaura	-15		-15		0,0	15
	-305	0	-305	-191	62,5	114
Koneet ja kalusto yhteensä	-1 146	0	-1 146	-775	67,6	371

INVESTOINNIT TP 2021	TA 2021 1 000 €	TA-muutos 1 000 €	Talousarvio+ muutos 1 000 €	Toteuma TP 2021 1 000 €	Tot. % TP 2021	Poikkeama TP 2021 1 000 €
6. Pitkävaikutteiset menot						
6.1 Kunnanhallitus						
K-U ympäristökeskuksen asiakasjärjestelmä				-18		
ATK- ja puhelinverkotus				-4		
CRM- ja palautejärjestelmän hankinta	-30	30	0			0
Palveluhallintajärjestelmän laajentaminen, TuusInfo, HR, talous	-15	15	0			0
Henkilöstötietojärjestelmän hankinta	-120	120	0			0
Talousjärjestelmän kehittäminen	-100	100	0			0
Sähköinen asiointi	-70	50	-20		0,0	20
Lakisäätöiset muutokset (digipalvelulaki, tiedonhallintalaki)	-30		-30		0,0	30
Sähköinen arkistojärjestelmä	-50		-50		0,0	50
Integraatioarkkitehtuuri ja -ratkaisu	-30	10	-20		0,0	20
Decidim-järjestelmän kehittäminen	-10	10	0			0
Tilavarausjärjestelmän kehittäminen	-15	15	0			0
Tiera konesaliirto	0	-85	-85	-20	23,5	65
	-470	265	-205	-42	20,4	163
Kasvu ja ympäristö						0
Tuusulan paikkatietojärjestelmän kehittäminen	-80		-80	-20	24,4	60
3D-kaupunkimallien kehittäminen	-40		-40	-7	18,2	33
	-120	0	-120	-27	22,3	93
Pitkävaikutteiset menot yhteensä	-590	265	-325	-69	21	256
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta						0
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta, brutto	-48 246	525	-47 721	-37 423	78,4	10 298
Rahoitusosuudet	2 000		2 000	2 866	143,3	866
Tulot	8 800		12 560	15 951	127,0	3 391
Investoinnit, netto	-37 446	525	-33 161	-18 606	56,1	14 555
7. Vesihuoltoliikelaitos						
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-3 760	600	-3 160	-2 754	87,1	406
Asiakastietojärjestelmä	-130		-130	-70	54,2	60
Liittymismaksut (infotieto)	800	650	1 450	1 711	118,0	261
Investoinnit kunta ja Vesihuoltoliikelaitos yhteensä						
Investoinnit yhteensä, brutto	-52 136	1 125	-51 011	-40 247	78,9	10 764
Rahoitusosuudet	2 000		2 350	2 866	122,0	516
Tulot	8 800		12 560	15 951	127,0	3 391
Investoinnit, netto	-41 336	1 125	-36 101	-21 431	59,4	14 670
Rykmentinpuisto (luvat sisältyvät investointiohjelmiin)						
Kunnallistekniikka	-2 200	550	-1 650	-1 186	71,9	464
Tuusulan vesi	-684	376	-308		0,0	308
	-2 884	926	-1 958	-1 186	60,6	772
Rykmentinpuisto yhteensä						
Investoinnit yhteensä, brutto	-2 884	926	-1 958	-1 186	60,6	772
Investoinnit, netto	-2 884	926	-1 958	4 847	-247,5	6 805

Investoinnit ovat sitovia hankkeina (jokainen investointiosassa mainittu kohde tulee toteuttaa), mutta määrärahat ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti kunkin toimielimen/toimialueen sisällä.

Vuonna 2021 kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin saadut rahoitusosuudet eriteltynä:

- 1) 1,5 milj. euroa Rykmentinpuiston kunnallistekniikan rakentaminen
- 2) 1,0 milj. euroa Lahelanpelto II kunnallistekniikan rakentaminen
- 3) 70 000 euroa Kellokosken koulun pihojen peruskorjaus
- 4) 40 000 euroa Rusutjärven koulun piha
- 5) 90 000 euroa Lepolan koulun lähiliikuntapaikka
- 6) 150 000 euroa lähiliikuntapaikka
- 7) 16 000 euroa Mäyräojan peruskunnostus

MTA 2021 (kunta, ei sis. Vesihuoltoliikelaitos):

- 1) Valt. päätös 4.10.2021 § 136, kiinteän omaisuuden osto, menolisäys 1000 000 eur
- 2) Valt. päätös 19.4.2021 § 41, Tuusulan Jäähalli Oy:n osakkeiden hankinta, menolisäys 270 000 eur
- 3) Valt. päätös 31.5.2021 § 64, Koy Lahelankankaan toimitalon osakkeiden hankinta, menolisäys 1 100 000 eur
- 4) Valt. päätös 6.9.2021 § 121, rakennukset/ vanhan hallintorakennuksen purku, menovähennys 650 000 eur
- 5) Valt. päätös 6.9.2021 § 121, rakennukset/Riihikallion Paja-talo, menolisäys 50 000 eur
- 6) Valt. päätös 6.9.2021 § 121, rakennukset/pihaleikkiväl. ja aidat säännösten mukaisiksi, menolisäys 70 000 eur
- 7) Valt. päätös 6.9.2021 § 121, rakennukset/Etelä-Tuusulan lukio/monitoimirakennus, menolisäys 1 100 000 eur
- 8) Valt. päätös 6.9.2021 § 121, rakennukset/Kirkonkylän koulukampus, menovähennys 2 500 000 eur
- 9) Valt. päätös 6.9.2021 § 121, rakennukset/Ruotsinkylän koulun muutostyöt, piha-alueet ym., menolisäys 150 000 eur
- 10) Valt. päätös 6.9.2021 § 121, rakennukset/Rakennus 10, menolisäys 50 000 eur
- 11) Valt. päätös 6.9.2021 § 121, rakennukset/Taidekasarmi, menolisäys 50 000 eur
- 12) Valt. päätös 6.9.2021 § 121, rakennukset/Lähiliikuntapaikka Paijalan koulu, menolisäys 50 000 eur
- 13) Valt. päätös 6.9.2021 § 121, muut pitkävaikutteiset menot/ICT-hankkeet, menovähennys 215 000 eur
- 14) Valt. päätös 6.9.2021 § 121, kiinteät rakenteet ja laitteet/Tiet ja liikenneväylät, Etelä-Tuusula, menovähennys 1 000 000 eur
- 15) Valt. päätös 8.11.2021 § 148, koneet ja kalusto/Sivistys koulujen irtaimisto, menovähennys 50 000 eur

Seuraavat määrärahat siirretty valtuuston päätöksen 8.11.2021 § 148 mukaisesti rakennuksista kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin:

- Pihaleikkivälit ja aidat säännösten mukaisiksi, 30 000 eur
- Urheilukeskus, 150 000 eur
- Kevyen liikenteen yhteys ja kuntoportaat, 100 000 eur
- Lähiliikuntapaikkoja 1/vuosi, 100 000 eur
- BMX-rata Urheilukeskukseen, 400 000 eur
- Uimalammen pukuhuoneet ja varastotilat, 150 000 eur

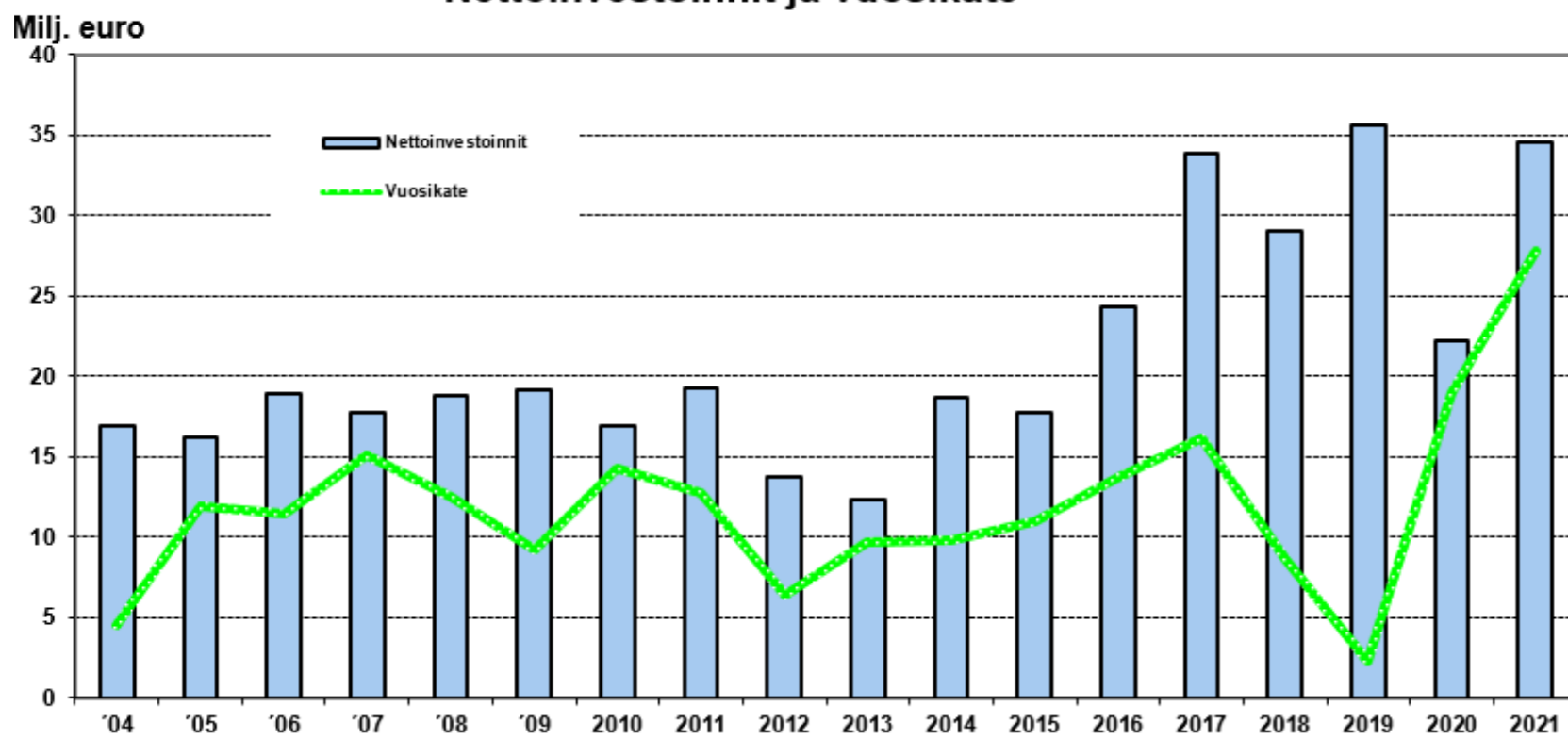
TALONRAKENNUKSEN INVESTOINTIEN ERILLISOHJELMA	TA2021	MTA2021	TP 2021 toteuma	Ero
Kasvu ja ympäristö				
Hyrylän koulukeskuksen korjauksia	-200	-200	-63	137
Anttilan alueen rakennukset	-150	-150	-118	32
Taloautomaation parannus- ja uusimistyöt	-100	-100	-8	92
Viranomaismääraysten aiheuttamat muutosinvestoinnit	-50	-50	-13	37
Kiinteistöjen esteettömyyden parantamiseen kohd. Erillistyöt	-50	-50		50
Energiatehokkuuden parantamiseen kohdistuvat erillistyöt	-150	-150	-102	48
PTS:n mukaiset työt	-1230	-1230	-953	277
LVIS-parannustyöt	-200	-200	-232	-32
Kiinteistöjen kehittäminen, asiantuntijapalvelut	-200	-200	-229	-29
Syväkeräyssäiliöiden asentaminen jätteille	-20	-20	-1	19
Valvonta- ja lukitusjärjestelmät	-150	-150	-103	47
Väistötilakustannukset	-100	-100	-227	-127
Riihikallion koulu	-100	-100	-21	79
	-2700	-2700	-2070	630

RAHOITUSOSAN TOTEUMAVERTAILU (1 000 €)

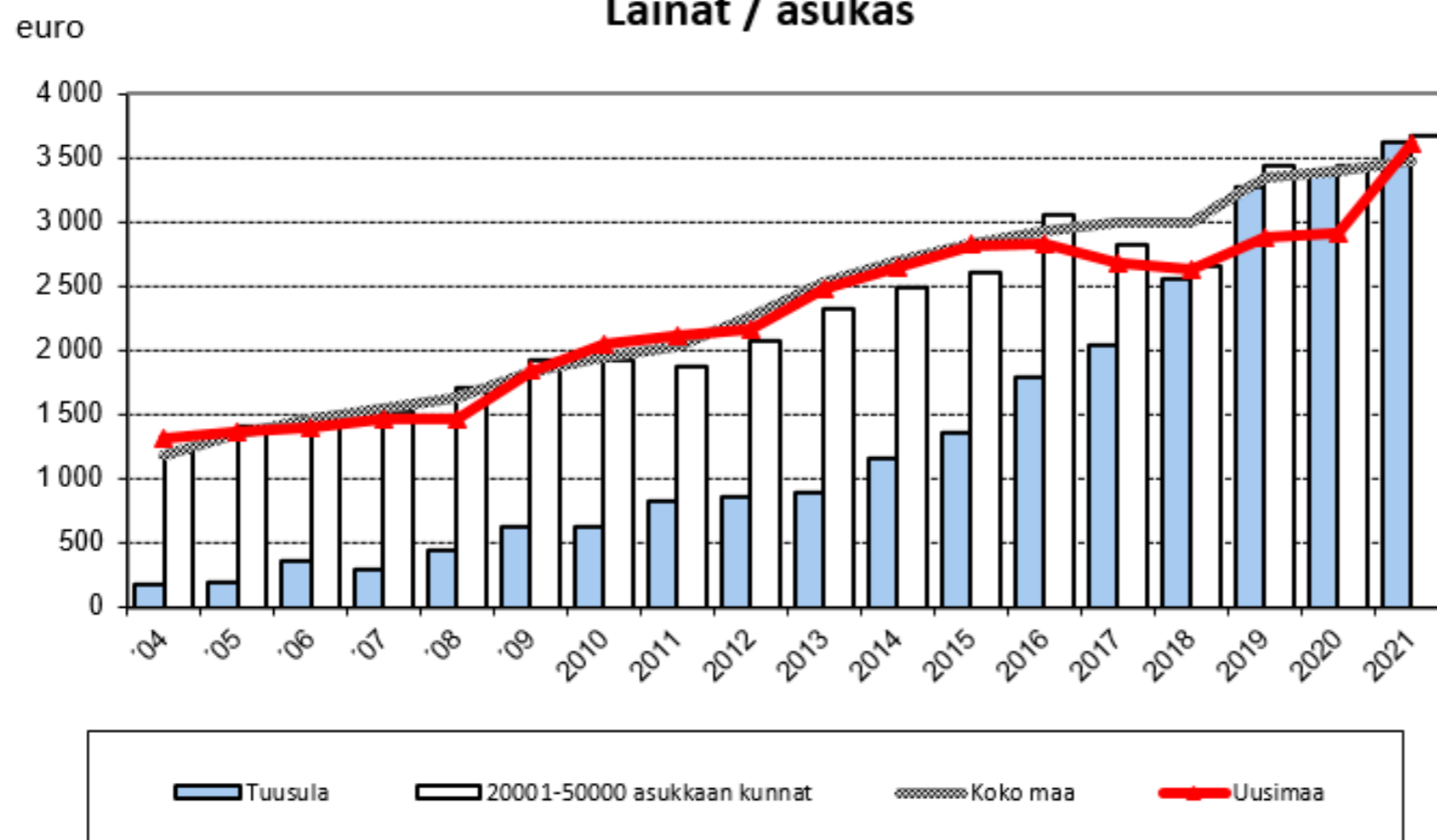
Ei sisällä vesiliikelaitoksen lukuja.

	Talousarvio	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma 2 021	Poikkeama	Toteuma 2 020	Muutoksen kasvu ed. vuoteen %
Toiminta ja investoinnit							
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	7 861,2	4 830,4	12 691,6	27 819,1	15 127,5	18 976,7	46,6 %
Satunnaiset erät				0,0		0,0	
Arvon alentumiset							
Tulorahoituksen korjauserät	-7 505,0	-3 196,0	-10 701,0	-14 949,2	-4 248,2	-4 928,4	203,3 %
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-48 246,0	-3 365,0	-51 611,0	-37 422,8	14 188,2	-22 250,8	68,2 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 000,0	0,0	2 000,0	2 866,0	866,0	0,0	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8 800,0	3 760,0	12 560,0	15 950,7	3 390,7	6 457,7	147,0 %
Nettoinvestoinnit	-37 446,0	395,0	-37 051,0	-18 606,1	18 444,9	-15 793,0	17,8 %
Toiminta ja investoinnit, netto	-37 089,8	2 029,4	-35 060,4	-5 736,2	29 324,2	-1 744,7	228,8 %
Rahoitustoiminta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäys	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Antolainasaamisten vähennys	0,0	0,0	0,0	-113,3	-113,3	322,6	
Lainakannan muutokset	36 900,0	-3 100,0	33 800,0	12 744,0	-21 056,0	6 701,9	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000,0	0,0	30 000,0	30 000,0		20 000,0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 900,0	-3 100,0	3 800,0	-17 256,0	-21 056,0	-13 298,1	
Oman pääoman muutos	0,0			0,0		0,0	
Palautuskelpoiset liittymismaksut	0,0		0,0	0,0		0,0	
Vaikutus maksuvalmiuteen			0,0	-1 940,1	-1 940,1	-13 401,2	
Rahavarojen muutos	-189,8	-1 070,6	-1 260,4	4 954,4	6 214,8	-8 121,5	

Nettoinvestoinnit ja vuosikate

Lainat / asukas

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUMISVERTAILUSTA

Ei sisällä liikelaitoksen lukuja.

Toimielin Palvelualue/hankeryhmä	Sito- vuus*	Määrärahat						Tulot					
		TALOUS- ARVIO	TA:n muutos	TA + muutos	Toteuma	Poik- keama	Poik- keama %	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + muutos	Toteu- ma	Poik- keama	Poik- keama %
KÄYTTÖTALOUSOSA													
Kunnanhallitus		142 713	4 429	147 143	141 019	6 124	4,2 %	6 259	76	6 335	6 447	-112	-1,8 %
Kuntatoimiala/Yleishallinto- ja johdon tuki													
Kunnanviraston johto		127 726	4 000	131 726	125 318	6 409	4,9 %	42	0	42	235	-193	
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus		4 207	0	4 207	4 082	125	3,0 %	4 207	0	4 207	4 082	125	3,0 %
Yhteiset palvelut													
Henkilöstöpalvelut- ja kohdennettu asiakastyö		4 748	400	5 148	5 225	-77	-1,5 %	627	0	627	660	-32	-5,1 %
Hallinto- ja asiakaspalvelut		2 709	29	2 738	3 066	-328	-12,0 %	934	76	1 010	1 109	-99	-9,8 %
Talouden ohjaus		1 603	0	1 603	1 801	-198	-12,3 %	345	0	345	262	83	24,0 %
Kehittäminen ja tietohallinto		1 720	0	1 720	1 528	193	11,2 %	104	0	104	99	4	4,3 %
Sivistys													
Kasvatus- ja sivistyslautakunta		93 339	-100	93 239	94 074	-834	-0,9 %	13 781	300	14 081	15 332	-1 252	-8,9 %
Oppiminen		60 326	-200	60 126	60 777	-651	-1,1 %	4 949	300	5 249	6 576	-1 327	-25,3 %
Varhaiskasvatus		27 206	100	27 306	27 729	-423	-1,6 %	2 768	0	2 768	2 633	135	4,9 %
Sivistyksen tukipalvelut		5 808	0	5 808	5 567	241	4,1 %	6 064	0	6 064	6 124	-60	-1,0 %
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		8 869	0	8 869	8 988	-119	-1,3 %	1 318	-500	818	-79	-9,6 %	
Kulttuuripalvelut		3 806	0	3 806	3 774	32	0,8 %	313	0	313	330	-17	-5,3 %
Vapaa-aikapalvelut		5 063	0	5 063	5 214	-151	-3,0 %	1 005	-500	505	567	-62	-12,3 %
Kasvu ja ympäristö													
Kuntakehityslautakunta		7 906	-29	7 877	7 420	457	5,8 %	3 310	100	3 410	4 076	-666	-19,5 %
Kehittäminen ja hallinto		844	-29	815	904	-89	-11,0 %	1	0	1	73	-72	-7209,6 %
Elinvoima, asuminen ja kehittäminen		2 307	0	2 307	2 163	144	6,3 %	1 520	0	1 520	1 399	121	8,0 %
Projektitoimisto		974	0	974	918	56	5,7 %	0	0	0	3	-3	
Maankäyttö ja paikkatieto		1 884	0	1 884	1 859	25	1,3 %	1 227	0	1 227	1 435	-208	-17,0 %
Kaavoitus		1 244	0	1 244	965	279	22,4 %	40	0	40	43	-3	-8,4 %
Rakennusvalvonta		653	0	653	611	41	6,3 %	522	100	622	1 123	-501	-80,5 %
Tekninen lautakunta		24 926	-473	24 453	24 559	-105	-0,4 %	24 509	0	24 509	24 163	346	1,4 %
Yhdyskuntatekniikka		11 157	-920	10 237	9 733	504	4,9 %	756	0	756	705	50	6,7 %
Tilapalvelut		13 769	447	14 216	14 825	-609	-4,3 %	23 753	0	23 753	23 458	295	1,2 %
Kunnanhallitus													
Myyntivoitot	B							7 480	3 196	10 676	15 239	-4 563	-42,7 %
Maankäyttösopimukset	B							3 000	0	3 000	3 015	-15	-0,5 %
Yhteensä		277 754	3 827	281 581	276 058	5 522	2,0 %	59 657	3 172	62 829	69 170	-6 341	-10,1 %
Toimielin													
Palvelualue/hankeryhmä													
KÄYTTÖTALOUSOSA													
Kunnanhallitus		-145 224	-4 707	-149 931	-144 060	-5 871	3,9 %						
Kuntatoimiala/Yleishallinto- ja johdon tuki	S	-127 684	-4 000	-131 684	-125 082	-6 602	5,0 %						
Kunnanviraston johto		-127 684	-4 000	-131 684	-125 082	-6 602	5,0 %						
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus		0	0	0	0	0							
Yhteiset palvelut	S	-8 770	-353	-9 123	-9 489	365	-24,9 %						
Henkilöstöpalvelut- ja kohdennettu asiakastyö		-4 121	-400	-4 521	-4 565	45	-1,0 %						
Hallinto- ja asiakaspalvelut		-1 775	47	-1 728	-1 957	228	-13,2 %						
Talouden ohjaus		-1 258	0	-1 258	-1 538	281	-22,3 %						
Kehittäminen ja tietohallinto		-1 617	0	-1 617	-1 428	-188	11,6 %						
Sivistys	S	-87 109	-100	-87 209	-86 832	-378	0,4 %						
Kasvatus- ja sivistyslautakunta		-79 559	400	-79 159	-78 741	-418	0,5 %						
Oppiminen		-55 377	500	-54 877	-54 201	-675	1,2 %						
Varhaiskasvatus		-24 438	-100	-24 538	-25 096	558	-2,3 %						
Sivistyksen tukipalvelut		256	0	256	556	-301	-117,6 %						
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		-7 550	-500	-8 050	-8 090	40	-0,5 %						
Kulttuuripalvelut		-3 492	0	-3 492	-3 443	-49	1,4 %						
Vapaa-aikapalvelut		-4 058	-500	-4 558	-4 647	89	-2,0 %						
Kasvu ja ympäristö	S	-4 914	602	-4 311	8 018	-4 127	95,7 %						
Kuntakehityslautakunta		-4 596	129	-4 467	7 874	-4 137	92,6 %						
Kehittäminen ja hallinto		-843	29	-814	-831	17	-2,1 %						
Elinvoima, asuminen ja kehittäminen		-787	0	-787	-764	-23	2,9 %						
Projektitoimisto		-974	0	-974	-915	-59	6,1 %						
Maankäyttö ja paikkatieto		-657	0	-657	2 591	-3 248	494,4 %						
Kaavoitus		-1 204	0	-1 204	-921	-282	23,5 %						
Rakennusvalvonta		-131	100	-31	512	-542	1774,4 %						
Rykmentinpuiston maanmyyntivoitot					8 203								
Tekninen lautakunta		-318	473	155	145	11	6,8 %						
Yhdyskuntatekniikka		-10 402	920	-9 482	-8 599	-883	9,3 %						
Tilapalvelut	S	10 084	-447	9 637	8 744	893	9,3 %						
Yhteensä		-228 477	-3 851	-232 328	-213 385	-10 741	4,6 %						

Tuloerittelyssä maankäyttösopimuskorvaukset näytetty taulukossa erillisellä rivillä, eivät sisällä Maankäytön ja paikkatiedon palvelualueen tuloihin. Teknisen lautakunnan alla Tilapalveluiden ja Yhdyskuntatekniikan palvelualueiden toimintakate sisältää valmistus omaan käyttöön tiedon.

Toimielin Palvelualue/hankeryhmä	Sito- vuus*	Määrärahat						Tulot					
		TALOUS- ARVIO	TA:n muutos	TA + muutos	Toteuma	Poik- keama	Poik- keama %	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + muutos	Toteu- ma	Poik- keama	Poik- keama %
TULOS-LASKELMAOSA													
Verotulot	B							193 772	5 000	198 772	201 794	-3 022	-1,5 %
Valtionosuudet	B							31 851	485	32 337	32 411	-74	-0,2 %
Korkotulot	B							250		250	78	172	68,8 %
Muut rahoitustulot	B							490		490	479	11	2,3 %
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	B							488		488	488	0	0,0 %
Korkomenot	B	942		942	1 077	-135	-14,3 %						
Muut rahoitusmenot	B	50		50	3	47	93,8 %						
Satunnaiset erät													
INVESTOINTIOSA													
Kunnanhallitus		3 570	2 155	5 725	4 139	1 586	27,7 %	8 800	3 760	12 560	15 748	-3 188	-25,4 %
Arvo- ja taide-esineet													
Aineettomat hyödykkeet	B												
Maa- ja vesialueet	B	3 000	1 000	4 000	2 703	1 298	32,4 %	8 800	3 760	12 560	15 536	-2 976	-23,7 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B					0							
Koneet ja kalusto	B					0							
Osakkeet ja osuudet	B	100	1 370	1 470	1 394	76	5,1 %				212	-212	
Muut pitkävaikutteiset menot	B												
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B	470	-215	255	42	213	83,6 %						
Ennakkomaksut ja keskeneräiset													
Kasvatus- ja sivistyslautakunta		721	-20	701	445	256	36,5 %	0	0	0	203	203	
Aineettomat hyödykkeet													
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B			0		0							
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	100	30	130	2	128	98,7 %						
Koneet ja kalusto	B	621	-50	571	444	127	22,3 %				203	203	
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		430	950	1 380	1 521	-141	-10,2 %	0	0	0	240	240	
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B			0		0							
Koneet ja kalusto	B	180		180	111	69	38,4 %						
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	250	950	1 200	1 410	-210	-17,5 %				240	240	
Kuntakehityslautakunta		160	0	160	56	104	64,8 %	0	0	0	0	0	
Koneet ja kalusto	B	40		40	30	11							
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B	120		120	27	93	77,7 %						
Tekninen lautakunta		43 365	-3 610	39 755	31 262	8 493	21,4 %	2 000	0	2 000	2 626	-626	-31,3 %
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B			0		0							
Talonrakennus	B	30 705	-2 610	28 095	23 313	4 782	17,0 %						
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	11 695	-1 000	10 695	7 748	2 947	27,6 %	2 000		2 000	2 626	-626	-31,3 %
Aineettomat hyödykkeet													
Muut pitkävaikutteiset menot	B	660		660	10	650	98,5 %						
Maa- ja vesialueet													
Koneet ja kalusto	B	305		305	191	114	37,5 %						
Investoinnit yhteensä		48 246	-525	47 721	37 423	10 298	21,6 %	10 800	3 760	14 560	18 817	-3 371	-23,2 %
RAHOITUSOSA													
Antolainauksen muutokset													
Antolainasaamisten lisäykset	B												
Antolainasaamisten vähennykset						-113							
Lainakannan muutokset													
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B	30 000		30 000	30 000	0	0,0 %						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys													
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B	6 900	-3 100	3 800	-17 256	21 056	554,1 %						
Muut maksuvalmiuden muutokset	B					-1 940							
Yhteensä		362 900	202	363 102	324 172	36 876	10,2 %	297 307	12 417	309 725	323 236	-12 625	-4,1 %

Sitovuus*) S= Toimintakatesitovuus, B= Bruttomääräraha/Tuloarvio tai menoarvio

Valtuusto on antanut talousarviossa kunnanhallitukselle oikeuden ottaa nettomääräisesti uutta pitkäaikaista lainaa enintään 50 milj. euroa.

Valtuusto on antanut talousarviossa talousjohtajalle oikeuden ottaa lyhytaikaista rahoitusta niin, että sitä on käytössä yhtäaikaisesti enintään 80 milj. euroa.

Lyhytaikaisena rahoituksena pidetään luottoja, joiden enimmäismaturiteetti on 12 kk.

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Kunta ja Vesi, tuloslaskelma

Kunta ja Vesi, rahoituslaskelma

Kunta ja Vesi, tase

Konsernituloslaskelma

Konsernirahoituslaskelma

Konsernitase

KUNNAN JA LIIKELAITOKSEN TUOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
	€	€
Toimintatuotot		
Myyntituotot	16 735 238,69	15 746 653,30
Maksutuotot	9 417 275,53	8 376 465,69
Tuet ja avustukset	2 370 916,39	1 871 355,25
Muut tuotot	22 160 556,35	12 449 519,32
Toimintatuotot	50 683 986,96	38 443 993,56
Valmistus omaan käyttöön	627 739,48	485 562,00
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-63 885 828,50	-60 585 346,32
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-14 064 353,03	-13 270 525,43
Muut henkilösivukulut	-2 585 306,01	-1 964 608,28
Palvelujen ostot	-147 602 718,37	-149 824 722,83
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 553 868,22	-10 828 730,66
Avustukset	-7 628 915,35	-7 480 058,92
Muut kulut	-7 919 353,48	-6 935 452,10
Toimintakulut	-254 240 342,96	-250 889 444,54
TOIMINTAKATE	-202 928 616,52	-211 959 888,98
Verotulot	201 794 083,50	192 120 963,06
Valtionosuudet	32 411 104,08	42 076 756,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	77 931,50	85 695,97
Muut rahoitustuotot	481 787,69	525 015,33
Korkokulut	-1 077 478,85	-1 068 991,97
Muut rahoituskulut	-4 893,41	-8 105,03
VUOSIKATE	30 753 917,99	21 771 444,38
Poistot	-18 511 390,20	-16 690 527,77
Arvonalentumiset	-427 569,73	-2 076 563,83
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
TILIKAUDEN TULOS	11 814 958,06	3 004 352,78
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 000 000,00	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Tilinpäätössiirrot		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	10 814 958,06	3 004 352,78

KUNNAN JA LIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2 021	2 020
	€	€
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	30 753 917,99	21 771 444,38
Satunnaiset erät, netto	0	
Tulorahoituksen korjauserät	-14 949 229,24	-4 928 441,10
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-40 247 162,89	-24 863 335,45
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 866 025,58	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	15 950 677,51	6 460 739,50
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 625 771,05	-1 559 592,67
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-/vähennykset+		322 587,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000 000,00	20 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-17 224 532,10	-14 986 096,58
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 195 317,78	-11 987 533,91
Rahoituksen rahavirta	10 580 150,12	-6 651 043,49
Rahavarojen muutos	4 954 379,07	-8 210 636,16
Rahavarat 31.12., 1000 €	13 207 899,84	8 253 520,77
Rahavarat 1.1., 1000 €	8 253 520,77	16 464 156,93

KUNNAN JA LIKELAITOKSEN TASE

	2021	2020		2021	2020
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	349 601 578,74	330 458 081,13	A. OMA PÄÄOMA	182 170 094,50	171 355 136,44
I Aineettomat hyödykkeet	56 115,49	99 869,15	I Peruspääoma	127 515 526,38	127 515 526,38
Aineettomat oikeudet	56 115,49	99 869,15	IV Muut omat rahastot	0,00	0,00
Muut pitkävaik menot	0,00	0,00	V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	43 839 610,06	40 835 257,28
II Aineelliset hyödykkeet	313 038 671,84	295 229 546,53	VI tilikauden yli- / alijäämä	10 814 958,06	3 004 352,78
Maa- ja vesialueet	71 401 437,50	67 973 336,66			
Kiinteistöjen liittymismaksut	43 758,13	43 758,13			
Rakennukset	105 856 169,80	111 014 871,12	B. POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET	2 100 000,00	1 100 000,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	108 372 492,01	108 014 781,36	Poistoero	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	2 449 926,13	2 996 033,16	Vapaaehtoiset varaukset	2 100 000,00	1 100 000,00
Muut aineelliset hyödykkeet	291 782,38	291 782,38			
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	24 623 105,89	4 894 983,72	C. PAKOLLISET VARAUKSET	1 581 110,78	1 291 110,78
III Sijoitukset	36 506 791,41	35 128 665,45	Muut pakolliset varaukset	1 581 110,78	1 291 110,78
Osakkeet ja osuudet	33 390 491,41	32 012 365,45			
Muut lainasaamiset	3 090 000,00	3 090 000,00	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 415 436,66	1 489 285,11
Muut saamiset	26 300,00	26 300,00	Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	11 255,51	11 979,46	Lahjoitusrahastojen pääomat	1 415 436,66	1 489 285,11
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	11 255,51	11 979,46			
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	25 044 619,81	20 697 627,59	E. VIERAS PÄÄOMA	187 390 812,12	175 932 155,85
I Vaihto-omaisuus	509 929,81	499 849,17	I Pitkäaikainen	149 789 949,90	118 080 410,76
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	509 929,81	499 849,17	Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	135 000 000,00	105 000 000,00
II Saamiset	11 326 790,16	11 944 257,65	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	945 105,74	744 259,09	Muut velat	84 206,64	85 515,35
lainasaamiset	40 575,74	49 881,09	Liittymismaksut	14 705 743,26	12 994 895,41
muut saamiset	10 000,00	10 000,00	II Lyhytaikainen	37 600 862,22	57 851 745,09
muut siirtosaamiset	894 530,00	684 378,00	Joukkovelkakirjalainat	6 000 000,00	23 000 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	10 381 684,42	11 199 998,56	Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
myyntisaamiset	5 271 482,40	8 633 157,90	Lainat muilta luotonantajilta	3 174 949,03	3 399 481,13
lainasaamiset	31 000,00	260 000,00	Saadut ennakot	6 802 607,88	6 679 436,43
muut saamiset	1 343 366,06	963 238,52	Ostovelat	6 636 882,70	7 615 385,26
siirtosaamiset	3 735 835,96	1 343 602,14	Muut velat	1 800 711,52	2 469 773,45
III Rahoitusarvopaperit	64 797,19	0,00	Siirtovelat	13 185 711,09	14 687 668,82
Osakkeet ja osuudet	64 797,19	0,00			
IV Rahat ja pankkisaamiset	13 143 102,65	8 253 520,77			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	374 657 454,06	351 167 688,18	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	374 657 454,06	351 167 688,18

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2021 €	1.1.-31.12.2020 €
Toimintatuotot	274 690 072,11	242 669 094,16
Valmistus omaan käyttöön	676 833,80	551 631,14
Toimintakulut	-486 245 550,30	-462 740 854,53
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	11 104,98	12 063,25
Toimintakate	-210 867 539,41	-219 508 065,98
Verotulot	201 618 443,50	191 976 072,57
Valtionosuudet	51 656 705,70	60 169 212,63
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	44 683,44	18 639,76
Muut rahoitustuotot	413 323,11	497 513,74
Korkokulut	-1 841 301,60	-1 860 836,48
Muut rahoituskulut	-296 803,69	-345 039,96
Vuosikate	40 727 511,04	30 947 496,28
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 624 660,24	-27 713 902,06
Omistuksen eliminointierot	-493 546,71	-2 003,97
Arvonalentumiset	-427 058,73	-415,50
Satunnaiset erät		0,00
Tilikauden tulos	13 182 245,36	3 231 174,75
Tilinpäätössiirrot	6 780,68	
Tilikauden verot	-30 495,18	-10 194,82
Laskennalliset verot	-55 428,03	-82 358,15
Vähemmistöosuudet	4 369,57	173 670,30
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	13 107 472,39	3 312 292,08

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2 021	2 020
	€	€
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	40 727 511,04	30 940 037,19
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-30 495,18	-10 194,82
Tulorahoituksen korjaukset	-14 877 262,73	-5 299 275,08
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-54 417 270,26	-46 031 619,51
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 894 623,57	133 858,93
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	16 537 970,25	14 717 102,55
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>-9 164 923,30</u>	<u>-5 550 090,75</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-/vähennykset+	93 152,53	-206 107,42
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	33 427 650,88	29 296 953,84
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 926 849,35	-11 133 138,45
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-11 038 369,02	-9 332 634,72
Oman pääoman muutokset	18 789,30	7 459,10
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-213 692,01	91 846,99
Vaihto-omaisuuden muutos	486 291,90	-342 749,48
Saamisten muutokset	-1 777 796,64	7 367 091,76
Korottomien velkojen muutokset	4 334 463,65	-11 001 537,09
Rahoituksen rahavirta	<u>23 403 641,22</u>	<u>4 747 184,54</u>
Rahavarojen muutos	14 238 717,93	-802 906,21
Rahavarat 31.12., 1000 €	42 791 743,41	28 553 025,47
Rahavarat 1.1., 1000 €	28 553 025,47	29 355 931,69

KONSERNITASE

	31.12.2021	31.12.2020		31.12.2021	31.12.2020
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	445 506 410,51	423 896 650,82	A. OMA PÄÄOMA	202 496 532,09	189 380 154,76
I Aineettomat hyödykkeet	4 390 221,40	4 486 100,75	I Peruspääoma	127 515 526,38	127 515 526,38
Aineettomat oikeudet	2 070 616,41	2 317 410,19	III Arvonkorotusrahassto	462,52	462,52
Muut pitkävaik menot	2 125 315,88	2 037 631,01	IV Muut omat rahastot	936 525,67	1 062 966,18
Ennakkomaksut	194 289,11	131 059,55	V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	60 936 545,13	57 492 711,74
II Aineelliset hyödykkeet	434 789 226,84	413 104 379,89	VI tilikauden yli- / alijäämä	13 107 472,39	3 308 487,94
Maa- ja vesialueet	75 412 516,68	72 003 422,24	B. VÄHEMMISTÖOSUUDET	369 986,57	1 293 290,53
Rakennukset	195 392 982,51	201 533 216,63	C. PAKOLLISET VARAUKSET	2 542 076,81	2 218 829,12
Kiinteät rakenteet ja laitteet	116 567 519,48	116 428 137,66	Eläkevaraukset	13 362,16	18 978,65
Koneet ja kalusto	7 723 913,78	8 810 972,72	Muut pakolliset varaukset	2 528 714,64	2 199 850,47
Muut aineelliset hyödykkeet	639 423,01	599 518,50	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 478 197,21	2 620 215,57
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	39 052 871,36	13 729 112,14	Valtion toimeksiannot	238 643,95	385 962,49
III Sijoitukset	6 326 962,27	6 306 170,17	Lahjoitusrahastojen pääomat	1 666 399,44	1 727 184,25
Osakkuusyhteisöosuudet	1 264 160,39	1 149 472,74	Muut toimeksiantojen pääomat	573 153,82	507 068,83
Osakkeet ja osuudet	4 739 222,00	4 739 965,01	E. VIERAS PÄÄOMA	314 651 462,78	289 814 871,37
Muut lainasaamiset	309,71	619,43	I Pitkäaikainen	229 218 763,32	197 264 007,50
Muut saamiset	323 270,18	416 112,99	Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	212 480 161,32	181 155 817,08
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	894 205,29	822 531,65	Lainat julkisyhteisöiltä	60 000,00	110 089,09
Valtion toimeksiannot	132 218,66	132 218,66	Saadut ennakot	31,88	31,88
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	193 983,77	187 130,68	Lainat muilta luotonantajilta	2 603 509,45	3 548 379,09
Muut toimeksiantojen varat	568 002,86	503 182,31	Ostovelat	0,00	0,00
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	76 137 639,66	60 608 178,87	Muut velat/Liittymismaksut	14 038 309,05	12 414 058,14
I Vaihto-omaisuus	1 898 025,15	2 384 317,04	Siirtovelat	0,00	0,00
Aineet ja tarvikkeet	1 671 871,70	1 923 546,90	Laskennalliset verovelat	36 751,62	35 632,22
Keskeneräiset tuotteet	220 326,68	445 585,09	II Lyhytaikainen	85 432 699,46	92 550 863,87
Valmiit tuotteet / tavarat	5 826,77	15 185,05	Joukkovelkakirjalainat	11 946 252,00	23 000 000,00
Ennakkomaksut			Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	4 119 579,80	2 522 026,33
II Saamiset	31 447 871,11	29 670 836,37	Lainat julkisyhteisöiltä	340 326,88	175 806,38
Pitkäaikaiset saamiset	3 204 920,04	3 096 265,23	Lainat muilta luotonantajilta	0,00	590 192,46
myyntisaamiset	0,00	0,00	Saadut ennakot	10 756 640,97	8 368 923,70
lainasaamiset	2 298 458,47	2 400 029,34	Ostovelat	20 443 791,77	19 909 073,19
muut saamiset	18 281,19	10 781,19	Muut velat	4 620 737,15	5 225 153,17
siirtosaamiset	888 180,39	685 454,70	Siirtovelat	32 297 457,42	31 906 083,81
Lyhytaikaiset saamiset	28 242 951,07	26 574 571,14	Laskennalliset verovelat	907 913,46	853 604,83
myyntisaamiset	10 013 149,37	11 530 412,65	III Rahoitusarvopaperit	8 549 443,62	3 742 566,83
lainasaamiset	31 015,05	327,53	Osakkeet ja osuudet	7 878,52	8 078,82
muut saamiset	3 657 507,04	4 112 075,62	Sij. Rahamarkkina-instrumentteihin	7 434 683,80	2 687 277,69
siirtosaamiset	14 541 279,60	10 931 755,34	Muut arvopaperit	1 106 881,30	1 047 210,32
III Rahoitusarvopaperit	8 549 443,62	3 742 566,83	IV Rahat ja pankkisaamiset	34 242 299,79	24 810 458,64
Osakkeet ja osuudet	7 878,52	8 078,82	VASTAAVAA YHTEENSÄ	522 538 255,45	485 327 361,34
Sij. Rahamarkkina-instrumentteihin	7 434 683,80	2 687 277,69	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	522 538 255,45	485 327 361,34
Muut arvopaperit	1 106 881,30	1 047 210,32			
IV Rahat ja pankkisaamiset	34 242 299,79	24 810 458,64			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	522 538 255,45	485 327 361,34			

LIITETIEDOT

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta)

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun ja hyväksytyin poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 'Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet'. Palveluverkon uudistamisen myötä käytöstä poistuvien rakennusten poistoja mukautettiin tilivuoden aikana rakennusten käyttöä mukaisiksi, tämän johdosta tilinpäätökseen kirjattiin lisäpoistoja 1,2 milj. euroa. Poistojen mukautus kasvattaa vuosien 2021 - 2026 poistoja.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen varastokohtaisesti joko varaston keskimääräisellä hankintahinnalla tai viimeisen hankintahinnan mukaisena.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

2 Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutos

Tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta (KPA 2:2.1 § 2-kohta) tai kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamista ohjeista poikkeavaksi.

3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty oikaisuja.

4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudet ovat vertailukelpoisia.

5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Aikaisempiin tilikausiin ei ole tehty oikaisuja.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymä-kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Lisäksi kaikki osakkuusyhteisöt, joissa kunta on jäsenenä, on yhdistelty pää-omaosuusmenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuusien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistojen oikaisua suunnitelman mukaisiksi ei tehty vuoden 2021 osalta. Aiempien vuosien poisto-oikaisu on tehty ja jäännösarvojen kertynyt ero on kirjattu konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen liitteenä esitetään perusteltu selostus, jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudet ovat vertailukelpoisia.

Tytäryhteisöt

Kunta osti vuonna 2021 KOy Tuusulan Lahelankankaan Toimitalon sekä Tuusulan Jäähalli Oy:n vähemmistöosuudet ja kunnan omistusosuus nousi yhtiöissä 100 prosenttiin.

Kuntayhtymät

Kuntayhtymien omistusosuuksissa ei ole tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

Osakkuusyhteisyhteisöt

Osakkuusyhteisöjen omistusosuuksissa ei ole tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Aikaisempiin tilikausiin tehtiin konsernissa yhteensä 25 015,92 euron oikaisu. Oikaisu tehtiin Tuusulan Tekonurmi Oy:n, Kellokosken Jäähalli Oy:n, Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiiriin sekä Eteva

kuntayhtymän tietoihin, sillä tilinpäätöstiedot olivat muuttuneet vuoden 2020 konserniin yhdistelyn jälkeen.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konserniyhteisöt	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty	Ei yhdistelty
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt		
Kiinteistö Oy Riihikallion Päiväkotikeskus	X	
Kiinteistö Oy Riihikallion lähipalvelukeskus	X	
Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan Paloasema	X	
Kiinteistö Oy Tuusulan Vanha Kunnantalo	X	
Kiinteistö Oy Tuusulan Lahelankankaan toimitalo	X	
Muut yhtiöt		
Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	X	
Tuusulan Kansanopiston Oy	X	
Kellokosken Jäähalli Oy	X	
Tuusulan Tenniskeskus Oy	X	
Tuusulan Jäähalli Oy	X	
Tuusulan Tekonurmi Oy	X	
Kuntayhtymät		
Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä	X	
Eteva kuntayhtymä	X	
Uudenmaan liitto kuntayhtymä	X	
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	X	
keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä	X	
Keski-Uudenmaan vesi kuntayhtymä	X	
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	X	
Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä	X	
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	X	
Osakkuusyhteisöt		
Uudenmaan Työterveys Oy	X	

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot, 1000 €

6 TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN *

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Toimialue				
Yleishallinto ja johdon tuki **	8 487	15 738	3 519	3 145
Yhteiset palvelut	1 616	2 026	1 616	2 026
Sosiaali- ja terveys	220 455	203 394	0	0
Sivistys	12 786	10 942	11 021	9 576
Kasvu ja ympäristö **	57 665	36 741	27 302	16 637
Toimialueet yhteensä	301 009	268 841	43 458	31 384
Tuusulan vesihuoltoliikelaitos	7 226	7 060	7 226	7 060
- Keskinäiset ostot ja myynnit	-33 545	-33 239		
Toimintatuotot yhteensä	274 690	242 662	50 684	38 444

* Toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

** Käyttöomaisuuden myyntivoitot esitetään kasvu ja ympäristön toimialueella, konsernissa vuonna 2020 yleishallinnossa

7 VEROTULOT

	Kunta	
	2021	2020
Kunnan tulovero	176 108	173 652
Kiinteistövero	13 128	10 026
Osuus yhteisöveron tuotosta	12 558	8 443
Verotulot yhteensä	201 794	192 121

8 VALTIONOSUUKSIEN JA VEROTULOMENETYSTEN KORVAUSTEN ERITTELY

	Kunta	
	2021	2020
Peruspalvelujen valtionosuus	34 031	42 304
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	-10 690	-9 745
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-2 953	-3 063
Verotulomenetysten kompensatio	12 024	12 580
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	32 411	42 077

9 PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	Kunta	
	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	119 513	121 993
Muiden palvelujen ostot	37 786	27 831
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	157 299	149 825

10 VALTUUSTORYHMIEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TUKEMISEKSI ANNETUT TUET VALTUUSTORYHMITÄIN ERITELTYINÄ

	Kunta 2021
Kokoomuksen valtuustoryhmä	0
Tuusulan puolesta ry:n valtuustoryhmä	0
Tuusulan Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	0
Tuusulan keskustan valtuustoryhmä	0
Perussuomalaisten Tuusulan valtuustoryhmä	0
Vihreä valtuustoryhmä	0
Tuusulan vasemmisto valtuustoryhmä	0
Vastuullinen oikeisto valtuustoryhmä	0
Svenska folkpartiet i Tusby fullmäktige grupp	0
Kristillisdemokraattisen puolueen valtuustoryhmä	0
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	0

11 PYSYVIEN VASTAAVIEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

(Valt. 27.1.2014 § 9)

	31.12.2012 MENNESSÄ VALMISTUNEET KOHTEET		1.1.2013 JÄLKEEN VALMISTUNEET KOHTEET		KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS: POISTOAIKASUOSITUS
	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKA	POISTOTAPA	
Aineettomat hyödykkeet					
kehittämismenot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo			2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot					
Atk-ohjelmistot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat					
Betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			30 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Taloussrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Muut kuin betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Taloussrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kadut, tiet, torit ja puistot	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puhelinverkko, keskussema ja alakeskukset			10 vuotta	tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 25 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	12 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto					
Rautaiset alukset			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet			8 vuotta	tasapoisto	8 - 15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta	tasapoisto	4 vuotta	tasapoisto	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kevyet koneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Sairaala-, terveydenh., yms. laitt.	10 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet					
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet			ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskenener. hank.	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

12 TUOTTOIHIN JA KULUIHIN SISÄLTYVÄT PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Eläkevastuu 1.1.	19	20	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-6	-1	0	0
Eläkevastuu 31.12.	13	19	0	0
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus 1.1.	1 330	1 424	1 291	1 291
Lisäykset tilikaudella	26	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-164	-94	-160	0
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus 31.12.	1 192	1 330	1 131	1 291
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	870	882	0	0
Lisäykset tilikaudella	17	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	-12	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	887	870	0	0
Muut varaukset 1.1.	0	0	0	0
Lisäykset tilikaudella	450	0	450	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Muut varaukset 31.12.	450	0	450	0
Pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	2 542	2 219	1 581	1 291

Kunnan henkilökunnan eläkevastuu on hoidettu Kuntien Eläkevakuuksen kautta

13 MUIHIN TOIMINTATUOTTOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	14 849	5 169	14 849	5 018
Rakennusten myyntivoitot	0	0	0	0
Muut myyntivoitot	418	126	391	0
Myyntivoitot yhteensä	15 267	5 295	15 239	5 018
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen myyntitappiot	0	0	0	0
Muut myyntitappiot	0	0	0	0
Myyntitappiot yhteensä	0	0	0	0

14 SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Ei ilmoitettavaa.

15 YHTEISMÄÄRÄT MUIHIN RAHOITUSTUOTTOIHIN SISÄLTYVISTÄ TUOTOISTA, JOTKA ON SAATU OSUUKSISTA MUISSA YHTEISÖISSÄ, MIKÄLI NE OVAT OLENNAISIA

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Osinkotuotot konserniyhteisöistä	0	0	0	0
Osinkotuotot muista yhteisöistä	0	14	0	14
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0	0	270	270

16 ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA

Tilinpäätökseen ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa.

19 PYSYVÄT VASTAAVAT

AINETTOMAT HYÖDYKKEET	Muut		Yhteensä
	Aineetto- mat oikeudet	pitkävai- kutteiset menot	
Poistamaton hankintameno 1.1.2021	100	0	100
Lisäykset tilikauden aikana	27	0	27
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0
Siirto erien välillä	0	0	0
Tilikauden poisto	-71	0	-71
Poistamaton hankintam. 31.12.2021	56	0	56
Arvonkorotukset	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	56	0	56

AINEELLISET HYÖDYKKEET	Kiinteistö-		Kiinteät		Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödyk- keet	Kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	jen liittymis- maksut	Rakennuk- set	rakenteet ja laitteet				
Poistamaton hankintameno 1.1.2021	67 973	44	111 015	108 015	2 996	292	4 895	295 230
Lisäykset tilikauden aikana	4 115	0	2 799	12 362	775	0	20 188	40 239
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	-2 866	0	0	0	-2 866
Vähennykset tilikauden aikana	-687	0	0	0	-9	0	0	-696
Siirto erien välillä	0	0	67	393	0	0	-460	0
Tilikauden poisto	0	0	-7 597	-9 531	-1 312	0	0	-18 441
Arvonlennukset	0	0	-427	0	0	0	0	-427
Poistamaton hankintam. 31.12.2021	71 401	44	105 856	108 372	2 450	292	24 623	313 039
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	71 401	44	105 856	108 372	2 450	292	24 623	313 039

SJOITUKSET: Osakkeet ja osuudet	Tytäryhtei- söt	Kunta-	Osakkuus-	Liike-	Muut	Yhteensä
		yhtymä osuudet	yhteisö- osakkeet ja	laitosten peruspää-	osakkeet ja osuudet	
Poistamaton hankintameno 1.1.2021	8 034	20 530	160	7 500	3 288	39 512
Lisäykset	1 394	0	0	0	0	1 394
Vähennykset	0	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.2021	9 428	20 530	160	7 500	3 288	40 907
Arvonlennukset tilikaudella	-1	0	0	0	0	-1
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	9 428	20 530	160	7 500	3 288	40 906

SJOITUKSET: Muut lainasaamiset ja muut saamiset	Tytäryhtei- söt	Osakkuus- yhteisöt	Jäsenkun- tayhtymät	Muut saamiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2021	90	0	0	26	116
Lisäykset	0	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.2021	90	0	0	26	116
Arvonlennukset tilikaudella	0	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	90	0	0	26	116

20 - 22 OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		tilikauden voitosta (+) tappiosta (-)
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	
TYTÄRYHTEISÖT						
Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	0771183-3	100,00	100,00	4 261	49 754	1
Koy Riihikallion päiväkotikeskus	2405386-0	100,00	100,00	69	4 757	61
Koy Riihikallion lähipalvelukeskus	0131596-0	100,00	100,00	250	2 723	-87
Tuusulan Kansanopiston Oy	0203635-7	91,00	91,10	640	2	65
Kellokosken Jäähalli Oy	1533287-6	74,30	73,88	277	35	-25
Koy Tuusulan Vanha Kunnantalo	1047380-5	66,98	66,98	452	4	0
Koy Tuusulan Lahelankankaan toimitalo	1457811-0	100,00	100,00	3 118	13	12
Tuusulan Tenniskeskus Oy	0307145-3	52,58	52,58	217	892	-16
Tuusulan Jäähalli Oy	1067126-2	100,00	100,00	463	176	28
Tuusulan Tekonurmi Oy	2069252-6	51,00	51,00	13	117	13
Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan paloasema	2664817-1	60,00	60,00	49	4 699	-20
Yhteensä				9 809	63 172	33
KUNTAYHTYMÄT						
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ky	1567535-0	2,3018	2,3018	9 057	30 334	370
Eteva ky	0203300-9	3,486878	3,486878	648	1 722	0
Uudenmaan liitto	0201296-1	2,68	2,68	52	45	12
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	0213834-5	31,24741	31,24741	24 742	3 297	876
Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitosky	0202691-7	17,04	17,04	4 169	622	1
Keski-Uudenmaan Vesi ky	0131665-6	24,58	24,58	4 170	1 502	4
Uudenmaan päihdehuollon ky	0125920-9	3,16091	3,16091	79	14	-5
Keski-Uudenmaan sote ky	2844969-4	19,82361	19,82361	20	25 567	0
Helsingin seudun liikenne ky	2274586-3	3,021	3,021	541	4 534	314
Yhteensä				43 479	67 637	1 573
OSAKKUUSYHTEISÖT						
Uudenmaan työterveys Oy	2791263-2	22,26	22,26	25	74	6
Yhteensä				321	260	-189

23 PITKÄ- JA LYHYTAIKAISET SAAMISET KONSERNIYHTEISÖILTÄ

	2021		2020	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	163	0	31
Yhteensä	0	163	0	31
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	201	0	2 911
Siirtosaamiset	895	2 476	684	0
Yhteensä	895	2 678	684	2 911
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0	4 907	0	5 692
Lainasaamiset	0	31	50	0
Muut saamiset	0	1 343	10	932
Siirtosaamiset	895	1 260	0	1 344
Yhteensä	895	7 541	60	7 967
Saamiset yhteensä	1 789	10 382	744	10 908

24 SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kunta				
Muut siirtosaamiset:				
KELA, työterveyshuolto			851	790
Kevan laskun siirto tammikuulle			0	183
Takauspalkkiot			121	132
Ympäristövalvonnan lisämaksu			50	51
Muut siirtosaamiset			237	188
yhteensä	0	0	1 260	1 344
Konserni				
Jaksotetut henkilöstökulut	70	69		
Avustukset	41	32		
Menoennakot	0	5		
Muut tulojäämät	16 250	10 826		
yhteensä	16 361	10 932		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	16 361	10 932	1 260	1 344

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot, 1000 €

25 TASE-ERÄKOHTAINEN ERITTELY OMAN PÄÄOMAN ERIEN LISÄYKSISTÄ JA VÄHENNYKSISTÄ SEKÄ SIIRROISTA NÄIDEN ERIEN VÄLILLÄ TILIKAUDEN AIKANA (KPA 2:5 § 1- kohta)

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	127 516	127 516	127 516	127 516
Peruspääoma 31.12.	127 516	127 516	127 516	127 516
Muut omat rahastot 1.1.	1 063	1 066	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-126	-3	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	937	1 063	0	0
Vuokra-asuntorahasto 1.1.	0	0	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Vuokra-asuntorahasto 31.12.	0	0	0	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	60 801	57 489	43 840	40 835
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Rahastojen purku	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Aiempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	135	4	0	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	60 937	57 493	43 840	40 835
Tilikauden yli-/alijäämä	13 107	3 308	10 815	3 004
Oma pääoma 31.12.	202 497	189 380	182 170	171 355

26 ERITTELY VEROTUSSYISTÄ TEHDYN POISTOERON MUUTOKSESTA

Kunnan tilinpäätöksen poistoeroon ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa (evl 54 §).

27 PITKÄAIKAISET VELAT

Velat, jotka erääntyvät 5 vuoden kuluttua (KPA 2:5 § 2-kohta)

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta *	190 212	181 156	135 000	105 000
Lainat julkisyhteisöiltä	0	50	0	0
Yhteensä	190 212	181 206	135 000	105 000

* korjattu vuoden 2020 vertailutietoa

28 JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

	Kunta	
	2021	2020
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	6 000	23 000
- korko -0,400 % - -0,470%		
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	6 000	23 000

**29 OLENNAISET PAKOLLISIIN VARAUKSIIN
MERKITYT ERÄT**

Muut pakolliset varaukset
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus
Potilasvakuutus
Muu pakollinen varaus
Muut pakolliset varaukset yhteensä

Konserni		Kunta	
2021	2020	2021	2020
1 131	1 291	1 131	1 291
887	909	0	0
1 642	19	450	0
3 660	2 219	1 581	1 291

30 PITKÄ- JA LYHYTAIKAISET VELAT

Velat tytäryhteisöille
Ostovelat
Lainat
Yhteensä
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä
Ostovelat
Muut velat
Siirtovelat
Yhteensä
Velat muille
Saadut ennakot
Ostovelat
Lainat
Muut velat
Siirtovelat
Yhteensä
Vieras pääoma yhteensä

2021		2020	
Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
0	51	0	9
0	1 975	0	3 399
0	2 026	0	3 408
0	214	0	79
0	0	0	0
0	28	0	0
0	242	0	79
0	6 803	0	6 677
0	6 372	0	7 072
135 000	6 000	105 000	23 000
84	1 801	86	2 279
0	15 098	0	14 431
135 084	36 073	105 086	53 460
135 084	38 342	105 086	56 947

31 MAKSUVALMIUDEN KANNALTA MERKITTÄVÄT TILILIMIITIT

Luotollisen shekkitilin limiitti 31.12.
- siitä käyttämättä oleva määrä

2021	2020
2 000	2 000
2 000	2 000

32 MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut velat				
Liittymismaksut	14 038	12 327	14 706	12 995
Muut velat	4 621	87	84	86
Muut velat yhteensä	18 659	12 414	14 790	13 080

33 SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	653	800	0	0
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaks.	24 312	22 082	9 988	7 934
Korkojaksotukset	2 081	321	192	157
Muut menojäämät *	6 211	10 044	4 918	6 597
Menojäämät yhteensä	32 603	32 447	15 098	14 688
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	33 257	33 247	15 098	14 688

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot, 1000 €

34 VELAT, JOISTA KUNTA ON PANTANNUT, KIINNITTÄNYT TAI MUULLA TAVALLA ANTANUT VAKUUDEKSI OMAISUUTTAAN

Kunta ei ole antanut omaisuuttaan vakuudeksi.

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta
 Vakuudeksi annetut kiinnitykset
 Vakuudeksi annetut osakkeet

Konserni	
2021	2020
69 933	46 369
0	0

35 VAKUUDET, JOTKA KUNTA ON ANTANUT MUIDEN SITOUMUSTEN KUIN VELKOJEN VAKUUDEKSI

Kunta ei ole antanut vakuuksia.

36 VAKUUDET, JOTKA KUNTA ON ANTANUT SEN KANSSA SAMAA KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA

Kunta ei ole antanut vakuuksia.

37 YHTEENLASKETTU ARVO KUNNAN ANTAMISTA MUISTA KUIN EDELLÄ 34-36 KOHDISSA TARKOITETUISTA VAKUUKSISTA LAJEITTAIN

Kunta ei ole antanut vakuuksia.

38 VUOKRAVASTUUT

Toimitilojen vuokravastuut
 Koneiden ja laitteiden vuokravastuut
 Vuokravastuut yhteensä
 Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus
 Siitä PPP-hankkeet
 Siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet
 Siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Toimitilojen vuokravastuut	31 823	33 040	14 826	16 739
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	2 144	7 276	5 299	5 038
Vuokravastuut yhteensä	33 967	40 316	20 125	21 777
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	9 604	7 399	6 652	5 957
Siitä PPP-hankkeet	0	0	0	0
Siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	0	0	0	0
Siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	0	173	121	173

Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdonmukaisia vastuita.

39 VASTUUSITOUMUKSET

Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta
Alkuperäinen pääoma
Jäljellä oleva pääoma
Takaukset muiden puolesta *
Alkuperäinen pääoma
Jäljellä oleva pääoma

Konserni		Kunta	
2021	2020	2021	2020
0	0	74 485	74 485
0	0	58 070	57 700
5 745	6 702	882	6 575
5 542	5 745	86	5 669

* Jäljellä olevan pääoman vertailuvuosi korjattu

40 VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA

Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.

Kunta	
2021	2020
274 204	257 479
0	0
180	160

41 MUUT KUNTA KOSKEVAT TALOUDELLISET VASTUUT,
JOITA EI OLE MERKITY TASEESEEN

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimukset	12 300	9 950	12 300	9 950
Muu sopimusvastuu *	227	1 851	0	0
Sopimusvastuut yhteensä	12 527	11 801	12 300	9 950
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Lisähyöty swap 1161642/1512514				
Sopimus erääntyy 7.11.2022				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	96	110	0	0
Käypä arvo *	-3	-7	0	0
Koronvaihtosopimus1				
Nimellisarvo	230	230	0	0
Käypä arvo	3	-8	0	0
Koronvaihtosopimus 2				
Nimellisarvo	0	230	0	0
Käypä arvo	0	-4	0	0
Koronvaihtosopimus				
1641290/2300766 *	338	376	0	0
Koronvaihtosopimus 1462034/1994768				
Nimellisarvo	0	367	0	0
Sähköjohdannaiset				
Käypä arvo	118	-10	0	0
HUS Ky:n alijäämän kattamisvastuu	0	346	0	346
Arvonlisäveron palautusvastuu	7 528	7 195	0	0
Valtionosuuksien palautusvastuu	756	695	0	0

Konsernin johdannaiset

ETEVA-kuntayhtymällä on yksi suojaamistarkoituksessa tehty koronvaihtosopimus. Sopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin pienentämiseksi. Sopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 2022.

HUS:lla on korkoriskin suojaamistarkoituksessa yksi koronvaihtosopimus, joka kohdistuu yksittäiseen lainaan.

Sopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi 15.9.2022 asti. Osa lainan pääomasta suojattu, koronmaksupäivät vastaavat lainasopimusta suojausajanjaksolla.

Osa sähkökulutuksesta suojataan sähköjohdannaisilla, jotka hankitaan suojaamistarkoituksessa sähkönhankinnan hintavaihteluita vastaan. Sopimuksia on 31 kappaletta, ja ne on tehty kalenterivuosille 2022, 2023, 2024 ja 2025.

Tuusulan Tenniskeskus Oy:llä on yksi suojaamistarkoituksessa tehty koronvaihtosopimus. Sopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin pienentämiseksi.

Korkoriskit

Konsernilla on vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvää korkoriskiä.

Sopimusriskit

Kunnalla on maankäyttösopimuksiin liittyvää sopimusriskiä. Maankäyttösopimusten sopimuskorvauksia on tuloutettu kirjanpitoon kaavoitettavien alueiden valmistumisasteen perusteella.

Konserniyhteisöjen kertyneeseen alijäämään liittyvät riskit

Ei olennaisia alijäämän kattamiseen liittyviä riskejä.

Ympäristövastuut (KILA 14.1.2003 ympäristöyleisohje)

Tilinpäätöksessä on varauduttu 1 131 110,78 eurolla pilaantuneiden maa-alueiden kunnostukseen. Tilikauden aikana varausta purettiin 160 000 eurolla.

Pilaantuneiden maa-alueiden varaus koskee seuraavia alueita:

Jokelan entinen kaatopaikka, Kellokosken kaatopaikka, Terrisuon entinen kaatopaikka ja Haaratien alue. Kunnostusten aloitus riippuu kaavojen etenemisestä ja lisätutkimusten tuloksista.

Pääomalinasaamisiin liittyvät riskit

Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan paloasema, pääomalinat 90 000

Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan paloasema vuokraa omistamaansa paloasemakiinteistöä Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle ja Tuusulan VPK:lle. Tuusulan kunta omistaa yhtiöstä 60 % ja Keravan kaupunki 40 %. Omistajakunnat ovat myöntäneet yhtiölle sen vakavaraisuuden vahvistamiseksi yhteensä 150 000 euron pääomalinat, josta Tuusulan osuus 90 000 euroa. Pääomalinoina ei ole eräpäivää ja ne on merkitty tilinpäätöksessä yhtiön omaan pääomaan. Pääomalinoina ei ole annettu vakuutta. Yhtiö hoitaa osaltaan julkista palvelutehtävää, jossa kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa pelastustoimen alueilla siten kuin pelastustoimilaisissa säädetään. Pääomalinasta ei aiheudu Tuusulan kunnalle merkittävää riskiä perustuen yhtiön toimialaan sekä pääomalinan pieneen määrään suhteessa kuntakonsernin omiin pääomiin ja toiminnan volyyymiin.

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy, pääomalinat 3 000 000

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy omistaa, hallitsee ja vuokraa kiinteistöjä erilaisiin asumisen tarpeisiin. Tuusulan kunta omistaa yhtiöstä 100 % ja on myöntänyt yhtiölle 3 000 000 euron pääomalinan Tuusulan kunnan vuora-asuntorahaston purkamisen yhteydessä vuonna 2019. Pääomalinalla ei ole eräpäivää ja se on merkitty tilinpäätöksessä yhtiön omaan pääomaan. Pääomalinoina ei ole annettu vakuutta. Pääomalinasta ei aiheudu Tuusulan kunnalle merkittävää riskiä, sillä yhtiön toiminta on vakaalla pohjalla ja yhtiön pääomarakenne on kunnossa.

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot, 1000 €

42 HENKILÖSTÖ TOIMIALUEITTAIN

Toimiala, henkilötyövuodet

Yleishallinto ja johdon tuki
Yhteiset palvelut
Sivistys
Kasvu ja ympäristö

Yhteensä

Vesihuoltoliikelaitos

Yhteensä, kunta + liikelaitos

	2021	2020
	50,6	52,0
	72,8	73,4
	1117,3	1064,8
	140,2	145,8
Yhteensä	1380,9	1336,0
	14,3	14,6
Yhteensä, kunta + liikelaitos	1395,2	1350,6

43 TILIKAUDEN PALKAT, PALKKIOT, ELÄKEKULUT JA MUUT HENKILÖSIVUKULUT ELLEI NIITÄ OLE ERITELTY TULOSLASKELMASSA

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

Henkilösivukulut

Eläkekulut

Muut henkilösivukulut

Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan

Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen

Palkat ja palkkiot

Henkilösivukulut

Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen yht.

Yhteensä henkilöstökulut

	2021	2020
	63 886	60 585
	14 064	13 271
	2 585	1 965
	80 535	75 820
	302	403
	63	66
	365	470
Yhteensä henkilöstökulut	80 901	76 290

44 LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA PUOLUEELLE TAI PUOLUEYHDISTYKSELLE TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT (Kuntalaki 82.3 §)

Kansallinen Kokoomus rp
 Kristillisdemokraatit rp
 Perussuomalaiset rp
 Suomen Keskusta rp
 Suomen Ruotsalainen Kansanpuolue rp
 Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue rp
 Tuusulan puolesta ry
 Vasemmistoliitto rp
 Vihreä liitto rp
Yhteensä

	2021	2020
	9	7
	1	1
	4	3
	5	4
	0	0
	17	17
	12	10
	4	4
	5	4
	57	50

45 TILINTARKASTUSPALKKIOT

Lakisääteistä tilintarkastusta suorittava tarkastus-yhteisö: KPMG Oy Ab
 Tilintarkastuspalkkiot, lakisääteinen tilintarkastus
 Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät
 Muut palkkiot
Palkkiot yhteensä

	Kunta	
	2021	2020
	16	15
	9	12
	155	33
	179	60

46 KUNNAN JA SEN INTRESSITÄHOIHIN KUULUVIEN VÄLISET LIKETOIMET

Kunta on solminut tilivuoden aikana Maankäyttösopimuksen sekä esisopimuksen Sulan työpaikka-alue III, Valta ja Elli Sjöblomin kuolinpesän välillä 8.6.2021. Maankäyttösopimusten perusteella tehtiin 27.1.2021 kaksi luovutuskirjaa Pellavamäen asemakaava-alueella, jossa sopijaosapuolet olivat Ilmari Sjöblom, Kiinteistö Oy Fira ja Kiinteistö Oy Riika. Maanomistajana sopimuskumppani (kuolinpesän osakas), Kiint Oy Firan hallituksen jäsen ja Kiint Oy Riikan osalta sopimuskumppanina lähisukua.

Lisäksi kunta on solminut tilivuoden aikana maankäyttösopimuksen sekä esisopimuksen Sulan työpaikka-alue III, Valta ja Elli Sjöblomin kuolinpesä, 8.6.2021 ja Finsora Oy 8.6.2021. Maankäyttösopimusten perusteella tehtiin luovutuskirjat: Pellavamäen asemakaava-alue, Juhani Sjöblom 18.1.2021 ja Karl Sjöblom 18.1.2021. Sopimuskumppanina on intressitahon lähisukua.

Yllä mainittujen sopimuksien arvo on 4 986 654,50 euroa.

Sopimukset on tehty tavanomaisin ehdoin ja kunnan valtuuston jäsenet eivät ole osallistuneet näitä asioita koskevaan päätöksen tekoon kunnassa.

TYTÄRYHTIÖT

TUUSULAN KUNNAN KIINTEISTÖT OY

Perustettu vuonna 1989, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on kiinteistöstrategiassaan sitoutunut tuottamaan turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen tarpeisiin. Asumisen ja lähiympäristön laatu varmistetaan uudenlaisia tekniikoita ja suunnitteluratkaisuja hyödyntäen elinkaariajattelun pohjalta. Energiatehokkuudessa pyritään kohti nollaenergiatasoa. Tuotannossa tavoitellaan sosiaalisesti eheitä asuinalueita. Yhteisöllisyyden ja ryhmäasumisen ratkaisuja edistetään. Vuokra-asuntomarkkinoiden toimivuutta seurataan uudisrakentamishankkeita suunniteltaessa. Yhtiö edistää mahdollisuuksien mukaan hissirakentamista sekä asuntojen turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhtiön arvoja ovat elinvoimaisuus, vastuullisuus, kehittyminen ja yhteistyö.

Yhtiön toimiala on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja maa-alueita samoin kuin omistaa osakkeita ja arvopapereita sekä käydä sanotulla omaisuudella kauppaa. Yhtiö voi myös harjoittaa rakennuttamista, vuokraustoimintaa ja isännöintiä.

Tavoitteet 2021 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

1. Elinvoimaisuus

Vuokraustoimintaa on hoidettu yhtiössä hyvin. Hakemusjono on yli 200 hakemuksen tasolla. Käyttöaste on korkea ja vapaita asuntoja ei ole tarjota kaikille halukkaille. Hyrylän ja Kellokosken alueella kysyntä on tarjontaa kovempi. Jokelan alueen kysyntä on matalalla tasolla ja sen markkinatilanne on stabiili

Yhtiössä ylläpidetään jatkuvaa uudisrakentamista, mutta tarkasti analysoiden markkinatilannetta.

Vuosille 2020–2025 rakennuttamisen tavoitesuunnitelma on laadittu pohjautuen MAL-sopimukseen. Lukuarvoina tavoitellaan keskimäärin 40 asunnon vuosittaista valmistumista. Nykytasolla tämä toteutuu ja samalla se on taloudellisesti sekä resurssien valossa hallittavissa. Rakentamisessa painotetaan erityisesti kestävää ja elinkaarikustannukset huomioivaa rakentamista.

Tavoitteet:

- Selvitetään mahdollisuus toteuttaa erityisryhmäasumista nykyistä laajemmin yhteistyössä Tuusulan kunnan sekä Keusoten kanssa: Toteutuu myöhemmin.
- Tonttiohjelma päivitetään vuosittain: Päivitetty yhdessä yhtiön hallituksen ja kunnan kanssa.
- Uudisrakentamisen kohtuuhintaisuus taataan ARA-tuotannolla, omilla varoilla ja kunnan takauksilla: Toteutunut jatkuvana toimintana ja osana prosessia.
- Laaditaan PTS rahoitussuunnitelma ns. korjausvelan rahoittamiseksi: Hallituksessa käsitelty. Korjausvelka pyritään pitämään alhaisena riittävällä panostuksella PTS-töihin ja laadukkaalla ylläpidolla.

Tulevat hankkeet:

- Tuusulan Kotipiha, Hyrylään, rakennustyöt alkaneet heinäkuussa: Kohteeseen tulee 64 asuntoa, kahteen kiinteistöön.
- Lisäksi pyritään saattamaan vähintään urakkalaskentavaiheeseen 2–3 muuta kohdetta. Suunnitelmissa on Neitoperho II rivitalo. Projektia on työstetty taustalla ja tontinkäyttösuunnitelma olemassa. Tämä etenee maankäytön organisaatiossa, samoin Mahlamäen kokosuunnitelma sekä Kellokosken hanke.

2. Vastuullisuus

Tavoitteet:

- Kustannustehokas ja tuottava käyttötalous taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimien sekä kiinteistöomaisuuden arvoa kehittämällä eri keinovalikoimaa käyttäen: Toteutuu jatkuvana toimintana. Työkaluina on myös mahdolliset toimenpiteet, jolla elinkaaren päässä olevia kiinteistöjä korvataan uusilla.
- Vastuullinen rakennuttaminen, valvonta, jälkiseuranta sekä kilpailutus: Toteutuu jatkuvana toimintana ja osana riksienhallintaprosessia.
- Käynnistetään selvitys kiinteistökannan salkutuksesta ja elinkaariarvioinnista: Toteutui, hallitus käsitellyt selvityksen 22.4.2020. Päivitetään vähintään 2 vuoden välein osana strategista työtä. Järjestelmä käyttöön otettu Q3/2020.
- Palvelukokonaisuuden arvoketjun merkityksen korostaminen kumppanuusyhteistyössä ja palvelulupausten pitäminen luottamus pääoman kasvattamiseksi: Toteutuu jatkuvana toimintana ja kumppanuuksien kehittämisenä sekä sitouttamisena Tukukin arvoihin.
- Energiatehokkuuden aktiivinen ylläpito ja säännöllinen seuranta kestävän kehityksen ja elinkaariajattelun pohjalta: Jatkuvaa toimintaa ja osa prosessia.

3. Kehittyminen

Tavoitteet:

- Yhtiön vuokra-asuntokannan kehittämisohjelman toteuttaminen: Tehty.
- Asiakaspalvelun ja toiminnan virtaviivaistaminen (palvelukulttuuri, ammattimaisuus, verkostoituminen): Uusien toimitilojen myötä saatu käytännölliset, asiakkaiden yksityisyyden suojan aiempaa paremmin takaavat tilat.
- Tulee huomioida myös asiakkaiden ja asukkaiden kulutustottumusten muutokset sekä talouden ohjaamisen kehittäminen (esim. palvelujen sähköistäminen) Uusi toiminnan- ja vuokrauksen järjestelmä otettiin tuotantoon 1.6.2021 alkaen: Jatkuvaa toimintaa ja kehitystyötä. Näistä on aiheutunut kertaluonteisia kuluja, mutta ne tuottavat tulevaisuudessa positiivista kassavirtaa. Kokemukset erinomaisia.
- Hallitus ja henkilöstö sitoutuvat innovatiiviseen ja aktiiviseen yhtiön toiminnan kehittämiseen ja edun valvontaan: Kilpailutukset aikataulutettu ja osana ylläpitoprosessia. Kehitystyö järjestelmämuutosten ja prosessien muuttamisessa on ollut erinomaista kuluneen katsantokauden aikana.
- Uusien työtapojen käyttöönotto – sähköisten palveluiden lisääminen: Sähköistä huoltokirjaa työstetty, huollon tehostettava käyttöä, sähköinen asunnonhaku suunnitelmassa. Projekti otettu tuotantoon 1.6.2021, kuten uudet Internetsivut. Kehitystyö jatkuu ja eri sosiaalisen median kanavoita otetaan käyttöön ja asukkaille kohdennetut asukassivut (interaktiivinen kanava).
- Kilpailukykyyn ja vetovoiman kehittäminen positiivisen julkisuuskuvan ylläpidolla: Jatkuvaa toimintaa, nettisivujen ja yritysesitteen mahdollinen päivittäminen. Liitetään osaksi strategiaa.
- Pitkäaikaisten asukkaiden palkitsemiskeinojen selvittäminen: Pitkäaikaisten asukkaiden palkitsemiskeinot vahvistettu hallituksessa.

4. Yhteistyö

Tavoitteet:

- Omistajapoliittisten linjausten näkyvyys yhtiön päätöksenteossa ja toiminnassa: Jatkuvaa toimintaa esim. uudisrakentamisessa. Kunta puoltanut Tuusulan Kotipiha-hankkeen KT-lainaa ja käynnistysavustusta, myöntänyt omavelkaiset takaukset yhtiön lainoille ja osoittanut rakennuspaikkoja yhtiön uudisrakentamiseen. Yhtiö noudattaa konserniohjeistusta mikä on hyväksytty toimintaperiaatteeksi.
- Palvelumuotoilu osallistavan asukas-yhteistyön kehittämiseksi: Toteutuu myöhemmin ja eri toimintamalleja haetaan.

- Vuokralvonta ja perintäasiat – aktiivinen asukas- ja viranomaisyhteistyö Toteutui, vuokrasaavat seurantakaudella edellisen kauden tasolla. Raportoidaan vuoden lopussa. Korona-kriisi aiheuttanut pieniä muutoksia maksuliikenteeseen ja prosessiin.
- Sujuvan kumppanuusyhteistyön ylläpito kaikkien osapuolien eduksi: Toteutuu jatkuvana toimintana ja muodostaa keskeisen osan toimintamallia. Kumppanuusmalli keskeiseksi ns. nollasummapelin sijaan.
- Henkilöstön työhyvinvoinnin ja tuottavuuden kehittäminen osallistavan yhteistyöskentelyn avulla. Tähän liittyy myös jatkuva ammattitaidon ylläpito ja eri prosessien kehittäminen. Henkilöstön sitouttaminen hyvän työilmapiiriin, toimivien työvälineiden, työn joustavuuden ja toimivien prosessien sekä palkitsemisen avulla. Henkilöstönäkökulmaa on edistetty 2021 aikana. Työvälineiden, työn joustavuuden ja toimivien prosessien sekä palkitsemisen avulla.

5. Kiinteistöpidon tunnuslukutavoitteita:

- Käyttöaste 98,5 %: katsantokaudella toteutui 99 %.
- Vaihtuvuus max 25 %: katsantokaudella toteutui 18 %.
- Tyhjänä olo max 0,06 €/m²/kk: katsantokaudella toteutui 0,11 €/m²/kk
- Vuokrasaavat 31.12.2020 max 1,20 €/m²: 1,76 € (korona aiheutti nousua).
- Luottotappiot 31.12.2020 max 15 000 €: 19 399 € (Huom.: vertailuarvo ei huomioi kannan kasvua)
- Korjauskulut €/m² 25,60 €: toteutui ja ylittyi 34,23 €/m²
- Lainamäärä €/asm² 990 €: vuoden lopussa 994 €/m² (katsantokaudella ei muutoksia, lyhennykset maksusuunnitelmien mukaisesti)

	TP 2021	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Käyttöaste %	99	99	99,5	99,5	98,8
Vaihtuvuus %	19	18,1	17,2	20,6	19,9
Tyhjänä olo €/m ² /kk	0,12	0,05	0,05	0,24	0,11
Vuokrasaavat per 31.12. €/m ²	1,75	1,18	1,87	1,26	1,62
Luottotappiot € per 31.12.	19 399,00	25 864	10 659,12	9 970,08	20 450,87
Korjauskulut €/m ²	34,23	32,87	31,99	21,87	27,20
Lainamäärä €/asm ²	994	968	982	991	974

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	104,11	106,55	108,22	116,98	109,21
Nettotulos %	24,00	28,06	28,06	14,51	8,36
Omavaraisuusaste %	14,69	14,4	14,1	7,55	5,80
Suhteellinen velkaantuneisuus %	610	669	672	671	671
Lainamäärä/kunnan asukas €	1239	1242	1211	1.191	1.158

Kiinteistö Oy Tuusulan Lahelankankaan toimitalo

Perustettu vuonna 2003, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan ja seurakunnan yhteinen keskinäinen kiinteistöyhtiö omistaa ja hallitsee Lahelankankaan toimitaloa rakennuksineen. Yhtiö voi harjoittaa vuokraustoimintaa ja isännöintiä.

Toimitalossa toimivat alkuvuonna kunnallinen päiväkotitoiminta, päiväkerhotilat, seurakunnan toimitilat ja seurakuntasali sekä kunnan ja seurakunnan yhteiskäytössä olevat nuorisotilat.

Tavoitteet vuonna 2021 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Rakennusten tekninen ja toiminnallinen taso pidetään hyvänä

- kiinteistönhoidon sopimustavoitteita ja niiden toteutumista seurataan ja vuosittain tehdään kiinteistökierron sekä pidetään yhteispalaverit kiinteistöhuollon, siivouksen ja eri toimijoiden kesken
- kunnossapitotyö painottuu ennakoiwaan huoltoon taloteknisten järjestelmien ja rakenteiden käyttökunnon varmistamiseksi
- päiväkodin ilmanvaihdon parantaminen
- asiakaspalaute käsitellään välittömästi
- toimitaan julkisten rakennusten energiatehokkuuden parantaminen hankkeen tavoitteiden mukaisesti.

Vuosi 2021 sujui hallinnollisesti ja taloudellisesti suunnitelmien mukaan. Kiinteistöhuollossa uusi kumppani aloitti 28.1.2021. Tehtävien siirto uudelle huoltoyhtiölle sujui hyvin.

Perusparannukset laajenivat ja lykkäntyivät kuluvalle tilikaudelle. Korjaussuunnitelmat ovat valmiit ja urakka kilpailutuksessa tällä hetkellä.

Heinäkuussa 2021 toteutuneen kaupan jälkeen kunta omistaa koko yhtiön osakekannan ja kunnan päiväkotitoiminta laajenee seurakunnalta ostettuihin tiloihin. Toimitilamuutokset / perusparannukset eivät sisälly Koy:n kuluvan vuoden talousarvioon. Rahoituksesta päätetään erikseen.

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	109,80	77,69	85,34
Nettotulos %	8,93	-28,72	-16,97
Omavaraisuusaste %	99,59	99,45	99,53
Suhteellinen velkaantuneisuus %	9,54	12,72	11,03
Lainamäärä / kunnan asukas €	0	0	0

Kiinteistö Oy Tuusulan Vanha kunnantalo

Perustettu vuonna 1995, kunnan omistusosuus 67 %

Toiminta-ajatus ja tehtävä

Yhtiön pääosakkaat ovat Tuusulan kunta ja Tuusulan seudun vesilaitoskuntayhtymä. Vuonna 1995 perustettu yhtiö omistaa ja hallitsee Vanhaa kunnantaloa, jossa toimii vesilaitoskuntayhtymä ja Keskisen Uudenmaan Musiikkiopisto.

Tavoitteet vuonna 2021 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Yhtiön maksuvalmius on pysynyt hyvänä.

Vesikaton kuntotutkimusraportin mukaisista suositeltavista huoltokorjauksista on sovittu. Töitä ei ole vielä aikataulutettu. Vesikaton maalauksesta on käyty keskustelua hallituksen kanssa. Maalaustarjoukset saadaan kevään 2022 aikana.

Paloilmoitinjärjestelmän asentamisesta ja sen eri vaihtoehtoista on käyty keskustelua. Asian valmistelu jatkuu kevään 2022 aikana. Järjestelmän asennus on huomioitu kuluvan vuoden talousarviossa.

Piha-alueen Istutusten hoito on ulkoistettu erilliselle puutarhurille ja arboristille.

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	100,04	111,87	101,82
Liiketulos/poistot %	2,43	49,18	7,92
Omavaraisuusaste %	99,18	99,02	98,32
Suhteellinen velkaantuneisuus %	6,79	8,07	13,81
Lainamäärä/asukas €	0	0	0

Tuusulan Kansanopiston Oy

Perustettu vuonna 1908, kunnan omistusosuus 91,1 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kunnan ja yksityisten henkilöiden omistama yhtiö on vuokrannut tilansa Keudalle. Tiloissa toimii Pekka Halosen akatemialle. Vuokratuloilla yhtiö pitää huolta omistamistaan rakennuksista (historiallinen puinen päärakennus rakennettu vuonna 1908).

Tavoitteet vuonna 2021 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Ensimmäisen puolenvuoden aikana on tehty vain välttämättömiä korjauksia ja vahvistettu yhtiön maksuvalmiutta. Edellisen tilikauden aikana C-taloon toteutettiin mittava peruskorjaus. Keuda on vuokrannut 1.3. alkaen asuntolan päässä olevan huoneiston, mikä kunnostettiin ennen vuokrausta.

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	272,00	59,60	180,00
Liiketulos %	64,70	5,44	22,78
Omavaraisuusaste %	83,20	75,30	91,00
Suhteellinen velkaantuneisuus %	0,00	36,30	0,00
Lainamäärä/asukas €	0,00	1,55	0,00

KIINTEISTÖ OY RIIHIKALLION LÄHIPALVELUKESKUS

Perustettu vuonna 1976, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö omistaa Koy Riihikallion palvelukeskuksen osakkeita, jotka oikeuttavat hallitsemaan ko. palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja. Lisäksi yhtiö omistaa Koy Riihikallion Palvelukeskuksen korttelialueella tontteja. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja hallita kyseistä tonttiomaisuutta sekä omistaa ja vuokrata kyseisiä liiketiloja kannattavasti.

Tavoitteet vuonna 2021 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Tavoitteena vuonna 2021 oli saada tällä hetkellä tyhjänä olevat liiketilat vuokrattuina käypään vuokrahintaan. Tavoitteena on pitää vuokralaiset tyytyväisiä tiloihinsa. Vuonna 2020 ja 2021 vallinneiden koronarajoitusten vuoksi useamman vuokralaisen liikevaihto laski ja he irtisanoivat vuokrasopimuksensa. Tilanteessa 30.6.2021 vuokrausaste oli 67,64 %. Vallitsevat poikkeusolot sekä tilojen varsin yksipuolinen käyttötarkoitus tuovat haastetta tilojen vuokraamiselle, mutta tilat pyritään saamaan mahdollisimman pian vuokratuksi.

Palvelutarjonnan kehittäminen palvelukeskuksessa on kaikkien etu ja tuo kaivattuja palveluita Riihikallioon. Tämä helpottaa palvelukeskuksen asukkaiden elämää ja lisää alueen sekä palvelukeskuksen houkuttelevuutta.

Tuusulan kunta on irtisanonut ns. jumppasalin vuokrasopimuksensa päättymään 31.7.2021. Myös näihin tiloihin uudenvuokralaisen löytäminen vallitsevissa oloissa on hyvin haasteellista.

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	-59,6	129,9	-72,7
Liiketulos %	-64,1	21,1	-42,7
Omavaraisuusaste %	8,3	10,1	8,12
Suhteellinen velkaantuneisuus %	2597,0	1172,4	2584,0

Tuusulan Tenniskeskus Oy

Perustettu vuonna 1979, kunnan omistusosuus 52,6 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tenniskeskuksen tarkoituksena on järjestää Tuusulassa hyvät ja edulliset harrastusolosuhteet tenniksen, sulkapallon, squashin, pöytätenniksen ja salibandyyn pelaajille sekä laajentaa tarjontaansa aktiivisella toiminnan kehittämisellä.

Tavoitteet vuonna 2021 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Tavoitteena vuonna 2021 oli päästä kohti normaalitoimintaa ja normaalia taloudellista tilannetta koronaviruksen aiheuttamien sulkutoimenpiteiden jälkeen.

Syksyllä 2021 aloitettiin voimistelu- ja mailapelihallin toteuttaminen nykyisen salibandyhallin laajenuksena sekä uusien ulkokenttien rakentaminen nykyisten kahden ulkotenniskentän paikalle.

Tennishallin puoli oli suljettuna koko tammikuun kunnan määräysten mukaisesti sekä huhtikuun AVI:n määräysten mukaisesti. Salibandyhalli oli suljettuna koronamääräysten mukaisesti tammikuusta huhtikuun loppuun. Näillä toimenpiteillä oli merkittävä vaikutus yhtiön liikevaihtoon ja tulokseen.

Valtiokonttorilta haettiin kustannustuen kolmannen kierroksen tukea ajalta marraskuu 2020 - helmikuu 2021 sekä sulkemiskorvausta huhtikuulta. Kumpikin avustus saatiin hakemusten mukaisesti. Nämä osaltaan auttoivat taloudellisesti. Tiilivuoden tulos jäi kuitenkin tappiolle 31.206 €.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi keväällä yhtiölle liikuntapaikkarakentamisen avustuksen voimistelu- ja mailapelihalliin suuruudeltaan 675.000 €. AVI myönsi vastaavasti 148.835 € ulkokenttien rakentamiseen.

Syksyn vakiovuorokausi 16.8.2021 päästiin aloittamaan normaalisti. Uudet sulkumääräykset kohdistuivat joulukuun loppupuolelle.

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	116	121	126
Liiketulos %	-8	-3	52
Omavaraisuusaste %	26	31	30
Suhteellinen velkaantuneisuus %	357	210	182
Lainamäärä/asukas €	41	24	25

Tuusulan Jäähalli Oy

Perustettu vuonna 1996, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön pääasiallinen toimiala on jäähallitoiminta. Yhtiö hallitsee ja ylläpitää mm. jäähallien edellyttämiä laitteita ja rakenteita. Yhtiö voi järjestää tapahtumia jäähalleissa sekä harjoittaa muuta tiloihin soveltuvaa liiketoimintaa.

Jäähalli antaa mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Tuusulassa. Jäähalli vahvistaa erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä. Jäähallin jäätunnin hinta on kilpailukykyinen alueen muihin jäähalleihin verrattuna.

Tavoitteet 2021 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Jäähalli antaa mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Tuusulassa. Jäähalli vahvistaa erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä. Jäähallin jäätunnin hinta on kilpailukykyinen alueen muihin jäähalleihin verrattuna.

Koronavirusepidemian vuoksi jäähalli jouduttiin sulkemaan 1.1.-31.1.2021 väliseksi ajaksi. Jäähalli oli ainoastaan koululaisvuorojen käytössä. Jäähalli avattiin rajoitettuun käyttöön 1.2.-30.4.2021 väliselle ajalle.

Toukokuun alusta kesäkuun loppuun jäähalli oli auki kesäajan käyttäjille viranomaisten ohjeistusten mukaan rajoitetusti. Elokuun alusta joulukuun 28. päivää asti jäähalli oli auki normaalisti yleisörajoitusten mukaisesti. Joulukuun 28. päivä yli 18-vuotiaiden tapahtumat keskeytettiin.

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	89,75	90,86	93,58
Liiketulos %	80,87	-59,39	-37,80
Omavaraisuusaste %	78,54	80,03	77,74
Suhteellinen velkaantuneisuus %	27,87	31,91	34,96
Lainamäärä/asukas €	2,17	2,25	2,84

Kellokosken Jäähalli Oy

Perustettu vuonna 1998, kunnan omistusosuus 74,3 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö tarjoaa mahdollisuuden harjoittaa jääurheilutoimintaa monipuolisesti ja monille erilaisille harrastajille Tuusulan Kellokoskella sisältäen runsaan koulu- ja yleisöliikunnan.

Tavoitteet 2021 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Koronavirus Covid-19:n aiheuttamat viranomaisrajoitukset vaikuttivat yhtiön toimintaan. Rajoitukset käyttöön vähensivät vuoroja. Yhtiön tulos heikkeni.

Toiminta on jatkunut koko vuoden 2021 koronaohjeet huomioiden. Yhtiö haki valtion myöntämiä tukia vuoden 2021 osalta.

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	95	96	106
Liiketulos %	1,07	-1,3	3
Omavaraisuusaste %	100	100	100
Suhteellinen velkaantuneisuus %			
Lainamäärä/asukas €			

TUUSULAN TEKONURMI OY

Perustettu vuonna 2006, kunnan omistusosuus 51 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan Tekonurmi Oy on vuonna 2006 perustettu osakeyhtiö, jonka omistavat Tuusulan kunta ja Tuusulan Palloseura ry. Yhtiön osake-enemmistö on Tuusulan kunnalla. Yhtiön liiketoiminta on Tuusulan urheilukeskukseen rakennetun lämmitettävän tekonurmikentän käyttövuorojen myynti. Yhtiön asiakkaita ovat alueella toimivat jalkapalloseurat. Tuusulan Palloseura ry on yhtiön suurin asiakas.

Tavoitteet 2021 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Alkuvuonna 2021 elettiin vielä harrastetoiminnan rajoitusten keskellä, mutta treenit pyörivät lasten ja nuorten osalta lähes normaaliin tapaan. Toiminnassa painotettiin ilmoittautumisia, ryhmäkokoja sekä turvaetäisyyksien ja maskisuositusten noudattamista. Seuran näkökulmasta altistumisia, karanteeneja tai sairastumisia ei juurikaan nähty ja treenejä päästiin järjestämään normaalilla rytmillä. Laskutus pyöri myös normaalisti eikä yhtiöllä ollut tarvetta hakea esimerkiksi lainanlyhennysvapaata, kuten ensimmäisen aallon aikana keväällä 2020. Tavoitteena oli kentän ja hallin käyttöasteen maksimointi vallitsevassa tilanteessa, missä onnistuttiin hyvin. Etenkin koulujen liikuntatuntien järjestäminen kuplahallissa helpotti taloudellista painetta. Rajoituksia vapautettiin vähitellen huhti-toukokuun puolella ja kesäkuussa päästiin harraste- ja kilpailutoiminnan osalta käyntiin täysipainoisesti.

Alkuvuosi oli hyvin luminen, mikä aiheutti todella paljon talkootyötä kuplahallin ja ulkokentän osalta. Tuusulan Palloseuran sisäinen olosuhderyhmä, johon myös yhtiön toimitusjohtaja ja yksi hallituksen jäsen kuuluvat, huolehtivat kentän ja hallin ympäristön auraamisesta. Ryhmä kävi hallin katolla kymmenisen kertaa pudottamassa ylimääräisiä lumia ja kaikista tehtävistä selvittiin lopulta talkoovoimin. Urheilukeskuksen työntekijät auttoivat osaltaan auraustyössä, mutta iltaan jatkuneet sateet lisäsivät talkootyön tarvetta. Muutama kireä pakkaspäivä piti kentän suljettuna helmikuussa.

Keväällä tekonurmen irronneita palasia liimattiin, kaikki rikkinäiset maaliverkot uusittiin ja irronneet laitamainokset kiinnitettiin uudelleen. Yhtiö investoi alkukesällä tekonurmen syväpuhdistukseen ja kentälle lisättiin uusi erä kumirouhetta. Investointi kilpailutettiin ja lopulta saatiin hyvin kilpailukykyinen hinta operaatiolle. Vastaava kenttähuolto tulisi tehdä kahden vuoden välein ja viimeksi rouhetta lisättiin keväällä 2019, joten sen suhteen oltiin hyvin aikataulussa ja taloudellinen tilanne mahdollisti huollon. Kesäkuussa treenit ja pelit ovat pyörineet hyvissä olosuhteissa. Kupla on kesän tyhjillään, mutta sen huollot on tehty viikoittain ja esimerkiksi moottorin hinnat kiristettiin kesäkuussa.

Hallia huollettiin syyskaudella suunnitelman mukaisesti. Lämmityspolttimien ja sammutuskaluston huollon suorittivat ulkopuoliset palveluntarjoajat. Hallin valaisimien polttimoita uusittiin ja hallin kangasta vahvistettiin talkoovoimin.

Myös loppuvuosi 2021 oli selvästi edellisen vuoden loppua viileämpi, minkä vuoksi tekonurmea lämmitettiin vuoden viimeisinä kuukausina edellisvuotta enemmän ja satunnaisina päivinä tekonurmi jouduttiin kovan pakkasen vuoksi pitämään suljettuna. Lumitilanne oli loppuvuodesta kohtalainen eikä lumitilanne rajoittanut hallin käyttöä.

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	116,6	105,7	74,2
Liiketulos %	15,4	5,4	-23,2
Omavaraisuusaste %	10,6	-0,5	-5,2
Suhteellinen velkaantuneisuus %	122,5	252,5	338,8
Lainamäärä/asukas €	5,7	6,6	7,03

KIINTEISTÖ OY RIIHIKALLION PÄIVÄKOTIKESKUS

Perustettu vuonna 2011, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Koy Riihikallion Päiväkotikeskuksen toiminta-ajatuksena on vuokrata ja hallinnoida omistamansa kiinteistön toimitiloja päiväkotia Pellavan, perhekeskuksen ja nuorisotilan tarpeisiin. Tehtävänä on huolehtia käytönaikaisesta ylläpidosta, kiinteistönhuollosta ja kunnossapitotoiminnasta käyttäjien tarpeet, energiatehokkuus-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden.

Tavoitteet vuonna 2021 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Tavoitteena oli kiinteistön käyttäjien tarpeista, käytönaikaisesta huollosta ja ylläpidosta huolehtiminen energiatehokkuus-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden. Toiminta jatkuu hyväksi todettuja toimintatapoja noudattaen.

Hallinnollisesti vuosi 2021 meni suunnitelmien mukaan. Tuusulan seurakunnan vuokrasopimus päättyi 31.10.2020. Kunnan oma päiväkotitoiminta on laajentunut seurakunnalta vapautuneisiin tiloihin.

Neuvottelut YIT:n kanssa, yhtiön korjauskustannusten, vuokranmenetyksen ja yhtiölle aiheutuneen muun taloudellisen vahingon korvaamisesta, ovat vielä kesken.

Tuusulan kunnan kohdekohtaisen sisäilmatyöryhmän kokouksia pidettiin säännöllisesti. Pihan leikkivälineille tehtiin laajat huoltokorjaukset niin, että ne täyttävät leikkivälineille asetetut turvallisuus standardit.

Piha-alueen istutuksista huolehtivat puutarhuri ja arboristi.

Loppuvuodesta yhtiön hallitusta evästettiin tarkastamaan rakennusterveysasiantuntijoiden raportit ja tehdyt korjaukset ulkopuolisen konsultin toimesta.

Kuluvan tilikauden alussa yhtiö tilasi Työterveyslaitokselta lausunnon päiväkodin sisäilmatilanteesta. Lausunto saadaan kevään 2022 aikana.

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	361,22	243,81	192,47
Liiketulos %	18,22	45,68	56,99
Omavaraisuusaste %	1,43	0,16	0,15
Suhteellinen velkaantuneisuus %	707,50	752,98	811,47
Lainamäärä/asukas €	117,29	125,03	125,06

KIINTEISTÖ OY KERAVAN JA TUUSULAN PALOASEMA

Perustettu vuonna 2015, kunnan omistusosuus 60 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toiminta-ajatuksena on tarjota kiinteistö, josta käsin pystytään takaamaan kansalaisten turvallisuus, tulipalojen- ym. vahinkojen tms. torjunta ja ennaltaehkäiseminen. Yhtiö on rakennuttanut paloasemarakennuksen, joka otettiin vastaan 28.6.2017. Paloaseman vuokralaisena on Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja toisena käyttäjänä on Tuusulan VPK.

Tavoitteet vuonna 2021 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Talouden suhteen tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti ja koko vuosi on sujunut suunnitellusti.

Hoitopuolen vuokrat ovat riittäneet kiinteistön hoitokulujen kattamiseen ja pääomapuolen tuotoilla katetaan lainojen lyhennykset ja korot suunnitellusti.

Koronaepidemiolla ei ole toistaiseksi ollut vaikutuksia yhtiön toimintaan.

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	251,3	317,7	291,2
Liiketulos %	11,1	18,2	14,0
Omavaraisuusaste %	1,03	1,38	1,24
Suhteellinen velkaantuneisuus %	1123,49	1196,64	1286,01
Lainamäärä/asukas €			

ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

VESIHUOLTOLIikelaitos

Veden
myynti m³
1880 651

Liittyjämäärä
(kulutuspaikat)
8 680

Saneeratun
verkon pituus
61 km/v

Johtoverkosto
yhteensä
923 km

Sisältö

TOIMINTAKERTOMUS	3
Liikelaitoksen johtajan katsaus	3
Olenaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
Olenaiset muutokset Tuusulan Veden toiminnassa ja taloudessa	4
Arvio merkittävimmistä riskeistä	5
Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	5
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	7
Tilikauden tuloksen käsittely	8
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	9
Talousarviotavoitteiden toteutuminen	9
Käyttötalouden toteutuminen (1000 €)	9
Perusteluja poikkeamille	9
Investointiosan toteutuminen	9
Rahoitusosan toteutuminen	11
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	12
Tuloslaskelma	12
Rahoituslaskelma	13
Tase	14
LIITETIEDOT	15
Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	15
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot (1000 €)	16
LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET (1000 €)	21
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	25

TOIMINTAKERTOMUS

Kunnallisen liikelaitoksen on toimintakertomuksessaan esitettävä selvitys liikelaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Uudistetun vesihuoltolain 20 a § todetaan, että toimintakertomuksessa tulee esittää myös tiedot vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista.

Liikelaitoksen johtajan katsaus

Tuusulan vesihuoltoliikelaitos (Tuusulan Vesi) toimii Tuusulan kunnanhallituksen alaisena kunnallisena liikelaitoksena. Tuusulan Vesi tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille Tuusulan Vesi toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän asetetut laatuvaatimukset täyttävää vettä, minkä Tuusulan Vesi hankkii sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan vesi kuntayhtymältä. Jätevedet Tuusulan Vesi viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän verkostoon. Tuusulan kunta on osaomistaja molemmissa yhtymissä. Erillisviemäroidyillä toiminta-alueensa osilla Tuusulan Vesi johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Tuusulassa asuu 39727 asukasta ja vesihuoltolaitoksella on sopimus noin 8 680 kiinteistön kanssa. Vuonna 2021 uusia asiakkaita Tuusulan Vedelle tuli noin 190.

Tuusulan Vedelle asetettu tuottovaatimus on 6,5 % peruspääomasta. Tuusulan Vesi toteutti tämän tavoitteen tulouttaen Tuusulan kunnalle 487 500 €.

Tuusulan Vedessä on henkilöstö perinteisesti viihtynyt hyvin ja vaihtuvuus on ollut vähäistä.

Toimintaympäristön ja toimintatapojen muuttuessa myös vesihuollossa otetaan huomioon vakanssien täyttämisen yhteydessä uudenlaisen osaamisen tarve. Lähivuosina laitos keskittyy kehittämään organisaatiota ja toimintatapoja (mm. toimistosihteerin vakanssi siirrettiin työnjohtoon, uudistetaan asiakastieto- ja hallintajärjestelmää) asiakaslähtöisesti.

Uusi vesihuoltolaki, joka astui voimaan 1.9.2014, toi vaatimuksen hulevesikustannuksen seurantaan. Huleveden omat toimintatuotot eivät kattaneet toimintakuluja vuonna 2020. Jäteveden toimintatuotoissa on vielä toistaiseksi mukana hulevesiin kohdistuvia tuloja. Hulevesiverkoston toiminnan kattaminen omalla tulorahoituksella vaatii kunnan päätöksen hulevesien järjestämistavasta ja -vastuista sekä sen perusteella Tuusulan Veden taksarakenteen muuttamisen.

Siirryimme keväällä 2020 COVID-19 pandemian takia erikoisjärjestelyihin turvataksemme vesihuollon toiminnan ja turvallisuuden mm. jaoimme työmaahenkilöstön kahteen eri ryhmään ja toimistohenkilöstö siirtyi pääosin etätöihin. Erikoisjärjestelyt ovat tuoneet haasteita varsinkin esimiestyöskentelyyn ja sisäiseen tiedonkulkuun. Haasteista huolimatta saimme suoritettua sitoutuneen henkilöstön kanssa tehtävämme hyvin koko vuoden ajan.

Tämä poikkeustilanne on vaikuttanut myös jätevesipumppaamoiden kaukovalvonnan automaatiokomponenttien saatavuuteen, jonka johdosta saneeraustyöt ovat viivästyneet useammalla kuukaudella.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Tuusulan Veden hallinnossa ei tapahtunut muutoksia. Tuusulan Veden toimielimenä on kunnanvaltuuston valitsema johtokunta, jossa on viisi jäsentä. Johtokunta vaihtui 1.8.2021 kuntavaalien perusteella.

Johtokunnan tehtäviin kuuluu Tuusulan kunnan hallintosäännön mukaan mm. vesihuoltoliikelaitoksen tilinpäätöksen valmistelu sekä vesihuollon taksoista ja maksuista päättäminen. Liikelaitoksen johtaja johtaa, kehittää ja vastaa asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta.

Tuusulan Veden johtokunta kokoontui 5 kertaa vuoden 2021 aikana.

Tuusulan Veden johtokunta	31.7.2021 saakka		1.8.2021 alkaen	
puheenjohtaja	Oksanen Matti	KOK	Huhtanen Pasi	PS
varapuheenjohtaja	Winqvist Margita	TUPU	Hagman Marita	TUPU
jäsen	Kylliäinen Marjut	KESK	Malmund Kaj	KOK
jäsen	Ruusala Jarno	PS	Piippo Antti	SDP
jäsen	Sulander Jorma	SDP	Gustafsson Reetta	SDP
Muut kokoukseen osallistuvat:				
KH:n edustaja	Salmi Lilli	KOK	Tammilehto Tapio	KOK
esittelijä	Sahlakari Jukka	liikelaitoksen johtaja		
pöytäkirjanpitäjä	Lahti Satu	hallintosihteeri		

Lisäksi kokoukseen voivat osallistua pormestari, apulaispormestarit ja kansliapäällikkö

Olennaiset muutokset Tuusulan Veden toiminnassa ja taloudessa

Kuluttajien talousveden käyttö oli viime vuonna normaalia. Vedenkulutuksen ns. yleisen veden määrä (ei laskutettava vesi) oli 14 % veden kokonaismäärästä.

Vuosi 2021 oli normaalivuotta hieman sateisempi. Jätevesiä johdettiin Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle hieman vähemmän kuin vuonna 2020 (runsassateinen vuosi). Vuoden 2021 jätevesimäärä oli 3,2 milj. m³, kun se oli 3,5 milj. m³ vuonna 2020. Jätevesien vuotoprosentti (ei laskutettava jätevesimäärä, viemäriin sisään vuotava vesimäärä) oli vuonna 2021 keskiarvovuoden mukainen ollen nyt 41 % eli noin 5 m³/verkostometri/vuosi.

Vesijohtoja saneerattiin 3,2 km vuonna 2021. Vesijohtovuotoja laitoksen runkojohdoissa oli vuoden aikana 12 kappaletta ja kiinteistöjen tonttijohdoissa 8 kappaletta. Vesijohtovuodon syytä olivat mm. vanhojen valurautaputkien pistesyöpymä/korroosio sekä katkeaminen ja urakoitsijan kaivinkoneen tekemät vahingot. Jätevedenylivuotoja tapahtui jätevesipumppaamoiden kautta rankkasateiden yhteydessä 3 kertaa. Tällöin ylivuotavasta jätevesimäärästä oli sadevettä noin 90 %.

Päätimme siirtyä etäluettaviin vesimittareihin asuntomessujen yhteydessä 2020. Tiedonsiirto tapahtuu Digitan LoRa-verkon kautta. Vuoden 2021 loppuun mennessä vesimittareista noin 20 % on etäluettavia vesimittareita (1800 kpl).

Syksyllä työnjohto pääsi vuoden tauon jälkeen vesihuoltopäiville ja putkimestaripäiville. Yksi henkilö on pidemmällä Syklin (Suomen ympäristöopisto Oy) järjestämällä kurssilla.

Tuusulan Veden taksoihin ei tullut muutoksia vuoden 2021 aikana. Yleistä vesihuollon hintatasoa voidaan vertailla ns. vesihuoltomaksujen laskennallisella vertailuhinnalla, johon sisältyy käyttö- perus- ja liittymismaksut (lähde: VVY Venla, tunnuslukujärjestelmä). Tuusulan Veden vertailuhinta helmikuussa 2021 oli 5,08 €/m³, joka oli noin 16 % valtakunnallista keskiarvoa 5,89 €/m³ pienempi (vaihteluväli 3,55 – 9,90 €/m³, OK-talo).

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Tuusulan Veden merkittävimpinä riskeinä voidaan pitää toiminnallisia ja taloudellisia riskejä sekä ympäristöön kohdistuvia vahinkoriskejä.

Toiminnallisena riskinä on mm. se, että yksittäisten työtehtävien osaaminen on vain yhden työntekijän takana. Myös henkilökunnan vähyyks pitkittyneessä kriisitilanteissa on riski esimerkiksi sairausepidemian yhteydessä taikka talousveden saastumisen yhteydessä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Näihin toiminnallisiin riskeihin on varauduttu mm. naapurilaitoksien kanssa yhteisesti sovitulla käytännöllä, joita ovat mm. henkilöstön ja laitteiden sekä kaluston lainaaminen erityistilanteissa. Lisäksi apua voidaan saada kriisitilanteissa myös puolustusvoimilta ja Punaiselta Ristiltä.

Työmaahenkilöstön saatavuus (ja palkkataso) aiheuttaa laitokselle kriittisen riskin. Tähän ei ole selvää ratkaisua vielä olemassa.

Tietoliikenne häiriöt ja kyberuhkat hallitaan kunnan ICT kautta mm. seuraavasti: SIEM/SOC järjestelmän hankinta ja käyttöönotto on lisännyt huomattavasti kykyä havaita hyökkäyksiä kunnan järjestelmiä kohtaan. Henkilökuntaa on koulutettu tietoturva ja -suoja asioissa ja koulutusta jatketaan säännöllisillä koulutusvideoilla. Microsoftin järjestelmät on "viritetty" estämään tiedonkalastelun uhkia. Vahvan tunnistautumisen menetelmiä ollaan ottamassa käyttöön. Uusi VPN-järjestelmä lisää etätöiden tietoturvaa.

Vahinkoriskeinä ovat mm. rankkasateiden tai viemärien sortumisien aiheuttamat viemäritulvat, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja, haittaa infrastruktuurille ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. asentamalla jätevesipumppaamoille varavirransyöttöpistokkeita, hankkimalla oma liikuteltava 110 kVA:n aggregaatti, kehittämällä pumppaamoiden kaukovalvontaa ja laatimalla saneerausstrategia ja -ohjelma. PIMA-vahingot on keskitetty kunnan hoidettavaksi.

Vesihuollon varautumiseen ja erityistilanteisiin liittyvä valmiussuunnitelma on valmistunut vuonna 2010. Tuusulan tekninen toimi laati yhdessä Tuusulan Veden kanssa työsuojelun toimintaohjelman 2014, jota päivitettiin vuonna 2018.

Talousveden saastuminen ja viemäritulvat ovat myös **taloudellisia riskejä**, sillä niistä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Taloudellisiin riskeihin on vaikea varautua ja asia koskee silloin yleensä myös koko kuntaa. Merkittävässä tapauksissa on turvauduttava mahdollisuuksien mukaan vakuutuksiin. Kunta on keskittänyt vakuutushallinnon ja Tuusulan Vesi on siinä mukana.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Tuusulan Veden sisäisen valvonnan periaatteet ja toiminta seuraavat kunnan toimintoja ja päätöksiä. Tuusulan kunnanhallitus hyväksyi 27.4.2020 Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, jossa on aiempaa tarkemmin kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet, kohteet, menettelytavat sekä toteuttajat ja heidän vastuunsa sekä ohjeistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön työtä.

Varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi

Vuoden 2020 talousarvion ja käyttösuunnitelman tavoitteet johdettiin kuntastrategian pohjalta. Varojen käyttöä ja tuloksellisuutta arvioitiin Tuusulan Veden johtokunnalle kuukausittaisesti tuotetun raportointitiedon pohjalta.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Se on kunnan ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Päivittäinen valvonta

Päivittäistä toimintaa ohjataan johto- ja hallintosäännöillä, henkilöstön vastuiden ja valtuuksien määrittelyllä sekä toimenkuvien, hyväksymisvaltuuksien ja varamiesmenettelyjen määrittelyllä sekä työohjeilla. Esimiesten tehtävänä on seurata päivittäisen toiminnan lain sekä ohjeistuksien mukaisuutta. Lisäksi Tuusulan Veden työnjohtopalavereita ja asentajien viikkopalavereita pidetään viikoittain. Toimistopalavereita pidetään kerran kuussa. Työpaikkapalavereita pidetään vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Talouden seuranta, rahoituksen valvonta, hyväksymisoikeudet ja investoinnit

Tuusulan Vesi vastaa taloutensa raportoinnista. Liikelaitoksen johtaja ja hallintosihteeri tarkastavat kuukausitulokset ja toimittavat ne edelleen kunnan taloushallinnolle. Talouden kehitystä ja riskejä käydään läpi kuukausittain kunnan johtoryhmässä, talousryhmässä sekä Tuusulan Veden johtokunnassa aina kokousten yhteydessä. Kuntakonsernin tulos raportoidaan pääsääntöisesti kuukausittain kunnanhallitukselle.

Toimintamenojen, merkittävien sopimusten ja investointien hyväksymisoikeudet on määritelty valtuuston hyväksymän hallintosäännön sekä talousarviossa hyväksytyjen kunnanhallituksen, johtokunnan ja viranhaltijoiden toimivaltuuksien mukaisesti.

Kunnallistekniikan investoinnit käsitellään Tuusulan Veden johtokunnassa sekä teknisessä lautakunnassa valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman mukaisesti raamissa. Investointien seuranta hoidetaan yhdessä Kasvun ja Ympäristön kanssa osavuositarkastusten yhteydessä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja kehitettiin kuntatasoisesti vuoden 2020 aikana. Kunnanhallitus hyväksyi Tuusulan kunnan sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen ja määräsi sen noudattavaksi 27.4.2020 lukien. Uudistetut ja yhtenäiset menettelytavat Tuusulan kunnassa otettiin käyttöön toimialueitasolla vuoden 2020 aikana. Tuusulan Vesi järjestää oman tarkemman riskienhallinnan valtakunnallisen vesihuoltolaitoksille räätälöidyn mallin mukaan, hyödyntäen myös kunnan kokemuksia ja oppeja.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuu ja seuranta

Kunnanhallitus ja johtokunta seuraavat ja arvioivat päätöksenteon laatua, suunnitelmien toteutumista, riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tavoitteiden saavuttamista mm. heille toimitettavan toiminnallisen ja taloudellisen raportointitiedon, esityslistojen, pöytäkirjojen, päätösten ja suunniteltujen toimenpiteiden vaikutusten sekä riskiarviointien tulosten perusteella. Lisäksi Tuusulan Vedellä on käytössä

valtakunnallinen vesihuoltolaitoksille tehty riskienhallinta ohjelma. Riskit on kartoitettu ja toimenpideohjelma laadittu kyseisen ohjelman mukaisesti. Kyseistä riskienhallinta ohjelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Kansliapäällikkö, johtavat viranhaltijat ja tulosalueiden ja yksiköiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön sekä säännöllisestä raportoinnista kunnan hallitukselle, johtokunnalle ja lautakunnille vähintään osavuosikatsausten ja toimintakertomuksen laadinnan yhteydessä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tuusulan kunnalla jatkuu isojen rakennushankkeiden ja investointien ajanjakso, isoimpana Rykmentinpuiston ja Sulan alueet.

Toiminnan kehittämisessä tulee jatkaa uudenlaisen osaamisen hankkimista kouluttamalla henkilöstöä ja rekrytointien avulla sekä optimoimalla organisaatiota ja työtapoja. Vahvistamme työmaaosaamista mm. RAP-koulutuksen avulla.

Uudet lait (Vesihuoltolaki ja Maankäyttö- ja rakennuslaki) toivat muutosvaatimukset mm. kunnan ja vesihuoltolaitoksen toimintaan hulevesien järjestämisestä sekä taksapolitiikasta hulevesien osalta. Hulevesien järjestämisen mahdolliset muutokset tulee päättää kuntatasolla tulevan vuoden aikana ja tämän perusteella tarvittaessa muuttaa Tuusulan Veden taksoja ja laatia palvelussopimus kunnan kanssa. Tämä tehtävä on monitahoinen ja pyritään saattamaan päätökseen vuoden 2022 aikana. Samaa päätöstä hahmotellaan edelleen ympäri Suomea.

Valtakunnallisesti vesihuollolle räätälöidyt laadun ja tehokkuuden seurantaohjelmat (Venla ja Veeti) ovat jo otettu käyttöön Tuusulassa. Seuraavat lähivuodet niitä ajetaan sisään ja parannetaan. Samoin tulee tapahtumaan valtakunnallisille vesihuollon riskienhallintatyökaluille. Nämä tulevat auttamaan vesihuoltolaitoksia kehittämään omia toimintoja, tavoitteita ja seurantaa.

Tilikauden tuloksen käsittely

Johtokunnan on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tällöin tilikauden ylijäämää ennen varaussirtoja. Investointivaraus saadaan tehdä taloussuunnitelmassa yksilöidyn tulevaisuudessa toteutuvan investointihankkeen menoja varten.

Tilikauden ylijäämä ennen varaussirtoja on 1 111 530,35 euroa.

Tilikauden ylijäämästä ennen varaussirtoja esitetään käytettäväksi 1 000 000 euroa investointivaruksena Tuusulan Veden investointihankkeille siten, että 1 000 000 euroa käytetään Sulan alueen vesihuoltoon vaiheittain vuosien 2022 - 2026 aikana.

Tilikauden ylijäämä 111 530,35 euroa lisätään Tuusulan Veden omaan pääomaan. Tämä esitetään siirrettäväksi Tuusulan Veden omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämätillille.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarviotavoitteiden toteutuminen

Liikelaitoksen vuoden 2021 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

Liikelaitoksen vuoden 2021 perustavoitteet keskittyvät jätevesiviemäriin päätyvien vuotovesien vähentämiseen sekä vedenjakelun ja veden laadun varmistamiseen.

- Vesihuoltolaitoksen asiakastietojärjestelmien kartoitus, vertailu ja mahdollinen uusiminen (projekti on jatkoa vuodelta 2020)
- Mittari: kartoitus, vertailu ja päätös tehty
  - Hankintapäätös tehty 10/2021
  - Projekti aloitettu 11/2021
- ”Älykkään tilannekuvanäkymän” kartoitus, vertailu ja pilotointi/hankinta (johon yhdistetään vedenjakelun, viemäröinnin ja sateiden mittaustietoa). Älykkäällä tilannekuvalla tähdätään mm. vuotovesien vähentämiseen sekä toimintavarmuuden tehostamiseen.
- Mittari: kartoitus ja vertailu tehty sekä pilotointi käynnissä
  - Kartoitus tehty, mutta riittävän hyvää ei ole löytynyt. Tämä hanke siirtyy lähitulevaisuuteen.

Käyttötalouden toteutuminen (1000 €)

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

1 000 €	TA 2021	TA muutos	Muutettu TA 2021	TP 2021	TA tot %	TA Poikkeama	TP 2020	Muutos -% 2020-2021
Toimintatulot	7 348		7 348	7 574	103,07 %	226	7 397	2,39
Valmistus omaan käyttöön	54		54	87	161,14 %	33	64	35,03
Toimintamenot	-4 318		-4 318	-4 242	98,25 %	76	-4 182	1,43
Toimintakate, *S	3 084		3 084	3 419	110,85 %	335	3 279	4,26

*S= sitova tavoite

Perusteluja poikkeamille

Tuusulan Veden toimintatuotot olivat 7 573 886 €. Talousarvioon nähden tuotot ylittyivät 3,07 % (225 886 €). Syynä ylitykseen oli ennakoitua suurempi rakentamisen lisääntyminen. Toimintamenot olivat 4 241 802€. Talousarvioon nähden menot alittuivat 1,98 % syynä alitukseen on lähinnä töiden ja koulutusten lykkääntyminen koronarajoitusten vuoksi.

Toimintakate oli 3 419 097€. Toimintakate ylittyi 10,85 % (334 646€) muutettua talousarviota suurempana johtuen lähinnä tuottojen lisääntymistä. Menoissa säästöjen syynä on lähinnä töiden ja koulutusten lykkääntyminen koronarajoitusten vuoksi.

Investointiosan toteutuminen

Merkittävimpiä investointikohteita vuonna 2021 olivat Etelä-Tuusulassa vesihuoltolinjat Puustellinmetsä, Pellavamäki ja Kellokoskella Kellokosken keskusta.

Lisäksi toteutimme ulkopuolisen urakoitsijan kanssa vesihuoltolinjojen saneerausta Teollisuustien, Pähkijämäentien, Suutarintien alueella. Omana työnä saneerattiin Jukolantiellä vesijohtoa.

Kunnallistekniikan kohteita mm. Rykmentinpuiston työpaikka-alueen rakentamien siirtyi seuraaville vuosille mm. heidän henkilöresurssipulan takia. Näiden johdosta investointirahaa jäi käyttämättä noin 14,16 % (465 772,42 €)

HANKERYHMÄ	Poikkeama				
	TA 2021	MTA 2021	TP 2021	MTA- TP	tot. %
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Etelä-Tuusula	-2055	-1 455	-945	510	65
Jokela	-89	-89	-2	87	2
Kellokoski	-466	-466	-723	-257	155
Muut alueet	-1150	-1 150	-1 084	66	94
Menot	-3760	-3 160	-2 754	406	86
Tietokoneohjelmistot					
Asiakastietojärjestelmä	-130	-130	-70	60	54
Tulot					
Liittymismaksut	800	800	1711	911	214
Nettomeno	-3 090	-2 490	-1 113	1 377	45

Kilpailulain 30 d §:n mukainen eriyttämisvelvoite

Vuoden 2020 alusta kilpailulain 30 d §:n perusteella julkisyhteisön on eriytettävä kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittamansa taloudellinen toiminta kirjanpidossaan.

Tuusulan Vedellä ei ole em. lain perusteella olevaa eriyttämisvelvoitetta seuraavin perusteluin:

Tonttijohtojen rakentamistoiminnan kuvaus:

Vesihuollon ja yhteisurakoiden ohessa rakennetaan tai uusitaan tonttijohtoja katualueella tontin rajalle. Tonttijohtojen rakentaminen on toiminnallisesti välttämätöntä tehdä samaan aikaan muun urakan kanssa, koska rakentaminen etenee kiireellisen aikataulun puitteissa eikä ole mahdollista, että samanaikaisesti on useita kiinteistön omistajien urakoitsijoita tekemässä tonttijohtojen rakentamista.

Katurakenteet edellyttävät, että katu saadaan kerralla valmiiksi ja toimivaksi. Toiminta tapahtuu kunnan omistamalla katualueella ja kunta kilpailuttaa urakan kokonaisuudessaan, johon sisältyy myös tonttijohtojen rakentamiset. Asiantuntijaorganisaation hankkeen suunnittelussa, kilpailutuksessa ja rakennuttamisessa/urakoinnissa, tulee kiinteistön omistajienkin etu parhaiten huomioiduksi.

Tuusulan Vesi laskuttaa tonttijohtojen rakentamisen osuudet kiinteistöjen omistajilta Tuusulan Veden johtokunnan päätöksen 12.1.2020, 22 § mukaan. Asiakas saa laskun yhteydessä kuvauksen laskun tarkemmista perusteista.

Päätelmä:

Toiminta perustuu yleiseen etuun/ Tuusulan Veden monopoliasemaan/ vesihuollon välttämätöntä liitännäistoimintaa huomioiden erilaiset vesihuollon erityisvaatimukset, lait ja säädökset. Ei kilpailulain mukaista eriytettävää toimintaa.

TUNNUSLUVUT

Selite	TP 2018	TP2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
laskutettu vesi m ³	1 892 565	1 926 686	1 880 331	1 989 195	1 846 006
€/m ³	1,35	1,38	1,51		1,49
käyttömaksu	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36
vesijohtoverkoston pituus km	364	368	372	400	380
mittaamaton vesi %	14 %	12 %	21 %	14 %	14 %
laskutettu jätevesi m ³	1 937 308	1 946 717	1 914 316	1 945 000	1 880 651
€/m ³	1,45	1,60	1,71		1,79
käyttömaksu	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80
jätevesiverkoston pituus km	372	376	381	396	378
sadevesiverkoston pituus	150	156	161	146	165
vuotovesi %	30 %	40 %	45 %	39 %	41 %
Saneeraus					
vesijohto m	0	5020	1500	500	4185
jätevesiviemäri m	0	640	0	3000	1085
hulevesiviemäri m					870
jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	0/0	1/40	3/10	2 /50	0/11
Henkilöstömäärä:	16	16	16	17	17

Rahoitusosan toteutuminen**Rahoituslaskelman toteutuminen**

	TA 2021	MTA 2021	TP 2021	Poikkeama
Toiminnan rahavirta				
Tulorahoitus	2 109	2 109	2 935	825
Liikelijäämä	750	750	1 596	846
Poistot ja arvonalentumiset	1 847	1 847	1 823	-24
Rahoitustuotot ja -kulut	-488	-488	-484	3
Investointien rahavirta	-3 890	-3 290	-2 824	466
Investointimenot	-3 890	-3 290	-2 824	466
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 781	-1 181	110	1 291
Rahoituksen rahavirta	1 781	1 181	-110	-1 291
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos			-22	-22
saamisten muutos kunnalta			-1 745	-1 745
saamisten muutos muilta	981	381	-771	-1 751
Korottomien velkojen muutos kunnalta			113	113
Korottomien velkojen muutos muilta	800	800	2 314	1 514
Rahavarojen muutos	0	0	0	0
Lainakanta 31.12.	-	-	-	-

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

TP Kunnallisen liikelaitoksen tuloslaskelma + tunnusluvut

	TP 2021	TP 2020
Liikevaihto	7 557 406,01	7 388 077,82
Valmistus omaan käyttöön	87 013,15	64 439,87
Liiketoiminnan muut tuotot	16 479,64	8 939,71
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 298 762,81	-1 344 695,56
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-0,26	-0,29
Palvelujen ostot	<u>-1 689 832,07</u>	<u>-1 692 987,43</u>
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-881 876,03	-830 820,69
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-182 010,04	-154 282,24
Muut henkilösivukulut	<u>-35 632,36</u>	<u>-24 392,85</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 823 275,24	-1 786 565,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	<u>-153 688,06</u>	<u>-134 924,81</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 595 821,93	1 492 788,53
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	3 220,60	2 861,82
Korvaus peruspääomista	-487 500,00	-487 500,00
Muut rahoituskulut	<u>-12,18</u>	<u>0,00</u>
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 111 530,35	1 008 150,35
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 111 530,35	1 008 150,35
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 000 000,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	111 530,35	1 008 150,35
Sijoitetun pääoman tuotto, %	6,5 %	6,4 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	6,5 %	6,4 %
Voitto, %	14,7 %	13,6 %

Rahoituslaskelma

TP Kunnallisen liikelaitoksen Rahoituslaskelma + tunnusluvut

	TP 2021		TP 2020	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyijäämä (-alijäämä)	1 595 821,93		1 492 788,53	
Poistot ja arvonalentumiset	1 823 275,24		1 786 565,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	-484 291,58		-484 638,18	
	2 934 805,59	2 934 805,59	2 794 715,35	2 794 715,35
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 824 327,57		-2 609 565,89	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-2 824 327,57	0,00	-2 609 565,89
Toiminnan ja investointien rahavirta		110 478,02		185 149,46
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	0,00		0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-22 070,85		-32 089,88	
Saamisten muutos kunnalta	-1 744 757,60		-1 662 347,57	
Saamisten muutos muilta	-770 576,90		-57 548,91	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	113 297,26		0,00	
Korottomien velkojen muutos muilta	2 313 630,07	-110 478,02	1 566 836,90	-185 149,46
		-110 478,02		-185 149,46
Rahoituksen rahavirta				
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-2 153		-1 335	
Investointien tulorahoitus, %	103,91		107,10	
Laskennallinen lainanhoitokate				
Lainanhoitokate				
Kassan riittävyys, pv	273,8		284,9	
Quick ratio	6,53		8,11	
Current ratio	6,74		8,42	

Tase

TP Kunnallisen liikelaitoksen Tase + tunnusluvut

	2021	2020
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	31 322 914,74	30 321 862,41
II Aineelliset hyödykkeet	31 322 914,74	30 321 862,41
2. Rakennukset	1 170 445,42	1 227 273,70
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	30 073 797,85	29 084 008,91
4. Koneet ja kalusto	8 271,48	10 579,80
6. Ennakkomaksut ja keskenkäisöt	70 399,99	0,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 154 547,81	7 617 142,46
I Vaihto-omaisuus	308 525,63	286 454,78
1. Aineet ja tarvikkeet	308 525,63	286 454,78
II Saamiset	9 846 022,18	7 330 687,68
Lyhytaikaiset saamiset	9 846 022,18	7 330 687,68
1. Myyntisaamiset	2 332 801,77	1 562 224,87
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	5 600 130,93	5 631 550,44
4. Muut saamiset	394,60	394,60
5. Siirtosaamiset	1 912 694,88	136 517,77
IV Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	41 477 462,55	37 939 004,87
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	22 900 792,87	22 789 262,52
I Peruspääoma	7 500 000,00	7 500 000,00
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 289 262,52	14 281 112,17
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	111 530,35	1 008 150,35
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 100 000,00	1 100 000,00
2. Vapaaehtoiset varaukset	2 100 000,00	1 100 000,00
E VIERAS PÄÄOMA	16 476 669,68	14 049 742,35
I Pitkäaikainen	14 969 464,93	13 145 319,82
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	263 721,67	150 424,41
9. Muut velat	14 705 743,26	12 994 895,41
Lyhytaikainen	1 507 204,75	904 422,53
6. Saadut ennakot	836,36	2 018,72
7. Ostovelat	652 346,97	455 529,16
9. Muut velat	401 225,94	190 626,03
10. Siirtovelat	452 795,48	256 248,62
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	41 477 462,55	37 939 004,87
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	60,28%	62,97%
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	217,53%	189,91%
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	217,53%	189,91%
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	15 401	15 289
Lainakanta 31.12., 1000 €	0	0
Lainat ja vastuut, 31.12., 1 000 €	0	0
Lainasaamiset, 1000 €		

LIITETIEDOT

Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja – menetelmät, sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta)

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Ei sijoituksia.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen varastokohtaisesti joko varaston keskimääräisellä hankintahinnalla tai viimeisen hankintahinnan mukaisena.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopapereita ei ole.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2 Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutos

Tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta (KPA 2:2.1 § 2-kohta) tai kirjanpitolauslaskunnan kuntajaoston antamista ohjeista poikkeavaksi.

3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei ilmoitettavaa.

4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edellistä tilikautta koskevat tiedot ovat vertailukelpoiset päättyneen tilikauden tietojen kanssa (KPA 2:2.1 § 4-kohta).

5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuviin tuottoihin ja kuluihin ei ole tehty merkittäviä oikaisuja (KPA 2:2.1 § 5-kohta).

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot (1000 €)

6 Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksittain

Vesi- ja jätevesimaksut

7 127

7 025

Muut vesihuollon myyntituotot

430

363

Yhteensä

7 557

7 388

Tuet ja Avustukset

Kelan korvaus työterveyshuollosta

7

0

Yhteensä

7

0

Liiketoiminnan muut tuotot

Muut palvelumaksut

0

0

Vuokratuotot

3

3

Muut toimintatuotot

7

6

Yhteensä

10

9

Liite 7 – 10 ei ilmoitettavaa.

11 Pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot

	31.12.2012 MENNESSÄ VALMISTUNEET KOHTEET		1.1.2013 JÄLKEEN VALMISTUNEET KOHTEET		KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS: POISTOAIKASUOSITUS
	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKA	POISTOTAPA	
Aineettomat hyödykkeet					
kehittämismenot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo			2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot					
Atk-ohjelmistot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat					
Betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			30 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Muut kuin betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kadut, tiet, torit ja puistot	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puhelinverkko, keskussema ja alakeskukset			10 vuotta	tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 25 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	12 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
rakenteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto					
Rautaiset alukset			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkonet			8 vuotta	tasapoisto	8 - 15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta	tasapoisto	4 vuotta	tasapoisto	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kevyet koneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto, yms. laitteet	10 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet					
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet			ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

Liite 12 – 16 ei ilmoitettavaa.

Tasetta koskevat liitetiedot (1000 €)

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liite 17 – 18 ei ilmoitettavaa.

19 Tietoja pysyvistä vastaavista

PYSYVÄT VASTAAVAT KÄYTTÖOMAISUUS	Aineelliset hyödykkeet						
	Rakennukset	vesijohto- verkostojen laitteet	viemäri- verkosto	hulevesi- verkosto	koneet ja kalusto	keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2021	1 227	15 297	7 481	6 306	11	0	30 322
Lisäykset tilikauden aikana	0	1 383	799	572	0	70	2 824
Rahoitusosuudet tilikaudella	0				0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0		0	0	0
Siirto erien välillä	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden poisto	-57	-1 181	-285	-290	-2	0	-1 814
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	0	0	0
Poistamaton hankintam. 31.12.2021	1 170	15 500	7 995	6 588	8	70	31 332
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	1 170	15 500	7 995	6 588	8	70	31 332

Liite 20-22 ei ilmoitettavaa.

23 Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset

Saamisten erittely	2021		2020	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset muita				
Myyntisaamiset tytäryhteisöltä		94		6
Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä		4		4
Myyntisaamiset		2 235		1 551
Saamiset Kunnalta				
Lainasaamiset		5 600		5 632
Yhdystilisaamiset		1 913		137
Muut saamiset		0		0
Siirtosaamiset		0		0
Yhteensä		9 846		7 331
Saamiset yhteensä		9 846		7 331

24 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Liikelaitoksen yhdystili	1 913	137
Tulojäämät yhteensä	1 913	137
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 913	137

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25 Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksestä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	7 500	7 500
Lisäykset tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0
Peruspääoma 31.12.	7 500	7 500
Muut omat rahastot 1.1.	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0
Muu oma pääoma 31.12.	0	0
Edellisen tilikauden yli-/alijäämä	15 289	14 281
Tilikauden yli-/alijäämä	112	1 008
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	0	0
Oma pääoma 31.12.	22 901	22 789

Liite 26 -29 ei ilmoitettavaa.

30 Pitkä- ja lyhytaikaiset velat

	2021		2020	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat kunnalle				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	0	0	0
Muut velat	264	0	150	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	264	0	150	0
Velat muille				
Saadut ennakot	0	1	0	2
Ostovelat	0	652	0	456
Lainat	0	0	0	0
Muut velat	14 706	401	12 995	191
Siirtovelat		453		256
Yhteensä	14 706	1 507	12 995	905
Velat yhteensä	14 969	1 507	13 145	905

Liite 31 -32 ei ilmoitettavaa.

33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Yhdystilin siirtovelka	0	0
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	250	233
Muut siirtovelat	202	24
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	453	256

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot (1000 €)

Liite 34 - 37 ei ilmoitettavaa.

38 Vuokravastuut

	2021	2020
Leasingvastuiden yhteismäärä	49	49
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	21	0
Myöhemmin maksettavat	0	21

Liite 39 – 41 ei ilmoitettavaa.

Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot (1000 €)

42 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2021	2020
Vakinainen henkilöstö	17	16
HTV3*	14,3	14,6

HTV3 = palveluksessaolopäivien (vähenntty kaikki poissaolot) lkm kalenteripäivinä/365

43 Tilikauden palkat, palkkiot eläkekulut ja muut henkilösivukulut, jos henkilöstömenoja on aktivoitu taseeseen

	2021	2020
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	882	831
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	182	154
Muut henkilösivukulut	36	24
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	1 100	1 009
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen		
Palkat ja palkkiot	87	64
Henkilösivukulut		
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	87	64
Henkilöstökulut yhteensä	1 187	1 074

Liite 44 – 46 ei ilmoitettavaa.

LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET (1000 €)

Huleveden tulos-, rahoitus- ja taselaskelma

Tuloslaskelma Hulevesi

	TP 2021	TP 2020
Liikevaihto	22	10
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-0	-2
Palvelujen ostot	-8	-2
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-291	-281
Arvonalentumiset	0	-0
Liiketoiminnan muut kulut	-1	0
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-278	-275
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-278	-275
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-278	-275
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-278	-275
Sijoitetun pääoman tuotto, %	23,8 %	0
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	23,8 %	28,7 %
Voitto, %	-1 278,8 %	-2 828,1 %

Rahoituslaskelma Hulevesi

	TP 2021	TP 2020
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-278	-275
Poistot ja arvonalentumiset	290	281
	12	6
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-572	-476
Toiminnan ja investointien rahavirta	-560	-470
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-1	0
Korottomien velkojen muutos liikelaitokselta	338	-344
Liittymismaksujen muutos	223	197
Rahoituksen rahavirta	560	-147
Rahavarojen muutos	-0	-617
Rahavarojen muutos	-0	-367
Rahavarat 31.12.		
Rahavarat 1.1.		

Tase Hulevesi

	TP 2021	TP 2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 588	6 306
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	10	9
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 598	6 315
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	47	325
Peruspääoma	1 544	1 544
Edellisten kausien yli-/alijäämä	-1 219	-944
Tilikauden yli-/alijäämä	-278	-275
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	6 551	5 990
Liittymismaksut ja muut velat	1 584	1 362
Koroton velka liikelaitokselta	4 966	4 628
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 598	6 315

Liikelaitoksen tulos-, rahoitus- ja taselaskelmat eriteltynä ilman hulevettä

Tuloslaskelma koko laitos sekä ilman hulevettä

	2021		2020	
	TP 2021	ilman hulevettä	TP 2020	ilman hulevettä
Liikevaihto	7 557	7 536	7 388	7 378
Valmistus omaan käyttöön	87	87	64	64
Liiketoiminnan muut tuotot	16	16	9	9
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 299	-1 299	-1 345	-1 343
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-0	-0	-0	-0
Palvelujen ostot	-1 690	-1 682	-1 693	-1 691
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-882	-882	-831	-831
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-182	-182	-154	-154
Muut henkilösivukulut	-36	-36	-24	-24
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 823	-1 532	-1 787	-1 506
Arvonalentumiset	-0	-1 823	-0	-1 787
Liiketoiminnan muut kulut	-154	-153	-135	-135
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 596	1 874	1 493	1 487
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	3	3	3	3
Korvaus peruspääomasta	-488	-488	-488	-488
Muut rahoituskulut	-0	-484	0	-485
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 112	1 389	1 008	1 002
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 112	1 389	1 008	1 002
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 000	-1 000		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	112	389	1 008	1 002

Rahoituslaskelma koko laitos sekä ilman hulevettä

	TP 2021	2021 ilman hulevettä	TP 2020	2020 ilman hulevettä
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 596	1 874	1 493	1 768
Poistot ja arvonalentumiset	1 823	1 534	1 787	1 506
Rahoitustuotot ja -kulut	-484	-484	-485	-485
	2 935	2 923	2 795	2 789
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 824	-2 252	-2 610	-2 134
	-2 824	-2 252	-2 610	-2 134
Toiminnan ja investointien rahavirta	110	671	185	655
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-22	-22	-32	-32
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-1 745	-1 745	-1 662	-1 662
Saamisten muutos muilta	-771	-771	-58	-58
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	113			
Korottomattomien velkojen muutos liikelaitokselta		-338		-560
Korottomien velkojen muutos muilta	2 314	2 091	1 567	1 370
	-110	-785	-185	-941
Rahoituksen rahavirta	-110	-785	-185	-941
Rahavarojen muutos	-0	-114	-0	-286
Rahavarojen muutos	-0	-114	-0	-286

Tase koko laitos ja ilman hulevettä

	2021	2021 ilman hulevettä	2020	2020 ilman hulevettä
VASTAAVAA				
A PYSYVÄT VASTAAVAT	31 323	24 735	30 322	24 016
II Aineelliset hyödykkeet	31 323	24 735	30 322	24 016
2. Rakennukset	1 170	1 170	1 227	1 227
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	30 074	23 485	29 084	22 778
4. Koneet ja kalusto	8	8	11	11
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	70	70		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 155	15 111	7 617	12 237
I Vaihto-omaisuus	309	299	286	278
1. Aineet ja tarvikkeet	309	299	286	278
II Saamiset	9 846	14 812	7 331	11 959
Pitkäaikaiset saamiset		4 966		4 628
1. Laina saaminen hulevedeltä		4 966		4 628
Lyhytaikaiset saamiset	9 846	9 846	7 331	7 331
1. Myyntisaamiset	2 333	2 333	1 562	1 562
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	5 600	5 600	5 632	5 632
4. Muut saamiset	0	0	0	0
5. Siirtosaamiset	1 913	1 913	137	137
IV Rahat ja pankkisaamiset	0	0	0	0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	41 477	39 846	37 939	36 252
VASTATTAVAA				
A OMA PÄÄOMA	22 901	22 853	22 789	22 464
I Peruspääoma	7 500	5 956	7 500	5 956
III Muut omat rahastot				
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 289	16 508	14 281	15 225
V Tilikauden yli-/alijäämä	112	389	1 008	1 283
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 100	2 100	1 100	1 100
2. Vapaaehtoiset varaukset	2 100	2 100	1 100	1 100
E VIERAS PÄÄOMA	16 477	14 893	14 050	12 688
I Pitkäaikainen	14 969	13 385	13 145	11 784
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	264	264	150	150
9. Korottomat velat liikelaitokselta				
10. Muut velat	14 706	13 122	12 995	11 633
II Lyhytaikainen	1 507	1 507	904	904
6. Saadut ennakot	1	1	2	2
7. Ostovelat	652	652	456	456
9. Muut velat	401	401	191	191
10. Siirtovelat	453	453	256	256
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	41 477	39 846	37 939	36 252

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksenjohtaja.

Tuusulassa 2.3.2022

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Pasi HUUHTANEN

Marita HAGMAN

Reetta GUSTAFSSON

Kaj MALMLUND

Antti PIIPPO

Jukka SAHLAKARI
liikelaitoksen johtaja

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Tuusulassa / 2022

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Juha Huuskonen
JHT, KHT

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TALOUTEEN

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN
Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuolto liikelaitos

	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset					Eliminointi- ja oikaisukirjaukset				
	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1. - 31.12.2021	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2020
Toimintatuotot	69 169 845,81	7 573 885,65	-25 711 652,21	-348 092,29	50 683 986,96	56 088 821,98	7 397 017,53	-24 704 566,44	-337 279,51	38 443 993,56
Myyntituotot										
Ulkoiset	9 525 924,97	7 209 313,72			16 735 238,69	8 695 854,99	7 050 798,31			15 746 653,30
Sisäiset	9 372 513,86	348 092,29	1) 2)	-9 372 513,86	-348 092,29	8 584 550,13	337 279,51	1) 2)	-8 584 550,13	-337 279,51
Maksutuotot										
Ulkoiset	9 417 275,53	0,00			9 417 275,53	8 376 465,69	0,00			8 376 465,69
Sisäiset	139 496,70	0,00		-139 496,70	0,00	40 575,29	0,00		-40 575,29	0,00
Tuet ja avustukset	2 364 379,60	6 536,79			2 370 916,39	1 871 355,25	0,00			1 871 355,25
Sisäiset (kunnalta)		0,00			0,00		0,00			0,00
Vuokratuotot										
Ulkoiset	6 567 685,88	3 064,87			6 570 750,75	7 035 541,02	3 025,62			7 038 566,64
Sisäiset	16 199 335,65	0,00	4)	-16 199 335,65	0,00	16 079 222,80	0,00	4)	-16 079 222,80	0,00
Muut toimintatuotot										
Ulkoiset	15 582 927,62	6 877,98			15 589 805,60	5 405 038,59	5 914,09			5 410 952,68
Sisäiset	306,00	0,00	1)	-306,00	0,00	218,22	0,00	1)	-218,22	0,00
Valmistus omaan käyttöön	540 726,33	87 013,15			627 739,48	421 122,13	64 439,87			485 562,00
Toimintakulut	-276 058 285,83	-4 241 801,63		25 731 778,80	-254 240 342,96	-271 749 186,62	-4 182 103,87	24 752 667,00	289 178,95	-250 889 444,54
Henkilöstökulut										
Palkat ja palkkiot	-63 003 952,47	-881 876,03			-63 885 828,50	-59 754 525,63	-830 820,69			-60 585 346,32
Henkilösivukulut										
Eläkekulut	-13 882 342,99	-182 010,04			-14 064 353,03	-13 116 243,19	-154 282,24			-13 270 525,43
Muut henkilösivukulut	-2 549 673,65	-35 632,36			-2 585 306,01	-1 940 215,43	-24 392,85			-1 964 608,28
Palvelujen ostot										
Ulkoiset	-146 124 263,37	-1 478 455,00			-147 602 718,37	-148 321 689,45	-1 503 033,38			-149 824 722,83
Sisäiset	-9 484 957,07	-211 377,07	2)	9 484 957,07	211 377,07	-8 578 644,35	-189 954,05	2)	8 578 644,35	189 954,05
Aineet, tarvikkeet ja tavarat										
Ulkoiset	-9 266 490,18	-1 272 700,50			-10 539 190,68	-9 483 011,06	-1 314 679,86			-10 797 690,92
Sisäiset	-135 711,79	-26 062,31	1)	135 711,79	26 062,31	-159 755,55	-30 015,70	1)	159 755,55	30 015,70
Ostot tilikauden aikana										
Varaston muutos	-14 677,28	-0,26			-14 677,54	-31 039,45	-0,29			-31 039,74
Avustukset	-7 628 915,35	0,00			-7 628 915,35	-7 480 058,92	0,00			-7 480 058,92
Sisäiset (liikelaitokselle)	0,00				0,00	0,00				0,00
Vuokrat										
Ulkoiset	-7 113 677,42	-32 573,73			-7 146 251,15	-6 871 077,88	-43 430,17			-6 914 508,05
Sisäiset	-16 109 746,94	-90 526,32	4)	16 109 746,94	90 526,32	-16 010 013,60	-69 209,20	4)	16 010 013,60	69 209,20
Muut toimintakulut										
Ulkoiset	-742 514,32	-30 588,01			-773 102,33	1 341,39	-22 285,44			-20 944,05
Sisäiset	-1 363,00	0,00	5)	1 363,00	0,00	-4 253,50	0,00	5)	4 253,50	0,00
Toimintakate	-206 347 713,69	3 419 097,17		20 126,59	-202 928 616,52	-215 239 242,51	3 279 353,53	48 100,56	-48 100,56	-211 959 888,98
Verotulot	201 794 083,50	0,00			201 794 083,50	192 120 963,06	0,00			192 120 963,06
Valtionosuudet	32 411 104,08	0,00			32 411 104,08	42 076 756,00	0,00			42 076 756,00
Rahoitustuotot ja -kulut										
Korkotuotot	77 931,50	0,00			77 931,50	85 695,97	0,00			85 695,97
Sisäiset (liikelaitokselta)										
Muut rahoitustuotot	478 567,09	3 220,60			481 787,69	522 153,51	2 861,82			525 015,33
Sisäiset (liikelaitoksen korvaus peruspääomasta)	487 500,00		3)	-487 500,00	0,00	487 500,00		3)	-487 500,00	0,00
Korkokulut	-1 077 478,85	0,00			-1 077 478,85	-1 068 991,97	0,00			-1 068 991,97
Ulkoiset										
Sisäiset		0,00			0,00		0,00			0,00

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN
Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesi- ja viemäri- ja jätehuolto- ja energiayhtiö

	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset					Eliminointi- ja oikaisukirjaukset				
	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1. - 31.12.2021	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2020
Korvaus peruspääomasta		-487 500,00	3)	487 500,00	0,00		-487 500,00	3)	487 500,00	0,00
Muut rahoituskulut	-4 881,23	-12,18			-4 893,41	-8 105,03	0,00			-8 105,03
Vuosikate	27 819 112,40	2 934 805,59	-467 373,41	467 373,41	30 753 917,99	18 976 729,03	2 794 715,35	-439 399,44	439 399,44	21 771 444,38
Poistot ja arvonalentumiset					0,00					0,00
Suunnitelman muk. poistot	-16 688 114,96	-1 823 275,24			-18 511 390,20	-14 903 962,77	-1 786 565,00			-16 690 527,77
Arvonalentumiset	-427 569,73	0,00			-427 569,73	-2 076 563,83	0,00			-2 076 563,83
Satunnaiset erät										
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Tilikauden tulos	10 703 427,71	1 111 530,35			11 814 958,06	1 996 202,43	1 008 150,35			3 004 352,78
Poistoeron vähennys	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Varausten ja rahastojen muutokset	0,00	-1 000 000,00			-1 000 000,00	0,00	0,00			0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	10 703 427,71	111 530,35	-467 373,41	467 373,41	<u>10 814 958,06</u>	1 996 202,43	1 008 150,35	-439 399,44	439 399,44	<u>3 004 352,78</u>
							0,00			

Vientiselitteet:

1) Eliminoidaan liikelaitoksen ja kunnan muiden yksiköiden välinen sisäinen myynti ja sisäiset ostot.

2) Eliminoidaan sisäisten palvelujen ostot ja myynnit

3) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkotuotto

4) Eliminoidaan sisäiset vuokrat

5) Eliminoidaan sisäiset muut toimintakulut

Tuusulan vesi- ja viemäri- ja jätehuolto- ja energiayhtiön tulos ilman kuntaa

-355 843,06

568 750,91

Tuusulan kunnan eliminointi tulos ilman vesi- ja viemäri- ja jätehuolto- ja energiayhtiötä

11 170 801,12

2 435 601,87

Eliminoitu tulos yhteensä

10 814 958,06

3 004 352,78

RAHOITUSLASKELMA -YHDISTELY

Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

			Eliminointi- kirjaukset					Eliminointi- kirjaukset		
	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2021	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta										
Tulorahoitus	12 869 883,16	2 934 805,59			15 804 688,75	14 048 287,93	2 794 715,35			16 843 003,28
Vuosikate	27 819 112,40	2 934 805,59 1)	-467 373,41	467 373,41	30 753 917,99	18 976 729,03	2 794 715,35 1)	-439 399,44	439 399,44	21 771 444,38
Satunnaiset erät	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-14 949 229,24	0,00			-14 949 229,24	-4 928 441,10	0,00			-4 928 441,10
Investointien rahavirta	-18 606 132,23	-2 824 327,57			-21 430 459,80	-15 793 030,06	-2 609 565,89			-18 402 595,95
Investointimenot	-37 422 835,32	-2 824 327,57			-40 247 162,89	-22 253 769,56	-2 609 565,89			-24 863 335,45
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 866 025,58	0,00			2 866 025,58	0,00	0,00			0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	15 950 677,51	0,00			15 950 677,51	6 460 739,50	0,00			6 460 739,50
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 736 249,07	110 478,02	-467373,41	467373,41	-5 625 771,05	-1 744 742,13	185 149,46	-439 399,44	439 399,44	-1 559 592,67
Rahoituksen rahavirta										
Antolainauksen muutokset	-113 297,26	0,00			0,00	322 587,00	0,00			322 587,00
Antolainasaamisten lisäykset/vähennykset	-113 297,26	0,00	113297,26		0	322 587,00	0,00			322 587,00
Lainakannan muutokset	12 744 048,39	0,00			12 775 467,90	6 701 941,93	0,00			5 013 903,42
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000 000,00	0,00			30 000 000,00	20 000 000,00	0,00			20 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-17 255 951,61	0,00 2)	31 419,51	0,00	-17 224 532,10	-13 298 058,07	0,00 2)	-1 688 038,51	0,00	-14 986 096,58
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 940 122,99	-110 478,02			-2 195 317,78	-13 490 422,96	-185 149,46			-11 987 533,91
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-73 124,50	0,00			-73 124,50	-74 110,79	0,00			-74 110,79
Vaihto-omaisuuden muutos	11 990,21	-22 070,85			-10 080,64	413 959,79	-32 089,88			381 869,91
Saamisten muutos	1 388 044,39	-2 515 334,50 2) 3)		1 744 757,60	617 467,49	675 002,56	-1 719 896,48 2) 3)		1 662 347,57	617 453,65
Korottomien velkojen muutos	-3 267 033,09	2 426 927,33 3)	-1 889 474,37		-2 729 580,13	-14 505 274,52	1 566 836,90 3)	25 690,94		-12 912 746,68
Rahoituksen rahavirta / Vaikutus	10 690 628,14	-110 478,02	-1 744 757,60	1 744 757,60	10 580 150,12	-6 465 894,03	-185 149,46	-1 662 347,57	1 662 347,57	-6 651 043,49
Rahavarojen muutos	4 954 379,07	0,00	-2 212 131,01	2 212 131,01	4 954 379,07	-8 210 636,16	0,00	-2 101 747,01	2 101 747,01	-8 210 636,16
Rahavarat 31.12., €	13 207 899,84				13 207 899,84	8 253 520,77				8 253 520,77
Rahavarat 1.1., €	8 253 520,77	0,00			8 253 520,77	16 464 156,93	0,00			16 464 156,93
	4 954 379,07	0,00			4 954 379,07	-8 210 636,16	0,00			-8 210 636,16

1) Eliminoidaan sisäisten erien vaikutus vuosikatteeseen

2) Eliminoidaan sisäiset lainat

3) Eliminoidaan kunnan ja liikelaitoksen välisen yhdystilin saldon muutos

TASE-YHDISTELY

Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Kunnan osatase		Eliminointi- kirjaukset kunta	liikelaitos	Kunnan kokonaistase		Eliminointi- kirjaukset kunta	liikelaitos	Kunnan kokonaistase	
	31.12.2021	Liikelaitoksen tase 31.12.2021			31.12.2021	31.12.2020			Liikelaitoksen tase 31.12.2020	31.12.2020
VASTAAVAA										
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	326 042 385,67	31 322 914,74			349 601 578,74	307 786 643,13	30 321 862,41			330 458 081,13
I Aineettomat hyödykkeet	56 115,49	0,00			56 115,49	99 869,15	0,00			99 869,15
Aineettomat oikeudet	56 115,49	0,00			56 115,49	99 869,15	0,00			99 869,15
Muut pitkävaik menot	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
II Aineelliset hyödykkeet	281 831 316,64	31 322 914,74			313 038 671,84	265 023 243,66	30 321 862,41			295 229 546,53
Maa- ja vesialueet	71 401 437,50	0,00			71 401 437,50	67 973 336,66	0,00			67 973 336,66
Kiinteistöjen liittymismaksut	159 317,67		1)	-115 559,54	43 758,13	159 317,67		1)	-115 559,54	43 758,13
Rakennukset	104 685 724,38	1 170 445,42			105 856 169,80	109 787 597,42	1 227 273,70			111 014 871,12
Kiinteät rakenteet ja laitteet	78 298 694,16	30 073 797,85			108 372 492,01	78 930 772,45	29 084 008,91			108 014 781,36
Koneet ja kalusto	2 441 654,65	8 271,48			2 449 926,13	2 985 453,36	10 579,80			2 996 033,16
Muut aineelliset hyödykkeet	291 782,38	0,00			291 782,38	291 782,38	0,00			291 782,38
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	24 552 705,90	70 399,99			24 623 105,89	4 894 983,72	0,00			4 894 983,72
III Sijoitukset	44 154 953,54	0,00			36 506 791,41	42 663 530,32	0,00			35 128 665,45
Osakkeet ja osuudet	40 890 491,41	0,00	3)	-7 500 000,00	33 390 491,41	39 512 365,45	0,00	3)	-7 500 000,00	32 012 365,45
Muut lainasaamiset	3 090 000,00	0,00			3 090 000,00	3 090 000,00	0,00			3 090 000,00
Muut saamiset	174 462,13	0,00	1)	-148 162,13	26 300,00	61 164,87	0,00	1)	-34 864,87	26 300,00
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	11 255,51	0,00			11 255,51	11 979,46	0,00			11 979,46
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatt.	11 255,51	0,00			11 255,51	11 979,46	0,00			11 979,46
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	22 402 897,81	10 154 547,81			25 044 619,81	18 848 553,34	7 617 142,46			20 697 627,59
I Vaihto-omaisuus	201 404,18	308 525,63			509 929,81	213 394,39	286 454,78			499 849,17
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	201 404,18	308 525,63			509 929,81	213 394,39	286 454,78			499 849,17
II Saamiset	8 993 593,79	9 846 022,18			11 326 790,16	10 381 638,18	7 330 687,68			11 944 257,65
Pitkäaikaiset saamiset	945 105,74	0,00			945 105,74	744 259,09	0,00			744 259,09
lainasaamiset	40 575,74	0,00			40 575,74	49 881,09	0,00			49 881,09
muut saamiset	10 000,00	0,00			10 000,00	10 000,00	0,00			10 000,00
muut siirtosaamiset	894 530,00	0,00			894 530,00	684 378,00	0,00			684 378,00
Lyhytaikaiset saamiset	8 048 488,05	9 846 022,18			10 381 684,42	9 637 379,09	7 330 687,68			11 199 998,56
myyntisaamiset	2 938 680,63	2 332 801,77			5 271 482,40	7 070 933,03	1 562 224,87			8 633 157,90
lainasaamiset	31 000,00	5 600 130,93	2)	-5 600 130,93	31 000,00	260 000,00	5 631 550,44	2)	-5 631 550,44	260 000,00
muut saamiset	1 342 971,46	394,60			1 343 366,06	962 843,92	394,60			963 238,52
siirtosaamiset	3 735 835,96	1 912 694,88	4)	-1 912 694,88	3 735 835,96	1 343 602,14	136 517,77	4)	-136 517,77	1 343 602,14
III Rahoitusarvopaperit	64 797,19	0,00			64 797,19	0,00	0,00			0,00
Osakkeet ja osuudet	64 797,19	0,00			64 797,19	0,00	0,00			0,00
IV Rahat ja pankkisaamiset	13 143 102,65	0,00			13 143 102,65	8 253 520,77	0,00			8 253 520,77
VASTAAVAA YHTEENSÄ	348 456 538,99	41 477 462,55	-7 763 721,67	-7 512 825,81	374 657 454,06	326 647 175,93	37 939 004,87	-7 650 424,41	-5 768 068,21	351 167 688,18

TASE-YHDISTELY

Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Kunnan osatase				Kunnan kokonaistase					
	31.12.2021	Liikelaitoksen tase 31.12.2021	Eliminointi-kirjaukset kunta	liikelaitos	31.12.2021	31.12.2020	Liikelaitoksen tase 31.12.2020	Eliminointi-kirjaukset kunta	liikelaitos	31.12.2020
VASTATTAVAA										
A. OMA PÄÄOMA	166 769 301,63	22 900 792,87			182 170 094,50	156 065 873,92	22 789 262,52			171 355 136,44
I Peruspääoma	127 515 526,38	7 500 000,00 ³⁾		-7 500 000,00	127 515 526,38	127 515 526,38	7 500 000,00 ³⁾		-7 500 000,00	127 515 526,38
IV Muut omat rahastot					0,00					0,00
V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	28 550 347,54	15 289 262,52			43 839 610,06	26 554 145,11	14 281 112,17			40 835 257,28
VI tilikauden yli- / alijäämä	10 703 427,71	111 530,35			10 814 958,06	1 996 202,43	1 008 150,35			3 004 352,78
B. POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	0,00	2 100 000,00			2 100 000,00	0,00	1 100 000,00			1 100 000,00
Poistoero	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	2 100 000,00			2 100 000,00	0,00	1 100 000,00			1 100 000,00
C. PAKOLLISET VARAUKSET	1 581 110,78	0,00			1 581 110,78	1 291 110,78	0,00			1 291 110,78
Muut pakolliset varaukset	1 581 110,78	0,00			1 581 110,78	1 291 110,78	0,00			1 291 110,78
D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 415 436,66	0,00			1 415 436,66	1 489 285,11	0,00			1 489 285,11
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 415 436,66	0,00			1 415 436,66	1 489 285,11	0,00			1 489 285,11
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
E. VIERAS PÄÄOMA	178 690 689,92	16 476 669,68			187 390 812,12	167 800 906,12	14 049 742,35			175 932 155,85
I Pitkäaikainen	135 084 206,64	14 969 464,93			149 789 949,90	105 085 515,35	13 145 319,82			118 080 410,76
Lainat rah ja vak.laitoksilta	135 000 000,00	0,00			135 000 000,00	105 000 000,00	0,00			105 000 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Muut velat	84 206,64	0,00			84 206,64	85 515,35	0,00			85 515,35
Liittymismaksut	0,00	14 969 464,93 ¹⁾		-263 721,67	14 705 743,26	0,00	13 145 319,82 ¹⁾		-150 424,41	12 994 895,41
II Lyhytaikainen	43 606 483,28	1 507 204,75			37 600 862,22	62 715 390,77	904 422,53			57 851 745,09
Joukkovelkakirjalainat	6 000 000,00	0,00			6 000 000,00	23 000 000,00	0,00			23 000 000,00
Lainat rah ja vak.laitoksilta	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Lainat muilta luotonantajilta	8 775 079,96	0,00 ²⁾	-5 600 130,93		3 174 949,03	9 031 031,57	0,00 ²⁾	-5 631 550,44		3 399 481,13
Saadut ennakot	6 801 771,52	836,36			6 802 607,88	6 677 417,71	2 018,72			6 679 436,43
Ostovelat	5 984 535,73	652 346,97			6 636 882,70	7 159 856,10	455 529,16			7 615 385,26
Muut velat	1 399 485,58	401 225,94			1 800 711,52	2 279 147,42	190 626,03			2 469 773,45
Siirtovelat	14 645 610,49	452 795,48 ⁴⁾		-1 912 694,88	13 185 711,09	14 567 937,97	256 248,62 ⁴⁾		-136 517,77	14 687 668,82
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	348 456 538,99	41 477 462,55	-7 512 825,81	-7 763 721,67	374 657 454,06	326 647 175,93	37 939 004,87	-5 768 068,21	-7 650 424,41	351 167 688,18

1) Eliminoidaan käyttöomaisuuden arvoon sisältyvät sisäiset liittymismaksut

2) Eliminoidaan sisäiset lainat

3) Eliminoidaan peruspääomasijoitus liikelaitokseen

4) Eliminoidaan kunnan ja liikelaitoksen välisen yhdystilin saldo

---

TASEYKSIKÖT

KASVU JA YMPÄRISTÖ	TILAPALVELUT			(1000 €) TP 2021	(1000 €) Poikkeama
	(1000 €) TP 2020	TA 2021	MTA v.2021		
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 929	2 787	2 787	3 168	381
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	0	0	0	1	1
Muut toimintatuotot	20 605	20 966	20 966	20 289	-677
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	23 534	23 753	23 753	23 458	-295
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	111	111
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-2 257	-2 633	-2 633	-2 599	34
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-369	-461	-461	-446	15
Muut henkilösivukulut	-74	-97	-97	-106	-9
Palvelujen ostot	-5 012	-5 399	-5 846	-6 280	-434
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-3 927	-3 951	-3 951	-4 157	-206
Avustukset					
Vuokrat	-1 122	-1 216	-1 216	-1 231	-15
Muut toimintakulut	-16	-12	-12	-6	6
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-12 777	-13 769	-14 216	-14 825	-609
TOIMINTAKATE*	10 757	9 984	9 537	8 744	-793

* Sitova taso

TILAPALVELUT

Palvelualue

Vastuhenkilö: Tilapalvelupäällikkö Mikko Simpanen

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	23 753	0	23 753	23 458	98,8	98,8	-295	23 534	-0,3
Toimintakulut	-13 769	-447	-14 216	-14 825	107,7	104,3	-609	-12 777	16,0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	111			111	0	
Toimintakate	9 984	-447	9 537	8 744	87,6	203,0	-793	10 757	15,7

TOIMINNAN KUVAUS

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Vuonna 2021 kaikkia palveluverkon uudiskohteita edistettiin ja aikatauluja tarkennettiin. Palveluverkkouudistus sitoi merkittävän osan Tilapalveluiden asiantuntijoiden työresurssia. Vuoden aikana Tilapalvelut terävöitti ja jäsenteli palveluverkon rakentamisen työtapa ja vastuita.

Vuonna 2021 merkittävimmät investointihankkeet olivat Monion ja Martta Wendelin-päiväkodin rakentaminen, sekä Kirkonkylän rakentamisen valmistelu ja aloittaminen. Monion hanke eteni rakennusvaiheeseen vuonna 2021 suunnitellussa aikataulussa, määritellyssä laadussa ja annetussa budjetissa. Martta Wendelin-päiväkodin rakentaminen kohtasi haasteita kunnan rakennuspäällikön irtisanouduttua keväällä 2021, koska rakennuspäällikkö toimi hankkeen projektipäällikkönä vastaten rakentamisen kokonaisuudesta. Akuutti henkilöstövaje toi paineita rakentamisen aikatauluun ja ennen kaikkea budjettiin. Kirkonkylän rakentamisen valmistelu eteni vuonna 2021 väistötilojen siirrolla Tuuskodon pihaan, ja urakoiden kilpailuttamisella. Rakentaminen alkoi loppuvuodesta vanhan koulun purkutoimilla.

Koronaepidemia aiheutti suurimmat muutokset koulujen, päiväkotien ja muiden julkisten rakennusten puhtaanapidon päivittäisessä rytmisessä. Kosketuspintojen sekä wc-tilojen siivousta lisättiin lisäresurssien avulla lähes kaikissa yksiköissä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kustannuksiltaan ja vaikuttavuudeltaan ylivoimaisesti merkittävin hankekokonaisuus on Tilapalveluilla palveluverkon rakentaminen. Palveluverkon rakentaminen tulee sitomaan Rakennuttamisen palveluyksikön resurssit tulevina vuosina. Palveluverkon toteutuksen pääpaino tulee jatkossa siirtymään suunnittelusta toteutukseen, ja tuo merkittäviä resurssihaasteita Tilapalveluille. Tilapalvelut tulee käyttämään ulkopuolisia asiantuntijoita toteutuksen läpiviemiseen.

Sisäilmaongelmien ennakointi, tutkinta, viestintä ja korjausten suunnittelu sekä toteutuksen järjestäminen jatkuvat ennallaan vuonna 2022, jonka jälkeen palveluverkon uudiskohteiden valmistuminen tulee helpottamaan sisäilmatyötä uudiskohteiden korvataessa sisäilmaongelmaisia kohteitamme. Vuonna 2022 kehitämme ja jatkojalostamme toimintatapojamme edelleen tutkimusselvityksissä, asiakirjahallinnassa sekä tiedottamisessa.

Ammattitaitoisen ylläpito henkilöstön palkkaaminen nykyisellä kunnan palkkatasolla on hyvin vaikeata, ja Tilapalvelut tutkii vuonna 2022 mahdollisuutta ostaa ulkopuoliselta palveluntuottajalta kiinteistönhoidon palveluita resurssivajeen paikkaamiseksi. Siivouksen kustannustason nousua on odotettavissa ylläpito siivouksessa sekä korjaus- ja saneerauskohteiden valmistumisen jälkeisissä lisäsiivouksissa. Väistötiloihin siirtyminen toi osaltaan ennakoimattomia siivoustarpeita, jotka havaittiin usein vasta käytön aikana.

Talouden toteutuminen

Toimintatuotot alittivat talousarvion tason n. 0,3 milj. euroa. Alitus johtui sisäisistä vuokrista Kirkonkylän koulun poistuttua käytöstä.

Toimintamenot ylittivät talousarvion tason n. 0,6 milj. euroa. Ylitys johtui lähinnä sääolosuhteiden aiheuttamista ennakoitua suuremmista energiakustannuksista, siivouskulujen sekä sisäisten erien ylittymisestä.

Tunnusluvut

KIINTEISTÖNHOITO	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
m ²	178 107	178 107	175 800	134 700	154 500
<i>muutos %</i>	0,0	0,0	-1,3	-23,4	14,7
<i>käyttötalousmenot</i>	6 358 649	6 972 731	7 497 378	6 518 442	7 661 461
€/m²	35,70	39,15	42,65	48,39	49,59
<i>muutos %</i>	10,4	9,7	8,9	13,5	2,5
Lämmitys €/v.	2 044 512	2 231 783	2 122 925	1 925 322	2 145 746
Sähkö €/v.	1 266 871	1 497 221	1 612 742	1 626 490	1 622 083
Vesi €/v.	329 292	140 883	151 249	119 431	128 683
	3 812 645	3 869 887	3 886 916	3 671 243	3 896 512
SIIVOUS	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
m ²	115 290	115 290	116 500	117 362	117 362
<i>muutos %</i>	3,0	0,0	1,0	0,7	0,0
<i>käyttötalousmenot</i>	2 881 520	2 923 183	3 077 548	3 106 522	3 078 143
<i>muutos %</i>	-5,5	1,4	5,3	0,9	-0,9
€/m²	24,99	25,36	26,42	26,47	26,23
<i>muutos %</i>	-8,2	0,0	4,2	0,2	-0,9

KASVU JA YMPÄRISTÖ	RYKMENTINPUISTO			(1000 €) TP 2021	(1000 €) Poikkeama
	(1000 €) TP 2020	TA 2021	MTA v.2021		
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	17	0	0	3	3
Maksutuotot	444	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	637	0	0	8 202	8 202
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	486	0	0	8 205	8 205
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-490	-275	-275	-83	192
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-83	-39	-39	-15	24
Muut henkilösivukulut	-16	-8	-8	-4	4
Palvelujen ostot	-1 246	-205	-205	-116	89
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-99	0	0	0	0
Avustukset	0	0	0	0	0
Vuokrat	-43	-14	-14	-6	8
Muut toimintakulut	-14	-4	-4	-2	2
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 991	-545	-545	-226	319
TOIMINTAKATE*	-1 504	-545	-545	7 979	8 524

* Sitova taso

Toimintatuotot sisältävät 8,202 milj. euroa tonttien myyntivoittoja.

Vuosien 2020 ja 2021 luvut eivät ole vertailukelpoiset, koska vuoden 2020 lukuihin sisältyvät asuntomessut.

RYKMENTINPUISTO

Taseyksikkö

Vastuuhenkilö: Projektipäällikkö Jouni Määttä

1 000 €	1) TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	2) MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	0	0	0	8 205			-8 205	1 098	647,3
Toimintakulut	-270	0	-270	-227	84,1	84,1	-43	-1 991	-88,6
Toimintakate	-270	0	-270	7 978	-2954,8	-2954,8	-8 248	-893	-993,8

Tonttien luovutusvoitto oli 8,2 milj. euroa. Vuoden 2020 vertailuluvuissa ovat mukana Asuntomessujen tuotot ja kulut.

TOIMINNAN KUVAUS

Olennaiset tapahtumat

Rykmentinpuiston rakentaminen on vuonna 2021 jatkunut edellisvuosien tapaan vilkkaana. Tonttien luovutus ja kysyntä on ollut hyvällä tasolla. Kaikki pientalotontit on luovutettu, eikä rivitalotonttejakaan ole montaa jäljellä. Pitkäjänteisellä toiminnalla on pystytty luomaan kiinnostava ja laajaa julkisuutta saanut aluekehityshanke, jonka rakentamisen käynnistymiseen vaikutti merkittävästi vuonna 2020 järjestetyt Asuntomessut. Ohjelmaisesti toimimalla on saavutettu kokonaisvaltaista alue- ja kaupunkikehitystä ja verkostomaista kumppanuuskehittämistä.

Rykmentinpuiston keskuksen, Puustellinmetsän, Monion ja Kirkonmäen alueiden kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminenkin pääosin valmistunut. Myös Rykmentinpuiston työpaikka-alueella on asemakaavan vahvistumisen jälkeen voitu aloittaa tonttien luovutus, joka onkin toteutunut hyvin. Kunnallistekniikan suunnittelu on myös valmistunut ja rakentaminen käynnistyy vuonna 2022.

Koko Rykmentinpuiston alueella on valmistunut yli 50 asuinrakennusta useana eri talotyyppinä ja lisäksi rakenteilla on useita asuin kerrostaloja. Toteutusta on tulossa sekoittuneesti eri hallintamuotoina. Kunnan omista rakennushankkeista on käynnistynyt ensimmäisenä monitoimitalo Monion rakentaminen. Yhtenäiskoulun ja Rykmentin puistotielle sijoittuvan linja-autoaseman suunnittelu on aloitettu.

Taiteen ohjausryhmän aktiivisen toiminnan seurauksena on alueen tontinluovutuksen yhteydessä kerättyä taiderahaa käytetty taiteen hankkimiseen. Tällä hetkellä valmistuneita tai hankittuja taideteoksia on alueella jo 8 kpl ja kolmenteoksensuunnittelu tai valmistus on käynnissä. Taiderahaa on kerätty vuoden loppuun 2021 mennessä noin miljoona euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Rykmentinpuiston pääpainopisteet ovat tonttien myynnissä, asemakaavoituksen edistämässä ja kokonaisvaltaisen infran suunnittelun jatkamisessa. Asemakaavoituksen painopisteinä ovat Puistokylän, Olympiakylän ja Hökilän lisäksi työpaikka-alueen laajentaminen itäisen ohikulkutien itäpuolella. Näiden lisäksi varmistetaan, että alueen muut kehittämiskohteet ja -projektit etenevät suunnitellusti sekä samalla haetaan avoimesti uusia, erilaisia toimintatapoja.

Rykmentinpuiston markkinointia ja viestintää viedään eteenpäin suunnitellusti, avointa vuorovaikutusta eri sidosryhmien välillä ylläpidetään ja kehitetään. Infrastruktuurin kokonaisvaltaista suunnittelua jatketaan. Taideohjelman toiminta jatkuu valtuuston hyväksymän taideohjelman mukaisesti.

Talouden toteutuminen

Taseyksikön alueelta kertyi tontinmyyntituloja yhteensä n. 8,2 milj. euroa.

**MUIDEN
ERiyTETTYJEN
YKSIKÖIDEN
TILINPÄÄTÖKSET**

TILAPALVELUIDEN ULKOINEN VUOKRAUSTOIMINTA

Tilinpäätöksessä esitetään kilpailulain 30 d §:n mukaiset eriyttämislaskelmat kilpailullisesta toiminnasta. Eriytetty tuloslaskelma esitetään tilapalveluiden ulkoisesta vuokraustoiminnasta.

Eriyttäminen on tehty tuottojen osalta yksiköiden kirjanpidossa erillisiä kirjanpidon tilejä käyttäen, joille kohdistuvat ulkoisesta vuokraustoiminnasta saatavat tuotot. Kustannukset on kohdistettu laskennallisesti pinta-alan suhteessa. Ulkoisesti vuokrattujen tilojen pinta-ala oli vuonna 2021 17,5 % vuokrattujen tilojen kokonaispinta-alasta ja vuonna 2020 21 %. Kustannuksissa on huomioitu palvelua tuottavien henkilöiden henkilöstökulut sekä suoraan palvelun tuottamiseen kohdistuvat palvelujen ja materiaalien ostot.

TUUSULAN KUNTA

TILAPALVELUT, ULKOINEN VUOKRAUSTOIMINTA

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
	€	€
LIIVEVAIHTO	4 068 368,16	4 520 138,08
Vuokratuotot (ulkoiset)	4 065 399,62	4 518 415,06
Liiketoiminnan muut tuotot	2 968,54	1 723,02
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-712 182,61	-813 073,33
Palvelujen ostot	-620 032,21	-623 491,18
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-201 707,15	-193 577,21
Henkilösivukulut	-42 412,88	-37 960,73
Eläkekulut	-34 464,75	-31 571,69
Muut henkilösivukulut	-7 948,13	-6 389,04
Poistot ja arvonalennukset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 610 121,68	-1 385 670,71
Liiketoiminnan muut kulut	-213 990,34	-237 096,01
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	667 921,30	1 229 268,91
Rahoitustuotot ja -kulut	-8,36	-44,19
Muut rahoituskulut	-8,36	-44,19
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	667 912,93	1 229 224,72

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS	(1000 €)			(1000 €)	(1000 €)
	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TP 2021	Poikkeama
	TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 416	3 570	3 570	3 421	149
Maksutuotot	563	637	637	661	-24
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 979	4 207	4 207	4 082	125
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-2 416	-2517	-2517	-2 493	-24
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-514	-531	-531	-556	25
Muut henkilösivukulut	-79	-92	-92	-101	9
Palvelujen ostot	-669	-722	-722	-653	-69
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-69	-70	-70	-35	-35
Avustukset					
Vuokrat	-221	-253	-253	-227	-26
Muut toimintakulut	-11	-22	-22	-17	-5
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 979	-4 207	-4 207	-4 082	-125
TOIMINTAKATE*	0	0	0	0	0

* Sitova taso

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Palvelualue

Vastuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Leena Sjöblom

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	4 207	0	4 207	4 082	97,0	97,0	125	3 978	2,6
Toimintakulut	-4 207	0	-4 207	-4 082	97,0	97,0	-125	-3 978	2,6
Toimintakate*	0	0	0	0			0	0	

* = Sitova taso

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS	(1000 €)			(1000 €)	(1000 €)
	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TP 2021	Poikkeama
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot		3 416	3 570	3 570	149
Maksutuotot		563	637	637	-24
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ		3 979	4 207	4 082	125
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot		-2 416	-2517	-2517	-24
Henkilösivukulut					
Eläkekulut		-514	-531	-531	25
Muut henkilösivukulut		-79	-92	-92	9
Palvelujen ostot		-669	-722	-722	-69
Aineet,tarvikkeet, tavarat		-69	-70	-70	-35
Avustukset					
Vuokrat		-221	-253	-253	-26
Muut toimintakulut		-11	-22	-22	-5
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ		-3 979	-4 207	-4 082	-125
TOIMINTAKATE*		0	0	0	0

* Sitova taso

	TA 2021	MTA 2021	Tot. 31.12.2021	Erotus	Tot. -%
Toimintatuotot	4 206 802	4 206 802	4 347 967	141 165	103
Toimintakulut	-4 206 802	-4 206 802	-4 081 647	125 155	97
Toimintakate	0	0	266 320	266 320	

Ympäristökeskuksen positiivinen toimintakate merkitään siirtovelaksi ja palautetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti sopijakunnille ottamalla huomioon kuntakohtaiset tulot ja menot. Tasoituslaskelmalla toimintakate palautetaan alkuperäisen talousarvion mukaiseksi (0 €).

Kirjanpitolietojen perusteella sopijakuntien maksuosuuksien palautukset /lisämaksut ovat seuraavat:

	TA 2021	TP 2021	Palautus/ lisämaksu (-)
Järvenpää	716 199,53	697 971,49	18 228,04
Kerava	570 154,00	505 587,56	64 566,44
Mäntsälä	462 142,67	429 941,15	32 201,52
Nurmijärvi	821 360,34	781 248,53	40 111,80
Tuusula	899 945,71	788 733,69	111 212,02
Yhteensä	3 469 802,25	3 203 482,43	266 319,82

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Hallinto
- Ympäristövalvonta
- Ympäristönsuojelu
- Terveysvalvonta
- Eläinlääkintähuolto

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Mäntsälän, Nurmijärven ja Tuusulan kuntien sekä Järvenpään ja Keravan kaupunkien ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä sekä muista sille hallinto- ja toimintasäännöillä osoitetuista tehtävistä. Sopimuksen piirissä olevat palvelut tuotetaan laadukkaina ja taloudellisina sekä sisällöltään mahdollisimman tasapuolisesti.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus tavoittelee seudullisesti terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä sekä monipuolista ja ekologisesti kestävää luonnonympäristöä. Päämäärään päästäkseen ympäristökeskus tuottaa laadukkaita viranomaispalveluita sekä toimii ympäristöasioissa aktiivisena yhteistyökumppanina Keski-Uudenmaan kuntien ja seutukunnan muiden toimijoiden kanssa.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Ympäristölautakunta kokoontui vuonna 2021 kaksitoista kertaa. Lokakuun lautakunnan kokous, joka oli ensimmäinen uuden valtuustokauden lautakunnan kokous, jouduttiin järjestämään uudestaan marraskuussa, sillä kokous ei ollut laillisesti koolle kutsuttu johtuen käytössä olleista vääristä sähköpostiosoitteista. Lokakuun ja marraskuun kokouksia lukuun ottamatta kokoukset järjestettiin etäkokouksina. Lautakunnassa käsiteltiin noin 90 päätösasiaa, joista suurin osa oli ympäristövalvonnan ja ympäristöterveyden hallinnonalalta.

Vuonna 2021 ympäristökeskuksessa työskenneltiin paljon etätöissä niissä tehtävissä, joissa se on mahdollista. Tavoitteet tarkastusten, lupavalmistelun ja muun toiminnan osalta pääsääntöisesti saavutettiin pandemiatilanteesta huolimatta.

Ympäristövalvonnan lean-työskentelyn pilottihankkeessa pyritään parantamaan yksikön lupaprosessien virtaustehokkuutta. lean-työskentely on laajennettu vuonna 2021 myös osaksi ympäristövalvonnan valvontatoimintaa. Vuonna 2021 lupaprosessien kehittämistä hidastivat henkilövaihdokset, mutta silti käsittelyaikatavoite saavutettiin.

Ympäristökeskus on saanut avustuksia vesistökunnostuksiin Tuusulanjärvelle ja sen valuma-alueelle. Uudenmaan ELY-keskukselta saatiin Tuusulanjärven kunnostushankkeelle vesienhoitoavustusta lähes 120 000 € vuosille 2021–2022. Mäntsälän Kilpi- ja Isojärville haettiin vesienhoitoavustusta yhdessä Mäntsälän kunnan kanssa.

Eläinlääkinnän palveluyksikössä jatketaan yhteistyössä tilapalveluiden ja muiden sopijakuntien kanssa tilojen kartoitusta eläinlääkinnän yhteisvastaanotolle, jonne siirrytään loppuvuodesta 2022. Järvenpään Kyrölässä sijaitseva vastaanotto siirtyi loppuvuodesta 2021 väistötiloihin Mannilantielle siihen asti, kun yhteisvastaanotto perustetaan.

Ympäristökeskus kehitti asukasviestintää. Ympäristökeskuksen uudessa viestintätiimissä on edustus kaikista muista palveluyksiköistä, paitsi eläinlääkintähuollosta ja se kokoontuu säännöllisesti. Ympäristökeskus lähetti vuoden aikana 23 mediatiedotetta. Facebook-seuraajien määrä on kasvanut lähes kuudestasadasta seuraajasta lähes kahdeksaansataan seuraajaan. Kesäkuussa ympäristökeskus järjesti asiantuntijoilleen Facebook-päivittäjäkoulutuksen Viestintä-Pirittan kanssa. Päivityksiä tehdään kaikissa yksiköissä.

Talouden toteutuminen

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelualueen toimintakate on ennen sopijakuntien yhteistoimintakorvausten palautuksia 266 320 euroa positiivinen. Ympäristökeskuksella ei siten ole sitovuustason (so. palvelualueen toimintakate) määrärahaylityksiä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2022 talousarviossa on varauduttu eläinlääkärien yhteisvastaanoton perustamiseen. Eläinlääkinnän osa-aikainen (40 %) päivystysvirka on määräaikainen vuoden 2022 loppuun asti, joten vuonna 2022 tulee myös varmistaa lakisääteisen eläinlääkäripäivystyksen jatkuminen ensi vuodesta alkaen.

RUOKAPALVELUT	(1000 €)			(1000 €)	(1000 €)
	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TP 2021	Poikkeama
	TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	5 064	6 050	6 050	6 038	-12
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	25	13	13	25	12
Muut toimintatuotot	0				0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 089	6 063	6 063	6 063	0
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-1 665	-1 942	-1 942	-1 802	140
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-330	-387	-387	-366	21
Muut henkilösivukulut	-56	-72	-72	-76	-4
Palvelujen ostot	-417	-420	-420	-422	-2
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-1 513	-1 934	-1 934	-1 832	102
Avustukset					
Vuokrat	-498	-502	-502	-502	0
Muut toimintakulut	-7	-21	-21	-8	13
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ*	-4 486	-5 278	-5 278	-5 008	270
TOIMINTAKATE	604	785	785	1 055	270

* Sitova taso

RUOKAPALVELUT

PALVELUYKSIKKÖ

Muu laskennallinen yksikkö

Vastuuhenkilö: Ruokapalvelupäällikkö Kirsi Hanski

OLENNAISET TAPAHTUMAT 2021

Koko vuoden ruokailijamäärät olivat ennakoitua matalammat, johtuen oppilaiden ja päiväkotilasten matalammasta kynnyksestä jäädä kotiin sairaana, sekä osittaisesta etäopiskelusta, jota järjestettiin keväällä 2021. Arvioidusta suoritelmäärästä jäi toteutumatta n. 309 000 suoritusta. Etäopiskelun aikana ruokapaketteja jaettiin Kellokoskella, Hyrylässä ja Jokelassa yhteensä

24993 aterian verran, mutta ateriamäärä ei vastaa sitä määrää, joka kouluilla normaaliolosuhteissa ruokailisi. Vuoden aikana tuotettiin ruokapaketteja niiden koulujen oppilaille, joissa ilmeni koronavirukselle altistuneita oppilaita, jotka asetettiin karanteeniin. Karanteeniannoksia jaettiin yhteensä 2902 aterian verran. Kaikki karanteeniin asetetut eivät hakeneet ruokapakettia, ja ateriamäärä jäi näin ollen pienemmäksi. Alkuvuonna 2021 lukiolaiset olivat osittaisessa etäopiskelussa. Lukiossa syksyn kirjoituksiin osallistuneet abit olivat syksyn aikana osittaisessa etäopetuksessa, ja tämä pienensi myös kouluruokailijoiden määrää. Lukiolaisten paketteja jaettiin vuoden aikana 5446 aterian verran.

Halosen Bistron ateriamäärät nousivat hetkellisesti syksyllä 2021, kunnes pandemiatilanne jälleen heikkeni, ja voimaan astui vahva etätyösuositus. Ceepos mobiilimaksaminen otettiin käyttöön syyskuussa.

Kesäkuussa järjestettiin useilla kouluilla kesäkerhoja, joihin ruokapalvelut tuottivat yhteensä 1945 aterialla. Koko kesän ajan järjestettiin kuntakeskuksissa puistoruokailua. Puistoruokailuissa aterioita nautittiin 6288 kappaletta.

Tarjoilutilausten määrä kasvoi vuonna 2021. Keväällä 2021 järjestettyihin kuntavaaleihin tilattiin palveluja ruokapalveluilta. Ruokailua järjestettiin sekä ennakkovaaleihin, että varsinaiselle äänestyspäivälle. Heinäkuussa 2021 järjestettiin Lilly Kajanus-Blennerin puiston avajaiset Jokelassa, ja ruokapalvelut tuottivat puiston avajaisiin tarjoilut. Syyskuussa muurattiin Monion peruskivi, ja myös tähän tilaisuuteen ruokapalvelut tuottivat räätälöityjä tarjoiluja. Elokuussa kouluilla järjestettiin veso-päivä, ja ruokapalvelut tuottivat tarjoilut kouluilla erillisten tilausten mukaisesti. Valtuusto ja kunnanhallitus kokoontuivat läpi vuoden Rykmentinpuiston ruokasalissa. Aterioita valtuuston ja hallituksen tilaisuuksiin tuotettiin 1945 kappaletta.

Ruokapalveluyksikkö tuotti ateriapalveluja Keski-Uudenmaan soten Tuusulan kunnan toimipisteisiin. Ateriapalvelu -suoritteita tuotettiin Palvelukeskus Riihikotoon 121 545 kpl, Akuutti jatkohoito- ja kuntoutusosastolle 32 850 kpl, Kotiutus- ja arviointiyksikölle 15 330 kpl ja Toimintakeskus Kettuselle 15 458 kpl. Päivätoiminta -yksikkö oli koko vuoden suljettuna ja sen osalta ateriapalvelutuottoja jäi saamatta n. 35 700 €.

Ruokapalvelut valittiin mukaan Vastuulliset ruokapalvelut -kehitysohjelmaan eli Varuke-hankeeseen, jossa etsitään keinoja ammattikeittiöiden vastuullisuus-, ympäristö- ja hiilijalanjälkihaasteiden ratkaisemiseksi.

Kehitysohjelma on osa kansallista ilmastoruokaohjelmaa ja sitä rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö. Vastuullisuustyöhön perehdytään seitsemässä teemallisessa työpajassa, joista ensimmäinen pidettiin maaliskuussa 2021. Viimeinen työpaja pidetään kesäkuussa 2022. Kehitysohjelman toteutuksesta vastaavat Savon koulutus kuntayhtymän valtakunnallinen asiantuntijatiimi EkoCentria, Ammattikeittiöosaajat ry, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK ja Ruokatieto Yhdistys ry. Yhteistyössä ovat mukana Luonnonvarakeskus LUKE, Jyväskylän yliopisto ja Viestintävalkea Oy.

Ruokapalvelut kilpailuttivat tuotannonohjausjärjestelmän syksyn 2021 aikana. Tarjousten viimeinen jättöpäivä oli 26.10.2021. Tarjouksen jätti yksi järjestelmätoimittaja Matilda Foodtech. Matilda Foodtech valittiin uudeksi

tuotannonohjausjärjestelmän toimittajaksi ja yhteistyö alkoi välittömästi. Suunnitelma ruokapalveluiden tuotannonohjausjärjestelmän vaihtamiseen 2022 on tehty ja valmis toteutettavaksi.

Ruokapalveluiden investoinnit toteutuivat suunnitellusti. Syyskuuhun mennessä oli lisätty Jokelan kypsennys- ja kylmäkapasiteettia ja koneet ja laitteet ovat käytössä. Kolsan koulun ruokailulinjasto on uusittu ja se on käytössä. Mikkolan koululla lattiaremontti on valmistunut ja tiskilinjastoa on perusparannettu ja se on käytössä. Lepolan koulun tiskilinjasto on myös uusittu ja se on käytössä. Syksyllä saatiin valmiiksi kilpailutus Monitoimivaunujen hankinnasta. Monitoimivaunut hankittiin marraskuussa. Vaunujen käyttöönotto ja koulutukset tapahtuivat joulukuussa. Terveyskeskuksen keittiöllä on uusittu lattia. Suurin osa keittiön toiminnoista siirrettiin keskuskeittiölle kesäkuussa. Elokuun alussa toiminnot palautettiin Terveyskeskuksen keittiölle takaisin, kun remontti valmistui. Loppuvuodesta Päiväkoti Vauhtiin hankittiin uusi astianpesukone

Työntekijöille järjestettiin koulutukset Teams -verkkokoulutuksena. Ravitsemuskoulutusten aiheina olivat keliakiaan ja gluteenittomaan ruokavaliohoitoon liittyvät koulutukset. Lean koulutuksia on jatkettu erikseen valituille työntekijäryhmille. Leanin avulla pyritään parantamaan asiakastytyväisyyttä ja laatua, pienentämään toiminnan kustannuksia sekä lyhentämään tuotannon läpimenoaikoja. Ensiapukurseja oli mahdollista suorittaa myös omaan tahtiin kokonaan verkkokurssina

Talouden toteutuminen

Talousarviossa vuoden 2021 suoritteiden määräksi arvioitiin 2 041 083 kpl. Budjetoituja elintarvikerahoja jäi käyttämättä n. 111 000 €.

Keskeisiä menoeria € / suorite

Siivousaineet	0,02
Henkilöstökulut	1,39
Kuljetukset	0,06
Elintarvikkeet	0,97 - 1,40
Vuokrat	0,29

TUNNUSLUVUT

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Suorite kpl	2 117 970	2 016 816	2 008 870	1 882 722	1 732 257
muutos %	0,46	-3,57	-0,39	-6,28	-7,99
Bruttomenot €/suorite	2,49	2,55	2,65	2,65	2,91
muutos %	- 5,5	6,25	3,92	0 %	9,81
Valmistuskeittiöt kpl	5	5	4	4	4
Jakelukeittiöt kpl	39	38	37	33	36

Holhustoimen edunvalvontapalvelut	(1000 €)			euro
	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TP 2021
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	297	240	300	299
Maksutuotot	620	604	620	646
Tuet ja avustukset	4	6	6	4
Muut toimintatuotot	1	1	1	3
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	857	851	927	952
Valmistus omaan käyttöön				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-474	-497	-497	-535
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-92	-107	-107	-107
Muut henkilösivukulut	-15	-18	-18	-22
Palvelujen ostot	-65	-60	-60	-70
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-5	-4	-4	-2
Avustukset				
Vuokrat	-32	-44	-44	-45
Muut toimintakulut	-9	-3	-3	-20
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-692	-733	-733	-800
TOIMINTAKATE	165	118	194	151

HOLHOUSTOIMEN EDUNVALVONTAPALVELUT

Muu erillinen laskentayksikkö

Vastuuhenkilö: Johtava yleinen edunvalvoja Arto Nätkynmäki

Olennaiset tapahtumat tammi-joulukuussa

Yksikkö on vuonna 2021 jatkanut käyttöön otetun asiakastietojärjestelmän mahdollistamien ominaisuuksien selvitystä ja käyttöönottoa. Työn alla oleva verkkolaskutoiminnallisuus ja päämiesten laskujen osittainen muuntaminen sähköiseen muotoon on siirtynyt järjestelmän auditointiin kuluneen ajan takia. Toiminnan sähköistämistä ja etätyötä tukevan dokumenttien skannauksen mahdollisuutta selvitetään. Auditoinnista saatu palaute viipyi marraskuulle ja viimeisiä palautteen edellyttämiä yksityiskohtia viimeistellään talvella 2022.

Jo syksyllä 2019 aloitettu neuvottelu valtion maksamasta päämieskohtaisesta korvauksesta ja sopimuspäivitys viimeisteltiin tammikuussa 2021. Päämieskohtainen korvaus nousi 355 euroon (päämies/vuosi) aiemmasta 296 eurosta.

Työntekijät ovat olleet noin 50 % etätyössä, yksikkö on koronasta huolimatta kyennyt edelleen tuottamaan normaalimuotoista ja –laatuista palvelua. Tapaamisia päämiesten kanssa on edelleen minimoitu.

Huhtikuussa aloitti uusi henkilö 5. yleisenä edunvalvojana.

Tavoitteet ja mittarit ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Edunvalvonnan tarkoituksena on valvoa niiden henkilöiden etua ja oikeutta, jotka eivät vajaavaltaisuuden, sairauden, poissaolon tai muun syyn vuoksi voi itse pitää huolta taloudellisista asioistaan (Laki holhoustoimesta 1 §). Edunvalvonnassa toimitaan siten, ettei päämiehille synny ehkäistävissä olevia oikeudenmenetyksiä edunvalvojan tehtävän alettua.

Yleisen edunvalvonnan palvelua tuotetaan Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Pornaisten ja Tuusulan asukkaille oikeusministeriön alaisen Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin kanssa voimassa olevan ostopalvelusopimuksen perusteella. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirin kanssa käydään vuosittain tulos- ja laadunseurantakeskustelut.

Tunnuslukuja

Vuoden 2021 alussa päämiehiä oli 832 ja lopussa 843. Tarkastelujakson aikana päämiesten lukumäärä on kasvanut vain lievästi. Päämiesten määrän odotetaan kuitenkin jatkossa taas kääntyvän kasvuun, kun korona poistuu hidastamasta tuomioistuinten prosesseja ja holhousviranomaisena toimiva Digi- ja väestötietoviranomainen saa uudistusten alla olleet ja ruuhkautuneet prosessinsa kuntoon. DVV on ilmaissut tavoitteekseen ruuhkien purun kesään 2022 mennessä. Yksikön tehokkuusluku myönnettyin resurssein on yleisen edunvalvonnan alalla edelleen korkeahko.

MAASEUTUHALLINNON YHTEISTOIMINTA-ALUE				
(1000 €)		(1000 €)	(1000 €)	
	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	281	292	286	-6
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot				0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	281	292	286	-6
Valmistus omaan käyttöön				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-267	-283	-281	2
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-54	-47	-49	-2
Muut henkilösivukulut	-2	-11	-10	1
Palvelujen ostot	-9	-13	-8	5
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1	-2	-3	-1
Avustukset				
Vuokrat	-41	-44	-44	0
Muut toimintakulut	-23	-16	-11	5
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-397	-416	-406	10
TOIMINTAKATE	-116	-123	-121	-3

MAASEUTUHALLINNON YHTEISTOIMINTA-ALUE

Muu laskennallinen yksikkö

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Mäntsälän kunta huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti maaseutuhallinnon järjestämisestä Askolan, Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kuntien/kaupunkien alueella. Yhteistoiminta-alue toimii nimellä Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut. Yksikössä työskentelee viisi vakituista maaseutuasiamiestä ja maaseutupäällikkö. Vuosittain toiminta-alueella myönnetään maataloustukia n. 31 milj.€. Kunnalla on maksajavirastosopimus Ruokaviraston kanssa, sopimus määrittää yhteistoiminta-alueen tehtävät ja tavoitteet maksajavirastotehtävissä.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen tilikaudella

Asetetut tavoitteet toteutuivat suunnitelman mukaisesti. Ruokaviraston ja kunnan välisessä maksajavirastosopimuksessa on määritetty yhteistoiminta-alueille palvelutavoitteet. Vuosittain laadittavassa maksajavirastovakuutuksessa arvioidaan tavoitteiden toteutumista. Maksajavirastovakuutuksen mukaiset tavoitteet täyttyivät, ja niistä raportoitiin ajallaan Ruokavirastoon.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Sähköisten hakemusten määrä kasvoi, joskin maltillisesti, prosenttiin vaikutti myös sähköisesti hakeneiden tilojen viljelyn lopettaminen. Suurin poikkeama talousarvion toteutumisessa oli vyörytyskulujen alittuminen talousarvioon verrattuna.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Seuraavalle tilikaudelle ei ole oletettavissa merkittäviä muutoksia toiminnassa.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Yksiköllä on oma sisäisen valvonnan ohjelma, sekä riskienhallintasuunnitelma, jota seurataan vuosittain.

Talouden toteutuminen

Ei määrärahan ylityksiä.

Tunnusluvut

Vuosi	Tilat	Peltoala	Myönnetty tukea	Sähköinen tukihaku %
2021	878	51 411	kesken	93,4 %
2020	889	51 371	31 238 418	92,6 %
2019	922	51 578	28 292 820	91,5 %
2018	938	51 655	28 134 709	90,7 %
2017	955	51 859	28 420 000	88,9 %
2016	964	51 828	28 200 000	87,1 %
2015	972	51 772	29 070 000	80,8 %
2014	1020	51 334	32 920 000	54,0 %

KESKI-UJDEMAAN SOTE KUNTAYHTYMÄ

KUNTAKOHTAISET ANALYYSIT / TAMMI-JOULUKUU 2021 / Tuusula

Koronaepidemia oli aktiivinen läpi koko vuoden ja kiihtyi ennennäkemättömään laajuuteen vuoden 2021 lopussa. Pandemian voimakkaimpina viikkoina toteutettiin merkittäviä yhteiskunnallisia rajoitustoimia. Tammi-lokakuun välisenä aikana Keusotessa todettiin yhteensä 3901 uutta koronatartuntaa, marraskuussa 1545 kpl ja joulukuussa 3385 kpl. Tilivuoden aikana Keski-Uudenmaan kuntien asukkailla todettiin yhteensä 8 831 laboratoriovarmennettua koronatartuntaa. Laadittujen karanteeni- ja eristyspäätösten lukumäärä oli moninkertainen.

Koronarokotukset aloitettiin tammikuussa sote-ammattihenkilöille ja riskiryhmiin kuuluville. Väestön laajempiin rokotuksiin päästiin maaliskuussa. Alun rokotustahtia hidasti Suomeen saatujen ja Uudenmaan kunnille kohdennettujen rokotteiden vähyyks. Kesän jälkeen keski-ikäisillä ja iäkkäillä oli jo kahden koronarokotuksen suoja vakavaa koronavirustautia vastaan. Yhteensä vuoden aikana annettiin 331 668 koronarokotusannosta ja vuoden 2021 lopussa alueen yli 12 vuotiaista 86,3 % oli ottanut ensimmäisen, 80,3 % toisen ja 4,7 % kolmannen koronarokoteannoksen. Marraskuussa toteutettiin väestön influenssarokotukset ja joulukuun lopussa aloitettiin 5-11-vuotiaiden vakavalle koronataudille riskiryhmiin kuuluvien koronarokotukset. Pandemia vaikutti välillisesti myös sellaisten toimintayksiköiden palveluihin ja suoritteisiin, joiden ydintehtäviin ei kuulunut pandemian hallinta.

Välittömiin koronakustannuksiin (testaus, jäljitys, rokotus, koronahoitopäivät) saatiin valtionavustusta yhteensä noin 61,4 Me vuonna 2021. Lisäksi saatiin asukasperusteinen yleiskatteinen korona-avustus noin 3,4 Me. Vuonna 2020 valtion korona-avustukset menivät jäsenkuntiin mm. peruspalvelujen valtionosuuden korotuksina. Alla olevasta taulukosta käy ilmi valtion 2021 korona-avustuksen kohdentuminen kunnittain.

Covid-19 valtionavustus	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula	Yhteensä
Kertakorvaus	791 792	755 735	353 311	742 271	86 190	659 311	3 388 610
Testaus	11 571 651	11 044 695	5 163 467	10 847 926	1 259 624	9 635 506	49 522 869
Jäljitys	787 692	751 821	351 481	738 427	85 744	655 897	3 371 062
Rokotus	1 243 553	1 186 924	554 895	1 165 778	135 366	1 035 485	5 322 000
Akuutti hpv ja kotisairaala	122 955	122 231	26 959	62 512	59	101 820	436 536
ESH hoitopäivät	729 060	767 693	238 537	402 943	8 281	332 720	2 479 234
Yhteensä	15 246 703	14 629 099	6 688 650	13 959 857	1 575 264	12 420 739	64 520 311

Suun terveydenhuollon koronajonoa purettiin perus- ja lisätöiden lisäksi ostopalveluna, jota toteutti Coronaria Oy sekä Spidermed Oy. Ne toimivat Mäntsälän, Järvenpään, Hyvinkään, Tuusulan ja Nurmijärven toimipisteissä. Ostopalvelumalli oli Keusoten innovaatio, jossa palveluntuottajalle maksettava korvaus muodostui valmis-koodista eli siitä kun kokonaishoito oli saatu valmiiksi. Yleisimmin käytetyt palvelun oston korvaukset ovat tuntiperusteisia. Keusoten palvelujen oston kilpailutusmallia on mallinnettu muihinkin Suomen kuntien suun terveydenhuollon ostoihin.

Toimintavuotta leimasi valtakunnallisesti syvenevä henkilöstöpula, mikä heijastui kaikkiin Keusoten palvelualueisiin. Henkilöstöpulaa jouduttiin korjaamaan vuokratyövoimalla sekä maksamalla omalle henkilöstölle ylityökorvauksia ja erillisiä kutsurahoja ylimääräisistä työvuoroista.

Vammaispalveluissa kuljetuspalvelujen käyttö lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna, koska kuljetuspalvelujen kriteereitä muutettiin. Lisäksi koronapandemian helpottuminen vuoden 2021 aikana lisäsi asiakkaiden liikkumista. Päivätoiminta vilkaistui edelliseen vuoteen verrattuna koronan helpottaessa.

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoido	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula	Yhteensä
ilman ensihoitoa	60 699 962	52 418 772	23 194 982	47 750 815	5 354 274	42 309 554	231 728 359

Edellä esitettyihin erikoissairaanhoidon toimintakuluihin sisältyy HUSin palvelutuotannon lisäksi myös muita erikoissairaanhoidon ostoja mm. yksityisiltä palveluntuottajilta, mutta ei ensihoidon kuluja

Kustannukset palvelualueittain

Palvelu	Ed. vastaava kausi	Valittu TA	Valittu kausi	Toteuma-% (TA)
Oma toiminta	408 009 037	405 051 464	386 028 584	95 %
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	10 052 533	11 711 213	10 632 803	91 %
Hallinto	469 322	1 356 500	1 349 032	99 %
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	138 317 534	137 401 126	134 108 555	98 %
Kuntoutuksen tietopaketti	15 114 225	20 481 764	20 873 760	102 %
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	73 523 222	73 661 911	73 499 487	100 %
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	18 915 037	19 491 249	19 566 511	100 %
Päivystyksen tietopaketti	6 283 890	6 857 364	7 878 892	115 %
Suun terveydenhuollon tietopaketti	16 669 832	20 026 887	20 341 030	102 %
Vammaisten palvelujen tietopaketti	70 629 022	79 075 909	78 070 856	99 %
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	58 034 419	34 987 541	19 707 658	56 %
ESH	233 476 845	248 346 361	239 235 408	96 %
Ensihoidon tietopaketti	6 859 719	7 528 478	7 507 050	100 %
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	226 617 126	240 817 883	231 728 358	96 %
Yhteensä	641 485 882	653 397 825	625 263 993	96 %

Ed. vastaava kausi = Tilinpäätös 2020

Valittu TA = Muutettu talousarvio 2021

Valittu kausi = Tilinpäätös 2021

Toteuma-% (TA) = Tilinpäätös 2021 / Muutettu talousarvio 2021

Merkittävimmät poikkeamat muutettuun talousarvioon verrattuna

Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketissa kustannukset kasvoivat mm. lapsiperheiden sosiaalityön ja jälkihuollon palvelujen osalta. Laitoshoidon kustannukset kasvoivat edelliseen vuoteen nähden n. 0,2 Me.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tietopaketin ylitystä selittää mm. mielenterveys- ja päihdeasumispalvelujen hoitopäivien 8,4 %:n kasvu.

Päivystyksen tietopaketin ylitys johtuu HUS virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen laskutuksen kasvusta. Kasvu edelliseen vuoteen nähden 0,1 Me.

Suun terveydenhuollon tietopaketin ylitys johtuu tehdystä jononpurusta. Suun terveydenhuollon suoritteiden määrä on kasvanut 15,1 %.

Vammaisten palveluissa ylitys johtuu kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan siirtymisestä kunnilta Keusoten toiminnaksi 1.8.2021. Muutokseen ei varauduttu riittävästi muutetussa talousarviossa.

Vastaanottopalvelujen tietopaketti alitti muutetun talousarvion, koska valtion korona-avustukset kohdistuu ko. tietopakettiin. Valtion korona-avustukset toteutui muutettua talousarviota suurempina.

JÄSENKUNTIEN TUOTTEISTETUT PALVELUT JA KAPITAATIOPERUSTEISET ERIKOISSAIRAANHOIDON PALVELUT

858 Tuusula

Laskutus 1 000 euroina	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikk.-% TP 2021/ TA 2021	Muutos-% TP 2021/ TP 2020	Ennuste 2021	Poikk.-% TP 2021/ ENN 2021
Hoitopäivätuotteet	1 665	2 169	1 686	-22,3 %	1,2 %	1 888	-10,7 %
josta psykiatrian osuus	1 660		1 604		-3,4 %		
NordDRG-tuotteet	21 761	27 000	25 663	-5,0 %	17,9 %	25 134	2,1 %
Käynnit käyntilyypin mukaan	10 707	11 703	12 343	5,5 %	15,3 %	12 170	1,4 %
josta psykiatrian osuus	3 278		3 996		21,9 %		
Sähköiset palvelut	373	1 003	345	-65,6 %	-7,5 %	352	-2,1 %
josta psykiatrian osuus	52		63		21,8 %		
Potilashotelliavopalvelut	6	12	11	-14,2 %	64,8 %	11	-7,6 %
Palvelupaketit	0	0	0			0	
Ostopalvelut ja hoitopalvelut muista sairaaloista	2 060	2 190	2 167	-1,1 %	5,2 %	2 108	2,8 %
josta psykiatrian osuus	278		167		-39,9 %		
Palveluselefi	171	125	234	86,8 %	37,3 %	197	19,2 %
Potilashotelli	0	0	0			0	0,0 %
Tarvintatutkimukset	206	246	208	-15,6 %	0,6 %	212	-1,9 %
Päivystysapu	90	86	98	13,3 %	8,5 %	86	13,3 %
Potilasvakuutus*	176	412	335	-18,8 %	90,0 %	343	-2,5 %
Muut**	1 660	0	-1 233		-174,3 %	0	667411,8 %
Yhteensä (ennen kalliin hoidon fasausta)	38 876	44 947	41 856	-4,9 %	7,7 %	42 502	-1,5 %
Kalliin hoidon lasaus (netto)	1 307	0	619		-52,6 %	0	
Jäsenkunnan maksuosuus (tuotteistetu palv.)	40 183	44 947	42 475	-5,5 %	5,7 %	42 502	-0,1 %
Myrkytystietokeskus	11	11	11	0,0 %	6,8 %	11	0,0 %
Hammasslääkäreiden erikoistumis- ja perusopetus	16	25	25	0,0 %	55,1 %	25	0,0 %
Lääkärilähtökortti	44	47	47	0,0 %	6,8 %	47	1,0 %
Ensihoito	1 271	1 389	1 389	0,0 %	9,3 %	1 392	-0,2 %
Kapitaatioperusteiset palvelut	1 342	1 473	1 473	0,0 %	9,8 %	1 475	-0,1 %
MAKSUOSUUS JA KAPITAATIOPERUSTEISET MAKSUT YHT.	41 526	46 420	43 949	-5,3 %	5,8 %	43 977	-0,1 %
Terveyskeskushoitopäivä	6	38	0	-100,0 %	-100,0 %	0	
Terveyskeskuspäivystys	708	823	824	0,2 %	16,4 %	828	-0,5 %
Kliininen hammashoito (TK)	0	0	0			0	
Sirtovivahoitopäivät, oma toiminta	0	0	65			50	30,1 %
Sirtovivahoitopäivät, ostopalvelut	0	0	0			0	
Muiden palveluiden laskutus	714	861	890	3,3 %	24,7 %	878	1,3 %
Muu tot. laskutus/ennusteessa kohdentamaton laskutus	1	4	3	-19,3 %	295,9 %	3	-0,1 %
SAIRAANHOID. PALVELULASKUTUS YHTEENSÄ	42 240	47 285	44 842	-5,2 %	6,2 %	44 859	0,0 %
Tuotteet yhteensä lkm	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikk.-% TP 2021/ TA 2021	Muutos-% TP 2021/ TP 2020	Ennuste 2021	Poikk.-% TP 2021/ ENN 2021
Hoitopäivätuotteet	3 340	3 754	3 061	-18,5 %	-8,4 %	3 449	-11,2 %
NordDRG-tuotteet	15 548	18 693	16 781	-10,2 %	7,9 %	16 892	-0,7 %
Käynnit käyntilyypin mukaan	45 889	49 042	49 958	1,9 %	8,9 %	49 648	0,6 %
Sähköiset palvelut	1 509	5 224	1 511	-71,1 %	0,1 %	1 591	-5,0 %
Potilashotelliavopalvelut	13	17	21	25,3 %	61,5 %	23	-9,3 %
Palvelupaketit	0	0	0			0	
Palveluselefi	247	0	727		194,3 %	428	69,9 %
Potilashotelli	0	0	2			2	0,0 %
Terveyskeskushoitopäivä	12	89	0	-100,0 %	-100,0 %	0	
Terv.keskuspäivystys	3 141	4 279	3 564	-16,7 %	13,5 %	3 604	-1,1 %
Kliininen hammashoito (TK)	0	0	0			0	
Sirtovivahoitopäivät, oma toiminta	0	0	109			81	34,6 %
Sirtovivahoitopäivät, ostopalvelut	0	0	0			0	
Jäsenkunnan maksuosuus sairaanhoitoalueittain 1 000 euroina	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikk.-% TP 2021/ TA 2021	Muutos-% TP 2021/ TP 2020	Ennuste 2021	Poikk.-% TP 2021/ ENN 2021
Organisaatio yhteensä	40 183	44 947	42 475	-5,5 %	5,7 %	42 502	-0,1 %
10 HYKS-SAIRAANHOITOALUE	12 619	15 341	13 947	-9,1 %	10,5 %	14 220	-1,9 %
20 MAAKUNNALLISET KLIINiset PALVELUT	8 220	10 341	9 527	-7,9 %	15,9 %	9 391	1,5 %
30 HYVINKÄÄN SAIRAANHOITOALUE	15 849	18 463	17 766	-3,8 %	12,1 %	18 157	-2,2 %
40 LOHJAN SAIRAANHOITOALUE	11	19	35	82,8 %	223,9 %	34	2,7 %
60 PORVOON SAIRAANHOITOALUE	38	29	33	14,5 %	-14,3 %	38	-13,0 %
71 YHTYMÄHALLINTO	3 361	658	1 049	59,4 %	-68,8 %	555	89,0 %
78 HUS DIAGNOSTIIKKAKESKUS	85	96	118	22,6 %	38,6 %	107	10,1 %

* Yhtymähallinnon tulosalueella.

** VRK-tarkituksen vaikutus, lävेलoitus/-palautus ja luokittelematon sekä diagnoosipuutteellisten jaksotus.

2.3 Kustannuserot tietopaketeittain - Maksuosuudet asukasta kohden

Maksuosuudet keskimäärin

Keskimäärin Keski-Uudenmaan kuntien sotepalveluiden asukaskohtaiset nettokustannukset (eli maksuosuudet) ovat vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaisesti n. 3140€ (2020 TP 3200€). Maksuosuus vaihtelee Pornaisten n. 2600 ja Hyvinkään 3550 euron välillä.

Vaihtelut kuntien välillä selittyvät eniten suurien palvelukokonaisuuksien: erikoissairaanhoidon ja hoivapalveluiden kustannusten vaihtelulla. Erikoissairaanhoidon kustannusten kuntakohtainen vaihteluväli asukaskohtaisissa kustannuksissa on n. 250€ ja hoivapalveluiden 280€.

Näihin palveluihin heijastuvat kuntien erilainen ikärakenne sekä sairastavuus, joten myöhemmin tarkastellaan kustannuksia myös erityisesti ikärakenteeseen suhteutettuna.

Maksuosuudet kunnittain

Hyvinkään maksuosuus (3550€/asukas) on korkein ja kallein erikoissairaanhoidon, hoivapalveluiden, lasten ja nuorten sekä kuntoutuksen ja päivystyksen palveluissa. Aikuisten sosiaalityö, suun terveydenhuolto ja vammaispalvelut ovat Keusoten keskitasoa edullisemmat.

Järvenpäässä (3200€) maksuosuus on muita kuntia korkeampi vastaanotto-, mielenterveys- ja vammaispalveluissa. Erikoissairaanhoidon on toiseksi kalleinta. Lasten ja nuorten palvelut ovat keskitasoa ja hoivapalvelut tätä edullisemmat.

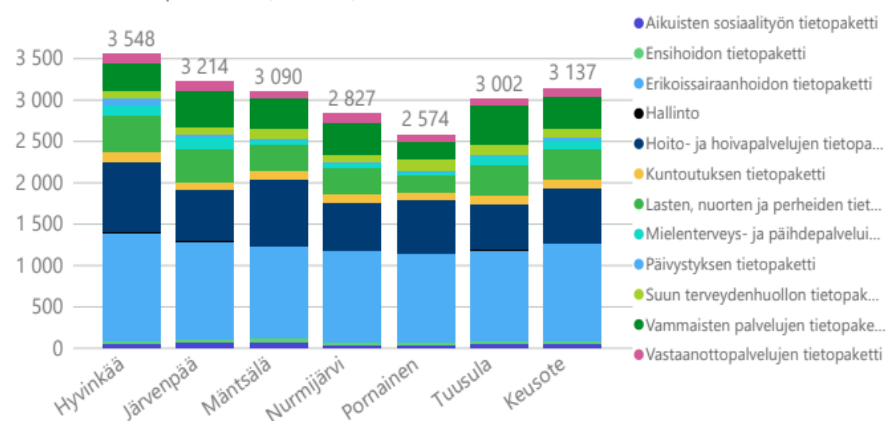
Mäntsälän (3100€) hoivapalvelut ovat Keusoten kalleimmat. Myös suun terveydenhuolto ja aikuissosiaalityö ovat kuntayhtymän kalleimpia. Esh on keskitasoa edullisempää.

Tuusulassa (3000€) ky:n kalleimmat vammaispalvelut nostavat kustannuksia, mutta hoivapalvelut ovat koko asukasluvuun suhteutettuna edullisimmat. Lasten ja nuorten palvelut ovat keskitasoa ja esh keskitasoa edullisempää.

Nurmijärven (2830€) hoivapalvelut ovat ky:n toiseksi edullisimmat. Myös lasten ja nuorten palvelut sekä erikoissairaanhoidon ovat kuntayhtymän keskitasoa hieman edullisemmat. Vain vastaanottopalvelut ovat Keusoten keskitasoa kalliimmat.

Pornaisten (2570€) erikoissairaanhoidon, lasten ja nuorten sekä vammaispalveluiden kustannukset ovat Keusoten edullisimmat. Hoivapalvelut ovat kuntayhtymän keskitasoa.

Kustannukset tietopaketeittain (€ / asukas)

Kustannukset tietopaketeittain (€ / asukas)

Tietopaketti	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornaisten	Tuusula	Keusote
Oma toiminta	2 207	1 996	1 936	1 697	1 467	1 875	1 937
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	47	70	74	40	23	50	53
Hallinto	7	7	7	7	7	7	7
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	857	618	796	577	658	559	673
Kuntoutuksen tietopaketti	110	96	110	106	80	108	105
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	452	392	314	311	208	359	369
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	115	148	47	58	41	101	98
Päivystyksen tietopaketti	83	24	29	25	21	30	40
Suun terveydenhuollon tietopaketti	87	100	119	89	128	126	102
Vammaisten palvelujen tietopaketti	345	428	363	375	217	463	392
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	106	113	76	110	83	75	99
ESH	1 341	1 218	1 154	1 130	1 108	1 127	1 200
Ensihoidon tietopaketti	38	39	38	36	52	36	38
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	1 303	1 179	1 116	1 094	1 056	1 091	1 163
Yhteensä	3 548	3 214	3 090	2 827	2 574	3 002	3 137

2.4 Kustannuserot tietopaketeittain - Maksuosuuksien muutos 2019-2021

Tällä sivulla on tarkasteltu kustannusmuutoksia **ilman valtion korona-avustuksia**, jotta tieto olisi vertailukelpoisempi vuoteen 2020, jolloin avustukset ohjautuivat suoraan kuntiin. Kuntien yhteenlaskettu maksuosuus on siis todellisuudessa n. 60 miljoonaa euroa pienempi.

Ilman valtion avustuksia kustannukset olisivat nousseet Keusotessa n. 8 %, mutta kunnittain muutos vaihtelee Pornaisten 4,2 %:ista Järvenpään yli yhdeksään prosenttiin.

Koronapandemian vaikutukset näkyvät edelleen kustannusnousuna etenkin vastaanottopalveluissa, joissa kustannukset ilman avustuksia olisivat nousseet peräti 40 % tai 23 milj.€. Muutkin terveydenhuollon palvelut ovat kohdanneet pandemian tuomaa kustannuspainetta, suun terveydenhuollossa n. 22 % (3,7 milj.€) ja kuntoutuksessa 38 %. Erikoissairaanhoidon palveluiden kustannukset ovat hieman nousseet vuoden 2020 palveluiden käytön vähenemisen tuoman kustannuslaskun jälkeen.

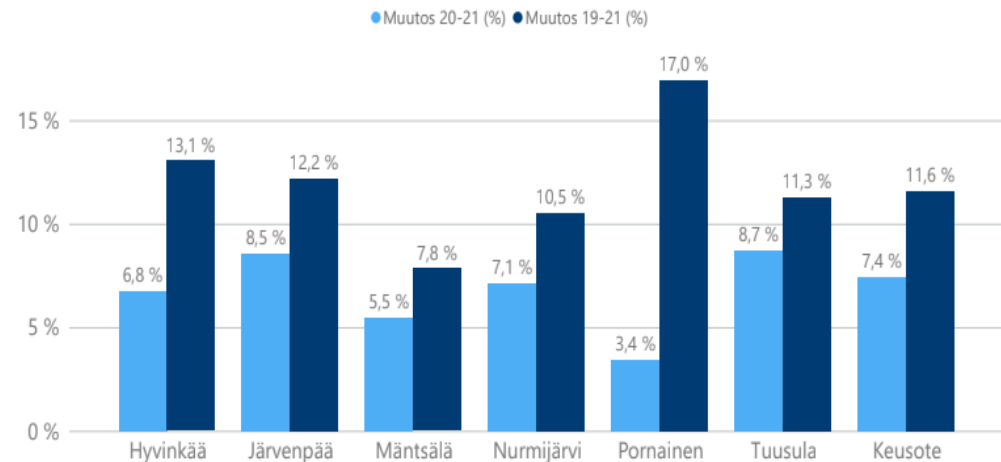
Sosiaalipalveluista eniten kustannusnousua on ollut vammaispalveluissa, n. 10,5 % tai 7,4 milj.€. Lasten ja nuorten palvelut ovat pysytelleet ennallaan ja hoivapalveluiden kustannukset laskeneet.

Keusoten omissa palveluissa kustannusnousu on ollut erikoissairaanhoidoa pienempää, noin 3,5 % kun erikoissairaanhoidon tuottamissa palveluissa (varsinkin ensihoidosta johtuen) nousu on ollut 7,4 %.

Muutos tietopaketeittain (1000€)

Tietopaketti	2019 TP	2020 TP	2021 TP	Muutos 20-21 (€)	Muutos 20-21 (%)	Muutos 19-21 (%)
Oma toiminta	380 190	407 540	446 720	39 181	9,6 %	17,5 %
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	45 226	58 034	81 312	23 278	40,1 %	79,8 %
Suun terveydenhuollon tietopaketti	14 588	16 670	20 341	3 671	22,0 %	39,4 %
Kuntoutuksen tietopaketti	15 382	15 114	20 874	5 760	38,1 %	35,7 %
Päivystyksen tietopaketti	6 651	6 284	7 879	1 595	25,4 %	18,5 %
Vammaisten palvelujen tietopaketti	68 462	70 629	78 071	7 442	10,5 %	14,0 %
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	17 813	18 915	19 567	651	3,4 %	9,8 %
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	67 854	73 523	73 499	-24	-0,0 %	8,3 %
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	133 384	138 318	134 545	-3 773	-2,7 %	0,9 %
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	10 830	10 053	10 633	580	5,8 %	-1,8 %
ESH	236 959	233 477	241 715	8 238	3,5 %	2,0 %
Ensihoidon tietopaketti	6 484	6 860	7 507	647	9,4 %	15,8 %
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	230 474	226 617	234 208	7 590	3,3 %	1,6 %
Yhteensä	617 149	641 017	688 435	47 418	7,4 %	11,6 %

Muutos-% kunnittain (2019-2021 & 2020-2021)

2.4 Kustannuserot tietopaketeittain - Maksuosuuksien muutos 2019-2021

Tuusulan muutokset

Huom! Korona-avustukset poistettu, mutta tarkastelu pitää sisällään koronan tuomat lisäkustannukset.

Tuusulassa kustannusnousu ilman korona-avustuksien huomioimista on omassa toiminnassa ollut vuosien 2020 ja 2021 välillä keskimäärin suunnilleen samaa tasoa kuin koko kuntayhtymässä, n. 9 %. Todellisen maksuosuuden muutos on ollut -1,8 %.

Erikoissairaanhoidon kustannukset ovat kuitenkin nousseet muuta kuntayhtymää voimakkaammin. Omassa toiminnassa terveyspalveluissa kustannukset ovat vain kuntoutuksessa nousseet suhteellisesti vähemmän. Vastaanottopalveluissa ja suun terveydenhuollossa kustannusnousu on ollut yhtä voimakasta kuin keskimäärin.

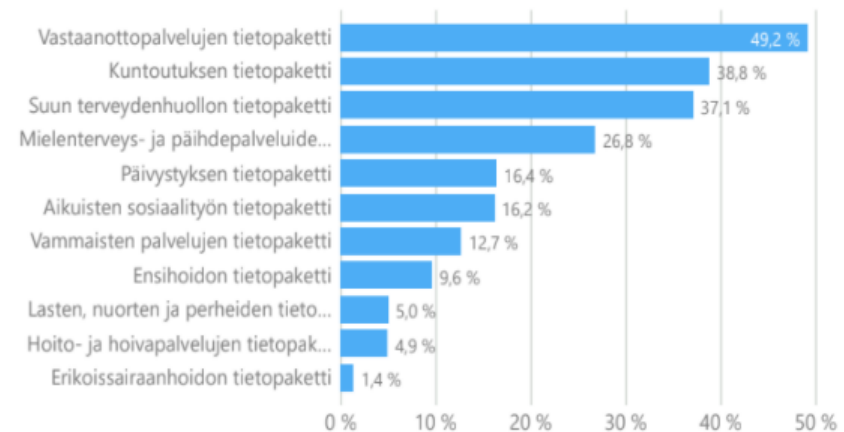
Muissa palveluissa hoivapalvelut ovat pysyneet suunnilleen ennallaan, kun ne koko kuntayhtymässä ovat laskeneet 2,7 %. Vastaanottopalveluiden jälkeen suurimman nousun koko Keusoten tapaan selittää vammaispalveluiden kustannusnousu, joka Tuusulassa on kuitenkin ollut koko kuntayhtymää hieman hillitympää. Lasten ja nuorten palvelut puolestaan ovat kallistuneet, kun niiden kustannus keskimäärin on pysynyt suunnilleen ennallaan. Mielen- ja päihdepalveluissa ja aikuisten sosiaalityön palveluissa kustannukset ovat myös nousseet selvästi enemmän.

Koko tarkastellulla aikavälillä 2019-2021 muun kuntayhtymän tavoin vastaanottopalveluiden kustannusnousu on ollut suurinta, tosin Tuusulassa ei yhtä voimakasta. Tuusulan mielen- ja päihdepalveluiden ja aikuisten sosiaalityön kustannukset ovat puolestaan nousseet suhteessa selvästi enemmän kuin kuntayhtymässä keskimäärin.

Muutos tietopaketeittain (1000€)

Tietopaketti	2019 TP	2020 TP	2021 TP	Muutos 20-21 (€)	Muutos 20-21 (%)	Muutos 19-21 (%)
Oma toiminta	72 185	76 736	84 552	7 816	10,2 %	17,1 %
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	1 660	1 691	1 929	237	14,0 %	16,2 %
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	20 750	21 697	21 776	79	0,4 %	4,9 %
Kuntoutuksen tietopaketti	3 004	3 935	4 170	235	6,0 %	38,8 %
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	13 241	13 622	13 905	282	2,1 %	5,0 %
Mielen- ja päihdepalveluiden tietopaketti	3 083	3 532	3 909	377	10,7 %	26,8 %
Päivystyksen tietopaketti	984	988	1 145	157	15,9 %	16,4 %
Suun terveydenhuollon tietopaketti	3 550	3 915	4 868	953	24,3 %	37,1 %
Vammaisten palvelujen tietopaketti	15 926	16 564	17 951	1 387	8,4 %	12,7 %
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	9 986	10 792	14 901	4 109	38,1 %	49,2 %
ESH	43 334	41 508	44 032	2 524	6,1 %	1,6 %
Ensihoidon tietopaketti	1 267	1 271	1 389	118	9,3 %	9,6 %
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	42 067	40 237	42 642	2 405	6,0 %	1,4 %
Yhteensä	115 520	118 244	128 584	10 340	8,7 %	11,3 %

Muutos-% tietopaketeittain (2019-2021)

3.3. Tuusula

Tuusulassa (n. 3 00€/asukas) kustannustaso on useimmissa palveluissa lähellä kuntayhtymän keskitasoa. Suurimmat poikkeamat ovat vammaispalveluissa, jotka ovat kuntayhtymän kalleimmat ja asukasta kohden n. 70 euroa suuremmat kustannuksiltaan. Myös suun terveydenhuollon palveluissa kustannukset ovat keskitasoa korkeammat. Hoivapalveluiden sekä erikoissairaanhoidon kustannukset puolestaan alittavat selvästi keskitason. edullisemmat kustannukset. Myös sairastavuus on Keusoten keskitasoa matalampi.

Merkittäviä selittäviä tekijöitä kustannustason tietopaketeittain ovat seuraavat (- = kustannuksiin nostavasti vaikuttava tekijä, + = kustannuksiin laskevasti vaikuttava tekijä):

Hoivapalveluiden kustannukset ovat edullisimmat, kun huomioidaan kunnan 75 vuotta täyttäneen väestön määrä. +/-Tehostetun palveluasumisen kustannus ei kuitenkaan ole kovinkaan paljon kuntayhtymän keskitasoa edullisempi. Hoitopäiviä muodostuu ympärivuorokautisessa hoidossa hieman keskimääräistä vähemmän ja hoitopäivähinnat ovat keskitasoa

+ Tuusula poikkeaa lähinnä lyhytaikaishoidon ja kotiin annettavien palveluiden muita pienempien kustannusten johdosta.

+Kotihoidon käyntejä muodostuu vähän

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

+ kaikkiaan alle 18-v väestöpohjaan suhteutettuna kustannukset edullisemmat kuin Hyvinkäällä ja Järvenpäässä ja näin koko Keusoten keskitasoa pienemmät.

- sijoitusten määrä on kuitenkin sama kuin Järvenpäässä

Suun terveydenhuolto

- Keskimääräinen käyntikustannus on kuntien keskitasoa kalliimpi

Vammaispalvelut

- vammaispalvelut ovat Keusoten kalleimpia useimmissa osa-alueissa: esim. omaishoidon tuessa henkilökohtaisten avustajien kustannuksissa ja lyhytaikaisessa laitoshoidossa.

-Kalleimmat asumispalvelut selittävät euromääräistä eroa kuitenkin eniten

Erikoissairaanhoido

+ Kuntayhtymän toiseksi edullisimmat ja sairastavuuteenkin nähden matalat erikoissairaanhoidon kustannukset

Sairastavuus

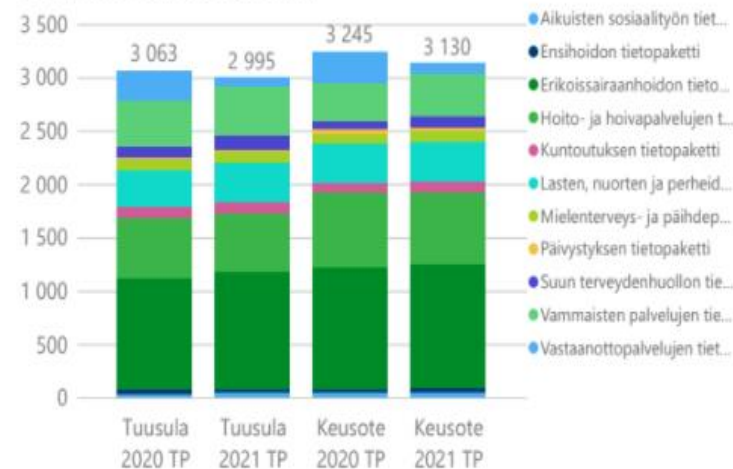
Tuusula

76,60

Keski-Uudenmaan sote

81,54

Kustannukset tietopaketeittain (€ / asukas)

Kustannukset tietopaketeittain (€ / asukas)

Tietopaketti	Tuusula	Keusote
Oma toiminta	1 868	1 930
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	50	53
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	559	673
Kuntoutuksen tietopaketti	108	105
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	359	369
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	101	98
Päivystysten tietopaketti	30	40
Suun terveydenhuollon tietopaketti	126	102
Vammaisten palvelujen tietopaketti	463	392
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	75	99
ESH	1 127	1 200
Ensihoidon tietopaketti	36	38
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	1 091	1 163
Yhteensä	2 995	3 130

TAVOITTESEURANTA 2021

Tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta 1 - 12 / 2021

Tavoittiden ja toimenpiteiden etenemisastetta on arvioitu sille asetettua toteutusohjelmaa vasten seuraavalla asteikolla:

- 1= Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialueelta
 2= Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman
 3= Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis
 4= Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöön otettu
 5= Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan

Valtuustokauden tavoite	Vuositavoite	Toimenpide	Merkittävimmät tavoitteen toteuttamista uhkaavat riskit	Tilanne	Etenemisaste	Eteneminen	Vastuuhenkilö
01. Uudistamme kuntaa, palveluita ja organisaatiota, ottaen huomioon Maakuntauudistuksen ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän, varmistaen tuusulalaisten lähipalvelut							Pormestari
	01.01 Viemme käytäntöön poliittisen johtamisjärjestelmän tuunaustoimenpiteet ja varmistamme niiden toteutumisen eri yhdyspinnoilla		Uudistuksen toisen vaiheen tuunaustoimenpiteiden toteutus ei etene suunnitellusti. Ei sitouduta tuunaustoimien toteutukseen. Oppositioaseteman syntyminen		4	Poliittisen johtamisjärjestelmän uudistuksen 2. vaiheen kehittämistyö on jatkunut vuonna 2020 tehdyn arviointityön pohjalta. Hallintosäännön mahdollisia muutoksia ja toimintatapamuutoksia valmisteltiin kevään ajan yhteistyössä valtuustoryhmien kanssa. Asiaa käsiteltiin vanhan ja uuden valtuuston yhteisessä seminaarissa 23.6., jossa esiteltiin kokonaisuudessaan johtamisjärjestelmän kehittäminen, toimintatapojen kehittämisen sisältö ja sen vaiheistus. Kesäkuun valtuustossa tehtiin päätös muuttaa hallintosäännön pykälän 3 kunnanhallituksen esittelykoudesta. Kesäkuun valtuustossa linjattujen toimintatapamuutosten toimeenpano sekä muiden ehdotusten osalta jatkotyötä tehtiin syksyllä 2021 mm. eettisten ohjeiden ja toimielinten peisääntöjen valmistelulla.	Kansliapäällikkö
	01.02 Varmistamme laadukkaat palvelut ja tuusulalaisten lähipalvelut Keusoten palveluiden verkon uudistuksessa		Suunnitelma ei toteudu, talous ohjaa liikaa, kotiin vietävät ja liikkuvat palvelut eivät toteudu. Omistajaohjauksesta vastaavilla tahoilla ei ole aikaa omistajaohjaukseen. Edunvalvonnan näkökulmien pitäminen esillä säännöllisesti rakenteissa.		4	Tuusulalaisten sote-palveluiden kehittämisessä tehtiin yhteistyötä Keusoten kanssa mm. ikäihmisten päivätoiminnan kehittämiseen liittyen. Keusoten tuottavuusohjelman yhteydessä myös palveluiden verkkoa tarkasteltiin. Edunvalvontaa on tehty tuusulalaisten lähipalveluiden säilyttämiseksi ja valmistelussa on täyden palvelun perhekeskuksen saaminen Tuusulaan.	Kansliapäällikkö
	01.03 Vahvistamme Keusoten toimintaa ja taloutta tuottavuusohjelman toteutuksella		Korona-ajan haasteet		3	Hyväksytyt tuottavuusohjelman toimenpiteet etenevät pääosin suunnitellusti, mutta kokonaisuudistavoitteita ei ole saavutettu. Yhtymähallitus päätti 22.6. lisäsopeutusvoimenpiteistä.	Kansliapäällikkö
		01.03.01 Varmistamme tuusulalaisten toimivat lähipalvelut	Keusoten tuottavuusohjelman toteutus ja mm. Korona-pandemian aiheuttamat paineet Keusoten ja kuntien taloudelle.		4	Tuusulalaisten sote-palveluiden kehittämisessä tehtiin yhteistyötä Keusoten kanssa mm. ikäihmisten päivätoiminnan kehittämiseen liittyen. Keusoten tuottavuusohjelman yhteydessä myös palveluiden verkkoa tarkasteltiin. Edunvalvontaa on tehty tuusulalaisten lähipalveluiden säilyttämiseksi ja valmistelussa on täyden palvelun perhekeskuksen saaminen Tuusulaan.	Kansliapäällikkö
		01.03.02 Vahvistamme Keusoten omistajaohjauksen rakenteita ja yhteistyötä	Haasteet yhteistyön eri tasolla ja yhdyspinnoilla.		4	Keusoten omistajaohjaukselta on tehty vuoden aikana edunvalvontakortin mukaisesti. Loppuvuodesta perustettiin hyvinvointialueen toiminnan käynnistämiseksi välikäinen hallinto huolehtimaan välttämättömistä voima- ja palveluohjelmien mukaisista toimenpiteistä. Väliaikainen valmistelutoimielin (VATE) vastaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes toimielimet aloittavat toimintansa 1.3.2022. VATE:n alatyöryhmät ovat viestintä-, talous-, HR-johtaminen ja osaaminen-, palvelujen järjestäminen-, hallinto- ja laki-, ICT-, yhdyspinnat, tila-, opiskeluterveydenhuolto-, erityisneuvottelu-, pelastuslaitos- ja erikoissairaanhoidtoryhmä. Lisäksi tiedonkulkua ja valmistelua tukee poliittinen seurantar ryhmä. Kunnan johto määrittää edunvalvonnalliset tavoitteet hyvinvointialuevalmistelua varten. Keskeiset edunvalvonnan kokonaisuudet ovat 1. toimivien yhdyspintojen rakentaminen kuntien ja hyvinvointialueen välille, 2. palvelujen verkon ja investointien linjaukset, ja 3. henkilöstösiirrot. Kullekin kokonaisuudelle on asetettu konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet, aikataulut ja vastuuhenkilöt. Tavoitteiden edistymistä ja toimenpiteiden toteuttamista seurataan säännöllisesti.	Kansliapäällikkö
	01.04 Toteutamme vahvaa edunvalvontaa ja omistajaohjauksella MAL-asioissa sekä maakuntauudistuksessa		Omistajaohjauksen ja edunvalvonnan merkitystä ei sisälletä riittävästi. Edunvalvonnan ja omistajaohjauksen näkökulmien pitäminen esillä säännöllisesti rakenteissa, seurannassa ja arvioinnissa.		3	Edunvalvontaa viedään eteenpäin. Liikennehankkeiden edunvalvontaa on priorisoitu ja toteutus aloitettu. Toiminta on kuvattu tarkemmin edunvalvontakorteissa, jotka on päivitetty syksyllä 2021. Loppuvuodesta 2021 käynnistyi vaikuttamisen ja yhteistyön (edunvalvonta) keino-ohjelman laadinta.	Kansliapäällikkö
	01.05 Vahvistamme työllisyydenhoidon alueellista yhteistyötä Keusote -kuntien työllisyyskeskusten ja TE-toimiston kesken		Keusote kuntien työllisyyspalveluissa toteutetaan ja mitataan siellä tehtävää työtä eri tavoin. Myös toiminnan tavoitteet eivät ole kaikilta osin yhteismitallisia. Olennaisten toimintamallien ja mittarien yhteismitalliseksi saattaminen vaatii aitoa sitoutumista näiden toimintamallien muuttamiseen. Riskinä voidaan nähdä yksittäisen kunnan sitoutumihalukkuuden heikentymisen yhteisen toimintamallin tavoittelemisessa ja aidossa yhteistyön tehostamisessa.		4	TE-palvelut valtiolta kuntien alaisuuteen vuonna 2024 on tarkentunut ja lisää tietoa muutoksen reunaehdoista saadaan pikkuhiljaa TEM:iltä. - Tällä hetkellä kuntien tärkein tehtävä liittyy uuden tehtävän vastaottamiseen on toimintaedellytysten selvittäminen. Tuusulan kunta joutuu väestöpohjan riittämättömyyden takia hoitamaan lakisääteiset työllistämisehdotuksensa yhteistyössä jonkun toisen kunnan kanssa tai perustettavan yhteistoiminta-alueen avulla. Yhteistoiminta-alueen muodostaminen on asia, joka tulee selvittää mahdollisimman pikaisesti. Aktiivintiedon täyttävien uusien asiakkaiden palveluohjauksen siirto Keusotelta kuntiin on edennyt suunnitelmien mukaisesti ja aktiivintieimi aloittaa toimintansa vuoden 2022 tammikuussa.	Henkilöstöjohtaja

	01.05 Vahvistamme työllisyydenhoidon alueellista yhteistyötä Keusote -kuntien työllisyysyksiköiden ja TE-toimiston kesken	01.05.01 Harmonisoimme työllisyyspalveluiden kuntakohtaisia malleja aluekohtaisilla malleilla tukeviksi	Kuntakohtaisten mallien yhtenäistäminen vaatii työtä ja halukkuutta muuttaa toimintamalleja. Riskinä yhteiskehittämisessä on, että kaikkien keusotekuntien työllisyyspalveluiden vastaavat eivät ole tätä työtä halukkaita tai kykeneviä tekemään.		4	Yhteistyö TE- toimiston kanssa - edennyt: Yhteinen toimintamalli TE-toimiston asiantuntijoiden infoomiseen on suunniteltu ja otettu käyttöön. TE-toimisto on nimennyt asiantuntijayhteisen henkilön sekä palveluesimiesyhteisen henkilön jokaiselle Keusote kunnalle. Alueellisen mallin kuvaaminen on edennyt. Prosessin kuvaaminen ei ole edennyt. Yritysyhteistyö on vielä alussa. Osatyökykyisten työkykyarviointi ja eläkeseuranta on edennyt: Keusoten osatyökykyhanke on aloittanut toimintansa ja asiakastyönsä maaliskuussa 2021. Maahanmuuttajataustaisten työllistäminen -edennyt: alue on saanut rahoituksen TEM:n TNO -hankkeeseen, jolla voidaan edistää maahanmuuttajataustaisten tilannetta kokonaisuudessaan - tällä on vaikutuksia myös työllistämisen edistämiseen. Toiminnan vaikuttavuuden seuraaminen alueellisesti ei ole edennyt. Aktivointiehdon täyttävien uusien asiakkaiden palveluohjauksen siirto Keusotelta kuntiin on edennyt, aktivointitiimi on palkattu ja aloittaa toimintansa tammikuussa 2022.	Henkilöstöjohtaja
	01.06 Uudistamme kuntastrategian valtuustokauden vaihtuessa niin, että strategia sisältää selkeitä valintoja ja se ohjaa vahvasti toimintaa		Valintojen tekeminen ja sitoutuminen (mm. viestiminen, teoiksi vieminen) niihin.		5	Tuusulan kuntastrategia uudistettiin osallistuvassa prosessissa vuoden 2021 aikana ja valtuusto hyväksyi strategiaperustan lokakuussa ja strategiakokonaisuuden joulukuussa. Strategiaan määritettiin visio, 3 päämäärää ja 14 valtuustokauden tavoitetta. Vuoden 2022 tavoitteet asetettiin uuden kuntastrategian pohjalta.	Kansliapäällikkö
02. Palvelumme ovat laadukkaita ja saavutettavia							
	02.01 Vahvistamme asukaslähtöistä palveluiden ja viestinnän kehittämistä osallistuvien menetelmin		Sisäisten prosessien kehittäminen korostuu asiakaslähtöisyyden kustannuksella		3	Asukaslähtöistä palveluiden ja viestinnän kehittämistä tehdään mm. maaliskuussa käynnistyneessä Valtiovarainministeriön rahoittamassa Open Agenda -hankkeessa osallistuvien menetelmin. Työ jatkuu vuoteen 2022.	Kansliapäällikkö
	02.02 Parannamme asiakaspalvelun laatua ja kanavia ja seuraamme asukas- ja asiakastytyväisyyttä kunnan ja Keusoten palveluissa				4	Open Agenda-hankkeen puitteissa syksyllä toteutettujen asukasbarometrien myötä saimme palautetta asukalle tärkeistä asioista. Palvelutyytyväisyyttä seurattiin vuoden aikana mm. sivistyksen toimialueella ja rakennusvalvonnassa.	Kansliapäällikkö
		02.02.01 Seuraamme asukas- ja asiakastytyväisyyttä kunnan palveluissa ja toteutamme kuntapalvelututkimuksen			4	Open Agenda-hankkeen puitteissa syksyllä toteutettujen asukasbarometrien myötä saimme palautetta asukalle tärkeistä asioista. Kuntapalvelututkimusta ei toteutettu.	Kansliapäällikkö
		02.02.02 Seuraamme asukas- ja asiakastytyväisyyttä Keusoten palveluissa			4	Keusote seuraa asiakaspalautetta omien palveluiden yhteydessä. Keusoten asiakastytyväisyyden kehittämistä seurataan kuntajohtajien ryhmässä, alueellisissa hyte-ryhmissä ja Keusoten päätöksentekokoelmissa.	Kansliapäällikkö
		02.02.03 Systematisoimme asiakastytyväisyyden mittaamista ja hyödyntämistä palveluiden kehittämisessä	Asiakastytyväisyyden hyödyntäminen jää vain pienen organisaatio-osan käyttöön, jolloin vertailutietoja tai laajempaa systematiikkaa ei synny		3	Kunnassa on käynnissä projekti, jossa on tavoitteena muodostaa asiakaskeskeinen kokonaiskuva tyyppisestä asiakkaan kulusta Tuusulan palveluissa. Mallinnettavien palvelupolkujen (kuntalaispalautte, tilavausjärjestelmän kehitys) kuvausta tehty sekä työntekijä että asiakasnäkökulmista.	Henkilöstöjohtaja
	02.03 Päivitämme ruokapalveluiden sähköisiä työvälineitä taloudellisesti nykyaikaisemmaksi ja tehokkaammaksi				5	Tähän tavoitteeseen liittyvä kokonaisuus on laaja. Ruokapalveluiden DIGI ROAD MAP on laadittu, ja linjauksiin pohjautuen on päätetty kilpailuttaa tuotannonohjausjärjestelmä sekä keskuskeittiön omavalvonta. Ruokapalveluissa on otettu maaliskuussa käyttöön muiden keittiöiden osalta sähköinen lomake omavalvontakirjauksia varten. Kirjaukset sähköiselle lomakkeelle tehdään toimipaikkakohtaisesti Teamsiin. Tuotannonohjausjärjestelmän kilpailuttamisesta on perustettu Kehittämissalkkuun oma projekti, jossa projektin etenemisestä raportoidaan tarkemmin	Sivistryöntekijä
		02.03.01 Valmistaudumme ruokapalveluiden tuotannonohjausjärjestelmän vaihtamiseen 2022 hallitusti	Järjestelmän vaihtaminen on aina resurssia vievää puuhaa. Ylläpitävät tietotekniset ongelmat uhkana. Henkilökunnan kouluttaminen uuteen järjestelmään vaativaa.		3	Ohjelmisto ylittää kansallisen hankintarajan ja ohjelmisto on kilpailutettava. Ohjelmiston speksaaminen etenee hitaasti, mutta vakaasti. Mukana toteutuksessa on asiantuntijoita ICT-puolelta, hankinnoista ja talouspalveluista. Varsinainen uuden ohjelmiston käyttöön otto ajoittuu alkuvuoteen 2022, jos kaikki etenee suunnitelmien mukaisesti.	Sivistryöntekijä
		02.03.02 Kilpailutamme omavalvontajärjestelmän ruokapalveluissa			4	Koko ruokapalveluita koskevan sähköisen järjestelmän kustannukset nousevat kohtuuttoman korkeiksi, joten ruokapalvelut luopuvat ajatuksesta saada koko ruokapalveluiden käyttöön yhteinen ohjelmisto. Sen sijaan päätettiin rakentaa itse oma sähköinen lomakejärjestelmä, joka otettiin käyttöön maaliskuussa 2021. Keskuskeittiön ohjelmisto päätettiin säilyttää ja kilpailuttaa, ja koska hankinta-arvo on alhainen, ei isoa ja raskasta kilpailutusprosessia ole tarvetta käynnistää. Keskuskeittiön omavalvonnassa toimittava osapuoli valitaan huhtikuussa 2021	Sivistryöntekijä
		02.03.03 päivitämme ruokapalveluiden mikrokuittausiivouksen oppaan videomuotoon			5	Mikrokuittuopas on videoitu ja videot on esitelty Ruokapalveluiden esihenkilöille. Koko ruokapalveluiden henkilökunnalle videoitu opas esitellään huhtikuun/toukokuun mikrokuittausiivouksen yhteydessä.	Sivistryöntekijä
		02.03.04 laaditaan Ruokapalveluiden DIGI ROAD MAP			5	DIGI ROAD MAP on laadittu ja esitelty Niko Kinnuselle.	Sivistryöntekijä
		02.03.05 Päivitämme Ruokapalveluiden perehdytysoppaan sähköiseen muotoon			5	Perehdytyslomake on päivitetty ja perehdyttämisen prosessia tarkennettu. Perehdytysmateriaalia kerätään hiljalleen videomuotoon niiden perehdytettävien asioiden osalta, joihin ei oleteta tulevan suurempia muutoksia lähiaikoina. Perehdytysilanteita tallennetaan Teamsissa, jolloin materiaali on katsottavissa ja kuunneltavissa myös uudelleen tarvittaessa.	Sivistryöntekijä
	02.04 Parannamme ruokapalveluiden toimitusvarmuutta				5	Toimitusvarmuuden seuraamiseksi on rakennettu erillinen sähköinen lomake, jolla keskuskeittiön toimintaa seurataan ja toiminnasta voidaan antaa palautetta. Lomake on testausvaiheessa, ja seuraavaksi lomake otetaan koko ruokapalveluissa käyttöön. Lomakkeen avulla voidaan jäljittää tapahtuneet virheet tarkasti kuhunkin prosessiin, ja analysoida tapahtuneen virheen laatua ja tehdä tämän jälkeen korvaavia toimenpiteitä. Virheitä saadaan tilastoitua, ja prosesseja kehitettyä LEAN menetelmän mukaisesti.	Sivistryöntekijä

		02.04.01 Seuraamme keskuskeittäöillä ja palvelukeittäöissä syntyviä virheitä ja muokkaamme prosesseja tehokkaimmiksi ja varmemmiksi LEAN menetelmän avulla			3	Virheiden seuraamiseksi on kehitetty uusi seurantalomake, jonka avulla palvelukeittäöistä tai sisäisesti keskuskeittäöistä voidaan antaa palautetta tuotteista ja raportoida tapahtuneita virheitä. Virheet luokitellaan eri prosessin mukaisesti, joten lomakkeen avulla saadaan helposti luokiteltavaa ja analysoitavaa tietoa siitä, missä prosessin osassa virhe on tapahtunut. Prosessia voidaan arvioida ja kehittää tilastoitujen palautteiden avulla Lean -menetelmää hyödyntäen.	Sivistysjohtaja
		02.04.02 Kehitämme ruokapalveluissa sisäisten raaka-ainesiirtojen seurantaa ja raaka-ainekustannusten jakoa oikein	Sähköisen lomakkeen käyttöä ei omaksuta valmistuskeittäöissä.		5	Ensimmäinen versio lomakkeesta rakennettiin, mutta todettiin, että tiedon keruun pohjimmista tarkoitus on vielä syytä miettiä. Todettiin, että lomakkeen avulla voidaan mahdollisesti selvittää raaka-ainekustannusten tasaisemman jaon lisäksi raaka-ainesiirtojen syitä, ja parantaa kerätyn tiedon avulla hankintaprosesseja. Lomakkeen kehittäminen jatkuu edelleen ja lomake otettiin käyttöön syksyllä 2021.	Sivistysjohtaja
	02.05 Toteutamme kirjastopalveluiden kehittämissuunnitelmaa				5	Kehittämissuunnitelmaa on toteutettu aktiivisesti ja suurin osa sen tavoitteista on saavutettu.	Sivistysjohtaja
	02.06 Kehitämme kirjaston toimintaympäristöä ja lisäämme asiakastytyväisyyttä				5	E-palveluita lisätty tuntuvasti koronapandemian aikana. Kellokosken kirjaston remontti valmistui ja omatoimikirjasto otettu käyttöön.	Sivistysjohtaja
03. Mahdollistamme sähköisen asioinnin keskeisissä kuntapalveluissa ja sähköisten palveluiden käyttö lisääntyy. Uudistamme tapojamme tehdä työtä digitalisaation avulla							Talousjohtaja
	03.01 Jatkamme arkiston digitointia ostopalveluna sekä omana työnä projektisuunnitelman mukaisesti		Digitointiin varatut rahat saattavat ohjautua sähköisen asiointipalvelun menojen kattamiseen, koska Tieran kilpailutuksen pohjalta palvelun maksuperusteita ollaan yhdenmukaistamassa. Tiedonhallinnan suunnittelija irtisanoutunut eikä digitointiin ostopalveluhankinnan valmistelijaa näin ollen ole. Uuden henkilön rekrytointi ajoittuu alkusyksyn ja perehdytys vie todennäköisesti loppuvuoden.		4	Vuoden 2021 aikana ei uutta projektisuunnitelman mukaista ostopalvelutilausta pystytty toteuttamaan tiedonhallinnan suunnittelijan irtisanouduutta. Työtä toteutettu ainoastaan omana työnä määräaikaisen digitoijan ja työllistettyjen toimesta. Työ keskeytynyt lähinnä palveluympäristöihin liittyviin digitoointeihin.	Kuntakehitysjohtaja
		03.01.01 Digitoimme vähintään 30 hm (hyllymetriä) arkiston paperista aineistoa ostopalveluna. Tämän lisäksi digitoimme aineistoa omana työnä	Resurssien riittämättömyys, oman työn osalta ei saada työn tekemiseen tarvittavaa henkilöä.		4	Vuoden 2021 aikana ei uutta projektisuunnitelman mukaista ostopalvelutilausta pystytty toteuttamaan tiedonhallinnan suunnittelijan irtisanouduutta. Työtä toteutettu ainoastaan omana työnä määräaikaisen digitoijan ja työllistettyjen toimesta. Työ keskeytynyt lähinnä palveluympäristöihin liittyviin digitoointeihin.	Kuntakehitysjohtaja
	03.02 Teemme rakennusvalvonnan asiakkaille asiakastytyväisyyskyselyn				4	Asiakastytyväisyyskysely toteutettiin marras-joulukuussa. Yhteenveto ja tiedote julkaistaan helmikuussa 2022.	Kuntakehitysjohtaja
	03.03 Otamme Lupapisteen 3D kartan käyttöön		Hanke suunnitteluvaiheessa. Tuleva MRL:n uudistus tulee ohjaamaan kuntien velvoitetta mallinnuksen ja 3D maailman osalta. Kokonaiskustannukset sekä vaikutus käyttöalouteen. Edellyttää laajemman projektin ja selvityksen paikkatiedon osalta kunnan tavoitteet ennen hankkeen etenemisen.		2	Projekti ei vielä käynnistetty. MRL:n kokonaisuudistus tuo tähän mitä todennäköisemmin lain ohjausta. Järkevää odotella ensin tuo lain sisältö. Pilottimaisesti hankittiin osa 3D karttaa Tuusulan osallistuttua Raklin tietomallipohjainen rakennuslupa skaalauslinnikkaan. Samalla aloitettu myös koko 3D kartan hankinnan suunnittelu.	Kuntakehitysjohtaja
		03.03.01 Hankimme Lupapisteseen mahdollisuuden täydentää 3D karttaa koko Tuusulan osalta	Edellyttää laajemman projektin ja selvityksen paikkatiedon osalta kunnan tavoitteet ennen hankkeen etenemisen.		2	Projekti ei vielä käynnistetty. MRL:n kokonaisuudistus tuo tähän mitä todennäköisemmin lain ohjausta. Järkevää odotella ensin tuo lain sisältö. Pilottimaisesti hankittiin osa 3D karttaa Tuusulan osallistuttua Raklin tietomallipohjainen rakennuslupa skaalauslinnikkaan. Samalla aloitettu myös koko 3D kartan hankinnan suunnittelu.	Kuntakehitysjohtaja
	03.04 Keskitämme ja kehitämme sisäisten palveluiden prosesseja sekä edistämme automaatioita digitaalisten työvälineiden avulla		Toteumatietojen tiedonkeruu ja -siirto rakennettujen vesihuoltolinjojen ja katurakenteiden osalta järjestelmiin.		3	Vesihuoltolinjojen kaivoympäristöjen sähköisten tietojen vieni järjestelmiin vielä mietinnässä. Katurakenteiden sähköisten tietojen vieni järjestelmiin neuvotteluasteella. Infrakohteiden ostolaskujen tiliointi on luotu sille mallille, että yksikköhintaseuranta voidaan suorittaa, toteutumamittaukset saatu katuneliöiden osalta sovituksi, mutta vesihuollon toteutumamittaustietojen suorittamisessa vielä täsmennettävää. Neuvotteluja käydään yhdyskuntateknikan eri yksiköiden kesken.	Kuntakehitysjohtaja
		03.04.01 Kehitämme investointikohteiden kustannuseurantaa osana työmaiden tuottavuuden parantamista	Toteutetun infran mittausdatan ajantasainen tuottaminen.		4	Infrakohteiden ostolaskujen tiliointi on luotu sille mallille, että yksikköhintaseuranta voidaan suorittaa, toteutumamittaukset saatu katuneliöiden osalta sovituksi, mutta vesihuollon toteutumamittaustietojen suorittamisessa vielä täsmennettävää. Neuvotteluja käydään yhdyskuntateknikan ja vesilaitoksen eri yksiköiden kesken.	Kuntakehitysjohtaja
	03.05 Valmistelme tiedonhallintalain toimeenpanoa				4	Tiedonhallintalain valmistelua jatketaan kunnassa lain siirtymäsäännösten asettamissa raameissa vielä esim. tiedonhallinnan tietoturvallisuutta koskevien vaatimusten suhteen.	Hallintojohtaja
		03.05.01 Tarkennamme ja ylläpidämme tiedonhallintalain edellyttämää tiedonhallintamallin kuvausta			5	Tiedonhallintamallin valmistelun osalta projektivaihe on saatu päätökseen ja ollaan siirretty ylläpitovaiheeseen, joka pitää sisällään mallin säännönmukaisen katselominnin ja päivittämisen. Tiedonhallintalain valmistelua jatketaan kunnassa lain siirtymäsäännösten asettamissa raameissa vielä esim. tiedonhallinnan tietoturvallisuutta koskevien vaatimusten suhteen.	Hallintojohtaja
	03.06 Kehitämme kuntatasoista asiakkuudenhallintaa sekä palveluprosesseja		Erittäin rajalliset resurssit digipalvelujen kehittämiseen. Ei kurinalaisuutta suunnitelmalliseen kehitystapaan, jossa keskitytään priorisoitujen kehityskohteiden edistämiseen.		3	Luotu valmiuksia digiroadmapilta nousseiden keskeisimpien kehityskohteiden edistämiseksi ja käynnistetty toteutuksia priorisoiduille kehityskohteille (mm. sähköisen asioinnin arkkitehtuurikuvaus ja ratkaisujen markkinakartoitus sekä palvelupolkujen mallinnus). Kehitetty digikehittämisen johtamisen toimintamallia sisältäen digikehittämisen kohteiden toistuvan priorisoinnin. Kuntastrategian uudistamisessa kuvattu ja työstetty digitalisaation painopisteitä strategian toteuttamisen keinona, jota hallitaan digitalisaatio-ohjelmalla. Digitaalisten valmennuspalveluiden hyödyntäminen on edennyt käyttöönottovaiheeseen: Asiantuntijakoulutukset on aloitettu, opetuspuolen opinto-ohjaajat on perehdytetty palvelun käyttöön. Markkinointimateriaalia julkaistiin.	Talousjohtaja

		03.06.01 Kehitämme kuntalaisille suunnattuja palveluita suunnitelmallisesti ja digipalvelujen kehittämispolun mukaisesti	Erittäin rajalliset resurssit digipalvelujen kehittämiseen. Ei kurinalaisuutta suunnitelmalliseen kehitystapaan, jossa keskitytään priorisoitujen kehityskohteiden edistämiseen.		3	Luotu valmiuksia digiroadmapilta nouseiden keskeisimpien kehityskohteiden edistämiseksi ja käynnistetty toteutuksia priorisoiduille kehityskohteille (mm. sähköisen asioinnin arkkitehtuurikuvaus ja ratkaisujen markkinakartoitus sekä palvelupolujen mallinnus). Kehitetty digikehittämisen johtamisen toimintamallia sisältäen digikehittämisen kohteiden toistuvan priorisoinnin. Kuntastrategian uudistamistyössä kuvattu ja työstetty digitalisaation painopisteitä strategian toteuttamisen keinona, jota hallitaan digitalisaatio-ohjelmalla.	Talusojohtaja
		03.06.02 Viemme loppuun 2020 käyttöön otetun edunvalvonnan asiakashallintajärjestelmän tarjoamat mahdollisuudet työprosesseille			2	Tämä siirtyy vuodelle 2022.	Hallintojohtaja
		03.06.03 Otamme käyttöön digitaalisia valmennuspalveluita, joilla ennaltaehkäistään syrjäytymistä ja tuetaan osaamisen tunnistamista	Tavoite on hyvin riippuvainen yhdestä palveluntuottajasta. Riskinä on myös, ettei kohderyhmät ota vapaaehtoista palvelua käyttöönsä.		5	Toteutus on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Asiantuntijakoukukset on pidetty, opetuspuolen opinto-ohjaajat on perehdytetty palvelun käyttöön. Käyttäjille suunnattuja kplulustyöpajoja on pidetty ja niitä on aikataulutettu kuukausittain vuoden loppuun saakka. Markkinointimateriaalia on julkaistu ja markkinointia jatkettu eri asiakasryhmillä. Asiakkaiden vapaaehtoinen palvelun käyttö on vielä vähäistä. Palvelun käyttöön rohkaistaan työllisyys- ja ohjaamopalveluissa ja sitä käytetään apuna ohjaus- ja valmennustilanteissa.	Henkilöstöjohtaja
			Resurssipula		4	Sisäisten palveluiden prosessien kehittäminen etenee suunnitellusti. Kunnan sisäistä robotiikkaosaamista on päästy hyödyntämään käytännön tehtävissä.	Talusojohtaja
03.07 Jatkamme sisäisten palveluiden prosessien keskittämistä ja kehittämistä sekä automatisaation edistämistä mm. robotiikan avulla		03.07.01 Kehitämme sisäisiä palvelunhallinnan prosesseja ja laajennamme palvelunhallintajärjestelmän käyttöä			3	Laajennettu palvelunhallintajärjestelmän käyttöä HR-prosesseihin ja syvennetty hyödynnettävyyttä ICT-palvelunhallintaan. Kartoitettu laajennustarpeita ja -mahdollisuuksia muihin toimintoihin (talous, hallinto, elinvoima). Tehty kokonais suunnitelmaa vuoden 2022 painopisteille.	Talusojohtaja
		03.07.02 Kehitämme arjen sujuvuutta sähköistämällä henkilöstöhallinnon prosesseja, uusimalla henkilöstöjärjestelmän	Sarastian mahdollisuudet/resurssit panostaa käyttöönottoon ja kehittämiseen		2	Sarastia365 HR on osa henkilöstöhallinnon kokonaisratkaisua. Sarastia365 HR rakentuu erilaisista moduuleista, joita ovat palkkamootori ja tuntien syöttöä varten kehitetty Kirjaamo, HR-lisäosat, Kokouspalkkiomoduli sekä Vakanssirekisteri. Järjestelmä mahdollistaa mobiilikäytön ja sisältää laajat työsuhteen elinkaaren toiminnot, sekä kattavan raportoinnin ja räätälöidyt toiminnot. 365 tarjoaisi HRD-järjestelmän osaamisen kehittämisen työkalut, joiden myötä monet HR-prosessit olisi sähköistettävissä. Henkilöstöjärjestelmän käyttöönotto siirtyy Sarastian arvion mukaan 2025 vuodelle asti. Aikataulun pitkeyden johtuu pääkaupunkiseudun isojen kuntien käyttöönotoista, jotka ovat venyneet. Lisäksi Sarastia priorisoi muodostuvan hyvinvointialueen järjestelmien käyttöönoton ennen Tuusulaa. Syksyn 2021 aikana Henkilöstöpalveluissa on kartoitettu muiden HR-järjestelmätoimittajien ratkaisuja sekä muiden in house yhtiöiden palvelujen tarjontaa. Edellytetään päätöstä siitä, jädäänkö odottamaan Sarastian tarjoamaa järjestelmää, vaihdetaanko järjestelmän toimittajaa (in house -yhtiötä) vai jatketaanko nykyisillä järjestelmillä ja hankitaan nykyjärjestelmien tueksi osaamisen kehittämisen -järjestelmä/työkalu sekä muita HR-prosesseissa tarvittavia lisäominaisuuksia, jotka kunnan kehittämistavoitteiden kannalta ovat välttämättömiä. Uuden kuntastrategian Osaaminen ja kuukaudet -strategisen keinon yksi kehittämisen kolmesta käsiestä on	Henkilöstöjohtaja
		03.07.03 Kehitämme CaseM-asianhallintajärjestelmän prosesseja			4	Kehitämme CaseM-asianhallintajärjestelmän prosesseja jatkuvasti tarkoituksena turvata tehokas sähköinen asianhallinta ja päätöksenteko vireilletulosta asian arkistointiin. Laajennamme sähköisen asioinnin käyttöä osana toimialueiden ulkoisia ja sisäisiä prosesseja.	Hallintojohtaja
03.08 Kehitämme luottamushenkilöiden ja henkilöstön sähköisen työskentelyn menetelmiä ja parannamme asukkaiden kanssa käytävän sähköisen vuorovaikutuksen ja yhteistyön työkaluja			Sitoutuminen ja sähköisten työskentelymenetelmien ottaminen käyttöön. Digitaalisten työvälineiden pelikirja jää vieraaksi. Somesäännöt eivät juuru osaksi toimintaa.		4	Luottamushenkilöiden ja henkilöstön sähköisten työvälineiden kehittäminen on jatkunut mm. digitaalisten työvälineiden työkirjan päivityksellä ja kuntalaisvuorovaikutuksen välineiden kehittämisellä.	Kansliapäällikkö
		03.08.01 Kehitämme luottamushenkilöiden sähköisen työskentelyn menetelmiä	Sitoutuminen ja sähköisten työskentelymenetelmien ottaminen käyttöön. Digitaalisten työvälineiden pelikirja jää vieraaksi. Somesäännöt eivät juuru osaksi toimintaa.		4	Luottamushenkilöiden ja henkilöstön sähköisten työvälineiden kehittäminen on jatkunut mm. digitaalisten työvälineiden työkirjan päivityksellä ja kuntalaisvuorovaikutuksen välineiden kehittämisellä. Luottamuselinten työskentelyä on jatkettu sähköisin kokouksin ja hybridikokouksin ja niiden työvälineiden käyttöä on jatkettu.	Kansliapäällikkö
		03.08.02 Kehitämme henkilöstön sähköisen työskentelyn menetelmiä	Sitoutuminen ja sähköisten työskentelymenetelmien ottaminen käyttöön. Digitaalisten työvälineiden pelikirja jää vieraaksi. Somesäännöt eivät juuru osaksi toimintaa.		4	Luottamushenkilöiden ja henkilöstön sähköisten työvälineiden kehittäminen on jatkunut mm. digitaalisten työvälineiden työkirjan päivityksellä ja kuntalaisvuorovaikutuksen välineiden kehittämisellä. Teamsin uudistuvien ominaisuuksien hyödyntämistä jatketaan.	Kansliapäällikkö
		03.08.03 Parannamme asukkaiden kanssa käytävän sähköisen vuorovaikutuksen ja yhteistyön työkaluja	Sitoutuminen ja sähköisten työskentelymenetelmien ottaminen käyttöön. Digitaalisten työvälineiden pelikirja jää vieraaksi. Somesäännöt eivät juuru osaksi toimintaa.		4	Vuoden aikana kehitettiin kuntalaisvuorovaikutuksen työkalupakkia ja otettiin käyttöön Zoom parantamaan asukkaiden kanssa käytävää vuorovaikutusta.	Kansliapäällikkö
03.09 Turvaamme keskusarkiston keskeisten vaatimusten toteutumisen kunnan toimintoihin ollessa väistötiloissa					5	Keskusarkisto jäi vanhalle kunnantalolle (Hyrylantie 16) henkilöstön siirtessä väistötiloihin vuonna 2019-2020. Pääkirjaston alakerran tilojen remontointi arkistotiloiksi tehtiin tilapalveluiden toimesta. Rakennustyöt valmistuvat toukokuun alkuun mennessä. Keskusarkisto saatiin muutettua väistötiloihin pääkirjaston alakertaan vuoden 2021 aikana.	Hallintojohtaja

		03.09.01 Huolehdimme pysyvästi säilytettävän tiedon turvaamisesta, tietopalveluprosessin sujuvasta toteuttamisesta ja määräajan säilytettävien tietojen asianmukaisesta hävittämisestä			5	Tietopalvelu on toteutunut väistötöihin muoton jälkeen normaalitilanteen mukaisesti. Tietopalvelua hoidetaan siten, että julkisuuslain mukainen vastausaika tietopalvelupyyntöihin vastaamisessa toteutuu. Tietopalvelupyynnöt saapu kuntaan puhelimitse, postitse, sähköpostitse ja kunnan verkkosivujen tietopyyntölomakkeiden kautta. Kaikki tietopalvelupyynnöt pyritään käsittelemään asianhallintajärjestelmässä avoimien ja käsiteltyjen pyyntöjen seurannan toteutumiseksi. Tietopalvelua varten kerättäviä tietoja, jotka eivät ole sähköisessä muodossa, noudetaan keskusarkiston tiloista (Hyryläntie 16, Hyryläntie 13 ja Autoasemankatu 2) noin 1-2 kertaa viikossa ja ne toimitetaan asiakaalle erikseen sovitun toimituskanavan kautta. Määräajan säilytettävien	Hallintojohtaja
	03.10 Kehitämme robotiikkaa ja siihen liittyvää sähköistä toimintaa		Riittäviä henkilöstöresursseja ei ole käytettävissä, edellyttää ICT:n toimenpiteitä		3	Toimintaympäristön ja kunnan toimintamallin vuoksi robotiikka ei täysin toimi toivotulla tavalla, joten tarvitaan mahdollisesti lisärobotiikkaa tai toimintamallien muuttamista. Tätä selvitetään samalla, kun asiaan liittyviä prosesseja tarkastellaan ja arvioidaan. Hanketta vetänyt tiedonhallinnan suunnittelija siirtyi toisiin tehtäviin. Uusi tiedonhallinnan suunnittelija on aloittanut asiaan perehtymisen ja yrittää edistää tämän toteutumista.	Kuntakehitysjohtaja
		03.10.01 Otamme käyttöön robotiikan avustamaan tiedonsiirrossa järjestelmien välillä	Hankkeeseen ei ole käytettävissä riittäviä resursseja.		3	Toimintaympäristön ja kunnan toimintamallin vuoksi robotiikka ei täysin toimi toivotulla tavalla, joten tarvitaan mahdollisesti lisärobotiikkaa tai toimintamallien muuttamista. Tätä selvitetään samalla, kun asiaan liittyviä prosesseja tarkastellaan ja arvioidaan. Hanketta vetänyt tiedonhallinnan suunnittelija siirtyi toisiin tehtäviin. Uusi tiedonhallinnan suunnittelija on aloittanut asiaan perehtymisen ja yrittää edistää tämän toteutumista.	Kuntakehitysjohtaja
04. Parannamme Tuusulan monimuotoista sisäistä ja kuntien välistä liikennettä sekä liikkumisen ekosysteemiä. Joukkoliikenteen osuus kasvaa ja kehitämme uusia liikkumisen muotoja yhteistyössä HSL:n kanssa							Kuntakehitysjohtaja
	04.01 Viemme toteutukseen pyöräilyn edistämisen suunnitelman kehittämistoimenpiteet				3	Pyöräiliikenteen edistämissuunnitelman runsaasta 1. vaiheen toimenpidejoukosta osaa on lähdeytetty toteuttamaan/otettu toiminassa huomioon. Vuoden 2021 aikana on edennyt mm Kellokosken keskustan katusaneeraus sekä pyöräviitoituksen suunnittelu.	Kuntakehitysjohtaja
		04.01.01 Toteutamme pyöräilyn edistämisen suunnitelmassa ennen vuotta 2025 toteutettavaksi esitetyjä toimenpiteitä	Resurssipula		3	Pyöräiliikenteen edistämissuunnitelman runsaasta 1. vaiheen toimenpidejoukosta osaa on lähdeytetty toteuttamaan/otettu toiminassa huomioon. Vuoden 2021 aikana on edennyt mm Kellokosken keskustan katusaneeraus sekä pyöräviitoituksen suunnittelu. HSL toteutti busseissa kesäliikennekaudella pyörienkuljetuskokeilun.	Kuntakehitysjohtaja
			Rahoituksen riittävyys (koronapandemia). Toimenpiteiden toimeenpano organisaation kaikilla tasoilla, tavoitekokonaisuuden toteutumisen seuranta ja todentaminen.		2	Liikennettä toteutetaan Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelma 2019 mukaan. Tämän mukaan on ryhdytty toimimaan 08/2019 alkaen. Laajempia muutoksia tai linjastosuunnitelman laadintaa ei ole vuonna 2021 toteutunut. Mm. Järvenpää siirtää HSL-liittymispäätöksen tekoa useamman vuoden eteenpäin. Koronan ja liikkumista vähentävien suositusten jatkuessa, joukkoliikenteen järjestämisen taloustilanne heikkenee HSL-alueella. Olemassa olevan tarjonnan ylläpito tulee vaatimaan kuntien maksuusuusien kasvattamista.	Kuntakehitysjohtaja
	04.02 Pyrimme säilyttämään joukkoliikenteen tason ja varmistamaan, että HSL:n linjastosuunnitelma palvelee Tuusulan alueella liikkumista ja tuusulalaisten kulkemista. Arvioimme korona-ajan aiheuttamia muutoksia kuntalaisten liikkumisessa	04.02.01 Toteutamme kunnan edunvalvontasuunnitelmaa 2018-2022 joukkoliikenteen osalta	Koronapandemian aiheuttama matkustajamäärien lasku ja tästä johtuva kustannusten nousu voivat johtaa supistuksiin joukkoliikenteen tarjonnassa.		3	Osa edunvalvonta-asioista on ollut aktiivisia vuoden 2021 aikana ja kunnan edunvalvontaa on toteutettu.	Kuntakehitysjohtaja
		04.02.02 Parannamme joukkoliikenneinfraa, uusimme bussikatoksia ja pysäkki-informaatiota	Toimenpiteiden toimeenpano organisaation kaikilla tasoilla, tavoitekokonaisuuden seuranta ja todentaminen.		3	Vuonna 2021 kunnan suunnittelussa on ollut 9 pysäkkiä sekä Hyrylän uusi linja-autoterminaali. Kuuden pysäkin osalta toteutus on edennyt katurakentamishankkeiden yhteydessä Vanhalla valtatiellä Kellokoskella sekä Pellavamäentiellä Riihikalliossa Suunnittelu yhdessä ELY:n ja HSL:n kanssa on ollut käynnissä viidestä maantiepysäkkikatoksesta. Pysäkki-informaation ja pysäkkimerkintöjen kehittämisessä edetään vuosittain kunta-HSL-yhteistyönä päivitettävän yleistasoisen suunnitelman pohjalta.	Kuntakehitysjohtaja
	04.03 Suunnittemme liikkumisen ekosysteemin				1	Resurssipulan vuoksi ei ole kyetty edistämään omana erillishankkeenaan.	Kuntakehitysjohtaja
		04.03.01 Suunnittemme liikkumisen ekosysteemin Hyrylän alueelle.	Resurssipula, konkretiapula		1	Resurssipulan vuoksi ei ole kyetty edistämään omana erillishankkeenaan.	Kuntakehitysjohtaja
		04.03.02 Luomme myöhemmissä vaiheissa liikkumisen ekosysteemin Kellokosken, Jokelan ja haja-asutusalueiden osalta	Resurssipula, konkretiapula		1	Resurssipulan vuoksi ei ole kyetty edistämään omana erillishankkeenaan.	Kuntakehitysjohtaja
05. Olemme osaava ostaja ja paikallisten markkinoiden kehittäjä							
	05.01 Tehostamme hankintamenettelyjen tarkoituksenmukaista ja monipuolista käyttöä sekä keskitämme ja vahvistamme hankintaosaamista		Henkilöstövaihdokset, ei nähdä saavutettavaa hyötyä, oman aktiivisuuden puute, resurssipula.		5	Kaikille kunnan henkilöstölle avoin hankintakoulutus jatkui vuoden 2020 tapaan. Teemoina tarjouspyynnön laatiminen ja hankintaprosessi ja julkisten hankintojen hankintasopimukset ja sopimuskauden aikainen yhteistyö. Koulutuksissa oli runsaasti osallistujia. Kuuma-hankintaryhmä järjesti yhteisen koulutuksen projektin hallinnasta. Vaativimpia hankintoja vetämään on palkattu ulkopuolisia konsultteja, jolloin oppi jää myös kunnalle.	Talusojohtaja
		05.01.01 Tiivistämme yritysyhteistyötä paikallisissa hankinnoissa (viestintä, tilaisuudet)	Resurssipula, toimimaton yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.		3	Vallitseva koronatilanne ei sallinut kasvokkain yrittäjien kanssa tapaamista vuoden 2021 aikana. Markkinavuoropuhelutlaisuuksia on järjestetty useamman hankinnan kohdalla, kutsu on julkaistu avoimesti HILMA:ssa.	Talusojohtaja

		05.01.02 Täsmennämme rakennusinvestointien keskeisiä tavoitteita ja otamme ne huomioon hankintamenettelyssä			5	Toteutamme tavoitetta kaikissa hankinnoissa.	Talousjohtaja
	05.02 Tehostamme kunnan päivittäishankintoja		Rerussipula, ohjeistusten jalkauttaminen epäonnistuu, sopimuksia ei synny lähtömittajien kanssa.		4	Tuusula osallistuu Sarastian päivittäistavaraostojen maksukortteja koskevaan yhteishankintaan, jonka kilpailutus valmistuu alkuvuodesta 2022. Osa vanhoista maksukorteista on lakkautettu ja kilpailutuksen valmistuttua yhtenäistään maksukorttikäytäntö kokonaisuudessaan. Henkilöstö ohjeistettiin alkuvuoden aikana päivittäishankinnoissa voimassa olevien sopimusten puitteissa. Ohjeistojen seuranta aloitettiin.	Talousjohtaja
		05.02.01 Sujuvoitamme ostotoimintaa ja selkeytämme ohjeistusta	Rerussipula, ohjeistusten jalkauttaminen epäonnistuu, sopimuksia ei synny lähtömittajien kanssa.		4	Ostamisen ohjeistukset on päivitetty sekä viestitty henkilöstölle. Kunta on mukana Sarastian päivittäistavaraostojen maksukortteja koskevaan yhteishankinnassa. Tämän myötä yhtenäistämme maksukorttien käytön kuntatasoisesti. Viimeistely tehdään vuoden 2022 alkupuoliskolla.	Talousjohtaja
06. Lisäämme seudullista ja kuntien välistä yhteistyötä ja selvitämme kuntaliitoksen mahdollisuuden							
	06.01 Tiivistämme yhteistyötä Keusote-kuntien ja Keravan kanssa				3	Keusotekuntien kesken yhteistyö on tiivistä Keusoten omistajaohjauksessa ja koronatilanteen hallinnassa. Muita yhteistyöhankkeita on vireillä. Keravan kanssa ei ole vielä tiivistetty yhteistyötä.	Kansliapäällikkö
		06.01.01 Priorisoimme yhteistyökohteet ja toimeenpanemme niitä	Sitoutuminen priorisointeihin ja yhteiseen tekemiseen.		3	Keusotekuntien kesken yhteistyö on tiivistä Keusoten omistajaohjauksessa ja koronatilanteen hallinnassa. Muita yhteistyöhankkeita on vireillä. Keravan kanssa ei ole vielä tiivistetty yhteistyötä.	Kansliapäällikkö
		06.01.02 Jatkamme yhteistyötä Järvenpään kanssa rakennusvalvonnan, matkailun sekä Tuusulanjärven tilan ja ympäristön parantamiseksi	Riippuvuus Järvenpään tekemistä ratkaisuista.		3	Yhteistyö Järvenpään kanssa jatkuu LVI-tarkastajan palveluiden oston osalta. Taloteknisten toimenpiteiden lupiin liittyvien toimintamallien yhtenäistäminen on hyvässä vauhdissa.	Kuntakehitysjohtaja
07. Edistämme tuusulalaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta, elämän vireyttä ja elämänlaadun paranemista							
	07.01 Viemme teoiksi hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja laadimme laajan hyvinvointikertomuksen				5	Hyvinvointisuunnitelman toteutus on jatkunut. Laaja hyvinvointikertomus valtuustokaudesta 2017-2021 hyväksyttiin. Uuden hyvinvointisuunnitelman valmistelu käynnistyi uuden kuntastrategian laadinnan rinnalla ja se tuodaan päätöksentekoon alkuvuodesta 2022.	Kansliapäällikkö
	07.02 Osallistumme Keusote-kuntien yhteisen Allianssimallin toteutukseen				4	Hyte-allianssin palvelukonsepti on koottu yhteistyössä Keusoten, kuntien ja järjestöjen kanssa. Palveluiden kehittämiseksi on luotu asukaspolut. Kunta tukee asukkaiden hyvinvointia omilla palvelullaan ja järjestöt omalla toiminnallaan.	Kansliapäällikkö
	07.03 Lisäämme lasten ja nuorten hyvinvointia				5	Covid -19 esi- ja perusopetukseen sekä varhaiskasvatukseen kohdistetut kuntakohtaiset avustukset käytössä. Korona-exit-suunnitelman on laadittu yhdessä HYTE-ryhmän kanssa. Uusia covid-avustuksia on saatu varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen 1.9.2021-31.12.2022 väliselle ajalle 459 000 euroa ja lukiokoulutukseen 128 250 euroa. Kellokoski ja Hyökkälä vakinaistivat kasvatusohjaajat. Muut koulut päätyivät muihin ratkaisuihin resurssin käytössä. Liikkuva koulu -toiminta on osa vakinaista toimintakulttuuria kouluissa. Esi-alkuopetuksen nivelvaiheeseen on luotu toimintamallit. Perusopetuksen ja toiseen asteen nivelvaihetta kehitetään oppivelvollisuuden laajentumisen myötä ja osana Opinto-ohjauksen kehittämishanketta alueellisessa yhteistyössä. Prokoulu-toiminta on jatkunut ja laajentunut suunnitellusti. Sitouttavan koulu-yhteistyön hankkeen rahoituksella Tuusulaan on palkattu oppimisen palvelualueelle kaksi kouluvalmentajaa syyskuusta 2021 alkaen. Kaikille yhteinen koulu -hankkeessa on kehitetty inklusiivista koulua. Koulun kerhotoiminta avautunut 18 yhteistyökumppanin kanssa uudelleen elosyyskuussa 2021. Kouluterveyskyselyn 2021 tuloksia on käsitelty Tuusulan kouluterveysseminaarissa 18.11.2021 ja useissa työryhmissä.	Sivistysjohtaja
		07.03.01 Käsittelemme kouluterveyskyselyn tulokset rehtoriteimeissä ja valitsemme tavoitteet lukuvuodelle 2021-22			5	Rehtoriteimeille jaetaan tehtävät kouluterveyskyselyn tulosten perusteella. Rehtoriteimit pitävät esimespäivissä osaamisen jakamisen tuokioita kehittämistehtävistä. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyn tulokset on käsitelty rehtoriteimeissä. Rehtorit ovat lukuvuoden 2020-21 aikana pitäneet tiimeittäin Workshopeja rehtorikokouksissa keskeimpiin tuloksiin liittyvistä kehittämiskohteista: mielenterveystaidot - kouluviihtyvyys- koulussa pysyminen- oppimistaidot	Sivistysjohtaja
		07.03.02 Jatkamme Liikkuva koulu -toimintaa			5	Liikkuva koulu -toiminta on jatkunut. Koronan takia toimintaa ollut rajoitetusti. Välinelainaamo toiminut erittäin hyvin. Kimmo Kiuru jatkaa Liikkuva Koulu -toiminnan koordinaattoria. Korona-aikana koulujen välistä Liikkuva koulu-toimintaa ei ole pystytty järjestämään. Koululla on edelleen Liikkuva koulu -vastaavat, ja toiminta on vakiintunut osaksi arkea. Talousarviossa on sovittu välinelainaamon kehittämiseksi 40 000 eurolla. Liikkuva koulu -toimintaa koordinoiva Kimmo Kiuru käy työryhmän kanssa läpi hankintatarpeita ja tekee esityksen opetuspäällikölle.	Sivistysjohtaja
		07.03.03 Vakinaistamme kasvatusohjaajat			5	Talousarviossa on perustettu kasvatusohjaajien tehtävät. Talousarviossa ei osoitettu täyttä palkkarahaa tehtävään, vaan koulu käyttää resursssia joustavasti vakinaistamisen tuomiin kustannuksiin. Koulut arvioivat resurssinsa puitteissa tehtävän vakinaistamisen tarpeen. Kellokoski ja Hyökkälä vakinaistivat kasvatusohjaajat. Muut koulut päätyivät muihin ratkaisuihin resurssin käytössä.	Sivistysjohtaja

		07.03.04 Kohdennamme kerhotoimintaa		5	Kahdella valtionavustuksella toteutetaan Tuusulan kouluissa maksuttomia matalan kynnyksen harrastuksia lapsille ja nuorille. Elo-syyskuussa 2021 aloitti suuri määrä kerhoja eri kouluilla sek opettajien pitäminä että 18 paikallisen yhteistyökumppanin (seura, järjestö, yritys) pitäminä. Syyskuulla 2021 ei ole tarvinnut sulkea koulupäivän yhteydessä pidettävää harrastustoimintaa. Koronarajoitteiden vuoksi harrastukset ovat auki kuitenkin aina vain yhden koulun oppilaille kerrallaan. Uusimpina harrastuksina tarjolla on parkouria, taitoluistelua, tunnetaitokerhoja, draamakerhoja ja kuntasaliharrastus yläkouluilaisille. Kerhoja on tarjolla lukuvuoden 2021-22 aikana kaikilla kouluilla. Eniten harrastusmahdollisuuksia on suurimmilla kouluilla. Kerhotoiminta on jatkumassa saumattomasti vuonna 2022. Mahdolliset AVI:n lasten ja nuorten harrastustoiminnan rajoitukset voivat vaikuttaa vuoden 2022 kerhotoiminnan alkuun tammikuussa 2022.	Sivistysjohtaja
		07.03.05 Kehitämme alueellisia rakenteita nivelvaiheissa		4	Esikoulu-alkuopetusAlakoulu-yläkoulu-yliopisto-aste. Yhden rehtoriitiimin ja oppilaanohjaajien ryhmän kehittämistä. Lukuvuosisuunnitelmaa sekä opiskeluhoollon suunnitelmaa päivitetty nivelvaiheiden osalta. Rehtoriitiimit ovat käsitelleet asiaa. Esi- ja alkuopetukselle päivitetään yksiköittäin yhteistyön suunnitelma syksyllä 2021 lukuvuodeksi 2021-22. Tuusula sai yhdessä 10 muun kunnan kanssa valtionavustusta oppilaanohjauksen kehittämiseen vuosilla 2021-22. Avustuksella palkattiin projektipäällikkö elokuusta 2021 alkaen kehittämään perusopetuksesta toiselle asteelle siirtymisen käytäntöjä. Hanke liittyy myös oppivelvollisuuden laajentamiseen. Oppilaanohjauksen kehittäminen on edennyt suunnitelman mukaisesti. Esi- ja	Sivistysjohtaja
		07.03.06 Jatkamme Pro –koulu toimintaa		5	Prokoulu- toimintamalli on otettu kunnassa käyttöön lukuvuonna 2019-2020 Niilo Mäki instituutin ohjaamana. Lukuvuoden 21-22 alkaessa Prokoulu toimintamallia toteutetaan 12 koulussa: Pajjala, Mikkola, Riihikallio, Perttu, Vaunukangas, Nahkela, Kellokoski, Kolsa, Lepola, Vanhakylä, Rusutjärvi ja Kalliomaa. Pro-koulu toiminta etenee suunnitelmien mukaisesti.	Sivistysjohtaja
	07.04 Alueellisen nuorisotyön ja tapahtumapalveluiden kehittäminen		Määräaikaisen henkilöstön vaihtuvuus ja henkilöstön sitoutuminen pitkäjänteiseen nuorisotyöhön ja sen kehittämiseen.		Alueellisen nuorisotyön toimintoihin on vaikuttanut Covid-19 tilanne ja sen tuomat rajoitukset. Toukokuussa pääsimme avaamaan nuorisotiloja rajoitukset huomioiden ja kesätoimintaa toteutettiin alueilla. Koulunuorisotyön malli on käytössä ja alueella yhteistyössä koulun henkilökunnan kanssa koulunuorisotyön kehittämistä jatketaan. Syyskuudella jatketaan pelitoiminnan kehittämistä ja suunnittelua sen vakiinnuttamiseksi yhdeksi alueellisen nuorisotyön toimintona. Hyrylän alueella myös kulttuurillisen nuorisotyön suunnittelu jatkuu. Alueellisessa nuorisotyössä kehitetään ja lisätään	Sivistysjohtaja
	07.05 Ehkäisemme tuusulalaisten syrjäytymistä		Keusoten ja kunnan yhteissuunnittelun ja toteutuksen haasteet	3	Koronapandemian vuoksi asia on hyvin ajankohtainen. Syrjäytymisen ehkäiseminen huomioidaan korona-exit suunnitelmassa. Vuoropuhelu käydään Keusoten kanssa säännöllisesti.	Henkilöstöjohtaja
		07.05.01 Vahvistamme Ohjaamopalveluiden psykososiaalisen tuen mallia osana mielenterveysstrategian täyteenpanoa yhdessä Keusoten ja asiakkaiden kanssa	Toimimaton yhteistyö Keusoten kanssa	4	Keskusteluissa Keusoten kanssa päästiin hyvään alkuun ennen poikkeusoloja. Niiden aikana keskusteluissa ei ole päästy eteneään. Hyvinvointialueen valmistelussa tuen mallit yhteistyössä ovat myös työn alla. Valtuuston päätöksellä Ohjaamoon vakinaistetaan vuoden 2022 aikana psykologin tehtävä ja tämä auttaa tavoitteiden loppuun saattamista	Henkilöstöjohtaja
		07.05.02 Varmistamme maahanmuuttajien tehokkaan kotoutumisen mielekkäiden koulutus- ja työllisyyspolkujen kautta	Maahanmuuttotyön resurssien riittämättömyys. Kunnan vetovoimatekijöiden vähäisyys maahanmuuttajien silmissä ja kunnasta poismuutto (verkostojen puuttuminen).	2		Henkilöstöjohtaja
		07.05.03 Varmistamme ohjauspolut pitkäaikaistyöttömyydestä palveluiden piiriin	Resurssipula asiakastyössä. Ulkoiset, työtä vaikeuttavat uhat (kuten koronavirustilanne).	5	Toimenpide sisältää seuraavat projektisalkusta löytyvät kehitystoimet: Työllisyyspalveluiden tunnettuuden ja löydettävyyden lisääminen viestinnän avulla - viestintäprojekti on saatu valmiiksi suunnitellusti ja uusia viestintäalustoja sekä tapoja viestiä on otettu käyttöön. Eteenpäinpolutukset tavatuista asiakkaista välillä tammijoulukuun: 43 %. Työllisyyspalveluissa on autettu 35 asiakasta työllistymään vuoden 2021 aikana.	Henkilöstöjohtaja
		07.05.04 Suunnittelemme Keusote alueen yhteisen maahanmuuttotyön toimintamallin ja tiivistämme yhteistyötä	Resurssipula maahanmuuttopalveluiden puolella, asiakastyön etusijalle priorisointi.	2	Kotoutumisen tehostamisessa tukena vuonna 2021 toimii TEM:in rahoittama TNO-hanke maahanmuuttajille, jonka aikana pyritään kehittämään ja suunnittelemaan Keski-Uudellemaalle maahanmuuttajille suunnattu palvelurakenne. Näin maahanmuuttajien painopistettä pyritään siirtämään alkuvaiheen asuttamisesta alueelle kotoutumiseen ja työllistymiseen. Hanke on saavuttamassa sille asetetut tavoitteet ja Tuusula on lähdeissä jatkohankkeeseen mukaan, jonka tavoitteena on jalkauttaa ja käynnistää TNO-toiminta alueella. Hankkeeseen on myönnetty myönteinen rahoituspäätös 2.6.2021.	Henkilöstöjohtaja
		07.05.05 Lisäämme yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia madaltaen kynnystä yhteiskunnalliseen ja sosiaaliseen osallisuuteen	Yhteiskunnallisen ja sosiaalisen osallisuuden mahdollisuuksien vähentyminen koronatoimien seurauksena	4	Tuusulan "nujerretaan demokratian peikot" -hanke on ollut Sitra Lab 3 -muutosprojektin osana vuoden 2021 aikana ja hankkeena toiminta saatiin loppuun. Hankkeen aikana löydettiin useita kehitettäviä kohteita, joihin panostetaan vuoden 2022 aikana jotta yhteiskunnallinen ja sosiaalinen osallisuus oikeasti toteutuisi myös nuorten aikuisten osalta.	Henkilöstöjohtaja
		07.05.06 Kehitämme monialaisia palveluita matalankynnyksen palveluina huomioiden myös sukupuolensensitiivisen ja yhdenvertaisen kohtaamisen	Monialaisten palveluiden henkilöstön riittävyys	4	Ohjaamopalveluissa on erilaisin koulutuksen ja asiakasraatin kautta kehitetty kohtaamista ja palvelua myös yhdenvertaisuuden ja sukupuolensensitiivisyyden näkökulmasta. Tätä tietoa ja raateja tullaan käyttämään myös vuoden 2022 Pride-tapahtumaa valmistellessa ja työtä jatketaan.	Henkilöstöjohtaja
	07.06 Valmistaudumme vastaamaan poikkeusoloista johtuviin lisätarpeisiin lukuvuoden 2020-2021 aikana vahvistamalla oppilashuollon toimintaa ja yhteistyötä Keusoten kautta			3	Kunnan oppilashuollon ohjausryhmän toimintaa tehostetaan lisäämällä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Kyseinen ryhmä osallistuu Opetushallituksen organisoimaan koulutukseen.	Sivistysjohtaja

	07.07 Toteutamme Keusoten ja Keusotekuntien yhteiseen ehkäisevän työn hanketta Pakka-mallin mukaisesti (jos TE-rahoitus saadaan)		Hanke ei toteudu, jos TE-rahoitusta ei saada. Jos hanke toteutuu, riskit kohdistuvat ylikunnalliseen yhteistyöhön, sitoutumiseen ja hankkeen käynnistymisen haasteisiin, HYTE-rakenteisiin integroitumiseen.		3	TE-rahoitusta ei saatu ja hanke ei toteutunut. Ehkäisevän päihdetyön yhteistyötä tehdään Keusoten ja muiden keusotekuntien kanssa siitä huolimatta mm. laatomalla ja toteuttamalla alueellista ehkäisevän päihdetyön suunnitelmaa.	Kansliapäällikkö
08. Siirrämme palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kotiin vietäviin matalan kynnyksen palveluihin							
	08.01 Kehitetään oppilashuollon yhteisöllistä työtä				4	31.12.2021 Koronan vaikutuksista johtuen tarve yksilökohtaiselle opiskeluhoitotyölle on kasvanut, tällä vaikutusta yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen, koska oppilashuollon henkilöstön työaika on jouduttu priorisoimaan yksilötyöhön. Korona on rajoittanut osaltaan koulujen yhteisöllisen työn toteuttamista koulun arjessa. Tavoitteena yhteisöllisen työn palauttaminen koronaa edeltävälle tasolle. Helena Palola ja Minna Immonen kiertävät koulujen johtoryhmissä lukuvuoden 2021-22 aikana aiheena oppilashuollon kehittäminen.	Sivistysjohtaja
	08.02 Laajennetaan IPC- menetelmän (nuorten masennusoireiden varhainen interventio) käyttöä osana oppilashuoltotyötä				3	IPC- menetelmän käyttöönotto edennyt hyvin. Joka yläkoululla on nyt opiskeluhoollon henkilö, jolla ko. menetelmä käytössä. Seuraava koulutus tulossa 2022, lähetetään koulutukseen uusia osallistujia ja laajennetaan menetelmän käyttöä.	Sivistysjohtaja
	08.03 Laajennetaan ja syvennetään ProKoulu toimintamallin käyttöä				3	Prokoulu ohjelma edennyt suunnitelman mukaisesti. Lukuvuoden 2021-22 alussa 12 koulussa aloitettu Prokoulu toimintamallin käyttö. Prokoulu toimintamallin käyttöönotto etenee ja jatkuu.	Sivistysjohtaja
09. Olemme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kärki kunta							
					4	Kunnassa on perustettu työtä ohjaava työryhmä. Parhailaan valmistaudutaan tutkintoon valmentavan koulutuksen järjestämiseen, toisen asteen maksuttomuuteen ja oppilaiden opinto-ohjauksen tuen muotojen kehittämiseen. Tämän lisäksi olemme mukana alueellisessa kehittämistyössä. Oppivelvollisuuslaki, käsikirja valvonta ja ohjausvastuun toteuttamisesta on valmistunut ja vastuuhenkilöt määritetty. Käsikirjaa päivitetään tarpeen mukaan. Ohjausvastuun organisoinnista pohditaan vuoden 2021 kokemusten perusteella vuoden 2022 aikana. Lukiolaisten opiskelijaohjain määrärahan kustannusvaikutus suunniteltu vuoden 2022 talousarvioon. Tutkintoon valmistavan koulutuksen opetussuunnitelma on valmistunut ja julkaistu. Oppivelvollisuuden laajentamisen tukena toimii opinto-ohjauksen kehittämissanke, jossa 11 kunnan yhteishankkeeseen on palkattu projektipäällikkö Sanna Sarapik elokuusta 2021 alkaen.	Sivistysjohtaja
	09.01 Valmistaudumme oppivelvollisuuden laajentamisen toteuttamiseen 1.8.2021	09.01.01 Rakennamme valmentavan koulutuksen polun yhteistyössä Keudan kanssa			4	Neuvottelut Keudan ja naapurikuntien toteutettu vuoden aikana. Tutkintoon valmistavan koulutuksen opetussuunnitelma on valmistunut ja julkaistu.	Sivistysjohtaja
	09.02 Kehitämme varhaiskasvatuksen laatua ja arviointia		Koronan vaikutukset varhaiskasvatuksen talouteen ja toiminnan kehittämiseen vuoden 2021 aikana.		4	2020 tehty asiakaskysely ja Reunamon observoinnin tulokset saatu ja esitellyt lautakunnassa. Varhaiskasvatusyksiköiden johtajat ovat käyneet observoija-koulutuksen ja he toteuttavat kauden aikana tehtävät seuranta-observoinnit. Syksyn esimiespäivissä tehdään suunnitelma miten arviointin tulosten perusteella kehitetään pedagogiikkaa. Toteutus arviointin pohjalta kausittain. Keväällä 2021 on saadun kokonaisarviointin pohjalta on edistetty pedagogiikkaa ja suunniteltu kauden 2021-22 koulutukset. Seuraava arviointi on huhtikuussa 2022. Koko henkilöstö tekee vasu-osaamisen kartoituksen tammikuun 2022 loppuun mennessä. Laatua ja arviointia kehitämme Reunamon kehittävän palautteen kehittämiskokonaisuuden avulla. Toimintaa observoidaan ja arvioidaan vuosittain.	Sivistysjohtaja
		09.02.01 Kehitämme laadunvalvontaa yksityisille päiväkodeille	Pedagogisen johtamisen osaamisen puute ja pätevän henkilöstön puute.		5	Yhteistyössä Kuuma-kuntien yksityisen varhaiskasvatuksen valvontatyöryhmän kanssa on valmisteltu pedagogisen toiminnan valvonta-asiakirja ja materiaalia. Materiaali on otettu käyttöön yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus-, neuvonta- ja valvontatoiminnassa.	Sivistysjohtaja
		09.02.02 Kehitämme kunnallisen varhaiskasvatuksen laatua ja arviointia	Pedagogisessa johtamisessa kehittyminen ja osaamisen vahvistaminen.		4	Varhaiskasvatuksen toiminnassa johtajan pedagoginen rooli on keskeinen. Uudessa palveluverkossa yksiköiden koko kasvaa ja samalla pedagogisen johtamisen ja ohjaamisen tarve. Tuusulassa valmistellaan varhaiskasvatuksen johtamismallin uudistusta perinteisen johtaja/ryhmässä oleva varajohtaja - mallin sijaan. Johtamisen mallia kehitetään varhaiskasvatuksen johtamisen työryhmässä ja kokonaisuudistuksen aikataulu on Kirkonkylän kampuksen valmistamiseen mennessä 2023. Uusi toimintamalli on ollut käytössä Pellavassa, Mainingissa ja Hyrylä-Väinölan päiväkodeissa. Laatua ja arviointia kehitämme Reunamon kehittävän palautteen kehittämiskokonaisuuden avulla. Toimintaa observoidaan ja arvioidaan vuosittain. Koko henkilöstö tekee vasu-osaamisen kartoituksen tammikuun 2022 loppuun mennessä. Tuloksia hyödynnetään johtamisessa ja koulutusten	Sivistysjohtaja
	09.03 Kehitämme oppilasarviointia ja jalkautamme lukion opetussuunnitelmaa				3	Opetushallitus julkaisi tammikuussa 2021 uudet, tarkennetut päättöarviointin kriteerit jokaiseen oppiaineeseen. Päättöarviointin kriteerit on viety osaksi Tuusulalan paikallista opetussuunnitelmaa Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti. Kriteeristö on käytössä kaikissa vuosiluokkien 7-9 opetusta antavissa yksiköissä. Koulut ovat määritelleet arviointikulttuurinsa keskeiset piirteet, oppimiskeskustelujen ajankohdan ja väliarviointin ajankohdan vuosilla 6-9 lukuvuosisuunnitelmaansa. Lukion opetussuunnitelma on käytössä.	Sivistysjohtaja
		09.03.01 Lukion uuden opetussuunnitelman laatiminen ja käyttöönotto, kurssien yhteensovittaminen			4	Lukion opetussuunnitelma tulossa lautakuntaan hyväksyttäväksi huhtikuussa 2021. Lukion opetussuunnitelma hyväksytty lautakunnassa huhtikuussa 2021. Uuden opetussuunnitelman mukainen toiminta on aloitettu elokuussa lukuvuoden alkaessa.	Sivistysjohtaja

	09.04 Edistämme opetusteknologiaa				5	Laitekannan arviointi ja suurempaan laitekantaan siirtymisestä päättäminen Laitteiden ja sovellusten opetuksen kehittämisen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Kouluilla on saavutettu 1:2 -laitekanta perusopetuksessa. Vuosluokille 6-9 on aloitettu siirtymään 1:1 -laitekantaan ja tilaukset tuleville 6. lk oppilaille tehty ja laitteet käytössä. Robotiikka täydennettiin 30 000 euron edestä vuoden 2021 investoinneista.	Sivistysjohtaja
	09.05 Juhlistamme Tuusulan kuvataidekoulun 20-vuotista toimintaa				3	Toteutus on aloitettu osittain. Koronatilanteen rajoitustoimenpiteet estävät suunnitelmien toteuttamista vahvasti. Toteutetaan, kun tilanne sallii. Tavoitteena toukokuu 2022. Juhlavuoden mahdollisia toimintamuotoja. Juhlavuoden starttaus Taiteiden Yönä päättötyönäytelyn avajaisissa. Kuvataidekouluisten perheitä osallistavat lähialueiden opetettujen pienet näyttelyretket (esim. Sinkka ja Emma) sekä erilaiset työpajat kuvataidekoululla/Sarvikalliollla/jne. Rykmentinpuiston paraatitentillä tapahtuva "kuvisarnevaali"-päivä. Hyrylän opetuspisteiden Ilahdu arjessa -laattaprojekti. Näkyvyyden ja saavutettavuuden parantaminen Kellokoskella erillisten tapahtumien/työpajojen avulla. Bussikatos-projektin ja Taidemuuntamoiden mahdollinen jatko. Kuvataidekoulun graafisen ilmeen päivittäminen/yhtenäistäminen. Uusien viestintämateriaalien tuottaminen (minisitteet/flajerit, kortit, kassit). Koko opettajakunta Kuvataidekoulujen liiton koulutuksiin. Luottamushenkilöt mukaan Kuvataidekoulun toimintaan (esim. toimintapäivä)	Sivistysjohtaja
	09.06 Kehitämme kielipainotteista pedagogiikkaa				5	Kievarin päiväkodissa on otettu ansiokkaasti käyttöön kielirikasteinen toiminta ruotsinkielellä. Päiväkotit sai hankerahaa Kieli-Kievari- hankkeeseen, jonka aikana suomenkieliset lapset saivat kielirikasteista toimintaa pienryhmänä ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen opettajan johdolla. Syksyllä 2020 toimintaa laajennettiin, lapsia mahtui rikasteiseen toimintaan enemmän. Lisäksi päiväkotiin saatiin palkattua lisää ruotsinkielisiä varhaiskasvattajia. Kievarin toiminta siirtyi Kirkonkylän kampuksen 2024. Syksyllä 2020 käynnistynyt englannin kielirikasteinen hanke toimintaa jatkui Mikkolan ja Pellavan esiopetusryhmissä joulukuuhun 2021, jonka jälkeen toiminta vakiintuu yksiköiden toimintakulttuuriin. Mikkolan esiopetuksen ryhmät siirtyvät Martta Wendeliiniin syksystä 2022. Valmistavan opetuksen inklusiivinen malli alkuopetusikäisille on otettu käyttöön perusopetuksessa. Painotamme koulutuksia kielitieteisistä opetuksesta, koska Tuusulan väestöpohjan rakenne muuttuu nopeasti ja yhä useammissa	Sivistysjohtaja
		09.06.01 Aloitamme englannin kielirikasteinen esiopetuksen Pellavassa ja Mikkolassa	Toiminnan pitkäjänteinen kehittäminen ja riittävä johtaminen		4	Varhaiskasvatus on saanut hankerahoitusta kielirikasteisen englanninkielisen esiopetuksen kehittämiseksi. Toiminta on käynnistynyt Mikkolan ja Pellavan päiväkodeissa elokuussa 2020. Kielirikasteista toimintaa jatketaan hankerahoituksen päätyttyä yksiköissä.	Sivistysjohtaja
	09.07 Kehitämme ruotsinkielistä varhaiskasvatusta ja opetusta		Katso 9f.		5	Kieli-Kievarin hanketoiminta jatkuu kielirikasteisena toimintana Kievarin päiväkodissa. Ruotsinkieliset ryhmät siirtyvät tulevaan Kirkonkylän kampuksen sen valmistuttua.	Sivistysjohtaja
		09.07.01 Kieli-Kievari	Toiminnasta kiinnostuneiden lasten määrä, toiminnan pedagoginen edistäminen. Katso 9f.		5	Kieli-Kievarin hanketoiminta jatkuu kielirikasteisena toimintana Kievarin päiväkodissa. Ruotsinkieliset ryhmät siirtyvät tulevaan Kirkonkylän kampuksen sen valmistuttua.	Sivistysjohtaja
	09.08 Jalkautamme taitteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa				5	Viimeisen siirtymävuoden tavoitteet: ops-tekstiä päivitetään osittain -tavoite- ja sisältöalueiden "käytännön opas" laaditaan valmiiksi-arvioinnin "käytännön opas" laaditaan valmiiksi-luodaan "oppilaan opas" ja "huoltajan opas" (nyk. huoltaja-info)-päivitetään tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma, laaditaan myös ympäristöohjelma (agenda 2030 -asioita nämä molemmat)-uusien päätoimistusten opettajien vastuualueina varhaisiän kuvataidekasvatuksen käytäntöjen kehittäminen ja syventävien opintojen käytäntöjen kehittäminen-koko opetuksen läpäisevän mediataiteiden pedagogiikan kehittäminen-taiteiden välisyyden kehittäminen yhdessä	Sivistysjohtaja
10. Takaamme tuusulalaisille nuorille jatkokoulutuspaijan tai työllistymispölyn							
	10.01 Tarjoamme uusia ratkaisuja nuorten työllisyyden hoitoon				4	Vuoden 2021 aikana on luotu ja testattu erilaisia uusia tapoja (esim. eteenpäin valmennus, TE-toimiston kanssa lähetetyt info- ja kutsukirjeet) auttaa nuoria työelämään. Koronarajoituksen vaikutus erityisesti TE-palveluiden toimintaan ovat tehneet toteutuksesta haastavaa ja hieman poukkoilevaa. Tästä syystä kehitystyötä jatketaan vuoden 2022 aikana, jotta mallien hyödyt ja jatkutoimet voidaan perustaa tietoon vaikutuksista.	Henkilöstöjohtaja
		10.01.01 Edistämme oppinollistettujen Starttipajan valmennuskokonaisuuksien käyttöä oppivelvollisuuden suoritusmahdollisuuksien lisäämiseksi sekä ammatillisen tutkinnon saamiseksi			4	Keskusteluja on Keudan kanssa jatkettu, ja yhteistyö on kehittynyt. Oppivelvollisuuden toteuttamisen tapoja jatkokehitetään kevään 2022 aikana asiakkailta saatujen kokemusten ja palautteiden perusteella, ja tätä työtä tehdään laajassa yhteistoiminnassa eri tahojen, myös oppinollistetun Starttipajan kanssa.	Henkilöstöjohtaja
11. Kehitämme Tuusulan liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia. Tuusulalaiset liikkuvat ja harrastavat enemmän ja monipuolisesti							

	11.01 Kehitämme ulkoilureitistöä		Maanomistustilanne ja kaavallinen valmius reittien kehittämiseksi on heikkoParhaat ulkoilureitit ja virkistysalueet sijaitsevat alueilla, jotka ovat suunniteltu asuntorakentamiseen tai ovat yksityisessä omistuksessa.		3	Tuusulanjärven rantojen virkistyskäytön yleissuunnitelma ja Anttilan tilan tilakeskuksen rannan virkistyskäytön kehittämissuunnitelmat ovat olleet kuntalaisilla arvioitavana. Saimme esteettömän lintutornin reitin ja lintutornin rakentamiseen rahoituksen, mutta hanke keskeytettiin. Sarvikallion reitistöjen muutostyöt ovat valmiit ja Ruotsinkylän tutkimusmetän hankkeesta tehtiin projektikuvaus, mutta aloitus ei ole edennyt. Reitistöön kehittäminen Rykmentipuiston alueelle ei ole edennyt päätöksenteossa. Jokelan alueen ulkoilureitien kehittämistä aloitettiin laaditun suunnitelman mukaisesti ja Kellokosken alueen ulkoilureittejä kehitetään maanomistustilanteen ja kaavallisten valmiuksien pohjalta. Kellokosken alueen ulkoilureittejä tarkastellaan kaavoitustyön yhteydessä,	Sivistysjohtaja
		11.01.01 Teemme yhteistyötä Mäntsälän kunnan kanssa Hyökännummen alueen reitistön kehittämisessä	Kehittämiskohde ei ole Tuusulassa, kyse on kuntayhteistyöstä ja hankkeen toteutumista edistetään mahdollisuuksien mukaan.		2	Tuusulan kunta järjesti katselmuksen paikan päällä syyskuulla 2020. Tiedon vaihtoa kaavoitusten välillä on tehty myös alueen muiden kaava-alueiden osalta.Mäntsälän kunnan toimistoininöörin kanssa on sovittu, että hankkeen suunnittelua esitetään Mäntsälän suunnitteluohjelmaan toteutettavaksi vuonna 2022.	Sivistysjohtaja
	11.02 Kehitämme asuinalueiden välisiä reittejä		Kaavalliset valmiudet ja kokonaissuunnittelun resurssit heikkenevät.		5	Urheilukeskuksen ja Hyyrjän keskustan välistä kevyen liikenteen yhteyttä parannettiin, kun urheilukeskuksen alueelle rakennettiin alkukunnetnit ja ulkoilureitien muutostyö.Yhteys parantaa uimahallin ja keskustan alueen sekä tulevan Monion saavutettavuutta urheilukeskukseen.Vastaava toteutuskohde tarvitaan RP:n Kampusalueen suunnasta ympärivuotisen kevyen liikenteen sujuvoittamiseksi.	Sivistysjohtaja
		11.02.01 Jatkamme ylikunnallisen reititsuunnitelman toteuttamista	Maanomistustilanne, kaavallinen valmius, aikataulu		4	Reitiselitys on valmistunut, esitellään lautakunnassa lokakuussa 2021	Sivistysjohtaja
	11.03 Kehitämme liikuntapaikkojen toimivuutta		Aikataulu		3	Parannetaan liikuntapaikkojen turvallisuutta, käytettävyyttä ja toimivuutta pienhankkeilla jokaisessa kuntakeskuksessa. Työohjelmat päivitetään vuosittain ja toteutuksia aikataulun mukaan. - Urheilukenttien kehittämissuunnitelmat siirtyivät vuodelle 2022	Sivistysjohtaja
		11.03.01 Teetämme Jokelan yleisurheilukentälle kehittämissuunnitelman	Aikataulu ja sidosryhmätyöMuutosvastarinta perinteisen yleisurheilukentän toimintojen laajentamisesta		2	Siirretty aikataulusyistä, laajempi suunnitelma toteutetaan aikaisintaan v. 2022	Sivistysjohtaja
		11.03.02 Teetämme Kellokosken yleisurheilukentälle kehittämissuunnitelman	Aikataulu ja sidosryhmätyö Muutosvastarinta perinteisen yleisurheilukentän toimintojen laajentamiselle		2	Siirretty aikataulusyistä, laajempi suunnitelma toteutetaan aikaisintaan v. 2022	Sivistysjohtaja
	11.04 Kehitämme ja laajennamme hyvinvointivalmennusta		Koronan vaikutukset sote-palveluihin (Keusote merkittävä yhteistyökumppani) sekä ryhmätoimintaan.		3	Hyvinvointivalmennuksen pilotointi aloitettu toukokuussa 2020, ensimmäisen vuoden kokeilu päättyneenä. Kehittämissyö jatkuu 2021 uusilla kohderyhmillä ja tavoitteena kokeilla ryhmämuotoista hyvinvointivalmennusta, mikäli koronarajoitukset sallivat. Tavoite palvelun laajenemisesta etenee suunnitellusti. Yksilölliset hyvinvointivalmennukset edenneet suunnitellusti koronasta huolimatta ja palvelua kehitetty kokeilujen aikana (mm. sähköinen ajanvaraus). Ryhmävalmennusten käynnistämien kuntalaisille lykkäytyntyt koronan vuoksi. Yhteistyötä Keusoteen käynnistetty, joten palvelun laajentamisessa ollaan aikataulussa. MH/vapaa-aikapalvelut 22.6.2021Uusien pilottiryhmien (ruokapalvelu ja varhaiskasvatus) yksilölliset hyvinvointivalmennukset käynnistyneet syyskuussa. Myös Kesoten ohjauksella ensimmäisiä kuntalaisia on ohjattu hyvinvointivalmennukseen terv.huoltoalan ammattilaisten toimesta syksyn aikana. Kuntalaisille markkinoituja ryhmämuotoisia hyvinvointivalmennuksia toteutuu syksyllä kaksi, molempien ryhmien ilmoittautumiset täynnä. Ensimmäinen ryhmävalmennus käynnissä ja ryhmämuotoinen valmennus vaikuttaa ensikokemusten perusteella toimivan hyvin. MH 7.10.2021Yksilölliset hyvinvointivalmennukset edenneet suunnitellusti. Ryhmämuotoiset hyvinvointivalmennukset toteutettiin suunnitelmien mukaan; kaksi ryhmää syyskaudella. Palaute valmennuksista ollut hyvää. Ryhmävalmennuksia päätettiin jatkaa keväällä. Haettiin jatko-aikaa hankerahan 2021 käytölle, jatko-aika myönnettiin helmikuun -22 loppuun. Haettiin 3. ja viimeiselle hankevuodelle 2022 jatko-rahoitusta Avilta, päätökset ilmoitetaan helmikuun loppuun mennessä. Hyvinvointivalmennusta jatketaan kunnan työntekijöille yhteistyössä työterveyshuollon kanssa; toteutetaan liikkumislähetä, jolla työterveyshuolto ohjaa tukea tarvitseviä työntekijöitä hyvinvointivalmennukseen.	Sivistysjohtaja
		11.04.01 Hyvinvointivalmennus juurrutetaan osaksi kunnan terveyttä edistävää toimintaa ja henkilöstön tukipalveluita	Ulkopuolisella rahoituksella syntyneet palvelut tulee pystyä resursoimaan osaksi ennaltaehkäisevää perustyötä, mikä tekee yhteistyöstä ja rekrytoinneista erittäin tärkeää. Koronan vaikutukset riskinä uuden palvelun kehittämiseen ja juurruttamiseen kun tehdään yhteistyötä työterveyshuollon ja Keusote-palveluiden kanssa.		3	Rahoitus toimintaan saatu (Avilta) ja jatko aika elokuulle 2021. Ensimmäisen vuoden tulokset hyvinvointivalmennuksesta kunnan työntekijöille osoittivat positiivisia muutoksia osallistujien terveyskäyttäytymisessä sekä terveyden ja hyvinvoinnin kokemuksissa. Palautekyselyssä valmennettavat kokivat hyvinvointivalmennuksen erittäin hyödylliseksi. Keväälle suunniteltuja ryhmämuotoisia hyvinvointivalmennuksia kuntalaisille jouduttiin lykkäämään koronarajoitusten vuoksi. Korona-pandemia on hidastanut yhteistyön vahvistamista Keusote-palveluiden kanssa palveluketjun juurtumiseksi. Kunnan työntekijöiden hyvinvointivalmennuksien osalta yhteistyötä työterveyshuoltoon ja henkilöstöpalveluihin vahvistetaan; käynnistetty keskustelua palvelun vakinaistamisesta kunnan henkilöstölle. Uusien pilottiryhmien (kunnan ruokapalvelut ja varhaiskasvatus) yksilölliset hyvinvointivalmennukset käynnistyneet syyskuussa. Kuntalaisille markkinoituja ryhmämuotoisia hyvinvointivalmennuksia toteutuu syksyllä kaksi, molempien ryhmien ilmoittautumiset olivat täynnä. Palaute valmennuksista ollut hyvää. Ryhmävalmennuksia päätettiin jatkaa keväällä. Haettiin jatko-aikaa hankerahan 2021 käytölle, jatko aika myönnettiin helmikuun -22 loppuun. Haettiin 3. ja viimeiselle hankevuodelle 2022 jatkorahoitusta Avilta, päätökset ilmoitetaan helmikuun loppuun mennessä. Hyvinvointivalmennusta jatketaan kunnan työntekijöille yhteistyössä työterveyshuollon kanssa; toteutetaan liikkumislähetä, jolla työterveyshuolto ohjaa tukea tarvitsevia työntekijöitä hyvinvointivalmennukseen. Pääpainopiste hyvinvointivalmennuksissa siirtyy kuntalaisiin, joita ohjataan Keusote-palveluista läheteteellä.	Sivistysjohtaja

12. Vahvistamme tuusulalaisten turvallisuuden ja osallisuuden tunnetta sekä varmistamme kasvavan Tuusulan turvallisuuden			Koronan pitkittyessä vaikutukset toimintaa, Vaatii vahvaa, saumatonta viranomaisyhteistyötä			vuonna 2020-2021 ei ole pystytty järjestämään suunniteltuja tilaisuuksia kuntalaisille, Kuitenkin turvallisuussuunnitelman mukaisissa toimissa on edistytty (mm. liikenneturvallisuus ja osallisuus). Liikenneturvallisuussuunnitelman päivitys suunnitteilla. Hyvinvointisuunnitelmaan on tarkoitus liittää kunnan turvallisuussuunnitelman toimenpiteet, jotka tulee päivittää vuosille 2021-2024. Pohjaksi työhön teetetään Rikksentorjuntaneuvoston turvallisuuskyseleä kevään 2022 aikana. Kyselyä siirretty vaalien vuoksi.	
	12.01 Edistämme asukkaiden arjen turvallisuutta				3	Teemme yhteistyötä alueen eri viranomaisten sekä kuntien kesken, keskitytään niin sanottujen HOT SPOT keskittymien tarkasteluun. Pyrimme alueiden turvallisuusuhkien ja -häiriöiden varhaiseen puuttumiseen, kitkemiseen heti alkuvaiheessa. Turvallisuuskyseleä kuntalaisille toteutetaan 2021 syksyllä. Kunta osallistui Uusimaa21 harjoitukseen syyskuussa. Aihe hybridivaikuttaminen, Harjoituksessa Testattiin myös kunnan valmiuskeskusten valmiutta käynnistää toiminta häiriötilanteessa. Varautumisen ja valmiussuunnittelun toimenpiteet, jotka nousivat esiin Uusimaa21 harjoituksen	Henkilöstöjohtaja
		12.01.01 Lisäämme asumisturvallisuutta tilaisuuksin ja valistuskampanjoin	Korona, resurssit,		3	Järjestämme turvallisuustapahtumia kuntalaisille esim. asumisturvallisuuteen, liikenneturvallisuuteen ja rikosturvallisuuteen liittyvistä asioista. Toteutamme kohdennettuja kampanjoita muiden viranomaisten kanssa nuorisolle, kouluille ja ikäihmisille turvallisuustietouden lisäämiseksi. Tilaisuudet kuntalaisille jääneet järjestämättä koronatilanteen vuoksi, Koululla järjestetty säännöllisesti poistumis- ja sisällesuojautumisharjoituksia. Liikennekasvatustyöryhmässä toteutettiin heijastinkampanja jossa jaettiin kuntalaisille Tuusula heijastimia sekä koristeltiin heijastinpuu.	Henkilöstöjohtaja
	12.02 Viemme teoiksi turvallisuuden ja työsuojelun johtamisen suunnitelmaa		Resurssien vähäisyys		2	Toteutetaan rinnan muun turvallisuusjohtamisen suunnitelman kanssa. Käytämme apuna Työturvallisuuden ja työturvallisuuden johtaminen standardeja Standardi painottaa ylimmän johdon sitoutumistatyyntekijöiden osallistumistariskien hallintaa ja toiminnan parantamiseen liittyvien mahdollisuuksien hyödyntämistä työterveys- ja työturvallisuusasioiden yhdistämistä organisaation liiketoimintaprosesseihin. Edistämisen haasteena on resurssitilanne ja koronapandemia. Tarve tunnistettu. Valtitsevan tilanteen vuoksi asia ei ole edennyt resurssitilan vuoksi.	Henkilöstöjohtaja
		12.02.01 Arvioimme toimintaan kohdistuvia turvallisuusriskejä ja seuraamme niitä säännöllisesti	Riskienarviointi keskittyy liiaksi strategiaan ja taloudellisiin riskeihin, toiminnalliset- ja vahinkoriskit eivät nouse tarpeeksi esiin. Riskejä arvioidaan monessa paikassa, eikä ne välttämättä kohtaa.		3	Kunta- ja toimialueella sekä tytäryhtiöissä on tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskelle on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennalta ehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta. Etsitään ratkaisuja kokonaisvaltaiseen riskienhallintaan niin että riippuvuudet arvioidaan konsernitasolla. Riskit voivat olla toisiaan riippuvaisia, jolloin kerrannaisvaikutukset voivat olla sekä uhkina että mahdollisuuksina merkittäviä. Riippuvuus voi olla myös riskin alkuperästä johtuva ja liittyä useisiin eri osapuoliin. Sidosryhmiin kuuluvilla osapuolilla voi olla suuri vaikutus riskin todennäköisyyteen ja vaikutusten laajuuteen. Kaikki toimialueet kutsuvat säännöllisesti koolle laajennetun johtoryhmän suunnittelemaa ja turvallisuuteen ja varautumiseen liittyviä riskejä ja niihin varautumiskeinoja. Toimialueilla otetaan käyttöön turvallisuuden vuosikellon, jossa ajatetaan säännölliset kokoukset (PDCA-mallin mukaisesti), joissa kirjataan kehittämistoimet ja niiden seuranta. Lisäksi toimialueilla nimetään turvallisuustehtävien vastuuhenkilöt, sijaiset ja laaditaan koulutuskalenterit. Toteutetaan vuoden 2022 alusta.	Henkilöstöjohtaja
		12.02.02 Luomme riittävät toimintasuunnitelmat ja -ohjeet turvallisuusrisikien minimoimiseksi ja hoitamiseksi	Turvallisuustoimintaa ei ymmärretä osaksi jokapäiväisiä rutineja. Riskienarviointi keskittyy liiaksi strategiaan ja taloudellisiin riskeihin, toiminnalliset- ja vahinkoriskit eivät nouse tarpeeksi esiin.		4	Turvallisuuspalveluissa on tehty suunnitelma turvallisuusjohtamisjärjestelmäksi, jonka tukena toimii turvallisuuden tarkistuslista. Tehtävät tulee jalkauttaa kaikille toimialueille ja yksiköille. Toimialueet valmistelevat turvallisuustyön tueksi vuosikellon joka ohjaa vuosittaista toimintaa. Riskienhallinnalla on merkittävä rooli, jotta toimenpide suunnitelma saadaan kohdennettu olennaiseen. Turvallisuusjohtamisen auditointi tehtiin vuoden 2020 lopussa ja 2021 vuoden alussa saatiin toimenpide-ehdotukset, joiden pohjalta on laadittu toimintasuunnitelma. Toimintasuunnitelman mukaisia toimenpiteitä on tarkoitus ottaa käyttöön syksyn aikana. Suunnitelman mukaisia toimenpiteitä toteutetaan vuoden 2022 aikana, suunnitelmaan lisätty myös varautumisen ja valmiussuunnittelun toimenpiteet, jotka nousivat esiin Uusimaa21 harjoituksen perusteella.	Henkilöstöjohtaja
	12.03 Kehitämme tietosuojan ja tietoturvan hallintaa henkilöstöä osallistaen				5	Kunnassa toimii tietosuoja- ja tietoturvaryhmä joka kokoontuu säännöllisesti ja kehittää ideoita tietosuojan ja tietoturvan hallintaa henkilöstöä osallistaen. Ryhmä järjestää vuosittaisia tietosuoja ja tietoturvan koulutuksia henkilöstölle ja esimiehille. Kunnassa on käytössä tietoturvan ja suojan verkkokoulutus johon liittyy myös pakollinen koe. Henkilökunta osallistuu verkkokoulutukseen ja kokeeseen joka toinen vuosi. Kunnalla on käytössä myös kyberoppimäristö osoitteessa https://tuusula.kyberoppi.fi/ jossa kyberturvallisuus tuodaan esiin hausalla ja opettavaisella tavalla lyhyiden videoiden ja kysymysten muodossa.	Hallintojohtaja
		12.03.01 Kehitämme henkilöstön tietosuojatietoisuutta	Lisäämme henkilökunnan tietosuoja ja tietoturva tietoutta säännöllisillä koulutuksilla ja tietoskuilla. Lisäämme tiedotusta tietoturva uhkista. Riskinä kasvava tietoturva uhkien määrä, etätöskentely.		4	Uusittiin verkossa tapahtuva tietosuoja ja tietoturva koulutus, Tietoturva videoiden julkaisu kuukausittain. Kybersää kunnan näkökulmasta säännöllisesti jakelun.	Hallintojohtaja
		12.03.02 Kehitämme tiedonhallintaa, tietoturvaa ja tietosuoja	Henkilö ja muiden resurssien vähäisyys. uhkien määrä suuri		3	Kunnassa otettu käyttöön SIEM/SOC järjestelmä seuraamaan ICT-infraympäristön tapahtumia. Järjestelmän tehtävä on hälyttää poikkeuksellisista tapahtumista 24/7. Järjestelmää kehitetään edelleen niin, että saadaan mahdollisimman tehokkaasti ja varhaisessa vaiheessa tieto mahdollisista hyökkäyksistä ja haavoittuvuuksista. Kunnassa tehdään säännöllisesti tietoturva auditointeja, sekä haavoittuvuustestejä. Suunnittelussa on myös mahdollinen palvelinten siirto ulkoiseen konesaliin, mikä parantaisi mahdollisuutta laitteistojen valvontaan.	Hallintojohtaja

		12.03.03 Osallistumme julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden kehittämisohjelmaan (JUDO-hanke) sekä vuosittaisen Taisto-harjoitukseen	Resurssien riittävyys osallistumiseen		5	Kehittämisohjelman osallistuu kunnasta tietosuojavastaava, tietoturvapäälikkö sekä tietohallintopäälikkö. Osallistumme digitaalisen turvallisuuden kehittämisohjelmaan (JUDO-hanke) osallistumalla hankkeen seminaareihin ja toteutamme hankkeen tuotoksia kunnan tietoturvan kehittämiseen. Hanke tukee julkista hallintoa turvallisten ja luotettavien palveluiden kehittämisessä vuosina 2019–2023. Kunnassa on sovittu että Taisto-harjoitukseen osallistutaan joka toinen vuosi, kunta osallistuu 19.11.2020 Taisto-harjoitukseen. Seuraava Vs-jory harjoitus 2022	Henkilöstöjohtaja
	12.04 Parannamme katuvalaistusta				5	Katuvalojen hoitourakka kilpailutettu ja käyttöön otettu, säännölliset ryhmävaihdot käytössä. Hg lampullisten valaisimien saneeraukset etenevät suunnitelmien mukaisesti.	Kuntakehitysjohtaja
		12.04.01 Kilpailutamme ja toteutamme katuvalojen saneerausurakan			5	Katuvalojen hoitourakka kilpailutettu ja käyttöön otettu, säännölliset ryhmävaihdot käytössä. Hg lampullisten valaisimien saneeraukset etenevät suunnitelmien mukaisesti.	Kuntakehitysjohtaja
13. Otamme toiminnassamme huomioon luontoarvot ja ympäristön. Huolehdimme, että luonto voi hyvin ja se on läsnä kuntalaisten arjessa							
	13.01 Kehitämme talkooprosesseja Tuusulan viihtyvyyden ja luonnon siisteyden lisäämiseksi sekä asukkaiden aktiivisuuden tukemiseksi				5	Talkooprosessi on uudistettu ja käyttöön otettu. Mallin viestittää ja markkinointia jatketaan.	Kansliapäällikkö
14. Edistämme kestävästä kehitystä kaikessa toiminnassa. Vähennämme hiilidioksidipäästöjä ja lisäämme uusiutuvan energian osuutta energiankulutuksesta							
	14.01 Rakennamme kestävä tulevaisuutta Agenda 2030 –tavoitteiden toteuttamisen kautta ja jaikautamme sen osaksi yksiköiden toimintasuunnitelmia				4	Sivistyksen toimialue mukana koko kunnan kestävä kehityksen johtamisen kehittämisessä. Kestävyyden tavoitteita ja tekoja määritellään sivistyksen toimialueella laadittavassa kehittämissuunnitelmassa. Työ on käynnissä elo-joulukuussa 2021 ja jatkuu vuonna 2022. Varhaiskasvatuksessa on valmistunut ympäristökasvatussuunnitelma. Aiheesta tehtiin kysely huoltajille. Koulut ovat määritelleet lukuvuosisuunnitelmassa 2021-22 konkreettiset tavoitteet globaalikasvatukselle yksiköittäin. Koulujen rehtorit, apulais- ja vararehtorit ja koulujen tutoropettajat ovat mukana Rauhankasvatusinstituutin ja Jyväskylän koulutusjohtamisen instituutin toteuttamassa Agenda2030-kohti kestävä sivistystä koulutusohjelmassa. Tutoropettajille järjestetään yhteisiä kehittämissäpäiviä globaalikasvatuksen nimiseksi koulujen arjen toimintaan. Tutoropettajat työstävät Agenda2030-portaita opetusohjelmaksi perusopetukseen.	Sivistysjohtaja
	14.01.01 Autamme asiakkaita omaksuma terveellisemmät ruokailutottumukset ja toimimaan ympäristöstävällisemmän Suomen puolesta	Tutkimustulokset eivät ole yksiselitteisiä, "faktatiedon" puute. Kasvisruokavalion ravitsemuksellisuuteen ei luoteta. Kasvisruokavaihtoehtoihin ei ole totuttu. Ravitsemukseen liittyvän keskustelun ristiriitaisuus. Asenteet. Koronapandemian vuoksi asiakkaiden kanssa tehtävä yhteistyö vaikeutuu, koska kouluruokailuryhmät eivät voi kokoontua.			5	Ruokapalveluiden osallistuminen Vastuullisen ruokapalvelu -kehitysohjelmalla auttaa Ruokapalveluita löytämään ratkaisuja myös kasvisruokailun lisäämiseen haasteisiin sekä auttaa huomioimaan ruokatuotteiden ympäristövaikutuksia. Syksyllä 2021 kouluilla järjestettävä ruokatori -tapahtuma auttaa asiakasta tulemaan tietoisemmaksi ruokailun terveysvaikutuksista ja ympäristövaikutuksista. Tapahtuman suunnittelu on parhaillaan käynnissä.	Sivistysjohtaja
	14.01.02 Toteutamme palveluverkon suunnitteluhankkeissa muuntojoustavia tiloja	Tilojen tulevat käyttäjät eivät osaa kertoa toimintansa edellyttämää tilojen muuntojoustavuutta, jolloin rakennamme tiloja, jotka eivät sovellu suunniteltuun käyttöön.			3	Tavoite on suunnittelun ja rakentamisen toteutuksen tärkeimpiä ohjaavia tekijöitä. Otamme tavoitteen huomioon kaikissa suunnittelun ja rakentamisen vaiheissa.	Kuntakehitysjohtaja
	14.01.03 Kehitämme vastuullisia ruokapalveluita systemaattisen ja ammattimaisen tuotekehityksen kautta ja sitoudumme Agenda2030 tavoitteiden toteuttamiseen	Vastuullisten elintarvikeraaka-aineden hankinta heikentyy hankintasopimusten vaikutuksesta. Ristiriidat asiakkaiden toiveiden ja vastuullisuusnäkökulmien välillä.			5	Systemaattisen tuotekehitysmallin rakentamista ei ole vielä aloitettu.	Sivistysjohtaja
	14.01.04 Agenda 2030 kehittämistavoitteiden tunnistaminen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yksiköissä				4	Varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön ympäristökasvatuksen suunnitelma. Perusopetuksessa aloitettu rehtoreille ja tutoropettajille yksiköittäin koulutuskokonaisuus yhdessä Rauhankasvatusinstituutin ja Jyväskylän yliopiston kanssa. Koulut ovat määritelleet lukuvuosisuunnitelmassa 2021-22 konkreettiset tavoitteet globaalikasvatukselle. Tutoropettajille pidetään yhteisiä kehittämissäpäiviä tavoitteiden saavuttamisen tueksi. Varhaiskasvatuksessa kehittämistavoitteiden tunnistaminen aloitettu. Perusopetuksessa syksyn 2021 koulutuspäivät sovittu ja informoitu kouluille. Opetuksen koulutuskalenterissa on laajasti sisältöä tukemaan Agenda2030-tavoitteiston saavuttamista kouluilla. Yksi rehtoritiimeistä työskentelee Agenda2030-tavoitteiston parissa ja tuottaa rehtorikokoukseen aiheesta workshopin. Tutoropettajat työstävät yhdessä rehtoritiimin kanssa Agenda2030-portaita eli perusopetuksessa käyttöön otettavaa opetusmallia.	Sivistysjohtaja
	14.01.05 Vähennämme ruokahävikkiä 25%				3	Pandemiatilanne on aiheuttanut suuria haasteita hävikin vähentämiseksi. Kouluissa joudutaan tilanteesta johtuen pitämään kaikissa linjoissa ruokaa tarjolla ruokailun loppuun saakka, jolloin hävikkiä jää enemmän kuin normaalisti. Hävikin seuranta on tarkennettu, ja uusia tunnuslukuja julkaistu jokaisen toimipaikan käyttöön kuukausittain. Keskuksella tarkkaillaan valittujen toimipisteiden ruokamenekkäitä, ja reagoidaan, mikäli ruokien tilausmäärät nousevat liian korkeiksi. Asiakkaiden saaminen mukaan hävikkitalouteen on ollut haastavaa. Hävikkiruuan ulosmyyntiä on kokeiltu muutamassa keittiössä ja kokeilu laajenee, kun ruoan myyntiin liittyvät haasteet saadaan ratkottua.	Sivistysjohtaja

					5	Olemme tehneet energiansäästöinvestointeja talotekniikkaan, mm. vaihtaneet energiatehokkaampaan valaistukseen. Olemme viestineet käyttäjille energiansäästöstä mm. energiansäästöviikolla sekä erittäin kattavasti asunomessujen yhteydessä.	Kuntakehitysjohtaja
	14.02 Lisäämme energiansäästöä mm. talotekniikan avulla sekä opastamalla ja innostamalla käyttäjiä	14.02.01 Toteutamme energiansäästötoimenpiteitä mm. kiinteistöjen energiakatselusten ehdotusten mukaisesti. Opastamme ja innostamme käyttäjiä säästötoimiin viestinnällä, energiansäästöviikkoon osallistamalla sekä järjestämällä energiansäästökilpailuja.	Hankkeiden rahoitukseen liittyvät riskit.		5	Olemme toteuttaneet lähes kaikki toteuttamiskelpoiset kiinteistöjen energiakatselmissa ehdotetut energiansäästötoimenpiteet. Viestimme käyttäjille energiansäästöstä mm. energiansäästöviikolla.	Kuntakehitysjohtaja
			Tilojen käyttäjät eivät osaa kertoa toimintansa edellyttämää tilojen muuntojoustavuutta, jolloin Rakennamme tai saneeraamme tiloja, jotka eivät sovellu suunniteltuun käyttöön.		5	Toiminta on jatkuvaa, toteutamme tavoitetta kaikissa hankkeissamme.	Kuntakehitysjohtaja
	14.04 Edistämme uudisrakennuksissa energiatehokkuutta parantavia ratkaisuja ja älykkäitä energiaratkaisuja				5	Olemme asettaneet uudisrakennuksille energiatavoitteita hankesuunnitelmissa, tehneet hankkeiden eri vaiheissa hiilijalanjälkilaskentoja, joiden tulokset olemme jalkauttaneet rakennusten suunnitteluun vähentäen rakennusten aiheuttamia hiilidioksidipäästöjä. Lisäksi olemme perustaneet kestävän kehityksen osaprojektit palveluverkon kampusprojekteihin vastaamaan kestävyden toteutumisesta eri kampusprojekteissa.	Kuntakehitysjohtaja
		14.04.01 Ohjaamme uudisrakennusten suunnittelua ja rakentamista Tuusulan kunnan energiatehokkaan rakentamisen ohjeen mukaisesti			5	Olemme sisällyttäneet Tuusulan kunnan energiatehokkaan rakentamisen ohjeet kaikkiin rakennushankkeisiin.	Kuntakehitysjohtaja
	14.05 Valitsimme pitkäikäisiä ja vähän huoltoa vaativia rakennusmateriaaleja				5	Toiminta on jatkuvaa, teemme tätä jokaisessa rakentamisen hankkeessamme. Valitsimme pitkäikäisiä ja vähän huoltoa vaativia rakennusmateriaaleja.	Kuntakehitysjohtaja
		14.05.01 Kiinnitämme palveluverkon suunnitteluhankkeissa erityistä huomiota materiaalien elinkaariominaisuuksiin sekä -kustannuksiin			5	Otamme kaikessa suunnittelussa huomioon elinkaaren aikaiset kustannukset ja materiaalien ominaisuudet.	Kuntakehitysjohtaja
	14.06 Alennämme poistuvien ja purettavien rakennusten osalta ilmastokuormaa materiaalien ja rakennusosien uudelleenkäytöllä ja kierrätyksellä				5	Toteutamme tavoitetta osana jatkuvaa toimintaa.	Kuntakehitysjohtaja
		14.06.01 Toteutamme lajittelun osana päivittäistä toimintaa purkutoimenpiteiden osalta			5	Toteutamme tavoitetta osana jatkuvaa toimintaa.	Kuntakehitysjohtaja
	14.07 Laadimme kestävän kehityksen raportin valtuustokaudesta 2017-2021 ja laadimme kestävän kehityksen suunnitelman valtuustokaudelle 2021-2024		Resursointi ja poikkihallinnollisen työn näkyväsitekeminen		4	Kestävyysraportti valtuustokaudesta 2017-2021 koottiin kevään aikana ja kestävän kehityksen suunnitelma tullaan laatimaan valtuustokaudelle 2021-2025 osana uuden strategian toimeenpanoa vuonna 2022.	Kansliapäällikkö
		14.07.01 Hyödynnämme puistoja suunniteltaessa alueella olevia maamassoja ja muita materiaaleja paikallisesti	Rakennettavasta kohteesta tulee maamassoja enemmän kuin niitä pystytään alueella hyödyntämään. Pima maiden löytyminen kohdetta rakennettaessa.		5	Lahelan pellon (Murupuisto ja Kaffepaussi) puistoalueita kilpaillettaessa on ilmennyt kunnallistekniikan rakentamisen yhteydessä puistoalueille läjitetyt pimamaat. Pimamaalle on tehty läjitysuunnitelma ja maita ei saa kuljettaa pois puistoalueilta. Pimamaat on läjitetty suunnitelman mukaan puistoalueille, maiden muualle kuljettamista ei tarvinnut tehdä. Murupuisto ja Kaffepaussi ovat valmistuneet aikataulussa ja avattu kuntalaisten käyttöön.	Kuntakehitysjohtaja
		14.07.02 Kokoamme kestävän kehityksen raportin valtuustokaudesta 2017-2021 suunnitelman pohjaksi	Resursointi ja poikkihallinnollisen työn näkyväsitekeminen		4	Kestävyysraportti valtuustokaudesta 2017-2021 koottiin kevään aikana ja kestävän kehityksen suunnitelma tullaan laatimaan valtuustokaudelle 2021-2025 osana uuden strategian toimeenpanoa vuonna 2022.	Kansliapäällikkö
		14.07.03 Laadimme kestävän kehityksen suunnitelman ja viemme sen teoksiksi	Resursointi ja poikkihallinnollisen työn näkyväsitekeminen		4	Kestävän kehityksen suunnitelma tullaan laatimaan valtuustokaudelle 2021-2025 osana uuden strategian toimeenpanoa vuonna 2022.	Kansliapäällikkö
		14.07.04 Lisäämme ja monipuolistamme puuomaisuutta katu- ja viheralueilla	Suunnittelussa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon eri puulajeja. Kokeilemme katualueilla sellaisia puulajeja joiden kestävydestä katuolosuhteista ei ole tutkittua tietoa. Riski:puu ei menesty kyseisissä olosuhteissa ja se joudutaan vaihtamaan toiseen puulajiin, jolloin syntyy ylimääräisiä kustannuksia.		5	Viherpalvelut on ohjannut/ottanut kantaa kunnallistekniikan teettämiin katusuunnitelmiin niin, että puuomaisuus monipuolistuu Tuusulan katu- ja viheralueilla. Puistoja suunniteltaessa puuomaisuuden monipuolistuminen on myös huomioitu.	Kuntakehitysjohtaja
15. Johdamme ihmisiä innostaen ja yhdessä uutta tehden. Tuusulan kunta on vetovoimainen työnantaja ja kunnan henkilöstö voi hyvin			Henkilöstöpalveluiden kapea resurssi ei mahdollista riittävää panostusta johtamisen kehittämiseen. Johtamiskulttuurin ja uuden toimintakulttuurin uudistaminen vie aikaa ja vaatii henkilöstöltä itseohtavuutta.		2	Syksyllä laadittiin suunnitelma seuraavan strategiakauden henkilöstöjohtamisen tavoitteista, jossa valmentavan johtamiskulttuurin edistäminen ja työyhteisön itseohtavuuden tukeminen ovat keskeisellä sijalla. Osaaminen ja kyykykkydet strategisessa keino-ohjelmassa toimenpiteinä ovat mm. työnantajakuvaan kehittäminen ja markkinointi, henkilöstökokemuksen kehittäminen, osaamisen kehittämisen ja työhyvinvoinnin keinovalikoiman laajentaminen. Esihenkilöille on tarjottu valmentavan johtamisen kurssia Eduhousussa ja työterveyspsykologin kanssa toteutettu valmennuksia kohtausmentaidoista. Syksyn aikana laadittiin suunnitelma 2022 keväälle valmentavan johtamisen valmentavan johtamiskulttuurin edistämiseksi. Valmentavan johtamisen asiantuntijapalveluita on kartoitettu syyskuun aikana pilotointia varten. Esihenkilöiltä on tiedustelu koulutustarpeita. Henkilöstöpalvelut ovat omalta osaltaan edistäneet Erätauko-dialogimenetelmän hyödyntämistä yhdessä kehittämässä Työhyvinvoinnin osalta toimenpiteet etenevät suunnitelmallisesti. Näistä raportoidaan työhyvinvoinnin parantamisen -tavoitteen yhteydessä.	Henkilöstöjohtaja

	15.01 Edistämme valmentavaa johtamista, asiantuntijuutta ja itseohjautuvan toimintakulttuurin rakentumista		Osallistumismahdollisuudet koulutuksiin ja uudentyppisten digitaalisten koulutusmuotojen hyödynnettävyys		2	Muuttuva työelämä vaatii muuttuneet tavat johtaa ja organisoida työtä. Teknologian kehittyminen, digitalisaatio, organisaatiorekenteiden muutokset ja ympäristön dynaamisuus ovat lisänneet johtamisen monimutkaisuutta ja monitahoisuutta. Henkilöstön mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa oman työnsä kehittämiseen edistää työhyvinvointia. Valmentavan, vuorovaikutteisen ja työyhteisölähtöisen johtamisen tavoitteena on lisätä työntekijöiden itseohjautuvuutta. Tähän liittyy jokaisen osaamisen ja asiantuntijuuden arvostaminen sekä myönteisen ja kannustavan ilmapiirin luominen. Kunnan tärkein menestystekijä on hyvinvoiva, osaava ja sitoutunut henkilöstö. Henkilöstökokemus heljastuu myös asiakaskokemukseen. Syksyllä laadittiin suunnitelma seuraavan strategiakauden henkilöstöjohtamisen tavoitteista, jossa valmentavan johtamiskulttuurin edistäminen ja työyhteisön itseohjautuvuuden tukeminen ovat keskeisellä sijalla. Osaaminen ja kyvykkyydet strategisessa keino-ohjelmassa toimenpiteinä ovat mm. työnantajajakuvan kehittäminen ja markkinointi, henkilöstökokemuksen	Henkilöstöjohtaja
		15.01.01 Kehitämme yhdessä tekemistä ja valmentavaa johtamista	Henkilöstöpalveluiden kapea resurssi ja koronapandemian aiheuttama lisääntynyt työmäärä on vienyt aikaa kehittämiseltä. Johtamiskulttuurin kehittäminen vaatii aikaa.		3	Muuttuva työelämä ja uudet työntekeksen tavat haastavat perinteiset toimintatavat ja vaativat työnantajilta ja työelämältä uudistumista. Myös johdon ja esihenkilöiden roolit ja vaatimukset työelämässä muuttuvat. Henkilöstön mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa oman työnsä kehittämiseen edistää työhyvinvointia. Yhdessä tekeminen ja kehittäminen mm. digitaalisia ratkaisuja hyödyntämällä lisää osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Joustavat työntekeksen tavat, itseohjautuvat tiimit, innovatiiviset kokeilut, etä- ja hybridityömallit, verkostoyhteistyö ja vahvempi työn merkityksellisyyden tavoittelu kuuluvat modernin työelämän arkeen. Syksyllä laadittiin suunnitelma seuraavan strategiakauden henkilöstöjohtamisen tavoitteista, jossa valmentavan johtamiskulttuurin edistäminen ja työyhteisön itseohjautuvuuden tukeminen ovat keskeisellä sijalla. Osaaminen ja kyvykkyydet strategisessa keino-ohjelmassa toimenpiteinä ovat mm. henkilöstökokemuksen ja itseohjautuvuuden kehittäminen, osaamisen kehittämisen ja työhyvinvoinnin keinovalikoiman laajentaminen.	Henkilöstöjohtaja
		15.01.02 Rakennamme osaamisen kehittämisen toimintamallia			2	Osaaminen ja sen johtaminen ovat tärkeä osa strategista henkilöstöjohtamista ja tulevaisuuden ennakkointia. Osaavat ihmiset ovat yksi merkittävimmistä resursseista palvelujen tuotoksissa ja vaikuttavassa tuottamisessa ja johtamisessa. Luomme toimintamallin ja tarvittavat välineet osaamistarpeen tunnistamiselle, osaamistarpeiden kehittämisen seurannalle ja mallin kokonaisvaltaiselle osaamisen kehittämiseksi Tuusulan kunnassa. Hyödynnämme digitaalisuutta mahdollisimman kattavasti. Tavoitteen toteutuminen on viivästynyt HR-järjestelmän käyttöönoton siirtymisen vuoksi Sarastiasta johtuvista syistä. Osaamisen kehittämisen järjestelmän/digitaalisen työkalun kartoittaminen on aloitettu. Syksyllä laadittiin suunnitelma seuraavan strategiakauden henkilöstöjohtamisen tavoitteista, jossa henkilöstön osaamisen kehittäminen on yksi kolmesta tavoitteesta. Henkilöstön osaaminen tunnistettiin kuntastrategian laatimisvaiheessa yhdeksi merkittäväksi strategiseksi keinoksi saavuttaa kuntastrategian tavoitteita. Strategiselle keinoille laadittiin Osaaminen ja kyvykkyydet -ohjelma. Ohjelmassa on kolme kärkeä: 1. Osaamisen kehittämisen suunnittelu perustuu strategiaan	Henkilöstöjohtaja
		15.01.03 Kehitämme henkilöstösuunnittelua			2	Parannamme ja kehitämme henkilöstösuunnittelua, että voimme vastata paremmin tulevaisuuden osaamistarpeiden täyttämiseen. Syksyllä laadittiin henkilöstöjohtajan johdolla Osaaminen ja kyvykkyydet strateginen keino-ohjelma, jossa yhtenä kehittämisen kärkenä on "Osaamisen kehittämisen suunnittelu perustuu strategiaan ja on luonteeltaan ennakoivaa." Kytkeillä osaamisen kehittäminen kiinteäksi osaksi talousarvion ja henkilöstösuunnittelun prosesseja ja aikatauluja saadaan kehitettyä osaamisten ennakkointia ja suunnittelua. Säännöllisillä henkilöstön osaamiskartoituksilla voidaan selvittää henkilöstön yhteisiä osaamistarpeita ja toisaalta substanssiosaamiseen liittyviä tarpeita. Näin osaamisten nykytila, toimenpiteiden suunnittelu, kriittisten ja menestystekijöiksi nousevien osaamisten tunnistaminen ja priorisointi on mahdollista. Osaamisten suunnitteluun voidaan osallistaa jokainen työntekijä ja työyhteisö. Osaamisen kehittämisen keinovalikoimaa laajennetaan työyhteisöjen osaamiskeskusteluilla, joissa työyhteisön sisältä oman työn kehittämisen kautta nousee osaamistarpeita ja voidaan suunnitella, miten työyhteisön sisällä jaetaan osaamista, miten tuetaan yhdessä oppimista ja miten varmistetaan osaamisen siirtyminen ja perehdyttäminen esimerkiksi eläkötymisten yhteydessä.	Henkilöstöjohtaja
	15.02 Parannamme henkilöstön työhyvinvointia		Koronapandemia uhkaa kehittämistehtäviä ja vaikuttaa henkilöstön työhyvinvointiin		5	Henkilöstön työhyvinvoinnin tilaa on kartoitettu kyselyin ja näiden pohjalta suunniteltu toimenpiteitä. Aktiivisen tuen toimintamallia pidetään yllä. Korvaavan työn malli otettiin käyttöön tammikuussa. Kuntaan on perustettu työhyvinvointiryhmä. Henkilöstöllä on käytössä taukoliikuntaohjelma Break pro. Eduhouse-koulutuksia tarjotaan koko henkilöstölle. Teams-kokouksiin on laadittu pelisäännöt. Liikunta- ja kulttuurietuus on otettu käyttöön syksyn 2021 aikana. Työhyvinvointikorttikoulutuksia järjestetty. Työhyvinvoinnin johtaminen on henkilöstöjohtamisen strategisena painopistealueena 2022-2025.	Henkilöstöjohtaja
		15.02.01 Kehitämme varhaisen tuen toimintamallia			5	Malli on valmistunut 2020 ja sitä hyödynnetään osana työkykyjohtamista.	Henkilöstöjohtaja

		15.02.02 Otamme käyttöön ja jalkautamme korvaavan työn toimintamallin	Korvaavan työn toimintamalli ei ole riittävä tuttu ja sitä ei osata hyödyntää.		5	Työntekijän sairaus tai tapaturma ei aina vaadi työpaikalta poissaoloa, vaan työntekijä voi tiettyjen edellytysten täytyessä antaa työpanoksensa korvaavan työn mallin mukaan. Korvaavaa työtä käytetään eri tilanteissa kuin Kelan osasairauspäivärahaa tai Kevan ammatillistakuntoutusta. Periaatteena on, että mitä vähemmän ja mitä lyhyemmän aikaa sairaus heikentää työkykyä, sitä parempi vaihtoehto korvaava työ on. Korvaavan työn toimintamalli otettiin käyttöön 2021 tammikuussa. Korvaavan työn mallin hyödyntämisessä on onnistuttu tavoitetasoa paremmin.	Henkilöstöjohtaja
		15.02.03 Kehitämme jatkuvasti työhyvinvointipalveluita työterveyshuollon kanssa			5	Työterveyshuollon kanssa kokoukset ja tapaamiset yhteistyön lisäämiseksi on toteutettu suunnitelmallisesti. Toiminnan kehittäminen on jatkuvaa toimintaa.	Henkilöstöjohtaja
	15.03 Parannamme työnantajakuvaa				1	Työnantajakuva koostuu useasta eri osa-alueesta. Erityisiä toimenpiteitä ei ole tehty työnantajakuvan parantamiseksi ennen joulukuuta 2021. Työnantajakuvan markkinoitiin ei ole aikaisemmin varattu erillistä budjettia. Joulukuussa 2021 käynnistettiin viestinnän kanssa yhteistyö työnantajabrändin ja -markkinoinnin kehittämisessä osana kunnan brändityötä. Vuonna 2022 viestinnän markkinoitibudjetista on käytössä osa myös työnantajabrändin kehittämiseen. Uuden kuntastrategian Osaaminen ja kyvykkyydet strategisessa keino-ohjelmassa työnantajakuvan kehittäminen jatkuu osana henkilöstökokemuksen kehittämistä.	Henkilöstöjohtaja
		15.03.01 Kehitämme ja yhtenäistämme rekrytointiprosessia	Henkilöstöyksikön riittävät resurssit viedä prosessi loppuun		2	Kehitetään rekrytointia osana keskitettyjä HR palveluita. Kehittämällä pyritään tuomaan esille parhaat toimintamallit organisaation rekrytointia varten sekä parantamaan nykyisiä käytäntöjä laadun ja kustannustehokkuuden parantamiseksi. Syksyllä 2021 laadittiin suunnitelma rekrytointiprosessin kehittämiseksi. Suunnitelma esiteltiin kunnan johtoryhmälle ja poliittiselle johtoryhmälle lokakuussa. Suunnitelmassa nostettiin esille seuraavia kehittämiskohteita:- Täyttölupamenettelyprosessin monipuolisuus ja tarkoituksenmukaisuus- Vakanssirekisterin puuttuminen- Rekrytointihaasteelliset tehtävät - Palkkausjärjestelmien kehittäminen- Suorahakujen ja kohdennetun haun käytännöt- Työnantajakuvan markkinoiti- HR:n resurssi/ostopalveluiden hyödyntäminenEsihenkilöille on järjestetty syksyllä kaksi rekrytointikoulutusta. Täyttölupamenettelyä on tarkasteltu uudestaan. Kuntarekryn kanssa on tehty yhteistyösopimus työnantajaesittelystä ja rekrytointien lisänäkyvyydestä. Rekrytointiprosessin kehittäminen jatkuu edelleen vuonna 2022.	Henkilöstöjohtaja
	15.04 Kehitämme sivistystoimen johtamisjärjestelmää, tiedolla johtamista ja edistämme henkilöstön hyvinvointia sekä mahdollistamme jaetun johtamisen				4	Sivistystoimen johtamisjärjestelmää on kehitetty systemaattisesti eri palvelualueilla ja toimialan kokonaisuutena. Perusopetuksen esimesten työn tueksi on toteutettu johtoryhmävalmennuksia. Joka kuukausi pidetään yhteiset esimiesamut- ja palvelualueiden esimiespäivät. Työhyvinvoinnin osalta tehdään tiivistä yhteistyötä työterveyden ja työsuojelun kanssa. Sivistyksen toimialue on mukana maaliskuussa perustetussa kunnan työhyvinvointiryhmässä. Sivistyksen esihenkilöt ovat tiiviisti mukana syksyn 2021 aikana sivistyksen toimialan kehittämissuunnitelman laadinnassa. Kehittämissuunnitelmassa asetetaan toiminnan laadulle, arvioinnille ja johtamiselle tavoitteita ja määritellään arviointikriteereitä. Kevään järjestelyvaraerästä on lisätty koulukohtaisen kehittämisen rahoitusta, joiden kautta tuetaan jaettua johtajuutta. Jaettu johtaminen on käytössä kaikissa kouluissa. Varhaiskasvatuksessa johtamista kehitetään vahvistamalla suurien yli 8-ryhmäisten yksiköiden johtamisella.	Sivistysjohtaja
		15.04.01 Lisäämme henkilöstön työhyvinvointia			4	Varhaiskasvatuksessa päiväkodin johtaja, vakapäällikkö ja työsuojelupäällikkö ovat tavanneet ja käyneet yksiköiden työhyvinvointiin vaikuttavia asioita lävitse. Päiväkodin johtajat ovat käyneet työterveyspsykologin johdolla läpi johtamista muutostilanteissa Sivistyksen toimialue on mukana koko kunnan työhyvinvointiryhmässä. Sivistyksen toimiala on ollut mukana korona exit - suunnitelman laadinnassa. Osana suunnitelmaa on mietitty keinoja palauttaa yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemisen kulttuuria yksiköihin. Kouluterveyskyselyn tulokset julkaistiin ja kouluterveysseminaari pidettiin. Kouluterveyskyselyn tuloksiin perehtyminen aloitettiin ja sekä kunta- että koulukohtainen työ on alkautunut. Korona epidemian jatkuminen edellyttää uusien toimenpiteiden miettimistä henkilöstön työhyvinvoinnin lisäämiseksi. Tutorhankkeen kautta pyritään laajentamaan tutoropettajien osaamisvalikoimaa. Sisäinen koulutusten tarjonta lisää työhyvinvointia.	Sivistysjohtaja
		15.04.02 Varhaiskasvatuksen tiedolla johtamisen kehittäminen	Tiedon hajanaisuus, yhteistyö muiden tietoa tuottavien tahojen kanssa.		3	Varhaiskasvatuksesta saavien tietojen eheys ja yhteenkuuluvuus. Tiedon reaaliaikaisuus, tiedolla ennustaminen ja visiointi. Seuraava askel on keskeisten tietojen tiedonkeruu ja tietojen yhdistäminen. Varhaiskasvatusta on mukana tuottamisten hankkeissa yhdessä talouspalveluiden kanssa.	Sivistysjohtaja

		15.04.03 Perusopetuksen tiedolla johtamisen kehittäminen		4	Tiedolla johtamista edistettiin antamalla rehtoriteille ja koulujen johtoryhmille eri aiheista kerättyjä datapaketteja koulu- ja kuntakohtaisen kehittämisen tueksi. Rehtoritiimien organisoitua kehitetty ja tehtävät jaettu. Tänä lukuvuonna käsitellään mm. Kouluterveyskyselyä, kun tulokset saadaan käyttöön. Yksi rehtoriteimeistä on tiedolla johtamisen tiimi, jonka aiheina on Primuksen käytön tehostaminen tiedolla johtamisessa ja tiedonsiirroissa. Toteutettu OPS- ja Kesu-kysely, josta on tehty kuntakooste koulujen käyttöön. Kouluille on annettu myös oman koulun tulokset käyttöön. Maaliskuussa on toteutettu huoltajakysely, jossa huoltajien tyytyväisyys perusopetukseen oli historian parhaalla tasolla. Hallinnon ja koulujen johtoryhmien tapaamiset toteutettu lukuvuoden 2020-21 aikana loka-marraskuussa keskittyen kehittämissuunnitelmaan, koronan vaatimiin järjestelyihin ja strategiaan. Perustettu koulunkäynninohjaajien kehittämisryhmä, jota kautta kerätään tietoa ohjaajien työstä ja suunnitellaan koulutustarpeita. Tuusula on liittynyt Oppiva-verkostoon.	Sivistysjohtaja
		15.04.04 Uuden palveluverkon johtamiskokonaisuuksien valmistelu ja päättäminen		4	Kirkkonylän kampukselle ja päiväkotit Marita Wendelinin on valittu johtajat. Ensimmäiset konkreettiset muutokset tapahtuvat 2022, kun M.W. valmistuu. Samaan aikaan päättyy toiminta Hyrylä-Väinölässä ja Mikkolan pk ja Kievarin pk jatkavat toimintaa, kunnes Kirkkonylän kampus valmistuu. Henkilöstö valittiin yksiköihin v. 2021. Vaka valmistautuu Martan käyttöönottoon ja henkilöstön siirtymisiin vuonna 2022. Valmistelussa on yksiköiden johtaminen siirtymävaiheessa ja uuden palveluverkon johtamiskokonaisuudet vuoden 2023 syksystä eteenpäin. Rykmenttipuiston suunnittelurehtori nimetty. Uusien yksiköiden johtamiskokonaisuuksien suunnittelu aloitettu. Suunnittelupäivämäärä rehtorien kanssa sovittiin pidettäväksi 24.1.2022. Uuteen palveluverkkoon siirtyvien koulujen rehtoreiden ja apulaisrehtoreiden kanssa keskusteltiin johtamisjärjestelmästä ja henkilöiden sijoittumisesta jatkossa. Suunnittelu jatkuu.	Sivistysjohtaja
		15.04.05 Toteutamme johtoryhmäkoulukset		2	Koulut toivoneet koulutusten ja hankkeiden osalta aikataulun arviointia koronan tuoman lykkäyksen vuoksi. Kouluilla halutaan keskittyä perustyyöhön. Johtoryhmäkoulutusten aikataulua arvioitu syksyn aikana. Kolmen koulun johtoryhmäkoulutukset toteuttamatta. Käyty keskustelua mahdollisen koulutusten toteuttajan kanssa.	Sivistysjohtaja
		15.04.06 Varhaiskasvatustyöyksiköiden johtamistoiminnan kehittäminen pedagogisen laadun vahvistamiseksi	Kts. 9.b.b.	4	2020 kunnassa tehty laaja varhaiskasvatuksen laadunarviointi, jossa osana arvioitu myös pedagogista johtamista. Kaikki esimiehet ovat saaneet observointi-koulutuksen, jolla kunnassa jatketaan yksiköiden toiminnan arviointia ja kehittämistä jatkossakin. 2021 saatu observoinnista uudet tulokset korona-vuodesta 2020. Tulokset ohjaavat päiväkotien johtajia kehittämään toimintaa ja pedagogista osaamista omissa yksiköissään. Johtamisen tueksi koulutusta pedagogiikan johtamiseen. Seuraava arviointi saadaan huhtikuussa 2022.	Sivistysjohtaja
	15.05 Laadimme ruokapalveluiden henkilöstösuunnitelman vuosille 2021-2026		Henkilökunnan saanti. Henkilökunnan osaamista. Laadukkaan ammattikoulutuksen puute.	5	Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on, että ruokapalveluissa työskentelee aina oikea määrä sopivia henkilöitä oikeissa tehtävissä. Henkilöstösuunnittelulla varmistetaan, että organisaatiolla on käytössään sopiva määrä sen tarvitsemaa osaamista sekä ennakoidaan henkilöstön kehittämistarvetta ja -kustannuksia. Tämä tarve selvitetään 1.1.-26.2.2021 Alustavaa suunnitelmaa on hahmoteltu, ja suunnitelmaa käydään läpi kevään 2021 aikana Ruokapalveluiden hallinnon kesken	Sivistysjohtaja
		15.05.01 Selvitämme, onko ruokapalveluissa syytä tehdä organisaatiomuutos kampuksien valmistuessa		4	Liittyy myös henkilöstösuunnitelman tekemiseen. Lähdetään liikkeelle organisaation strategisten ja toiminnallisten tarpeiden mukaisen määrällisen ja laadullisen henkilöstötarpeen määrittelystä. Kun lisäksi selvitetään nykyhenkilöstön poistuma ja käytettävissä oleva osaaminen tulevina vuosina, saadaan kuva organisaation henkilöstön kehittämis- ja rekrytointitarpeista. Tässä huomioidaan uusien koulujen valmistuminen.	Sivistysjohtaja
		15.05.02 Johdamme ruokapalveluiden henkilökuntaa coaching –menetelmän kautta		5	Ruokapalveluiden esihenkilöitä on koulutettu kahdessa erillisessä koulutuksessa valmentavaan johtamiseen. Coaching -tehtävät jatkuvat edelleen osana normaalia johtamistoimintaa.	Sivistysjohtaja
		15.05.03 teemme ruokapalveluille koulutussuunnitelman vuodelle 2022		4	Koulutusten suunnittelu vuodelle 2022 on käynnissä.	Sivistysjohtaja
		15.05.04 koulutamme ruokapalveluiden henkilökuntaa esimiestyöhön yhteistyössä Keudan kanssa		5	Kaikki koulutuksen aloittaneet esimiehet valmistuvat aikataulussa. Viimeinen koulutettava valmistui huhtikuussa 2021.	Sivistysjohtaja
	15.06 Edistämme osallisuusajattelun juurtumista ja leviämistä organisaatiossa			3	Kevään aikana toteutettiin sisäisen osallisuustyön kysely, jonka vastausaika on jatkettiin alkusyksyyn vähäisen vastaajamäärän takia. Henkilöstön koulutussuunnitelma laadittiin loppuvuoden aikana.	Kansliapäällikkö
	15.07 Edistämme kunnan kehittämistoiminnan johtamista		Haluttomuus/kyvyyttömyys priorisoida projekteja tai muita toteutuksia estäen vaikuttavan aikaansaamisen.	4	Laadittu kehittämisen roadmap kehittämissalkun hyödyntämiselle, jota päivitetään ja seurataan kuukausittain. Jatkettu kuukausittaisia johtoryhmien salkkukatsauksia sekä selkiytetty toimintamallia ja kevennetty päätöksentekoprosessia suoraviivaisten toteutusten osalta. Käynnistetty kehittämismenettelyjen osaamista lisääviä toteutuksia: projektitäksikirjan tuottaminen, lean-kehittämisen laajentaminen, palvelupolkujen mallinnus, robotisoinnin hyödyntäminen. Työstetty kehittämissalkun yleiskuvausta	Talousjohtaja
		15.07.01 Edistämme kehittämissalkun hyödyntämistä johtamisen työvälineenä		4	Laadittu kehittämisen roadmap kehittämissalkun hyödyntämiselle, jota päivitetään ja seurataan kuukausittain. Jatkettu kuukausittaisia johtoryhmien salkkukatsauksia sekä selkiytetty (kuvauksin, ohjeistuksin) toimintamallia ja kevennetty päätöksentekoprosessia suoraviivaisten toteutusten osalta.	Talousjohtaja
		15.07.02 Lisäämme kehittämismenettelyjen osaamista ja hyödyntämistä toteutusten menestyksekkääseen läpiviintiin		3	Käynnistetty kehittämismenettelyjen osaamista lisääviä toteutuksia: projektitäksikirjan tuottaminen, lean-kehittämisen laajentaminen, palvelupolkujen mallinnus, robotisoinnin hyödyntäminen. Työstetty kehittämissalkun yleiskuvausta tukemaan aikaansaavaa kehittämistä.	Talousjohtaja

16. Kasvamme vahvasti ja hallitusti. Tavoittelemme nopeampaa väestönkasvua, monimuotoista asumista ja laadukasta elinympäristöä							
	16.01 Valitsimme taajamien kasvusuunnat Yleiskaava 2040:ssa		Kaavaa ei hyväksytty poliittisessa käsittelyssä		3	Tuusulan yleiskaava 2040 ehdotuksen II on asetettu nähtäville 1.12.2021-31.1.2022. Tavoite saada Tuusulan yleiskaava 2040 hyväksytyksi keväällä 2022.	Kuntakehitysjohtaja
		16.01.01 Hyväksymme yleiskaava 2040 ja valitsemme kasvusuunnat	Kaavaa ei hyväksytty poliittisessa käsittelyssä		3	Tuusulan yleiskaava 2040 ehdotuksen II on asetettu nähtäville 1.12.2021-31.1.2022. Tavoite saada Tuusulan yleiskaava 2040 hyväksytyksi keväällä 2022.	Kuntakehitysjohtaja
	16.02 Hankimme raakamaata vähintään 40 ha yleiskaava 2040:n mukaisilta rakentamisalueilta		Kaavaa ei hyväksytty poliittisessa käsittelyssä. Maanomistajat eivät halua luopua alueistaan ja/tai kunnan maapoliittinen linja muuttuu nykyisestä.		2	Vuonna 2021 maata hankittiin kunnan omistukseen noin 110 ha, josta kaavoituksen tuleviin tarpeisiin noin 80 ha. Loppuosa on pääosin yleisiä alueita.	Kuntakehitysjohtaja
		16.02.01 Hankimme raakamaata vähintään 40 ha yleiskaava 2040:n mukaisilta rakentamisalueita	Kaavaa ei hyväksytty poliittisessa käsittelyssä. Maanomistajat eivät halua luopua alueistaan ja/tai kunnan maapoliittinen linja muuttuu nykyisestä.		2	Vuonna 2021 maata hankittiin kunnan omistukseen noin 110 ha, josta kaavoituksen tuleviin tarpeisiin noin 80 ha. Loppuosa on pääosin yleisiä alueita.	Kuntakehitysjohtaja
17. Vahvistamme elinvoimaa keskustojen monipuolisia palveluita ja viihtyvyyttä kehittämällä							
	17.01 Valmistelimme Hyrylän palvelukeskushankkeen toteutumista yhteistyökumppanien kanssa ja hyväksymme sen mukaiset asemakaavat ja teemme kiinteistökaupan esisopimuksen ja vuokrasopimuksen		Mahdolliset erivätavoitteet.		3	Hankkeen tavoitteet on asetettu ja kilpailutus hankkeen suunnittelemiseksi, rahoittamiseksi ja toteuttamiseksi on käynnistetty kilpailullisella neuvottelumenettelyllä. Menettelyn aikana neuvotellaan hankkeen toteuttamisen edellyttämistä sopimuksista osapuolten kanssa. Kuntalaisia osallistettiin kyselyllä ja tätä seuranneella Teams-kokouksella sekä työntekijöitä osallistettiin järjestämällä keskustelutilaisuus ja tätä seuranneita työpajoja. Tilaisuuksissa on tiedotettu hankkeen etenemisestä, keskusteltu tilatarpeista ja tarpeista muuttua toimintatapoja siirryttäessä toisenlaiseen työympäristöön. Ratkaisuja on kehitetty yhdessä todettuihin haasteisiin. Palvelukeskukseen sijoittuvien kunnan käyttöön tulevien tilojen osalta esisuunnitelma on hyväksytty kunnanhallituksessa. Tilatarpeiden määrittely on vielä	Kuntakehitysjohtaja
		17.01.01 Hyväksymme palvelukeskuksen asemakaavan	kaavan käsittely viivästyy.		3	Palvelukeskuksen kaavamutosehdotus valmistellaan valitun yhteenliittymän kanssa syksyllä 2021 ja sen tarkoitus olla nähtävillä alkuvuodesta 2022.	Kuntakehitysjohtaja
18. Vahvistamme yritystoiminnan edellytyksiä ja työpaikkojen syntyä aktiivisella elinkeinopolitiikalla, kaavoituksella ja edistämällä liikennehankkeita							
	18.01 Valmistelimme kaavoituksen työohjelman mukaiset työpaikka-alueiden asemakaavat ja tarvittavat maankäyttö- ja rakennusluonnokset aikataulussa				3	Sula II asemakaava on tullut voimaan 22.9.2021. Sula III asemakaavaehdotus on etenee hyväksymiskäsittelyyn alkuvuodesta 2022. Kaavaan liittyvä sopimus on valmis.	Kuntakehitysjohtaja
		18.01.01 Valmistelimme Sulan työpaikka-alueen asemakaavat ja maankäyttö- ja rakennusluonnokset hyväksyttäväksi	Asemakaavan käsittely viivästyy.		3	Sula I ja Sula II asemakaavat ovat lainvoimaisia. Sula III asemakaavaehdotus on nähtävillä lokakuun 2021 ja hyväksymiskäsittelyssä alkuvuodesta 2022. Kaavaan liittyvät maankäyttö- ja rakennusluonnokset on valmiit.	Kuntakehitysjohtaja
19. Vahvistamme Etelä-Tuusulan kasvua. Tiivistämme ja ehyttämme Hyrylän keskustaa ja Rykmentinpuistoa							
			Hyrylän keskustan puolella merkittävin uhka on veturiyrittäjän luopuminen hankkeesta. Ehyttäminen Rykmentinpuistoon on tehtävä alikulkua parantamalla eikä sen suunnittelu voi aloittaa ennen kuin Hyrylän keskustan asemakaava on lainvoimainen.		3	Hyrylän keskustan yleissuunnitelma ja asemakaava ovat loppuhiontaa vaille valmiit.	
			Veturiryhtymän luopuminen hankkeesta. Päätöksentekoa vaikeus koskien kompromisseja liikenteestä, pysäköinnistä ja mikrosijainnista.		2	Palvelukeskuksen rakentaja on valittu kesäkuussa ja palvelukeskuksen kaavamutosehdotus valmistellaan yhteenliittymän kanssa syksyllä 2021. Hyrylän keskustan yleissuunnitelma saatetaan valmiiksi palvelukeskuksen kaavoituksen kanssa loppuvuodesta 2021 ja ne laitetaan nähtäville alkuvuodesta 2022.	Kuntakehitysjohtaja
	19.01 Valitsimme Hyrylän keskustan kehittämisen suunnan. Jatkamme alueen asemakaavoittamista	19.01.01 Asemakaavoitamme Hyrylän keskustaa kaavoitussuunnitelman mukaisesti.			3	Palvelukeskuksen rakentaja on valittu ja kaavoitusta viedään eteenpäin yhteenliittymän kanssa syksyllä 2021. Vanha kunnantalo on vaarantamiskielossa ja sen kaavoitusta odottaa suojeleasian ratkaisua. Nappulakadun kaavoitusta ei ole vielä aloitettu.	Kuntakehitysjohtaja
		19.01.02 Hyväksymme Hyrylän keskustan yleissuunnitelman			3	Hyrylän keskustan yleissuunnitelmaa viimeistellään palvelukeskuksen kaavamutoksen kanssa. Yleissuunnitelmaa käsitellään joulukuussa 2021 kuntakehitys- ja rakennuslautakunnassa sekä kunnanhallituksessa ja hallitus laittelee sen nähtäville alkuvuodesta 2022.	Kuntakehitysjohtaja
		19.01.03 Valmistelimme purettavan hallintorakennuksen (ent. Kunnantalo) alueen asemakaavamutosuunnosta			2	Alustavia korttelisuunnitelmia on tehty konsultin toimesta. Asemakaavoitusta aloitetaan kun suojelukysymys on ratkaistu.	Kuntakehitysjohtaja
		19.01.04 Puramme käytöstä poistetun hallintorakennuksen			2	Tuusula-seura ry teki aloitteen käytöstä poistetun hallintorakennuksen suojelemiseksi. ELY-keskus asetti vaarantamiskielon tästä johtuen. Käytöstä poistetun hallintorakennuksen purkamisen ei voi edetä ennen kun ELY-keskus on käsitellyt tehdyn aloitteen. Asiasta on neuvoteltu ELY-keskuksen kanssa. Rakennuksen tyhjentyminen etenee.	Kuntakehitysjohtaja
		19.01.05 Aloitamme pysäköintitalon rakentamisen	Valitus rakennusluvasta, asuinkerrostalohankkeiden kanssa solmittavien toteutus- ja rakennusluonnosten jättäminen hyväksyttäväksi.		2	Avain yhtiö oy:n kanssa on solmittu sopimukset pysäköintitalon toteuttamisen viivästyttämisestä ja tilapäisen pysäköinnin järjestämisestä	Kuntakehitysjohtaja
		19.01.06 Myymme loput Suutarintien tontit (2 kpl)			2	Kolmen tontin osalta esisopimus voimassa, lupolinien kauppa toteutuu alkuvuodesta 2022. Korttelin kahdelle muulle tontille etsitään toteuttajaa.	Kuntakehitysjohtaja
20. Tiivistämme Jokelan keskustaa rataa tukeutuen ja vahvistamme taajaman vetovoimatekijöitä							
	20.01 Edistämme Jokelan keskustan täydennysrakentamista ja tiivistymistä				2	Jokelan keskustan yleissuunnitelma on ollut nähtävillä. Opintien ja Nukarintien risteyskuten ympäristön kaava-alueella on käyty alustavia neuvotteluita ja kaavoitusta alkoi loppuvuodesta 2021. Vanuhtedhas sai purkuluvan 12/2021.	Kuntakehitysjohtaja

		20.01.01 Valmistelemme Jokelan keskustan asemakaavamuutoksia ja näihin liittyen maankäyttösopimuksia			2	Opintien ja Nukarintien risteuksen ympäristön kaava-alueella on käyty alustavia neuvotteluja ja kaavatyo alkaa loppuvuodesta 2021.	Kuntakehitysjohtaja
21. Vahvistamme Kellokosken omaleimaisuutta ja vetovoimaa Ruukin ja Sairaalan aluetta sekä keskustaa kehittäen							
					3	Kellokosken sairaala-alueen kehittämisestä neuvotellaan HUS:in kanssa. Seppänpuisto on kaavoitussuunnitelmassa ja vuoden 2022 työohjelmassa (esitys).	Kuntakehitysjohtaja
		21.01.01 Neuvottelemme keskusliikkeiden kanssa päivittäistavarakaupan tonttien toteuttamisesta Kellokoskella.			1	Pohjois-Tuusulaan tulee hankekehittäjä. Hän aloittaa yhteydenotot alueen toimijoihin ja intressiryhmiin.	Kuntakehitysjohtaja
	21.02 Luomme hyvät edellytykset Kellokosken keskusta-alueen omaleimaiselle kehittämiselle Kellokosken valtatie saneerauksella ja uusilla liikenneratkaisilla				4	Eteni suunnitellusti	Kuntakehitysjohtaja
		21.02.01 Saneeraamme Kellokosken Vanhan valtatie välillä Kellokosken sairaala - Linjatie	Aikatauluihin ja kustannuksiin liittyvät riskit.		3	Kaavan ja rakennussuunnitelmien valmistuttua saneerataan myös Vanhan valtatie osuus Kellotori-Carlanderintie. Arvioitu valmistumisaika syksyllä 2022.	Kuntakehitysjohtaja
22. Mahdollistamme kylien täydennysrakentamisen ja elinvoimaisuuden sekä maaseutumaisen ympäristön							
	22.01 Edistämme kylien elinvoimaa tukemalla asukaslähtöistä toimintaa ja kyläsuunnitelmien laadintaa				1	Kyläsuunnitelmien laadinnassa ei edetty vuoden aikana.	Kansliapäällikkö
23. Kansainvälistymme ja luomme sille edellytyksiä							
	23.01 Kehitämme kansainvälistä yritysten sijoittumispalvelua yhteistyössä KUUMA-seudun Helsinki Ring of Industry -konseptissa		Yhteistyön loppuminen		4	Helsinki Ring of Industry etenee suunnitelmien mukaisesti. Saatua hankerahoitusta toiminnan edelleenkehittämiseen.	Kansliapäällikkö
24. Hyödynnämme lentokentän ja metropolialueen tarjoamat kasvun mahdollisuudet asumisessa ja elinkeinotoiminnassa							
					2	Työpaikka-alueiden profiloinnissa huomioitu lentokentän tarjoamat edut yritystoiminnalle. Markkinointiviestinnässä argumentoidaan lentokentän läheisyys.	Kansliapäällikkö
25. Kehitämme lentokenttään tukeutuvaa FOCUS aluetta ja edistämme vahvasti Kehä IV toteutusta			Focus-alueen riskit pääosin valitusperusteisia. Aikataulun venyminen sekä maanhankinnan onnistuminen. Kehä IV:n osalta riskit suurimmalta osalta ulkopuolisia: rahoituksen löytyminen, tiesuunnitelman käynnistyminen, Vantaan suhtautuminen tiehankkeeseen.			Focus-alueen kaavoitus on vireillä. Aluerakennushankkeen toteuttamiseksi laaditaan projektsuunnitelma sekä tiehankkeelle edunvalvontasuunnitelma.	Kuntakehitysjohtaja
	25.01 Viemme eteenpäin FOCUS-alueen toteutusta ja edistämme Kehä IV rakentamista		Focus-projekti tähtää Etelä-Tuusulaan suunniteltavan uuden yritysalueen toteuttamiseen ja Kehä IV on projektialueen läpi kulkeva seututasoinen liikenneväylähanke. Focus-alueeseen liittyvät riskit ovat pääosin maanhankinta-, sopimus- ja valitusperusteisia. Toteutuessaan nämä riskit hidastavat projektin etenemistä tai aiheuttavat vähintäänkin epävarmuustekijöitä ja vaikeuttavat prosessien aikatauluttamista. Yhtenä uhkana ovat myös kuntasuunnittelu niukat henkilöresurssit.		2	Focus-alueen yleissuunnittelu on käynnissä. Focus-alueen yleissuunnitelmasta on laadittu kaksi alustavaa luonnosta, joiden pohjalta varsinaisia suunnitelmaluonnoksia valmistellaan. Yleissuunnittelu varten on laadittu taustaselvityksiä. Selvitys kaupan alueen eri toteuttamismahdollisuuksista valmistui. Voimalinjojen reitittely on kesken. Sammonmäki III asemakaavaa on hyväksytty valtuustossa loppuvuodesta. Lisäksi on valmisteltu poikkeamislupahakemusta Huhtarinnoron luonnontilaisuuden vaarantamisesta. Focus-projektille laaditaan projektsuunnitelmaa.	Kuntakehitysjohtaja
		25.01.01 Valmistelemme Kehä IV - alueen asemakaavaluonnosta	Focus-alueeseen liittyvät riskit ovat pääosin maanhankinta-, sopimus- ja valitusperusteisia, jotka vaikuttavat aikataulutukseen, mutta kaavoitukseen liittyä paljon monimutkaisia suunnittelullisia haasteita, joilla on isoja aikataulu- ja kustannusvaikutuksia. Focus-alueen toteuttaminen tulee muokata ympäristöä voimakkaasti ja kaavan vaikutukset ovat laaja-alaisia, mikä voi aiheuttaa muutosvastarintaa ja johtaa kaavavaltuksiin. Kaavoitus voi hidastua myös kuntasuunnittelun resurssipulan vuoksi.		3	Asemakaava-alueita laajemman Focus-alueen yleissuunnitelman laatiminen on edellytys asemakaavoituksen jatkamiselle. Yleissuunnittelua varten on laadittu taustaselvityksiä ja alustavat yleissuunnitteluvaihtoehdot ovat valmistuneet. Yleissuunnittelussa ratkaistaan Kehä IV asemakaavaa koskevat päällinajukset, mikä keventää tulevaa asemakaavatyötä.	Kuntakehitysjohtaja
		25.01.02 Edistämme maanhankintaa Focus alueella			2	Maanomistaja on valittanut lunastusluvasta ja lunastustoimituksen arvioidaan alkavan keväällä 2022.	Kuntakehitysjohtaja
		25.01.03 Valmistelemme Focus-alueen profilointia sekä markkinointia	Resurssipula.		1	Ei ole aloitettu. Focus-alueen profilointi, vision luominen sekä markkinointi- ja viestintäsuunnitelman laatiminen ohjelmoidaan projektsuunnitelman laatimisen sekä alueen yleissuunnittelun yhteydessä.	Kuntakehitysjohtaja
	25.02 Ratkaisemme Focus- ja Kehä IV -alueen tieyhteyksien ja liikenneväylän toteutustavan (omistajuus)		Kaavalliset ja maankäyttöliikenteen esteet tai ongelmat.		1	Odottaa maankäyttöliikenteen ja kaavallisia ratkaisuja.	Kuntakehitysjohtaja
		25.02.01 Aloitamme liikenneväyläyhteyden suunnittelun Kehä IV -kaava-alueella			1	Odottaa maankäyttöliikenteen ja kaavallisia ratkaisuja.	Kuntakehitysjohtaja
26. Panostamme kulttuuritarjonnan monipuolisuuteen ja laatuun, ja matkailu alueella lisääntyy. Luomme mahdollisuuksia kulttuuriliikunnalle.							

	26.01 Kehittämme kokoelmienhallintaa ylikunnallisessa yhteistyössä		Ylikunnallisen yhteistyön haasteet, talous		3	Ylikunnallista kokoelmahallintaa on kehitetty yhteistyössä Keravan kanssa selvittämällä kokoelmatilamahdollisuuksia ja yhteisen kokoelmatilan kustannuksia. Hankkeen eteneminen vaatii näätöksä.	Sivistysjohtaja
		26.01.01 Selvitämme ylikunnallisen kokoelmatilamahdollisuuden	Talous, yhteisen näkemyksen puute		5	Tuusula ja Kerava ovat selvittäneet mahdollisuuksia yhteisen kokoelmatilan saamiseksi Keski-Uudellemaalle alueen museoiden käyttöön. Kerava tehnyt alustavan sopimuksen Museoviraston kanssa taidehistoriallisen aineiston sijoituksesta. Tuusulassa taidehistoriallinen aineisto löytynyt uuden paikan, joka soveltuu kokoelmatilaksi hyvin. Kulttuurihistoriallinen aineisto kaipaava yhä säilytystilaa.	Sivistysjohtaja
	26.02 Uusimme Virtuaali -Tuusulan		Henkilökuntaresurssi, tekninen osaaminen		4	Sivuston toiminnallisuutta parannetaan päivittämällä se ja lisäämällä siihen uusia ominaisuuksia, jotka toimivat erilaisilla alustoilla. Sivuston sisältöjä päivitetään parhaillaan. Päivitys vaatii arkisto- ja kirjoitustyötä, johon on vaikeaa löytää aikaresursseja.	Sivistysjohtaja
		26.02.01 Otamme käyttöön Virtuaali-Tuusula -sivustoon GPS-paikannuksen	Talous-, henkilöstö- ja aikaresurssit		4	Paikannus on osa Virtuaali-Tuusulan uudistamisprosessia, joka valmistuu keväällä.	Sivistysjohtaja
	26.03 Teemme kulttuurituotannon henkilöstösuunnitelman		henkilökuntaresurssi, aikataulu		4	Tehdään kulttuurituotannon henkilöstösuunnitelma, jonka osana tutkitaan kulttuuritalojen toimintarakennetta ja henkilöstöresursseja. Tuusulan Taiteiden Yö - tapahtuman siirtyminen kunnalle toi lisäyksen yleisen kulttuuripalvelun henkilökuntaan. Työtehtävien uudelleenkartoitus tarpeen.	Sivistysjohtaja
		26.03.01 Toteutamme työn vaativuuden arviointi-prosessin			4	Työn vaativuuden arviointi tehty.	Sivistysjohtaja
	26.04 Kehitämme kotiseutukokoelmaa		Henkilökuntaresurssin riittävyys		5	Kirjaston kotiseutukokoelma on pääosin luetteloitu ja hyllytetty. Projektin jatkuu muilta osin. Tilaratkaisut tehdään kirjastotalojen muiden tilaratkaisujen yhteydessä.	Sivistysjohtaja
	26.05 Kehitämme ja tuoteistamme Tuusulan matkailua		Resurssipula		4	Matkailuohjelmassa suunnitellaan toimenpiteet sekä tehdään ehdotukset matkailun organisoimisesta tulevaisuudessa. Valmis vuonna 2022.	Kuntakehitysjohtaja
	26.05 Kehitämme ja tuoteistamme Tuusulan matkailua				2	Yhteishankkeita suunniteltu. Toteutuminen osittain riippuvainen rahoituspäätöksistä.	Kuntakehitysjohtaja
		26.05.02 Laadimme matkailustrategian sekä matkailutuotteen yhteistyössä yritysten kanssa	Rajalliset resurssit saattavat viivästyttää työtä		4	Matkailun toimenpideohjelmaa työstetty 2021 yhdessä yritysten kanssa. Valmis 2022.	Kuntakehitysjohtaja
27. Kehitämme Tuusulanjärven ja Tuusulan jokivarsien sekä vesistöjen (Jokelan lammet ja Rusutjärvi) virkistyskäyttöä ja saavutettavuutta							
	27.01 Kehitämme Tuusulanjärven liikuntamahdollisuuksia		Luvituksesta ja muiden hankkeiden toteuttamisesta johtuvat viivästymiset.		5	Toteutamme järven virkistyskohteiden toimivuutta ja kehittämishankkeita. Vuonna 2021 viimeisteltiin Sarvikallion polkureitistö, lisättiin opasteita ja parannettiin liikenteen sujuvuutta. Tuomalan venepaikka kunnostettiin sekä Koskenmäen rantautumispaikka toteutettiin.	Sivistysjohtaja
		27.01.01 Hyväksymme Tuusulanjärven yleissuunnitelman ja aloitamme sen toteutuksen			3	Tuusulanjärven ympäristössä on useita eri luonteisia suunnitteluhankkeita. Kaikki etenivät oman prosessinsa mukaisesti. Tuusulanjärven rantojen virkistyskäytön yleissuunnitelma hyväksyttiin jatkosuunnittelun pohjaksi.	Kuntakehitysjohtaja
		27.01.02 Kunnostamme Tuomalan venepaikka-alueen	Luontoarvojen ja venepaikka-alueen toimintojen yhteensovittaminen, aikataulu		5	Ympäristö siivottiin ja siistittiin. Autoille rakennettiin kääntöpaikka ja uusittiin puomi. Huoltotie- ja polku rakennettiin rantaan	Sivistysjohtaja
	27.02 Edistämme maanhankintaa ja muita käytännön toimenpiteitä Tuusulanjärven virkistyskäytön kehittämiseksi				3	Tuusulanjärven rantojen virkistyskäytön yleissuunnitelmatyön yhteydessä on osallistuttu maanomistajatapaamisiin ja neuvotteluihin. Vesijätön lunastus toimitus järven länsirannalla aloitettiin ja sen loppukousta odotetaan. Ulkoilureittitoimituksen maastokatselmus pidettiin ja sopimuksia maanomistajien kanssa valmistellaan.	Kuntakehitysjohtaja
	27.02 Edistämme maanhankintaa ja muita käytännön toimenpiteitä Tuusulanjärven virkistyskäytön kehittämiseksi	27.02.01 Teemme ulkoilureittitoimituksen Tuusulanjärven länsirannan reitin toteuttamiseksi			1	Maastokatselmus reitin osalta tehtiin ja maanomistajiin oltiin alustavasti yhteydessä. Jonka jälkeen päätettiin jättää lintutorni toteuttamatta. Sen mahdolliset vaikutukset huomioiden tarkennetaan reittisuunnitelmaa ja laaditaan sopimukset maanomistajien kanssa. Ulkoilureittitoimitushakemus jätetään näiden vaiheiden jälkeen.	Kuntakehitysjohtaja
	27.03 Linjaamme Tuusulanjärven rantaraitin välillä Kirkkotie-Anttilan tilakeskus ja aloitamme rantaraitin rakentamisen		Maanomistajat ja luonnonsuojelu		2	Maastokatselmus tehtiin toukokuussa. Kontaktoitiin muita maanomistajia ja kuultiin heitä, osa maanomistajista ja asukkaista vastustaa hanketta. Hanke jatkuu vuonna 2022.	Kuntakehitysjohtaja
		27.03.01 Rakennamme esteettömän reitin ja uuden lintutornin sekä jatkoylehtyen koskenmäentien länsiosaan	Rakennusluvan saannin pitkiäminen		1	Valtuusto peruutti lintutornin rakentamiseen esitetyn määrärahan vuodelle 2022. Hanke ei etene.	Kuntakehitysjohtaja
28. Kehitämme Tuusulan Urheilupuistoa Helsingin seudun parhaaksi omaehtoisien harrastamisen ja aktiivisen urheilun ympäristöksi ja tapahtumapaikaksi							
		28.01.01 Monitoimihallin rakentaminen alkaa	Talous, palveluverkon toteuttaminen, poliittinen päätöksenteko		3	Monitoimihallin vaihe 1 (Voimistelu- ja mailapelihalli) rakentaminen alkoi syksyllä 2021. Monitoimihallin vaihe 2 sovittiin alkavaksi, kun vaiheen 1 rakentaminen alkaa- Vaihe 2 sisältää jalkapallo- ja liikuntahallin, kuntosalin ja yhteisten tilojen urakan- Vaihe 2 suunnittelu aloitettiin ja se etenee kevään aikana päätöksentekoon	Sivistysjohtaja
		28.01.02 Toteutamme Kilpailutien eteläpuolelle rakennettavan, kv-mitat täyttävän BMX-radan ja P-alueen	Urheilukeskuksen SAA-3 alueen pohjatutkimuksia laajennetaan, mikä vaikuttaa hankkeen toteuttamiseen aikatauluun lupamenettelyn osalta. Elokuun alun tilanteen mukaan pohjatutkimukset ovat edenneet ja eivät aiheuta isoa huolta hankkeen toteutuksen osalta. Lupahakemuksen käsittely viivästyttää hankkeen aloitusta.		3	BMX-radan urakka alkoi syksyllä 2021, valmis heinäkuussa 2022. P-alueen rakentamisen suunnittelu aloitettiin yhdyskuntateknikassa, toteutus vuonna 2022	Sivistysjohtaja

29. Uudistamme ja tehostamme kunnan palveluverkkoa kuntalaislähtöisesti päämääränä modernit, terveet ja turvalliset toimintaympäristöt sekä kohtaamisen mahdollistaminen							
29.01 Viemme toteutukseen hyväksytyin palveluverkkosuunnitelman ja 10-v investointisuunnitelman			Palveluverkon toteuttamisen kustannukset kasvavat liian suuriksi		3	Martta Wendelin päiväkodin rakennustyöt ovat käynnissä. Parhaillaan laaditaan päiväkodin sisustus- ja kalustus suunnitelmia sekä henkilöstösuunnitelmia. Monio, lukio ja kulttuuritalo, eteni urakkakilpailutukseen ja päätös rakennuttajasta tehtiin huhtikuussa 2021 ja rakentaminen on aloitettu kesäkuussa 2021. Kirkonkylän kampuksen toteutussuunnitelma ja projektisuunnitelma valmistuivat. Koulun toiminta on siirtynyt väistöihin Tuuskodon viereen tammikuun 2022 alusta rakentamisen tieltä. Tuusulan kunta on käynnistänyt neuvottelut ruotsinkielisen perusopetuksen järjestämisestä yhteistyössä Järvenpään kaupungin kanssa 2021. Riihikallion monitoimikampanissa on tehty kustannuslaskentaa toteutussuunnittelun edetessä ja lopullinen päätös hankkeen kokonaisuudesta. Kalustus suunnittelu on käynnissä. Rykmentipuiston monitoimikampanin hankesuunnitelmaa on tarkennettu johtuen tilojen tiivistämisestä. Toiminnallisten vaatimusten määrittelytyö on aloitettu. Lahelan hankesuunnitelmatyö on	Sivistysjohtaja
29.02 Käynnistämme Monion rakentamisen ja valmistaudumme uuden toimintaympäristön käyttöönottoon					3	Monio, lukio ja kulttuuritalo, on edennyt urakkakilpailutukseen ja päätös rakennuttajasta tehtiin huhtikuussa 2021. Rakentaminen aloitettiin kesäkuussa 2021. Peruskiven muuraus totettiin syyskuussa 2021. Monion johtamisrakennetta suunnitellaan ja johtoryhmä nimetään maaliskuussa 2022. Johtoryhmä aloittaa toimintakulttuurin rakentamisen siten, että rakennuksen toiminta alkaa 2023 elokuussa.	Sivistysjohtaja
29.03 Toteutamme Halosenniemen kehittämissuunnitelmaa ja teemme perusparannusta			Osaavien tekijöiden löytäminen, rahoitus		3	Halosenniemen taitelijakodin ja sen uunien kuntokartoitukset sekä julkisivujen pintojen tutkimus ovat valmistuneet. Sähkökartoitus on tekeillä. Rakennus- ja henkilöturvallisuutta uhkaavien puiden kaataminen on tehty. Museo on suljettu korjaustöiden vuoksi syyskuun alusta alkaen.	Sivistysjohtaja
	29.03.01 Halosenniemen parkkipaikan laajentaminen				2	Hanketta edistetään aktiivisesti vuonna 2022.	Sivistysjohtaja
29.04 Laadimme Taidekasarmin ja 10-rakennuksen hankesuunnitelmat					3	Taidekasarmin on valmistunut ala- ja yläpohjan kartoitustyö sekä laserkeilaus. Hankesuunnitelma työn alla. Hankkeen jatkorahoitus ja aikataulu on avoin.	Sivistysjohtaja
	29.04.01 Taidekasarmin hankesuunnitelma	Henkilökuntaresurssi, talous			2	Hankesuunnitelma valmistunut. Jatkorahoitus ja aikataulu avoin.	Sivistysjohtaja
29.05 Teemme palveluverkkosuunnitelman ruokapalveluiden osalta 2021-2026			Palveluverkon kehityksen tuomat muutokset ruokapalveluiden toimintaan ja uuden toimintakulttuurin muutokset.		3	Ruokapalveluiden toimintaa muuttavassa palveluverkossa on pohdittu muun muassa Palveluverkko projektien läpileikkaavassa projektissa.	Sivistysjohtaja
	29.05.01 Tulevien palveluverkkomuutosten huomiointi Ruokapalveluiden henkilöstöresurssissa				3	Palveluverkon muutokset huomioidaan henkilöstösuunnittelussa, ja esimerkiksi rekrytointia pohditaan tarkasti palveluverkon muutosten pohjalta.	Sivistysjohtaja
29.06 Käynnistämme päiväkotia Martta Wendelinin rakentamisen ja valmistaudumme päiväkotiyksiköiden yhdistämiseen					4	Rakennukselle on saatu rakennuslupa ja rakentaminen on aloitettu loppuvuodesta 2020. Henkilöstö valittiin toukokuussa 2021 ja ensimmäinen tapaaminen järjestettiin. Seuraavalle vuodelle tehtiin suunnitelma muutosvalmennuksesta uuden yksikön toiminnan aloittamiseksi elokuussa 2022. Päiväkotia luovutetaan kunnalle toukokuussa 2022, jolloin päiväkodin kalustaminen alkaa. Henkilöstö aloittaa työt heinäkuun viimeisellä viikolla, perheet tulevat tutustumaan ja toiminta alkaa elokuun alussa.	Sivistysjohtaja
	29.06.01 Henkilöstön muutosvalmiuden ylläpitäminen ja henkilöstön rekrytointi uusiin yksiköihin		Liittyä tavoitteeseen 9.b.b.		5	2018 on käynnistetty varhaiskasvatuksen johtamisen työryhmä ja oppimisympäristötyöryhmä. Näiden työryhmien antia on käytetty sekä rakennuksen suunnittelussa, että pedagogisen johtamisen kehittämisessä sekä vahvistettu yksiköissä muutosvalmiutta kohti uusiin yksiköihin siirtymistä. Valmistelussa hakumenettely rekrytoinnin suhteen. Valmistelussa kuuleminen meneteltyden toteuttaminen. Valmistelussa uusien yksiköiden talokäsikirjojen valmistelu. Rekrytointi on tehty sisäisesti keväällä 2021. Oppimisympäristötyöryhmän toiminta varhaiskasvatuksessa päätettiin 31.12.2021. Johtamisen työryhmän toiminta jatkuu edelleen suunnitellen toiminnan aloittamista uusissa yksiköissä ja johtamisen kehittämistä.	Sivistysjohtaja
29.07 Käynnistämme Kirkonkylän kampuksen rakentamisen ja valmistaudumme toiminnan käynnistämiseen			Palveluverkon kustannukset kasvavat liian suuriksi. Rakentamisen käynnistyminen viivästyy väistötilojen siirtämisen vuoksi		2	Kirkonkylän kampuksen toteutussuunnitelma ja projektisuunnitelma valmistuivat. Tuusulan kunta on käynnistänyt neuvottelut ruotsinkielisen perusopetuksen järjestämisestä yhteistyössä Järvenpään kaupungin kanssa. Koulu siirtynyt väistöön Tuusulan opiston tiloihin, päiväkotia Vauhdin tiloihin sekä Nahkelan, Rusutjärven ja Vanhankylän kouluille rakentamisen tieltä syyslukukaudeksi 2021. Väistötilat siirretty syksyn aikana Tuuskodon viereen, ja koulu siirtynyt kokonaisuudessa toimimaan siellä tammikuun 2022 alusta. Kampuksen kalustus suunnittelu on käynnissä.	Sivistysjohtaja
29.08 Teemme Riihikallion monitoimikampanin toteutussuunnitelman ja valmistaudumme toimintaympäristön muutokseen			Palveluverkon toteutuksen kustannukset kasvavat liian suuriksi		3	Riihikallion monitoimikampanissa on tehty kustannuslaskentaa toteutussuunnittelun edetessä ja lopullinen päätös hankkeen kokonaisuudesta. Suunnittelu edennyt syksyllä. Kustannusten ylitystä käsitelty kunnan johtoryhmässä ja poliittisessa johtoryhmässä. Hankkeen kalustus suunnittelu on käynnissä.	Sivistysjohtaja
29.09 Käynnistämme Rykmentipuiston monitoimikampanin toteutussuunnittelun ja valmistaudumme toimintaympäristön muutokseen					2	Rykmentipuiston toteutusmalliksi on päätetty elinkaarimalli. Elinkaarimallin kilpailutuksen valmistelu on aloitettu tilojen toiminnallisten vaatimusten määrittelyllä ja varsinaisen valmistelu käynnistyi syksystä 2021 konsultin aloitusta. Rykmentipuiston hankkeessa on järjestetty opettajien työpajoja taito- ja taideaineiden ja toiminnallisuutta edellyttävien aineiden tilasuunnittelun tueksi. Opettajatyöryhmiä on perustettu suunnitelmien mukaisesti myös ICT-asioiden, kalustamisen ja toimintakulttuurin muutoksen tueksi.	Sivistysjohtaja

	29.10 Toteutamme Lahelan monitoimikampuksen hankesuunnittelun		Palveluverkon toteuttamisen kustannukset kasvavat liian suuriksi		2	Hankesuunnitelmatyö on aloitettu tontinmäärityksen osalta	Sivistysjohtaja
	29.11 Päättämme Jokelan alueen palveluverkkosuunnitelmasta ja etenemme hankesuunnitelmaan				4	Jokelan alueen palveluverkon ennakkoarvioitusten arvioitiin aloitettiin maaliskuussa ja eteni päätöksen tekoon loppuvuodesta 2021. Evasu-raportti on käsitelty lokakuun lautakunnissa. Peltokaaren alueen y-tontille aloitettiin päiväkodin kilpailutuksen suunnittelu Jokelan alueen varhaiskasvatuspaikkojen takaamiseksi. Kunta vuokraa tilat varhaiskasvatuksen käyttöön.	Sivistysjohtaja
	29.12 Vahvistamme yhteisöikätyön edellytyksiä kunnan uudistuvassa palveluverkossa				4	Yhteisöikätyön poikkieleikkaava projekti on jatkanut toimintaansa osana laajempaa palveluverkon uudistamisen kokonaisuutta ja valmistelussa on mm. kampusten hallintamallit. Myös hankekohtaiset yhteisöikätyön poikkieleikkaavat projektit ovat jatkaneet toimintansa.	Kansliapäällikkö
	29.13 Teemme laadukasta sisäilmatyötä		Kiinteistöjen huono kunto Tutkimukset ja korjaustoimenpiteet eivät onnistu		4	Sisäilmatyöt tehdään moniammatillisessa yhteistyössä kohdekohtaisissa sisäilmaryhmissä ja kunnan sisäilmatyöryhmissä. Kohdekohtaisten ryhmien puhejohtajuus on siirtynyt maaliskuun alusta tilapalveluille. Varhaiskasvatuksen osalta tilanne on haastava. Väinölän ja Hyrylän päiväkotien osalta henkilöstön oireilu on lisääntynyt ja henkilöstölle on toteutettu Satakunta-hankkeen oirekysely keväällä loppuvuodesta 2021. Oirekyselyn perusteella on tehty tarvittavia toimia työjärjestelyissä. Päiväkotit Martta Wendelin valmistuminen aikataulussa on keskeistä terveysriskien hallinnassa. Kohdekohtaiset sisäilmatyöryhmät ovat kokoontuneet. Syksyn moniammatillisen sisäilmatyöryhmän toiminta käynnistyi lokakuussa. Joulukuun kokouksen jälkeen tiedotettu sisäilmatyössä mukana olevia siitä, että sisäilmatyössä vaadittavia korjauksia on pystytty edistämään ja tilapalveluiden haasteet työvoimasta on saatu selätettyä.	Sivistysjohtaja
	29.14 Luovomme vajakäyttöisistä kiinteistöistä				3	Vanhan hallintorakennuksen purku on viivästynyt valituksen takia. Erillisistä yhteisötiloista luopuminen poistettiin palveluverkkosuunnitelmasta valtuuston kokouksessa 12/2021.	Kansliapäällikkö
30. Olemme edelläkävijä osallisuuden edistämiseksi ja yhteisöllisessä toiminnassa uudistaen samalla toimintatapojamme. Kehitämme kumppanuuksia ja verkostojohdamista							
	30.01 Jatkamme hybridirahoitusmallin toteuttamista ja vahvistamme sen yhteyttä osallistuvaan budjettiin				5	Hybridirahoitusmallin kokeilu saatiin päätökseen vuoden 2020 osalta ja vuoden 2021 osalta toteutusta päätettiin jatkaa. Osallistuvan rahoituksen hankkeen loppuraportti valmistui. Loppuvuoden aikana ei tehty uusia hakemuksia hybridirahoituksesta.	Kansliapäällikkö
	30.02 Kehitämme osallistuvan budjetoinnin prosessia ja osoitamme osuuden toimialueiden budjeteista osallistuvan budjettiin				5	Vuoden 2022 osallistuvan budjetoinnin toteutus käynnistyi syyskuussa ja eteni ideoiden arviointiin ja yhteiskehittämiseen loppuvuoden aikana. Äänestys on käynnissä 10.1.-6.2.2022. Äänestystulos julkistetaan 8.2.	Kansliapäällikkö
	30.03 Viemme järjestösuunnitelman linjaukset teoiksi				5	Järjestösuunnitelma hyväksyttiin keväällä kunnanhallituksessa ja sen toteutus on käynnistynyt. Järjestösuunnitelman tavoitteisto päivitettiin uuden kuntastrategian mukaisiksi loppuvuodesta.	Kansliapäällikkö
	30.04 Otamme käyttöön asukasraateja ja lisäämme dialogisuutta kunnan toiminnassa				4	Dialogisuuden lisäämisessä on edetty vuoden aikana hyödyntämällä Erätauko-dialogeja sekä luottamushenkilöiden että kunnan henkilöstön keskuudessa. Kunnan henkilöstöä on myös koulutettu Erätauko-dialogien fasilointiin. Asukasraatin osalta työ ei ole edennyt.	Kansliapäällikkö
	30.05 Vahvistamme asukkaiden omaehtoisen toiminnan tukea				5	Asukkaiden omaehtoisen toiminnan tukea on vahvistettu mm. osallistuvan rahoituksen kokeilun ja talkooprosessin käyttöönotolla.	Kansliapäällikkö
	30.06 Viemme käytäntöön uudistettujen ydintiimien roolit ja toiminnan tavoitteet				5	Kehittämisyhteistyön mallin muutokset hyväksyttiin osana johtamisjärjestelmän uudistuksen toista vaihetta. Kehittämisyhteistyön ydintiimien uusi toimintakausi käynnistyi syksyllä. Ydintiimeihin nimettiin 5 luottamushenkilöedustajaa/ydintiimiä ja lisäksi järjestettiin avoin haku ydintiimeihin. Ydintiimit aloittivat toimintansa lokakuussa.	Kansliapäällikkö
	30.07 Jatkamme neuvostojen toiminnan kehittämistä				4	Neuvostojen toiminnan kehittäminen jatkui neuvostojen toimikauden vaihdoksen yhteydessä syksyllä.	Kansliapäällikkö
		30.08 Pidämme huolta heikommissa asemassa olevien erityisryhmien mukanaolosta ja osallisuuden tunteesta	Maahanmuuttokoordinaattorin työtilanne on kiireinen ja aikaa kolmannen sektorin kanssa tehtävälle ei ole riittävästi. Koronatilanne on vaikeuttanut huomattavasti tehtävän suorittamista, koska vapaaehtoiset eivät ole uskaltaneet tavata tauti-tilanteen vuoksi perheitä.		3	Maahanmuuttokoordinaattori on kontaktoinut huhtikuussa 2021 vapaaehtoisia ja koronatilanteen hallitsemiseksi vapaaehtoistyötä on taas voitu alkaa toteuttaa. SPR:n ja Tuusulan seurakunnan kanssa on suunniteltu järjestettäväksi seuraavaa syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa: kesätopaamiset perheille Hyrylässä ja Jokelassa, maahanmuuttajamiesten mölkyllät kesäkuussa ja elokuussa (seurakunta).	Henkilöstöjohtaja
		30.08.01 Varmistamme, että maahanmuuttajasiakkaat löytävät mielekästä tekemistä ja kokevat olevansa osa paikallista yhteisöä tiivistämällä yhteistyötä alueellisen järjestösektorin kanssa	Resurssipula maahanmuuttajatyössä. Koronatilanne on vaikeuttanut merkittävästi toimintaa keväällä 2021.		3	Koronatilanne on heikentänyt etenemistä huomattavasti, koska vapaaehtoistoiminta on ollut tuolla koko kevään 2021. Toukokuusta 2021 alkaen maahanmuuttokoordinaattori on suunnitellut yhteistyössä seurakunnan ja SPR:n kanssa kesätoimintaa maahanmuuttajille. Kesän 2021 aikana järjestettiin yhteisiä maahanmuuttajaperheiden ja vapaaehtoisten ulkoilutapahtumia mm. Fjälbassa, Jokelan Notkopiistossa. Lisäksi seurakunta järjesti arabiankielisille maahanmuuttajamielille vertaistapaamisia kesällä mölkyin pelaamisen merkeissä. Elokuussa vapaaehtoiset ja perheet tapaavat Rusutjärven illassa, mikäli koronatilanne sallii.	Henkilöstöjohtaja
31. Uudistamme kunnan brändiä ja parannamme kunnan tunnettua							
	31.01 Jatkamme Tuusulan brändin vahvistamista sitä tukevin teoin				5	Edetään suunnitelusti, Rakkauten taidetta on toteutettu suunnitelmien mukaan. Jatkamme uusin suunnitelmin ja toteutuksin vuonna 2022.	Kansliapäällikkö

		31.01.01 Teemme Tuusulan brändiä tunnetuksi brändinmukaisin teoin ja mielenkiintoisten markkinoitviestinnän tempausten ja sisältöjen			5	Valmis. Rakkauten taiteen alla tapahtuva Unelmien yö toteutettiin, kuten myös muut vuodelle suunnitellut keskeiset toimenpiteet.	Kansliapäällikkö
		31.01.02 Varmistamme, että koko organisaation markkinoitviestintä on yhteisen brändin mukaista			5	Markkinoitviestintää tehdään yhdessä yli toimialuerajojen.	Kansliapäällikkö
		31.01.03 Selvitämme, miten hyvin Tuusulan brändin tunnetuus on kehittynyt ja hyödynnämme tietoa brändityössä			5	Brändin nykytilan tutkimus on tehty.	Kansliapäällikkö
	31.02 Hyödynnämme markkinoitviestinnässä koko organisaation osaamista ja yhteistyötä				5	Koko organisaation osaaminen on valjastettu käyttöön. Hyödynnämme osaamista yli toimialuerajojen. Vuoden 2022 suunnittelua aloitetaan yksissä tuumin.	Kansliapäällikkö
		31.02.01 Priorisoimme kohderyhmät yhdessä ja ideoimme yhdessä keinoja tavoittaa nämä kohderyhmät			4	Työ kohderyhmien priorisoimiseksi on menossa. Osin kanavasunnitelmatyö, joka sivuaa tätä, jatkuu vuonna 2022.	Kansliapäällikkö
		31.02.02 Laadimme yhteisen markkinoitviestinnän suunnitelman ja noudatamme sitä yhdessä			5	Yhteinen suunnitelma on ja toimivien yhteisten työkalujen ja yhteistyömuotojen kehittämistä jatketaan.	Kansliapäällikkö
	31.03 Viestimme monikanavaisesti ja siten, että tavoitamme kuntalaiset ja muut sidosryhmät mahdollisimman hyvin				4	Kunta viestii monikanavaisesti. Kuntalaisten ja muiden sidosryhmien tavoittamiseen pureudutaan silti vielä suunnitella olevassa kanavasunnitelmatyössä. Osin kanavasunnitelman loppuun saattaminen sekä käytäntöön vieminen jää vuodelle 2022.	Kansliapäällikkö
		31.03.01 Laadimme yhdessä kanavastrategian viestinnän kanaville ja noudatamme sitä			3	Kanavasunnitelman laatiminen on aloitettu ja sisäinen työ palvelumuotoilun keinoin käynnistetty. Työ jatkuu vielä 2022, jolloin hyödynnetään asukasraateja ja viimeistellään työ ja viedään se käytäntöön.	Kansliapäällikkö
32. Parannamme kunnan tuottavuutta ja talouden tasapainoa							Talusojohtaja
	32.01 Saavutamme tontinmyynnin tavoitteen				3	Vuonna 2021 AO tontteja on luovutettu yhteensä 94 kpl (myyty 68 kpl ja vuokrattu 26 kpl) myyjiin sisältyi 8 kpl vuokratontin omaksi lunastuksia. Tuottajamuotoisia tontteja on myyty 6 kpl ja vuokrattu 8 kpl, myyjiin sisältyi 1 vuokratontin omaksi lunastus. Yritystontteja on myyty 6 kpl, joista 1 on vuokratontin omaksi lunastus. Maanmyyntituloja on seurantaudella kertynyt vajaa 15 M€. Maanmyyntitulotavoite oli 8,8 M€, joten se ylittyi 6,1 M€ isojen yritystonttien myynnin toteututtua ennakoitua aiemmin.	Kuntakehitysjohtaja
		32.01.01 Jatkamme ja kehitämme tonttien markkinoitintia			3	Työpaikkatonttien markkinoitintia elinkeinopalveluissa etenee suunnitelmien mukaisesti ja tontteja on myyty Rykmentinportista, Jokelasta ja Kellokoskelta. Kunnan viestintä on ottanut vahvan roolin omakotitonttimarkkinoinnissa. Tuottajamuotoisten tonttien markkinoitintia on edistetty hankekehityksen taholta.	Kuntakehitysjohtaja
		32.01.02 Edistämme kunnan omistaman kiinteistökanan kaavamuutoksia jalostamalla kiinteistöjä myytäväksi valtuuston tekemän linjauksen mukaisesti	Kiinteistöjen myynti ei etene suunnitelman mukaisesti. Myyntitavoitteet eivät täyty. Myyntisuunnitelma lipsutaan.		3	Ensimmäinen kehitettävien kiinteistöjen asemakaava on lainvoimainen. Seuraavien kiinteistöjen asemakaavamuutosluonnos on ollut nähtävillä keväällä. Ehdotusta valmistellaan ja sen on määrä olla nähtävillä tammikuussa 2022.	Kuntakehitysjohtaja
	32.02 Käynnistämme tuotteistusta ja suoritiedon hyödyntämistä raportoinnissa sekä talousarvion laadinnassa		Toimialueiden johdon ja asiantuntijoiden ajan riittäminen tuotteistamisen määrittelytyöhön.		4	Valtionvarainministeriön digirahaa saanut tuotteistusprojekti saatiin päätökseen vuoden 2021 lopulla. Projektin tuotokset jäivät ylitason palvelutuotteiksi resurssipulasta johtuen.	Talusojohtaja
		32.02.01 Laajennamme tuotteistusta vaiheittain valittuihin yksiköihin	Toimialueiden johdon ja asiantuntijoiden ajan riittäminen tuotteistamisen määrittelytyöhön.		2	Valtionvarainministeriön digirahaa saanut tuotteistusprojekti saatiin päätökseen vuoden 2021 lopulla. Projektin tuotokset jäivät ylitason palvelutuotteiksi resurssipulasta johtuen. Tuotteistuksen laajentaminen muihin yksiköihin jää tuleville vuosille.	Talusojohtaja
	32.03 Toteutamme Kasvun ja talouden hallintaohjelman linjauksia		Emme saa riittäviä päätöksiä tehtyä ja toteutus viivästyy mm. palveluverkkosuunnitelman ja henkilöstön osalta.		4	Kasvun ja talouden hallintaohjelman toteutus on edennyt ja se päätettiin vuosille 2022-2031 uusin skenarioin vuoden 2022 talousarvion valmistelun yhteydessä.	Kansliapäällikkö
		32.03.01 Edistämme merkittävempien asuin- ja yritysalueiden kaavoitusta			3	Kaavoja edistettiin tavoitteiden mukaisesti. Projektointia tukevan projektikäsikirjan valmistelu etenee.	Kansliapäällikkö
		32.03.02 Priorisoimme ja suunnittelemme infran rakentamista strategian mukaisten elinvoima- ja tontinmyyntitavoitteiden toteutumisen pohjalta	Liian paljon päällekkäisiä hankkeita resurssien nähdessä. Epärealistiset aikataulut resurssien nähdessä.		3	Kunnan eri toimi- ja palvelualueet suunnittelevat hankkeitaan itsenäisesti ja koordinoitintia mm. resurssien suhteen on unohtunut kokonaan.	Kansliapäällikkö
		32.03.03 Toteutamme palveluverkkosuunnitelmaa siten, että asetetut hyöty- ja säästötavoitteet toteutuvat			3	Palveluverkkosuunnitelman suunnittelun ja toteuttamisen tueksi on laadittu kokonaisprojekti-suunnitelma ja suunnitelmaa tukeva organisoitintia ja roolitus. Sivistyksen palveluverkon suunnittelu ja rakentaminen etenee kokonaisuutena hieman jäljessä suunnitellusta aikataulusta. Käyttötalouden 5 milj. euron säästötavoitteiden saavuttaminen sidoksissa koko Etelä-Tuusulan palveluverkon uudistamisen toteutumiseen.	Kansliapäällikkö
		32.03.04 Sopeutamme henkilöstön määrää palvelukysynnän mukaiselle tasolle	Epäonnistuminen väestö- ja oppilasnustneiden laatimisessa		3	Lapsimäärät kehittyivät ennakoitua positiivisemmin. Kilpailu työmarkkinoilla avainsaajista on kiristynyt. Koronan jälkihoito vaatii kunnalta panostuksia. Nämä tekijät luovat painetta henkilöstömenojen ennakointia nopeampaan kasvuun.	Kansliapäällikkö
		32.03.05 Toteutamme 3 milj. euron säästötoimenpiteitä osana kasvun ja talouden hallintaohjelmaa	Koronapandemian pitkittyminen, päätöksen teko viivästyy ja päätösten toimeenpanossa epäonnistuminen		5	Seurantamalli on luotu ja seuranta toteutettiin neljännes- ja puolivuosisraportointien yhteydessä sekä tilinpäätöksessä. Säästöohjelman mukaiset toimenpiteet etenivät valtaosin suunnitellusti toimintamenojen kehitys on kokonaisuutena suunnitellulla uralla. Kuitenkin kunnan vanhan virastotalon purkamisen lykkääntyminen, kunnan rakennusten ilmanvaihdon säästötoimien peruuntuminen, kirkonkylän koulukampuksen rakentamisen aloittamisen sekä HSL:ään kohdistuvien linjatarkastelujen lykkääntyminen aiheuttivat sen, että kasvun ja ympäristö jää säästötavoitteesta noin 0,7 - 0,8 milj. euroa. Kasvun ja talouden hallintaohjelma päätettiin talousarvion laadinnan yhteydessä vuosille 2022-	Kansliapäällikkö

		32.03.06 Kehitämme palveluprosesseja jatkuvasti parantaen			3	Edistetty käynnissä olevia lean-kehityskohteita (Kasvu ja ympäristö, museokauppa, hallintopalvelut, Ympäristökeskus). Kuvattu palvelupolkuja mallintamalla palveluprosesseja (kuntalaispalautte, tilavarausprosessi). Suunniteltu lean-	Talousjohtaja
	32.04 Hillitsemme velkaantumista ja vahvistamme kunnan tulorahoitusta		Vuosittaiset investoinnit nousevat jopa yli 80 milj. euron, jos investointien priorisoinnista tai vaiheistamisesta ei päästä sopimukseen		4	Kunnan tulorahoituksen riittävyttä ja investointien määrää arvioidaan vuosittain. Arviot päivitettiin syksyllä 2021 kasvun ja talouden hallintaohjelma päivityksen yhteydessä vuosille 2022-2031. Kunnan lainamäärän kasvu oli vuonna 2021 ennakoitua hitaampaa. Lisäksi investointien etenemistä seurataan aktiivisesti.	Talousjohtaja
		32.04.01 Toteutamme kunnan investointiohjelman siten, että 2025 kunnan ja vesihuoltolaitoksen lainamäärä on yhteensä enintään 320 M	Vuosittaiset investoinnit nousevat jopa yli 80 milj. euron, jos investointien priorisoinnista tai vaiheistamisesta ei päästä sopimukseen.		4	Kunnan tulorahoituksen riittävyttä ja investointien määrää arvioidaan vuosittain. Arviot päivitettiin syksyllä 2021 kasvun ja talouden hallintaohjelma päivityksen yhteydessä vuosille 2022-2031. Kunnan lainakannan kasvu oli ennakoitua hitaampaa hyvän verotulokehityksen ja tonttimyynnin sekä investointien suunniteltua pienemmän toteuman vuoksi. Lisäksi investointien etenemistä seurataan aktiivisesti.	Talousjohtaja

---

INVESTOINTIEN JÄLKILASKELMAT

Tuusulan kunta
Hankkeiden jälkilaskelmat

Jälkilaskelmat tehdään rakennusten, kunnallistekniikan / vesihuollon, puistojen, pitkävaikutteiset menojen sekä maa- ja vesialueiden yli 300 000 euroa ylittävistä hankkeista.

Kohde	Kokonais- kustannusarvio	Aloitus- ajankohta	Valmistumis- ajankohta	Miten kustannukset toteutuivat	Mitä käyttötaloussäästöjä investointi tuo	Mikä prosessissa meni hyvin ja missä olisi ollut parannettavaa	Keskeisten toiminnallisten ja laadullisten tavoitteiden toteutuminen	Kuluvavuosi				Kumulatiivinen			
								Määräraha (€)	Tot. Kust. (€)	Ero (€)	Tot. (%)	Määräraha (€) vuodet yht.	Tot. Kust. (€) vuodet yht.	Ero (€)	Tot. (%)
Kaffeapaussi puisto 15 000 m ²	500 000	1.4.2021	31.10.2021	Pysyi budjetissa	2v hoitotakuu tuo 15 000 euroa kuluja/v. + muut ylläpitokustannukset	Urakoitsija toteutti urakan hyvin. mm. kaffeapaussin kadun ulkokehille ei voitu laittaa istutuksia, koska suunnittelussa ei oltu otettu huomioon kunnallistekniikkaa joka oli suunniteltujen kasvillisuuden alle.	Hyvälaatuiset viheralueet toteutuivat	500 000	397 441	-102 559	79 %	500 000	397 441	-102 559	79 %
Kirjasto, Kellokosken toimipiste	625 000	2020	30.11.2021	Pysyi budjetissa	Energian säästö, toimivat tilat	Kokonaisuus on hyvä	Hyvä	600 000	317 177	-282 823	53 %	625 000	349 816	-275 184	56 %
Kevyen liikenteen yhteys ja kuntoportaat	500 000		31.12.2021	Yliittyivät suunnitellusta, toteutus jakautui kahdelle vuodelle.	Ei tuo säästöjä, koska uusi kohde. Investoinnin sijainti urheilukeskuksessa mahdollistaa kustannustehokkaan ylläpidon.	Suunnitelmaan sisällytettiin tarvittavat lisä- ja muutostyöt, jotka olivat alueen kehittämisen kannalta välttämättömiä. Vapaa-aikapalvelut ei ole rakennuttajaorganisaatio, kunnalla ei ollut kohteeseen nimettyä ammattirakennuttajaa.	Toteutui tavoitteen mukaisena ja lisättiin turvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä.	100 000	216 944	116 944	217 %	500 000	600 747	100 747	120 %
Ruotsinkylän koulun muutostyöt, piha-alueet, vanha elementtikoulu	500 000	2021	31.12.2021	Pysyi budjetissa	Energian säästö, toimivat tilat	Kokonaisuus on hyvä	Hyvä	500 000	418 953	-81 047	84 %	500 000	418 953	-81 047	84 %
Hyrylä, Teollisuustien alue vesijohdon saneeraus (samalla vesijohdon koon kasvattaminen) 1015m ja jätevesiviemäriä 240m	500 000	44370	4.11.2021	Kustannukset ylittyivät arviosta vain hieman. Ottaen huomioon, että kyseessä on saneerauskohde, jossa maanalaiset lähtötiedot ovat vanhoja ja puutteellisia, päästiin tavoitteen kustannusten osalta hyvin.	Putkirikkojen ja vuotavien palovesiasemien riski alueella vähenee. Korjaustarve ja vuotavan veden määrä vähenee. Jätevesiviemärin huoltotarve pienenee.	Yhteistyö urakoitsijan, valvojan ja tilaajan välillä toimi hyvin. Urakan valmistumista aikataulussa myötävaikeasti nopeat päätökset työn aikana.	Tavoitteet toteutuivat. Työn tuloksena vesijohdon kapasiteetti suureni ja laitos voi toimittaa laadultaan erinomaista talousvettä myös uudelle teollisuusalueelle.	500 000	509 799	9 799	2 %	500 000	509 799	9 799	2 %

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

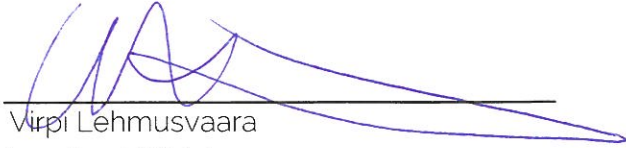
TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Tuusulassa 28. päivänä maaliskuuta 2022

TUUSULAN KUNNANHALLITUS

Kalle Ikkela
puheenjohtaja

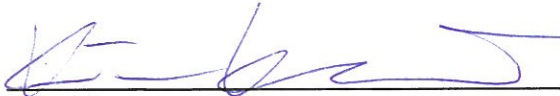
Virpi Lehmusvaara
kansliapäällikkö

Outi Huusko

Jari Immonen

Kim Kiuru

Aila Koivunen

Ari Koponen

Kati Lepojärvi

Ari Nyman

Tuija Reinikainen

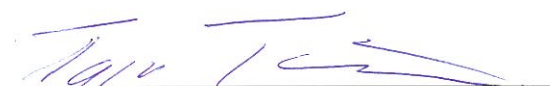
Ulla Rosenqvist

Lilli Salmi

Raimo Stenvall

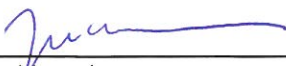
Tapio Tammilehto

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Tuusulassa *Huht* kuun *28.* päivänä 2022

KPMG Oy Ab

Juha Huuskonen
JHT, KHT

TUUSULA

www.tuusula.fi